Questiones tocius libri sen[illegible]
mgri Conradi [illegible]

I

[illegible] liberis et consobrinis domini episcopi [illegible]

Reverendo in Christo patri et domino dei gratia Episcopo [illegible] salutem in domino [illegible]

Beneficia quecumque in eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] domino et [illegible]

Executor a sede apostolica [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] bullam

[illegible] et [illegible] cum cordula canapis [illegible] vera et integra [illegible]

[illegible] et suspicione carentes [illegible] domini Bronislai [illegible] de Strzalkow [illegible]

[illegible] notarium [illegible] subscriptum legi et publicari fecisse noveritis [illegible]

et apostolicam benedictionem [illegible] [illegible] et [illegible] ut illis se reddat [illegible]

[illegible] canonicatum [illegible] ecclesie [illegible] [illegible] [illegible] de nobili genere [illegible]

[illegible] consideratione [illegible] filii nostri Wladislai Regis Polonie illustris pro Bro[illegible]

[illegible] examinationem eundem Bronislaum ad hoc idoneum esse repereris [illegible]

[illegible] Bronislaum [illegible] [illegible] in eadem ecclesia Cracoviensi auctoritate [illegible]

[illegible] Bronislaum [illegible] [illegible] in dicta ecclesia Cracoviensi vacat [illegible] Bronisla[illegible]

[illegible] acceptandam conferendam eidem Bronislao post acceptationem [illegible] in omnibus [illegible]

[illegible] ac illi vel illis ad quem vel ad quos in eadem ecclesia Cracoviensi prebendarum collatio [illegible]

[illegible] nisi post quam eis constiterit [illegible] Bronislaus [illegible] [illegible] nolunt [illegible]

[illegible] eidem Bronislao post acceptationem [illegible] cum omnibus juribus et pertinentiis suis [illegible]

[illegible] possessionem prebende juriumque et pertinentiarum [illegible] et defendens [illegible] sibi [illegible]

[illegible] auctoritate nostra appellatione postposita compescendo. Non obstantibus de certo canonicorum [illegible]

[illegible] firmitate alia roboratis. Aut si aliqui apostolica vel alia quavis auctoritate [illegible]

[illegible] et prebendis in dicta ecclesia Cracoviensi [illegible] vel aliis beneficiis ecclesiasticis [illegible]

[illegible] [illegible] quibus omnibus [illegible] auctoritate nostra in ipsa Cracoviensi ecclesia [illegible]

[illegible] ad [illegible] prebendarum aut beneficiorum [illegible] [illegible] generaliter. Seu si [illegible]

[illegible] tenerentur et ad id compelli aut quod interdici suspendi vel excommunicari non possint [illegible]

[illegible] alia dispositione [illegible] vel separatim spectantibus nulli valeat provideri per litteras [illegible]

[illegible] generali vel speciali cuiuscumque tenoris existat per quam [illegible] non expressam vel totaliter [illegible]

[illegible] specialis. Aut si dictus Bronislaus [illegible] non fuerit ad [illegible] de observandis [illegible]

[illegible] ad ecclesiam [illegible] accessit corporaliter illud prestet. Seu si hodie [illegible] vel aliis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] quacumque constitutione apostolica contraria non obstante. Aut [illegible]

[illegible] obtinere. Nos enim [illegible] si dictus Bronislaus ad hoc repertus fuerit idoneus [illegible]

[illegible] attemptari ac si die dat[illegible] eidem Bronislao contulissemus [illegible] [illegible]

[illegible] conferendam eidem Bronislao donationem apostolice cum [illegible] decrevissemus speci[illegible]

Post quarum quidem litterarum apostolicarum presentationem et receptionem dictus Bronislaus nobis [illegible]

[illegible] voluntes [illegible] apostolicum [illegible] [illegible] [illegible] ut tenemur [illegible] apostolica [illegible]

[illegible] [illegible] apostolicarum litterarum tradita nobis forma examinavimus diligenter. Et [illegible]

[illegible] ecclesie Cracoviensis [illegible] [illegible] prebenda si qua in dicta ecclesia Cracoviensi vacat [illegible]

[illegible] cantoris et custodis ac capitulum [illegible] canonicos et personas ecclesie Cracoviensis ac [illegible]

[illegible] et [illegible] vobis [illegible] in virtute sancte obedientie et sub penis infrascriptis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] vobis [illegible] singulis [illegible] [illegible] et peremptorie [illegible]

canonicum [illegible] sibi [illegible] vel [illegible] stallum in choro [illegible] in capitulo ipsius ecclesie [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dictus Bronislaus vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] collationem [illegible] [illegible] apostolice [illegible] [illegible] [illegible] vobis [illegible]

[illegible] acceptationem [illegible] post [illegible] vobis constiterit [illegible] dictus Bronislaus vel [illegible] suus illa [illegible]

[illegible] scienter vel ignoranter attemptari forsan est [illegible] vel [illegible] [illegible]

[illegible] dictus Bronislaus vel [illegible] suus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... ut fama ... Et sancta fides ... [illegible]

[illegible]

N. Inv. 1280.

Nota. Infrascripte sunt peregrinaciones terre sancte
que annuatim peregrinis visitantur. Et est
sciendum quod in locis in quibus signum crucis est plenaria
remissio et a culpa; in aliis vero locis in quibus non est signum crucis
sunt septem anni et totidem quadragene de indulgencia; quas indulgencias
concessit beatus Silvester papa ad preces
Constantini imperatoris et sancte Elene matris eius.
Primo peregrinaciones Joppen, que est ultra Jerusalem,
in Jaffa, ubi sanctus Petrus apostolus resuscitavit Joppen
Tabitam famulam apostolorum. Et ubi ipse est lapis in mari, in quo
sanctus Petrus stabat ad piscandum. Item civitas
Lidde, in qua est ecclesia sancti Georgii, ubi ipse fuit
martirizatus, et est ibi locus in quo sanctus Petrus
sanavit Eneam paraliticum. Item civitas Ramula.
Item castrum Emaus, in quo est ecclesia ubi duo
discipuli cognoverunt Christum in fractione panis. Et est
ibi sepulchrum Cleophe, qui fuit unus de duobus discipulis.
Item civitas Ramatha, in qua natus fuit sanctus
Joseph nobilis, qui Christum levavit de cruce. Item ecclesia
et sepulchrum Samuelis prophete.

Incipiunt peregrinaciones civitatis sancte Jerusalem. Primo intra sanctam
Jerusalem est ecclesia sancti sepulchri, in qua est mons Calvarie,
in quo Christus fuit crucifixus. ✠ Item locus in quo Christus
fuit reclinatus, unctus et linteamine involutus. ✠ Item sanctum sepulchrum in quo Christus fuit sepultus.
✠ Item ubi Christus apparuit Marie Magdalene
in forma ortulani. Item capella virginis Marie
in qua primo apparuit matri sue Christus, et ubi
dextra fenestra columpna illa ad quam Christus fuit ligatus
et flagellatus in domo Pilati. Item carcer Christi.
Item ubi fuerunt divisa vestimenta Christi. Item ubi
inventa fuit sancta crux et corona et clavi. Item ubi
lancea Longini. ✠ Item alia columpna ad quam
Christus fuit ligatus et coronatus. Item ubi
inventum fuit caput Ade. Item medium mundi. Item
quatuor capelle, quarum una est virginis
Marie et sancti Johannis ewangeliste, alia est angelorum,
alia Johannis Baptiste, alia Marie Magdalene.

Peregrinaciones intra civitatem.
Item una petra in platea ante ecclesiam, super quam requievit Christus
portando crucem. Item domus divitis qui
negavit Lazaro micas panis. Item quadrivium
in quo Judei angariaverunt Symonem ut tolleret
crucem Christi. Et ubi deposita est crux Christi, ubi Christus ad
mulieres dixit: nolite flere super me.
Item locus in quo virgo Maria spasmavit videndo
Christum portantem crucem. Item duo lapides
super quos Christus modicum quievit cum cruce. Item
scola virginis Marie in qua didicit litteras.
Item domus Pilati in qua Christus fuit flagellatus,
coronatus et morti adiudicatus. ✠ Item
ubi Christus remisit peccata Magdalene. Item
domus Herodis in qua Christus fuit ductus et
et veste alba derisorie indutus. Item templum
Domini in quo virgo Maria fuit presentata et desponsata,
et Christus presentatus et in medio doctorum repertus.
✠ Item Probatica piscina. Item ecclesia
sancte Anne ✠ in qua virgo Maria nata
fuit. ✠ Item porta sancti Stephani per
quam fuit ductus extra civitatem ad lapidandum.
Item porta aurea per quam Christus intravit Jerusalem et templum
in die palmarum.

Peregrinaciones in valle Josaphat.
Item in valle Josaphat est locus in quo sanctus
Stephanus fuit lapidatus. Item torrens
Cedron [illegible] lignum

sancte crucis, ubi Christus [illegible]. Item ecclesia et
sepulchrum virginis Marie ✠ Item locus ubi Christus oravit.

Iste sunt peregrinaciones super montem Oliveti.
Item locus in quo Christus fuit captus et ligatus. Item ubi
dimisit tres apostolos dicens eis: sedete hic. Item ubi
sanctus Thomas apostolus recepit zonam virginis Marie. Item ubi
Christus flevit super civitatem. Item ubi angelus
presentavit palmam virgini Marie. Item ubi angelus
[illegible]. Item locus qui dicitur Galilea in quo Christus apparuit
undecim apostolis. Item ecclesia et locus de quo Christus ascendit
in celum ✠ Item ecclesia sancte Pellagie. Item
Bethphage. Item ecclesia sancti Marci [illegible] sepulchrum. Item
ubi apostoli composuerunt Credo. Item ecclesia in qua Christus docuit
apostolos orationem Pater noster. Item ubi virgo Maria
pausavit fatigata visitando loca sancta.
Item ecclesia sancti Jacobi minoris, in qua
in die pasche Christus apparuit
[illegible] et ubi sepultus est propheta Zacharias.

Peregrinaciones vallis Siloe.
Item in valle Siloe est fons in quo beata virgo Maria
lavit panniculos Christi [illegible] portavit in templum.
Item fons Siloe in quo cecus fuit illuminatus.
Item ubi fuit sectus Ysayas propheta,
et ibi est sepulchrum eius. Item ager emptus
triginta argenteis.

Hic incipiunt peregrinaciones sacri montis Syon.
Item in monte Syon est locus in quo Judei rapere
voluerunt corpus virginis Marie cum portabatur
ad sepeliendum. Item ubi Petrus flevit amare
[illegible]. Item ecclesia sancti angeli, ubi erat domus
Anne pontificis, ad quam Christus primo fuit ductus
et [illegible] et alapizatus. Item ecclesia sancti
Salvatoris, ubi erat domus Cayphe pontificis, in qua Christus
fuit ductus [illegible] et ter negatus. Item ecclesia virginis Marie,
ubi ipsa stetit [illegible] et ibidem
[illegible] ✠ Item ubi sanctus Johannes
[illegible] virginis Marie.
Item ubi sanctus Mathias fuit electus [illegible]
[illegible] cenaculum virginis Marie [illegible]
[illegible] Galilee.
Item ubi Christus [illegible] predicavit [illegible]
Item sepulchrum David, Salomonis et aliorum regum. Item
ubi assatus est agnus paschalis. Item cenaculum
in quo Christus comedit agnum paschalem et fecit
[illegible] sacramentum et lavit pedes apostolorum et
[illegible] ✠
Item ubi apostoli receperunt Spiritum Sanctum in die Pentecostes ✠ ~~Item ubi apostoli receperunt Spiritum Sanctum~~
Item ubi Christus apparuit apostolis et sancto Thome
januis clausis. Item ubi fuit decollatus sanctus
Jacobus maior. Item ubi Christus apparuit tribus
Mariis dicens: Avete.

Hic sequuntur peregrinaciones Bethlehem.
Primo ubi hospitati fuerunt magi. Item ubi stella
reapparuit magis. Item ecclesia in qua natus fuit
Helyas propheta. Item sepulchrum Rachelis. Item
Bethlehem est ecclesia virginis Marie in qua est locus
ubi Christus est natus ✠ Item presepe Domini ✠

Item ubi puer Jesus fuit circumcisus. Item
stella disparuit. Item capella sancti Jeroni-
mi. Item sepulcrum eius. Item capella inno-
centum et sepulcrum eorum. Item ecclesia sancti
Nicolai in qua est ecclesia sanctarum Paule et
Eustochium. Item ecclesia virginis Marie in qua demon-
stravit angelus et Joseph ut iret Egipti. Item
ecclesia angelorum in qua angelus dixit pa-
storibus Gloria in excelsis. Item ecclesia et sepulcrum
prophetarum. Item ecclesia sancti [illegible]

Incipiunt peregrinaciones Bethanie

Item in Bethania est sepulcrum sancti Lazari quem
Christus suscitavit de monumento. Item domus Symonis
leprosi in qua Magdalena fracto alabastro
unxit caput Jesu et domus impleta est odore
unguenti. Item ubi Martha dixit Domine
si fuisses hic etc. Item domus Marthe. Item
domus Magdalene in qua ipsa tunc stabat
quando Martha dixit ei Magister adest et vocat
te.

Item peregrinaciones fluvii Jordanis et locorum circa

Primo monasterium sancti Joachim patris virginis
Marie. Item mons Quarentane in quo Christus
ieiunavit 40 diebus. Item in summitate
eiusdem montis est locus ubi dyabolus temptavit
Christum dicens Hec omnia tibi dabo etc. Item civitas
Jericho in qua Christus fuit hospitatus in domo
Zachei. Item ubi Christus illuminavit cecum. Item
monasterium sancti Johannis Baptiste. Item flumen
Jordanis. Item monasterium sancti Jeronimi
in vasta solitudine. Item mare mortuum
in quo submerse fuerunt quinque civitates. Item
ultra Jordanem flumen Jordanis est
desertum Marie Egipciace.

Item peregrinaciones in montana Judee

Item in montana Judee est monasterium sancte
crucis in quo crevit arbor de lignis sancte
crucis. Item domus Symeonis qui Christum portavit
in templo. Item ecclesia sancti Johannis Baptiste
in qua virgo Maria intravit et salutavit
Elizabeth et dixit Magnificat. Item ubi
sanctus Johannes fuit natus. Item domus
Zacharie in qua accepit pugillarem et
dixit Benedictus dominus deus Israel.

Peregrinaciones in valle Mambre et locorum circa

In valle Mambre est locus ubi Abraham
tres vidit et unum adoravit. Item civi-
tas Ebron in qua sepulti sunt Abraham
Adam Ysaac et Jacob cum uxoribus
eorum. Item ubi Adam fuit formatus. Item
desertum in quo sanctus Johannes Baptista fecit
penitenciam. Item incipiunt peregrinaciones

Nazareth et locorum circa

Primo ubi sepultus fuit prima vice sanctus
Stephanus. Item [illegible] castellum
in quo est ecclesia sancte Marie virginis ubi beata
virgo amisit puerum. Item puteus
Samaritane. Item civitas Neapo-
lis alias Sichar in qua sepulta [illegible]

Joseph qui fuit venditus. Item civitas Sebasten
in qua fuit incarceratus et decollatus sanctus
beatus Johannes Baptista. Item castrum Zanin in quo Christus mun-
davit x leprosos. Item civitas Naym in qua Christus
resuscitavit iuvenem filium vidue. Item civitas
Nazareth in qua est ecclesia in qua virgo Maria fuit annun-
ciata et salutata ab angelo. Item fons de quo
puer Jesus portavit aquam matri sue. Item ubi Judei
voluerunt precipitare Christum [illegible]. Item
Cana Galilee ubi Christus convertit aquam in vinum. Item
in monte Thabor Christus fuit transfiguratus. Item
civitas Capharnaum Christus fecit multa miracula. Item
mare Galilee in quo Christus fecit multa signa. In circuitu Tybe-
riadis est locus ubi Christus vocavit Matheum. Item
ubi Christus resuscitavit in mortuum filiam archisina-
gogi. Item ubi Christus comedit cum Matheo. Item mons in quo
Christus saciavit quinque milia hominum de quinque panibus. Item alius
mons in quo Christus saciavit quatuor milia hominum de septem
panibus. Item civitas Sydon ubi mulier dixit Jesu beatus
venter qui te portavit. Item civitas Tyrus ubi Christus
sanavit filiam Cananee et alia loca que visi-
tantur.

Item sequitur peregrinaciones Damasci

Prope Damascum Christus dixit sancto Paulo Saule Saule quid
me persequeris. In maiori Damasci est adhuc
fenestra per quam sanctus Paulus exivit [illegible]. Item
domus ubi Paulus fuit baptisatus. Item domus
Ananie discipuli Christi qui Paulum baptisavit.

Peregrinaciones sancti montis Synay

Primo civitas Gazara in qua Sampson fuit mor-
tuus. In monte Synay est monasterium et ecclesia sancte Ma-
rie de rubo in qua requiescit corpus sancte Katherine.
Item post [illegible] eiusdem est locus ubi deus
apparuit Moysi in medio rubi. In medio montis
est locus ubi Helyas fecit penitenciam. In summitate
montis deus dedit tabulas legis Moysi. Item in
[illegible] est locus ubi sanctus Onofrius fecit
penitenciam. Item alius mons sancte Katherine in quo
sancti angeli posuerunt corpus sancte Katherine. Item mare
rubrum.

Peregrinaciones Egipti

In civitate Massar alias Kayri est ecclesia virginis Marie
in qua [illegible] cum puero Jesu stetit septem annis.
Item ecclesia sancte Marie de columpna in qua est corpus
sancte Barbare. Item flumen [illegible] venit de pa-
radiso. Item [illegible] vinea balsami. Item monaste-
ria sancti [illegible] Anthonii sancti Machari et alia
multa. In civitate Alexandrie sancta Katherina fuit
martirizata. Item ubi [illegible] est sanctus Johannes
Elemosinarius patriarcha. Item ubi fuit mar-
tirizatus et sepultus sanctus Marcus evangelista [illegible]

[illegible]

Questiones super I libro Senciarum magistri Conradi Zoltow pragensis.

Queritur circa primum Sen-
tenciarum Et est
Sentenciarum questio prima
[illegible] utrum
per studium sacre scripture

Utrum per studium sacre scripture acquiritur habitus alius a fide

1 Quod non arguitur sic primo omnis habitus qui per studium sacre scripture
acquiritur est fides igitur consequentia falsa antecedens probatur primo per illud
Johannis 20 hec autem scripta sunt ut credatis. Secundo ratione sicut se
se habet prudencia in moralibus sic se habet fides in theologia sed in
moralibus est una prudencia sufficiens per finem et per hiis que
sunt ad finem igitur et in theologia sufficit unus habitus qui est fides
articulorum et [illegible] quorum que veritates extendi possunt
confirmatur et confirmatur per [illegible] Item sic si ex studio sacre scripture acquiritur
habitus alius a fide hoc oportet [illegible] argumentum probatur
Ambrosius in libro suo de sacramentis ubi sic dicit Tolle argumenta
2 ubi fides queritur igitur consequens est falsum ut videtur. Secundo sic si per studium
scripture sacre acquiritur habitus alius a fide vel talis esset
intellectus scientia vel sapiencia ars vel prudencia quia non
sunt plures habitus intellectuales quibus intellectus semper dicit
verum vi° ethicorum vel esset aliquis habitus quo intellectus
quandoque dicit falsum ut opinionis vel suspicionis habitus neutrum
3 istorum dici poterit igitur consequens falsum ut videtur. Tertio vel talis habitus
esset inferioris luminis quam fidei habitus vel superioris vel
equalis si inferioris tunc studium sacre scripture esset [illegible]
[illegible] si superioris tunc esset fidei evacuativus et sic sequitur quod de-
quanto quis proficeret in studio sacre scripture de tanto de-
ficeret in fide si tertium dicatur videlicet quod sit equalis luminis cum fide sequitur
quod talis habitus sit in toto superfluus presertim cum sit in eodem subiecto
cum fide et circa idem obiectum sic simpliciter potest argui de [illegible]
fidei et alius habitus acquisiti per studium scripture. In [illegible] pri-
Ego ma parte questionis convenienter distinguo materiam questionis in tres arti-
culos primus erit de quesito in forma utrum per studium sacre scri-
pture etc. secundus erit de materia secundi articuli supposito quod per studium
sacre scripture acquiritur habitus alius a fide utrum talis
habitus sit aliquis intellectualium quibus intellectus semper
dicit verum cuiusmodi sunt ipsi intellectus scientia et sapiencia ~~et~~
de quibus in vi° ethicorum et utrum sit aliquis eorum quibus intelle-
ctus quandoque dicit falsum ut sunt habitus suspicionis et opi-
nionis. Tertius articulus erit de comparatione talium habituum ad
invicem de qua comparatione tangitur in tertio argumento. Circa
primus articulus tamen ad primum articulum supponunt omnes et queritur aliud
supponitur quod per studium sacre scripture acquiritur aliquis habitus
et queritur tunc utrum talis habitus sit alius a fide. De supposito
conclusio prima nullus umquam dubitavit et ideo pono primo istam conclu-
sionem de supposito satis planam quod per studium sacre scripture
acquiritur aliquis habitus per se et in mente. Probatur sic quia
alias studium sacre scripture esset vanum et inane et dico
per se et in mente ne intelligatur occasionaliter sicut ex studio scientie
moralis aliqui efficiuntur boni et aliqui ex eo occa-
sionaliter efficiuntur mali sed ex studio scientie moralis per se et
in mente acquiritur habitus quo mente iudicatur verum circa ea
que pertinent ad scientiam moralem sic intelligo in

proposito quod ex studio scripture sacre in mente sibi
acquiritur aliquis habitus quo mente iudicatur
verum circa ea que pertinent ad materiam sacre scripture
Pro parte de quesito principali pono unam conclusionem de quesito
ut veniam ad principalem quesiti intencionem
et de hoc sit conclusio secunda ista quod per studium sacre scripture 2 conclusio
potest acquiri habitus aliquis in mente nulla fide
precedente et intelligo de fide ecclesie katholice
et non de fide paganorum vel [illegible] premis-
sorum cuiuscumque alterius generis secte. Probatur quia
quia in lege et in veteri multa sunt tradita que per-
tinent ad mores naturales quibus et in lege et in
veteri precedit discipline naturalia. Item conclusio in veteri
testamento in libris Salomonis multa sunt posita mo-
ralia et naturalia quibus et quibuscumque paganus
vel infidelis assentit sine fide sancte ecclesie
ut patet per expressum textum librorum et probatur communi-
ter in prologo que est prologus biblie ubi
dicit quod Salomon principatus et amabiles dominis
mores corrigit naturam docet. Sed etiam constat quod talis
habitus sit sine fide ecclesie in pagano vel alius
in quocumque infideli et talis scientia acquisitus non est proprie
theologicus neque proprie sacre scripture attribuendus
eo quod non est in principiis theologie fundatus quemadmodum
principalia sunt articuli fidei ut inferius declarabo sic
igitur primus expediti de titulo sic sunt propositi
utrum per studium sacre scripture acquiratur
habitus alius a fide quia certum est quod sic per
conclusionem iam premissam. Sed nunc primo aggre-
dior conclusionem quo ad principalem eius intencionem
~~sed nunc aggredior~~ videlicet utrum ex studio sacre
scripture possit acquiri habitus proprie theologicus et
principaliter huic scripture attribuendus presertim tamen
de puris credibilibus quia de aliis non est dubium
magnum ut colligitur ex dictis. Contra conclusionem pri-
me premissam et de hoc pono conclusionem tertiam [illegible] 3 conclusio
per studium sacre scripture acquiritur habitus de puris
credibilibus proprie theologicus et principaliter sacre scripture attri-
buendus. Probatur sic quia illum habitum intendebant
et sine dubio habebant sancti doctores qui
articulos fidei creditos studebant rationibus
confirmare ut testatur beatus Augustinus de Trinitate et de
aliis qui eum presserunt prima de Trinitate
[illegible] hanc et conclusionem tenet doctor solempnis
Henricus de Gandavo quintodecimo quodlibet
questione 2a probat [illegible] quod credibilia de deo pos-
sunt ex studio scripture altiori lumine cogno-
sci in via quam lumine fidei. Conclusio
quarta ex studio sacre scripture non potest acquiri 4 conclusio
habitus proprie theologicus ultra fidem cognitivus de
puris credibilibus nulla precedente fide. Probatur sic
pure credibilia non possunt intelligi ex scriptura
nulla precedente fide igitur ex studio sacre scripture
non potest acquiri habitus proprie theologicus cogni-
tivus de talibus credibilibus nulla precedente fide.
Consequentia [illegible] est beati Augustini super Iohannem.

Ubi dicit quod intellectus terminorum credibilium est merces
fidei etc. et patet per Origenem qui exponens illud
Johannis 20 "Currebant duo simul et ille alius
discipulus precucurrit citius Petro" sic dicit: prius
intrat Petrus in monumentum, deinde Johannes;
ambo currunt, ambo intrant. Petrus siquidem
est fidei symbolum, Johannes est intellectus, ut patet quia
scriptum est "nisi credideritis non intelligetis". Necessario ergo precedit fi-
des in monumentum sacre scripture, deinde sequens
intrat intellectus cui per fidem paratur aditus.
Contra illa — Secundo arguitur contra conclusionem quod infidelis ex studio
sacre scripture non acquirit habitum pure theologicum.
2 9o — Et [illegible] ex studio sacre scripture acquiritur
habitus distinctus a fide non solum quo ad mo-
pure — ralia sed etiam quo ad credibilia, quod utraque quo ad mo-
ralia patet per philosophum primo loco preallegato. Sed quod ex stu-
dio sacre scripture quo ad credibilia acquiritur — 2 9o
habitus distinctus a fide probatur sic: quia de prime credi-
bilibus acquiritur ex studio aliquis habitus per probationem
3am huius articuli, et ille non acquiritur nisi per te
fide perdita [illegible]; igitur talis habitus est realiter a fide
distinctus. Et [illegible] veritas [illegible] sit ad primum
articulum communis sententia, quod per studium sacre scripture — 3 9o
acquiritur habitus alius a fide, et hec fuit prima
2us articulus — questio. Veniendo ad 2um articulum, quia de-
claratum est in primo articulo quod per studium sacre
scripture in intellectu humano acquiritur habitus alius
alius — a fide non modo quantum ad moralia que continet
scriptura sed etiam ad credibilia, videndum est nunc
quantum ad materiam 2i articuli utrum [illegible] an
oppositum. Utrum habitus per studium sacre scripture ac-
quisitus sit scientia vel sapientia vel alius — 4 9o
habitus intellectualis ut ars vel prudentia
vel intellectus quos sepe dicit [illegible] ut 6o ethicorum
dicit philosophus, vel sit suspicio vel opinio.
Et hunc articulum distinguo in duas
partes: primo declarabo quod habitus per studium
sacre scripture acquisitus non est intellectus nec ars
nec prudentia nec suspicio nec opinio; 2o trac-
tabo an sit scientia vel sapientia, quia de
hoc doctores sunt valde varii et contrarii.
Prima pars 2i articuli — Quantum ad primum presuppono quod nullus habitus
pure theologicus per [illegible] de credibilibus ex
studio sacre scripture acquiritur in nobis
ex solo lumine naturali, patet quia supposito quod ex
studio scripture sacre non potest acquiri habitus pure
theologicus de credibilibus [illegible] fidei nisi
precedente fide, et [illegible] lumine naturali non
acquiritur talis habitus [illegible] in suppositione nostra
patet per probationem 3e [illegible] precedentis articuli. Secundo quia
patet [illegible] quia lumen fidei est supernaturale, ut
prima 9o — dicunt omnes doctores. Conclusio prima
sit ista: habitus pure theologicus per studium

scripture sacre acquisitus non est intellectus. Probatur: intellectus est
habitus principiorum primorum [illegible]. Sed sic quod intellectus est habitus
solius luminis naturalis; causatur in nobis quia per
inductionem vel experientiam vel alias inest
nobis a natura, ut patet per philosophum primo et 2o posteriorum,
primo et 2o methaphysice, primo et 6o ethicorum. Sed
nullus habitus pure theologicus est in nobis ex solo lumine
naturali, ut dictum est supra in 1a [illegible].
Contra — Contra istam conclusionem est [illegible] quod [illegible]
cognitio primorum principiorum non pertinet
ad habitum theologicum sed solum pertinet ad eum tan-
quam presupponens. Sed contra 2o quia methaphysica non habet se ad theologiam
sicut subalternans ad subalternatam sed potius sicut sub-
iecta ad architectonicam. 2a conclusio: habitus pure — 9o 2a
theologicus non est ars. Patet per eodem fundamento
ut precedens, quia ars in nobis acquiritur [illegible] solo naturali
lumine. Sed probatur specialiter sic quia habitus artis est cum recta
ratione factivus, non [illegible] moralis [illegible]
que componit [illegible] ut patet 6o ethicorum. Talis
autem non est habitus theologicus ut manifestum est. 3a conclusio:
habitus pure theologicus non est prudentia, patet quia talis — 9o 3a
a fundamento precedenti [illegible], quia prudentia est
circa agibilia in lumine naturali ut 6o ethicorum.
Sed [illegible] patet sic quia prudentia quam in nobis pre-
[illegible] virtutes [illegible] per studium sacre moralis
ut colligitur 6o ethicorum. Sed ista non sufficiunt ad
habitum theologicum [illegible]. Contra conclusionem [illegible] scientia mo- — Contra
ralis non habet se ad theologiam sicut subalternans ad sub-
alternatam, sed potius sicut [illegible] architectonicam
seu [illegible]. 4a conclusio: habitus theologicus per studium sacre scrip- — 9o 4a
ture de credibilibus acquisitus non est suspicio vel opinio.
Probatur sic quia suspicio est [illegible] cum est maior formido
ad oppositum quam adhesio [illegible], opinio est cum
est minor formido ad oppositum quam adhesio [illegible],
sed nullum istorum stat cum habitu theologico, ea que presup-
ponit fidem, que dubium secum non patitur [illegible]
tamen opinionem [illegible] cum formido non est annexa
ipsa posset esse de credibilibus. Quantum ad 2am partem — 2a pars
huius articuli videndum est an habitus theologicus per studium — 2i articuli
sacre scripture acquisitus sit scientia vel sapientia, [illegible]
[illegible] veritatis de hoc [illegible] aliquas opiniones, de-
inde ponam conclusiones quas credo esse
veras. Opiniones quas vidi in diversis doctoribus in
[illegible] de hoc an habitus theologicus sit scientia:
Prima dicit quod vere et proprissime capiendo scientiam habitus — prima opinio
theologicus sit scientia [illegible] motivo quia alias studium
sacre scripture esset frustra. 2a opinio est Durandi qui — 2a opinio Durandi
ponit quod theologia sit aliqua non scientia [illegible] quia
ipsa comprehendit 3 habitus, quorum primus est quo co-
gnoscuntur ea que in sacra scriptura continentur et sola
auctoritate tenentur, et hoc pertinet ad fidem, et iste

habitus est theologie conceptivus sive contentivus. ¶ Aliud habitus
quo ea que in scriptura sacra continentur declarantur et defen-
duntur per quedam nobis notiora. Tertius quo modo dicit
beatus Augustinus 14o de trinitate capitulo primo quod huic scientie
tribuendum est quo fides saluberrima gignitur, defen-
ditur, nutritur et roboratur. ¶ Quartus habitus est quo conclusiones sacre
scripture deducuntur ex articulis fidei, et ille habitus dicitur
theologia stricta, et dicit iste doctor quod theologia proprie non est
3a opinio scientia quo ad istos ultimos duos habitus. ¶ Tertia opinio
dicit quod theologia potest dupliciter considerari: uno modo in se, et est
evidentissima scientia; alio modo quo ad nos, et non est scientia,
ut dicit hec opinio, quod hoc non sit ex defectu eorum que
in theologia considerantur, sed est potius ex defectu viatoris
considerantis, quia sic se habet sicut oculus noctue ad solem, 2o
metaphysice. Et ad dictum istius opinionis concludendo sunt proprie in quantum(?) quod si
loquimur large de scientia, ita quod scientia capiatur communiter
quantum ad [illegible] rei patitur secundum statum presentem, tunc theologia
potest dici scientia [illegible], sic de scientia morali dicit primo
4a opinio ethicorum. ¶ Quarta opinio dicit quod theologia sit scientia, sed tamen
[illegible] ita quod non sit scientia [illegible] nec [illegible]. Et [illegible]
[illegible] dicit hec opinio theologus [illegible] habet [illegible] articulos
fidei [illegible] insit [illegible], secundum quod [illegible] sequitur
et [illegible] que est bona, sed non sciat articulos nec [illegible]
5a opinio [illegible] concludit. ¶ Quinta opinio dicit quod theologia sit [illegible]
scientia, non tamen sit [illegible] rei scibilis patitur [illegible]
motivo sed [illegible] scientis [illegible] victorie patitur
[illegible] motivo quia [illegible] aliquid loco
passionis [illegible] non [illegible] infallibiliter, quod [illegible]
[illegible] vel politica [illegible] sicut ut [illegible] omne quod
habet [illegible] ultimi finis [illegible] bonum et pot-
[illegible] secundum totum suum desiderium satiatur
[illegible] est qui est [illegible] glorificator et huiusmodi
6a opinio [illegible] ¶ Sexta opinio dicit quod theologia non sit scientia, eo
quod omnia contenta in ea sunt fide credita. Et probat hec
opinio suum propositum [illegible], quia signum scientis est posse
docere, secundum philosophum primo elencorum, sed nullus potest aliud
docere theologus scientifice, quia infideles non possunt
[illegible] ut [illegible] ¶ [illegible] istis [illegible]
opinionibus pono 3es conclusiones quas credo fore
4o p(ro) veras. ¶ Quarum prima: habitus theologicus [illegible] sacre scripture
acquisitus non est scientia proprie dicta, eo modo quo
philosophi de scientia proprie dicta sunt locuti; patet quia scientia
secundum philosophos proprie dicta requirit [illegible] [illegible]-
[illegible] et [illegible] immediate [illegible] notioribus, ut patet
primo posteriorum; sed prima [illegible] [illegible] articuli fidei
[illegible] evidentia non [illegible] ut [illegible]
corollarium est. ¶ Primum corollarium: ista [illegible] secundum [illegible] quod opinio prima
loco recitata est falsa; patet quia opinio prima loquitur
[illegible] de scientia secundum philosophos proprie dicta, eo quod [illegible]
[illegible] loquendi de scientia secundum philosophos, et hec opinio
loquitur in distinctione [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] illud [illegible] quod si theologia non est proprie dicta

scientia, [illegible] quod philosophi sunt locuti, sit ipsa pro-
ducta(?) [illegible] cuius studium sit frustra, quia non solum
ex studio scientie moralis non acquiritur certitudo
tanta quanta ex studio in mathematica, et tamen
studium moralis scientie est frustra. Sit non solum
ex studio scientie nullus sit textor vel edificator
et est frustra. ¶ [illegible] sit ista non ponenda
2 q(uesti)o et declaranda, quod habitus per studium sacre scripture
acquisitus sit scientia, non [illegible] specialiter
[illegible] distinguitur [illegible] partes habitus [illegible]
[illegible] speciales habitus vel [illegible] conditiones
[illegible] non solum [illegible] sed [illegible]
[illegible] scientia [illegible] per metaphysicam
[illegible] habitus [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] et habitus defen-
sivus ut patet primo metaphysice et habitus
metaphysice [illegible] conclusionum [illegible]
[illegible] similiter [illegible] scientia [illegible]
[illegible] opinio [illegible] est falsa, quia
ponit quod theologia non sit scientia [illegible]
est pure et solum credita, sed planum est quod
sit pure creditum non est scitum, qualiter
[illegible] scientiam [illegible] ¶ [illegible]
corollarium quod hec [illegible] [illegible] loco recitata
sit insufficiens [illegible]
[illegible] ¶ Tertia conclusio: habitus theologicus per studium sacre
scripture acquisitus [illegible] scientia dicendo
[illegible] quo philosophi de scientia [illegible] dicta sunt lo-
cuti; patet quia secundum philosophos [illegible] capitur
scientia [illegible] uno modo pro habitu [illegible]
et planum est quod theologia habitus non est [illegible]
fidei [illegible] theologus [illegible] Alio modo [illegible]
aliquid [illegible] probabiliter, ut
[illegible] fit in moralibus; sed certum est quod cum
tanta evidentia non habemus [illegible] vel
[illegible] theologie. Tertio scientia [illegible] est qua
cognoscitur aliquid [illegible] sive singulare [illegible]
[illegible] experientiam, ut quod [illegible] est [illegible] ab
vel quod omnis ignis est calidus; sed nec sit
[illegible] notitiam [illegible] habitus theologicus per studium
corollarium sacre scripture acquisitus, ut manifestum est. ¶ [illegible]
[illegible] quod opinio 3a loco recitata
est omnino falsa [illegible] quod [illegible] quod ponit
theologiam esse scientiam [illegible] dictam, ut scientiam mo-
ralem et mathematicam. Hec opinio [illegible] implicat
[illegible] quia [illegible] [illegible] in theologia conside-
rata sunt maxime scibilia, et dicit postea
quod [illegible] scientiam [illegible] rei [illegible]
[illegible] rei patiatur scientiam evidentis-
simam et [illegible], ergo [illegible] op-
inio [illegible] theologia sit [illegible] scientia,
quod est [illegible] dictum [illegible] opinionibus

4 q° Quarta questio utrum habitus per studium sacre scripture acquisitus
non est tamen quedam scientia. ut patet per hoc quod si sic quod
ipsa esset omnino idem habitus cum logica, vel
esset per logicam quod omnino dicendum non
est. et patet minor quia logica est omnium communis
scientia ut patet per eius processum quia non solum docet
examinare quod in una materia sed in
distinctione in omnibus et propter hoc de ea dicit
philosophus 2° methaphisice quod ipsa est modus sciendi
in omni scientia. Contra videtur quod scientia quod
contra opinio [illegible] veritatem et falsam et non
5ª q° cronica. Quinta questio utrum habitus theologicus per studium scripture
necessitatis non est sic una scientia sicut yconomica
vel politica. Sed dignitate [illegible] et ve-
ritatis [illegible] in alia genere scientie ut in [illegible] pa-
tet [illegible] sic quod theologia [illegible] demonstrat
in ordine ad fidem religionis christiane
sed yconomica et politica politica demonstrat
[illegible] quod [illegible] demonstratio in ordine
ad finem bonum [illegible] consistunt. [illegible]
quemadmodum consideratur ut manifestum est in 2 questio una.
contra 6ª q° Contra videtur quod scientia quod opinio tamen
de [illegible] loco veritatis est falsa. Sexta questio
habitus per studium sacre scripture acquisitus non
est tamen suppositionis vel opinionis. patet sic quia
multos [illegible] ex studio sacre scripture
ad [illegible] [illegible]
vel opinione [illegible] quod talibus [illegible]
contra presupposita fide [illegible] et formidine ut
manifestum est. Contra [illegible] quod ex
studio sacre scripture [illegible] alter [illegible]
suppositio sola vel opinio [illegible] quidam
7 q° volebat dicere. Septima questio habitus theologicus per studium
sacre scripture acquisitus non est proprio vocabulo apud philosophos
[illegible] alios [illegible] ignorantes
[illegible] sed [illegible] scientia recte nominandus [illegible]
[illegible] parte [illegible] philosophi et quicumque alii [illegible]
[illegible] ignorantes [illegible] tribus scientia
sapientia [illegible] arte et intellectu [illegible] quod [illegible]
et [illegible] et de scientia [illegible] dicta
sed habitus per studium sacre scripture acquisitus non est [illegible]
[illegible] ut patet ex [illegible] omnibus [illegible]
et [illegible] parte [illegible] sacra
[illegible] habitus per studium sacre scripture acquisitus [illegible]
10 q° [illegible] scientia et [illegible] ab apostolo in pluribus locis
et sancti doctores vocant eum scientiam [illegible]
nominandus [illegible] scientia dei [illegible] beatus
augustinus [illegible] in [illegible] libris [illegible]
[illegible] scientiam [illegible] habitum [illegible] per
studium sacre scripture acquisitum scientiam salutiferam
contra scientiam fidei. Contra videtur [illegible] quod habitus theologicus

[illegible] est scientia quia alii habitus in aliis [illegible]
non [illegible] tam firmiter [illegible] fidelis [illegible] per-
[illegible] probabiles vel demonstrativus sed in hac sacratissima scientia
[illegible] fidei procedere [illegible] procedi
possit theologice ad scientiale cognitionem credibi-
lium sed fide presupposita potest acquiri habitus iste theologicus
ut patet [illegible] primi articuli et patet per
[illegible] beatum augustinum supra [illegible]
[illegible] primo ubi dicit [illegible] scientia tri-
buendum est quo fides saluberrima roboratur
et defenditur. Et prima pars 2ª dicit [illegible]
[illegible] habitum [illegible] scripture quod debent eo pati ad
satisfaciendum [illegible] et reddere rationem de ea
[illegible] est fide [illegible] non possunt apologiam fidei
[illegible] Et richardus [illegible]
[illegible] mutuatis [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] epistola [illegible]
et [illegible] ut quod fide [illegible]
[illegible]
8 q° [illegible] sacre scripture [illegible]
[illegible] Octava questio [illegible]
[illegible] per studium sacre scripture [illegible]
[illegible] excellentior [illegible] sapientia [illegible]
[illegible] methaphisicus [illegible]
per studium sacre scripture acquisitus [illegible]
[illegible]
[illegible] sapientie [illegible]
[illegible]
sacre scripture acquisitus excellentior et [illegible] per studium
[illegible] methaphisica [illegible]
[illegible] vocat [illegible]
canone deuteronomii 4° ubi moyses [illegible] sapientia [illegible]
[illegible] sacre scripture loquens [illegible]
sapientia et in [illegible] et [illegible]
[illegible] scripture dicit [illegible] sapientia [illegible]
[illegible] petrus [illegible] de sapientia [illegible] paulus [illegible] petri
9ª q° ultimo. Nona questio articuli fidei [illegible] credibiles [illegible]
[illegible] et [illegible] habitus theologicus [illegible] sic quod [illegible]
dio sacre scripture non [illegible] habitus [illegible] theologicus
[illegible] credibilibus [illegible] fide ut [illegible]
[illegible] 2° confirmatur [illegible] discretiores et [illegible]
in [illegible] sacre scripture [illegible] et [illegible]
[illegible] theologicis [illegible] articulis fidei magis
conformes et [illegible] salubrius et vigorosius
[illegible] articulis fidei magis [illegible]
[illegible] in 9° vel quia patet quod [illegible] potissima [illegible]
[illegible] ipsa sunt [illegible] et [illegible] eorum [illegible]
[illegible] patet [illegible] doctores [illegible] [illegible]
scriptura [illegible] Decima questio articuli [illegible]
non [illegible] habitus theologicus [illegible] fidei sic
[illegible] vel dignitates in methaphisica vel mathematica
vel [illegible] scientia solo lumine naturali [illegible]
[illegible] quod [illegible] in methaphisica mathematica vel
alia [illegible] scientia [illegible] non [illegible] [illegible]

sunt quibus credita sunt clarissime talia que co-
gnita et an possimus ad quas nos sit non est
de credibilibus fidei in theologia sit manifestum est
3 articulus — premissa 1 questio vera et articulus expeditus duo-
bus articulis. Venio ad 3m et ultimum qui
erit de materia 3 argumenti argumenti tamen oppositum
et quia in illo articulo an oppositum tangitur comparationes
fidei ad scientiam per studium sacre scripture ac-
quisitam. prima comparatio an fidei et huius scientie
sit idem subiectum. 2a an idem est sit obiectum. 3a comparatio
an sit equalis cognitio. 4a an sit equalis certitudo
fidei et huius scientie. Quantum ad primam comparationem huius
scientie ad fidem sit primo 1a conclusio fides est in po-
4 conclusio — tentia ante cognitiva sit in ipso suo subiecto patet per illud
ad Romanos 10 fides ex auditu quod verbum
exponens beatus Gregorius sic dicit fides datur in-
tellectui quem de auditu mentem illustrat sed auditio
et illuminatio pertinet ad potentiam ante cognitivam
correlarium — 1a conclusio vera sic correlarie quod fides non est quod fides
non est in affectiva potentia si ipsa non est cognitiva
2 conclusio — 2a conclusio sit ista fides non est in affectiva potentia ante hec
est in voluntate sit in subiecto patet sic quod in suo priore non erit
in voluntate sed in intellectu sed illa precedit fidei ut dicunt
3 conclusio — omnes doctores 1a conclusio vera 3a conclusio fides non est subiective
simul in intellectu et voluntate seu affectiva videtur dicere Bona-
ventura patet sic fides est unum habitum simpliciter et non
potest esse simul in duabus potentiis ante subiective 1a conclusio
4 conclusio — vera 4a conclusio fides est in intellectu sic in ipso suo subiecto
patet quia prima conclusio fides est in potentia ante cognitiva
et non est in voluntate si forte quis ponet volun-
tatem cognitivam tunc est in intellectu et voluntate simul ut dicit pri-
ma conclusio et 2a non est in potentia aliqua cognitiva in fide
ut manifestum est 1a conclusio vera. Ex ista conclusione sequitur quod fidei
et scientie per studium sacre scripture acquisite est idem subiectum
patet sic habitus per studium sacre scripture acquisitus est scientia
ut visum est super primo articulo in eius subie-
cto intellectus qui idem est proprium fidei subiectum ut hic dicitur
in conclusione sicut patet prima comparatio fidei et huius scientie.
1 conclusio — Quantum ad 2am comparationem scilicet utrum fidei et huius
scientie sit idem obiectum pono primo istam conclusionem obiectum
fidei principium et immediatum non est aliquod incomplexum
sed potius complexum patet sic quod assensus est ipsius fidei sed asse-
sus non est incomplexi sed complexi ut manifestum est 1a conclusio vera
2a conclusio quod obiectum principium et immediatum
fidei non est incomplexum quod obiectum remotum et mediatum
est bene incomplexum ut incarnatio passio et ita
forte intelligit cancellarius parisiensis qui po-
2 conclusio — suit obiectum fidei esse incomplexum ut recitat Bo-
naventura super 3o sententiarum prima 3a distinctionis
24e 2a conclusio obiectum fidei principium non est complexum
falsum sed complexum verum patet sic quia obiectum fidei est

sic verum quod non potest ei subesse falsum sed 1a conclusio
vera ante patet quia si posset fidei subesse falsum
ipsa deceret principium deceptionis aliquando et non illu-
minationis sed fides semper est principium illumina-
tionis ut Augustinus contra [illegible] 1a conclusio vera. 3a conclusio obiectum — 3 conclusio
principium fidei est idem quod est obiectum obiecto principio
huius scientie patet sic quod complexum verum est obiectum
principium fidei ut premissum est sed illud est
obiectum huius scientie ut patet per verba Augustini
in quadam epistola ad Ieronimum. Quarta in decretis
distinctione 9a sit dicentem solis scripturis canonicis
hanc ingenua debeo servitute qua eas
solas ita sequar ut scriptores earum nichil in eis
omnino errasse nichil fallaciter posuisse non
dubitem sic 1a conclusio vera patet veritas 2e comparationis quod
scilicet fidei et huius scientie est idem obiectum licet
forte sub ratione credibilis obiciatur fidei
et sub ratione scibili obiciatur huic scientie.
Quantum ad 3am comparationem scilicet an sit equalis
cognitio per fidem et per scientiam per studium sacre
scripture acquisitam sit primo ista conclusio cla- — conclusio p[rim]a
rius cognoscuntur credibilia fidei per scientiam
per studium sacre scripture acquisitam quam per fidem
solam patet sic per studium scripture fidem tunc
precedente acquirit habitus ubi fidem cognitus
1a conclusio vera ante patet per verba [illegible] primi ar-
ticuli probatum Augustini de baptismo parvulorum ubi
dicit quod auctoritatibus sacre scripture [illegible] colla sub-
denda sunt ut per fidem adminiculum inquisitio per-
veniat. 2a conclusio de ista comparatione fidei et — 2 conclusio
scientie sit ista licet credibilia fidei theologice
per scientiam sacre scripture cognoscantur altiori
lumine quam fide et clarius huius dicitur tamen scientia
clariori lumine notitia non est fidei evacuativa
patet sic quia per hanc scientiam fides non minus
gignitur conservatur et defenditur et non eva-
cuatur tamen patet per verba Augustini 14o de trinitate
capitulo primo ubi huic scientie quod theologia dicitur
omnia tribuit quod in rebus humanis absque
omni sciri possunt sed id tamen quo fides
saluberrima gignitur nutritur defenditur
et roboratur. Et alias quanto quis magis
proficit in studio huius sacre scripture
tanto magis deficeret in fide. Sic arguebat
supra in ratione ante oppositum. Quantum
tamen ad quartam comparationem fidei et huius scientie
scilicet an sit maior certitudo fidei quam
huius scientie vel econtra premitto istam distinctionem
quod duplex est certitudo una speculativa

[illegible] ... certitudo adhesionis ... firmus adheret ... ista distinctio est bona ... sup[er] 3° sentenciarum distinctione 23 ...

... pono duas conclusiones de ... fidei ... prima est ... certitudo speculativa ... certitudo ... fidei ... fides ... distinctio ... adhesionis ... certitudo fidei ... tota adhesio ... fidei ... certitudo fidei apud ... fideles est tanta ... fidei ... certum est ... fidei ... hoc ... non vellet ...

... secunda questio ...

[Q]ueritur secundo questio ...

Questio ista [illegible] theologia sit speculativa vel practica ... arguitur primo quod sit speculativa ... quod sit practica ... quod sit mixta ... finis ... theologie ... est speculativa ... fidei ... theologie ... finis istius ... speculativa ... practice ... studium sacre scripture ... ordinatur ...

... est sapientia ut patet ... sapientia ... quod sit speculativa ut patet ... finis ... theologia ... est speculativa ... ut patet ... studium ... scripture ... opus ... vita ... quod theologia sit practica ... finis ... practica ... mandata ... scripture ... finis ultimatus ... speculativa ... practica ... theologia ... speculativa ... practica ... scripture ... theologia practica ... theologie ... practica ... quod sit mixta theologia ... speculativa ... practica ... scripture ... sit mixtus ... finis ... speculativa ... practica ... scriptura ... speculativa ... practica ... quod sit mixta ... studio sacre scripture ... practica ... speculativa ... finis ... scripture ... theologia ... sacre scripture ... practica ... speculativa ...

descendit nobilior est materia contra 2o metaphysice hec primo sic
quia tota scriptura sacra est propter nostram salutem que non
est ultimus vel completus non est operis alicuius vel obiecti
quod sit a nobis operabile. Contra illud 2m quod tamen patet per illud
apostoli quecumque scripta sunt ad nostram salutem scripta sunt
opinio ex ad romanos 15o id est quo ad utramque partem est falsa. In tamen De-
ducitur huius questionis sunt diverse opiniones. Prima quod simpliciter
sancti tho inclinabat ad partem sanctus thomas in prima parte
2d quod licet presens studium sacre scripture acquisitum sit speculativum
2a opinio Scotus et aureolus dicunt quod sit practicum. Godo-
fredus dicit quod sit practicum et speculativum simul quasi mixtum
quod sit practica Thomas de argentina dicit quod non sit practicum nec
speculativum. Et non possum videre in ista questione non tenendo
cum aliquo istorum doctorum nisi magis est quod theologia
sacra vel sit ~~[illegible]~~ speculativa tamen vel practica tamen
vel mixta ex speculativa et practica vel quod nec sit practica
Responsio nec speculativa. Ut igitur possim magis debite fundare
meam intentionem primo distinguendo questionem in duos articulos
Primus erit utrum scientia capta denominatione speculativarum
quantum ad hoc quod sit speculativa vel quod sit practica. 2us
primus articulus erit de quesito. Circa primum videndum an suffi-
ciat respicere ista duo tamen scilicet ad obiectum et ad finem
sacre scientie an ad alia ita sit respiciendum vel ad al-
terum solum. Circa primum primo quod pertinet conside-
rare [illegible] et effectus [illegible] sacre sunt partes vel speculative
scilicet 4 causa efficiens formalis materialis et finalis patet
quia ut doctores omnium scientiarum et patet cuilibet consideranti
quia quia 4or habet hic presentia sola descripta sit de qua vult
prima conclusio [illegible] causa [illegible]. Ista premisso sit prima conclusio ista
ex diversitate vel ydemptitate cause efficientis non variatur scientia penes
penes practicam et speculativam et patet sic quia sive intelligit
tamen sive prima sit deus planum est quia non quia ipse
omnis auctor est in nobis quarumcumque ~~scientiarum vel practicarum~~
speculativas scientias vel practicas sive intelligit causa secunda
magister doctrine vel intellectus discipuli considerans sit
sit ydemptitas vel diversitas ut patet quia idem magister utramque
docet et eiusdem discipuli intellectus utramque conside-
rat sive intelligit in spiritualibus causa sit est iterorum
nota quia speculativa [illegible] fuerint concurrentes practica ut
patet per [illegible] ubi [illegible] in textu quod hec quo practica
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secundum
[illegible] geometria que est pure speculativa et semper speculativa [illegible]
[illegible] sibi practica [illegible] [illegible] [illegible] sufficit tamen non sit
ydemptitas quo ad practicam vel speculativam [illegible]
2a conclusio que quia illa est bona [illegible] quantum ad omnes
scientias. 2a conclusio 2a conclusio ex diversitate vel ydemptitate cause forma-
lis non variatur scientia penes practicam et speculativam patet quia
[illegible] et forma [illegible] in practica et speculativa non
semper diversificat. 3a conclusio [illegible] 3a conclusio ex ydemptitate vel
3a conclusio diversitate materialis propter et [illegible] consurgit diversitas et
ydemptitas scientiarum quo ad practicam et speculativam patet
quia si aliqua scientia est de agere [illegible] operabilibus

a nobis inquantum sunt talia ipsa propter materias
speculativas est practica sic est de hiis que habent consi-
deratam inquantum sunt talia tunc est speculativa. Contra
ut patet 6o metaphysice. Ex illa 4o [illegible] scientia contra
speculativa et practica differunt penes ipsa obiecta
et formalia patet quia illa sunt ipsa materialia. Contra
secundo quod opinio thome de argentina 2m contra
non est bona quia ponit quod scientia [illegible] dicitur
distinctio sacre speculative et practice non possunt nec
debeat propter distinguendum penes obiecta et non
nisi quia omnes conceptus ipse decepi-
prodeunt de obiecto materiali vel motu et non
formali et propter 2a conclusio ex ydemptitate vel diversi- 2a conclusio
tate materialis vel motive non fit ydemptitas
vel diversitas in scientiis quo ad practicam et
speculativam patet quia scientia naturalis quo ad aliquas
sui partes et medicina sunt de eadem vel saltem
de motu quia de motu rebus et specialiter de
homine. 3a conclusio est ista ex ydemptitate 3a conclusio
vel diversitate finium quorumcumque et motorum
vel attributalium non est capienda ydemptitas
vel diversitas scientiarum quo ad speculativam et
practicam patet quia omnium scientiarum tam speculativarum
quam practicarum est finis beatitudo simpliciter ulti-
mus qui est simpliciter omnium illarum finis. 4a conclusio. Unde
Arte aliquis potest scire ancorare finem vel
sua voluntate qui non est finis essentialis sed
attributalis. Verbi gratia si quis studeret
scientiam moralem vel medicinam propter solum
contemplari vel speculari certum est quod talis non faceret
illas scientias propter [illegible] inordinatum sive spe-
culativas sit licet cum sicut studeret
geometriam propter hoc quia [illegible] vellet
procedere ad opus mensurandi vel edi-
ficandi ipsa [illegible] non fieret speculativa [illegible]
[illegible] [illegible] bene theoricus de [illegible]
tura. Ex quo patet quod non est in nostra potestate 8
scientias facere speculativas vel practicas. 5a conclusio 6. 90
Ex ydemptitate et diversitate finium essentialium
ultimorum propriorum et proximorum est capienda
ydemptitas et diversitas quo ad speculativam et practicam quia si aliquius quo ad speculativam et practicam
scientie finis essentialis non attributalis
attributalis proprius et propinquus est veritas
vel veritatis cognitio quia non ordinatur ad opus
in eadem scientia ipsa est pure speculativa et
si hec non ut primum dicitur sicut fi-
nis est opus vel obiectum a nobis operabile
ipsa est practica. 6a conclusio quia non est
alia est philosophi 2o metaphysice. Ex isto contra
quia patet contra opinionem scoti non

est unum qua dicit g[lossa] thoma de argentina
quod scientia speculativa et practica non debeat nec
possint distingui penes fines sed penes
obiecta. ~~Et tunc aliquando dicitur~~ dicitur penes q[uod]
... principaliter scientia speculativa distinguatur a practica
an penes obiecta vel penes fines. Ad hoc
pono conclusiones. Prima ista quod sacre scripture principaliter distingu-
itur a practica penes fines quam penes obiecta.
Probatur sic quia obiecta ... ut patet inductive
in singulis scientiis tam speculativis quam practicis. Item conclusio
secunda. ~~Circa istum articulum~~ articulo videndum est
an habitus per studium sacre scripture acquisitus sit
practicus vel speculativus. De quo sit prima conclusio ista:
habitus per studium sacre scripture acquisitus non est de
aliquo ... consistencia ... Probatur sic quia
nec sit est de deo nec de creaturis. Consequentia valet.
Prima pars probatur sic quia habitus scripture sacre non est simpliciter
de deo inquantum est eius supremi digni-
ssimi vel perfectissimi sed inquantum est noster
creator reparator redemptor et remunerator
nec de creaturis quia non est de aliqua creatura
nisi in ordine ad cognitionem dei et eius dile-
ctionem ut patet per totum eius processum. Consequentia valet. Secunda
conclusio sequitur correlarie quod habitus per studium sacre scripture
acquisitus non est speculativus ratione obiecti. Tertia conclusio
habitus per studium sacre scripture acquisitus non habet
finem ... centrali et ultimo aliquod
verum ... contemplari. Probatur sic quia tota sacre
scripture veritas et eius cognitio ordinatur
in dilectionem. Consequentia valet. Antecedens patet in multis locis
scripture sacre: qui diligit legem adimplevit;
plenitudo legis dilectio, cum pluribus similibus.
Sequitur correlarie quod non est speculativus ratione finis. Ex quo
sequitur secundo quod nullo modo est speculativus talis habitus quia nec ratione
fine nec ratione obiecti et cetera. Tertia conclusio habitus per stu-
dium sacre scripture acquisitus non habet finem
proximum et ultimo opus vel obiectum ... a no-
bis operabile. Probatur sic quia finis talis ~~legis~~
scripture est dilectio dei ut dicit apostolus ...
est ... obiecti ut ... est. Sequitur correlarie
quod habitus per studium sacre scripture acquisitus non
est practicus ratione finis. Quarta conclusio habitus per stu-
dium sacre scripture acquisitus non habet pro obiecto
aliquid a nobis operabile
quia ipsa ... est de deo. Consequentia valet. Sequitur
correlarie quod habitus per studium sacre scripture acquisitus
non est practicus ratione obiecti. ~~Ex quo~~ secundo in-
fertur quod nullo modo est practicus quia nec ratione obiecti
nec ratione finis. ~~Ex quibus~~ quibus ... ...

... correlarijs sequitur quod non omnis scientia est practica vel
speculativa. Patet sic quia habitus per studium sacre scripture acquisitus
est scientia ut declaratum fuit supra in prima conclusione sed
talis nec est practicus nec speculativus ut hic declaratum est. Item
probo ... Quinta conclusio habitus per studium sacre scripture acquisitus
est habitus dilectivus seu affectivus quod idem est in proposito.
Probatur sic quia ordinatur tota scriptura in dilectionem et omne
quod in sacra scriptura est obiectum est vel ... formaliter di-
ligibile vel habet ad hoc ... Tam ratione ob-
iecti quam ratione finis habitus per studium scripture
acquisitus est habitus non practicus nec speculativus sed dilecti-
vus vel affectivus. Hoc autem est speciale et proprium huic
sacre scripture. Scientie theologie quod non est speculativa vel practica
sed dilectiva. Ex quibus patet quod nulla speculativa est dig-
nissima scientia nec est aliqua practica sed dilectiva
vel affectiva est omnium scientiarum dignissima et confirmat
hic conclusio ultima per scripturam et dicta sanctorum. Primo per Mathei
22º ubi quidam legis doctor demandavit dilectionem dei
et proximi dicit: In hiis duobus mandatis tota pendet
lex et prophete. Item hoc est preceptum meum ut dili-
gatis invicem. Item hoc est maximum mandatorum:
diliges dominum deum tuum ex toto et proximum tuum
sicut te ipsum. Item apostolus prima ad Timotheum: Finis
precepti caritas est. Item primo de doctrina christia-
na Augustinus: Omnia que predicta sunt ex quo de rebus
tractavimus hec summa est ut intelligatur lex omnium
scripturarum divinarum plenitudo et finis est dilectio
rei qua fruendum est et rei que nobiscum ea
frui potest. Hec ille. Ex quibus clare patet propositum. Hic
sicut thomas de argentina et primum simpliciter quod ...
ultima et plurimum. Advocatus inpropositum fa-
ciliter videre ... ad partes disputationis quitum ...

Queritur tercio utrum ordina-
tor ordinate fruitionis obiectum possit et aliquod
aliud deum. Et sic primo arguitur quia non solum bonorum
est fruendum sed quorumcumque est fruendum illo non est
sit fruendum ... consequentia valet. Probatur quia vel deus
habet ... vel malus ... deus est malus ...
... sit capitale ... usus est bonus et
fruitionis. Probatur sic quia fruitio post obiectum ordinate
dilectionis sequitur et desiderium precedit sed obiectum
desiderij precedit non est deus. ... sed aliquod
... ipse deus. Consequentia patet quia obiectum
desiderij precedit est aliquid futurum sed deus nullo est
futurus sed tantum est presens. ~~Et~~ Confirmatur quia
actus fruitionis satiat appetitum sicut ... nichil

vlt desistere pot cum sit felicitas hominis bea
i° qo Augustinus opposuit magistri primi aug° in prima
lib de doctrina xpiana vbi sic dicit quis res quibus fruendum
est sunt pr et filius et spiritus sanctus ¶ Ipso solucione huius
questionis et declaracionibus prius diffinicionis videndum est
primo de terminis de quibus tangitur in opposito in primo
... 2o de fruendis de quibus est questio et tanguntur in opp-
osito in 2o ... ¶ de vtendis ea sunt videnda ¶ primo
cuius potencie sunt obiecta ipsa vtendi ... 2o vtrum solo
bono creato sit vtendum ¶ 2o videndum sunt de f-
ruendo creato sit fruendum ¶ 2o an ipso solo bono creato
sit fruendum ... sequitur vltimo veniet informa
questionis prout solucio ¶ Quantum ad primum videndum est de
ipso vti cuius potencie sit et ad tollendum ... valia prim-
... distinccionem ... vti capi ... modis ¶ primo communis
sic potest distingui ... ita capiunt phi qui
dicunt cuius vsus bonum ipsum ... bonum ¶ 2o ... quod
potest distingui ... disiunctiue ... hoc modo
diffinitur ab ... vsus est actus ... et dicitus
... omnis potencie ... nichil ...
... ¶ 3o modo ... vsus ... di-
stingui ... intelligencie et hoc modo
diffinit ... vti ... est aliud ...
... voluntatis sic ... allegat ...
diffinicionem ... modo ... actus voluntatis
¶ 4o modo capi ... distingui ... actu ...
... hoc modo diffinit sic ab Augustino vti est
assumere aliquid ... aliud ¶ 5o modo
accipi ... prout distingui ... actu ...
tus ... lib de doctrina xpiana
qui dicit ... illud quod in vsu venit ... in
illud quo fruendum ... vti est actus voluntatis in
fine ¶ ... potencie vti sit actus ... si capi-
... 1o modo et 2o modis ... cuiuslibet
potencie actus saltim ... vegetatiua ...
... aliis ... ad appetitiua potenciam
... voluntate ... obstat ... vti ...
aliqui ... est actus ipsius intellectus
... vt ... voluntatis ... ad intellectum ...
voluntas ¶ De 2o videndum est de bono ... quod
... omni creato est vtendum ... opposita ...
... omni creato ... omni creato ...
... vtendum ... per illud ...
... ¶ omnia sunt
ordinata ... qr omni virtute
... vti ... omnis ... est virtus v-
sus ... alterius virtutis est ... mali pene ... vt
... ipsius paciencie et vsus alterius virtutis est
... omni creatura vtendum est dummodo sit simpliciter creatura
... non depurata ... creata que fecit deus
erant valde bona ... omnis creatura dei bona est et
nichil reiciendum est nisi sit creatura ... depurata
... Sic dicas et peccatum in peccatore
... depuratum ... peccatum subiacet ad
summum bonum ... et ... non est vtendum
... creatura ... possit vti ...
... ad memoriam ... amaricacio
facit ... diligentibus deum omnia cooperantur in bonum ...
glo ... peccata cooperantur in bonum ... Dilf

respectu mali culpe puta ipsius potencie i an
... mali tamen culpe ... penes ... vti
... bonus et hoc est quod dicit aug. ...
... enim ... vtrum ... ad ...
tudinem tollerando ad iusticiam ...
¶ De 2o sit illa q̄ solo bono creato est vtendum
... sit solum bonum creatum est ad finem ordina
bile ... vti est ordinare ... in fine ... q ...
... si bonum creato vtrum ...
vsus ...
... diligit illud quo vtrum ...
illud ... vtrum est abusus ... ¶ nec obstat
obstat si dicit ... deo sit vtendum ... vsus
dei est malus ... deus est malus ...
vsus malus ipsum ... vsus dei est bonus
... deo est vtendum ¶ ... illud ...
... intelligi debuis ... in fine ¶ ... solo
... ita ... vtrum ...
deo ... intuitu ... boni ...
... vt dicit ... aug. ...
tingit deo seruire ...
deum ... amore intuitu ... sic ...
vti deo ... refert amore ... ¶ ...
... ipsa est deus ... dicit dns
... meus tua ...
... sit ...
... aliud ad aliud aliud
... pot ... meritorum ...
... 2o est mali ...
... bonum ... 2o deo
... vt ... ¶ Quantum ad 2m ... inde [2 art. 9 primi]
... difficultatibus ... ipso fruitur prout
... potencie fruitur ... dicit ...
... omnes ... vt ...
...
... omnes ...
... 9o
bona ... fruitur ... po-
...
accipi. diffinit ...
... frui capitur prout dicit
motum ... diffinit ... ab augustino
frui est vti ... prout dicit motum ...
... diffinit ab augustino in libro de doctrina
... frui est ... alicui rei ...
... frui prout dicit ...
... diffinit ... ab augustino
... frui est ...
... frui ...
... diffinit ... voluntate ...
... frui ...
... bonum ...
... possit vti ... est tirannus affligens qui ...
pacientiam ... facit ... ad maiorem meriti
coronam ... vtrum ...

ore dicendum quod non perficitur quia minus perfectiones
etc. Ad secundum quod sit obiectum fruitionis sit ista quod
solo deo est fruendum probatur quia sic quia que faciunt
beatificant sed que beatificant solo deo obtinetur
beatificant tamen obiectum et quod beatificat. Ad 3 sit
ista quod solo deo est fruendum probatur sic quia de-
inceps vere obiectum fruibilis est quod sic sati-
are anime et racionalis quo ad totum eius
desiderium sed nulla creatura ad hoc sufficit
ut patet per beatum augustinum qui loquens de fruitione
primo confessionum sic dicit ad te fecisti nos
domine et inquietum est cor nostrum donec re-
quiescat in te idem dicit pro ipso
letamur memoria conbuntur (?) iusti Ista ad
impleat me letiam tu bonitatem tuam patet
etc. quod et intelligo quod sit quod solo deo
est fruendum sit obiectum quia ut dicit bona-
venturam fruitionis volunte (?) anginalit (?) cavete
vel circumstantibus aliquo modo efficitur quia
mediantibus eis movemur ad fruendum
finem et fruitione formaliter dimitte vel
finem materialiter obtinere. Ex ista quod
secundo oritur quod ordinate fruitionis obiectum
non potest esse aliquid nisi deus et per hoc
dicitur responsio ad primum questionis
Ad rationes ad primum responsum est in principio
Ad 2 vero non videtur quod fruitio posset esse ob-
iectum ordinate fruitionis et ad deductionem
ulteriorem dico quod deus et primus non sit
se fruens tamen ut in ipso fruitur et quietat
motus desiderantis ut sit sibi deside-
rium est fruens. Ad confirmationem quando dicitur quod
fruitio vel actus fruitionis quod idem est satiat
appetitum sed non obtinetur sed solum formaliter
in racio non cedit de obiecto etc. 3 quod similiter

Quaeritur quarto utrum

Utrum possit ondi racione tamen unum deum
esse quod non et sit non potest ondi racione deum
esse et non potest ondi tamen unum deum esse quia
patet quod deum esse est per se quod tamen unum deum
esse Ista sit plures sunt dii et tamen unum deum
esse non potest ondi racione nostram probatur multiplicat
sermo sic motiuis manicheorum qui
posuerunt unum deum bonorum principium et
alium deum principium malorum quod plane meie-
bant sic ille pronuntiat propter ille
participantes sed est dare bonum et malum
participantes et est dare bonum et malum
per esse et erunt duo dii. Ista si
unum contrariorum est in natura tunc reliquum est
in natura primo celi sed summum bonum est in natura
et summum malum et duo dii. Ista probatur a natura
de conmotiuis contrariorum quia in eius distinctioni
per eorum distinxerunt divinam essentiam sic ad deo illa
contrarie opposite et valde distincte non possunt fu-
dari in eodem indiuisibili fundamento sed in essentia
diuina fundatur secundum platonem et valde distincte etc. erunt
plures diuine essentie et plures dii. Ista probatur
sic in diuinis idem est esse et causa sed in diuinis diu-
ersificatur esse ut dicit augustinus dicit quod de trinitate 7
12 diuisum inquit et esse persona et esse filium etc.
esse quia diuisificatur etc. et sunt plures dii. Opposi-
tum arguitur ex quibusdam racionibus deducte euident ostensiu-
e tamen unum deum esse etc. quod unitatem probat per dicentem
aut philosophus 12 metaphysice ubi per processum est
diminutiue deducit possibile tamen unum deum esse quod non
processit etc. Ad dictum ubi non fuisset euidentissime
demonstrabile etc. In ista questione erunt duo
articuli. Primus simpliciter articulus aperientur difficultates
primi que unt. etc. an demonstrabile sit deum esse 2
etc. supposito quod deus sit an demonstrabile sit tamen
unum deum esse. De primo an demonstrabile sit deum
esse videtur 3 opiniones que breviter recitabo quibus recita-
tis dicam meam opinionem. Prima ista vero michi
fuerit dicebat primo opinio est theologorum de arguenda
quo respondendo ad huius articuli factis et aliis cum
nobis ipsorum fuerit deum esse sit per se notum sicut dicit
per hoc ipse esse notum uno modo quod aliquis vel quod
ipsis sapientibus precipue primi esse totum in maiori sua
parte per se in corpore non sit in loco et auctoritate
illa dicit boecius in libro de ebdomadibus ista dis-
tinctione premissa dicit ipse quod deum esse est per se notum sa-
pientibus sed non quibus omnibus et prius certius. Prima
cum dicitur deus est predicatum et esse esse subiecti et ideo
etiam est per se non sapientibus. Secundo per illud est per se notum
esse quod non potest cogitari non esse sed deum esse quod non
potest cogitari non esse non ab insipientibus illo
prophete in psalmo dixit insipiens in corde suo non est deus
et quod insipiens non potest cogitare aliquid cuius oppositum ille
et de sua formali vere. Racio sed illa propositio est per se
nota ut quod predicatum sit per se ad quod subiectum sicut
vniuersis statim cognoscitur etc. Ista racio et hiis
declaratio Item aliqui dicunt etc. sic est per se notum quod
veritas est per se non. Item notum dei et intellectum
naturaliter insita sed deum esse est per se notum assumptum patet
per damascenum libro primo capitulo 3. Ad primum non inmediate
non. Deus quod in corpore non est in loco sed vera est per se
non ut dicit boecius libro suo de ebdomadibus et 3
etc. est per se non deus est. Contra hanc opinionem pono quod

ista deum esse non est sit per se notum quia sit sapientibus
per se notum et vulgaribus non sit per se notum / prima secunda sententia
propositio deum esse est sapientibus est non sit evidens / sic per se per se
sit per se nota / et si sit tunc erit eadem per se non / hoc modo
vulgaribus / quia et erit per se prima sit per se non / vel hoc est [illegible]
non sapientibus evidens ~~[illegible]~~ quia ipsi sciunt eam
in se esse sic notam / tunc sit quod hoc non sit sapientibus
per se non / sed patet sit eis notissima / quod est contra primam partem
huius opinionis / secundo si hec opinio esset vera / tunc deus esset
demonstrabile vulgaribus / quia non esset demonstrabile sapientibus /
patet consequentia de ista deus est / ut patet ex contra huius opinio
nis / tertio vel sapientibus ante acquisita sapientia hec
sint per se non / et hoc non / patet tunc ipsi fuerunt vulgares /
igitur non sunt eis per se non per hanc opinionem / sed ex
consequenti sapientia in tempore in toto esse eis non / et sic per sapien
tiam est non / et tunc non est per se non sapientibus / quod est contra
primam partem huius opinionis // certo sciendum quod deus est per se
notum sapientibus hoc est sit per se notum / et hoc potest esse
secundum apostolum est phylosophus 2° methaphysice ubi hoc declarat
in fine / quod sicut est amans quod sanus est amans et non
illud quod febricitantibus est amarum / sed contra huius opi
nionis tenent unde ad primam dico quod ista propositio
deus est predicatum est de ratione subiecti et hoc ratio vel terminus /
ex eo quod deus est simplicissime est / sed hoc non est sapientibus
per se notum ~~[illegible]~~ unde non possit sapiens hec
sufficienter concludere quod deus est / ut videtur et in primo de celo
dicta // ad secundum dico quod quidquid sit fides sit cogitatio
hoc intellectu perfectius sapiens cogitatur potest et ideo sa
piens cogitando potest deum non esse licet forte non cum
assensione sit in sapiens // ad tertium dico quod cognitio
sive termini non statim cognoscitur quod deus est / ut
ymmo sed est immaterialis est quod hec opinio nullum arguit pro
bat // ad quartum concedo quod aliquid esse verum sit per se no
tum / et dubito quamvis quod veritas prima sit per se non
quod vel intelligitur de prima veritate complexa / ut est primum
principium complexum / concedo quamvis si intelligitur de prima
veritate incomplexa que deus est quia non vis quod sic se
habent oculus nocticoracis ad lumen solis / ita se habet in
tellectus noster ad ista incomplexa veritate quod est notissima
in natura 2° methaphysice // ad quintum concedo quod aliquo mo
do intellectus noster notitia de deo est inserta / sed nego quod
non per se notum sit deum esse et ille illud concedit plus
est quod hec opinio / vel per eo quod si aliquid nolit
est intellectui implantatum vel insertum / hec ita est insertum
vulgaribus sicut sapientibus / ut manifestum est / ad sextum
nego antecedens / quia ratio contraria nihil hominis evidentes
rationes in comparabiliter non sit in loco salvationis eo cum
quo locata sit perfectissimum statum in loco
et ideo ista non est sapientibus per se non // ad hoc modum

dico quod voluit dicere / quod ista apud sapientes
est ita non sit ista / sic ideo tamen est magis sua per
te sed per consequentias aliquas // secunda opinio fuit 2a opinio
sancti thome qui ponit quod hec propositio deus est in se est
per se sed non quoad nos quia predicatum est de ratione subiecti sed
quo ad nos non est per se nota / sed est nobis de
monstrabilis // contra illa opinionem arguitur sic
vel tenet illam opinionem sciat hanc esse per se
notam deus est / vel non sciat si sciat quod est per se
nota et non est per se quo ad nos / si non sciat et
dicit eam esse per se notam tunc affirmat quod ne
scit / non videtur quod hec opinio potest contradici / quia ipse
propositum dicit quod credat hoc esse sibi sanum //
tertia similiter est sua distinctione ponit quod deum 3a opinio
esse sit per se notum et probat hic multa // prima
sic / quia deum esse non est videre per intellectum et non
videre hoc ycarum apud omnes / sic phylosophus dicit
in 3° elenchorum de intellectu nostro quod ipsum non con
sistit in videri et non videri / sed apud omnes
est deus / consistit quod omnes gentes et na
tiones que fuerunt et receperunt sicut fuerunt et pro
nuntiabant deum esse et deum esse est per se notum
// secundo sic quod quod est per se notum est si est
ut primo et 2° physicorum / sed omnes secte in
mundo sciverunt et inquirendum quod est deus
quo supponitur deum esse // tertio sic secundum due propositiones
quarum una includitur in alia / si includens est
per se nota et inclusa est per se nota / sed ista deus
est veneranda / est per se nota / eo quod sit delec
tabile nec deo sacrificetur / et in ista deus est
quod includit est per se nota // ponens istam solutionem
non statim in materia procedendo // premissis
ergo omnibus rationibus similiter alii quod deum
esse sit demonstrabile / pono primo illam conclusionem
quod deum esse non est simpliciter nobis per se notum
licet in se sit notissimum maxime modo loquendi
philosophi 2° methaphysice // patet et hoc 4° parti
cula prima methaphysice sicut ubi expresse
dicit quod deum esse non est per se notum // secundo
sit ista deum esse et illos per se nota de
natura concludi non potest quia est dubium ut
dicit phylosophus 2° methaphysice quia licet sit no
tissimum per se sit quia nec ex effectu nec ex
effectibus per se nobis notis vel ex causa nec
causis vel contrario in toto sicut in 4° vel [illegible]
per quod absolute loquendo quantumcumque effe
cto posito vel non posito stat nullum deum
esse similiter quantumcumque causa posita vel non
posita non expresse ponitur deum esse tamen
[illegible] tunc non esset demonstratio stat simpliciter
nullum deum esse quia ista nullus deus est absolute

loquendo quod contradictio non multiplicat ut in
fine declarabo et si multiplicaret ipsa non
sequitur quod quatuor esset ad illam causa vel effe-
ctu scilicet 1a 4i articuli propositio inductive descen-
dendo in effectibus a causis sed una patet ex dictis
demonstrationibus. Ex illa sequitur 1um corollarium
quod deum esse non est nobis demonstrabile quia
ut nobis ipse notus demonstrative concludi
non potest ut dictum est 4o articulo. 2um corollarium
quod non omne notum est per se notum nobis
ut ipse notus demonstrabile patet quia 2a 3i ar-
ticuli deum esse est notum et non est per se
notum nobis ut dictum est propositione 3a ut ipse nobis
notus demonstrabile ut dictum est 2a 1i articuli. 3a
quod per declaratione aliquorum que premissa sunt sciendum
quod absolute loquendo et considerando istam pro-
positionem sufficienter nullus deus est in mediata
implicat contradictionem apud intellectum ut com-
muniter sic absolute intellectum ut
non est demonstrabile deum esse ut dictum est quod per se
deus quod tamen sicut in dicto si ipsa propositio
intellectum ut aliqui sit ut premittit contradictionem
implicantem. 2a quod hec est propositio nullus deus
est supposita sola ratione terminorum sufficienter non contra-
dictionis potestates vel contradictiones ipsa formaliter
implicat contradictionem per se sicut hec falso supposito
quod hoc nomen deus significat ens quod sit et quod non
potest non esse. Conclusionis articuli 2i articulus
primo pro quo an sit demonstrabile tamen unum
deum esse potest intelligi dupliciter. 1o simpliciter
nullo presupposito et planum est ex dictis pre-
dictis quod nullo modo demonstrabile est tamen unum
deum esse quia prius deffendendo se neg-
ant huius conclusionem precedentem tamen pre-
supponit in conclusione et demonstrare eo
potest ut premissum est. 2o potest intel-
ligi an demonstrabile sit tamen unum deum
esse presupposito quod deus sit et hoc adhuc
potest esse dupliciter. 1o quia quod solo ratione con-
ceptus conclusio sit presuppositum quod deus est eius
tunc item satis planum est quod non potest de-
monstrari tamen unum deum esse eo quod ad hoc
passi multi se tueri dico quod plurimus
diis existentibus non omnis deus ~~esset prima~~
~~causa et defectibus~~ 3o esset summum bonum
ut omnis deus esset prima causa 2o de-
fectibus 2o quod presuppositum sit deum esse
cum perfectionibus et conditionibus quas sibi omnes
catholici doctores et philosophi deo attribuunt
dicit propositio 4a. ista conclusio articuli tamen
unum deum esse est demonstrabile probatur sic
multa deo convenirent quae multis non possunt
1a quae vana per quam deo conveniret quod sit ultimus finis
sicut sic quod nullus sit causa finalis sed planum est quod si sic
esse ultimum finem pluribus convenire non potest.
2o etiam si essent plures vel utrique esset omnipotens
vel alter tantum et uterque nullus illorum deus posset
esse si non quod dicitur quod uterque esset omnipotens vel
vel contrariis ambo volunt ad quemlibet effectum vel non si
si non et qui non volunt non est deus cum illa
sit una perfectio dei contradictio si ambo volunt
vel unanimiter tunc unus eorum esset superfluus
ex quo ille non esset deus vel unus resisteret
productionem alterius et quaero vel sunt eque potentes
et sequitur contradictio quod effectus ille producetur et non
producetur eo quod duo dii omnipotentes sit agunt quod
unus vult effectum produci et alius hoc non vult
si non sint eque potentes tunc alter eorum non
est omnipotens et si in hoc casu non sunt eque po-
tentes tunc alter qui minus potens est vinceretur
et ideo non est deus ut patet ex philosophis qui deo vere
et digne attribuunt ideo 4a vana sit sicut intentum sicut
declaratum quod omnis deus est summum bonum. 2a conclusio
demonstrabile scilicet ~~deum esse per quod tamen unum deum sit~~
tamen unum deum esse non est tamen illud precedens de-
monstrabile scilicet deum esse per quod tamen unum deum esse est
demonstrabile et notabile ut patet ex formatione huius
2e articuli sed illud precedens huius conclusionis scilicet deum
esse non est demonstrabile ut patet per dicta in articulo
precedenti. 1a Ex ista conclusione sequitur 1um corollarium non obstante
si aliquis ipso propositio prima est demonstrabilis quod non eius
ipso quod sit precedens prima demonstrabilis sit multi
volebant dicere vel contra si propositio prima est demon-
strabilis quod omnis homo est risibilis non est precedens
prima demonstrabilis quod omnis homo est per quod hoc est
bona et notoria quia tamen unus deus est in deus
est quod non absolute ad deus precedente quod notabile primus
vel est quod conclusio et tamen antecedens est demonstrabile
et quod non est demonstrabile ut patet ex dictis in 3a. Et
quia multi dialectici nostri inventionibus scripserunt
quod si conclusionibus aliquibus demonstrat aliqua de
est 3o adiacente quod conclusionis primus demonstrari po-
sset ipse conclusionis terminus de est 2o adiacente
vel econtra ut si demonstraret quod deus est summum bonum
quod non demonstraret esset quod deus est iste est manifeste
falsum contra ... quod non omnis ... non
est ita predicamentum ... quod 1a
est ... demonstrabilis sicut ita omne
ens est nullo est demonstrabilis quod similiter noti
sunt est similiter demonstrabile est quod omnis triangulus
et sic non est demonstrabile saltem conclusionibus primis quod
triangulus est similiter dicta omnis homo est risibilis

Ad 2m motivum est dicendum quod si est subito est per castro
ut patet primo posteriorum sic demum sed valiquibus
pro 1a quod omnibus hoc est visibilis tunc hoiez esse est
cognitio ad illas premissas et non potest esse illarum
premissarum esse quo patet 1 proportio Existit patet quid sit
dicendum ad rationes 3e opinionis quo sit arguebatur
quod deum esse sit per se notum quia omnes nationes re-
putant deum esse hoc potest esse ex quadam qui confu-
so naturali instinctu sit desiderio ultimo sed ex hoc
non sequitur quod deum esse sit per se notum ut patet Ad
2m motivum huius opinionis dicitur quod secte sun-
ducerunt ad quid est ex confuso conceptu vel natura-
li textu habebant et habent deum esse vel forte
ad quid non naturales seducerunt Sed ad rationes in
principio oppositas ad primam patet per quod 2m 2i articuli quia quid
non vult non est demonstrabile deum esse et non est de-
monstrabile tamen verum deum esse quia licet deum esse sit
prius cognitum tamen hoc sit alio quod per demonstrationes
vel rationes demonstrativas quod probatur et patet ex dicta
conclusionibus 2e 2i articuli et conclusionibus ipsarum ibi considerandum
Ad 2am rationes qua ponit male dicti ma-
nichei dicentes quod nichil est malum per se sed ma-
lum est per hoc quod deficit a bono summo Ad quod fima-
rum eorum dicendum quod summum bonum et summum malum
non sunt contraria sed bonum et malum sunt bene privatione
oppositum Ad primum rationem arguebat dicens quod
natura non est confirmatio quam fundamentum est infini-
tum sit in divinis sed de hoc magis in specie tra-
ctabo infra primo est sba inventum quia cum in
quarumque scientiis legit ibi sunt relationes oppo-
site eorum fundamento sed intellectus et intellecti ad
hunc quod dicit augustinus quia sit est esse priorem ad dicens
quantum de divinis non est esse sed pater et ut patet
ex aliis similibus beati augustini ibidem et in aliis
locis Sequitur questio Circa distinctionem 3am

Queritur quinto utrum ex-
istere divine essentie simplicissima unitas et in-
pro bendicta trinitas possit aliqua similitudine ex-
plicari per creaturas quod non videtur primo quantum ad
suppositionem sic quia sit se habet purus actus ad passi-
vam possibilitatem sic se habet simplicissima unitas
ad pluralitatem sed purus actus non comparatur secundum
aliquam passivam possibilitatem et tamen divina essentia
sit simplicissime una ipsa non comparatur secundum
aliquam pluralitatem et si divina essentia est sim-
plicissime una tamen individuum non est per
trinitas aliquid quod est contra suppositum quomodo 2a
sic quia constitutum si quod esset unum hec materie unifi-
cum posse per vestigium et imaginem sed per hoc quod in
per vestigium sic quia non in omni creatura est ve-
stigium trinitatis quia 2m augustinum vestigium

attenditur penes hec tria modum
speciem et ordinem sed hic non inveniantur in
creatura eo quod modi non sit modus sit ut
ordinis est ordo et cum hec duo sit creatu-
re 1 ratio Oppositum dicit magister in textu dicit in-
ad oppositum de imagine quia imago est eius
dicit quod imaginatur ipsos ubi indivens ut
dicit hylarius in libro suo de sinodis sed ut in
homine ut in alia creatura est hujusmodi in-
divens ipsius divine essentie comparatum ad
unitatem ut per quod quantum ad trinitatem 1a et
Oppositum dicit magister in textu ex dictis sa-
nctorum doctorum quo ista tamen presuppositum
et aliud quod presuppositum duo quod divina
essentia sit summe et simplicissime una et
quod nichilominus in personis sit trinitas
benedicta et tamen quod aliquid possit per cre-
aturas explicari simile aliquam et ideo duos
facimus articulos 2us quod duo Circa articulum
ad primum dicendum simile et immaculata
fide katholica tenendum est esse non potest quod
divina essentia est simplicissime et summe una
quia magis divina essentia simplicissima cons
stat est 3o persone realiter adesse invicem diffe-
rentes scilicet pater et filius et spiritus sanctus hec magis
una et pia fide tenendum est ut dicit magister
super duo 2a et allegant ad hoc augustinum
primo libro de trinitate et determinant hec
sancta romana ecclesia cuius spiritus sit
veritate divinitatis illustrata quod quod hec doctrina
humana omnino evidenter ostendi non possit
tamen ex hoc quod deus sit facile ostendi quod
unus sit sed quod 1 personis trinus sit ut
videtur doctores dicunt et nec con-
non hoc tamen sufficere videtur thomas de
aquino per sed ut hoc sic omne quod de
perfectorum similitudine hec est non excellentioris pone-
dum in divinis sed trinitas dicit perfectio-
nem sed non excellentissime ponendum sed in
divinis est tunc perfectissima et excelle-
tissima caritas que requirit in
diligente primo quod dilectus tendat in alte-
rum quia amor unitatis est se ipsum non est
perfecta caritas ut dicit 4o secundo quod tendat
in aliquod diligibile infinitum quia alias
non esset excellentissima caritas voce pri-
or dilecte tendit in alterum esse infi-
nitum 2 non potest tendere in
aliquod creatum ideo tendit in filium suum

Dicta

p9 ar[illegible]

unigenitum sed amor hos connectens non
potest esse nisi unus et aeternus atque ut sunt
tertium et 3a persona id est spiritus sanctus videtur inutiliter
gentili fidem sequi quod fit erga cogentes lege ab
ulterius non credentes credat. Sed quia in illa
Sabellius fuit multi heretici et praecipue Sabellius
Sabellius qui ad hoc ut salvarent divine es-
sentie unitatem negaverunt in divinis veram et realem
trinitatem, fuit enim discussimus quod hujusmodi he-
reticos sacre scripture veritatis defensive volo quod
premissa quae non quanta fortiori potero instare
et declarare pro toto posse meo instantiae hujusmodi
solvere et eam defectu confutandi hereticos ex
prima ratio plurime. Et primo oppono sic ubi cunque
essentia et persona sunt idem vel unum omnibus si essentia
non potest multiplicari tunc nec persona. Sed in divinis essentia
et persona sunt idem unius et eiusdem omnibus ut patet
per beatum Augustinum de trinitate cap. 6 ubi dicit hoc
2 est deum esse quod personam esse. Item 2o sic fruens pa-
ter pluralitas ubi non reperitur plus personis
ante bonitatis in pluribus quam in uno. Sed
bonitas et perfectio reperitur in una ...
sic ... et non
...
3 ... Item sic ...
...
...
...
4 ... Item secundum ...
non pati secundum multitudinem ...
divine essentie repugnat pluralitas ...
bonitatis ... Item sic ...
summe bonum ad malum sic ...
tum adultery. Sed deus eo quod est summe bonus
non patitur esse malum. Ergo eo quod est summe
unus non patitur multitudinem. Item ...
6 in divinis non dicitur ...
quod in divinis ... voluntas ... non dicitur
11 Item omnis oppositio relationis ... exigit
duo extrema realiter distincta ... in po-
nimus in divinis ... et erunt ...
duo extrema et non erit trinitas sed dualitas
8 si ... et ... trinitas quod ...
Item arguebant heretici quod Augustinus quod si esset
filius in divinis ille filius generaret alium
filium et consequenter ... Augustinus non ... non po-
tuit sed non oportuit. Contra arguitur sic ...
... affirmativa ... filius non non
potuit generare. ... filius potuit
generare si ... potuit ... generavit ...
potentias esse ... non ... 3o phisicorum
9 Item sit ... supposito ...
... alius ... in aliqua ...

personae prohibeant sed quia ... actus sine opus
... ut dicit damascenus et filius et spiritus sanctus
10 ... vel generabit. Item sic ... est pater
se dicit et ... generare sed ut ait anselmus in libro
monologion sic pater dicat ... filius et spiritus sanctus
... in divinis erunt ... genita et plures
... Item si pater ... quod perfecte intelli-
git et producit verbum filius et spiritus sanctus
11 ... perfecte intelligit se ... premissa. Item
si pater amando filium et filius amando patrem pro-
ducit spiritum sanctum cum pater non minus amet spiritum
sanctum quam filium et filius non minus spiritum sanctum quam pater
et ... erunt plures spiritus sancti. Item
12 bonitatis est communicativa sui ipsius ut ait dionisius
sed spiritui sancto appropriatur bonitas sic filio sapientia
et patri potentia sed quod perfectissime perficeat (?) ...
13 spiritus sanctus nam sua ... alteri communicare. Item
quia dicit personam sunt ... aliqua ... personam (?)
divina debet ... sed possit communicare nam
dicit sunt personae ... 2o de anima et
quo ... quod ... potest
14 generare. Item sic perfectissimo non potest ...
... primo ... deo repugnat addito ...
... quibus tamen trinitas personarum salvari
non potest ... Item dicit dionisius de divinis
15 ... primo quod non est audendum aliquid
dicere nec etiam cogitare ...
... ea quae divinitus ... revelata (?)
quis nobis ... expressum sed ... non ...
16 ... quod sic 3o ... Item si sit 3 personae
in divinis ... ab esse et erit trinitas ...
... ut ... omnino ... secundum
multe ... et ... multiplicare
... et non multiplicare ... et non ... ad aliud
et non ad aliud communicabile et non communicabile generans
et non generans genitum et non genitum spirans et
non spirans spiratum et non spiratum dicens et
non dicens essentia ... non dicit a filio sed pater
17 est ... dicit a filio. Item ... forma
... oppositionis ... est evidens ...
... et paternitas ... est filiatio ... paternitas
est filiatio. Ad ... non concludunt ... Augustinus
... acuta ... sacre scripture ...
non dubitamus esse ... ad primum
1 ... quia cum ... sit ... divine
persone sed non est ... premisse ra-
2 tionis est ... non ... plus
debent ... personis quod in una ... tamen ...

3 bonitas pluribus modis Ad 3m dico quod generatio
tiva quod paternitas et filiatio sunt eadem essentia et sic pro-
prietates sunt idem entitate absoluta sed relative non sed
existit idem [illegible] quo ad sui [illegible] esse personis quod
4 sunt [illegible] oppositorum Ad 4m dico quod divine
essentie repugnat omnis pluralitas [illegible] sine essentia
5 et absoluta non autem pluralis et relata Ad 5m dico
propositio fundamento quod unitas essentie et pluralitas
essentie [illegible] repugnat sed unitas essentie non repugnat
6 pluralitati personarum Ad 6m dico quod productiones divine
[illegible] sed ego quam [illegible] quod non oportet esse tantum divine
7 imperfectio sit [illegible] Ad 7m dico quod divi-
nus sunt due oppositiones relative quia una est patris et
filii alia est patris et filii [illegible] unius [illegible] ad
8 spiritum sanctum que sit [illegible] Ad 8m dico
quod unum angeli debet sic intelligi non cum non
potuit [illegible] non [illegible] aliquam impotentiam [illegible] et de-
9 [illegible] magis patebit infra [illegible] Ad 9m
dico quod [illegible] est [illegible] absoluto non autem [illegible]
[illegible] non potest [illegible] supposito sine omni imperfectione
tamen [illegible] alicuius [illegible] sit imperfecte est sic filiatio
10 Ad 10m dico quod dicere potest capi dupliciter uno modo
[illegible] est quod unum [illegible] angelus de-
tineret [illegible] quod non singulis [illegible] sed solus pro-
[illegible] intellectu et intelligere [illegible] alio modo sumitur
et [illegible] ut patet Ad 11m dico quod pro-
11 [illegible] filium [illegible] intelligit pater sed [illegible]
intellectione [illegible] actus requisiti ad personam generata
[illegible] ipsa paternitas [illegible] non est in aliis
12 duabus personis Ad 12m dico quod amor quo ama-
tur amat [illegible] et quia una unitas est patris
et filii et spiritus sancti [illegible] eodem amore et eque [illegible]
amore amat [illegible] quo amat [illegible] et filius spiritus sanctus [illegible]
persona divina non [illegible] sed [illegible] amore
[illegible] qui est [illegible] activa oppositi [illegible]
passive [illegible] spiritus sanctus [illegible] in esse personali [illegible]
13 [illegible] patris et [illegible] filii patet [illegible] Ad 13m dico
quod [illegible] spiritui sancto [illegible] bonitas optime [illegible]
[illegible] ut [illegible] productus spiritus sancti
non [illegible] productio [illegible]
14 [illegible] Ad 14m dico quod posse generare
[illegible] intelligi potest uno modo absolute [illegible]
quod generat [illegible] et sic est in spiritu sancto et [illegible]
eque perfecte quia alias non essent eque po-
tentes alio modo potest intelligi potentia [illegible]

[illegible] non [illegible] tamen [illegible]
[illegible] quo [illegible] spiritus sanctus sine omni tamen
[illegible] imperfectione posse generare [illegible] non est
in spiritu sancto sed [illegible] sic est potentia et
non posse [illegible] imperfectio [illegible] dico quod
[illegible] est [illegible] sibi [illegible] competit
habere potentiam [illegible] [illegible]
alicuius [illegible] sit [illegible] non est pro-
in [illegible] primo ut promisso
Ad 15m dico quod perfectissima non potest fieri 15
[illegible] alicuius [illegible] perfectionis
Ad 16m dico et quasi [illegible] 16
[illegible] non in [illegible]
[illegible] ibi [illegible] nomen per-
[illegible] possimus aliqua ex quibus
[illegible] divinis et esse plures personas
divinis [illegible] in-
[illegible] tamen non [illegible] supposita ut [illegible]
[illegible] sed illa [illegible]
[illegible] sed [illegible] supposita intellectualis [illegible]
est persona [illegible] imperfectio filius
[illegible] hodie genui te et [illegible]
[illegible] genui te et sic in nomine [illegible]
[illegible] depressione spiritus sancti
Ad 17m dico quod [illegible] omnino et [illegible] 17
[illegible] tamen divina
[illegible] aliqua [illegible]
[illegible] aliqua [illegible]
quod [illegible] est [illegible]
ut patet [illegible] est idem [illegible] saltim
[illegible] non multiplicatur et quod [illegible]
[illegible] absoluta entitate non est multiplicatio
sed unitas summa in divinis [illegible]
sit [illegible]
ad aliam [illegible] Ad 18m et ulti- 18
mum de syllogismo expositorio dico quod [illegible]
sunt opiniones [illegible] et plures alii [illegible]
[illegible] quod non teneret in divinis [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible]
quod forma teneret [illegible] divinis [illegible]
[illegible] non valet [illegible]
sed [illegible] quod [illegible] forma sit [illegible]
[illegible] debet intelligere [illegible]
[illegible] sit [illegible] premisse [illegible]
[illegible] forma [illegible] aliquid [illegible]
forma [illegible] clerico [illegible]
quod non sunt [illegible] pater et filius
[illegible] est [illegible]

ita quod sic intelligatur / hec essentia est pater / hec essentia
est filius / id est essentia que est filius est essentia que
est pater / non obstat quod medium ~~ad explanandum~~
~~quoniam magistri sententie non sequitur conclusio ad rem et~~
dicitur ponit magister hic quia non ponit ut medium
sed ad explanandum magister sententie sequitur conclusio (¶) Ra-
tione et suppositum patet ex dictis / et concludit
quod divina essentia non comparatur pluralitatem essentia-
2m arm rum personarum / (¶) Nunc venio ad secundum articulum
principalem quo omnis / in quo quesitum primum eiusdem
ponitur primo de vestigio inter doctores
secundo de ymagine / (¶) Quantum ad primum
videtur secundum est quod vestigium ponit hic tamquam
tamen vestigium proprie dictum quod est que-
dam impressio ducens in cognitionem confusam alicuius
cuius est vestigium ut impressio pedis / nam ex
pluribus dicitur pedis vestigium sic ubique
aliqua in trinitate ducens in cognitionem
beate trinitatis confusam et remotam dicitur in
propria vestigium / sed si ducerent in cognitionem
determinatam et magis expressam diceretur ym-
ago ut inferius patebit / (¶) Isto premisso pono
primo istam conclusionem quod in creatura est vesti-
gium beate trinitatis / patet sic omne quod creatum
est in modo mensura et pondere creatum est ut
dicitur Sapientie xi Omnia in mensura et numero
et pondere disposuisti id est in quibus creatis elucet
aliquo modo beata trinitas / (¶) Confirmatur
quod probatur Augustinus vi libro de trinitate ubi
sic dicit quod modus species et ordo reperiuntur
in creaturis / (¶) Item pro hoc Augustinus ut
allegat magister in textu 6o. capitulo 3e magister in re est
unitas species et ordo 6o de trinitate capitulo et 8o quoque
patet quod in qualibet creatura reperitur aliqualis sicut
in textu sententie / Item idem 2m dicta secundum magistri unitas
est vestigium patris quia illud quod dicitur in re
origines dicitur // Species autem filio assimilatur
quia est eius pulchritudo tamen sit splendor glo-
rie ad Hebreos primo // ordo spectat ad bo-
nitatem sive delectationem que sancto spiritui
attribuitur sicut filio est intelligentia depen-
dens vestigii specialis nominibus proprietates scilicet
modus species et ordo / pondus numerus et mensura in
eorum proprietate / supra allegate allegatur
ut patet per Augustinum quarto super genesim ad litteram
ubi dicitur quod deus est mensura omni rei mo-
dum prefigens / numerus omni speciem prebens / pon-
dus omnem rem ad stabilitatem trahens sic
et filio fiat ad premissorum confirmationem quod
sunt philosophi ponerent in quibus re hec tria

harum rerum et bonum et collige ex quo in textu (¶) Ex ista
quidem et eius declaratione sic concluditur quod per vestigium tamquam per
notam similitudinem et cetera ducimur possumus aliquo modo cognoscere
divine essentie unitatem et beatam trinitatem / ut patet
quod quo est una sit sunt proprietates / (¶) Sed hic dubitatur an
que habent homines infideles status / tam in natura quam non lapsi
prius et in gloria cognoscere deum per creaturas /
(¶) Solutio secundum Bonaventuram dicitur non cognoscere beatorum deum
per creaturas sed mediantibus quia corpus est conscientia dei per substantiam
et influentiam et mediantibus quod ipsi aspiciunt videt quo
modo deus est omnia in omnibus ut dicit beatus Au-
gustinus infine libri decimi de trinitate dei sed homines in statu
in statu et in natura cognoscebant deum in creatura
et per creaturam magis clare quam homines in statu nature la-
pse ipsi non clare quomodo nos cognoscimus in con-
scientiis mediantibus et per speculum sicut per scalam mediam / (¶) Item
(¶) Nunc quantum de ymagine expositionibus patrum et primo
interiorem magistri quod intendit quod ymago est similitudo expressi
amor et magis expressa quam vestigium sicut dicit magister
patet ego video quod ipse attendit pro ad deum primo
quod ymago habeat 3o partes tres tamen personis
in divinis et que ita comparabilia sunt in hiis tribus scilicet in
ordine in equalitate et in consubstantialitate et patet per proce-
ssum magistri et sic primo ista quoque / (¶) Quod in mente
humana reperitur aliquo modo ymago beate trinitatis patet
primo ~~faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem~~ per illud quod
dicitur genesis primo faciamus hominem ad ymaginem et
similitudinem nostram et patet per Augustinum in 14o de trinitate ubi sic
dicit quod anima mea eo ipso ad ymaginem dei est quod
capax eius particeps esse potest et per expressis sic
quia in mente humana sunt memoria intellectus et voluntas
que primo habent ordinem quia ex eo quod quid meminit
intelligit et ex eo consequitur verbum et appetit ut sic a patre
est filius et ab utroque spiritus sanctus / (¶) Item habent equali-
aliquo modo quia quantum quod memoria meminit intellectus
potest intelligere et voluntas velle intelligere ut sic pater
indivisis sunt equales / (¶) Item habent consubstantialitatem
quia sunt una vita una mens et una anima / ad similitudinem
consubstantialitatis sic pater filius et spiritus sanctus sunt unus
deus una substantia una essentia et quod est una / (¶) Sed forte
dicetur ista tamen sunt ordo equalitas consubstantialitas non
inveniuntur in hiis aliis tribus que magister ponit
per ymaginem que sunt mens notitia et amor / dicitur in
quantum est ibi ordo quia ex mente fit notitia et ex utroque a-
mor ut dicitur in textu / sicut ibi est satis equalitas ut patet
sed fateor quod consubstantialitas non est ibi tam proprie sic in
prioribus tribus scilicet memoria intellectus et voluntate et ideo fo-
rte ista tamen non faciunt ita proprie ymaginem sicut
prior (¶) Ex ista tunc sequitur quod ex consideratione mentis

gnante que est creatura pot aliquo modo compleri per-
fectiones divine essentie ... imitando per ... bu dicta trini-
tas et in ... quod est verum. Ad raciones contra ... consti-
tutum ... primo ad illam ... ... est
modus sine progressu in infinitum sit in nobilibus ... ... modi
divinis ... quando est quando. Ad aliud de ymagine dico
quod aliquorum pot esse species ... dicendum uno modo
participatione eiusdem ... nec ... sic filius filio patri dicitur
... ymago et hoc ... creatura ... est ... ymago
dei. Alio modo ... ... causa ... participatione
... ut ymago ... in lapide ... ... sculptura
de ymagine perfectissima ... loquitur ibi
... ut dicit magister ... non est ... ... in textu sequitur

Queritur sexto utrum in e-

... quando ... dicta sit ... non ... sic
... ... erat finita vel erat infinita ...
finita ... omne ... in deo est infinitum ... infinitum ...
quando infinita ... ... in ... ... aliud ...
in ... constituitur ... ... quando ... ... si ... divinis
est quando ... ... quando ... ... constitutum
... ... non ... ut patet ... ...
... ... non est ... ... philosophorum ... ...
... ... alteri ... ...
Item tertio sit ... non est ... ... nec quando quando
patet quia quando est ... ut patet tertio et quarto philosophorum
... ... patet iacobi primo ubi dicit
quod ... ... non est ... ...
quod deus qui non ... patet ... philosophorum ... me-
thaphysice. Item ... quando ... in creatura est que sit ...
... semper ... ... non est ... alia
... sit sine ... ... illa est
... ... illa ... ... Item ... vel
erat ... ... et hoc non ... ... quando que
est ... ... et ... sunt ... ...
... ... non sunt ... ...
... ... est ... ...
divinis dici non pot. Item sexto si ... est
... ... aliquis ... ...
... cum ipso quando ... aliud ... dicit
... ... ubi ... ...
... et ... ubi non est ... ...
Item ... quando est ... non esse ... ...
... est hoc ... ... Oppositum
patet ... ... ubi sic dicit ... qui
... ... ipse non ... ...
quando ... ... non ... ...
... ... primo ... ...
... sit quando ... ... quando sit ...
... ... deus ...

... deus non ... ... deus ...
... ... Ad primum pono ...
... ... distinguitur per
... et non ... ...
... ... sunt ... ... distin-
guitur ... ... relationes non ... ...
... ... absolutum
non ... ... illa est ... ...
... ... absolutum ... si ...
... ... quorum unum non erat aliud
... ibi erat vel ... vel ...
... ... simpliciter ...
Item quod ... sit ... tertio sunt modi re-
lationis ... ... super
... et multa ... ...
equalitas est sit unum inequale est sit multa
... ... est sit unum ... ... ut ... mul-
ta. Secundus modus relationis fundatur super ...
et ... quod est relatio filius ... ad
... ipsum est ... Tertius modus fun-
datur super actionem et passionem ut paternitas
et filiatio ... cum sua declaratione patet per philosophum quinto
methaphysice. Tertio quod ... est ...
dicitur ... ad ... aliquo modo ... pro-
bari non possit ad omnia ... ...
et primo ... sic ... distinguitur
non ... relationes ut dicit ...
quarto ... tertio sunt modi ... relationum
quando ... ...
... ... genus relationum ... non possunt
distingui ... genus ... relationes de
primo genere ... omnino non sunt reales vel
saltem ... non sunt reales ut probat
... ... Item tres relationes
equalitas et inequalitas ... ... sunt
reales ... distinctorum suppositorum non ...
... ... possunt ... ...
... ... genus relationum ... ...
et ... omnino non sunt ... ...
... ... distinguitur ...
genus relationum ... ...
actuum et passivum vel ... relationes
originis ... est patet ... aliquo modo ...
... ... sit ... una
... ab alia ... ...
... non solum ... ... sit in
quando ... ... solum ... sit ... quando
... ... in ...
... est quando non ... ... sic
dicti quando patet ... dicto ...
... damascheni ... ... quando est

opus nec per philosophum 3° physicorum ubi dicit
quod generatio est via in naturam consistit potest quod
est via corruptionem ad 2m articulum dico breviter
quod generatio in divinis sumitur nec active nec
passive si active sic est imperfectio ...
quia illud quod sine motu et transmutatione ...
generat active ... ipse generatio activa
patre est ... 1° quia ... et conficit ... quod in
filio est generatio passiva ... generatio sed in
spiritu sancto nullatenus est generatio ... nec activa
nec passiva eo quod ... sit generatus sicut ...
tus ut tenet fides sancta katholica ... est
tertio patrum hominis 2i articuli sed sunt opiniones
varia antiquorum que ponunt quod generatio passiva
non sit in divinis ... non in filio ... alia
sententia moderna que dicit tam activa quam
passivam generationem esse in filio in divinis
motiva huius opinionis sunt ... quod
2m sunt rationes formales includentes imper-
fectionem non debet poni in divinis sed generatio
passiva dicit imperfectionem quia 3° physicorum 2° dicit
generatio ... pati attribuitur
materie ago ... sed generatio passiva
per dicere pati ... 2m ... contra hanc opinionem sit
... magister ... et alii doctores sicut ...
dicunt quod in divinis ... patre
... in divinis ... est generatio passiva
... arguunt sic omne passivum de-
pendentia ... ab activa sed in divinis non
est dependentia ... Et sic ... contra-
... huius opinionis ... speciali ...
... articuli quantum ad illa ... ter-
minorum dicebat quod passiva generatio sit in filio
et activa in patre et arguunt sic ... ... dist-
inctum ... divina persona ab alia
distinguitur ... est ... in ea quod faciat
esse distinctum sed filius ... generationem passivam
distinguitur a patre quia ut dicit damas-
cenus omnia in divinis sunt ... generationes
et processiones et ... ibi dicit generatio quia
filius ... est personali constituitur ... non potest
esse activa cum filius non generet ... sed
opinio prima est falsa ... Ad motiva di-
co ... primum ... quia non ...
... est passiva generatio in filio quod activa
generatio in patre quia sit generare est potentie
patris sit generari est potentie filii ... ad
... dico quod generans pati cum motu
et transmutatione dicunt imperfectionem generatio
... passiva cum in divinis dicunt sine

emanatio sine motu et transmutatione dicunt
imperfectionem generatio ... passiva cum in divinis d.
nullam penitus dicit imperfectionem ... Ad 2m dico quod
sic in divinis qualitas et quantitas transsumuntur in formam
sic generatio transit in ... manere cum summa
... dicit ... Ad 3m dico quod ... non est va-
... depressione quod ... esse ... non esse ingeno-
... actum sed in divinis filius est principium co-
... opinio dicit quod generatio tam activa quam
passiva sit in ... filio ... contra
... sed impacientem 3° physicorum ... actio tam
... impassio in filio est activa generatio ... sed
... est ingenitus ... eo quod sit ingenitus sed
... non sit in eodem ... est generatio est ... 2
... activa quod passiva est in filio ... opinio
est falsa ut ... sequitur quod filius
generatur et generat ... ad motiva ...
ad primum dico quod actio et passio ... impacientem
... sine motu et mutatione ... sed in divinis sic non est
ut supra declaratum est ... Ad 2m dico ... quod hec
est ... sit cum motu vel mutatione ... Ad 2m
dico quod ... est ingenitus patris ... ipse in
... sed ... impie generatio activa
quia generat ... Ad 3m articulum ... tenet
... videlicet ... ad ... materiam
principalibus ... prima est hec deus generat
deum et dico breviter dico quod ... est quia dicitur in
simbolo niceni concilii deum de deo lumen de
lumine deum verum de deo vero ... ipse dicit
de generatione quia procedit ibi de natura ante secula ... sed
forte ... ... esset quod deus
genuerit deitatem ... actus ... suppositorum
generare est actus et nomen deitatis importat so-
lam naturam absque ... ad suppositum sed deus
hoc nomen quia est ... potest stare ...
... non ... est quod deitas generet
vel genuerit deitatem et ... est quod deus
genuit deum et non est ... sufficiens quod deus
genuerit se deum vel alium deum eo quod alius
vel alius cum absolute et sine speciali de-
... est ... sed hec propositio
... non solum ... et ...
... quod deus pater genuit deum filium
et tamen non genuit se deum nec alium deum ut ...
... Et per hoc ... ad ...
... sit quod deus non genuit deum
et dico quod ... usque ... articulum

ut quando sunt 2m autem indiffinita [illegible] va-
lent particularibus [illegible] et ueniat indiffinita [illegible]
intelligentium [illegible] quia alia in diffinito usus aliter
[illegible] fecit turrim babilonie [illegible] et vult
sic predicatur [illegible] homo non fecit [illegible] hic in
[illegible] tamen 2m usum quem sunt intellig-
entium [illegible] quia nullus homo fecit [illegible] hic vi-
[illegible] quia ista a hominibus [illegible] deus
generat deum [illegible] multis [illegible] nec deus non
generat deum [illegible] doctor [illegible] ista deus
non generat [illegible] quia deus [illegible] sibi a
[illegible] deus generat intelligitur [illegible] sed cum dicit
deus non generat quia nichil addit intelligitur quia nec
[illegible] repugnet sive generatio [illegible] quod hic non
sit 2m [illegible] si negat [illegible] deus non
generat [illegible] contradictorium [illegible] deus
generat [illegible] hec deus non generat deum [illegible]
filio qui est deus et non generat deum et filio
spiritu sancto qui est deus et non generat deum et [illegible]
[illegible] esset [illegible] est [illegible]
[illegible] valere [illegible] nullus
deus generat deum [illegible] Ad 2m
[illegible] deus generet aliud deum dico cum
magistro quod [illegible] dicta est [illegible]
[illegible] distinguit dicendo quod si aliud [illegible]
[illegible] sit [illegible] sit [illegible] quia
potest [illegible] deus genuit aliud
qui est deus [illegible] adiectum [illegible] non [illegible]
[illegible] pater [illegible] esset [illegible] deus pater
est deus filius quia hic est unus deus pater est deus
qui est filius [illegible] hic est filius ut materialiter est [illegible]
[illegible] dico quod generatio in divinis est
infinita [illegible] dico quod hic esset [illegible] diffinito
successivo [illegible] diffinitivo [illegible]
Ad 2m dico quod [illegible] et non [illegible] quia que
[illegible] sibi [illegible] Ad 3m dico quod [illegible]
[illegible] quia [illegible] hic [illegible] esset generatio
quia genitum capiat ab alio esse [illegible] est solum
quod est [illegible] Ad 4m dico quod [illegible]
[illegible] est [illegible] quod generatio [illegible]
[illegible] nichil est [illegible] Ad 5m dico quod [illegible] est
[illegible] ut notum est [illegible]
[illegible] Ad 6m dico quod licet in ipso genito
ut filius cum patre generante [illegible] divina [illegible]
in quo [illegible] solum aliquid [illegible] Ad 7m dico quod
non est [illegible] generationis quod sit [illegible]
esse [illegible] est [illegible] solum [illegible]

[illegible] generationis [illegible] est [illegible] dico quod

Queritur septimo [illegible]

[illegible] divina essentia sit formalis terminus generationis
in divinis et quod non [illegible] quia formalis terminus
generationis capit esse per generationem sed divina essentia non
capit esse per generationem [illegible]
Oppositum arguitur sic [illegible] est formalis terminus
generationis in divinis quod [illegible] communicatur
genito tali quod genitum [illegible]
[illegible] generatione essentia divina est [illegible] ut
[illegible] est [illegible] Quia
[illegible] videndum est [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] essentia non generat nec generatur [illegible] po-
sit quod essentia divina sit formalis terminus
generationis [illegible] pono primo illa [illegible] quod divina
essentia non generat nec generatur [illegible] primo
[illegible] diffinita [illegible]
fide [illegible] dampnamus [illegible]
sic dicitur [illegible] a patre et filio [illegible]
[illegible] quod una quedam summa res est
in divinis quod non generat nec generatur [illegible] est
[illegible] pater qui generat filius qui gignitur
spiritus sanctus qui procedit et cum dicat [illegible]
[illegible] non [illegible] est [illegible]
[illegible] fide [illegible]
[illegible] et tenenda et potest [illegible]
[illegible] sit quia si essentia generat [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] ipsum [illegible] aliam
[illegible] quia [illegible] in divinis non est [illegible]
[illegible] potest dici quod essentia [illegible]
quia sit [illegible] dici quod essentia non sit persona
Item [illegible] in divinis [illegible] sit si essentia divi-
na generaret [illegible] quia nichil
generat se ipsum ut dictum est supra [illegible] ab alio
quia [illegible] aliquo in divinis [illegible] a filio
vel spiritu sancto [illegible] ab alio [illegible] ut
materialiter [illegible]
[illegible] abbas ioachim [illegible] fuit [illegible]
[illegible] super [illegible] in [illegible]
[illegible] essentia generat [illegible]
deus genuit deum [illegible] sit essentia est terminus
essentialis sit [illegible] potest opponi [illegible]
[illegible] sit [illegible] essentia generat vel [illegible] est
[illegible] vel [illegible]
si [illegible] hec est [illegible] essentia generat

si di[c]i 2m (secundum) [illegible] seq[ui]t[ur] q[uod] aliq[ui]s sit i[n] di[vi]n[i]s
q[ui] [illegible] ab e[ss]e[nti]a // 3o (tertio) si e[ss]e[nti]a n[on]
g[e]n[er]at seq[ui]t[ur] q[uod] [con]tradictoria sunt sim[u]l v[er]a co q[uod]
hec e[st] v[er]a h[om]o no[n] g[e]n[er]at de m[ateri]a e[ss]e[nti]a
et si[mi]l[ite]r hec v[er]a h[om]o g[e]n[er]at de m[ateri]a p[at]ris
[illegible] [con]tradictoria [illegible] hic e[st] [illegible]
[illegible] de eodem co q[uod] p[ate]r n[on] sit
n[isi] di[vi]na e[ss]e[nti]a // 4o (quarto) sic aug[ustinus] dic[it] [illegible]
q[uod] filius e[st] e[ss]e[nti]a de e[ss]e[nti]a // 2o [illegible] de[terminat]
q[uod] filius e[st] [illegible] de [illegible] // Ite[m] q[uod] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vich
[illegible] suo libro de t[ri]n[ita]te ca[pitulo] 22o // Ad p[r]imu[m]
[illegible] ne[illegible] istius abbatis [illegible]
[illegible] sit v[er]a de[us] genuit de[um] sic [illegible] v[er]a sit
[illegible] e[ss]e[nti]a genuit e[ss]e[nti]a[m] [illegible] licz ambo
[illegible] sit [illegible] [illegible] tu[m] de[us] [illegible]
[illegible] [illegible] pot stare [illegible] [illegible] i[n] di[vi]n[i]s
e[ss]e[nti]a no[n] sic [illegible] ut ma[illegible] e[st] // Ad 2m (secundum) di-
co q[uod] g[e]n[er]are i[m]portat i[n] mo[do] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q[uo]d g[e]n[er]ans [illegible] [illegible] p[ro]ducit
[illegible] e[ss]e[nti]a h[oc] no[n] i[m]portat ut p[ate]t // Ad 3m (tertium)
[illegible] q[uod] [illegible] [con]tradictoria sunt v[er]a et dico q[uod]
[illegible] no[n] s[un]t [con]tradictoria q[ui]a i[n] vna [illegible]
e[ss]e[nti]a et in alia [illegible] // [illegible] [illegible]
di[cend]o q[uod] [illegible] e[st] [illegible] queda[m] e[st] m[ateri]a
ut [illegible] q[ui] s[un]t [illegible] e[ss]e[nti]a [illegible] d[illegible]
[illegible] licz [illegible] eade[m] [illegible] [illegible] e[st]
[illegible] q[uod] no[n] [illegible] ut p[ate]r et filius [illegible]
e[st] [illegible] ita [illegible] ne[illegible] de [illegible] q[uod]
[illegible] de alio ut h[oc] g[e]n[er]at de m[ateri]a
e[ss]e[nti]a h[oc] no[n] g[e]n[er]at de m[ateri]a [illegible] ymo
sic e[st] q[uod] e[ss]e[nti]a e[st] p[ate]r et e[ss]e[nti]a e[st] filius
et e[ss]e[nti]a e[st] sp[iritu]s sanctus et tu[m] p[ate]r no[n] e[st]
filius et tu[m] [illegible] q[uo]mo[do] vel vnde h[oc]
e[st] dico q[uod] [illegible] rei s[un]t e[st] et no[n] sol[u]m
[illegible] vocu[m] vel [illegible] [illegible] // Ad
4m (quartum) dico q[uod] aug[ustinus] [illegible] sic intellige-
[illegible] e[st] filius e[st] e[ss]e[nti]a de e[ss]e[nti]a [illegible]
[illegible] no[n] [illegible] [illegible] p[ro]ducte [illegible]
[illegible] p[ro]ducti [illegible] no[n] e[st] de [illegible] ut
dictu[m] sunt p[er] [illegible] i[n] textu // Ad 5m (quintum)
dico q[uod] auctoritas [illegible] e[st] i[n] [illegible]
[illegible] qui forte h[oc] dixit [illegible]
[illegible] de t[ri]n[ita]te // 2a 4o (quarto) sit
[illegible] q[uod] licz e[ss]e[nti]a di[vi]na nec
g[e]n[er]et nec g[e]n[er]etur ut p[ro]missu[m] e[st] [illegible]
tu[m] e[st] formalis t[er]min[u]s g[e]n[er]ac[i]o[n]is i[n] di[vi]n[i]s
[illegible] p[ate]t [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i[n] di[vi]n[i]s e[st] g[e]n[er]a[ti]o v[er]a et [illegible] [illegible]
ut sup[ra] declaratu[m] est // t[er]min[u]s g[e]n[er]ac[i]o[n]is

[illegible] [illegible] // 2 i[n] di[vi]na e[ss]e[nti]a // Ite[m] si di[vi]na
e[ss]e[nti]a no[n] e[ss]et formal[is] t[er]min[u]s g[e]n[er]ac[i]o[n]is i[n] di[vi]n[i]s
tu[n]c filius [illegible] p[at]ris no[n] e[ss]et de[us] q[uod] est
[illegible] [illegible] dicta [illegible] // Ite[m] i[n] filio
no[n] e[st] n[isi] [illegible] et e[ss]e[nti]a [illegible] [illegible] no[n] e[st] t[er]min[u]s
g[e]n[er]ac[i]o[n]is [illegible] no[n] g[e]n[er]at[ur] ut colligi[tur] [illegible]
[illegible] // e[ss]e[nti]a e[st] t[er]min[u]s [illegible] g[e]n[er]ac[i]o[n]is //
1 [illegible] [illegible] e[st] [illegible] doctor [illegible] [illegible]
[illegible] opposit[illegible] [illegible] q[uod] [illegible] sic q[uod] p[ro]p[r]o-
[illegible] i[n] g[e]n[er]ante et g[e]n[er]ito [illegible] [illegible]
h[oc] no[n] e[st] t[er]min[u]s g[e]n[er]ac[i]o[n]is [illegible] [illegible]
[illegible] manet i[n] g[e]n[er]ato [illegible] [illegible] di[vi]na e[ss]e[nti]a [illegible]
[illegible] no[n] e[st] t[er]min[u]s g[e]n[er]ac[i]o[n]is // 2o [illegible] t[er]min[u]s g[e]n[er]ac[i]o[n]is
2 g[e]n[er]at[ur] ut p[ate]t ex [illegible] [illegible] di[vi]na e[ss]e[nti]a no[n] g[e]-
n[er]at[ur] [illegible] no[n] e[st] g[e]n[er]ac[i]o[n]is t[er]min[u]s // 3o [illegible] [illegible] no[n] p[otes]t
3 [illegible] g[e]n[er]ac[i]o[n]is [illegible] t[er]min[u]s [illegible] e[ss]e[nti]a di[vi]na e[st] [illegible]
4 g[e]n[er]ac[i]o[n]is [illegible] // Ite[m] [illegible] t[er]min[u]s g[e]n[er]ac[i]o[n]is realit[er] dif-
[illegible] [illegible] [illegible] e[ss]e[nti]a di[vi]na no[n] differt
realit[er] [illegible] // Solu[ti]o ad p[r]i[mu]m nego a[ntecedens] [illegible]
dico q[uod] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] // Ad 2m (secundum) [illegible]
[illegible] a[ntecedens] et dico q[uod] h[oc] [illegible] [illegible] q[uod]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut vbi s[un]t [illegible]
[illegible] [illegible] no[n] [illegible] // Ad 3m (tertium) dico
[illegible] [illegible] [illegible] g[e]n[er]andi [illegible]
[illegible] [illegible] maior[illegible] vbi s[un]t g[e]n[er]a[ti]o [illegible]
ut i[n] [illegible] // Ad 4m (quartum) dico q[uod] a[ntecedens] e[st] v[er]a de t[er]mino
p[ro]ducto [illegible] de t[er]mino [illegible] // Ad ro[ation]e[m] p[r]in-
cipale dico [illegible] a[ntecedens] [illegible] no[n] e[st] [illegible]
p[ro]ductu[m] [illegible] [illegible] [illegible] no[n] e[st] [illegible]

Queritur Octauo an

Utru[m] p[ate]r genuerit filiu[m] nec[essita]te vel volu[n]tate
arguit[ur] p[rim]o q[uod] nec[essita]te q[ui]a no[n] p[otes]t no[n] g[e]n[er]are [illegible]
[illegible] g[e]n[er]at q[ui]a [illegible] [illegible] q[uod] no[n] poss[illegible] no[n]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[ate]r poss[illegible]
no[n] g[e]n[er]are filiu[m] [illegible] poss[illegible] [illegible] no[n] g[e]n[er]are [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] e[st] [illegible] filiu[m] no[n] e[ss]et [illegible]
[illegible] q[uod] e[st] [illegible] // Opp[osit]u[m] ar[guitur] sic motu[m] [illegible]
ordinata pote[ntia] [illegible] [illegible] volu[n]tati vel
saltim [illegible] volu[n]tati sic p[ate]t [illegible] ho-
mine [illegible] [illegible] e[st] [illegible] ordinatissima [illegible]
[illegible] e[st] [illegible] vel [illegible] q[uod] no[n] sit [illegible] volu[n]tate
// Ite[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
p[r]imo an p[ate]r genuerit filiu[m] nec[essita]te 2o an
p[ate]r genuerit filiu[m] volu[n]tate // [illegible] ad
p[r]imu[m] p[r]imo [illegible] [illegible] q[uod] multiplex e[st]
nec[essi]tas queda[m] e[st] [illegible] nec[essi]tas [illegible]
[illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible]

quedam ex principio q̄ conuenit z sufficiente / illa que procedit ex p̄n° insufficiente ē impo / q̄ma q̄ minimum hec ē neccitas voluntate / r̄ ptra voluntate z hec neccitas ē coactionis / z isti d[uo] modi sunt inlitu / r̄ distincte ducibus modis qui / sibi illa q̄ est ex p̄n° deficiente ē inplex / r̄ cum ē i° eius quo res nata ē compleri z hec ē neccitas indigentie / et dicitur neccitas z hoc dicitur pma et iahus / 3° qui videlicet sequitur necessitate patiente z et a° ttis. neccitas ē i° eius q̄ incurrit ex ipso defectu z hec ē neccitas ineuitabilis / et neccitas mortis quo ad homines / z neccitas que ē in p̄mis motibus / z hanc neccitate / incidebat homo ex carentia seu amissione originalis iusticie / z deinde puto intelligi illud ... [illegible]

quod hic facit illud ... / hic ē filius meus di- lectus in quo mihi bene complacui / ipsum audite z expresse ē hoc q° augustini ... / ... filium una genuit / z tu i filium ... complacuit / exemplum ... pater filium non nolens sed volens genuit / 2a q° volu[n]tas diuina ... non ... ad ... filii ... probat ... doctores sed medio ... voluntas ... possunt ... z non ... possunt aliter se habere sed ... filii non potest aliter se habere ... z periculosum / quod voluntas diuina patris z filii ... passio non potest aliter se habere ... voluntas esset ... filii ut hic esset voluntas accidens ut accidens ut ... filii ... voluntate accidente z quod voluntas accidens ... voluntate ... [illegible]

et ideo est quod potencia [illegible] sit generandi

anti[illegible] quia verbum voluntatis concomitante // separa-
tos in primo potest esse expedite in potencia // quia
an oppositio stat propter quod 2o primi articuli et secundo
post oppositio stat propter quod 2a 2i articuli etc. //

Queritur nono etc. [illegible]

Utrum potencia generandi vere et realiter sit in filio
quod non arguitur quia si sic tunc filius et cum ea posset
relative dici ad patrem et sic fieret confusio
personarum in divinis et veniret heresis sabellia-
na quod quo sit falsa // 2o sic si potencia generandi
realiter et vere esset in filio tunc filius per illam po-
tenciam posset in actum alias enim talis potencia
frustra poneretur et sic sequitur quod filius posset
generare quod est falsum // 3o sic si potencia
generandi esset in filio sequitur quod esset eadem
potencia qua pater in divinis gignit et qua
filius gignit. In oppositum est magister in
textu huius distinctionis capitulo 6o. In ista
questione breviter volo tractare primo an
potencia generandi sit in filio in divinis di-
cit notionaliter sive relative // 2o an po-
tencia generandi sit in filio // 3o an filius
dato quod habeat potenciam generandi possit
exire in actum ut tangit in textu [illegible]
// 4o an sit eadem potencia qua pater
gignit et filius gignit. Quantum ad
primum ponitur prima conclusio quod potencia generandi
generatam [illegible] sumpta [illegible] dicit re-
sumptive [illegible] prima potencia generandi gene-
rativam [illegible] sumpta [illegible] dicit substantiam
et absolutum [illegible] probatur quia generatio in
divinis est substantialis [illegible] potencia generandi
[illegible] quod sit dicit substantiam // [illegible]
quia ingenitus in divinis vel generans [illegible]
genito quia alias filius non esset deus
sed esset creatura producta [illegible] probatur
quod [illegible] // 2a conclusio quod [illegible] sit [illegible] potencia
generandi in divinis quatenus non significat
[illegible] sit quia non sit absolute
substantia vel nomen divinum ut [illegible]
est [illegible] conclusio // Ex ista conclusione patet quod
potencia generandi in divinis dicit notionaliter
sive relative maxime si li generandi
sumat active vel passive. Quantum
ad 2m [illegible] decisio in potencia generandi
vere et realiter sit in filio dico primo
[illegible] significato vocis non esset de
hoc magna dubitacio [illegible]
sentiam 2m modum loquendi philosophorum

eo quod potencia generandi [illegible] ut
habet in articulo precedenti // sed 2m [illegible] mo-
dum loquendi in materia ista [illegible] tunc est
[illegible] mihi quod [illegible] distinguendo
sit hoc modo istud gerundivum generandi est
[illegible] potest capi vel pluraliter active passive
et [illegible] si capit active planum est quod ut sic
potencia generandi est in solo patre eo quod solus pater
possit generare // Si vero hoc gerundium generandi capitur
passive sic [illegible] est quod potencia generandi vere
et realiter est in filio immo ut sic est in solo filio
et non [illegible] in spiritu sancto [illegible] eo quod
soli filio convenit generari si autem hoc gerundium
generandi capitur [illegible] tunc dico quod potencia generandi
est in patre et filio et in spiritu sancto [illegible] sic potencia
generandi idem est quod potencia [illegible] sit generativa divina
divina que vere et realiter est in tribus personis // [illegible]
[illegible] est in tribus personis [illegible] in textu po-
sse generare non est quod [illegible] aliquid est non est ...
[illegible] // Solutio si [illegible] posse generare intellexit
potenciam generandi tunc locutus est de potencia generandi [illegible]
ut quod li generandi capitur [illegible] sit est [illegible]
[illegible] non est [illegible] potenciam [illegible]
[illegible] Quantum ad 3m [illegible] an filius possit
in actum generandi [illegible] est potencia generandi [illegible]
[illegible] filius in divinis non potest in
actum generandi [illegible] filio sit potencia gene-
randi [illegible] vel passive dicta [illegible] eo [illegible]
est potencia generandi active dicta [illegible]
[illegible] generandi passivum potest [illegible] generari
de potencia generandi [illegible] capitur dicendum [illegible]
[illegible] est [illegible] sit divina [illegible] in patre
[illegible] generandi [illegible] sit eadem [illegible] in filio [illegible]
in filio non est [illegible] generandi [illegible] divina [illegible]
generat sit [illegible] sit [illegible] in [illegible] est [illegible]
generandi [illegible] non generat quod est [illegible]
to non sit [illegible] Quantum ad quartum [illegible] sit eadem
potencia qua pater gignit et filius gignit [illegible]
eadem est potencia qua pater in divinis gignit et filius gig-
nit [illegible] gignens et genitus [illegible] ab-
[illegible] ubi potencia qua gignens gignit et genitus gig-
nit est eadem eo quod potencia qua gignens gignit [illegible]
sit [illegible] in divinis pater et filius [illegible]
[illegible] differunt eo quod [illegible]
[illegible] Adiunges [illegible] patet [illegible]
[illegible] quod est [illegible]
[illegible] 2a articulo etc. // [illegible]

quia adhuc quod possit in actu requiritur / quod in filio esset potentia generandi activa quae in filio non est ut patet ex 2o articulo / Ad 4m dicitur quod illa est potentia qua filius gignitur et qua pater gignit

Questio circa distinctionem octavam [illegible]

Utrum summa simplicitas sit dei proprietas. Quod non videtur quod sit: in deo non est summa simplicitas summa, id est consummata, quia [illegible] maior est simplicitas summa, id est consummata, quam pluralitas; sed in deo est simplicitas sine pluralitate, quia [illegible] pluralitate, ergo non est in deo summa simplicitas cum pluralitate. / 2o sic: in deo est compositio cognitionis et divinae, eo quod deus est in praedicamento; ergo in deo non est summa simplicitas. [illegible] quia compositio dei est dominorum non tussi[illegible] deus est in praedicamento. / 3o sic: simplicitas summa [illegible] non est dei proprietas, patet per diffinitionem proprietatis [illegible] intelligentiis [illegible] materia [illegible] plurium [illegible]. / Oppositum dicit magister [illegible] simpliciter [illegible] 12o methaphisicae [illegible] ponit philosophorum simplicitatem summam. / In solutione huius quaestionis [illegible] de deo est de libris [illegible] primo an in deo sit summa simplicitas quia de hoc tangit in prima parte; 2o utrum deus sit in praedicamento, de quo tangit in 2o textu; 3o dequendo [illegible] an summa simplicitas sit eius proprietas, quia de hoc tangit 3o articulo an oppositum. / Quantum ad primum sciendum quod in deo nulla est compositio realis [illegible] deus est [illegible] realis actus, id est non componitur ex materia et forma, vel quia forma non [illegible] actu realiter et potentia realiter [illegible] quae est materia [illegible] tamen patet 12o methaphisicae [illegible] quod in deo non est materia, eo quod si quis poneret in deo actum formam alibi loco materiae et alia [illegible] formam loco formae [illegible] omnino repugnat primo actui; similiter si poneret in deo per se materiam et formam / 2o quod sit in deo non est aliqua compositio accidentis [illegible] in deo nihil est nec potest esse accidentibus [illegible] patet primo auctoritate philosophi 12o methaphisicae / Item probatur augustinus 5o de trinitate ubi dicit [illegible] illa simplicitas [illegible] secundum [illegible] aliud efficiens [illegible] eo quod [illegible] non sic est de genere [illegible] et [illegible] non [illegible] ut patet [illegible] efficiens et [illegible] notum si in deus esset [illegible] esset aliud efficiens quod deus quod est impossibile. / 2o quod 2a est [illegible] 3a quod sit [illegible]

in deo non est compositio modalis quae sit summe simpliciter incompossibilis [illegible] sic in deo sunt dimensiones [illegible] quas philosophus in deo realiter [illegible] sit compositio [illegible] summa [illegible] ut dictum est super distinctionem [illegible] penultimo / [illegible] ut videtur primo [illegible] sic in [illegible] in deo est simplicitas [illegible] realis [illegible] quod deus [illegible] simplicitatis [illegible] ut patet [illegible] simplicitas summa [illegible] quod nulla compositio est mixta / Quantum ad 2m articulum magister dubitat an deus sit in praedicamento / ego tamen [illegible] suppono primo quod [illegible] sit in praedicamento [illegible] signatum [illegible] sufficientia [illegible] dico [illegible] ut finaliter colligit [illegible] differentiae [illegible] plurimis in pluribus locis [illegible] dico [illegible] eo quod [illegible] eo quod sunt [illegible] pluribus [illegible] complexorum dictum [illegible] quod ponit philosophus in [illegible] ubi dicit [illegible] nulla complexio dicitur singulariter [illegible] / Suppono 2o quod deus sit [illegible] in complexum nihil in genere [illegible] patet [illegible] huius [illegible] alia dicta [illegible] et patet philosophus tam gentiles quam fideles / Istis praemissis [illegible] loquendi sit magis facile et [illegible] familiaris [illegible] descendere volo [illegible] terminus et pono [illegible] deus [illegible] non [illegible] et [illegible] sit dominat [illegible] complexum [illegible] eo quod [illegible] deus [illegible] et dico [illegible] analogice [illegible] patet [illegible] quod est [illegible] sit [illegible] deus non omnes quantitas [illegible] in complexum patet [illegible] 2a quod sit ista [illegible] deus est

magis perfectum quia omne animatum in tantum
et in quantum est in magis perfectum ut habet ex suppositione
sed hoc nomen deus est denominativum in tantum
et in quantum ut dicitur praedictum est, ergo etc. || 3° quia
hoc nomen deus est impositum [illegible] quia praesens
tempus est impositum sed ex suppositione et habet quod
est in aliquo praedicamento accidentis, ergo etc. || Ex
ista quaestione sequitur quod deus est impositum tamquam significatum
nunc hoc repugnat simplicitati ipsius simpliciter ut
habetur inferius dicere in textu || Ex quo ista quaestio
est inter doctores et quia aliquos quorum vel quae
1 motiva recitabo ea solvendo et primo Tho-
mae de Argentina quoniam quod non sit magnus id est quod
cum omnis entitas et veritas incorporalis
inclusive quae non potest claudi in magno
quae deus est huius modi, non probatur quia in quo
tamen quae ponet non possunt esse cum entitate
incorporalis in illo quae quia aliud esset cum
2 [illegible] ipsius quod est plus bonum probatur de se || 2° sic
[illegible] vel comprehendit nisi perfectionem
generis in nullo quae claudi || 3° sic ens
3 simpliciter illimitatum non potest esse in aliquo quae
eo quod si aliquod est magnum claudi limitibus illius
quantitatis ergo etc. sed deus est ens illimitatum ergo ||
x 4° si deus esset magnus quae tunc aliquid posset
perfectius deo cogitari quod est plus [illegible]
probatur quia sic quia si deus est magnus ipse esset
distinctus ceteris speciebus [illegible] ergo etc. et ex quo
perfectio illarum specierum non comprehenderet in-
tellectus posset cogitare [illegible] quod aliquis [illegible]
perfectio comprehenderet || 5° sic id quod est simpliciter
7 infinitum non potest [illegible] ad esse finitum [illegible]
6 [illegible] quae est finita ergo || 6° sic id quod cum nullo
[illegible] convenientiam non potest esse magnum quia ut
ait Boethius in commento super Porphyrium species et [illegible]
[illegible] substantiali species sed deus cum nullo alio
habet convenientiam [illegible] quia cum nullo
alio habet eundem modum essendi [illegible] sic substantia et
accidens non habent eundem modum essendi sed tamen est quod
modus essendi dei plus distat ab modo essendi omnium
tamen creaturae quam modus essendi substantiae ab modo essendi
accidentis cum modus essendi ipsius dei sit in-
finitus et istud intendit Dyonysius [illegible] de divinis
nominibus quod deus [illegible] ut [illegible] est [illegible] et tamen
11 [illegible] essendi est [illegible] || 7° sic quae sunt
in eodem genere conveniunt in una forma [illegible]
[illegible] ut dicit commentator 3° metaphysicae sed deus
non convenit isto modo cum creaturis sicut [illegible]

[illegible] Ad primum [illegible] non video quomodo
ad formam pertineat possit videri [illegible]
[illegible] cum dicitur [illegible] quod est cum omnis entitas
et veritas incorporalis in aliquo quae est nescio quomodo
modo vult intelligere illud claudi [illegible] quod deus
est ens et est substantia et ideo claudit [illegible]
nominibus substantia deus et eo modo quo significatum
claudi potest suo signo quia ubi tamen in scripto
vel in voce video vel audio hoc nomen substantia
vel deus apprehendo per ipsa deum sed si vult
claudi quo ad clausuram in essendo ego non
video quomodo aliquid sit ad propositum et
[illegible] fundamento patet ad 2um et 3um || Ad 4um x
dico si claudetur non esset [illegible] quod deus
differt a lapide vel aliquo tamen [illegible] sed fieri
quia fieri [illegible] sic [illegible] et ideo dico quod
cogitans deum cum speciebus [illegible] non
cogitat magis quam deum [illegible]
[illegible] || Ad quintum dico quod deus [illegible]
non esse finitum [illegible] ponit esse in praedica-
mento quia infinitum est [illegible]
[illegible] animatorum
[illegible] sit
finitum in ad intellectum sophisticum quia
[illegible] et finitis [illegible] || Ad 6um
dico quod deus [illegible] substantia [illegible] convenientiam
[illegible] quia nulli [illegible]
[illegible]
[illegible] convenientiae [illegible]
specie specialissima sic Sortes cum Platone [illegible]
sic cum substantia alia [illegible] convenientiam [illegible]
[illegible] plures [illegible] || Ad 7um dico quod [illegible]
[illegible] commentator intelligit convenientiam
univocam vel aequalem sic [illegible] deus est substantia et
[illegible] est substantia || Contra eandem quaestionem opponit Bo-
naventura sic [illegible] magnitudinem [illegible] definite
ubi dicit quod deus est bonus sine qualitate magnus
sine quantitate [illegible] magnitudo dei non est magna
[illegible] sed substantia magna sibi || 2° sic deus
est simplicissimus ergo non est in aliquo quae eo quod
[illegible] magnae sunt composita || Solutio ad primum
concedo quod magnitudo est dei non est in praedicamento
quantitatis et [illegible] quod [illegible] non sit magnae
sibi || Ad 2um dico quod haec composita sunt in
praedicamento [illegible] simplicitatis eo quod
simplicitas potest esse [illegible] in praedicamento
[illegible] in textu et
[illegible] auctoritates auctoris || [illegible] dico

q mgr et gmt doctores qui sonat in
oppo^m volunt tn q in n^o p dicat^te e sub^tis
gcepto^s q^o de^s cphendi possit q^r i cphen
sibilis e mt^s gne mo d^m dic dico^s p^mo
dedimus nobis q d^s n^c e sensib^s n^c e ymaginab^s
n^c e intellect^s n^c h^z intellectu q intelle^m
s^tane .i. cphendi no pot p aliquam tle
cceptu et h^c q^m p^mu^sse vero ergo cpre
3° ar hendit Circa tu^m tertiu^m articulu de q
situ pono p^mo i^ta q^ne i n^a creatura e suma si
plicitas p^c n^a creatura e pur^s actu^s q^r n^a crea de^s
e pur^s actus 12° methaph^ce i q^o vll h^ane et q^ne
q^estant doctores etc et e mgri in textu Ex i^ta
q^ne assumpta c^a p^mi ar infero i^ppossibile q^ue
ad q^esitu^m ita q suma simp^tas e dei p^pretas p^t
sic q^r inde e suma simp^tas p^c z att p^mi ar^a li
p^e n^a creatura e suma simp^tas p^c p^rmu^e pcede
i q^o e v^a q^ua p^z ex q^uo nono p^prietas Ex q
se tene^r q suma dei simp^tas e dei su^bstacia
ecia^m et n^a p^z q^r abilo sed ecet suma sim^tas
^p^sepatio vl diuisitas Rationes in p^u^a p^o^ris
dico cu^m p^mi^a cpug^na plurit^s media suma
simp^tas no derogit eo q^q h^z p^ma e diuina
ecia^m Ad 2^m dico q^r cpposito cpgue et dicu^m n^i
e cpposito vnlis fl so^m rams et h^c no cpug
nat ecia^m simplicit^ati q^r simplex mixtura differ^z
gnc et dicu^m dico de^s e s^ta p^mi actus
ul ag^s simpli Ad 3^m ne^a littera et dico q^r n^c
ma intell^a n^c materia p^ma e simplex i
suma q^r n^a i^cors e pur^s actus et deata
s^ru^s declatu e incoptu^s s^z dcmatia p^a
p^z q^r illa e p^se extensive diuisibil^is sig
nitatis e s^ta l^i n^e no tlis extensive diui
sibilis p^tactus q^r s^ta no pot cu suma simp^tate
e d^z q^o

Utrum indemnis pr sit por filio q^r sit in ome
grans e p^us genito pr indemns e grans
et filius gen^ts i^re r^es 2° sic pr na e p^us filio
i^e sa va q^ua p^z q^r ille sit v^ey ind^o q po
ri^ta^s nat^e p^r q^r pr e ta fily q^r no egt
i^e pr e p^or na^a Ad 2° sic indemns e n^is q^r
tmag q^ui ibi e p^us et po^rit^a q^r ec no pot
n^i pr sit por filio i^re r^es Oppo^m dic mgr
et h^et in simbolo in h^ac tn^i te nl p^us n^
po^rity s^z tote 3° p^ne cotetne in ar^a Respo^n
sin^y q^oius p^mito p^mo q^r inl^a s^t modi
po^rtatis ut p^z q^o methaph^ce i^t p^i

p^g p dicat^s q^r a^gy e p^us a^l q^o t^pe vl du^e
p^us 2^m locu ut cgmus ac^t q^r prior
p^mo loco s^t cirufercie p^us 2^m modu
ut q p^mcip^s e p^mo moueti p^us 2^m
potestat^s ut rex e pricepe p^us ordine
ut v^m duob^s ut dux milite p^g cog
tione ut diffinicio diffinito et p^us m^a ut
ca causato ut sol radio l^e sine modi p^o^rit
magis cosequti cognues Ad q^o p^u pr no
e por filio p^us h^o i modis po^rtat^s ex ^p^stis
p^z p^ridicto^s de i^s modis q^r no t^pe vl
dura^o q^r etern^y pr^e et^n^y filius et^n^y s^ps s^ct^s
de^s i simbolo n^c por i 2° loco q^r n^c ecli
loc^y localit deu^m capiat n^c por 2^m motu
q^r deus i mobilis e 8° phisicorum i duo
de^o methaph^ce n^c 2^m potu^m por q^r o^ipotes
pr o^ipotens filius o^ipotens s^ps s^cts n^c por e
ordie et q^r bonitas ordis eqnt p^funditate
a^lq^u absolute d^tu^m i^e relat ad ina^l i^c^ent a^gat
mo^m alim por^t s^z t^pis et loca et q^r i di
uis pro no pot n^c por cogni^ut sentit p^z
1^a q^o va 2^a q^o pr no na por filio p^t q^r pr
et filius s^t eade n^a ut dcm e sup^a i^e q^o va
3^a p^z ex q^r nob^is s^c pr no e cu filius i^e no e
por na^a q^ua p^z ex q^r nob^is a^ta p^z ex q^r noib^s
p^z. c^ac q^r d^r 7° methaph^ce q^r ca e ag^s aq^s de
pendet i ee at sic^i at tle de s^z s^c pr e
i depndens s^c filius e i depndens i^e q^o va
q^o 3^a ar^t i^ta pr no e orig^ne por filio sit
i na d^ta q^r qu v^m origiat^r ab alio et dist
tiguit^r na i origiatt et origi^to tut p^g orig^e
e p^us na s^z t^z bonitas no e i diuis ut p^z
p q^oes p^cedentes Ad 2^u q^o s^c i^ta pr ag^e
por origie filio p^z q^r filius h^z na^s a pr^e s^z pr
an^o i^e q^o va p^z q^r i^e p bt^y aug^s i tibro de trinitate
De trinitate 2° hitu^lo vbi s^c dit Cu impii fuerit
i p^ria videbunt q^r ut e et gna^ter et p^t
se^z videbunt q^r pr^e pcedit filius no
na s^z orig^e Ad id^s fac q^r dit richard^s 6°
de trinitate ca^o 1° loquens naq^s de por^te i di
uis s^c dit p^s et p^cedes i h^c loco i telligi vo
lum^us no t^pis succes^s s^z ordie nec iste pr
e p^m^m filij i^e pr e orig^e por a^ta e aug^s in
7° de trinitate ca^o reladiones i oppoi^m ad p^g
dico n^c sed a^r n^i i telligat^r de p^ritate de q
dit q^o l^a alias no e vera q^r i d^ms gnans
et genitu^s solu rela^te n^c differunt i^ta q i n^a abs^to

sunt de tercio. Ad 2m nego antecedens ad probacionem dico nec
quod pater sit cum filio in divinis ut declaratum fuit
circa questionem 2am. Ad 3m dico quod sicut in divinis
est sapiencia et tamen non est qualitas sic ibi est ma-
gnitudo et non quantitas sit tamen trinitas. Unitas autem
est propria divinis eo quod 3 persone sunt simplicissima
unitas cum essencia divina etc. Et sic de isto dictum est ad 3m.

Utrum spiritus sanctus procedat per modum voluntatis.
Quod non arguitur sic quia spiritus sanctus procedit per modum
alicuius quod creatur sed creature procedunt per modum
voluntatis ut est illud clarum in libro de fide ad
omnibus creaturis sanctum voluntas dei attulit. sed
voluntas non dedit. Contra opponitur tollit tollitur dicitur
secundum quod magister addidit in textu ex quibus habetur
quod spiritus sanctus procedit per modum amoris. sed amor
ad voluntatem pertinet. In questione ista. In solucione
huius questionis videndum est de tribus primo an
aliqua persona in divinis proprie dicatur spiritus sanctus. 2o
an illa procedat per modum voluntatis. 3o an spiritus
sanctus proprie dicatur nexus patris et filii. Circa
primum ad primum dicendum quod 2m communiter spiritus
vocatur dei appropriate alio modo appropriatur. primo
modo est nomen quod omnibus personis divinis
et naturis esse angelicis. primo philosophi naturales
extendunt in ista acceptione et ad corpora subtilia
que ipsi vocant spiritus et ventum et consimilia. 2o
modo quia hec appropriacione activa non convenit
...git et eodem modo omnibus quia hec appropriacione activa
potest dici possit spiritus et sicut filius tum consu-
...scriptura optinuit significacionem appropriacione per-
sona que est tercia persona in divinis. Et ideo illa
persona proprie dicitur spiritus sanctus quod fuit primum de-
clarandum. Circa 2m dicendum quod voluntas
in divinis potest dupliciter considerari uno modo ut com-
met libertate contingencie que apud philosophos dicta est
libertas contradictionis. Alio modo prout comittit
libertate complacencie et dilectionis cum necessitate immutabi-
litatis. Prima quia spiritus sanctus non procedit
per modum voluntatis ut comittit libertate contingencie
que dicta est libertas contradictionis. Probatur quia ut
sic creature procedunt a divina voluntate et
passive non procedit sicut autem non est de spiritu
sancto. Ideo quod dicta est. 2a quod spiritus sanctus
procedit per modum voluntatis ut comittit libertate
complacencie et dilectionis cum necessitate et immutabilitate.
Probatur sic quia spiritus sanctus procedit ut amor et ut
potest non procedere. Ideo quod dicta est. Quintum

patet quia amor ad voluntatem pertinet. Antecedens communiter
patet per plures doctores primo probatur augustinum 6o
de trinitate capitulo quinto ubi dicit quod spiritus est aliquod
quod patris et filii quod communio substancialis et
... est si amicicia convenienter dici potest
dicatur sed aptius dicitur caritas. Item 15o
de trinitate capitulo 19o dicit augustinus non frustra in illa
trinitate solus spiritus sanctus caritas nuncupatur.
Item augustinus in libro de cognicione vere vite dicit
nichil aliud spiritus sanctus quod amor dei intelligitur
et beatus Ieronimus super psalmum decimum dicit
spiritus nec pater est nec filius sed dileccio quam habet
pater in filium et filius in patrem. Sed contra patet
quia processio spiritus sancti non est
contingens sed necessaria. Sed contra hunc conclusionem
ponit quidam valens doctor. scilicet durandus ...
modo dicens quod filius in divinis non producitur
per actum intellectus nec spiritus sanctus per actum voluntatis
primo dicit quod filius non gignitur per modum intellectus nec spiritus sanctus
procedat per modum voluntatis. Primo dicit ipse si tantum essent
in divinis intellectus et voluntas cum actibus suis ad
hoc esset in divinis generacio filii et spiratio spiritus sancti hoc
potest convinci ad primum eius parte doctor ille patet
sic si in divinis filius produceretur per actum intellectus et spiritus
sanctus per actum voluntatis vel isti actus sunt illarum
productionum vel sunt principia talium productionum. primum
dici non potest patet tamen primo quia productiones personarum
sunt actus notionales sed intelligere et velle sunt
actus essenciales. 2o quia cuiuscumque convenit actus quo
persona producitur sibi convenit producere personam sed intelligere
et velle convenit omnibus personis divinis. nec 2m
3o quia generatio filii et spiratio spiritus sancti diversificantur
sed in divinis intellectus et velle non diversificantur
sed sunt idem. Non potest dici 2m
scilicet quod tales actus sunt principia talium productionum
quia actus volendi et intelligendi opponuntur fecun-
ditati eo quod sunt immanentes actus ex quibus
non consurgit ut patet nono metaphysice. 2m parte
huius racionis doctor ille probat sic. 2m ideo
...abilis quia fecunditas deo et creature
sed fecunditas creature non convenit ... in-
telligentia et voluntatis sed racione eius quod intelli-
gencia creature ... non habet voluntatem et ut ...
...finat patet ... si ignis esset et volens ...
... calore sic unde ... non ...
... sit ... Sed hec opinio expresse ...
... videtur quod ... prius allegavi ideo
... ad ... rationes quod
arguebat sic vel tales actus sunt productiones

et ideo dico quod intellectus et velle possit dici ipse producens verbum et spiritus sancti. Et ad istud dico quod intellectus et velle divinum potest sumi essentialiter et notionaliter, sic dicit Thomas [illegible] potest dici quod non absolute [illegible] generatur filius sed tunc ut dictum est supposita quod soli patri convenit intellectus notionalis quo verbum gignitur et soli patri et filio convenit velle notionale quo amor procedens consistens producitur spiritus sanctus. Et patet hic intellectus et velle absolute in divinis sunt idem tamen intellectus notionalis et velle notionale differunt modo quo denominantes differunt quia intellectus notionalis est verbi generatio et velle notionale est spiratio spiritus sancti. Ad aliud quod primo doctor assumit quod operantibus et manentibus nihil constituitur hic est falsum secundum philosophos quia operantibus et manentibus [illegible] nihil constituitur in operantibus et manentibus et hoc bene concedo. Ad rationem secundam [illegible] dico quod natura non potest generare verbum intellectuale sed naturaliter amorem producit secundum voluntatem de se liberam adiunctam [illegible] et dico quod si [illegible] deberet producere verbum ut amorem hoc [illegible] esset primum et voluntate. Circa tertium videndum est [illegible] quaedam verba beati Augustini an spiritus sanctus possit dici nexus patris et filii, et dico breviter quod sic [illegible] quia spiritus sanctus est proprius amor patris et filii ut dicit [illegible] ecclesia. Et beatus Augustinus sexto de trinitate capitulo quinto dicit spiritum sanctum esse communionem patris et filii. Nec obstat si dicatur quod [illegible] in essentia non [illegible] sed [illegible]. Ad ultimum [illegible] dico [illegible] procedunt voluntate divina [illegible] consideranda scilicet libertate conditione modi. Sequitur questio [illegible].

Utrum spiritus sanctus procedat a patre et filio. Quod non arguitur sic quia pater per se spirat spiritum sanctum, ergo non [illegible] frustra spiraret filius, sed deus nihil agit frustra sicut nec natura ut patet primo et secundo celi [illegible] impossibile est [illegible]. Ad oppositum est beatus Augustinus [illegible] de trinitate capitulo 20. In solutione istius questionis videndum est de tribus: primo de quesito; secundo dato quod spiritus sanctus procedat a patre et filio videndum est an procedat ab eis tamquam ab uno principio vel [illegible]; tertio an pater et filius possint dici [illegible] vel utrum sint duo spiratores. Quantum ad primum pono istam conclusionem quod spiritus sanctus procedit a patre et filio. Hanc [illegible] determinant [illegible] et habetur in capitulo unico de summa trinitate et fide

catholica libro sexto [illegible]. Hanc tenet beatus Augustinus 15° de trinitate ubi [illegible] integre [illegible] quia [illegible] aliquid [illegible] patet quod pater generando filium omnia communicat filio in quibus ad filium non habet oppositionem [illegible] habet oppositionem [illegible] [illegible] sic [illegible] in divinis producens communicat producto omne illud in quo sibi non opponitur, tunc pater communicavit spiritum sanctum [illegible] actu, eo quod pater in hoc spiritum sanctum non opponitur et spiritus sanctus [illegible] quod non est [illegible] et filius communicavit spiritum sanctum [illegible] [illegible] [illegible] dico quod producens communicat producto omnia in quibus sibi non opponitur [illegible] plus non est communicata [illegible] eo quod fieret [illegible] cum [illegible] actiua sit [illegible] patris et [illegible] passiua filii [illegible] spiratio actiua non est [illegible] patris sed [illegible] et [illegible] quod [illegible] fuerunt doctores [illegible] quos magister allegat in textu scilicet Athanasius, Didimus, Chrisostomus, Cyrillus [illegible] tamen quia [illegible] tenet [illegible] moneo [illegible] ut veritas catholica [illegible] clarescat. Primo [illegible] oppono sic: non minus [illegible] spiritus sanctus cum [illegible] patre quam filio sed spiritus sanctus non [illegible] cum patre ad [illegible] filii [illegible] filius cum patre [illegible] spiritus sanctus. Secundo sic: simplex productum [illegible] simplex producens [illegible] sunt [illegible]. Tertio si spiritus sanctus procedit a patre et filio tunc idem [illegible] timor [illegible] sit spiritus [illegible] ad spiritum [illegible] a patre et ad filium. Quarto sic in scriptura canonica habetur quod spiritus a patre procedit et non habetur quod a filio [illegible]. Quinto sic sacerdotes [illegible] dicebat se habere fidem [illegible] sancto [illegible] dixisse quod spiritus sanctus a patre procedat et in filio requiescat [illegible] quod a filio non procedat. Sexto [illegible] Damascenus primo libro [illegible] capitulo 10° sic dicit [illegible] spiritum sanctum [illegible] a patre procedentem et in filio quiescentem [illegible] spiritum sanctum a patre dicimus et patris spiritum nominamus ex filio [illegible] non dicimus spiritum

vo filii notamus // sed ille liber damasceni est a romano pontifice approbatus ut patet in eius prologo // Item dionisius 2o de divinis nominibus dicit pater est fontana deitas filii vero et spiritus sanctus sunt pullulationes divine nature sed una pullulatio non procedit ab alia sed ambe a fonte id est patre // Ad primum dico quod quia spiritus sanctus procedit per modum amoris ut dictum est in materia distinctionis procedentium sequitur quod cum per naturas quod procedit per modum verbi et cogitationis non spiritus sanctus quia non generatur generatione vel licet verum generat ad spirationem spiritus sancti // Ad secundum dico quod filius a patre inspirationem spiritus sancti sed tamen virtus patris spiritus sanctus ut patebit in sequenti // Ad 3m dico quod pater et filius respectu spiritus sancti habent se tamquam unum principium sicut tota trinitas respectu creature unum principium est non tamen tres creaturas eo quod sit una virtus creativa in tribus personis // Ad 4m dico quod filius in sermone nos determinaliter dixit spiritus qui a patre procedit et nichilominus hoc de se ... in alio loco ille me clarificabit quia de meo accipiet nunc cum ab eo acciperet si ab eo procederet // Ad 5m quod verbo illud sancti andree non excludit filium a spiratione sed exprimit quod filius virtute spirandi habet a patre et patre annuerit et si dicitur quod quod est in alio non procedit ab eo idem necesse est quod in eis dicitur filius quod est in sinu patris et tamen procedit a patre procedit filius // Ad 6m dicendum eodem modo est tamen secundum quod dicunt aliqui excepti in greca lingua quod hoc ... consonat in quadam principalitate vero et hoc ... in latino quemadmodum dicitur miles est ipse rex ... quod ... et in hemisperio quod vix erit ...



et contra // Et ad hanc materiam capitulum post dictum damasceni cum dicit spiritum sanctum ex filio non dicimus id est hoc ascripto virtute spirandi spiritum sanctum sed a patre habere habet et quod damascenus pro tamen non voluit negare quod spiritus sanctus procedat a filio patet ex sententia ... sequenti

3 ar 9 // Addictum dico patet ex eodem // Contrarium autem pono illa conclusio quod spiritus sanctus procedit a patre et filio non tamquam a duobus principiis sed tamquam ab uno principio hanc quoque sic determinavit ecclesia in concilio lugdunensi super allegato quod habetur hoc in capitulo unico de summa trinitate et fide catholica libro 6o // Et quidam doctor

29 probat hoc sic quia perfecta trinitas volo consistit in plenitudine perfecte amoris sed perfectus amor esse non potest ... communis in duobus dicente richardo 3o de trinitate capitulo 3o non potest esse amor communis // ut sit intimus ex quo concludit idem doctor quod pater et filius sunt tamquam unum principium spirandi spiritum sanctum //

3a ar Quartum ad 3m an pater et filius possint dici spiratores et videtur quod non quia licet pater et filius et spiritus sanctus sint creator ad actum creandi non dicuntur tamen tres creatores id est videtur quod non debeant dici spiratores // Et in questione sunt multi doctores scilicet egidius thomas de argentina // aliqui dicunt quod si hoc nomen spirator tenetur adiective et sic sunt plures et possunt dici spiratores si vero tenetur substantive et pater et filius sunt unus spirator // Sanctus thomas dicit super primo sententiarum quod actus significatus significari vel exerceri et inde variatur actus sed suppositorum ut dicit primo methaphisice id est ad pluralitatem suppositorum sed multiplicatio actuum et ideo non possumus dicere pater et filius spirant vel spirans vel spirator sed spirant et sunt spirantes

Ua ar et sunt spiratores // sed videtur quod actus hic non multiplicatur eo quod spiritus sanctus non procedat a patre et filio duabus spirationibus sed una spiratione ut dicit extra de summa trinitate et fide catholica libro sexto // et sanctus thomas in prima parte summe sue questione 36a articulo 4o in solutione ultimi argumenti dicit quod cum spiritus sit ad actum spirationis id est pater et filius sunt spiratores propter pluralitatem suppositorum non autem duo spiratores propter unam spirationem et videtur quod hic sit contradictio dictis sancti thome // ideo videtur quod ad catholicum ad catholicum sensum possit concedi quod pater et filius sunt spiratores licet una ... sit spiratio eo quod communiter conceditur quod spirant quia secundum spirant id est sunt spiratores sed forte diceres hoc est sic quod sunt creatores quia creant // Solum spirare convenit patri et filio per eadem virtute spirativa que est deitas ipsa sive divina essentia quod tamen non spirant ut spirant sicut generat ut generatur sed pater et filio spiritum sanctum conveniunt tamen per eadem virtute creativa que est deitas sive divina essentia que creat et creatrix est et ideo sunt unus creator // Ad primum principale dico quod ut pater improprie se habet in spirando ut filius superfluit in spirando quia cum una virtus spirativa sit eadem ... ad spirandum requisito sit in

patre cum filio penitus indistincta. Secundo non pater sine filio nec filius sine patre spirabit spiritum sanctum cum ambo sint unum principium quod [illegible]

Utrum in divinis generatio filii sit prior spiratione spiritus sancti. Quod sic arguitur: illud cuius terminus est prior spirationis hoc est prius spiratione, sed generationis terminus puta filius in divinis est prior spiratione, ergo et cetera [illegible] distinctio [illegible] ergo etc. Contra arguitur sic: filius non est prior spiritu sancto ergo nec generatio filii. In questione ista videndum est de quatuor: primo de questione quantum ad [illegible] distinctionis; secundo videndum est an generatio filii et spiratio spiritus sancti differunt realiter; tertio an earum distinctio magis assimiletur distinctioni speciei vel numerali; quarto an spiritus sanctus possit dici ingenitus ut dixit Jeronimus, post eum generatio et processio differunt. Quantum ad primum est quod sunt de prioritate: dicunt quidam quod triplex sit prioritas in divinis: primo quod dicunt quod generatio filii sit prior spiratione spiritus sancti; secundo dicunt quod in divinis fundamentum sit prius relatione [illegible] in divinis non sit prior paternitate; tertio dicunt quod paternitas in divinis prius filio sit prior spiratione. Quidam primum probant sic: quia spiritus sanctus est tertia persona in divinis, presupponit filium qui est secunda persona, ergo spiratio spiritus sancti presupponit generationem filii. Secundum quod in divinis fundamentum sit prius relatione probant sic: quia sicut est in creaturis quod relatio presupponit fundamentum, ergo etc. [illegible] quod si in divinis fundamentum non presupponeret relationem quod tunc in divinis sunt due nature [illegible] dicunt quod licet in divinis non sint due nature [illegible] tamen ibi sunt due res, intelligendo hic nomine res tam absolutam quam relativam. Tertium probant quod paternitas sit prior quam spiratio sic: quia paternitas per se est constitutiva persone, sed spiratio communis personam presupponit, ergo etc. Sed contra illam opinionem pono illam conclusionem quod in divinis generatio filii non est realiter prior spiratione spiritus sancti, nec fundamentum realiter est prius relatione, nec paternitas est prior quam spiratio. Patet sic quia ista [illegible] sit simpliciter [illegible] conclusio patet [illegible] de singulis singulis ipsorum [illegible] de fide katholica. Ad motiva predicta dico ad primum quod non [illegible] presuppositio [illegible] talis prioritas [illegible] presuppositio in divinis [illegible] nec sit ad hoc

quod ille sit prior in divinis presupponitur quia ipse est deus et tamen non est ratione prius deus quam pater. Ad secundum motivum dico quod non est simile de relationibus creaturarum et divinis, eo quod relationes in creaturis sunt temporales et ideo de novo adveniunt et recedunt saltem secundum [illegible], sed fundamentum in creaturis est prius relatione [illegible] est causa relationis et in mutatione, et ideo non [illegible] et quod illa opinio in secundo motivo assumit sonant valde periculose, scilicet quod sunt due res scilicet absoluta et relativa, quia si res absoluta in divinis poneret in numerum tunc relativa [illegible] tunc sunt due relative res una absoluta [illegible] in divinis [illegible] paternitas sic posuit abbas Joachim cuius error dampnatur extra de summa trinitate et fide katholica in capitulo Damnamus. Ad tertium motivum dico quod licet [illegible] spirationi [illegible] constituat [illegible] prius [illegible] distinctivo quo ad filium non est prior paternitate [illegible] prius non constituunt [illegible] [illegible]. Contra tertium ad tertium articulum pono illam conclusionem quod generatio filii et spiratio spiritus sancti sunt emanationes realiter distincte. Hanc conclusionem [illegible] tenent omnes doctores katholici licet [illegible] declinando cum sit diversi. Sanctus Thomas declarat illam quadrupliciter: primo sic [illegible] istarum emanationum sunt realiter [illegible] ille emanationes scilicet generatio filii et spiratio spiritus sancti realiter [illegible] secundo [illegible] doctor sic arguit [illegible] de [illegible] emanationem scilicet generatio filii est primo modo nature [illegible] processio spiritus sancti est primo modo voluntatis [illegible]; tertio sic quia una istarum emanationum ut generatio filii est [illegible] processio est [illegible] a filio [illegible]; quarto sic ille due emanationes [illegible] ordinis eo quod [illegible] ordine [illegible]. [illegible] alii doctores [illegible] probat hanc conclusionem sic: relationes opposite distinguunt [illegible] in divinis ut patet [illegible] oppositas relationes ut patet [illegible] filius de [illegible] relationes ea [illegible] quod in [illegible] fundant [illegible] distinctionis sic [illegible] generatio filii et spiratio spiritus sancti [illegible] hanc eandem conclusionem Bonaventura probat sic: primo generatio est emanatio [illegible] modo [illegible] sed spiritus sancti processio est emanatio [illegible] modo

liberalitatis et amoris in voluntate divina et
sic non est in essencia eadem cum 2a racione sancti
thome 3o contra ille doctor sic filius in
divinis est sua generacio et spiritus sanctus est sua
processio ergo voluntate divina sicut filius non est spiritus
sanctus ita filius generacio non est spiritus sancti pro
cessio ut patet probatum Circa 3m articulum
in quo dubitatur an 3o generacionis filii et proces
sionis spiritus sancti magis assistat 3m speciem quam
distinccioni reali, primo recitabo breviter 3es
opiniones, deinde ponam intencionem circa istum
articulum. quidam dixerunt quod in divinis
distinccio sit integra quia filius et spiritus sanctus
sancti et magis plura et filius et cum patre et
filium magis assimile 3m speciem quam distinccioni
reali quod probat sic, quia talis distinccio est 2m
formas speciem distinctas, tamen 3 relaciones
que specie sunt distincte in Trinitate. Alii hanc racionem
quidam dicunt quod quia non valet in nullis
Libet natura distinccio quod non est in divinis
Vel 3o solum est insufficiens quia fundat se in
hac quod natura divina non sit simplex sed duarum rela
cionum est eadem quo respectu quia sic est eo
dicere quod in divinis nulla esset distinccio quia
natura divina est simplex una. Ego nolo istius
opinionem tenere ego primo sed ideo magis
sic quod omnes paternitas et filiacio sicut et 2m se con
veniunt speciem ut quod quia quantitas ut constituunt
divina supposita in divinis modum individualiter
quia ut sic 3m quod ipsa supposita sunt individualia
2a opinio dicit quod articulum sic distin
guit quod relaciones in divinis possunt dupliciter con
siderari. Primo ut sunt in re et sunt relaciones
vel 2m eas constituunt divina supposita. Et 2o quo
modo 3m quod specie, alio ut constituunt ad di
vina ... formae ... 2o sic for
me eadem specie et constituunt per modum ... sic
solo modo directe quia supposita ... et constituta
quod relativa ... quod supposita in divinis solo
modo dicit sic huius opinionis fundamentum
est quia si relaciones non constituunt supposita in
quantum ... abscencia divina
tunc non constituerent supposita relativa sed absoluta
et in divinis esset tunc supposita absoluta quod
in illo ... Alii dicunt quod respectu ad
relaciones posset conveniunt gradus quod
supposita in divinis dicunt speciem sed specie dico
ad unum divinum tale dicat dici quod dicunt

secundum modum sed ut primo opinio stare potest quia
specie specifica ad unam divinam essenciam
supposita in divinis sed una simpliciter et non sic
opinio quantum ad 3m est omnino erronea sed
opinionibus sic breviter recitatis venio ad
articulum quod 2m modum loquendi philosophorum de
distinccione specifica ut in reali non possumus
in divinis proprie loqui de distinccione talis
tamen 2m quantum assimilacionem loqui volumus po
test dici deinde quod 3o modo processionis in divinis scilicet
emanacionum actus relacionum magis assimilat 3m
modum quod 3m speciem et sic sit quod responsalis
istius articuli quod probat sic quia quantum possumus
salva semper veritate modo dicere deinde
non sunt ... nec deinde ... 3es
prima et distinccio specie 2m quem modum loqu
endi sonat in ... distincciones nec magis
quod distinccio numeralis in personis catholice dicitur
deinde quod distinccio in divinis magis assimilat nu
... 3m speciem et sic ... Circa 4m articulum
quod dico breviter quod si ingenitum ... principatum
peritus 3o negacionis generacionis ... ad ea
de ut ... et ...
et ut sic non ... in genitus ut filius ut
spiritus sanctus ut ... quod si ... ingenitum
... omnis
productus passive 2o est non ... ipsius
quia ut sic ... ingenitus quia in divinis
principium ipse solus in illo est non factus non creatus
non genitus sicut vide in symbolo Athanasii
2o intellectus magis sic magister allegat in
textu si ... importat principe ...
passive generacionis sic spiritus sanctus est ingenitus
quia ipse est a patre et filio non factus non genitus
sed procedens et ita intelligit ... de
... 19

Circa spiritum sanctum quem ... processio
... primo ... non potest ...
... fieri ...
sed spiritus sanctus est ... in illo in
symbolo Athanasii eternus pater eternus filius
eternus spiritus sanctus ... dicit in ... magis
in ... divinis ... est spiritus sanctus
sed processio eterna ... et ... videtur
... et debet ...
... processionem spiritus sancti temporalis

sit ponenda || 2o an ipsi pariat in intentum
eterna 3o an in tali passione detur habitus
spiritus sancti plenitudo ut tamen sua dona || Quantum
ad primum ergo pono primo temporalis passionis de-
scriptionem deinde in speciali conclusionem || Dico primo quod tempora-
lis passio sic describitur passio temporalis spiritus sancti
est progressus amoris a patre et filio ad creaturam pro
paratione sanctificationis || Hac descriptione primus
declarabo deinde quantum ad eius membra primo deinde
ponam || Quantum ad primum dico quod in premissa
descriptione progressus ponitur loco generis ceteri loco
differentie quia passio ad ea potest comparari scilicet ad
terminum a quo et ad terminum ad quem et ad effectum
qui sequitur passionem et ideo quantum ad primum dicitur
a patre et filio || Quantum ad 2m dicitur ad creaturam
quantum ad 3m dicitur pro sanctificatione creature quia
iste est passionis temporalis effectus || Sed pro am-
pliori huius descriptionis intellectu ego 2o declarando
eam ponam conclusionem sit quod ea || Prima sanctifi-
catio creature est effectus passionis temporalis sed quod colum-
ba que apparuit Christo baptizato fuisset sanctificata
et nubes in monte Thabor Christo transfigurato et
lingue ignee que apparuerunt super singulos
apostolos sed iste nullus diceret ||| 2a sic sanctifica-
tio creature est opus ad extra quod patet ideo tota trinita-
tis non debet poni per se appropriata in descriptione passionis
temporalis spiritus sancti ||| 3o sic donum prophetie fuit
sanctificatio sed quidem Balaam propheta fuerit
dicens stella ex Iacob et non erat sanctus et cetera ||
Solutio ad primum dico quod processio spiritus sancti non fuit
in istis materialibus scilicet columba nube et igne tamquam
in termino suo sed tamquam in signo quia sola natura
rationalis est capax illius processionis tamquam termini sicut
sic enim spiritus sanctus doctrina ingenii docetur et est in voce tamquam
in signo sed recipitur in intellectu discipuli sic in termino
|| Ad 2m dico quod licet sanctificatio creature sit effectus
totius trinitatis tamen appropriatur spiritui sancto sicut opera in quibus
claret sapientia attribuuntur filio quia est sapientia genita
et sicut appropriatur spiritui sancto in sanctificatione creature claret
bonitas et misericordia et cetera || Ad 3m dico quod donum pro-
phetie gratis non est gratum faciens datur sine processione spiritus sancti
processio vero de gratia que est caritas || Nunc premissa
descriptione 2a pono illam conclusionem ad 3m articulum quod
spiritus sanctus procedit temporaliter processio quia ipse est a-
mor patris et filii ut dictum est quantum est super hoc

amor alium progreditur ad creaturam per sanctifi-
cationem ut in fide katholica 2o i quod vera quam patet
ex descriptione premissa || Sed forte dicitur spiritus sancti
spiratio non est temporalis ideo nec processio quod idem esse
videtur || Solutio licet spiratio et processio idem
significent tamen processio vult nomen spirationis
quod terminum quod ad quem qui sit eternus est proces-
sio dicitur eterna sicut cum amor procedit de patre in
filium et econverso || Si vero terminus est temporalis sic
tu amor talis amor terminatur ad creaturam
et processio dicitur temporalis ubi in opposito || Quantum
ad 2m articulum pono illam conclusionem quod processio ~~temporalis~~
temporalis non ponit numerum cum processione eterna
pro sic quod processio temporalis spiritus sancti et eterna
non sunt due processiones quod vero patet prima quia
processio spiritus sancti 2m quod terminatur in obiectum
eternum sic est eterna et eadem 2m quod terminatur ad
obiectum temporale ipsa dicitur temporalis ut patet ex dictis circa
descriptionem temporalis processionis || Et confirmatur processio
temporalis non addit super eternam nisi terminum inten-
tivum sed talis non facit numerum quo ad illud cuius
est talis ut videtur quia sol lucens et sol illustrans
tamen terram non sunt duo soles || Sicut deus est eternus
et deus creans non sunt duo dii ideo nec in proposito
processio eterna et processio ~~eternales~~ temporalis non sunt
due processiones || Ex ista conclusione sequitur quod in aliqua
processio temporalis est processio eterna licet alia sit
ratio illius et istius patet quia tamen cum alia non potest
in numerum ideo || Sed contra impossibile est quod eternum et temporale
sola ratione different eo quod videtur inmutabiliter secundum
hoc est temporale ideo non est eternum et ideo est implicatio
contradictionis quod eternum sit temporale || Solutio aliquid
dicitur temporale dupliciter intelligi potest uno modo intrinsece
quod ipsum quod est cepit esse alio modo extrinsece non quod
ipsum quod est cepit esse sed quia ad aliquid cepit esse
in tempore ad quod ipsum refertur primo modo est impossibile temporale
esse eternum 2o non || Quantum ad ~~primum articulum~~
3m articulum pono duas conclusiones prima est ista
quod sancti succipientes habitus non solum datur dona
spiritus sancti verum etiam spiritus sanctus prela-
tus datur patet sicut illud donum per singulos pri-
mum dona propria dividuntur hoc et membris datur
spiritus sanctus est hoc dominus ut patet per beatum
Augustinum 15o de trinitate capitulo 18o ubi sic dicit pro-
inde quod est spiritus sanctus ordo ex membris dona
propria dividuntur || Et ista conclusio patet per exemplum
ad Romanos quinto ubi sic dicitur caritas dei
est infusa in cordibus nostris per spiritum sanctum
qui datus est nobis quod vero tamen tractatus

beatus Augustinus 15° de trinitate capitulo 18° sic dicit Spiritus
sanctus videlicet datur nobis ut nos faciat dei
et proximi dei amatores. ¶ 2m quod sit iste
spiritus sanctus non datur hominibus nisi cum suo dono
patet sic quia quandocumque spiritus sanctus datur tunc recipientes
eum sanctificantur vel si sanctus est in sancti[illegible]
efficit et auget. Hec patet per processum temporalis pro-
cessionis spiritus sancti positum in primo articulo
¶ Sed quedam sunt dona spiritus sancti in quibus numquam
confertur sanctitas. quedam vero in quibus quandoque confertur
sanctitas quandoque non confertur. quedam vero in quibus
semper sanctitas confertur. In primis scilicet donis in primis
numquam sanctitas confertur, confertur id est ubi spiritus sanctus
datur. ¶ In secundis vero quandoque sic et quandoque non sed solum
in donis 3° modo dictis semper datur spiritus
sanctus. 6or verba ista sic patet quia fides infor-
mis et timor servilis qui sunt dona spi-
ritus sancti tamen in ipsis per se sistendo nulla
confertur sanctitas. ¶ Item operacio miraculorum gratia
linguarum et donum prophecie et huiusmodi que
sunt collata sunt malis quandoque bonis non quandoque
cum sanctitate quandoque sine sanctitate. Sed ca-
ritas numquam confertur nisi cum sanctitate ut patet per beatum
Augustinum 15° de trinitate capitulo 19° ubi loquens
de dono caritatis sic dicit nullum donum est isto
dono excellencius. sola enim est que dividit
inter filios regni et filios perdicionis eterne.
¶ Sed hic oritur dubitacio supposito quod spiritus sanctus
datur in donis gratum facientibus quid prius detur
an spiritus sanctus vel ipsa dona. ¶ Solucio alio
et alio sine alio et alio vel utrumque prius datur
nam ex parte donantis prius datur spiritus
sanctus sed ex parte recipientis prius recipiuntur
dona. ita pater et filius non dant nobis dona
gratuita nisi dando nobis amorem suum qui
est spiritus sanctus sed creatura racionalis non capit
tam magnum donum nisi mediante disposicione gratie
que fit per dona gratuita. ¶ Addit magister primo dico
quod prius aliud quod sanctus est eternum non posset
procedere temporaliter sine mutacione sui tamen hoc
patitur sibi competere sine omni sui mutacione et dicit
solam mutacionem illius ad quod procedit
dist. 15 [illegible] 16

¶ Utrum cuilibet persone divine conveniat mitti et videtur quod sic quia
duo sunt modi missionis persone divine unus
visibilis visibiles cum persona divina apparet in creatura
visibili et alius invisibilis dum persona divina

patri et congruit in mente devota illius autem
patet per beatum Augustinum 2° de trinitate capitulo 11° sed omnes
persone divine in visibilibus creaturis apparuerunt
ut Abrahe tum ipse 3s vidit et unum adoravit
similiter in mente sufficienter disposita pater apparuit et venit
spiritus sanctus in nubibus et filius in homine [illegible]
et divine persone et ad hoc pater mittit ad devotam men-
tem id est trinitas [illegible] quod in sibilo missio tunc
passive videtur convenire cuilibet persone et per consequens vera //
¶ Oppositum tenet magister in textu et dicto beati
Augustini quarto de trinitate capitulo ultimo ubi dicit
Augustinus quod pater in donis non invenitur missus. ¶ In
questione huius solucione videndum est de primo
quid sit missio et quid sit. ¶ 2° an
cuilibet persone conveniat missio active ¶ 3° et 3°
de composito in [illegible] cuilibet persone [illegible] que
[illegible] missio passive ¶ Quantum ad primum
pono istam conclusionem quod [illegible] est missio hoc quod
patet per primo preceptum veteris testamenti quod
dicitur de sapiencia mitte illam sapienciam de celis [illegible]
illam de celis de sede magnitudinis tue et cetera patet
et cetera hoc quod preceptum novi testamenti ad Galatas
ubi dicit apostolus at ubi venit plenitudo temporis mi-
sit deus filium suum et ibi dicit misit deus
spiritum filii sui in corda nostra. ¶ Item testimonio
Christi Iohannis 16° tum autem abiero mittam vobis
spiritum veritatis et per consequens quod spiritus sanctus procedit
a patre et filio ad creaturam ut dictum est supra
et cetera proximus. ¶ Item ubicumque est divina persona
quando creatura [illegible] sed virtute et auctoritate ab alia
ibi vere dicitur esse missio eo quod proprie hic dicimus
solemus vadere et proprie [illegible] ista [illegible] dicimus
legatum sed filius in divinis hoc virtute
et auctoritate recipit a patre et spiritus sanctus ab utroque et quod
in divinis hoc per emanacionem emanans hoc
ab emanante [illegible] ut patet ex dictis et cetera
supra. ¶ Sed quia [illegible] quod dicit Dyonisius
de angelica ierarchia qui dicit quod superiores an-
geli qui assistunt deo et non mittuntur propter eorum
dignitatem sed quia divina persona in dignitate
est omnibus angelis id est ab persona divina mittitur
propter eorum in missis dignitatem et in divinis non est
missio. ¶ Solucio licet inferiores mitti sepe simpliciter
quasi indignitatis et mutacionis eo quod creatura mittitur
cum aliqua mutacione quia cum mittitur mutatur illic
ubi prius non fuit [illegible] et [illegible] angeli
superiores non mittuntur. Sed quia deus ubique est
non sine sui mutacione et absque omni indignitate

vel inspiracio per naturam divina mitti potest quia non mitteretur
sibi non creatur, sed secundum quod non creatur, nomen sic
causans effectum temporalem in creatura sine sui mutatione sed cum
creature mutatione. Contra ista solucionem arguitur contra
premissa secundum racionem quia omnis missio in divinis est
temporales temporalibus, sed quia dicit comparacionem ut terminum ad quem
ut terminum ad quem mittitur, sed non terminum qui est causa
est ut patet ex solucione premissa. Illud concessum tenet
Bonaventura, et est contra suam principalis intencionem hoc
contra patet conclusione. Sed tunc videtur per hanc propositionem
intellectum videt thomas de aquino ... non
nomen in divinis sit temporale quia sit cum voluntate
nocionalia, ut hec nomina pater filius spiritus sanctus
quia pater eciam licet ut deus dicitur eciam ...
et filius. Conceda utrumque. Secundum sic sunt eciam
quot tunc vero prime ad primum, tunc tamen vere alia
quia non dici posset nocionalia, sic potest quia inadequate
dictum est supra conclusione prima et de nominibus istius
ordinis. Secundum dicitur quia hoc nomen missio quia importat
unum principale ad principium vel verum realem ut cum dicimus
per intellectum vel vere racione ut cum principium mittit
se ipsum, et subdit ille doctor quia quia nomen
missionis ab effectu temporali patet et importat
quam ab eterna actione et effectus temporalis est
quibus terminus principium, ideo missio dicitur per accidens
nocionale. Contra secundum ad racionem post principium illa
quia tamen principium concedit missio active patet sic
quia secundum Damascenum et Augustinum, exceptis solis di-
vinis productionibus, ad intra omnia alia opera sunt
omnibus tribus personis communia, et missio active
in quarta via. Sed dicens mittere et mitti hic est communis
producere et producta sic patet per Augustinum de
trinitate ... decimo, sed non tamen principium
quia spiritum sanctum non convenit producere. Contra
Solucio mittere active patet dupliciter in divinis
... et creature, uno modo quod dicit
mittere hic est producere eo quod ... principium
producto ... hic est ...
mittere ... voluntatem determinare ...
contra ista conclusione ... mittere sit secunda ... ad istum ar-
ticulum est spiritus sanctus mittit filium secundo modo
mittere sive determinare principium sit quia filius est
legatus dei patris ... illud legatus
misit deus ad gentes ... missio
missio est determinata patet voluntate que
est voluntas spiritus sancti ... sic patris et fi-
lii in quarta via. Hanc ... concedit beatus Augustinus
secundo de trinitate capitulo ... ubi sic dicit mitti

... ipse filius sit spiritu sancto non potuit
... per intellectum cum misisse quia ... cum
fecit non utique sine spiritu sancto hoc fecisse
dicitur ... illud ysaye misit
me dominus et spiritus eius ... intellectum de
missione filii dei in mundum ... arguitur
sed contra illa ... scotus ... sic sequitur quia non
... mittens ... originat ...
... quod sit spiritus sanctus potest mittere filium
sicut ipse possit et filius filius mittere patrem quia est
et eciam ... Contra istum scotus dicit quod spiritus
sanctus non mittit filium ... ad ... in ...
est hec ... scoti ... planum. Sed ad
illud ... prima ...
quia per ... missio missio quia a nullo
est sicut ab aliquo tunc ... sic //
3 quarto ad istum articulum sit ista propositio divina que
mittitur ab alia persona ... principium et ...
... mittat se ipsum quia ... determinatur principium sic
quia missio fit voluntate divina determinante quia
una est ... in quarta via. Sed contra dicit scotus
... missum ... conclusione ... in eadem
principium non mittit se ipsam. Item ... et potestas
missi ... mittens ... missi
... voluntas hec divina ... denuntiatur
... ut dictum est ... supra. Contra ... ad
... articulum ... illam ... in lege
ad questionem quia non tamen principium in divinis convenit
mitti sic quia per in divinis non convenit mit-
ti ... nec est ... est beati
Augustini ... determinato ... Sed ...
... mittere est ... ut ...
procedit ... conveniunt omnibus personis ...
... intellectum et intelligere convenit
omnibus personis. Item dicit beatus Augustinus ... deter-
minato ... filius mitti dicitur ... quia ... quia mittere
... sit ... et illa est sufficiens causa
passive missionis. Secundum quia ... convenit missio
passiva. Solucio ad primum dico quia ... in ...
missionis non sufficit ... est ... apud
principium que est ab alia. Contra ad secundum dico sicut ...
non sufficit ... processio ... hic principium
mittere ... sit originata et ideo dicit Augustinus
in eodem ... per ... cognosci
non dicitur missus ... dicit ... non ...
... precedit ... principium
sic patet ex dictis quia non omnes ... personae
... missio quia missio ... presupponit
emanacionem ... personam missam

Erat originem explicavit ut patet ex dictis etc.
Circa distinctionem 16 queritur sic

Utrum species ille in quibus spiritus sanctus visibiliter apparuit et missus fuit ymaginarie tantum fuerunt vel vere. Videtur quod fuerunt solum fantastice et ymaginarie sed non vere. Arguitur sic: missio visibilis per hoc fit ut corda hominum quibusdam expressionibus visibilibus convertat et intellectum ad occulta eternitatis sic dicat beatus Augustinus 2° de trinitate capitulo 9°. Sed fantastice et ymaginarie species sunt motive ut patet 3° de anima. Ergo videtur. In contrarium est quod cum eternitas non debeat fictionibus manifestari. Ideo videtur quod ille species non fuerunt ficte et ymaginarie solum sed vere. Videtur quod si fuisset ymaginarie tunc solum lingue ignee apparuissent apostolis et non aliis. Item sacra scriptura canonica dicit quod spiritus sanctus visus fuit in specie columbe non dicit in fantasmate columbe. Ideo etc. Circa solutionem huius questionis primo videtur ponenda que requiritur ad missionem visibilem, secundo an possibile sit aliquam speciem fantasticam vel ymaginariam esse missam. Tertio an species in quibus spiritus sanctus apparuit fuerint vere. Quarto dato quod aliquando illarum specierum fuissent vere an formate fuerint ministerio angelorum vel immediate a deo. Quantum ad primum est advertendum quod missio visibilis dicitur esse persone quando potest sic diffiniri: missio visibilis est divine persone ad homines destinatio sub aliquo visibili signo quod manifestat processionem eternam vel aliquam eius manifestationem personalem qua mittitur ad homines sanctificandos ad quod mittitur. Ex quo patet quod missio visibilis tria includit scilicet divine persone qua mittitur eternam emanationem, sic denotat internam sanctificationem et in visibili signo emanationis et sanctificationis exteriorem apparitionem et hoc actum actualiter apparitione. Ista descriptione premissa sit hec prima propositio quod cuilibet persone divine convenit visibilis missio. Patet sic: quia non cuilibet convenit emanatio eo quod pater non sit ab aliquo. Ideo quod Item pater non convenit missio eo quod non sit ab alio ut dictum est supra. Hanc propositionem ponit ut visibilis missio conveniat soli filio et spiritui sancto convenit visibilis missio. Patet ex scriptura quia de filio dicitur ad galatas 4°: misit deus filium suum factum ex muliere et de filio est dicit scriptura quod in tribus visus est et cum hominibus conversatus est Baruch 3° capitulo et descensum quem legitur in scriptura quod missus sit visibiliter in columbe specie et tunc baptizatus ut habetur Iohannis primo in nube et in transfiguratione ut legitur Matthei 17°, 3° in flatu per quem Christus insufflavit in discipulos, quod etiam habetur Iohannis 20°, et linguis igneis post Christi ascensionem ut legitur actuum 2°. Ratio autem istarum visibilium apparitionum ex causa finali potest assignari. Apparuit enim spiritus sanctus super Christum baptizatum in specie columbe in signum innocencie quam recipiunt qui baptizantur virtute illius qui est baptizatus. Sed in transfiguratione Christi apparuit in claritate et in semblancia nubis in signum glorie future quam recepturi sunt nobis. Apparuit post resurrectionem Christi in flatu vel in flatu quia in domum dedit apostolis potestatem remittendi peccata et quia insufflando eam plenitudinem clavium quando tunc eis dicebat accipite spiritum sanctum. Sed post Christi ascensionem apparuit spiritus sanctus apostolis in linguis igneis ut convenienti signo appareret quod apostoli debebant esse verbo prudentes et caritate ferventes. Ideo igitur debebat apparere sonis corporalibus. Sed forte dubitando dicitur quod illa que omnino est invisibilis hoc non potest visibiliter apparere, sed spiritus est invisibilis, ideo esset fictio si visibiliter appareret. Sed absit hoc quia ipse est spiritus discipline qui effugiet fictum secundum sapientie primo. Secunda propositio: si spiritus sanctus esset missus in aliqua visibili creatura, ut patet 3 modos quibus deus est in omni creatura scilicet per essentiam, potentiam et presentiam, spiritus sanctus esset in illa creatura in qua visibiliter mittitur, sed solitas prout sic quia vel hoc esset per unionem in unitatem suppositi assumptionis vel per unitatem signi in signo. Primum non dicitur quia talis creatura est qua spiritus sanctus apparuit non est capax gratie unionis quia creatura irrationalis esset assumpta in unitatem suppositi. Nec 3um quia vel esset illi sicut in signo naturali et quia fumus tamquam in signo vel est in omni creatura ut dictum est supra distinctione 3a vel sicut in signo instituto et sic modo sacramento mittitur spiritus sanctus cum sacramentum sit signum institutum. Ideo etc. Solutio ad primum dico quod ipse videbat spiritus sanctus dicitur visibiliter apparere non quod ipse videatur sed aliquid aliud visum per quod contemplamur nos manifestationem aliqualem spiritus sancti convenientem et in convenientem effectum quos operatur ut dictum est supra de linguis que apparuerunt apostolis. Ad 2um dico quod spiritus sanctus apparet in specie visibili sicut in signo et ad explicationem dicto

quod pater deus apparuit in signo multiplici primo sic
in signo naturali secundo velud inanimato co quod aliquando
creatura est vestigium trinitatis ut declaratum est supra
quando [illegible] 2o sic in signo contento et hoc in prophetia
vel declarato secundo apparuit sanctis patribus in veteri te-
stamento 3o sic in signo contento et hoc in templo vel
columna illud signum nullo modo est cum gratia licet ipsi
gratia consequatur et tale signum fuit circumcisio et alia
alia sacramenta legis veteris ut 2o modo patet quod
tale sacramentum aliquo modo sit cum gratia et tale signum
est sacramentum nove legis quod aliquo modo efficit quod sig-
nificat ut patebit infra libro 4o [illegible] prima vel
secunda et tale est signum [illegible] supponat gratiam quod demo-
nstrat et tale est signum in signo visibili [illegible] spiritus
sanctus Ceterum ad 2m articulum est distinguendum
de creatura in qua apparuit prima divinitatis vel illa
creatura a verbo eius est assumpta in unitatem
suppositi vel non [illegible] premissa sit prima quod
ista prima divina visibilis missa in creatura quia
tamen idiomatum dicitur prima unitatem suppositi [illegible]
est verbo et humanitas assumpta patet sic quia
verbo patre et humanitate quamvis sit equalis patri et
et quod dicit apostolus filius dei dicitur verbo semper
sui accipiens ad philippenses 2o exinanivit semetipsum formam
servi accepit cum [illegible] ab angelis [illegible]
[illegible] sit ista [illegible] creatura in qua apparuit
suppositi tamen ista persona non potest dici verbo
[illegible] ut sic duo [illegible] sub-
sistunt non fit ydeo [illegible]
beatus augustinus 2o de trinitate [illegible] septimum est
quod deus pater sit a nullo spiritu sancto vel spiritus sancto
verbo deo patre Ceterum ad 2m articulum est ad
[illegible] quod de illis speciebus [illegible] quibus est ma-
gnum dubium an fuerunt vere reales vel solum
ymaginarie et fantastice Sed de columba ut
dicit augustinus in qua apparuit spiritus sanctus [illegible]
non est dubium quin fuerit verum corpus [illegible]
[illegible] corporali specie asserunt descendisse
Sed de linguis igneis dicit beatus augustinus
2o libro de trinitate capitulo 9o quod dubium sit creat
[illegible] visi sunt eis [illegible] lingue [illegible]
dicit non enim viderunt linguas [illegible]
sed visi sunt eis ita quod vult dicere quod corporaliter
non obiecta videntur sed apparent et fantastice
ymaginarie obiecta nobis visa sunt super istis 2a pars
Et dicit augustinus [illegible] difficile
est affirmare non expedit ideo [illegible] Ceterum
et tamen

ad articulum 4m dico quod quia lex dicitur
infinita per media [illegible] ut dicit
dyonisius in libro de angelica [illegible]
dici potest omnes illas [illegible]
[illegible] non [illegible] fuerunt [illegible]
[illegible] assumpte non fuerunt [illegible]
angelorum esse formatas [illegible]
naturas assumpserunt [illegible] unitate suppositi [illegible]
[illegible] excellente dignitate [illegible]
esse [illegible] natura immediate [illegible]
[illegible] angelorum [illegible]
[illegible] dicunt ad [illegible]
[illegible] in 4o articulo [illegible]
[illegible] sic ad primum [illegible]
[illegible] manifestari non debet [illegible]
species fantastice non fuerunt [illegible]
[illegible] fuerunt sic [illegible] ut patet in glosa
super prologum [illegible] dico quod
sit [illegible] potuerunt ille species
[illegible] quod fuissent fantastice et ymaginarie
[illegible] in fantasia fuerunt de columba
dictum est in quinto articulo Sequitur
[illegible] 18

Utrum caritas possit intendi in angeli et mi-
nui [illegible] sit quod caritas est spiritus sanctus
[illegible] ut augeri potest ut minui
[illegible] oppositum [illegible] caritate
[illegible] infinita [illegible]
futura [illegible] si caritas non posset intendi aug-
eri et minui ipsa esset equalis [illegible]
[illegible] infinita [illegible] fieri equalis
in omnibus in vita futura [illegible] oppositum [illegible]
salvator [illegible] in domo patris mei
mansiones multe sunt In solutione huius
questionis videndum est de tribus primo an caritas
sit in nobis [illegible] caritas 2o an possit in-
tendi augeri 3o an possit intendi mi-
nui Ceterum ad primum fuit olim magna
difficultas quia fuit magister doctor [illegible]
[illegible] dicentibus quod caritas in nobis esset [illegible]
[illegible] formaliter inherens
voluntati aliis dicentibus [illegible] quod caritas
in nobis esset [illegible] spiritus sanctus
[illegible] voluntate [illegible]
ista 2a [illegible] ut patet [illegible]
[illegible] Ad hunc
articulum declinando ad opinionem [illegible]
semper fuerunt plures doctores [illegible]
[illegible] caritas qua nos formaliter [illegible]

diligimus est virtus creata / et habitus in mente vo-
luntatis creatus / ad hanc questionem ponendam et tenendam
animari debemus propter rationibus // primo quia
ad opinionem istam declinat consilium Viennense
in clementina unica de summa trinitate et fide
katholica / ubi sic dicitur quod parvulis in baptismo non so-
lum remittitur originale peccatum sed gratia infunditur
addidit sic ... maiores de baptismo et eius
effectu / secundo etiam debemus ad tenendum hanc
opinionem existimo quod et [illegible] et plus minor pars
doctorum tenuit illam opinionem // Et quamvis quo
istam conclusionem tale satis videtur esse funda-
mentum [illegible] [illegible] ad dictam voces
[illegible] / et primo arguo sic / si caritas non esset
habitus creatus voluntati formaliter inherens actus
actus dilectionis meritorii non esset voluntarius quod
est contra omnes doctores et contra philosophum 3° ethicorum
quia patet quod non esset a principio intrinseco // secundo sic sed
quod voluntas moveretur solum sicut instrumentum et per consequens
non libera quod est contra [illegible] et communes conclusiones
voluntatis // 3° sic sit aliquid non [illegible] non potest
fieri [illegible] vel per [illegible] formaliter inherentem sicut sic
non potest aliquis deo non [illegible] carus fieri deo
carus vel [illegible] formaliter inherentes sed quamvis in-
fit [illegible] de non caro fit carus // ergo quando
fit [illegible] de [illegible] in contradictorium sicut de
non caro fit carus vel fit mutatio vel in parte
dei et hoc non / quia deus est immutabilis vel
ex parte voluntatis humane et hoc est [illegible] et
hoc non sufficit quia [illegible] dormientes non esset
deo carus / si per habitum hec [illegible] in re //
Ergo sic signum habitus [illegible] delectatio
in opere ut dicit philosophus 2° ethicorum sed hec dile-
ctio dei est maxime delectabilis in re
Ergo sic caritas est principium informandi [illegible]
[illegible] ad potentias voluntatis sed una quantum ad alias
potentias [illegible] instabilem et [illegible] informat
[illegible] caritas in re multas [illegible] alias
voces doctorum addidit sed [illegible] demittit
vel [illegible] de [illegible] [illegible] // Et pro decisione
huius questionis est addenda quod [illegible] et sol-
[illegible] primo quod [illegible] sit non minus
in [illegible] operatur deus in nobis quod ad ea que sunt
gratie quam quod ad ea que sunt nature sed deus [illegible]
[illegible] aliqua creatura in opere creationis quando [illegible]
[illegible] in opere [illegible] sine gratia
[illegible] caritas non est quod [illegible]
in voluntate // secundo sic [illegible] sit [illegible]

quod fieri potest [illegible] sed posito habitu ca-
ritatis creato adhuc non possumus mereri sine
speciali motione spiritus sancti sed spiritus posset nos
movere sine creato medio in re // Iste actus
caritatis est [illegible] hominem deo sed nullius
creature est [illegible] hominem deo cum deus sit
veritas et omnis creatura [illegible] // 3° Ille
actus [illegible] sit immediate in [illegible] [illegible]
spiritus sanctus eo quod nulla creatura potest
[illegible] in [illegible] futurorum sed actus
diligendi deum est excellentior quam actus [illegible]
ut patet per apostolum prima ad corinthios 13° in re //
Solutio ad primum dicendum quod [illegible] quod [illegible]
sic in medio [illegible] efficiens tamen non est [illegible]
[illegible] sit [illegible] est sic dicit dionysius in
libro de angelica [illegible] quod [illegible]
[illegible] inducit [illegible] per media et per hoc
solvuntur rationes sic / quod licet deus [illegible]
potentia sit posset in medio [illegible] facere
quod voluntas diliget tamen [illegible] legem ordinatam
sic hoc [illegible] per [illegible] // Ad 2m di-
[illegible] ut patet // Ad 3m dicitur quod non est creature
[illegible] deo [illegible] [illegible] / sed [illegible]
infinitale redisponens // Ad 4m dicto / quod
[illegible] spiritus sancti est [illegible]
[illegible] sic [illegible] diligendi deum
et videtur [illegible] rationes ille [illegible]
facte sunt faciliter solubiles / ita et rationes
quod cum sunt solubiles // hec est opinio [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible] quod aliqui
imponunt sibi 3a contra eos [illegible]
[illegible] suis / primum quod actus dilectionis
absolute [illegible] sit spiritus quod est [illegible]
sed illud non sequitur [illegible] magistri / ymo magi-
[illegible] quod dilectio [illegible] est actus in
voluntatis sit quod creatum // 2° infirmant quod [illegible]
quod [illegible] [illegible] sine habitu caritatis
possit elicere actum meritorium et hic est error
pelagii / sed [illegible] non sequitur [illegible] magistri / [illegible]
dicit quod actus diligendi [illegible] [illegible]
[illegible] spiritus sancti et [illegible] hoc non est [illegible]
[illegible] // 3° infirmant quod sequitur [illegible] magistri
quod spiritus assumeret [illegible] voluntatis in [illegible]
[illegible] sed [illegible] illud sequitur quod [illegible] solum ponit
quod spiritus sanctus [illegible] sic [illegible]
super [illegible] [illegible] suo mobili // Et

ro dicunt aliqui doctores / et opinio magistri po-
test sub pietate sustineri. Contra tamen videtur aliquibus
positio ista quaestione / quod caritas in nobis potest inten-
sive augeri / quod probatur supposito quod caritas
sit habitus creatus a deo voluntati infusus / ut di-
ctum est in praecedenti articulo / et planum est quod
deus potest intensiorem habitum infundere uni quam
alteri / immo saepe hoc fecit / eo quod maiorem
caritatem habebat martires quam confessores. Secundo
ba... / Et quod ista quaestio quidam fuerunt varia
imaginata dicentes / quod mutatio ad caritatem sit
potius alteratio / eo quod caritas sit qualitas
sicut albedo non est ad propositum / Tertio ~~eo quod caritas~~
~~sit qualitas / sicut non est ad propositum~~ / quia non
loquimur de augmento / sed ad hunc sensum quod habitus
caritatis dicatur augeri quia sit intensior / et sic
hic est improprie mutatur hic quia hemus illa maior loquendo
consequenter doctoribus / beatus Augustinus quod caritas
meretur augeri ut aucta mereatur perfici et haec
in glossa super canonicam 13 primo ad Corinthios. Contra tamen ad
2um articulum / primitto istam quaestionem / quod caritati intensi-
ve posse minime possumus imaginari explicite
modis / ex parte ipsius caritatis infuse / 2o ex parte dei
/ 3o ex parte nostre operationis / quantum ad primum quaestionem con-
sequenter 2um sic non repugnet posse minime intensive
esse cui convenit 2um sic augeri illi convenit 2um
sic minime / eo quod sic augeri contingit per additionem
gradus in eodem subiecto / sic minime convenit per ablationem
gradus / sed caritas intensive potest augeri per
additionem gradus ipsa potest 2um sic deminui / et sic de se
minime intensive / 2a quaestio / caritas quod convenit ex
parte dei potest minime intensive / probatur quod si deus
infundit alicui caritatem non potest unam intentionem
ablatam eligere / sed videtur quod convenit cuilibet venial-
i posse supra quolibet caritatem tertio quantum est de 3a
quantum probatur minime operationis potest caritas minime
quia omnis nostra operatio vel est bona vel est
indifferens / vel est mala / sic bona tunc non minui-
tur sed meretur augeri / si est indifferens non minuit
eo quod si minueret non esset indifferens / sic ex ma-
la non minuit quamquam sic est mala / vel implicat
mortale peccatum vel veniale tunc / si mortale tunc
non minuit caritatem sed totaliter corrumpit quia nichil
relinquit / sed quod aliquid habitus minuit hoc quod
ipsius per se relinquit / sic est veniale tamen implicat
operatio minuit et sic quia alia operatio venialis
peccati itum tunc minuet et quod caritas est finita
ipsa tollet per venialia et quia non habes caritatem

dampnabitur / si sine caritate decedit / sic si multi-
tum quibus decederet quod propter sola venialia
dampnaretur / quod non est de ... veniales ...
Circa dist. 18 et dist. 19

Utrum hoc nomen donum in divinis dicatur notio-
naliter vel essentialiter / quod essentialiter arguitur sic primo quia
toti trinitati et quia persona per se ipsam dare
sive donum dicitur in divinis essentialiter. Contra arguitur sic spiritus
sanctus esse donum est ipsum a patre procedere / ut dicit
Augustinus quinto de trinitate capitulo penultimo / sed procedere
est notionaliter / sic notionaliter. In quo patitur pro-
est bonum. In solutione istius quaestionis videndum est
de tribus / primo de quo sit / 2a cuius spiritus sanctus
sit eo donum quo spiritus / 3o an spiritus sanctus
sit eo donum quo deus. Contra tamen ad primum pre-
mitto istam quaestionem / quod hoc nomen donum dupliciter dici
potest / uno modo generaliter pro omni eo quod est donabile
vel quod dari potest / sine acceptione sive alicuius / 2o modo
dicitur donum quod ex parte originis aptum est sic
donari / quantum ad primum ... significatione hoc nomen
donum est nomen essentiale in divinis / probatur sic quia convenit
tribus personis et toti trinitati / 2a quaestio probatur
sic ipsa deitas et ipse filius et ipse spiritus sanctus ...
... quae fuit in capitulo ...
sit ista / in 2a significatione hoc nomen donum in
divinis non est essentiale sed notionale / probatur sic quia
soli spiritui sancto convenit / aptitudo ab aliquo ex parte
originis quod sit donabilis / quia ipse solus procedit
...aliter a patre et filio / prout ... supra
... quarto ... Contra quaestio ... quod
solus spiritus sanctus ... proprie ...
est notio spiritus sancti / et ... ex parte ...
... bonum est quod dicit beatus Augustinus quinto ...
... non fuisset in hac trinitate / non diceretur ...
... nisi filius ... dei ... in si-
gnis sanctis. Contra 3a quaestio / hoc nomen dat ... in divinis
non dicit notionem sed essentialiter / quia convenit spiritui
sancto ex tempore / quod ... probatur per beatum Augustinum
de trinitate capitulo ... ubi dicit spiritum sanctum ab eterno
fuisse donum / sed ex tempore esse datum. Contra 2um
articulum / pono istam quaestionem primo quod spiritus sanctus
eadem ... est donum / quia ... spiritus sanctus
... sic quia sic ... ab eterno ... filio a patre esse
ita spiritui sancto donum dei esse est ipsum a filio
procedere / sic dicit beatus Augustinus quarto de trinitate
capitulo 18o / sed filius natus esse est sua ...
quia nulli alii ... hoc convenit ... spiritui

sanctum esse donum dei est sibi pluris competens. Ad 9 ra. Contra quando nec secundum rationem quod spiritus sanctus eo est donum quo spiritus quia pluris eius competens est esse donum dei et filii pluris eius competens est esse spiritus sic spiritus tamen in proprietate rationis bene. Ad 9 illud quod quidam doctores [illegible] explicant primo sic illud quod convenit spiritui sancto in ordine ad creaturas non potest esse sibi competens. Sed esse donum convenit spiritui sancto in ordine ad creaturas eo quod spiritus sanctus datur vel donatur. Et 2o quia relatio dei ad creaturas est relatio rationis. Sed competens indivinis est relatio realis. Sed quia hoc nomen donum convenit spiritui sancto in ordine ad creaturas, igitur non est competens. 3o sic persona divina non constituitur [illegible] relationibus. Sed persona spiritus sancti constituitur spiritu processione, igitur donum non est eius pluris competens.

Ad primum dicitur quod [illegible] non est ita [illegible] quia si non esset creatura [illegible] fuisset futura adhuc spiritus sanctus esset donum eo quod esset amor pluris procedens indivinis. Sed amor est primum omnium donorum [illegible] cuilibet dono [illegible] et amor [illegible] dono libe-ra. Ad 2m [illegible]. Ad 3m dicitur quod sic verbo [illegible] relatio indivinis est [illegible] quod spiratio [illegible] quam sit donum indivinis est [illegible] spiratio [illegible] esse donum et spiritum [illegible]. Ad 4m dicitur quod [illegible] divina persona sit [illegible] illud quo spiritus sanctus est deus est [illegible] eo quod spiritus sanctus est donum [illegible] quo est deus et illud quo est donum. Dicitur quod [illegible] formaliter quia sic [illegible] non est formaliter [illegible] quo deus [illegible] non formaliter est deus deitate et [illegible] sic spiritus sanctus est deus deitate [illegible] formaliter. Donum autem est [illegible] declarant hoc [illegible] sic [illegible] est lassus [illegible] calidus [illegible] est formaliter lassus [illegible] formaliter calidus quia lassus [illegible] formaliter [illegible] originaliter [illegible] spiritus sanctus [illegible] sit donum [illegible] sit deus [illegible] formaliter sit [illegible] donum et [illegible] deus. Sed dicit thomas de argentina quod hoc [illegible] intelligi [illegible] formaliter quia [illegible] in alio [illegible] formaliter in divinis. Ad [illegible]

sit divina quod nec primi articuli [illegible] oppositum [illegible] quia eadem [illegible] distinctio 9 [illegible] 20

Utrum divina persona sit inequalis alia divina persona sicut [illegible] filius [illegible] patre [illegible] quod non [illegible] sicut [illegible] quod in eadem persona esse [illegible] filio [illegible] persona spiratio [illegible] eadem [illegible] esse [illegible] filius et spiritus sanctus [illegible] esse [illegible] persona [illegible] illud quod habetur in simbolo athanasii neque confundentes personas neque substantiam separantes.

Oppositum [illegible] in [illegible] distinctio [illegible]

Ista questio potest dupliciter intelligi. Uno modo utrum aliqua persona divina sit inequalis alia intellectualiter [illegible] quod una intelligat se ipsam et quelibet aliam [illegible] non est [illegible] hoc [illegible] esset non esse difficile quia quelibet divina persona cognoscat [illegible] eo quod [illegible] sit deus [illegible] difficultatem [illegible]

Dicitur quod 2o modo potest intelligi sic utrum una persona divina realiter et entitative sit in alia [illegible] hoc difficile [illegible] posset intelligi [illegible] sanctorum [illegible] quia dicit in [illegible] non est [illegible] declarandum [illegible] difficilius [illegible] quidam [illegible] quod illud [illegible] quidam [illegible] alius [illegible] divina [illegible] posset [illegible] hec declarari eo [illegible] debet [illegible] potest [illegible] aliud ad [illegible] declarari [illegible] persona [illegible] esse inequalis [illegible] non potest esse [illegible] persona [illegible] possit [illegible] origine [illegible] plures [illegible] quia [illegible] filius carnalis esset [illegible] filius carnalis originatur [illegible] sed [illegible] est [illegible] quia [illegible] carnalis agit active [illegible] sed [illegible] in divinis agit active [illegible] quia [illegible] divina non sit [illegible] quo ad [illegible] divina [illegible] productione quia [illegible] non [illegible] filio

generatio velit quantum ad primum dicit apud [illegible] sed ita in
divinis ad hunc non est simile quia pater carnalis non est
eadem essentia que est filius sed ita est in divinis. Dico
quarto explicando concordat [illegible] quia ratio habet quod origi-
natio non est adequate declarativa quod una persona sit in-
alia. Secundo quod [illegible] persona divina esse inequalem divine
persone non potest declarari ad equalem divinam relationem patet
sic quia relatio est persona ratio divinis [illegible] non est ratio
essentie unius in alia. Tertio quod [illegible] relatio in divinis
est ratio oppositionis relative in ratione relationis ad
equalitatem una persona non est in alia. Secundo quod [illegible] personam
divinam esse in aliqua persona divina non potest declarari per esse
probari quod persone realiter sint idem in divina essentia patet
sic quia licet persone non conveniant aliud aliam [illegible]
quod persone [illegible] conveniat [illegible] esse sed [illegible] divine persone convenit
persone esse [illegible] quia licet ideo quod divina essentia [illegible]
[illegible] divine essentie persone in divinis et quod
licet [illegible] essentie persone non potest declarari una
est in alia. Tertio quod essentia et relatio sit simplex sed persona
et persona [illegible] quod divina persona est in aliqua alia divina
persona patet sic quia quecumque [illegible] [illegible]
quod [illegible] non realiter [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] sed persone divine [illegible] relationem realiter [illegible]
[illegible] divine [illegible] realiter [illegible] [illegible] quod divine
[illegible] relatione et [illegible] in essentia et [illegible] patet quod
una est in alia. Dico tamen [illegible] [illegible] formaliter una
persona divina non est in se ipsa quia est in alia patet illud
[illegible] [illegible] [illegible] ad rationem in oppositione dico [illegible]
[illegible] quia relationes divinas esse [illegible] potest intelligi
dupliciter. Uno modo formaliter. Secundo [illegible] est in solo patre
et filiatio in solo filio et [illegible] spiratio in solo spiritu sancto
[illegible] [illegible] [illegible] quia relationes sunt idem cum divina
essentia et sic [illegible] omnes relationes sint in [illegible]
divinis [illegible]. Sequitur distinctio vicesima et [illegible]
[illegible]

Utrum in divinis omnipotentia perfecte conveniat filio quod
non [illegible] sit filio deficit potentia generandi ut tamen
ipse non possit generare [illegible]. Contra [illegible] sic
quia [illegible] quod filius non esset perfectus deus [illegible] illud
quod habet in simbolo de filio perfectus deus perfectus
homo [illegible] patet quia quia omnis potentia est perfectus
solus deus sed tamen non conveniunt [illegible] perfectus [illegible]
conveniunt illud [illegible] est perfectus. In solutione [illegible]
[illegible] videtur est videndum primo an potentia
generandi [illegible] vel [illegible] sub omnipotentia quia
illo [illegible] habent [illegible] [illegible] non sit [illegible]
ista omnipotentia absolute [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] potentiam generandi patet sic primum perfectissima

potentia non [illegible] ab omni potentia patet [illegible]
potentia generandi in divinis est perfectissima potentia
quia per illa producitur nobilissimum et perfectissimum
scilicet filius dei [illegible]. Secundo sic potentia [illegible]
non magis [illegible] [illegible] potentie quam potentia generandi
sed potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible]
et potentia generandi. Secundo quod in divinis omnipotentia perfecte
convenit filio patet sic quia [illegible] filio equaliter attribuitur
omnipotentia sicut patri et spiritui sancto equaliter attribuitur [illegible]
sancto [illegible] quod dicitur in simbolo omnipotens pater omnipotens filius
omnipotens spiritus sanctus [illegible] patet quia omnipotentia perfecte
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Tertio quod in filio est potentia generandi [illegible] filius
non possit generare [illegible] patet sic patet quia potentia
generandi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] omnipotentia est in filio [illegible] perfecte sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia si non [illegible] [illegible] quod filius omnipotentia [illegible]
[illegible] sit patris [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] filius non possit generare [illegible] quia filius
posset generare ipse generaret quia [illegible] [illegible] [illegible]
esse et posse maxime in eternis [illegible] sed si
filius generaret ipse esset pater quod in divinis est [illegible]
[illegible] [illegible]. Contra ista [illegible] [illegible] [illegible]
quod non est [illegible] [illegible] [illegible] potentia
generandi et posse generare patet [illegible] est potentia
generandi quod est in patre et est in filio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pater potest generare et filius non potest generare nec
spiritus sanctus potest generare licet [illegible] potentia
in spiritu sancto sit potentia generandi sed solus pater
potest generare quia in solo patre est potentia generandi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia
dictum fuit diffuse super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tertia generandi in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in oppositione [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filius non potest
generare [illegible] in filio non est potentia generandi [illegible]
patet [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible]
circa distinctionem septimam. Sequitur
[illegible] 21 [illegible] 22

Utrum [illegible] sit [illegible] solus pater est deus quod sic
[illegible] quia si non esset [illegible] esset [illegible]
quia solus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pater non [illegible]
filium. In [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] esse deum [illegible] [illegible] [illegible]

De solutione huius questionis doctores qui fuerunt diversi ex duobus [illegible] primo non concordabat in hoc an huiusmodi relationum sit de genere [illegible] exceptiva [illegible] relativum sive sincathegorematicum. Secundo etiam non concordabant an dictio exclusiva addita termino relativorum excludat aliquid ut si dicitur deus trinitas [illegible] sequitur quod filius non erat et [illegible] illi qui dicebant terminum relativum esse de genere predicamentorum [illegible] sincathegorematicum [illegible] quod dictio exclusiva addita termino cathegorematico aliquid non excludit. Sed qui dixerunt oppositum [illegible] et concesserunt oppositum [illegible] primus solo [illegible] fundare quod [illegible] magister et primo [illegible] termini relativorum non [illegible] diffinitionem aliquid sincathegorematicum [illegible] [illegible] debet per diffinitionem [illegible] filius [illegible] qui habet filium [illegible] duplum debet diffiniri sic duplum est dimidium [illegible] et [illegible] diffinitur [illegible] relativorum [illegible] fieret circulatio que est impossibilis [illegible] ignotum [illegible] et declaratus non posset [illegible] [illegible] ignorantia [illegible] sic quod sit [illegible] ignoraret [illegible] [illegible] quia illa ignorata non potest cognosci [illegible] diffinitionem [illegible] [illegible] [illegible] quod est relativum [illegible] primus [illegible] [illegible] [illegible] ignorantia [illegible] per [illegible] [illegible] filius [illegible] filius [illegible] ignorantia [illegible] non potest ut manifestum est [illegible] Et ideo [illegible] relata debent diffiniri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est per [illegible] [illegible] que desequuntur alia [illegible] [illegible] [illegible] sic dici [illegible] [illegible] que est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duplum non [illegible] diffiniri [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] diffinitionem [illegible]

[illegible] excludat illud quod est [illegible] [illegible] [illegible] addit et excludit [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non excludit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solo homo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Existente [illegible] [illegible] [illegible] quod dictio exclusiva addita termino relativo excludit alterum relativum sive sincathegorematicum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solus deus pater [illegible] deus [illegible] solus [illegible] [illegible] [illegible] addita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deus [illegible] filius non sit deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filii [illegible] solus [illegible] exclusiva [illegible] [illegible] [illegible] solus pater est deus [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est solus pater est deus [illegible] est verissimum [illegible] augustinus [illegible] solus pater est immortalis [illegible] non debet [illegible] filius non sit immortalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] immortalitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solus pater est immortalis [illegible] non excludit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Expeditis [illegible] [illegible] [illegible] de quo [illegible] solet dubitare solus deus est deus [illegible] [illegible] [illegible] deus est deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] nomen [illegible] deo [illegible] [illegible] deo [illegible] [illegible] [illegible] sit deus est incommutabilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

super omnem naturam et deficiunt singulae innu-
merae eius. Contrarium patet de praedicatis deo attributis
in divinis metaphorice quae est vita, sapientia, actus. In
solutione huius quaestionis videndum est de quatuor. Primo
an deus sit nominabilis. 2o an sit nominandus de
pluribus nominibus. 3o de quaesito in [illegible]
nomen deo proprie conveniat. 2m sequitur. 4to utrum nomina
attributalia dicantur proprie de deo et an dicantur
2m genus [illegible] vanae de deo. Circa primum ad primum
ponitur prima illa conclusio quod deus est nominabilis [illegible]
patet [illegible] 3o ubi dicit deus: nomen [illegible]
cum sit quod [illegible] gratia [illegible] qui est misit me. Item
ego sum [illegible] verus et verus [illegible]
et gratia Jo. 2a conclusio deus est nobis nominabilis
probatur sic: quia quod possumus intelligere hoc possumus
et nominare vocabulo patet per primo perihermeneias.
dicitur et ea quae sunt in voce et [illegible] sed deum possumus
cognoscere primo patet deum cognoverunt
ut dicit apostolus ad Romanos primo [illegible]
Item deus laudatur in nobis laude [illegible]
[illegible] quod esse non posset si nominabilis non esset
et nobis [illegible] Exitus in quibus dicitur et
[illegible] sed deus est nominabilis [illegible] et ideo
[illegible] perfecta [illegible] nomen illi
[illegible] quod sit [illegible] et verum et intelli-
[illegible] confitentur [illegible] dicta illius
[illegible] Dyonisii [illegible]
Dyonisius de divinis nominibus [illegible]
neque intelligere potest [illegible] deum neque dicere
[illegible] est quod deus non est cognoscibilis
[illegible] cognitione quod non sensitiva non fan-
tastica non opinione cognoscitur et non estimatione
[illegible] est nominabilis quia patet de se [illegible] est Dyonisius
[illegible] Dyonisius quod deus non est
[illegible] non intelligens non [illegible] intelle-
[illegible] deus est super omnem [illegible]
non potest. Ad omnia ista et consimilia [illegible]
[illegible] non intendit aliud nisi quod nos
[illegible] sed [illegible] non possumus
nec [illegible] perfecte nominare [illegible] tamen sine in
[illegible] nominamus sicut cognoscimus. [illegible]
[illegible] [illegible] fundator [illegible]
[illegible] tractatus illa materia cum theologis
[illegible] quod Dyonisius primo libro de divinis nominibus
non intendit aliud nisi quod deus
sit incomprehensibilis et ibi [illegible] Circa

nisi 2m articulum ponitur illa conclusio quod deum pos-
sumus nominare pluribus nominibus. Patet sic: quia deum
pluribus modis cognoscimus [illegible] sed deum
cognoscimus ex creaturis iuxta illud apostoli ad Ro-
manos primo invisibilia dei per ea quae facta sunt intellecta
conspiciuntur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ideo omnem imperfectionem
quae in creaturis videmus et nominamus [illegible]
[illegible] corruptibilem [illegible] naturales et de sublimi
[illegible] percipimus [illegible] [illegible]
[illegible] et dicimus eum esse [illegible]
[illegible] et in [illegible] 3o [illegible]
[illegible] et dicimus esse creatorem [illegible]
et gubernatorem [illegible] [illegible]
[illegible] oculus [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] divinam [illegible] [illegible]
plurissima [illegible] [illegible] sic deum
conceptu simplicissimo quod est ipse [illegible] deum in
[illegible] sed alia infinita [illegible]
[illegible] [illegible] divisione deum
[illegible] et hoc est quod dicit Dyonisius de divinis no-
minibus quod laudare debemus eum qui est [illegible]
nominum. Sed quia illa quaestio quidam opponunt [instantia]
sicut nos [illegible] debet esse [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] in libro [illegible]
[illegible] dei [illegible] non debemus nec possumus
nominare divinis nominibus. Secundo quia [illegible]
est hoc tollit cognoscit [illegible] tollit cognoscit
et deus qui est [illegible] simplex si tollit
cognoscit [illegible] 2m [illegible]
notabiliter si [illegible] tollit [illegible] non no-
[illegible] 2o sic [illegible] talibus nominibus pluribus
quibus deum nominamus convenit aliqua [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] non est [illegible]
[illegible] 2o [illegible] nomen erit
synonima et erit [illegible] Solutio ad
primum dico quod [illegible] 2m quod nominamus [illegible]
[illegible] esse [illegible] natura illius
[illegible] et [illegible]
et ideo quod [illegible] nominis [illegible]
deum [illegible] ideo est 2m hic eius
omnipotens [illegible] non [illegible] ad 2m dico
[illegible] si deus tollit [illegible] 2m hoc
[illegible] nominis [illegible]
[illegible] [illegible] nominibus nominamus
[illegible] 2m [illegible] illa nomina non sunt synonima
[illegible] convenit [illegible] voces non [illegible]

dei secundum proprie creaturarum per quas deum cognoscimus /
Nota Contra natum illud 2m intelligitur sunt due opiniones /
quarum una vult solo [illegible] / Una est He-
nrici de gandavo qui dicit quod nullum nomen divi-
nis impositum potest divinam essenciam et sic
proprie ubique comprehendere id extra / Alia est scoti
qui dicit opponitur auctoritati sancti ambrosii
libro de trinitate ubi sic dicit / quod quidam nomen
divine maiestatis perspicue veritatis exprimunt veritatis /
// secundo dicendo has opiniones sic dico quod nomen
aliquod sufficiens vel quod natura potest intelligi dicitur /
uno perfecte et diffinite / ita quod conveniat
sufficienter nomen formali sive speciali illius
ut quod patet / et prima opinio est vera eo quod nullum
tale nomen potest viator imponere divine essencie /
quia ipsam viator non potest diffinite apprehendere
de / alio modo quod nomen potest sic imponi
nam / eo quod primum nomen impositum sit de te [illegible] potest
id significandum nulla natura / sic quod non aliam / et
Nota 2a opinio est vera / Contra natum illud intelligitur quod
quod primo querit in auctoritate ista dicatur de deo /
dico quod quantum ad modum significandi quem consignificant
nomen non intelligendum / 2m quod originaliter
quo ad nos fundamentum significationis nomine crea-
turarum / tunc talia nomina maxime [illegible]
proprie dicuntur de deo / sed quantum ad rem significatam
tanto magis proprie est talia nomina dicuntur de deo
quod decencius / quanto sapiencia — attribui-
cionem et racioni [illegible] in deo est quod
intelligitur / et ita intelligendum est totum processus
dyonisii in libro de divinis nominibus // 2a querit
de qua articulus / in huiusmodi auctoritate no-
mina dicuntur de deo 2m voces distinctas / dico
quod sic / de tertio supra agitur perfecte / et
non accidentaliter divina / quod summe simplex et una
existit / Contra 2m probatur per dictum quod licet deus
habeat essenciam non possit simul et perfecte
2m quod et imperfecte habet ut dictum est contra / sic
finita de 23 [illegible] 29

Utrum hoc nomen persona possit dici pluraliter
pluraliter in divinis quod non dicitur / patet augustinum 7 de
trinitate capitulo 8 / et similiter eciam de trinitate capitulo 1 / ubi
dicit / quod quia quod in divinis ad se dicitur de quolibet persona
per se singulariter / et de omnibus non pluraliter /
sed 2m eundem augustinum ad 1 de trinitate capitulo 6 / persona
ad se dicitur / sicut ad se dicitur deus bonus /
magnus / in contrarium / Oppositum dicit et tenet fides ca-
tholica / et habetur expresse in symbolo athanasii /

Ubi dicitur quod tota trinitas persone coeterne sibi sunt
et coequales / In solucione huius questionis videndum
est de quatuor / primo an hoc nomen persona sit nomen rei
vel secunde intencionis / 2o dato et non concesso quod sit
prime vel secunde intencionis / utrum significet rem specialem in divinis /
3o dato quod sic an in divinis significet substanciam
vel relacionem / et quarto quod per omnia dicta fuerit debite
ad propositum questionem / Contra naturam ad primum pro suppositio
dicendo / metaphysica philosophica et theologica consequitur que
nomina sint prime et que 2e intencionis / pono
illa quorum veritas quod hoc nomen persona est nomen
prime intencionis / patet sic quia omnes doctores gre-
ci et speciales expresse boecius de trinitate et rich-
ardus in libro de trinitate dicit quod persona est in communicabilis
substancia intellectualis nature / quod persona est in
intellectualis non tamen ut intellectualis sic
significat rem ergo vera / quia patet quod alia
nomina dicuntur prime intencionis que significant
res non sicut voces quia sunt signa / Item
species in divinis hoc modo [illegible] persona
quod persona est deus / ergo personalibus statibus concedit
quod non est verum ut rei secunde intencionis persona est nomen
2e intencionis quia tunc esset signum signi / vel
sicut non est hoc distinctionis personaliter statibus
quod talis sit animal / vel quod species aliqua sit homo
et cetera / Sed quia illa quod dixerunt aliqui doc-
tores arguentes sic primo quod in divinis sit
res prime intencionis pluralitas non potest sed
persona in divinis sunt plures / igitur et // 2o sic illud quod
ultimum opponitur 2e intencioni hoc est 2e intencio-
nis quod opposita sunt eiusdem generis / sed persona tunc
sit in divinis vel communis sit dictum boecii
in racione opponitur ubi quod est 2e intencionis et cetera
// 3o sic si persona hoc nomen individuum esset prime
intencionis quia potest de pluribus predicari de patre
et filio et spiritu sancto esset genus vel species quod
beatus augustinus 7 de trinitate / et super hoc est
// 4o sic quia est quod 2m rem individuum hoc est
communi et nomen sed persona non est universale vel nomen / igitur et cetera
in contrarium patet per rationem supra factam primo secunda opinio
querendo / // 5o sic illud quod dicit privacionem hoc
est 2e intencionis / eo quod nec sit ens vel ens
sed persona est nomen eo quod diffinitur per incommunicabilitatem
Contra 1m tamen concludunt primo ista opinio vel
in [illegible] heresis sabelliana quod sic ex ea
quod hoc nomen persona sed tamen significat et quod non sit
realiter in divinis [illegible] distinctio personarum / quod

quia ut dicit beatus augustinus primo de doctrina christiana res
que verbis non faciunt et quibus fruendum est sunt pater
et filius et spiritus sanctus. Item persona hoc nomen significat patrem
et filium et spiritum sanctum et alias creaturas rationales
et ideo est nomen commune intencionis. [illegible] principalia
motiva primo dico [illegible] nec [illegible] quia in-
stancia de racione quod est commune intencionis [illegible] plu-
rificari individuis. Ad secundum dico quod individuum
est commune intencionis sed indifferenter de boecio [illegible]
non apparent verbis [illegible] illud satis intelligere [illegible]
[illegible] Ad tertium dico quod persona [illegible]
est ut genus de [illegible] individuis nec ut species [illegible]
dividuus sicut nec centum nec hoc nomen deus [illegible]
de patre et filio et spiritu sancto [illegible] de suis speciebus [illegible]
individuis ut dictum est supra [illegible]. Ad [illegible]
dico quod hoc nomen persona est quoddam insigne [illegible]
[illegible] quia nec pater est filius nec spiritus sanctus
[illegible] quod [illegible] plane quod hoc nomen
[illegible] esse intencionis quia [illegible] diffinicione
[illegible] alia [illegible] potest
non sit [illegible] Contra [illegible] principales
[illegible] persona hoc nomen significat [illegible]
dixerunt diversi doctores [illegible] diversis
[illegible] dixerunt quidam quod hoc nomen persona
[illegible] significabat [illegible]
[illegible] in singulis [illegible] et in pluribus suppositis [illegible]
[illegible] persone [illegible] intelligebat
[illegible] beatus augustinus [illegible] libri de
trinitate [illegible] sonat [illegible] dicimus persona patris non
[illegible] intelligimus quod [illegible] patris [illegible] dicit ibidem quod
persona [illegible] non [illegible] sic olim beatus
Jeronimus [illegible] tres ypostases non [illegible]
[illegible] nomen est quod exponens bonaventura
dicit quod Jeronimus hoc non voluit non esse [illegible] tres
ypostases quia esset [illegible] et [illegible] quia
[illegible] et [illegible] sonare [illegible] quod [illegible]
[illegible] non [illegible] in divinis [illegible]
[illegible] dictum [illegible] non esse hoc [illegible] nec esset
hodie hoc nomen persona [illegible] singuli [illegible]
[illegible] in [illegible] pluribus suppositis [illegible] singulis [illegible]
[illegible] singularis et pluralis [illegible] licet
non [illegible] significarent [illegible] sufficienter
[illegible] ut [illegible] nec non [illegible] nomen non est persona
[illegible] quod [illegible] in singulis quod [illegible] hoc nomen
persona indifferenter [illegible] suppositis [illegible] isti [illegible]
[illegible] hoc [illegible] non esse [illegible] individuus
[illegible] persone [illegible] addito quod persona [illegible]

[illegible] ipsa [illegible] quia [illegible] sic quia
[illegible] non est [illegible] quod individuus [illegible] tertio [illegible]
[illegible] dimissis opinio-
nibus [illegible] alia [illegible] quod hoc nomen
persona [illegible] individuus [illegible] persona hoc
[illegible] intellectuale [illegible]
[illegible] illud significat [illegible] excellentissime [illegible]
individuus ut [illegible] sicut dicunt doctores [illegible]
fuit nomen persone [illegible] sufficiens [illegible]
[illegible] lanatus [illegible] ipsius
[illegible] qui sunt excellentioris status
[illegible] lanata [illegible] ad distinctionem aliorum
quia [illegible] creaturas individuum [illegible]
excellit [illegible] est nomen persone [illegible]
[illegible] subsistente [illegible] quia individuus
excellentissime [illegible] subsistencia [illegible]
dicimus quod individuus sit persona [illegible] dicit
[illegible] eminencie [illegible] ut persona [illegible]
[illegible] eminencie [illegible] quod quarto [illegible] est [illegible]
[illegible] pono illa quod [illegible] hoc 39 ar[illegible]
nomen personam non imponitur individuis racionales
[illegible] quia [illegible] intellectuale [illegible] subsiste-
[illegible] quia [illegible] individuus [illegible] hoc nomen suppositum
[illegible] quod individuus suppositum non sit [illegible] persona [illegible] extra
[illegible] suppositum [illegible] patrem et filium et spiritum sanctum
[illegible] et [illegible] non [illegible] quod illud [illegible] sicut
quod persona significat [illegible] distincta individuis
[illegible] est [illegible] quod [illegible]
quia [illegible] suppositum individuum quod [illegible] suppositum [illegible]
distinguit [illegible] non [illegible] quod persona [illegible]
significat ita quod [illegible] summatim [illegible] dico quod
hoc nomen persona [illegible] suppositum individuum [illegible] ut [illegible]
[illegible] non est [illegible] suppositi [illegible] significat [illegible]
divinis supposita sunt [illegible] ut si [illegible]
[illegible] esset [illegible] suppositum [illegible] intellectualis
[illegible] esset persona [illegible] pono 29 ar[illegible]
illa [illegible] quod individuus sunt [illegible] persone
[illegible] est determinata [illegible] concilii [illegible]
quod hoc [illegible] hodie [illegible] fuit [illegible] trinitate
et fide katholica [illegible] simbolo [illegible] dicitur
quod tres persone [illegible] et [illegible] ista
[illegible] quod hoc [illegible] potest [illegible]
dici pluraliter individuus [illegible] est [illegible] sic fuit
[illegible] in oppositum dico quod beatus augustinus

more antiquo locutus fuit in ca[pitulo] [illegible] vero
scripsi hoc nomen persona ut patet per magistrum in littera
circa principium presentis distinctionis et sic patet quod
circa [illegible] et [illegible]

Utrum in divinis sit ternus numerus quod sic arguitur quia
in divinis est trinitas et pluralitas et pluralitas in
divinis est vera et vere numerus quia ut patet per textum
in littera persona est alia et alia persona patris alia filii alia spiritus
sancti ut habetur in symbolo athanasii in divinis
est trinitas sed quod in divinis sit pluralitas patet quia
plures sunt persone in divinis et cetera Respondeo dicendum
est secundum [illegible] magistri quod hec in divinis et [illegible]
ista nomina unus tres que sunt numeralia et cetera
multum fuit [illegible] cum [illegible] quod ponerent
in divinis et in divinis non est hoc numerus In
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et de [illegible]
in ista nomina unus tres in divinis dicuntur privative
tantum vel positive secundo an dicuntur ista nomina
in divinis relative vel [illegible] relative [illegible] dicendum
sic quod [illegible] quomodo et [illegible] in divinis ponat
in [illegible] pluralitas distinctio [illegible] distinctio
et non ponunt in [illegible] multiplicatis
p9a r9 dimensionem separatam [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] opiniones per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quidam [illegible] opinio ma-
gistri fuit quod huiusmodi nomina numeralia duo
tres in divinis nichil ponunt sed solum privant
sic patet in textu et non huius [illegible] fuit
[illegible] nomina que ponunt et positive capi-
untur in [illegible] ponunt sed numerum non esse in divinis
et non dicuntur et auctoritates sanctorum [illegible]
cum in divinis non sit separacio vel divisio
sic [illegible] vel [illegible] et quod numerus
separatorum importat [illegible] et aggregacionem et
[illegible] quia in divinis numerus non est
ponendus et [illegible] hec nomina in divinis
duo tres non ponunt sed privative accipiuntur
et dicunt sicut [illegible] magistri [illegible] bona-
ventura ponit opinionem dicens quod fuit [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] magistrum [illegible]
teneat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] istas opiniones
que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] prima est ista quod nomina
duo tres in divinis non dicuntur privative
tantum sic quod nichil ponunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt duo vel duo [illegible] non sunt
[illegible] persona vel [illegible] [illegible] [illegible]

sunt tres [illegible] non [illegible] duo [illegible] [illegible] [illegible] quod sit
[illegible] [illegible] [illegible] intellectum ad [illegible]
[illegible] chimere sunt tres [illegible] non sunt duo
[illegible] vel sunt una et [illegible] [illegible] [illegible] bona-
ventura impugnat opinionem magistri quod dicit quod
nomina numeralia non positive sed privative dicuntur
in divinis et [illegible] quod magister non intendebat
quod simpliciter privative dicuntur in divinis tres [illegible]
sunt sic illud [illegible] precedit [illegible] bonaventura
non [illegible] [illegible] magistrum Secunda opinio sit ista
quod nomina unus tres in divinis non dicuntur
sic positive sicut in creaturis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicuntur hec nomina [illegible]
ponunt [illegible] et aggregacionem sed hoc in divinis
non est ponendum [illegible] [illegible] [illegible] hec [illegible]
[illegible] magistri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] sunt tres non debet intelligi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel pluralium [illegible]
non sit [illegible] vel plures quam tres sed quod non sit [illegible]
sic tres [illegible] homines sunt tres [illegible] quia tres
homines sunt [illegible] et aggregati [illegible]
[illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patet [illegible]
[illegible] magistri [illegible] Tertia opinio sic ista quod
unus tres in divinis [illegible] dicuntur po-
sitive patet [illegible] sic ista quod [illegible] dicuntur
in divinis ut patet per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] ut in-
[illegible] dicuntur [illegible] tres [illegible] sunt
sed non dicuntur quod nomina sunt [illegible] [illegible]
non dicuntur sic positive sic in creaturis [illegible] ut
[illegible] patet per [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Sed ut clarius intelligatur quod
[illegible] [illegible] [illegible] sic quod nomina unus duo tres
in divinis [illegible] [illegible] [illegible] pl-
[illegible] distinctionem et [illegible] ut patet per magistrum in
[illegible] et predicta sanctorum quod ad hoc allegat
[illegible] quod in divinis quod nomina dicuntur [illegible]
positive et hec fuit [illegible] bonaventure
et magistri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debat [illegible]
tenere [illegible] [illegible] patet quod [illegible] [illegible] opinio-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Ad [illegible]
2a [illegible] [illegible] fuit [illegible] hec nomina
unus tres in divinis dicuntur [illegible]
vel [illegible] dixerunt [illegible] ut [illegible]

bonum bonitatem quod huiusmodi nomina immaterialia in divinis non plus dicunt vel important quam nomen proprie in materialibus plus sed illud non potest dici quia tunc diceres quod tres persone non plus exprimunt nisi quod persone sunt persone quod est manifeste falsum quia statim per imaginationem bonitas istarum personarum sunt persone licet non econtra tres persone quia persona bonitas significatur ita ut manifestum est et quia econtra oppositione scilicet quia idem est dicere duo sunt persone et duas sunt persone patet quia huiusmodi illarum habere illa persone sunt persone etc. Credo tamen quod isti opinio possit sustineri ad aliquem intellectum quod tamen dicatur 3o intelligere solum importat pluralitatem non ut bonitas appareat ad aliquem intellectum post duas conclusiones prima sit ista quod hec nomina duo tres in divinis non dicuntur 2m secundum per hoc quod posterius scriptura doctorum omne nomen plurale ad significationem non dici pluraliter sed singulariter et hec nomina duo tres numeri dici possent singulariter sed pluraliter 2a conclusio sic omne nomen speciale in divinis dici de eis personaliter sed hec nomina denominatur pluraliter dicuntur secundum ... tres dicuntur in divinis 2m secundum substantiam 3o 2m ... posset addi tamen specialiter quia esse tres deos quod est contra fidem 3o ... ad 2m argumentum sic quantitas in divinis tu sufficit ... sed non ut ... de eis ... in divinis dici quantitatem tamen immateriales dicuntur 2m secundum in divinis 2o sed nomina duo tres in divinis dicuntur 2m secundum aliud sicut nomina aliud ut manifestum est et 2m in divinis dicuntur 2m substantiam 3o sic tamen dicitur ... sed secundum ... ut ibi ... tres dicit notionem ... natura accidentis sed dicitur notionem quia non est notio quia tunc quod dicitur debet in divinis ... sed dicitur 2m substantiam quod est contra 9o. Solutio quantitas ... illa dicitur ... et in divinis dicitur ut patebit in fine cuius videbitur de qua ... Ad ... dico quod hec nomina licet explicite non dicunt ... ad aliud tamen ... dicuntur in divinis ... ut dictum est ... ad 3m dico quod nomina nota ... debet esse personis sed quia ... dicitur debet ... ad ... nomen ... ut hoc nomen distincti dici ... personaliter ... 2a conclusio

sed nomina duo tres in divinis dicuntur 2m ... sed sicut nomina in divinis importat quod non distincti ... in divinis est accepta ... quod ... conformat ... sic ... nomina dicuntur in divinis ut manifestum est et non dicuntur 2m substantiam ut patet per conclusionem precedentem ... dicuntur 2m ... ad 3m arguitur ... est contra ... in divinis sit vera ... post ... illarum ... in divinis non est ... sic in creaturis ... sic quod nomina immaterialia non dicuntur in divinis sit ... sic ... ut patet per 9o 2m ... articuli. Ex ista 3a sequitur quod in divinis ... non est multitudo ... quod non est ... tantum in divinis est multitudo ... quia non est in divinis sic ... multitudo ... quantitatibus aggregata sicut in creaturis ... secundo ... et non ... in divinis ... sit in creaturis et ... patet quia ... non potest esse ... potestatem ut pluribus aggregari ut patet ... in divinis ... non est ... sic hec nomina duo tres in divinis dicuntur ... pertinent 9o ... ut patet per 9o 3m ... articuli ... conformat ... personale ... in divinis est ... in divinis sunt tres persone ... per ... intelligentiam ... aggregatorum ... multiplicitatem ... in divinis non est ... ut ... non ... sic in divinis ... vera ... Circa ... solutio ... singularitas ... solitudo ... pluralitas ... ista nomina solitudo singularitas non ... in divinis ... nomina ... pluralitas ... distinctio ... pluralitas ... non solum ... suppositionem ... singularitatem ... multiplicitatem

divina divinos et separatos non incipimus eo quod se-
perato perfecta divini et divino multiplicitate multiplicitas
divisitate divisitas erat presupposita forme et ne-
gatio et quod individuus est communicata ne unitas
in ista non incipimus / ad dicta per praedicta se-
cunda d. 26. et arti. 26.

Utrum personae individuae distinguantur relationibus
quod non arguitur sic individuum simplex non constituitur
relatione et eo non dicitur relative / secundum Da-
mascenum lib. 3o suarum sententiarum ca. 6 persona
importat individuum simplex et cetera / oppositum arguitur sic
illo divinae personae distinguuntur quo multiplicantur
sed secundum Boetium in libro de trinitate essentia continet u-
nitatem et relatio multiplicat trinitatem / ergo verum
In solutione huius questionis sunt diversae opiniones
doctorum videndum est de tribus / primo in quo per-
sonae divinae distinguuntur aliquo absoluto / secundo an consti-
tuantur et distinguuntur origine / tertio de quaesito / Quan-
tum ad primum fuerunt duae opiniones / prima
Lincol. fuit [illegible] / quae posuit quod supposita individua
discernuntur modo absoluto / proprie contra istam
opinionem opponam quia quaedam quas ponam prima
prima est ista / individua non sunt tamen supposita proprie-
tatibus absolutis distincta / probatio quia sic / se-
cundum simplicitatem perfectionis esset in una persona
quod non esset in alia quod est contra fidem [illegible]
quia probatio sic quia absolutas proprietates dicunt simpliciter perfectio-
nem / secunda quia [illegible] Lincoln.
tamen motiva / primo arguitur sic / prima quod persone
divinae non distinguuntur relatione / quia omnis relatio
praesupponit aliquid se in quo / quod ergo relatione referuntur
secundum naturam communem non est / sed suppositum in divina
relatio non distinguit supposita sed praesupponit distinctum
distinctum esse / secundo sic omnis realis relatio
praesupponit distinctos extremos quae referuntur / glosa
sed in divinis est relatio realis / ergo praesupponit distinctos
suppositorum et non distinguit supposita / praeterea
ille quem doctor modernus Franciscus
de Marchia ponit istam / et quod quaedam quam
posuit sic / una excellentissima dicit suppo-
sitivi suppositorum excellentissima / sed suppositas
absoluta est excellentissima / tertio sic suppo-
situm divinum est sibi excellentissima et non
constituitur relatione et ratio est eam non distinguitur
/ quarto sic suppositum praeter prima alterius distinguitur
et non perfectionis et in divinis non est hoc

ponendum / Solutio ad primum dico quod non
est falsa quia relatio non praesupponit relata sed ea consti-
tuit in esse relativo / Ad secundum dico quod relationes
in divinis praesupponunt suam realitatem
et distinctionem quia in primis sunt [illegible] prius quam
sunt tamen relative praeter illorum distinctio / ad tertium
dico ut doctor beatus eo quod suppositas absoluta tollit
essentiae unitatem / Ad quartum dico ut doctor quod
eo quod si deberet esse sibi et essentiae unitas
non potest supponi constitutum absoluto ergo
et hoc non est imperfectionis ut quaerit ex praedictis
in primis alterius quibus esset clarius quod non est
impossibile / Tertio sic ista persona seu supposita
individua per non distinguitur modo absoluto
sic quia vel tales modi absoluti sunt ipsa
essentia vel non / si sunt ipsa essentia tunc non
distinguunt personas / si non sunt essentia tunc individua
est composita ex essentia et modis absolutis /
Haec sufficiunt vel in suppositis sic distinguuntur ab-
soluta vel relativa / si sunt absoluta erunt
individuae plures simplices quod dictum non est
si sunt relativa tunc modi distincti non
erunt absoluti sed relativi / et quod verum
Secunda conclusio est opinio Wari quae ponit
individua tres modos absolutos per
quos dicuntur constitui personas / qui sunt isti esse
naturaliter esse intellectualiter et esse amabiliter
primum constituit personam patris / secundum personam filii
/ tertium personam spiritus sancti / et hos tres modos
dicit ista opinio esse fundamenta immediata
relationum individuas / ad hoc arguitur sic / primo oppo-
sita in eodem secundum idem scilicet esse non possunt
sed in divinis sunt relationes oppositae / in quibus di-
relationes non possunt fundari in divina
essentia sed isti modi / in secundo (?) / secundo sic
quod est sed omnis relatio dicitur ut in [illegible]
ratio relativae oppositionis requirit aliquid
quod esse in fundamento / Sed haec opinio est
falsa quia sic individua est omni una praeter
eandem naturam sic idem intellectus et idem amor ab-
solute loquendo / et individuum idem est esse na-
turaliter intellectualiter et amabiliter / Ad
motiva huius opinionis dico ad primum
quod quamvis in eodem fundamento finito oppo-
sitae relationes originis scilicet esse non pos-
sunt in fundamento tamen infinito sunt

ee possunt. Ad 2m dico quod inventus hitudo r-
alis est dictorum fundamentorum quia ibi fundatum
est finitum in divinis sed non oportet quia ibi fundantur est
infinitum ut dictum est. Contra natura ad 2m intelligendum
pono hanc istam conclusionem quod in divinis proprie non conveniunt
non constituunt per origines 2m quod origines sunt personae
quia illud quod aliquid plus constituitur est intrinsecum rei con-
stitute sed origines 2m quod origines non significant
ut in tali personis significant ut actus progredi-
entes a persona in personam vel media inter per-
sonas 2m dico intellectus quod dici 2o phisicorum quia generatio
est via in natura in quo vero sententia notabilis
consideratio primo actionis personas agentes non constituunt
sed presupponit eo quod actus sunt suppositorum 9o methaphisice
in 9o vero sed quod habent quem quidam arguunt sic
per quod est aliquid esse sed sine quo non potest in-
telligi esse sed sine illo constitutum in esse sed filius habet esse
generatione sine illo non potest intelligi esse. Sed Da-
mascenus libro primo tractatu 20 ait quod in divinis
omnia sunt communia preter generationem et ingenerationem et processionem
Solutio ad primum dico quod filius habet formaliter esse
per filiationem ratione sine ea non potest intelligi esse sed generatione esse
est non formaliter sed rationabiliter emanationis. Ad 2m
dico quod actus originis sunt realiter de tali proprietatibus
personalibus in Damascenus et alii sancti doctores
nunc tractantes de hac ratione de significatione
proprietate cum accipiunt pro alia. Contra
ad totum articulum pono illam conclusionem
quod persone divine constituuntur et abinvicem distinguuntur
3bus relationibus scilicet paternitate filiatione et processione sine pas-
siva spiratione et hac quare volo tibi intentum in spec-
tionibus haberem et hac quare attingere non
possum ideo volo istam conclusionem fundare ex dictis sanctorum
in 9o et 3o in tractatu doctorum et specialiter Anselmi in
libro de processione spiritus sancti ubi sic dicit sed utrique sc.
Patri divina relatio pluralitatis in deo est ut pater et fi-
lius et spiritus sanctus dici non possunt de invicem sed aliis
sunt isti in hac et eiusdem cap. 2o dicit quod in divinis
omnia sunt unum ubi non obviat relationis oppositio
in ea et dicit quod impossibile est in deo in fide xpi-
ana ubi una persona vel nata ab alia non plures
in 9o vero sed in fine illius libri concludit Anselmus quod
tot sunt persone quot sunt proprietates quia pro proprietatem
divinam propria persona applicatur in divinis autem
non sunt tot dii quot persone quia deus ut ista nominat
determinatur per unitatem. Item Boetius in libro de trinitate
dicit quod essentia continet unitatem trinitas multiplicat relationem
Item Anselmus de incarnatione

...

vincetur disputat quedam qui personas
divinas dixit differre per absoluta sic argu-
mentum tu ponis 3o personis absolute diffe-
rentes si ponis personas tales deum aut non si sic
ponis 3es deos si dicis quod non est necesse est ut
3es personas esse 3o 3es deos quia in tres sunt res
sed unus deus quia singula quarum persona non est deus
sed ex vobis constituitur unus deus. Vim primum est dicere
quod tres res unus deus et non quare libere
per iniuriam in libro de concordia ubi dicit ge-
neraliter hoc in 3 ce tenendum in sacra trinitate
quod persone in omni eo quo ad se dicitur sunt in
distincte plures pro 2 in 9o vero sed in Damasceno pro legeo
quod personas divinas quibus possit dici in divinis
sed vere ne que hec est sublata relatione
ione prius constitutum ut patet predictis etc.
Contra Item distinctio ... 2a

Utrum in divinis tot sint ponende res quot
ponuntur relationes reales et videtur quod sic quia relationes
relationes res ... significationes
terminorum. Contra sic in divinis non potest esse
nisi terminus ... eo quod in divinis non possunt
esse plures quam 3es persone sed non sunt plures
reales in divinis sunt plures quam 3 sed relationes
In solutione huius questionis videntur esse duo
primo quod sunt relationes reales in divinis 2o de
quesito utrum tot res quot sunt relationes reales
Circa primum advertendum est quod in divinis est dare
ut notiones relationes proprietates. Notio
est quod personam notificat sic illud quod competit persone per
tale sic quod non est que tibi personis huiusmodi sunt 5 in
numero paternitas filiatio innascibilitas communis
spiratio et spiratio passiva quia per paternitatem notificatur
pater persona per innascibilitatem sic pater pater quod oportet
et intelligi potius quia pater hoc impressibilitas
non est noto ... filiatio notificat filius pater et filio gignit per
activam notificatur communiter duo persone quarum scilicet
filius spiratio sed passiva notificatur spiritus
sanctus. Proprietates sunt 3 sed que personas in
esse personali constituunt sic paternitas filiatio et
per spiritus relationes sed sunt quibus persone in
ea constitutabili sine quo constituitur sic paternitas

est relacio qua pater relative opponitur filio. Ex pre-
missis igitur declaracione pono ad primum articulum istam
conclusionem quod in divinis sunt quatuor relaciones. Patet sic: quelibet
relativa opposicio dicitur ad [illegible] ut patet
[illegible] predicamentorum; sed in divinis est relacio qua pater
opponitur filio relative, et illa dicitur [illegible]
ergo sunt due relaciones. Item in divinis est relacio qua
pater et filius opponuntur spiritui sancto, et illa similiter
dicitur ad [illegible]; ergo sunt in trinitate due relaciones. Igitur quatuor
[illegible]. Item in divinis non sunt nisi tales relaciones
vel relaciones originis; sed in divinis sunt due ori-
gines, scilicet generacio et processio, quarum quelibet requirit duas
relaciones, unam qua producens refertur ad produ-
ctum et aliam econverso; igitur in divinis sunt quatuor re-
Nota laciones. Contra [illegible] primo
igitur conclusio: in divinis sunt tantum tres res. Hec patet quia in divinis
non possunt esse plures res quam sint persone, sed non sunt
plures persone quam tres in divinis, ut tenet sancta
fides katholica. [illegible] precipue
de [illegible] capitulo Firmiter et Dampnamus extra
de summa trinitate et fide katholica. ix. Igitur conclusio est
patet conclusio precedens. [illegible] scilicet primo quod in divinis
non sunt ponende tot res quot ponuntur ibi re-
laciones reales. Patet quia per [illegible] conclusionem precedentem articuli
in divinis sunt quatuor relaciones, et in divinis sunt tantum
tres res, ut dicit conclusio huius articuli. Patet consequencia
[illegible] ad quod [illegible] secundo sequitur quod quatuor re-
laciones in divinis non sunt quatuor res. Patet quia in divinis
non sunt ponende plures quam tres res, ut dicit conclusio
premissa. Patet consequencia. Contra conclusionem huius articuli arguitur sic
ista: communis spiracio non est res alia a paternitate et filiacione.
Patet primo quia communis spiracio [illegible] est in [illegible]
[illegible] fundata cum paternitate [illegible] pris [illegible]
[illegible] communis spiracio est in filio [illegible] fundata
cum filiacione [illegible] filii. Communis si talis relacio
quam paternitas et filiacio, quia ipsa spiracio refertur ad alium
[illegible] quam paternitas et filiacio, puta ad spiritum sanctum
[illegible] refertur paternitas nec filiacio. Igitur conclusio vera
[illegible] si communis spiracio esset alia res a pa-
ternitate et filiacione, tunc [illegible] persona esset plures
res [illegible] scilicet [illegible] paternitas et communis spiracio, similiter
[illegible] filii esset plures res [illegible] distincte
scilicet spiracio et filiacio, et non [illegible] esset summe
simplex. Forte dicitur quod iste relaciones quia non sunt
[illegible] res [illegible] relaciones [illegible] non derogant [illegible]
plicitati, sicut cum relacio cum divina essencia
eadem persona non derogat summe simplicitati
sic nec relacio cum relacione. [illegible] quod omnis

[illegible] [illegible] differencia [illegible] [illegible]
derogat summe simplicitati. Si dicitur quod ista
relacio non est [illegible] quod essencia divina et relacio
non sunt due res sed [illegible] quod non realiter differunt
[illegible] essenciam divinam et relaciones. Patet igitur conclusio [illegible]
[illegible] sit ista: iste quatuor relaciones in divinis
non sunt quatuor res sed tres tantum. Patet per primo conclusionem premissam
sic: quia in divinis non sunt plures res quam tres. Ut
dicit conclusio prima huius articuli. Item quod quatuor relaciones
in divinis non sunt quatuor res, ut dicit conclusio [illegible]
[illegible] et ideo quatuor relaciones non possunt
reddi ad duas res nec ad unam. Igitur sequitur quod iste
quatuor relaciones sunt tres res. Patet hec conclusio ex premissis.
[illegible] sic: quia paternitas ad filiacionem est
una relacio que [illegible] filiacio ad paternitatem
est secunda relacio qua est filius; passiva spiracio
ad quem spiracio activa [illegible] tercia relacio qua est
spiritus sanctus. Quarta relacio est communis spiracio
ad passivam spiracionem, et hec non est res distincta
a paternitate et filiacione, ut dicit conclusio secunda. Igitur iste quatuor
relaciones sunt tantum tres res quod sunt [illegible]
[illegible] Ad racionem in oppositum dico nec [illegible]
[illegible] per ultima [illegible] quod communis [illegible]
[illegible] 28 et 29 [illegible] 28

Circa hoc nomen principium in [illegible] admittitur in
divinis sit admittendum [illegible] non [illegible] in divinis
non admittitur eius correlativum scilicet principiatum ut
patet per multa dicta sanctorum. In divinis saltem
[illegible] admittitur nec debet dici principium sed [illegible] sit [illegible]
patet per [illegible] philosophorum ubi dicit quod principium [illegible] est
principium et nullius [illegible] principiati ut [illegible] est
[illegible] confirmatur quia in divinis quod admittitur
non admittitur hoc nomen causa quia non est [illegible]
quod in divinis pater sit causa filii et non est concedendum
quod sit eius principium quia omne principium est causa [illegible]
[illegible] determinat [illegible] predicta sanctorum.
Conclusio huius articuli: hoc nomen [illegible] est primo
de [illegible] secundo [illegible] principium respectu
[illegible] admittitur et [illegible] causa [illegible]
dicitur [illegible] vel analogice. Contra
Nota [illegible] ad primum pono primo istam conclusionem: hoc nomen
principium [illegible] admittitur in divinis [illegible] est
in divinis. Patet quia dicit beatus Augustinus in quinto libro
de trinitate quod pater est principium tocius divinitatis
[illegible] sed [illegible] [illegible] vel [illegible] procedat

sed ab eo filius est genitus et spiritus sanctus procedit ut
allegat magister in primo [illegible] distinctione 29 q. Item ubi est
unitas emanationis et originis ibi admittendum
est principium sed in divinis est unitas emanationis et
originis eo quod filius sit a patre et spiritus sanctus
a patre et a filio ut patet per fidem et per multas scripturas
dicta per allegationem in ista quaestione. Item principium est [illegible]
[illegible] sed esse quo [illegible] sed filius habet esse a patre
in divinis sed quod in divinis non [illegible]
principiativum hoc sit contra hereticos qui procedere
vellent recipere principiativum et causatum sed causatum
in divinis non admittit sicut nec causa ut [illegible]
[illegible] dicit tamen Bonaventura [illegible]
[illegible] primum quod ipse monet et hac [illegible]
quod utrumque scilicet principium et principiativum recipitur in divinis
sed hoc est admittendum [illegible] principiativum
quod [illegible] sonat ad imperfectionem contra hereticos
dicitur hoc nomine [illegible] et quod sanctus
[illegible] dicitur [illegible] ingenitus in scripturis
non invenisse nec legisse nec audivisse et dicit
magister [illegible] sancti doctores nolebant [illegible] hoc nomine
ingenitus contra hereticos [illegible]
[illegible] calumniatum [illegible] quaestio [illegible]
et [illegible] lectoribus [illegible] possint [illegible]

Quaestio 2a sit ista [illegible] in divinis non est admittenda
[illegible] admittit [illegible] dicitur quod [illegible]
est [illegible] dependet [illegible] esse vel fieri sed in divinis
non est dependentia. Item [illegible] quod [illegible] est
[illegible] esse [illegible] aliud sed in divinis non est [illegible]
[illegible] quod [illegible] ibi non sit [illegible]
[illegible] est omnis [illegible] quaestio [illegible]
Conclusio ad 2m articulum pono [illegible] ista [illegible]
quod pater est principium et causa creaturarum sic filius est principium
et causa creaturarum sic et spiritus sanctus est principium et
causa creaturarum et pater et filius sunt unum principium
et una causa creaturarum et sic tota trinitas est
principium et causa creaturarum [illegible] quod deus
est principium et causa creaturarum et quod divina essentia est
principium et causa creaturarum patet [illegible] quaestio [illegible] Augustinus
[illegible] allegat magister [illegible]
[illegible] capitulo 2o [illegible] ubi [illegible] ad
[illegible] ad Romanos [illegible]
[illegible] et in ipso sunt omnia [illegible]
2a quaestio sit ista principium [illegible] admittit in divinis
[illegible] creaturarum [illegible] non dicit [illegible]

[illegible] univocorum [illegible] principium [illegible]
[illegible] non potest esse [illegible] principium [illegible]
admittit sic est principium quod ipsum est eiusdem [illegible]
omnino eiusdem [illegible] cum illo cuius est principium sed sic
non est principium [illegible] creaturarum [illegible]
[illegible] creaturarum sic est principium [illegible] quod est [illegible]
est principium [illegible] ad esse sed sic non est [illegible]
sit ista principium [illegible] quaestio [illegible] ad [illegible]
[illegible] admittit [illegible] creaturarum
[illegible] et analogum [illegible] sit [illegible] sic [illegible]
principium admittit [illegible] nulla [illegible] quae
[illegible] creaturarum [illegible] opposita
[illegible] primum [illegible] articuli [illegible]
Quaestio 4a sit ista principium [illegible] admittit [illegible] principium
creaturarum [illegible] analogice [illegible] sit [illegible]
[illegible] quod [illegible] est [illegible]
univocum vel [illegible] vel analogum [illegible]
Item [illegible] principaliter est principium [illegible] eiusdem
naturae cum eo cuius est principium [illegible] quod est [illegible]
[illegible] significat [illegible] quod est analogum
Item quod [illegible] ab [illegible] principium
[illegible] quod [illegible]
[illegible] in divinis ab
[illegible] principium [illegible] Item [illegible]
[illegible] sibi [illegible] principium [illegible]
[illegible] Sequitur distinctio [illegible]
[illegible] 30 [illegible] 29

Utrum relatio dei ad creaturam sit prior relatione
creaturae ad deum [illegible] primo quod relatio dei sit
prior [illegible]
[illegible] relatio ad relationem sed dei est prior [illegible]
[illegible] relatio [illegible] est [illegible]
[illegible] relationes [illegible] quae [illegible] opponuntur sed
relatio dei ad creaturam est [illegible] ut [illegible]
[illegible] magistri in hac quaestione relatio creaturae
ad deum est realis [illegible] est prior. In solutione
huius quaestionis [illegible] videndum est [illegible]
[illegible] an sit aliqua relatio inter deum et creaturam
[illegible] quod sit [illegible] relatio
[illegible] sit realis [illegible] dei [illegible] an sit realis
[illegible] creaturae [illegible] Conclusio
[illegible] primum pono [illegible] quod inter deum et
creaturam est aliqua relatio [illegible] sit [illegible]
et [illegible] est relatio [illegible] deus est [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] quaestio [illegible] [illegible]

Iste inter causam et effectum est relacio metha(phori)ce
quia deus est causa omnium que sunt extra ipsum Et patet
Iohannis primo ubi dicitur omnia per ipsum facta sunt et patet
idem tertio methaphisice et cetera Et confirmatur hec questio
per beatum Augustinum quinto libro de trinitate ubi dicit expresse
quod creator relative dicitur ad creaturam sicut dominus
ad servum patet in suppositionem minoris Et forte diceres
relativa sunt simul natura sed deus omni creatura
est prior Solucio tamen est quod relativa ut re-
lativa sunt simul natura sed non oportet quod fundamenta
relacionum sint simul natura quia et in creatura est
sic quod illa res que est pater est prior illa re que
est filius sed non dicitur prius pater quam dicatur filius
2m arg. Contra tamen ad secundum arguitur ponendo duas
conclusiones quarum prima sit ista quod relatio deo
adveniens temporaliter ex parte dei non est realis
patet quia si relatio secunda quod deus ex parte ipsius
ad creaturam esset una res realis in deo
posita et creatura secunda esset creatum vel realiter
esset in deo quod est impossibile eo quod omne tale
aliud est in deo quam est deus ut supra dictum
est Item sequitur quod deus esset mutabilis quia potest quod
relatio deo advenit non conveniret et ideo si
realis esset in deo tunc in deo esset aliquid
quod amitti possit et adeo sequitur et omne tale quod
est aliquid quod amitti potest est mutabile ut
dicit beatus Augustinus quinto de trinitate capitulo 6o ubi ex illo
primo probat deum esse immutabilem
Secunda quod sit ista deus vere terminat relationem
creature ex hoc secundum ponitur ipsius ad creaturam
quia creatura ipsius ad deum sicut effectus ad causam
quod verum
3m arg. Contra tamen ad secundum sicut aliquam doctores
quod relatio inter creaturam et deum creatorem sit realis
ex parte creature licet non sit realis ex parte
dei et hoc probat Thomas de Argentina sic quia
creatura realiter dependet a creatore ergo realiter
refertur ad ipsum Item omne productum realiter refertur
ad suum producens Item omne mensuratum realiter re-
fertur ad mensuram et cetera Et confirmatur et
iste doctor sequitur per beatum Augustinum quinto de trinitate
capitulo ultimo ubi dicit deum dici ad creaturam
non ratione accidentis quod accidat sibi sed ratione
accidentis quod accidit creature ad quod dicitur
respicit ipse deus Et maior istius ita sequitur tanta
in materiis quod ... relacio
... et res ... relativa et ... relativis
relativa et ideo ... ad ... pono istam
quod relacio creature ad creatorem vel creature
re

ad creatorem non est quid distinctum ab hiis que infert rei
... quibus dicitur relacionis ac actu ... quod non est
indispositum patet quia sit mediatione et ad hoc quod
aliqua sint similia vel equalia requiritur quod magis in
aliqua qualitate conveniant ut patet per philosophum quinto me-
thaphisice Sic verbi gratia si Pythagoras ... esse
unus deus et duo alba [illegible] esset [illegible] ipsa esset
similia et tamen inter ipsa esset una relacio et [illegible]
a mutua et quod illa relacio non esset quando tamen
nullus albus sit ad invicem realiter quia
alias dici quod deus esset illa relacio quia et alias sunt
duarum eodem modo patet quod de relacione causalitatis et
ita de singulis ... et confirmatur quia si nichil
esset nisi deus et una intelligencia creata statim
esset relacio ut patet ex dictis sanctorum quod magister alle-
gaverunt ... patet quod ex dictis philosophorum qui crediderunt
tenent quod inter causam et effectum sit una relacio sed certum
est quod inter eam relacio non est quid distinctum
a deo et ista intelligencia argumentum illud est omnino
evidens et est satis quod et notavi in scripto
modo super predicamenta Primo oppositum opinione
sed quod deus non possit ... creare ... sic
ad unam creaturam quod est omnino convenienter patet quia
sit ... inter deum et illam unam creaturam esset re-
latio que esset quid distinctum a deo et ab
illa creatura patet ... secundo Ex quo sequitur quod vera sit istarum
secunda arguitur quod ... relacio inter creaturam et deum
non est realis ex parte creature patet intuenti ... quia
Ad motivum opposite opinionis ... potest
concedendo quod creatura realiter dependet a creatore
et non sequitur quod relacio super addita creature referatur
ad creatorem ut patet per ... in probatione
Ad alia motiva patet eodem modo sed ad auctoritatem
Augustini dico quod verum est totum quod dicit Augustinus quod
creature accidit esse ... non esse et ideo inter
hec deus dicitur relative ad creaturam Non
dicit Augustinus quod hoc fiat per relationem super additam
3m arg. Contra tamen ad tertium arguitur dico quod ... relaciones
dei ad creaturam et cetera ut relacio opposito
sunt simul natura ita quod ... causa est prior patet
hoc quia sicut ... potest creator esse
creature creator tam cito tamen est dico creaturam
est creatura creatura ... patet ...
... et ... ubi dicit quod relatum
dicitur ad ... Ad racionem principalem dico quod non
... fundamentum est ... fundamento quod ... relacio sit
per relationem ut patet ... prima ...
... 31 ... 30

Utrum equalitas in divinis sit relatio realis. Quod
sic probatur [illegible] in mente equalis [illegible]
[illegible] vera et realis equalitas
est [illegible] et quantum eo equale vel inequale dici-
tur dicit Philosophus in predicamentis. Sed in divinis personis
est equalis virtutis magnitudo et sic non quantitate molis
[illegible] virtutis ac perfectionis equaliter existentis in tribus
personis. Igitur in divinis est equalitas que est relatio realis.
Et quod verum. Oppositum arguitur sic: sancti doctores non po-
nunt in divinis nisi quattuor relationes reales scilicet paternita-
tem, filiationem, communem spirationem et passivam spira-
tionem, quarum nulla est equalitas ut manifestum est.
In solutione huius questionis videndum est de duobus:
primo an equalitas in creaturis sit relatio realis,
et ex hoc possumus aliquo modo elevare intellectum nostrum ad
quesitum et eius materiam. Secundo an equalitas sit in divinis
et an dicat ibi relationem. Quantum ad primum
pono unam conclusionem quod [illegible] equalitas sit nec alia
relatio sit realis [illegible] equalibus equalitas tamen
[illegible] dicit relationem realem. Prima pars [illegible]
patet satis [illegible] [illegible] procedunt [illegible]. Secunda pars
patet sic quia relatio equalitatis non dependet ab intellectu
nostro, quia quamvis nos intelligeremus [illegible]
[illegible] linea pedalis esset hec pe-
dali equalis et bipedalis esset pedali inequalis
realiter [illegible] quantum et unum quantum alteri
equale. Igitur verum. Secundo [illegible] istius questionis tenet
[illegible] motivo relationes in [illegible]
[illegible] illud unum super quod fundatur [illegible]
unum in creaturis super quod fundatur equalitas est
[illegible] unum [illegible] igitur equalitas [illegible] est
[illegible] relatio. Solutio [illegible] relatio e-
qualitatis sit relatio [illegible] non est tamen relationis
fundamentum sit unitas sed potius fundamentum e-
qualitatis est quantitas [illegible] est [illegible] equale vel
inequale [illegible] in quo motivum huius doc-
toris non procedit. Quantum ad secundum [illegible] pono
primo istam conclusionem quod in divinis est equalitas et quod
patet expresse in symbolo Athanasii ubi de Filio
dicitur quod est equalis Patri [illegible] quod probatur
Augustinus in libro De fide ad Petrum diaconum ubi
sic dicit de Patre et Filio et Spiritu Sancto nullus horum
alium [illegible] precedit eternitate [illegible] excedit magnitudine [illegible]
[illegible] superat potestate [illegible] multa dicta sanc-
torum que allegat magister super distinctione 19.
Secundo quod [illegible] equalitas in divinis dicit relationem
[illegible] est equalitas [illegible]
[illegible] equale [illegible]
sit equale [illegible] non obstat [illegible]

dicit [illegible] quod equalitas non sit relatio vel no-
tio [illegible] quia [illegible] intelligendum est sic
illud quod dicit [illegible] [illegible] in divinis quod
sit [illegible] est ut dicit [illegible]
[illegible] debent intelligi taliter [illegible] sicut
[illegible] quod [illegible] equalitas est [illegible]
est [illegible] quam aliquando [illegible] vel sit [illegible]
[illegible] quod equalitas est quantitas est [illegible]
est [illegible] quia aliquando [illegible] in equalitas sit [illegible] in-
telligat [illegible] ita quod [illegible] equalitas
in divinis est non [illegible] non [illegible]
in divinis est [illegible] equalitatis [illegible] in divinis
est equalitas [illegible] per magnitudinem [illegible] equa-
litas in divinis [illegible] relationem ut dicit [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] in forma [illegible] equalitas in divinis sit
relatio realis [illegible] videntur [illegible]
[illegible] doctores [illegible] possunt [illegible]
[illegible] vel satis debite visis [illegible]
[illegible] Thomas de [illegible] Egidius dicunt quod
equalitas in divinis non sit relatio realis [illegible]
[illegible] motivo est fundamentum huius relationis
est quantitas [illegible] in divinis [illegible] qui
quod [illegible] est fundamentum relationis [illegible]
Item arguunt isti sic: illa relatio non est re-
alis [illegible] dependet [illegible]
[illegible] equalitas in divinis est [illegible] quod pr-
imo potest [illegible] equalis filio [illegible] eadem [illegible]
magnitudo [illegible] accipiatur [illegible] puta [illegible]
[illegible] simul [illegible] Contra quam [illegible]
dicit Alexander de Hales qui tenet quod equalitas
in divinis sit relatio realis. Et hoc probat sic
[illegible] tollit [illegible] opinionis
motivum sic [illegible] relationes [illegible]
[illegible] fundant in divina [illegible]
sit [illegible] relationes reales et realiter distinctas
non obstante [illegible] in divinis equalitas
[illegible] relationes reales non obstante
[illegible] magnitudine [illegible] una est in tri-
bus personis. Item quando illi doctores tenent
[illegible] arguunt sic [illegible] est in
filio [illegible] quia [illegible]
[illegible] est reale est nulla [illegible]
filio [illegible] quia dicit [illegible]
[illegible] sed equalitas in est filio
[illegible] quia dicit beatus Augustinus [illegible]
[illegible] libro [illegible] quod in divinis non
est Pater maior Filio quod equalem sibi genuit.
Item [illegible] istorum solemnium doctorum po-
no istam conclusionem quod equalitas in divinis est aliquo

immo relatio realis. Et ad quintum non. Prima pars sic
patet quia persone que sunt equales ad invicem
quantitate realiter distinguuntur, licet eadem equalitas sit
in divina que est in alia, eo quod eadem divina ma-
gnitudo est in utraque persona que est in alia. Et quarto verum
et patet hoc in simili in creaturis, quia si per impossibile ma-
gnitudines essent distincte circa quantitatem que est corpo-
ralis, extenderetur eadem quantitate in uno quo extende-
retur dulcedo, et tamen illo non obstante quilibet
quantitas realiter est equalis potentie dul-
cedini, et tamen equalitas est realis relatio,
immo dico quod magis proprie unum dicitur realiter alteri
equale quam ... magnitudine in
medio quod si divine magnitudines essent magna, igitur
vero in divinis magis est realis relatio ipsa
equalitas. Secunda pars probatur sic: dato quod aliquo
modo non sit relatio realis patet sic, quia ibi non sunt
realiter distincte magnitudines [illegible]
igitur non esset ibi ipsa realis relatio e-
qualitatis. Et super hoc tenuerunt [illegible]
[illegible] quod [illegible]. Dico tamen quod si modo
deberem [illegible] quesito, diceretur quod equalitas
in divinis est relatio realis, patet quia nullus in-
tellectus [illegible] quod divina magni-
tudine omnibus equalis filio et quod [illegible] personam in
divinis [illegible] esset [illegible] equalis, igitur equalitas in
divinis est relatio realis; nolo tamen dicere quod re-
latio sit sit realis quod sit [illegible] distincta a
relativis relatis. Si aliquis ita vellet intelli-
gere, quia [illegible] relationes
esse [illegible] vel que res sunt vel [illegible]
Ad rationes pro opposito dico quod ille sunt relationes
originis, et tales non sunt plures in divinis

Utrum pater in divinis diligat se spiritu sancto
quod non videtur, quia sic pater adsciperet sibi
sapientiam, sed pater non sapit sapientia genita
scilicet filio, ut patet per beatum Augustinum in xv. de trinitate capitulo 2°.
Item non diligit se amore procedente scilicet spiritu
sancto. Contra opposito [illegible] beatus Augustinus
6. de trinitate capitulo 5°. Ubi dicit: spiritus sanctus
est caritas patris et filii quo utique et genitus
quo genitus a gignente diligitur, sed eodem modo
pater diligit se quo diligit filium, igitur [illegible]
Utrum pater [illegible] de quo
primo utrum pater et filius diligant se spiritu sancto
[illegible] in [illegible] quesito. Secundo an
diligat nos spiritu sancto. Tertio [illegible]
in opposito videndum est utrum pater sit sapiens sap-
ientia genita. Quarto an filius sit sapiens sapientia
ingenita. Quantum ad primum primo [illegible]
[illegible] quod diliges potest esse duobus modis:
uno amore [illegible], alio amore [illegible]
primo pater diligit filium et filius patrem
secundo pater diligit se et filius diligit se. Ista
[illegible] premissa pono primam illarum quod pater
diligit filium spiritu sancto et econtra, patet per illud
Augustinum 6° de trinitate quod allegatum est pro
opposito. Et patet sic: omnis diligens alterum
proprie diligit eum amore ab eo procedente, ut
dicit venerabilis Hugo in [illegible] ad [illegible]
sed spiritus est amor procedens a patre et filio, ut dictum
est supra, et dicit in eadem [illegible] sic: si spiritus sanctus
dicitur amor [illegible] sic est amor patris et
filii, quibus [illegible] possumus de spiritu sancto diligere. Preterea
ut dictum est supra spiritus sanctus ut amor pro-
cedens procedit a patre in filium et econverso. Item [illegible]
est [illegible] quod aliquid dicunt beatus Augustinus ista [illegible]
retractasse in suo libro [illegible] retractavit ista in primo libro
retractationum pater est sapiens sapientia genita quod in
libro [illegible] [illegible] posuit, ut dicit se melius
dixisse [illegible] nono de trinitate, quia ibi dicit
ista esse [illegible], quia in eodem [illegible] de trinitate capitulo 19°
concedit illa: pater diligit filium et filius patrem spiritu
sancto. Secunda quod pater diligit se spiritu sancto, probatur sic:
sicut [illegible] sic amor procedens se habet ad
diligere, sed pater dicit [illegible] quo diligit amore procedente
scilicet spiritu sancto. Et confirmatur sic: pater eodem amore
diligit se quo diligit filium, quia aliter pater
esset duo amores distincti, quod est omnino ab-
surdum. Sed per hoc nunc procedente pater diligit filium
spiritu sancto, igitur et se ipsum, et ex hoc patet quod concedere
est verum. Secundo patet ex hoc quare quod pater et filius
diligunt nos spiritu sancto, patet quia ambo diligunt
duplici amore quod non est dicendum, et per hoc [illegible]
est ad [illegible] secundum. Contra materiam tertium articulum
pono illam conclusionem quod pater non debet dici sapiens
sapientia genita, patet quia beatus Augustinus illa retractavit
pater est sapiens sapientia genita, ut patet ex dictis
et [illegible] prima [illegible]. Contra materiam ad quartum articulum
dico de [illegible] quod si per ingenita sapientia intelligi-
tur [illegible] patris, tunc potest quo hec dupliciter intelligi
quod filius sit sapiens sapientia genita tanquam
sua forma, aliud quod sit sapiens sapientia in-
genita tanquam suo productivo. Primus intel-
lectus est falsus, quod sic patet quia non est forma

filii | eo quod filius sit omnino simplex ~~et~~ tantus aptte
quam in primo intellectu intelligitur per ingenitam sapi-
entiam | Ex 3a intentione est verum | quia filius habet esse
a sapientia ingenita scilicet aptte | ut sit est sapi-
ens sapientia ingenita | si vero per sapientiam ingenitam
intelligitur essentia divina | quae non est divina ge-
nita | tunc ~~eterna~~ est quod filius est sapiens illa
sapientia | eo quod sapientia essentialis una et eadem est
pater sapiens et filius et spiritus sanctus | ut per
multa dicta sanctorum | Ad secundum tamen patet dicendum quod
non est simile de sapere et diligere | quia in dictis
sanctorum sapere in divinis tamen sumitur essentialiter
et non dicit beatus Augustinus primo de trinitate capitulo tertio quod
si pater esset sapiens sapientia genita tunc
sapere sit idem quod esse | pater esset filius filii si
saperet filio | Sed diligere non solum ~~diligere~~ ca-
pitur essentialiter | verum etiam notionaliter | etiam distinctione 32
parte 2a

Utrum in divinis proprietas relativa realiter differat
ab essentia | quod sic arguitur quia una et eadem res in divi-
nis non potest esse principium oppositorum | sed unitas et distin-
ctio sunt opposita | et essentia est principium unitatis | et pro-
prietas relativa est principium distinctionis | 2o quia quod
hoc essentia continet unitatem | et relatio multip-
licat trinitatem | 3o arguitur sic | persona in divinis constituitur
ex essentia divina et proprietate | sed persona est quid simplex tunc
essentia | et natura est correlativa proprietatis | sic ergo
quod essentia et quod sola | In oppositum ... huius ~~[illegible]~~
videndum est de quatuor | primo an proprietas differat
aptte tunc quod est proprietas | sit an paternitas differat
aptte in divinis | 2o an proprietates sint in essentia
et personis | 3o de quidditate | 4to supposito quod proprietates
non differant realiter ab divina essentia quo-
modo possit salvari quod proprietates differant realiter
ut scilicet | Circa tamen ad primum ponam istam
conclusionem quod in divinis proprietas non differt a persona
tunc est proprietas sit hic generum paternitas in divinis
non differt realiter aptte | ut filiatio a filio | ut
processio a spiritu sancto | probatur quia proprietas personae in
divinis habet a persona cuius est proprietas | et non
differt realiter ab ea | Consequentia patet quia persona in divi-
nis est omnino simplex | et simplex habens
est omne illud quod habet | ut dicit Augustinus
trinitate capitulo 10 et 11 et 4o libro | Confirmatur 3o de
proportione simpliciter in divinis | quia sic
differt ab eo ista proprietas omnino differt simpliciter
paternitas non differt realiter a patre | [illegible]
ista conclusio scilicet quod in divinis relatio non est
res [illegible] distinctione relativo [illegible]

2a ar

a fundamento suo | Probatur quia paternitas est
relatio et non differt aptte | Nec differt ab essentia
divina | ut patebit infra in articulo 3o | Ex
ista conclusione aliquam conveniunt [illegible] opponunt
sic | idem non constituunt se ipsum | sed proprietas
constituit personam | ut concedit [illegible]
et non est realiter tamen persona | 2o sic quae sunt
idem realiter illis conveniunt eadem praedica-
ta | si igitur proprietas et persona sint realiter idem
et sit verum est quod pater generat ita verum esset
quod paternitas generaret | et sic verum est quod persona
filii est incarnata ita verum esset quod filiatio
esset incarnata | Ex 3a tamen [illegible] argumentum
3o sic | [illegible] conclusionem quia quod relati-
vum dicitur est ad aliquid excepto eo quod relative dici-
tur relatio in divinis est ad aliquid ut relative [illegible]
est augustini in libro de trinitate | Ista fuerunt
argumenta gilberti porretani cuius opinio
fuit dampnata in concilio remensi | et idem ar-
guit magister gilbertus | contra ipsum propria retractavit
ut dicit bonaventura in primo [illegible] est argu-
mentum | Solutio ad primum dico quod [illegible] constitu-
tum est simplex | ut in proposito | tunc non oportet
realiter differant constituens et constitutum | sed
ratione | In proposito persona constituta in
divinis est essentia divina et proprietas constituens
est haec eadem divina essentia | Ad 2m dico
quod non est verum quod assumunt | quia [illegible]
in divinis | quia pater in divinis est
realiter idem cum divina essentia et tamen pater generat
et essentia non generat | et licet [illegible] illud quod
[illegible] non sit [illegible] | sicut quod paternitas generet
et quod filiatio sit incarnata | salva semper correc-
tione melius intelligentium | Ad 3m dico quod
augustinus non intelligit quod relatio in divinis differat
re | sed sufficit quod [illegible] et [illegible] de
trinitate quod simplex habens est omne illud quod habet |
Circa 2m articulum ~~petitur~~ petitur an proprietates sint
in essentia et in personis | dicendum ponam primo istam
conclusionem quod in divinis proprietas relativa est in
essentia | probatur quia omnis realis relatio est in suo
fundamento | sed relativa proprietas in divinis est
relatio realis cuius fundamentum est divina
essentia | ut dicit omnis doctrina catholica
quae est de hac materia | 2o quia [illegible] | Ex hoc se-
quitur si paternitas est in divina essentia et divina
essentia formaliter esset pater | et non ipsa generaret
quod est contra decretalem [illegible] essentia
divina sic damnatum [illegible] generat

2 ar

Solum actus suppositorum est incommunicabilis ideo origines puta paternitas non denominat quod in actu potentiam generativam et hic est causa sufficiens ut solum suppositum et non divinitas pater generat sed esse eius divina non generat. 2a. Quarto quomodo sit ista relativa personis incommunicabilis ... sit divina per divina ... ut dictum est super distinctione 26 ... non esset suppetens non esset ... Item impositione ... personis ... Non obstat opinio ... qui dicit ... ipse intelligit ut ... personis ... persona ... modos ... in quam ... et si non in ... locutione ... persona ... persona ... si non est ... Gilbertus Porretanus ... dicit ... relationes divinas ... assistentes ... de potentiis ... ut dicit Bonaventura ... sua ... divina esset ... relativa ... illa relatio ... est Deus ... Deus ... non potest ... personas ... ut ... non esset ... non esset Deus ... argumentum illud petit quod ... ingenium ... non valet ... ut ... Deus ... dicitur ... persona ... quod ... oppositionem ... originis ... ut ... origo activa ... ipsa ... originem passivam distinguunt ... generatione ... qui est de quaesito ... ista relativa non realiter ... divina ... ut ... Anselmi ... opponit ... relationem oppositionis

sed ut nulla divina relatio ... divina ... oppositionis ut patet in ... Item ... divina ... relatio divina ... est ... divina ... abstrahit ... divinitas ... Item ... paternitas est divina ... paternitas ... realiter differt ... divina ... ut dicit Algazel ... in libro de ... relatio ... intellectus ... Item ... ut allegat Bonaventura ... Deus ... non est ... paternitas ... divina ... persona ... relatio ... filius ... paternitas ... realiter ... Item ... realiter ... divina ... et non esset ... divina ... filio ... paternitas ... non potest filio ... paternitas ... nullo ... filiatio ... paternitas ... realiter ... relatio ... distinguunt ...

vo non distinguuntur et non sunt realiter idem. Contra illud
multa sunt inxta quod determinatum sunt multaque
alia contra [illegible] in meo videri sed petunt cum tamen
[illegible] eadem difficultate ideo ea non recito
ymmo quando [illegible] premissorum solvere omnia
sciat solvere // Et ideo antequam procedam ad solutiones
istorum argumentorum possum dicere cum magistro verbis beati
Hilarii de difficultate argumentorum istorum ego nescio
non requiro et consolabor tamen me quia archan-
geli nesciunt angeli non audierunt secula
non tenent et ut [illegible] quod adple-
[illegible] non [illegible] premissis et similibus [illegible]
[illegible] et obsequium fidei [illegible] cum sanctis
doctoribus [illegible] et defensoribus [illegible]
[illegible] tamen temptare
[illegible] procedit [illegible] distinctionem aliquam
inter proprietates et essentiam divinam [illegible] istam
[illegible] [illegible] non potest aliquo modo [illegible]
[illegible] premissa et [illegible] // [illegible]
[illegible] ymaginari aliquid [illegible]
[illegible] que facit [illegible] de [illegible]
[illegible] facit contradictoria [illegible] de eodem [illegible]
[illegible] et ita quod talis distinctio non sit realiter
[illegible] doctores [illegible]
et [illegible] in divinis [illegible] in divinis [illegible]
non sit filius [illegible] //
filius non generat et pater generat [illegible]
[illegible] tamen pater et filius [illegible]
realiter est [illegible] et [illegible] sit
[illegible] duo lapides sunt [illegible] quia corpus
[illegible] non est aliud et [illegible] corpus movetur
aliquo non moto et nichil est [illegible] realitas
[illegible] que [illegible] que [illegible]
[illegible] sit [illegible] persona [illegible] vel [illegible] genus
corpus vel [illegible] aliqua [illegible]
facit [illegible] de [illegible] et [illegible] facit
contradictoria predicata de [illegible]
sit [illegible] sit [illegible] que et quod [illegible]
[illegible] realis [illegible] doctores [illegible] talis [illegible]
[illegible] in divinis inter [illegible] personas [illegible]
[illegible] filius non est pater // [illegible] pater generat et
filius non generat pater tamen et filius sunt
una [illegible] // [illegible] aliqua [illegible]
non facit [illegible] de [illegible] sed
[illegible] facit contradictoria predicata de [illegible]
[illegible] et ista est minima [illegible] et [illegible] in
divinis inter personam et essentiam // Item

inter proprietatem et essentiam sit [illegible]
[illegible] non est [illegible] pater non est divina essentia
[illegible] est [illegible] ille pater generat et [illegible]
essentia non generat [illegible] doctores
[illegible] personarum formalis [illegible]
[illegible] ut dicit Thomas [illegible]
// [illegible] ad oppositum [illegible] quod nulla
premissarum [illegible] primo [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] lector [illegible] premissa [illegible]
premissorum // [illegible] petit [illegible] quod
[illegible] nullatenus [illegible] gratias [illegible] salvari
non posset quod proprietates realiter [illegible] et
tamen [illegible] est divina essentia [illegible]
[illegible] sit [illegible] in divinis sunt tres [illegible]
realiter [illegible] et tamen ille tres persone sunt
[illegible] et essentia et [illegible] pater [illegible] non est
[illegible] et tamen paternitas est divina essentia et [illegible]
[illegible] est eadem divina essentia [illegible] sic est
[illegible] in divinis sunt tres persone [illegible] una essentia [illegible]
ille tres persone [illegible]
[illegible]

Utrum persona divina dicat realiter absolutum divina
[illegible] primo quod sit [illegible] essentia divina [illegible]
[illegible] relatione ut patet de [illegible] philosophorum et in [illegible]
[illegible] sit [illegible] non [illegible]
[illegible] realis [illegible] est inter [illegible] personas
in divinis // [illegible] sit [illegible] non in
intellectuali [illegible] non [illegible]
[illegible] non possunt differre realiter [illegible]
[illegible] quando est [illegible] simpliciter non [illegible]
[illegible] theologos [illegible] philosophos [illegible]
non sunt [illegible] // In solutione
[illegible] videndum est de duobus [illegible] primo
de [illegible] secundo [illegible]
videndum est [illegible] aliqua [illegible] possit de deo
[illegible] // [illegible] ad primum pono
aliquas [illegible] quarum prima sit ista in divinis
persona non dicit absolutum vel absolutam [illegible]
primo quod si persona [illegible] absolutum dicit
absolutum [illegible] illud absolutum [illegible]
[illegible] persona in divinis esset [illegible]
[illegible] absolutis [illegible] illa persona
non esset deus [illegible] deus est actus purus
[illegible] et simplicissimus ut patet 12° metaphysice
[illegible] // [illegible] si persona [illegible]
absolutum [illegible] illud absolutum
esset creatum vel [illegible] si creatum

tur non est impersonalis si tantum essencia sit non dominus
propria absque essentia. bon. ba. in consilio remensi contra
~~gilbertum~~ gilbertum porretanum qui dixit quod deus
non esset deitas occasione recipiens ex hoc quod
diceret personam divinam realiter differre a deitate
sequitur sic si deitas est aliqua aliud quam persona vel
in deitatis est deus quod deus vel est aliud si est
aliud a deo idem liquet oppositum est te si est aliud
a deo vel igitur est minus deo vel maius vel equale
non potest dici primum quia deo non potest esse minus quam
cogitari in aliquo nec 2m quia tunc deo deus
maiore quod habet deitatem nec 3m quia tunc
essent duo dii propter dicta verumque gilbertus revo-
cavit suum errorem in consilio remensi sicut recitat
in decretis de 3a quod sit ista persona divina
dicit absque essentia aliquam relationem sicut quod si sit
tur scilicet quod proprietates relative in divinis dicunt ab-
stracta quod est est determinata supra personam propriam
¶ Item sicut per quod ante precedit de illa re relata
an sit tantum vel tantum essentia et proprietas
quod nec est determinatio illius quod determinatur tale
a fide ~~...~~ catholica sepius allegata ¶ 3a quod sit ista
persona in divinis non addit quid realiter super essentiam
patet ex premissis quia nec absolutum nec relationem
ut patet ex quibus duabus premissis ¶ 2o sic quia
simul sunt non potest esse additio sed persona in
divinis est simul sunt ¶ 3o sic patet hec quod quia
impersona nichil est nisi essentia et proprietas est et
essentia ut dictum est supra ¶ Item proximum ista
¶ a hec quod colligitur ex dictis beati augustini in lo
determinatione ubi sic dicit non est aliud deo esse a-
liud personam esse patet per magistrum in textu quod dicit
quod res non est persona non addit supra naturam patet in
quo ¶ Expositum in quibusdam scilicet quod ista // ergo tu ad
questionem ¶ quod persona divina non dicit realiter
absque essentia divina patet quia nec proprietatem absolutam
dicit absque ea nec proprietatem respectivam vel relativam quoniam
non addit persona supra essentiam ut patet ex premissis
in quo ba ¶ 4o quod sit ista persona divina dicit
absque essentia idem patet sic quia omne suppositum divinum
in sua ratione formali includit relationem puta
esse aliud ab ipso in esse suppositi constituit
relatione sive relativa proprietate quia relatio
non includit aliud nisi essentiam et ceterae //
¶ Contra tu ad 2m articulum primo bene inquit quia
non obstante predicta dei simplicitate puta quod
non realis distinctio in divinis predicta sit inco-
mplexa tamen nova res mixtus composita et corpo-
ralis propter significationem sicut et transsumptive
possunt de deo dici patet sic quia dicitur in libro de

quod amice tussientes sed aliquid simile tamen
et transsumptive ita quod habita similitudine scilicet cum tus-
sire possunt sed omnis creatura gerit aliquam
similitudinem dei creatoris quia sicut contemplatio sine qua
est intellectus et videtur sine videre et ad hoc de beato augustino
quod deus dicitur leo petra lapis angularis in
scripturis propter similitudinem non proprietate ¶ Et quia animal
hec quod sic quanto in bono est potius generale
intellectus a ventate tanto magis est inter ratio sic-
ut et in deo et est perpetuis similiter clare intellectus
ad veritatem cognoscendam sed obiectum divinum maxime
excedit noster intellectus quia sic se habet oculus nocti-
corac ad lumen solis sic se habet intellectus noster ad ea
que sunt notissima in natura ut dicit 2o methaphysice
ipse namque deus lucem inhabitat accessibi-
lem quod nullus hominum vidit vel videre potest
ut dicit apostolus prima ad thimotheum 6o. Item 1
est nobis vita methaphoris et transsumptive appel-
lationibus et hoc est quod dicit dyonisius primo
de ierarchia gerarchia non est possibile aliter nobis aliter
lucere divinum radium nisi varietate sacrorum vela-
minum anagogice circumvelatum. ¶ Ad rationem
principaliter dico nec esse comparationem quia eo quod verum habet ordi-
nem ad aliquid ad quod alterum non ordinatur
quamvis inter se sunt realiter sunt idem tamen dicitur
comparationis ad suum conceptum corrigit aliquis quod
alterum non corrigit ita quod ista non stat per quod de
a primi articuli sed studiose advertitur de questio
[illegible] 37 et 35 in [illegible]

¶ Utrum notitia intellectionis dei obiectum for-
male et adequatum necesse sit esse deum quod non arguitur
sic quia deus eligit agit ut sua communia et
omnes ac intellectum creatum non est necesse
esse intellectionis dei obiectum formale et
adequatum esse deum quia patet ex hoc quod dicit
deum cognoscere non contingit cuius suum obiectum
intellectus aliquid patet quia deus intelligit se
non esse tantum aliquid ¶ Oppositum arguitur sic intel-
lectus dei non dependet ab aliquo alio sed quo ob-
iectum ipsius non est aliquid ab se quia patet quia
intellectus aliquo modo dependet ab obiecto ut
patet 3o de anima et patet et ideo probatur augustinus in
libro de gra determinatione quam quia ergo secunda
dicitur quod ab se quia quod potuit deus in tenebris
ut 2m illud constituerat quod constituebant ¶ Ad
quam istam recitavit magister palacii in
romana curia in vesperis cuiusdam bacca-
larii tempore domini gregorii XI et sic et in me fu-
davit ita et decepit volo me fundare sed

intentias volo magis extendere primo pono suppositionem quod deus est primus actus sint independens. Hec suppositio clare patet per philosophum 12o methaphisice et habet similiter dictis sanctorum doctorum. Secundo pono quod sit istud in intellectu dei notandum vel saltem ipsius sancta et eterna causa respectu tocius scibilis aliquo modo sit potentia ex quo est sibi in quo omnia ista et consistit. Ex quo non est actus purus et prima parte suppositionis primi. Et hanc ponit beatus Augustinus [illegible] in libro de civitate dei libro 13 de magistris et de tercio decimo capitulo tercio [illegible] que est sancta dei et videtur ipsa est sapientia que sapientia ipsa causa sine scibili intelligentia nec sunt intellectu non est aliud [illegible] super aliud. Exemplum de ista secundo primo quod deus intellectum non multi [illegible] et intelligit omnia que intelligit sive sint complexa sive sint incomplexa sive sint bona sive sint mala et de quolibet sive sint generalia sive non. Intellectum sine causa sui intellectus est sapiens perfectissime patet quia sua perfectio intellectus et alia est perfectissima tamen sit sui causa. Ut dicitur quarto quod videtur dicere quod sit in omni intellectu dei obiectum formale et adequatum non est esse deum per se intellectum dei est primus scibilis et eterni sicut quod primum supposito primi intellecto est sui dependens et adeo non est aliud certe activo vel passive. Et hanc ponit beatus Augustinus philosophum 12o methaphisice et quod deus intelligit intelligit se et se intelligit sua causa. Ista quarto patet per beatum Augustinum 3o de civitate dei de magistris et in decimo capitulo primis libri sic dicit enim ita deus per nos non omnia et infinita sunt philosophum dicit de domine nobis dicit ubi sit deus divina. Omnes non omnia [illegible] ipsa sicut [illegible] plures et antiquitate non est divisum singulis sed in ultimis. Exemplum quarto secundo primo quod ipse obiectum obiectum adequatum et formale quo deus intelligit se et alia sive sint et sive contingentia sive vel necessaria et ut supra. Et secundo quod deus non intelligit se ipsum intellectum reflexum quia per primo se cognoscit alia patet quia intellectum reflexum primus aliquid intelligit dicitur per prius aliud reflexe et ita oportet obiectum intellectum quod in [illegible] dicitur non potest

ut patet per glosam etiam [illegible]. Tercio sequitur quod esse obiectum formale et adequatum quo deus intelligit distincte est quod et ita sunt ut greci quo intelligit distincte est obiectum formale et adequatum quo intelligit homo asinum vel lapidem etc. Exemplum istius secundo quod ideo non sunt ponende ydee omnia in quo quod patet propter quod deus ipsum causa tamen positum formale et adequatum quo intelligit causa quod distincta sunt et non est ydeam homo. Deus omnia esse distinctum non sunt sed ratione intellectum et ita ydee in deo alia esse sed et alia non et sunt variatio quod in divino intellectu deus non esse purus actus et fundamentum tocius positionis. Secundo sequitur ponende sunt ydee ydee in mente divina ideo et sunt primitive divine patet ex primis ex secundo non possunt tamen potest mente divina quod sunt sine ratione vel ut passiva passiva hoc est quod intellectum causa et a fortiori primum aliud causa et quod dicitur et esse primum intellectum et quod deus si sint ponende ydee in mente divina quod non videtur contra ponende sunt et quod solum volo loqui quod beatus Augustinus in libro quarum questionum. Dicendus sit ergo ydee sunt principales quedam formule vel rationes rerum stabiles atque immutabiles que ipse formate non sunt et per hoc eterne et semper eodem se habentes que divina intelligencia continentur et cum ipse neque oriantur neque intereant. Secundum eas tamen formari dicitur omne quod oriri et interire potest. Sequitur omnia ratione sunt condita et cum [illegible] homo quia et equis hoc cum absurdum est estimare. Sequitur ubi ipsius causa sunt rationibus quas aut [illegible] ubi esse arbitrandum est nisi in ipsa mente creatoris non enim extra se quicquam positum intuebatur et secundum id constituit quod constituebat et nam hoc opinari sacrilegum est vel sacrilegum quod si hee rerum omnium creandarum creatarumque in divina mente continentur quod non in eterno atque incommutabile potest esse ideo hee rationes rerum principales quas appellat Plato non solum sunt ydee sed et ipse vere sunt et incommutabiles manent hec beatus Augustinus. Et ad ea principales dicuntur non tamen qui sunt [illegible] tractate et tamen patet de positionibus. Conclusio de tercio.

Utrum substantia spiritualis et incorporea sit in loco

Quod sic arguitur prima deus est in loco in [illegible] ergo substantia spiritualis est in loco quia patet cum deus sit maxime immaterialis et abstractus. Item est beatus Augustinus super genesim ad litteram qui dicit quod [illegible] quamvis non esset deus illa sit ex nihilo est fecit sic in. [illegible] reddit in [illegible] loci est illud [illegible] deus est in loco.

Oppositum arguitur per illa quoniam dum [illegible] incorporalia non esse in loco quod patet boecii in libro de hebdomadibus. In solutione huius questionis videndum est de duobus que tangunt materiam. Primum est an deus sit ubique. Secundo an spiritus creati sint in loco. Circa primum quod esse ubique potest intelligi pro omnibus rebus [illegible] et [illegible] locis. Ad primum articulum tractatus: primo an deus sit in omnibus rebus. Secundo an in quolibet sit in omnibus locis. Prima questio sit ista: deus est in omnibus rebus causatis. Pro primo notandum secundum Augustinum [illegible] duplex [illegible] et impossibile sic omnis causa est causatis pluribus [illegible] virtute [illegible] pluribus influit; sed deus omnibus rebus causatis influit et [illegible] sua [illegible] ipse est sua virtus. [illegible] virtus dei sit in omnibus causatis; ergo deus sit in omnibus causis quia non est extrinsecus. Item non mo [illegible] [illegible]. Secundo patet quod ad impossibile sit quod omne quod est in [illegible] limitatum sic quod non est [illegible] limitatum [illegible] ad impossibile [illegible] deus [illegible] [illegible] ipse impossibile sic dicitur si ascendero in celum tu illic es si descendero ad infernum ades si sumpsero pennas meas diluculo [illegible] ibi [illegible] illuc manus tua deducet me [illegible]. Tertio sit ista deus est in omnibus rebus causatis sit equaliter et uniformiter [illegible] in omnibus rebus intimus et summe presens [illegible] totus [illegible] sit deus est summe [illegible] ut dicunt sancti [illegible] quod est de primo [illegible] [illegible] [illegible]. Secundo [illegible] sit ista deus non est uniformiter et equaliter [illegible] certa [illegible] [illegible] plus deus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rebus [illegible] [illegible] rebus equaliter [illegible] deus non est equaliter in omnibus.

Item [illegible] [illegible] deus [illegible] [illegible] in [illegible] non esset si equaliter et uniformiter esset in omnibus rebus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] articuli primo pono [illegible] deus non est in loco localiter [illegible] [illegible] deus loco [illegible] non sit extensus [illegible] et sit alicubi [illegible] et alibi ut patebit infra [illegible] [illegible] [illegible] deus est ubique [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut conveniat [illegible] omnia conveniat. Item Anselmus in monologion [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] in deo nichil potest esse [illegible] dicere cogimur deum esse ubique et semper. Tertia questio esse ubique [illegible] et [illegible] est [illegible] solius dei [illegible] [illegible] quod deo [illegible] convenit et nulli alteri ut patet ex dictis. Est prima pars huius articuli [illegible] [illegible] [illegible] Augustinus [illegible] in libro [illegible] [illegible] ubi [illegible] esse deum [illegible] [illegible] sit [illegible] solius dei. Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubique et in omnibus rebus est. Item [illegible] totum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Circa [illegible] pono primo [illegible] questio quod spiritus causati sunt in loco et non solum intelligo [illegible] spiritus causatus sit in loco [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] intellectualis [illegible] [illegible] est in tempore [illegible] angelus anima separata est in loco [illegible] [illegible] intellectualis [illegible] separata est in loco. [illegible] sit quod [illegible] spiritus causatus [illegible] est limitatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritus causatus [illegible] non est ubique [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in loco [illegible] et determinato [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritus causatus est in loco [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] de loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de talibus [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in nullo loco est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in libro primo capitulo 10 dicit angelus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritus creatus [illegible] [illegible] virtute [illegible]

12 a

pot ee sil in plurib[us] locis ut p[ate]t hec q[uod] sic ex ange-
lus loco diffinitur [...] ad locu[m] determinat ut p[ate]t
q[uod] inq[ui]t mult[um] quantu[m] [...] sec[un]d[u]m q[uod] p[er] [...] sit [...]
de ang[e]lis spu[m] creata [...] 2[us] q[uod] spus creatus [...]
e [...] loco [...] sit quia diffinit loco et ad loca
determinat sic q[uod] p[ro]p[ri]a nali [...] no[n] pot ee
sil i[n] plurib[us] locis ut p[ate]t p[er] [...] p[ro]missis [...]
dicto isto q[uod] no[n] semp[er] manet in eod[em] loco [...]
q[uod] dicit hec q[uod] p[ate]t p[er] damascenu[m] lib[r]o [...]
3[us] [...] tenet fides catholica [...] xpi
q[uod] ip[s]a descend[it] ad inferos [...] p[ro]p[ter] [...]
voce[s] [...] [...] tu[n]c est dubita[...]
quato loco diffinit spus creatus ulti[ma] ad
quat[...] locu[m] debeat [...] no[n] pot dici q[uod] ad q[uod]
[...] ad semp[er] [...] quia [...] sufficit
ibi d[icit] henric[us] de gando [...] q[uod] [...]
[...] ibi in [...] modu[m] [...] sit maior
indivisib[ilis] ut sic deus creat [...]
tura [...] no[n] [...]
det [...] illi [...] media [...]
p[er] quia semp[er] [...] suffic[it] [...] sit illa [...]
in illa [...] tp[re] [...] sit [...]
applica[n]da ad p[ro]positum [...] sequitur [...]

[...]

Utrum divina p[re]scia ponat necessitate[m] ee
p[re]scitis q[uod] sic [...] q[uia] divina p[re]scia e[st] i[n]fallibil[is]
[...] q[uod] q[uo]d deus p[re]scit no[n] potest no[n] evenire
[...] evenient [...] 2[us] q[uod] d[...]
[...] p[ro]phat [...] illud q[uod] d[icit] [...] anselmus
[...] de concordia p[re]scie [...] q[uia] q[uo]d
p[re]scivit deus nec[essari]o est futu[rum] [...] opp[ositu]m ar[...]
sic [...] q[uod] o[mn]ia [...] eve-
niu[n]t q[uod] no[n] e[st] [...] [...] p[ro]phatur p[er] illud quod
dicit b[eatu]s aug[ustinus] 3[o] de l[ibero] ar[bitrio] [...] sicut
memoria tua no[n] cogit [...] q[uod] [...]
sic dei p[re]scia sua no[n] cog[it] [...] fienda
q[uod] futura sunt [...] [...] i[n] solu[...]
[...] determinat[...] pono [...] no[n]
deus sit [...] futuror[um] p[re]sci[...] 2[o] [...]
p[re]scia sit [...] necessita[...] [...] necessit[...]
deu[m] p[re]scire q[uod] p[re]scit 3[o] de q[ue]sito [...]
tu[m] p[ri]mu[m] pono ista[m] q[uia] [...] est
futuru[m] deus e[st] [...] q[uia] [...] e[st] fore futuru[m]
p[ate]t [...] aliquid esse futuru[m] q[uia]
[...] nihil [...] q[uia] deus [...] p[ro]videret
ut p[ate]t [...] 2[o] [...] deus est [...] sciat [...] p[ate]t

[...] quidam absolute
[...] maior e[st] [...] ignora[n]cia [...]
[...] effect[...] nihil q[uod] e[st] [...]
deo attribue[n]d[um] est ut p[ate]t p[er] ph[ilosoph]u[m] 12[o] metha[phisice]
[...] doctores sco[s] [...] 2[o] q[uod] [...] deus
sciat p[re]se[n]tia [...] p[ate]t [...] p[ro]cedunt
[...] i[m]p[er]fectio[ne]s a deo e[st] [...]
[...] 3[o] q[uod] [...] videt [...]
ad p[ri]ma [...] p[re]se[n]tia sit ista [...]
o[mn]ia futura [...] sit deus e[st] [...] futu[ra]
[...] futur[um] [...] p[ri]ma [...]
[...] p[re]se[n]te sit [...] ut p[ate]t p[er] [...]
[...] hec q[uod] p[ate]t [...]
q[ue] [...] allegant [...] duab[us] [...]
et [...] 4[o] q[uod] p[re]scia dei e[st] [...]
futuror[um] [...] ip[s]a [...] futura [...] ip[s]a
[...] fut[ur]a [...] q[uod] deus [...] p[ate]t [...]
methaphi[sice] [...] p[ate]t [...] q[uod] [...]
[...] 4[o] [...] [...] ve[re]
sic [...] q[uia] deus [...] [...] [...] 29 ar[ticu]l[u]s
q[uod] p[re]scia divina no[n] causat [...] [...]
[...] p[re]scia
divina [...] nata [...] ip[s]a no[n]
pot no[n] [...] sit divina [...]
sup[ra] dictu[m] [...] q[uod] [...] deus
p[re]scit h[oc] ab et[er]no p[re]scivit [...] q[uod] [...]
sit ab et[er]no sciuit p[ate]t q[uia] no[n] [...] e[st] [...]
[...] q[uod] p[re]scia [...] ab
et[er]no sciuit te ee [...] ad tp[s] [...]
tu es et ab et[er]no sciuit te no[n] ee [...]
ad tp[s] [...] tu no[n] es p[ate]t [...] q[uod] [...]
[...] anselmu[m] [...] de co[n]cordia p[re]sc[ie]
[...] sit [...] q[uod] p[re]scit deus
[...] no[n] p[re]scire [...] ad 3[um] 29 ar[ticu]l[u]s
[...] fuerunt diverse opiniones [...]
posuit [...] p[re]scia sit infallibil[is] [...]
[...] q[uod] [...] et [...] opinio abstulit
libertatem [...] et [...] et hec opinio e[st] [...]
[...] alia opinio ut posset salvare libertatem
[...] et [...]
[...] dei [...]
et hec fuit opinio [...] et hec opinio [...]
e[st] [...] [...] istas op-
iniones [...] ad 3[um] [...] pono aliq[ua]s
[...] sit ista p[re]scia divina
e[st] infallibilis [...] q[uia] [...] deus p[re]scia

sua cognoscit hoc sic eveniet sic cogno-
scit. 2º 3º ubi ad 4tum principia erit magna in-
perfectio dei quia aliter eveniret effectus futuri quam sit
ab eo praecognitus immo probatur antecedens ex significatione
terminorum quia si aliquid non eveniet sicut
erat praescitum futurum quia sicut erat futurum
[illegible] Et ista hoc sic totum quod quicquid deus praescit
futurum hoc infallibiliter eveniet immo tam
certum est quod eveniet ac si necessario eveniret
licet possit non evenire sicut ubi certum sit tibi
esse necessario futurum quod esses habiturus 100 florenos
et non esse contingenter futurum quod esses habiturus 100
florenos certus tamen esses [illegible] de-
beas [illegible] licet [illegible] futurum futurum possit
variari tamen [illegible] variabiliter sit tamen
quod non potest variari quia sic probatur [illegible]
[illegible] et infallibiliter [illegible] quod posse non esse
minuit de certitudine veniendi quia stat sic
[illegible] tota sua latitudine ista duo sic aliquid
esse futurum et ipsum posse non esse et patet de futuro
contingenti [illegible] non multum valerent
disputationes in materia ista si poneret futura
contingentia in quo ad pauca. 2º quod non omne
futurum necessario eveniet hoc patet per philosophos
et theologos quia si omne futurum necessario
eveniret sequeretur multa absurda [illegible]
[illegible] fidei aliena ut
[illegible] 9º [illegible] libro 3º articulo [illegible] sit ista divina
praescientia non imponit necessitatem esse praescitum
sic quia omnia futura sunt adeo praesentia praesci-
ta ut patet per [illegible] primi articuli sed non omne
futurum necessario eveniet ut dicit [illegible]
[illegible] hoc est [illegible] 3º quod licet
divina praescientia nulla ponat necessitatem circa
praescitum quae sit necessitas quia ponit tamen necessitatem
quae est praescita prima [illegible] probatur per [illegible] praecedentes
[illegible] sic quia hoc est quia est necessaria haec est
[illegible] praescitum esse futurum si hoc eveniet
[illegible] praescientia ponit esse praescitum necessitatem
quae ad [illegible] patet quia praescientia dei falli non potest
ut habetur [illegible] 3º articulo [illegible]
[illegible] quae sonat ad necessitatem futurorum
omnes debent intelligi necessario quae
[illegible] ultimo sed illud
quod [illegible] Anselmus in libro de con-
cordia praescientiae [illegible] dei praescivit
necessario esse futura esse [illegible] non necessario [illegible]
quae Ad rationem in oppositum dico quod [illegible]

non valet [illegible] scientia dei est infallibilis [illegible]
deus praescit non potest non evenire [illegible]
praedictis Ad auctoritates [illegible] Anselmi
in [illegible] ipse intelligit de necessitate
non consequentis futuri sed quae [illegible]

Utrum aliquis praedestinatorum possit augeri vel
minui quod non possit augeri sic arguitur quia
si aliquis potest praedestinari qui non est praedestinatus
et aliquis praedestinatus [illegible] praedestinatione potest
removeri [illegible] quod appositum dei possit minui
quod est impossibile [illegible] quia patet per diffinitionem praedestina-
tionis quam ponit [illegible] Augustinus in libro de praedestinatione
sanctorum [illegible] praedestinatio est appositum [illegible]
[illegible] misericordiae Oppositum arguitur sic nullus
praedestinatus necessario salvabitur [illegible] quia
[illegible] ut colligitur
[illegible] in hac [illegible]
sic [illegible] necessario futura [illegible] sic [illegible]
[illegible] nollet [illegible] eveniet
[illegible] nullus praedestinatus salvaretur
[illegible] nollet salvari [illegible] [illegible] solutione [illegible]
[illegible] primo [illegible]
[illegible] sit praedestinatus
[illegible] salvabitur [illegible]
[illegible] Ad primum dico quod
[illegible] nomen praedestinationis [illegible]
[illegible] gloriae [illegible]
[illegible] ad [illegible]
sit praedestinatio [illegible]
[illegible]
[illegible] praedestinatio sit ipsa
divina [illegible] super quia praedestinatio
non est [illegible] praescientia [illegible] non est
[illegible] quae [illegible] scientia est dei
[illegible] ut dictum [illegible] praescientia [illegible]
[illegible] distinguitur
praedestinatio [illegible] est [illegible]
[illegible] deus [illegible]
de damnandis [illegible]
[illegible] praedestinatio [illegible]
[illegible] effectu [illegible]
[illegible] in libro praedestinatione sanctorum
[illegible] appositum [illegible] quae dicit quod
praedestinatio est appositum misericordiae sed

porta est voluntatis. Secundo quod veritas patet per hoc quod
apostolus ad Romanos nono dicit: Cui
vult miseretur, et quem vult indurat; et precedit:
Miserebor cui misereor et clemens ero in
quem michi placuerit. Tercio quod predestinacio
est attribuenda proprie divine sapiencie [illegible] dispo-
sicioni, patet per hoc quod per diffinicionem predestinacionis
quam ponit beatus Augustinus in libro de bono
perseverancie ita dicens: predestinacio est presciencia
beneficiorum [illegible] facit [illegible]
[illegible] Ego scio quos elegerim. Item
tercio quod predestinacio attribuenda est proprie divine
potencie, patet per hoc quod per diffinicionem predestinacionis beati
Augustini in libro de fide ad Petrum ubi sic
dicit: predestinacio est gratuite donacionis preparacio,
et pro multis scripturis de potencia dei in Roma-
nos scriptum est: [illegible] potens es domine
et veritas tua in circuitu tuo, cum multis
similibus. Premissis istis [illegible] quibus
[illegible] collectis diffinicio predestinacionis:
predestinacio est divina potencia gratuita bona
preparans secundum presciencie beneficiorum preparato
misericordie. Patet per diffinicionem [illegible] ex quibus
premissis. Exceptis omnibus plane patet. Secundo
non [illegible] predestinare [illegible] solos homines
[illegible] solos homines, non [illegible]
predestinacio quo ad futuram salutem evenire
tamen angelis [illegible] quilibet omnibus [illegible]
fuisse predestinatam ut colligitur ex di-
ffinicione premissa et ex quibus et ex quibus est
collecta. Tercium [illegible] articulis [illegible]
[illegible] quod omnes predestinati
salvabuntur, patet quia predestinacio
attribuenda est divine [illegible] et di-
sposicioni [illegible]
[illegible] dei filii non potest [illegible] ut dictum est
supra [illegible] a pluribus doctorum
dictis hoc patet quia [illegible] allegavit.
Secundo quod veritas patet hoc quod probatur Augustinus in
libro de predestinacione sanctorum. Item in medio
libri ubi sic dicit quod predestinatorum ne-
mo perit [illegible] Augustinus
quia immobilis est veritas predestinacionis.
Item in libro de bono perseverancie [illegible] me-
dium [illegible] libri [illegible] quod predestinati

sanctorum est [illegible] quod non esset verus si aliqui predesti-
nati non salvarentur. Item [illegible] illa [illegible]
[illegible] si quod esset verum [illegible]
predestinatus [illegible] quod nichilominus salvaretur
[illegible] sollicitudo bene operandi
non est [illegible] moralium dicitur. Item glosa super
illud Luce [illegible] quod non tot [illegible]
apud deum [illegible] demones quot
[illegible] Item [illegible]
[illegible] de quibus
[illegible] Secundum
intelligi predestinacio dei [illegible] libro vite
predestinati salvabuntur [illegible] quod non omnes.
super Iob [illegible] moralium. Item Gregorius
dicit [illegible] alios [illegible]
Solucio [illegible] predestinati salu-
vabuntur, tamen non propter hoc excluditur solici-
tudo bene operandi, quia sic predestinati
sunt ut salventur. [illegible] predestinati sunt ut per
bona opera et per debitam sollicitudinem suam
[illegible] salventur [illegible] operante.
Item glosa [illegible] quod non intrabunt tot
demones [illegible] glosa illa loquitur
de statu primitive ecclesie [illegible] non tot in
[illegible] quod finaliter salvabuntur.
[illegible] scriptura [illegible]
[illegible] pastor [illegible] scriptum [illegible] fuit
[illegible] filiorum [illegible] ut arena maris
reliquie salve fient [illegible] auctoritates
intelligunt de hiis qui sunt sub [illegible]
[illegible] non [illegible] finaliter per-
severent [illegible]. Tercio quod [illegible] nullus
predestinatus [illegible] salvabitur [illegible]
salvacio predestinati est bonus effectus [illegible]
[illegible] duplex [illegible] una est
[illegible] deus et alia [illegible] ut patet
[illegible] consolacione et finis
[illegible] spectator [illegible] de super
[illegible] deus [illegible]
[illegible] eternitatis [illegible] actum futurum [illegible]
[illegible] predestinati futuri salvacionem
[illegible] Item ut [illegible] fuit
[illegible] futurum [illegible]
[illegible]
[illegible] dicta

sanctorum que ad hoc allegant. Et quero
secundo an predestinatum possibile est non salvari
quamvis impossibile sit aliquem predestinatum non sal-
vari, primum probatur quia potest non sic esse [illegible]
[illegible] ut patet [illegible] secunda pars patet quia
hec [illegible] necessaria: iste est predestinatus, ergo iste
salvabitur, ut hec [illegible] contra magistrum
wiclif sic [illegible] eodem modo [illegible] est de presenti
[illegible] infallibiliter dampnabitur et
tamen non necessario dampnabitur. Circa tertium ad
quartum pono primo illud quod nec numerus predesti-
natorum nec augeri nec diminui [illegible]
augeri sit patet quia solum predestinati sal-
vabuntur ut patet per apostolum ad Romanos
dicentem quos predestinavit hos iusti-
ficavit, sed predestinati ab eterno fuerunt
vel erunt predeterminato numero qui non
variabitur eo quod dei presciencia non variabitur
que ad multitudinem precognitorum sunt. Hec ex
precedenti [illegible] idem patet quod
numerus predestinatorum non diminuetur, sed hec
[illegible] patet quia [illegible] precedentis
[illegible] quod omnes predestinati in-
fallibiliter salvabuntur [illegible] Secundo quod
sit ista: numerus predestinatorum potest auge-
ri et minui patet sic quia nullus predestinatus
necessario salvabitur et quilibet potest non salvari
et numerus predestinatorum potest minui. Et
nullus prescitus necessario dampnabitur, ergo
prescitus potest salvari et numerus predestinatorum
potest augeri [illegible] patet [illegible]
[illegible] precedentis [illegible] Ex-
istis [illegible] quod licet numerus predesti-
natorum possit augeri vel minui [illegible]
[illegible] quod augeatur vel minuatur ad sensum
compositum [illegible] precedentis
[illegible] et hec est materia [illegible] magistri
[illegible] patet quia
[illegible] sit [illegible] non [illegible]
predestinatus potest predestinari [illegible]
dei [illegible] in potencia
[illegible]

Circa quartum an reprobatio possit imminutari pro actibus
sanctorum [illegible] est promotiva

[illegible] operatorum: hoc est impeditivum al-
[illegible] sic sit oppositum [illegible] mediate
[illegible] medium [illegible] predesti-
nacio [illegible] predestinacio [illegible]
[illegible] reprobacio potest [illegible]
[illegible] pro actibus sanctorum. Contra
[illegible]
[illegible]
[illegible] dampnacionis [illegible]
[illegible] solutio [illegible]
[illegible] reprobacio
[illegible] predestinacionis [illegible]
predestinacio [illegible] possit pro actibus sanctorum
[illegible] reprobacio possit [illegible]
[illegible] pro actibus sanctorum. Circa [illegible] ad primum [illegible]
[illegible] reprobacionis possit assignari
aliqua causa ex parte [illegible] ad penam eternam
[illegible] deputatur [illegible]
[illegible] Thomas [illegible]
[illegible] reprobacionis [illegible]
pena eterna deputatur [illegible]
magna dubitacio an aliqua causa possit
assignari [illegible] Thomam de
[illegible] sic reprobati qui decedunt
[illegible]
[illegible] reprobatorum potest assignari
[illegible] reprobacionis causa quidam magis [illegible] adulti
[illegible] ad adultos causa
reprobacionis potest dici malus usus liberi
arbitrii [illegible] ad finem [illegible] ab e-
terno adeo prescitus [illegible] ad parvulos
ut dicit idem doctor potest assignari hoc
modo quia ipsi decedunt sine sacramento
~~baptismatis~~ baptismatis [illegible] ad
illos causa reprobacionis [illegible]
[illegible] inhabilitas ad recipiendum
~~[illegible]~~ [illegible] ab
eterno adeo precognita [illegible] inhabili-
tas [illegible] causa [illegible] ex causa naturali quia
[illegible] tam cito mo-
riuntur quod baptizari non possunt et ita [illegible]
[illegible] decedunt in peccato originali
quod [illegible] inhabilem

ad recipiendum gratiam ut vera voluntas divina vel ... tamen aliena ut quia instituit et imbuit ab insensibilibus quoniam eos voluit baptizari et quia ... parvulorum non eveniet ... culpam ideo adulti ... non sed ... dicet pena dampni sed pena sensus ... modico punitis ... peccata dampni debet ... Tertio ... doctor ... divina ... sit bonus ... liberi ab eterno ... finaliter ... a ... exemplaris ... ut ... sit dare gratiam ... vitam finaliter ut ... predestinatio parvulorum. Sed ... doctor ... baptisma ... quia deus providet ... ad salutem predestinavit ... ut ... non ... possint ... voluntate ... pertinens ... puta ... pereuntes ... ille doctor ... opinio ... sic deus ... Augustinus ... intelligens ... illud apostoli ... ad romanos ... illud ... voluerit ... Augustinus ... deus ... divina ... opinionem videtur tenere ... doctores ... sancti thomas ... egidius ... possit ... assignari ... predestinationis ... ut ... predestinati ... assignari ... ista sunt predestinationis ... voluntas divina ... exempla ... sicut ... forma ... forma ... Augustinus ... forma ... potest assignari ...

¶ dei ... voluntas divina ... voluntate

... voluntas divina ... Sed ... ut ... possit assignari ... voluntatis ... Augustinus ... effectus predestinationis ... ut sit ... quia ... debet ... effectus predestinationis ... ut ... predestinationis ... predestinationis ... ad romanos ... Iacob ... bonum ... mali ... electio ... Iacob ... opinione ... Sed ... opinionis ... absolute ... opinio ... opinioni ... articulos ... Tertia ... predestinatio ... Sed ... effectus predestinationis ... deus ... predestinationis ...

39 ar.

et sicut efficaciam esse potentiorum potest immutari precibus
suorum. Preterea sic quia sit deus ingeniator verus la-
bilis sepe eundem effectum ponit in [illegible] in alio
sic inspirabilibus quos eundem effectum ordinat
per execucionem aliis et omnes suos immutat potestatem
quantum ad [illegible] effectus suis et hec continet
beati Dyonisii 3a de divinis nominibus ubi per plures
similitudines hoc declarat. Idem colligitur ex glosa
ordinaria super illo verbo Gen. 27o. Deprecatus
est Ysaac dominum pro uxore sua eo quod esset sterilis
qui exaudivit eum. Dicit enim quod conceptum Rebecce
dicit glosa Ysaac fuit promissio sed suis preci-
bus adimpletum est. Dicit pro suis [illegible] et planum est quod
hoc intelligi [illegible] non [illegible] effectus et ex isto
quomodo posset concordari aliquorum opiniones
super veritate [illegible] [illegible]. Contra tu et
ad primum [illegible] illa [illegible] quod verba potest
capi [illegible] esse [illegible] sic illud quod dixit
dominus in Jona propheta [illegible] dies et Ni-
nive subvertetur sed [illegible] non fuit [illegible] absolute
sed [illegible] si habitatores eius
[illegible] non fuerint aliter potest capi [illegible] finali
[illegible] quod verbo [illegible] dicta potest immutari precibus
suorum [illegible] sic quia [illegible] civitas non fuit
subversa quia habitatores eius egerunt penitentiam et [illegible]
[illegible] non potest esse quod verbo [illegible] dicto precibus
suorum impediat [illegible] quia ipsa immutabilitas
[illegible] est [illegible] potest [illegible]
[illegible] in 4o [illegible] legitur ubi
legitur [illegible] non [illegible] David
[illegible] affectuose oravit [illegible] in
adulterio concepti [illegible] quod loquimur
de [illegible] verbo [illegible] accepta potest
precibus suorum [illegible] dampnari
[illegible] sic deus [illegible] potest salvare [illegible] so-
la voluntate sic [illegible] posset salvare suis precibus
[illegible] istorum quibus [illegible] legitur
[illegible] notari sancti Gregorii quod [illegible] omnes
sancti Gregorii Traianus imperator fuit liberatus [illegible] diu
[illegible] deliberatum fuit [illegible] sic [illegible] sufficit
[illegible] imperator [illegible] sancta otilie [illegible] precibus
[illegible] liberatur. Ad [illegible] quod [illegible] dei [illegible]
[illegible] omnes suorum [illegible] salute
salute predestinatorum et [illegible] non est [illegible]
sit de [illegible] naturalibus. [illegible]
[illegible]

[illegible] de sancta otilia legitur

Utrum in deo sit potentia [illegible] dicto quod [illegible] sic
quia sicut se habet [illegible] ad [illegible] ita se habet
purus actus ad potentiam [illegible] excludit omnem
[illegible] deus sit purus actus ut patet 12 metha-
phisice excludit [illegible] potentiam [illegible] colligitur ex
dictis [illegible] quod in deo est omnipotentia [illegible] dicto
[illegible] potentia [illegible] non [illegible] potest intelligi
[illegible] posse non est [illegible]
[illegible] absolucionem huius [illegible]
[illegible] duo respiciunt materiam
[illegible] reliqua duo pertinent ad ma-
teriam [illegible]. Primum est de quesito utrum in
deo sit potentia. Secundum est [illegible] in deo sint plu-
res potentie. Tercium [illegible] pertinet ad materiam
[illegible] utrum deus [illegible] aliquid facere
[illegible] quod [illegible] tenetur ea facere
ista pertinent ad materiam [illegible]. Contra
ad primum [illegible] quod duplex est potentia activa
[illegible] est [illegible] alterum ab alio alte-
rum ut alterum et passiva que est principium transmutandi
ab alio ut alio [illegible] patet per philosophum 5o metha-
phisice. Prima quod in deo non est potentia passiva
[illegible] que est potentia passiva [illegible] non est primus
actus ut patet [illegible] timore [illegible] deus est purus
actus [illegible] esse potentia passiva est imperfectus
[illegible] sit [illegible] passio ut [illegible]
[illegible] importat non est deo attribuendum ut patet
per philosophum 9o metha[illegible] Existit [illegible]
[illegible] quod deus nichil patitur nec pati potest [illegible]
[illegible] quod pati vel pati potest est potentia passiva
[illegible] quod non sequitur deus [illegible]
[illegible] intelligere [illegible] pati. 2a quod sit [illegible] in deo
perfectissime [illegible] est potentia activa [illegible] sic
[illegible] quanto [illegible] vincit plures vocis
[illegible] tanto [illegible] est potentia
[illegible] in deo [illegible] vocis facti
omni que fieri possunt [illegible] fieri potest
deo [illegible] potest [illegible] potentia activa [illegible]
[illegible] deo est [illegible] attribuendum
[illegible] 3a quod potentia activa in deo
semper est [illegible] actum [illegible] potentia activa
dei est actus [illegible] patet
hec 4o [illegible] per philosophum 12o metha[illegible] ubi dicit
quod potentia intelligendi in deo [illegible] est in actu
intelligendi [illegible] deus semper intelligit
Existit [illegible] non

resultat in deo aliquis novus actus. Item si
potentia intellectiva [illegible] actum, cum ab eterno
sint coniuncta, patet consequentia. Contra tertium ad
propositum, quod deus frustra sit simul et semel simul
quod supponit predictam sententiam. Illa tamen de se [illegible]
dei agit, patet per philosophum 12o methaphysice. Quod prima
ad primum [illegible] sit ista quod omnis potentia dei
est eterna dei, patet quia si in deo aliud esset eterna
et illud potentia [illegible] non esset omnium simul simul
quod est suppositum [illegible] premissa. Secundo contra quod potentia
[illegible] in deo volendi et intelligendi non
est aliud quam divina essentia. Contra quartum quod in deo non
sit realiter plures potentie [illegible] quia [illegible]
[illegible] non omnis potentia [illegible] omnis potentia dei
esset eterna dei, sequitur conclusio contra premissam. Secundo
contra quod licet deus velit et realiter aliqua
intelligat que non vult, [illegible] tamen [illegible]
in deo [illegible] potentia volitiva, supposita conclusio [illegible]
patet quia deus intelligit malum culpe, quia
[illegible] et tamen non ignorat et
tamen deus vult malum culpe [illegible] suppositi [illegible]
est [illegible] supra positum in conclusione patet consequentia
quod in deo non sit plures potentie [illegible]
[illegible] quod [illegible] et eterna [illegible] non [illegible]
tamen [illegible] est eterna sic intellectus divinus [illegible]
intelligit et volitus illud non [illegible]
intellectus est volitus. Contra tertium ad [illegible]
pono illa [illegible] quod potentia dei est infinita
[illegible] patet per [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
sic deus non potest tamen effectum effectu [illegible]
te qui possit [illegible] [illegible] est infinite
potentie productive quia patet [illegible]
[illegible] non sit [illegible] phisice. Ex ista [illegible]
[illegible] [illegible] partes [illegible] deus potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tos potentia [illegible] non finita [illegible] tamen [illegible]
[illegible] quod deus possit deus facere quos
[illegible] sic [illegible] ultimate [illegible]
[illegible] est simul impossibile ut patet intelligenti [illegible]
[illegible] nolo illi hoc loco [illegible] morari
Contra tertium ad [illegible] [illegible] distinguendum
est [illegible] [illegible] alia est coactiva [illegible] necessitas
iustitie [illegible] [illegible] ethicorum [illegible]
coactiva [illegible] [illegible] quod [illegible] non
deus ut [illegible] [illegible] necessitas et
immobiliter sine immutabiliter [illegible] sic
si aliquis sic [illegible] iusti [illegible] et [illegible]

[illegible] per [illegible] quod non possit resilire ab
actibus ipsius et ista necessitas iustitie si deo
attribuitur [illegible] potest esse [illegible] bona quod attribuitur
deo propter meritum nostrorum [illegible] [illegible]
deus dicitur iustus [illegible] et illud [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] reparatur est [illegible] ana-
[illegible] iustitie [illegible] tamen meritum [illegible]
[illegible] deus ut [illegible] [illegible] iustitie [illegible]
[illegible] salvator [illegible] tamen [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] in [illegible]
sumus. Alio modo potest intelligi illa iustitia
deo conveniens non propter meritorum nostrorum exigentiam
sed propter divine [illegible] bonitatis decentiam [illegible]
[illegible] et absolute [illegible] quod deus operatur sicut
[illegible] iustitie [illegible] potest facere quod non deceat suam
bonitatem. Alio modo [illegible] illa decentie iustitiam
[illegible] [illegible] ordine [illegible] dei [illegible]
iustitie qui ordine [illegible] universi potest [illegible]
et si [illegible] alius ordo quod [illegible] faceret
decens et iustus quia ipse est qui [illegible] rebus
hoc est iustum dicente venerabili [illegible] [illegible]
prologiam 2o capitulo. Illud [illegible] iustum est quod
[illegible] ibi [illegible]. Ad argumentum
principale dico quod [illegible] actus non concludit [illegible]
potentia sed concludit passivam [illegible] et [illegible]
activam [illegible] perfectam activam tamen concludit [illegible]
[illegible] non derogat actui puro. Sequitur distinctio
[illegible] [illegible] [illegible]

Utrum deus totum universum quod potuit facere
melius quam ipsum fecit [illegible] quod non [illegible]
angelus [illegible] de libero arbitrio [illegible] sic [illegible] quod
[illegible] [illegible] melius [illegible] [illegible] [illegible]
bonorum [illegible] non potest [illegible] fecisse
nobis cogitari que non sit de [illegible]
[illegible]. Oppositum sic [illegible] totum universum est
finite bonum [illegible] omni finito bono potest
fieri [illegible]. Ad solutionem [illegible]
[illegible] est [illegible] primo [illegible] [illegible]
[illegible] universum possit fieri melius. Secundo
[illegible] [illegible] deus facere possit [illegible]
aliud universum isto [illegible]. Contra tertium
ad primum [illegible] aliqua partem universi fieri
[illegible] meliore potest intelligi dupliciter. Uno modo
ad perfectionem accidentale. Alio modo quo ad perfectionem
[illegible]. Primo [illegible] deus [illegible] potest
facere meliorem [illegible] ad perfectionem accidentalem
[illegible] [illegible] manente [illegible] sic

quia perfectiones accidentales non sunt de sua
ratione et tamen quia ipse non sit intensive in-
finite deus potest eas latitudinem intendere in quo va-
Item patet quod pro parte magistri qui super 3um
dicit quod deus potuit facere hominem christum perfectiorem
posset sed contra est quod talis homo esset 2um perfectiones
accidentales meliorem quam homo qui debet et potest
peccare. Item pro parte magistri in textu si
creatura non possit fieri melior perfectione collata
hoc non esset quia deus non posset plus dare
vel quia creatura non potest recipere nullum istorum
potest dici ergo etc. Item 2um fide nam deus
post hanc vitam dabit hominibus beatis
dotes ~~glorie~~ glorificationis ~~dotes~~ glorie
corporis et anime et cum eisdem dotibus posset homini
imputari dominio dignificatione et perfectione et tamen
est quod talis homo esset melior homine cum necessario
convenire bonum divinos tempore quod multum implere
miseris. Contra tamen ad 2um primum pro parte
quibus doctores quod ponunt 1um quod deus
non potest rem creatam facere meliorem quantum ad
perfectiones essentiales ita quod res maneat eadem
specie probant eam sicut quia predicatum quod quantum
ad perfectiones essentiales [illegible] quod [illegible] probant
sic thoma dicente Contra ut patet divisione
dicente augustine quia quam illa semper ad speciem
rerum pertinent sicut alibi[?] genus essentialibus ipsius
rei rapi[?] dicit speciem et essentialis que est speciei
[illegible] Item dicitur patet hoc per porphirium quod
dicit quod differentia essentialis facit aliud et differentia accidentalis
facit alteratum Item istius opinionis dicitur fuisse
philosophus nostro methaphisice ubi dicit quod species [illegible] sunt sicut
sicut numeri ubi in quo omnis istius possit probabiliter
sustineri propositio pro parte domino dicens quod non
quia prima est 1um quod deus non potest rem creatam
facere meliorem perfectione essentiali ipsa manente
omnino eadem in numero quia addito gradu facit
aliud totum cum illud prius erat patet ergo etc.
2a quod deus rem creatam potest facere meliorem
perfectione essentiali ipsa tamen manente eadem specie
cum perfectiones sunt quia hic non intendunt sed
iterum predicatum gradus ad quantum et non
potest assignari quia sic non possunt in tempore
formales sine perfectione essentiales ergo etc.
collegi [illegible] parisius et de puncto
quia ad [illegible] sunt perfectior quam illa modo
et tamen est quod adhuc est et sunt eiusdem speciei
cum illa modo ergo etc. 3a quod quibus creatura
producta vel producenda deus potest producere me-
liorem hoc et [illegible] thomas de argentina
pro quo deus non potest producere creaturam infinite
perfectionis et bonitatis ergo quia cuiuscumque creata bona
producta que semper finita est potest producere
perfectiorem perfectione in duplo in triplo sine sta-
tu et hoc quia dicitur esse dominus dyonisius in
libro de divinis nominibus ubi creaturas a deo
productibiles assimilat numeris et deum assimilat
unitati sed planum est quod perfectione numeralis
procedunt in infinitum. Sed contra illam
questionem sunt quidam magistri doctores qui
tenent oppositum questionis sunt subtiliter ~~[illegible] quod esset dare~~
dicunt sic quod esset dare scilicet quod in conceptu dei esset
aliqua creatura distans in infinitum
ab aliqua alia et prius talis esset in infinitum
perfectionis ~~et~~ 2o totum eius ~~[illegible]~~ creatum
est finitum imperfectionis quod non potest infinite
semper perfectior creatura produci patet quia deus
excedit totum eius creabile ergo etc. 3o quero
aliquid est propinquius deo tanto est perfectius et no-
bilius sed quanto est [illegible] est deo propinquius
Thomas de argentina contra hoc dicit
3um et solvit ea. Ad primum dicit thomas
de argentina quod [illegible] et negat quod in talis creatura
sit infinita in perfectione et dicit quod possunt esse
plures infinite distantie quarum una sit maior
et alia minor non placet michi illud. Non
negat quod dat quod licet creatura in genere
ista distantia finita distat ut patet cuilibet
intelligenti. Ad 2um negat antecedens quia in potentia totum
eius creabile esse ut patet de se. Ad 3um dico
quod quanto [illegible] non querit aliquid ad per-
fectionem ut ipsa est una creatura perfectior dominus
huius ipsius excellentia in essentia. Contra tamen
ad 2um et 3um quia ea prius oportet considerare
de universi finis et ordo. Ad 2um
hic ponit 3es questiones prima est hec quod
finis universi non potest fieri melius quam
in forma et patet sic quia finis totius universi
est deus ut patet 12o methaphisice ergo etc. 2a
quod universum vel eius ordo integracione
potest fieri et esse melius quam perfectius est quod
partes universi integrantes sunt finite
bonitatis et perfectionis. Item suprema creatura
universi est finita in infinitum distat
distantia perfectionis a deo ergo etc. Item sicut in-
tuit bonaventura deus potuit universum
facere maius magis extendendo amplius et latius
et tamen maiore quo sic potuit facere

vnivers[um] magis [?] melius ita potuit facere magis

maius magnitudine bonitatis et virtutis patet et ideo
predicta est conclusio procedit articulus Et solet
quidam distinguere de perfectione continentis universi
continentia et actualitatis et tunc hic patuit conclusio quia
universum est sepe fit maius in perfectione actuali
sicut cum fit plura in dimidium et sepe mi-
nuitur in perfectione actualitatis cum fit pauciora in
dimidium sed dicatur primo quod si sic maneret
in illis consistat perfectio continentis quia dicitur et
non possent intendi perfectionem virtutis quia
dicitur non maneret idem universum Set
potest quantum ad ultimam partem est solvere in
verbis Secundo quod universum ex parte ordinis partium eius
non minus non potest fieri melius patet sicut quia
deus omnium artifex sua perfectissima sapientia
perfecte universum et unum et suarum perfectionum
exigentiam ordinatissime disposuit et quod
sit [?] Contra tertium ad secundum articulum pono illam conclusionem
quod deus potest facere aliud universum isto
melius quod quod potest est fieri sicut deus potest
aliud universum isto melius potest est fieri
eo quod hic nulla implicatur contradictio sicut ma-
nifestum est in re sicut absistit quod deus plures
in primo celi ut patet eo processu ubi de quo est pueri-
le nullus ad rationes principales dico quod illud
dictum Augustini intelligendum est sic quod quod boni
potest cogitari de universo posuit sic se
habere sicut illud dictum scilicet sicut deus fecit
universum Ad primum licet tamen nec aliquis gradus
absolute loquendo posset facere meliora
multa que nondum fecit dico quod ergo quia

Utrum voluntas divina sit omnium rerum que
causantur in tempore [?] quod non videtur sic quod est omnino
immutabile non potest esse causa in tempore mutabilium
effectuum sed voluntas dei est immutabilis et effectus
videntur sunt mutabiles quia aliter causari non po-
ssent et respondetur Oppositum arguitur sic voluntas
artificis est immediata causa eorum que fiunt
sua arte fiunt sed deus est omnium artifex sicut
preciarius [?] Responsio hinc questionis videtur de
est debitus primo an in divinis sit voluntas secundo
an deus [?] per dei possit omnibus velle
sic ipse [?] omnipotens [?] estam [?]
Tertio de causalitate [?] Contra [illegible] ad primum pono
illam conclusionem [illegible] ipse est in divinis
hoc patet auctoritate [illegible] ratione quantum

ad primum dicit apostolus ad ephesios primo de deo et cetera
consilium voluntatis sue et ibi de eo apportare voluntatis
sue item voluntati eius quis resistet et ro sepe re-
pleta est de hiis Item sic dicit damascenus libro
3 capitulo 19 deus perfectissimus sicut vo[luntas]
angelis autem et hominibus que voluntas et cetera
quod fit ymago divine ne que est voluptuo-
sissima et arbitrio plena est et ideo tene-
sic Thomas ad decimam [?] illud quod est de perfectione
intellectualis nec hoc deest et perfectissime reperitur
in deo tamen ipse sit natura intellectualis ut dicit
philosophus 12 methaphysice sed voluntas est huiusmodi ipse
patet quia sicut appetitus naturalis est de perfectione
naturalis que caret cognitione et appetitus sensitivus
de perfectione nec sensitive sic voluntas que est
appetitus intellectivus de perfectione nec intelle-
ctive et iam sic non esset perfecte que appe-
titum naturalem non appeteret nec appetere posset de-
cedendum nec esset perfecte sensitivus quod sit appe-
titus non esset perfecta si careret appetitu in-
tellectivo sine voluntate et respondetur Item hic vo-
luntas dicit perfectionem simpliciter in deo est dignissime
hic attribuendum actu patet quia voluntas est potentia
continentia libera et in quocumque reperitur hic
est melius quod si illa potentia careret et ideo et cetera
Anselmum est quod dico perfectionis simpliciter et ideo ipse
ipsa quod nec cognitum illis sic voluntas hic est
potestas voluptas equitas et liberalitas
ita quod ista non sunt sine voluntate sed ista pre-
excellentissime sunt in deo ergo et cetera Sed forte dicitur
voluntas movet ab appetibili ut habet 3 de
anima et 3 ethicorum sed in deo nec est commo-
ueri possit Item secundum Augustinum in libro de libe-
ro arbitrio voluntas est volens motus sequitur
consiliis Item Augustinus in libro de diversis animabus
dicit quod voluntas est animi ad aliquid consequendum
vel fugiendum Ad solutionem hoc non dicta sunt de voluntate
et ideo non faciunt contra conclusionem Contra ad secundum 29 ar
articulum pono illam conclusionem quod licet deus ex sua
potentia sit et dicatur possit omnipotens et ex sua
scientia sit omnisciens non ex sua voluntate
est nec dici potest omnivolens primum patet quia sic
patet quia deus potest omne quod est possibile et scit
omne quod est scibile ideo potest est omnipotens
et vocatur et est omnisciens et tamen est in quantum ad
potentiam et ipsa est de omnibus bonis et quia

in solis bonis salvatur non potest [illegible] posse ma-
lum non est posse eo quod posse malum sit posse
deficere sed sicut [illegible] est posse deficere non est
posse. 1a ratio [illegible] ante quam [illegible] ad secundam est ista
quod scientia est universalis omnium futurorum presentium et preteritorum
sive sint bona sive mala eo quod scire ma-
lum sit bonum. Sed contra per predicta quia sicut velle ma-
lum est velle licet posse malum non sit posse
patet quia dicit Augustinus quod peccatum est in tantum voluntarium quod
si non esset tantum voluntarium non esset malum
et idem patet per Philosophum 3o Ethicorum. Tunc sic velle ma-
nt lum sufficit culpe. 2a ratio. Si autem queratur quare non
potentia non salvatur in malis sicut in voluntate
videtur Bonaventura distinctione [illegible] quod potentia dicit ipsum quod
dicit primo [illegible] et potentias dicit de potentia
activa [illegible] et non est in privationibus tamen
est potentia sed defectus. Sed voluntas dicit ipsum quod
dicit primo [illegible] indicit complacentiam vel
[illegible] sicut in bonis et velle malum est
velle sed posse malum non est posse etc.
3 [illegible] Utrum [illegible] ipse Bonaventura scilicet quod divina
voluntas sit causa eorum que causantur et aliud
[illegible] omnium [illegible] sit immediata
causa [illegible] ad [illegible] post [illegible] hic duas
questiones. Prima sit quod divina voluntas est causa
omnium rerum quare [illegible] sit quare Deus est causa omnium
rerum [illegible] sed non est causa [illegible] potest [illegible]
[illegible] facere eo quod multi possit et sciat
quod non facit est causa quare volens tamen [illegible]
ut fieri [illegible] [illegible] sit Deus est causa
rerum [illegible] aut [illegible] fortuna [illegible]
voluntates non probatur quia sit sicut [illegible] [illegible]
non [illegible] et fortunas [illegible] causa [illegible]
[illegible] restat in quod [illegible] 4o [illegible]
dicta [illegible] primo Phisicorum Augustinus ad Orosium ubi
dicit quod omnis causa causa est voluntas Dei
Item Pelagium de [illegible] ubi dicit quod omnibus
creaturis [illegible] Dei voluntas attulit sed filio [illegible]
dedit. Item Priscianus [illegible] ubi dicit
[illegible] est [illegible] qui voluntates Dei nosse desi-
derant quod voluntas Dei omnium que sunt
ipsa sit causa. 1a ratio. Item [illegible] super
[illegible] [illegible] dicit glossa Deo [illegible]
est velle quod facere quare [illegible] voluntate res [illegible]
[illegible] 2a quod sit ista voluntas divina est omnium
rerum quare causa immediata causa [illegible] sit causa producens
totum effectum [illegible] dicitur est causa immediata
sed voluntas divina producit totum effectum 1a
[illegible] patet quia effectus [illegible] immediatus

attingit quod ab eo [illegible] causatur [illegible] secundum [illegible]
[illegible] esse [illegible] in aliquibus effectibus [illegible]
[illegible] divina voluntate tamen in eo intimius [illegible]
[illegible] quod causa 2a quia [illegible] ut dicit magister [illegible]
[illegible] causa [illegible] plus influit super causatum
quam causa secundaria. Item Deo attribuitur [illegible]
[illegible] ut patet per [illegible] [illegible] 1a 2a [illegible]
[illegible] Philosophi 12o Metaphisice [illegible] Deo est at-
tribuenda [illegible] nobilitatis dignior [illegible]
qua potest sed hic est esse causa prima [illegible] in [illegible]
1a est [illegible] quod Philosophus [illegible] qui 3o dicit [illegible]
[illegible] quod voluntas Dei est prima et summa causa omnium
specierum et motuum [illegible] ad [illegible] [illegible]
Deo [illegible] est quod [illegible] est [illegible] eo quod volun-
tas divina sit et [illegible] sit et est summe
libera et non [illegible] effectuum [illegible] potest
[illegible] omnibus causa immediata [illegible]

Utrum Deus velit mala fieri [illegible] bo-
naventura [illegible] sit quod Deus non vult [illegible]
[illegible] [illegible] est fieri [illegible] est fieri hic Deus
vult fieri sed malum [illegible] est fieri [illegible] Deus non vult ma-
lum fieri [illegible] est [illegible] solum vel
volibile quod [illegible] est sibi odiosum et displi-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] videtur esse Deo
nobis [illegible] utrum Deus velit mala fieri [illegible]
utrum bonum sit mala fieri [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod dicitur est malum scilicet malum culpe
et malum pene [illegible] hic ponam duas conclusiones
quarum prima est quod Deus non vult fieri malum
culpe quod Deus non potest facere hic non vult malum
fieri sed Deus malum culpe non potest facere ut
colligitur [illegible] super de [illegible] potentia ubi di-
cebatur quod malum culpe posse non est posse
et non Deus non potest malum culpe facere [illegible]
[illegible] est fieri Deo [illegible] de [illegible] volente
ut dicit Augustinus [illegible] [illegible] [illegible] sed Deo [illegible]
[illegible] non fiunt mala culpe in [illegible] [illegible]
illa [illegible] est [illegible] quod magister [illegible]
hic [illegible] que ponit quod [illegible] Deus
non velit mala tamen vult fieri mala et
esse mala quare sit Deus non [illegible] [illegible]
quod [illegible] est [illegible] primo [illegible] tamen ipse
sit [illegible] [illegible] sic vult fieri ma-
lum [illegible] [illegible] [illegible] bonorum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volens
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quia vult nullatenus esse potest. Sed deus qui est summe sapiens vult secundum sanctos patres peccata mala ipsis que accidunt que possunt cum sit illa actio nullo modo potest esse sine mala actione precedente etc. Contra ista si deus vult mala fieri vel non vult. Si dicitur primum sequitur oppositum. Si vero secundum et voluntas dei non esset omnipotens contra illud Hester 13° Domine in ditione tua cuncta sunt posita et non est qui tuae possit resistere voluntati. Item beatus Augustinus in enchiridion sic dicit non fit aliquid nisi omnipotens fieri velit. Sed multa fiunt mala, igitur etc. Item vel deus vult mala fieri vel vult ipsa non fieri. Non potest dici secundum quia tunc mala non fierent. Igitur oportet dici primum. Solutio ad primum dico quod non est simile de facto et de malo culpe quia factum esse est verum sed malum culpe esse vel fieri non est bonum. Et ad probationem dico quod non omnis occasio licet est mala sit occasio boni est bona. Ad secundum dico negando consequentiam quia ad hoc quod deus non potest esse sine quod vult deus sed sufficit quod sit permissum vel quod est dei potestati non prohibitum. Sed dicitur permissio signum voluntatis ut habetur in dictis magistri. Sed deus qui verus est [illegible] non potest unde signum falsum. Igitur quod deus permittit hoc vult ipse velle. Solutio permissio non est proprie signum voluntatis divine tamen sit de malo faciendo. Sed est signum voluntatis de bono eliciendo vel extrahendo ex ipsis malis. Sed habetur est in textu beati Augustini in enchiridion ubi dicit quod omnipotens deus non permitteret fieri aliquid malum nisi adeo esset omnipotens quod etiam de malis eliceret bonum. Ad tertium dico quod deus non vult mala fieri. Et ad hoc non sunt necessaria et nego quoniam quod quando deus non sit omnipotens quia dico quod non fit contra dei voluntatem etc. [illegible] Item dicitur quod beatus Augustinus loquitur ibi de voluntate beneplaciti. Igitur quod impossibile est aliquid fieri. Ad quartum dico neutrum quia datur medium scilicet quod deus non vult mala fieri. Sed tamen quod deus vult malum pene fieri quia malum pene est bonum [illegible] quod malum pene fieri pertinet ad opus iustitie. Igitur etc. Contra argumentum ad secundum [illegible] ponens duas propositiones consequentes ut patet prima quod malum culpe fieri non est bonum et illud non est bonum [illegible] non est bonum ut habetur [illegible] [illegible] fieri quia malum [illegible] fieri est bonum. Sed quia quod sit [illegible] [illegible] iustitie hoc fieri est bonum eo quod hoc est iustum ut habetur [illegible] iustitie quod ethice. Sed malum pene sit iustitia exigente ut patet ibidem. Igitur etc. Et habetur hoc expresse in ultimo dicto scoti quod deus iusto iudicio punit malum culpe et ideo bonum est fieri malum pene. Ad tertium [illegible] patet per dictum et solum quod penultima [illegible] precedet [illegible] et conclusiones [illegible] prima

Contra deus [illegible]

Utrum si deus ab eterno vellet quod ab eterno non voluit posset hoc velle mutare. Quod sic quia omne quod est in potentia est fieri [illegible] contradictoriorum ad contradictorium non fiat mutatio. Sed velle et non velle sunt contradictoria igitur etc. Secundo sic deus vult Iudam esse dampnatum et tamen hoc non voluit. Quia quamdiu vivit Iudas deus hoc voluit. Eo quod deus omnes qui vivunt vult salvos fieri ut patet per apostolum ad Thimotheum 2° capitulo. Contra sit [illegible] contra [illegible] que vult ut [illegible] quod deus secundum [illegible] sitio [illegible] unius voluntatis possit eadem [illegible] precepto etc. Duo faciunt [illegible] duas tenentium unius voluntatis conformare voluntati divine [illegible] conformitas requirunt [illegible] voluntates [illegible] duo faciunt [illegible] [illegible] Contra articulus ad primum [illegible] [illegible] potentia est deus [illegible] velle quod ab eterno non voluit [illegible] sic deus [illegible] ut [illegible] quod ab eterno [illegible] sic [illegible] quod ab eterno non voluit [illegible] intelligere et velle sunt actus [illegible] sed deus [illegible] de novo voluit intelligit ut habetur [illegible] [illegible] [illegible] cum velle quod prius non voluit [illegible] voluntas [illegible] deus [illegible] actus [illegible] quod deus ab eterno voluit Iudam dampnari ita quod ab eterno voluit quod [illegible] tempore esset dampnandus et puniendus [illegible] penitens et [illegible] sit [illegible] dampnatus puniendus et punitus [illegible] patet quod [illegible] sit ad [illegible] [illegible] sit [illegible] si deus [illegible] de novo vellet quod ab eterno non voluit [illegible] est [illegible] quod fiat transitus de contradictorio in contradictorium [illegible] fiat mutatio [illegible] volitione [illegible] actus [illegible] non fit mutatio [illegible] quod deus ab eterno voluit [illegible] [illegible] numquam [illegible] apud deum fiet mutatio [illegible] velle in nolle [illegible] fieri mutatio [illegible] Contra [illegible]

[illegible]

[illegible] sic deo adiuvante finis est primi libri s[ententiarum]

Expliciunt questiones primi libri sententiarum in feria sexta in vigilia sancte dorothee Anno domini m° m° nonage° quinto

Utrum mundus possit fuisse ab eterno quod sic arguitur. Quod
mundum fuisse ab eterno non implicat contradictionem. Igitur
quod habetur nunc probatur sic quia si implicaret contradictionem tunc
oppositum posset demonstrari ad impossibile quod est contra
philosophum qui dicit quod mundum fuisse ab eterno sit
problema neutrum. Item dicit hoc Alexander et rabbi Moyses
secundo Topicorum. Oppositum videtur. Fuisse dicitur Damascenum
libro primo ubi sic dicit quod non est aliquid de natura
non est aptum natum esse [simul] coeternum ei quod sic
fuit et semper est. Mundus est deductus ex non esse ad
esse. Igitur etc. Pro solutione huius questionis videndum est de duobus.
Primo de isto utrum mundus ab eterno esse potuit.
Secundo an deus potuerit et voluerit mundum libere creare.
Tertio an contradictioni potentie creandi alicui creature communicare
possit. Circa primum in hoc doctor quem
quem sequor puta Thomas de Argentina ponit duas
conclusiones. Prima est quod mundus non potuit esse ab e-
terno possibilitate potentie passive. Secunda quod potuit esse
ab eterno possibilitate potentie active creatoris. Licet contra
complures solempnes doctores negent conclusionem tamen videtur
revelle eam sustinere ad divine potentie preeminentiam
extollendam. Conclusionem primam ipse probat sic mundus ab
eterno nulla potentia passiva fuit. Igitur etc. Secundo dicunt
quod mundus non potuit esse ab eterno possibilitate
passive potentie. Contra istas conclusiones doctor probat sic primo
mundum et quamcumque aliam creaturam non repugnat esse
effective in futuro et non repugnat sibi ab eterno fu-
isse aptam. Secundo arguit sic non minoris potentie deus
fuit ab eterno quam in tempore. Sed sic in tempore potuit mun-
dum producere. Sic ab eterno ~~sic ab eterno~~ potuit eum
producere. Tertio non minoris potentie est deus quam ad pro-
ductionem creature quam aliqua creatura. Sed simpliciter effe-
ctus sol producit lumen sibi coevum, et ignis ca-
lorem. Ita quod si sol ab eterno fuisset lumen ab eterno
a sole fuisset productum. Igitur etc. Quarto sicut non minus
potens est divina essentia quam divina persona. Sed divina
persona ab eterno genuit de se divinam personam. Igitur divina
essentia potuit ab eterno producere creaturam a se realiter
distinctam. Quinto sicut illud quod ab alio procedit per motum
communis sit posterius in duratione tamen potest semper coeva
esse ut apparet de imagine in speculo ad presen-
tiam rei. Cum ergo maior sit distantia per se inter
creaturam procedentem a deo sine motu. Igitur etc. Sexto sicut
intellectus quamvis potest apprehendere sive intelligere deum
ab eterno producere vel produxisse mundum ut patet per beatum
Augustinum .10. de civitate dei ubi recitat ~~opiniones~~

opiniones platonis de eternitate mundi. Sed deus
potest plus facere quam nos apprehendere. Igitur
non est impossibile apud deum. Hoc venerabilis lincolniensis probat
et patet per beatum Augustinum qui in de revolutione
incepta sic scribit. Deinde deo aliquid
posse quod nos fateamur nos investigare
non posse. In rebus enim mirabilibus tota
ratio facti est potentia facientis. Igitur etc. Contra
veri istius videtur esse sustinendum. Nunc est divine
potentie preeminentiam extollendo. Prius de po-
tentia dei neque filius. Sic audivi aliquos
concessisse quod deus per omnipotentiam suam posset
facere quod quod dictum factum est sit non factum
impossibile sit hoc. Sic non est in dei potenti-
a sed potius eius oppositum non apparente opposita
pono questionem. Primo expediam me de
sophismatibus. Quantum ad primam ab eterno mundus
potuit esse possibilitate potentie passive.
Probatur sic quia ab eterno mundus potuit esse
productus. Igitur ut videtur quia probatum est quarto
eductive sed ista non potuit
produci. Antecedens patet quia quidam ab eterno
potuit produci. Hic est educere inductive ad
singulas suas probationes. Et tamen est ... non tamen
ex hoc quod non natura sed libere mundum
produxit sic patebit infra articulo secundo
Tertio quod sic ista ab eterno potuit esse deus
mundus possibilitate potentie active probatur sic. Deus
sic procedens sic quia ab eterno deus potuit
mundum producere. Quare vaga ... probatur
sic. Quarto ... sic impediret ... Quarto
videtur sic iste mundus non potuit esse ab eterno
nec possibilitate potentie active nec possibilitate
potentie passive. Probatur sic deus non potuit
producere mundum ab eterno et nec mundus potuit
produci ab eterno. Ergo nec possibilitate active neque
passive mundus potuit esse ab eterno. Antecedens
probatur sic nullum creatum potuit esse ab eterno
et antecedens ... non est ... probatur sic quia
non sunt impossibilia quorum rationes formales
contradicunt sed eternum et creatum sunt huiusmodi. Quia
eternum est quod non habet esse post non esse sed
creatum habet esse post non esse. Probatur quia implicat
aliquid creatum fuisse ab eterno et deus non
potest hoc facere. Contra istam conclusionem probatur contra
ipsam quia ponit ille doctor de
possibilitate potentie active et passive
vel ... determinat in materia. Igitur sic
arguitur imposita aliquid et possi-
bilitatis potentie passive sic et active
sic exemplis clare probatur. Quinto non

obstantibus quibusdam prioribus potest probabiliter
sustineri non esse impossibile hoc fuisse ab eterno
quotiens certe demonstrato / patet quia ista
non implicat contradictionem hoc fuit ab eterno
quo tunc demonstrato licet ista implicat
hoc creatum fuit ab eterno / in textu / ad ratio-
nes in oppositum primo / ad primam quod non est
simile sicut de ruina vel ruitiva domus apte posita
recipere / quia deratione creati est quod
habeat aptitudinem esse post non esse / sed non est
de ratione creati aut creature quod apte posita
habeat non esse post esse / ad secundam dico quod potest
concedi prima quod possum sic quod ab eterno deus
potuit facere vel creare mundum / ad
tertiam concedo antecedens et consequens et nego consequentiam
quia sol in virtute superioris agentis
potest produci eodem tempore et non sequitur
quod deus possit hoc facere saltem productione non
est / ad quartam dico quod non est simile quia
quando mutatur non est mutatio de non
esse ad esse sic productio eadem / ad quintam
dico quod non est simile / et patet ex solutione unius
secundi / ad sextam concedo totum unus et nego
quamquam quia licet deus possit aliqua fa-
cere que nos non possumus intelligere
tamen ergo nos possumus propter complexo
intelligere impossibilia que deus non potest
facere / ut in opposito esset contradictio
ita et in istis solutionibus
patet ex dicto argumentum confirmatione ra-
tionibus
2a ar9 / Circa rationem ad secundum articulum ponit
ibi dicit duas conclusiones / prima est quod deus
non produxit nec produxit creaturas natura-
liter probat sic quia sicut omnes creature
esset equales / secundo quia est naturale
quia prima patet quia agens mere naturaliter
agit ad ultimum sui posse et de
omnibus facit optimum quod fiat patet per
philosophum 2o celi / et hoc debet bene dis-
posito materie vel aliquo contrario effica-
cius impediret quod in opposito dicitur
potest / secundo quia mundus fuisset ab eterno
quod est impossibile ut patet ex dictis in precedenti arti-
culo patet quia agens naturale agit statim
sine exerceat vel patiatur resistentiam / sed deus
qui est infinite potentie ab eterno nunquam potest
potuit resistentiam / in textu / secunda sit ista
deus mundum et omnia creata produxit libe-
ra voluntate / quia nobilissimo agenti
debet attribui nobilissimus agendi modus

sed modus producendi intellectu et libera voluntate est
nobilissimus ut dicit de se / patet in textu / sit hoc quarto ca-
ritur demonstratione sed scriptura quia ... sed ipsa in ipso
omnia quecunque dominus fecit in celo et in terra / in textu
/ Ecce de his vide lucidius in libro de similitudinibus omnibus
creatis scilicet voluntas dei causa est / in textu / Circa
tertium articulum ad secundum ubi dicitur de similitudine respectus
ingredi materia / premitto ista conclusio quod creature
capi / alia generaliter pro facere / sic intelligendo quod creatio
sumitur pro productione alicuius
ad hoc solet modo dici aquibusdam secundum productionem alicuius
ex nichilo causa independente agentis / secundum modum
pro productione alicuius ex nichilo / sive agit
dependenter sive non / Circa materiam ad primam acceptionem
huius ultimo dicitur non est dubium / ad hoc quod quarta
quod impossibile est quod deus communicet creature potentiam
creandi sic scilicet independenter creatum / quia non potest
deus hoc facere / quia omnis actio creature ab
ipso dependet / quia est impossibile quod creatura sit
principale agens mediante vel immediate alio actu
/ Ex quo sequitur ad ultimam acceptionem de qua
querit locum tractatus huius materie est po-
sita ista conclusio prima deus potest communicare creature
potentiam creandi effective / probatur sic quia deus
potest facere quod creatura concurrit active ad creationem
alicuius creature licet ipse deus sit principale agens
sicut et talia potentia agendi communicata ideo ut
si deus communicavit creature potentiam effective
portandi lapidem / et sic tamen dicit quod ille sit com-
municata ita potest communicare potentiam creandi effective
patet quia non videtur nisi quod deus producit creature
sicut homini vel gratia quod agit aliquid cooperans
et actionem dei largiter iniuriat locum / licet ex solo
quod deus agit in iniuriat in textu / Ex isto capitulo
in eo imaginandi sic expresse nisi est intentio simile non
conveniunt / secunda quarta quia pone volo probabilem et solu-
tione sit ista quod deus defacto communicavit cre-
ature potentiam creandi / patet quia creatura concurrit ad
creationem tunc agens secundarium ubi deus est agens
principale / in quarto vero quia patet ex dictis / quia sic dicitur deus
communicare creature potentiam creandi sacramenti est notum
institutorum ad misse / in quibus gratia creatur
et recipientibus sacramentum infunditur talis impossibile
de virtute dei et hominis hoc maxime est ... octavo
vbi dicitur quod cum audissent apostoli quia recepit sa-
maria verbum dei / miserunt ad eos petrum et
iohannem / qui imponebant eis manus et recepe-
runt spiritum sanctum / ubi utique gratia creata fuit et
eis infusa / non dicitur hoc impossibile sit in
sacramento apostoli et habet ministrabit / sed principaliter
sic in puto quod hoc sacerdotes ... causa est
generant ad creatorem generate / quando infide fuerit

merit esse administrare et si decebat sufficienter
in quibus ipse gratia [illegible] Ad decimum (?) in quo
dico quod implicat aliquid creaturam esse deum simpliciter
abstractio sicut patet per praedicta. Circa conclusionem
tertiam primi articuli. Sequitur [illegible]
[illegible] libri quarti articuli

Utrum caelum empyreum sit luminosum. Quod non
sic, quia caelum empyreum est maximum omnium cor-
porum; si esset lucidum, tunc numquam haberemus
noctem, eo quod cum sol esset absens, illud cae-
lum illuminaret totum aerem. Contra. Magister
in ista distinctione secunda adducit sanctorum [illegible]
[illegible] quod caelum in quo angeli fuerunt creati
facti sunt est dictum empyreum, id est igneum,
non a calore sed a splendore. Respondeo. Circa istam quaestionem
videbitur et declarabitur: primo an possit natu-
raliter vocem audiri illud caelum empyreum; secundo
qualiter sit illud caelum empyreum; tertio videbitur
utrum aliquod caelum sit supra octavam sphaeram
praeter empyreum; quarto an aliquod caelum sit
supra. Circa primum ad primum sunt variae opiniones,
quia caelum dictum esse quod sancti appellant em-
pyreum possit audiri naturaliter vocem, et haec
opinio probat oppositum suum multipliciter. Primo sic:
quia deus esse potest in homine naturali naturaliter vocem
audiri, ergo caelum empyreum esse potest vocem
naturaliter audiri, quam dicitur tenere [illegible]
[illegible] hoc esse possibile [illegible]
quod ille remotissime a sensu. Secundo sic:
separatus esse in homine naturali intelligibile
[illegible] dicitur patere 8o physicorum et 12o
metaphysicae, ubi ponuntur primum ipsius esse [illegible].
Tertio sic: illud quod habet realem influentiam
informatum est [illegible] et de numero [illegible] ista
sed caelum empyreum realiter influit [illegible] effectum
[illegible] ut patebit infra [illegible] in ista in-
[illegible] videtur mihi quod [illegible] istius opinionis non sit
probata nec possit efficaciter probari; ideo aliter
dicendo ad primum [illegible] pono duas conclusi-
ones. Prima est quod caelum istud esse
quod doctores sancti appellant empyreum
non potest emittere naturaliter vocem audiri. Secundo
[illegible] quod doctores sancti
[illegible] ponunt [illegible] caelos [illegible] planetarum
[illegible] saturni [illegible] solis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ponunt
octavam sphaeram [illegible] quod vocatur [illegible]
[illegible] deinde ponunt nonum caelum
quod vocatur [illegible] deinde ponunt

decimum caelum quod dicitur empyreum sta-
tim [illegible] imaginatione [illegible] sic caelum
illud decimum esse non potest audiri [illegible]
effectum vel effectibus [illegible]
saltem evidenter sit [illegible]
sphaeras vel caelos esse [illegible]
[illegible] considerati [illegible]
quod [illegible] vocem [illegible] sphaeris
vel caelis potest audiri vocem [illegible] sufficienter
[illegible] in [illegible] vel saltem ali-
quo modo tactum sed de isto caelo philosophi
nihil locuti sunt [illegible] aliqui
[illegible] philosophi [illegible] dictum [illegible]
[illegible] vel [illegible] est istud caelum
decimum quod sancti vocant empyreum
esse potest aliquomodo probabiliter persuaderi
[illegible] magis [illegible] super caelum
[illegible] persuadet illud
caelum esse sic [illegible] omne quod [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] in mo-
[illegible] sit prima [illegible]
[illegible] in palma sit fixa
[illegible] palma [illegible] cubiti
[illegible] cubitus [illegible] fixus [illegible]
[illegible] singulis [illegible] sunt [illegible]
caeli mobiles [illegible] patebit
[illegible] caelum immobile [illegible]
[illegible] prima sit [illegible]
[illegible] non [illegible]
sibi [illegible] quod aliquod caelum esset in-
mobile [illegible] quod omne [illegible]
[illegible] Ad rationes [illegible]
[illegible] deum esse non est de-
[illegible] caelum decimum esse sit [illegible]
[illegible] secunda
[illegible] possit de-
[illegible] ad [illegible] deligenti (?)
indigens bene [illegible] examine
Ad [illegible] dico quod licet caelum empy-
reum realiter influat in ista inferioribus
tamen [illegible] est [illegible] nihil
potest demonstrari. [C]irca [illegible] ad 2m
[illegible] pono [illegible] conclusiones. Prima est [illegible]
[illegible] sanctorum quod caelum empyreum
sit [illegible] et excellenter lucidum [illegible]
nobilissimum [illegible] debet [illegible]
[illegible] nobilissima [illegible] corporali
excellenter, sed caelum empyreum est corpus
nobilissimum cum sit [illegible]
[illegible] est nobilissima qualitas [illegible] 29a 2a (?)

corporales | ad 1am rationem || dico ad 2am celum empi-
reum est transparens siue dyaphanum | quia
dispositio corporalis que facit ad delectationem
beatorum non debet denegari loco habi-
tationis ipsorum cum in vita beata sit perfecta
et plena delectatio | sed dispositio transparencie uel
dyaphaneitatis est huiusmodi quia illa posita
quilibet potest videre alium | propter hoc
quod videt eum in diuina essentia et hec sufficit
aliquid accidentalis delectationis | ad 2am
|| dico 3o celum empireum non est mobile |
quoniam est receptaculum perfectissimum im-
pressionum | eo quod nullum celum etiam infra
istud sit causa receptaculi sicut patet primo
celi | ad 1am rationem || dico quod licet uoluerit esse
imperfectum | quia illud esse inefabile et
incomprehensibile || Solucio 2m doctores qui
ponunt quod sanctis imperfecta erit re-
surrectio corporibus beata habebunt ac-
tum sibi conuenientem gutturis | quod quidem
aer vibratus per instrumenta naturalia
vocale faciet voces | in illud ipsa
aula dei in gutture corpore || dico 2o
celum empireum est immobile | probatur
quia prius locus corporum qui sunt imperfecta
quiete debet esse immobilis | sed celum
illud est prius locus beatorum in perfecta qui-
39 ar[ticulus] ete consistencium | ad rationem || Circa articulum nonum
articulum pono istam conclusionem | quod super octauam
speram aliquod celum est scilicet celum empi-
reum | quia quod mouetur pluribus motibus non
potest esse primum mobile | sed octaua spe-
ra mouetur pluribus motibus | ergo ipsa non est
primum mobile et per consequens oportet ponere no-
num celum quod sit mobile | maior probatur
quia primum mobile quod est in summa a terra
locis remotissimis in summa debet esse simplicissimum
et minimum in genere ut habetur ibidem | sed primum
mobile debet moueri vnico tantum
motu simplicissimo | ut eius motus ve-
racius sit mensura omnium motuum | minor
patet quia 8ua spera mouetur sicut dicebat ubi
orientem ... non assignabat sed recipit
hunc motum motum ab oriente in oriens
motu tardo valde quia intentum caelis
primum in 36000 annis complet ... Ptolo-
meus et non curat astrologus vtrum realiter
ponat motus recessionis sicut motus
naturales, tamen non in magnitudine
stabiliter sit, patet intellecti || Ex probatione huius
sequitur quod primum mobile est celum

40 ar[ticulus] empireum et octauam speram | et quod primum
mobile est nonum celum || Circa articulum decimum arti-
culum sunt multe opiniones propter scripture au-
toritatem irrefragabilem ponentem aquas
aque naturales contrariorum ex alta parte || dicit
namque scriptura genesis primo | quod deus diui-
sit aquas aque erant super firmamentum |
ab hiis que erant sub firmamento || Item dicit propheta
in psalmo extendens celum sicut pellem qui
tegis aquis superiora eius || Item in danielis benedicite
aque que super celos sunt domino || Item in psalmo
et aque que super celos sunt laudent no-
men domini || propter istas scripturas dicit beatus augustinus super
2o super genesim maior est aquarum super firmamentum
esse non dubitamus | maior est enim huius scri-
pture auctoritas quam omnis humani ingenii
capacitas | et propter hoc quidam dixerunt
quod ibi esset realis et grossa aqua sicut
in mari | sed hoc non est verisimile || alii dicunt
quod ibi sit aqua subtiliata in vaporem |
et illi exponentes textum genesis primo dicunt
quod totum spacium versus sursum a terra in primo
die creatum verum fuit plenum vapore a-
queo | et quod deus diuisit illum vaporem
in duas partes | et inter vtramque fecit firma-
mentum | scilicet octauam speram ita quod medietas
huius vaporis mansit super firmamentum in sua subti-
litate || alia medietas in suo vapore
fuit ingrossata in aquas || 3a opinio fuit
quod per aquas super celos intelligantur angeli
et spiritus beati | et illa exponit propheta in psalmo
sit aque que super celos sunt laudent nomen
domini id est angeli et spiritus beati qui super celos
sunt || Et dicit ad hanc 3am opinionem fuit beatus augustinus
13o confessionum ubi dicit domino deo dicens
aquis vident faciem tuam semper et ibi
legunt sine sillabis que sit eterna vo-
luntas tua | sed hoc aperte augustinus retractat
in 2o libro retractationum dicens quod dixi firma-
mentum fuit inter spirituales aquas super
celestes et corporales inferiores non satis
considerate dictum est || 4a opinio est que dicit
quod per aquas super celos et super firmamentum
intelligi debet celum cristallinum | dicitur
dictum est inquantum ... sit super octauam
speram que est firmamentum et mouetur vnico
motu simplicissimo ... mouetur | quia
cristallinus dicitur per hoc quod aqua condensata
et hec opinio inter ... reputa-
tur probabilior || Et 2m hanc opinionem

concedi potest quod celum est aliquo modo aqueum id est
cristallinum ut probatum est supra articulo 2o et visum.
Ad rationem primam dico quod celum
octava sphera non est transparens quia
potest bene celum empireum adequate multi-
plicari [illegible] sequitur quod non sit lucidum
quia sol cum illuminat omnes speras preter
octavam speram non potest radios ad celum
empireum multiplicare dico quod
celum empireum non recipit lumen
a sole sed est ipse lumen ipso lucidum solutio
[illegible] 3

Utrum omnes angeli sint eiusdem speciei
specialissime. Quod sic est quia ruina angelorum
restaurat per homines qui sunt eiusdem speciei
ergo omnes angeli qui ceciderunt sunt
eiusdem speciei et eadem ratione qui remanse-
runt erunt eiusdem speciei quia de quolibet
ordine aliqui ceciderunt. Oppositum arguitur
sic angeli non differunt solo numero quia
non habent materiam ergo sequitur quod datis
quibuscumque duobus quod ipsi differunt specie
Et confirmatur quia differunt formaliter
ergo differunt specie. Pro solutione istius questionis
videndum est de 4or. primo an in angelis
sit individuatio. 2o de quesito. 3o
an [illegible] sit eius numero. 4o an an-
geli intelligant per essentias suas vel per species.
Circa primum ego video in antiquis
doctoribus diversas vias de principio individua-
tionis quia quidam dicunt quod principium indivi-
duationis sit quantitas ipsius individui
vel istorum quia per eam plurificatur aliquid
in eadem specie ut divisa est eorum materia quod
dividi non posset nisi foret quanta et ergo cum
in angelis non est individuatio et isti consequenter
dicunt quod angeli sunt species sine individuis
ut manifestum est. 2a opinio ponit quod si
quantitas afficit rem quantam tunc principium in-
dividuandi erit qualitas vel istorum est quia
in hac [illegible] diversitas materialis est [illegible]
[illegible] alia qualitate materie. 3a opinio est quod
per eius extrinseca individuationis quoniam est
agens reducens materiam de potentia
in actum completum et est duplex negatio quod
est causa individuationis una negatio [illegible]
[illegible] habent [illegible] diversitatem alia
[illegible] omnes [illegible] competitive et hanc
opinionem asserunt doctores solemnissime
[illegible] de Gandavo. 4a opinio est quod

materia est principium individuationis et ita
arguunt sic illud est principium indivi-
duationis quod est omnium aliorum primum recepta-
tivum materia est huiusmodi ergo etc. Sed quia
secundum istum modum [illegible] quod sunt materialiter
ut dicit 7 metaphysice. Et hec opinio
dicitur fuisse Scoti. [illegible] est 5 opinio
quod principia individuantia sunt plura ut
locus tempus etc. ut in porphirio [illegible]
quia non video in quod aliqua istarum op-
inionum sit in toto vera ideo ad fu-
~~fundandum~~ fundandum intentionem meam
pono conclusiones quarum prima sit ista. Principium
individuationis non est quantitas. Probatur
sic quia si individuum est individuum
sic quod non sit quantitas et manifestum est
quod principium individuationis non est quan-
titas. Antecedens est individuum quantum vel i-
dentitas opinio quod quantitas sit de ra-
tione quanta et ista ponit speciem in
individuo manente et in illa una
non potest stare quod quantitas sit indi-
viduationis principium. Si vero admittitur
opinio opposita et tamen sic sequitur quod in
individua sibi erunt individua illius
[illegible] generis que est [illegible] Et sic de
istorum [illegible] non [illegible] partium
sed diverse species et diversi sic et omnino
individua diversa. Secunda sit ista est
individuum et est per quantitatem vel
[illegible] sed postea non est principium
~~[illegible]~~ [illegible]. Ad rationem prime
~~[illegible]~~ opinionis quod est illa quod
[illegible] non [illegible] quia requiritur
purificatio materialis formarum eiusdem speciei.
3a conclusio sit ista in rebus non corporeis
qualitas non est principium individuationis
probatur sic quia qualitas est accidens
individui non extensi [illegible] qualitas
est posterior et ideo non est principium indivi-
duationis. Ymo secundum [illegible] opinionem
quod [illegible] [illegible] in se et [illegible]
vera [illegible] individuantes
[illegible] vel ponat quod qualitas cum sit
[illegible] respectu manente individuo
[illegible]. Ad rationem 2e opinionis
quare est illa [illegible] non [illegible]
4a conclusio sit ista duplex negatio

non est principium individuationis intrinsecum patet quia principium intrinsecum individuationis debet esse quid positivum in re et ita[?] patet quia principium individuationis individui formaliter est individuum. Secunda conclusio materia non est principium intrinsecum individuationis patet sic quia si esset quod individua eiusdem speciei ut individua diversarum specierum non plus differrent quam individua eiusdem speciei specialissime quibus est materia [illegible] et quia patet quod materia est eadem in [illegible] et [illegible] in omnibus. Secundo quod non predicamentum accidentium non esset individuatum materie quantum ad abstracta patet quia albedo vel iste color non habet materiam intrinsecam que possit esse principium individuationis. Ad motivum opinionis contrarie que videtur esse contra istam conclusionem dico quod non est [illegible] illud receptaculum non est distinctum in omnibus ut patet prima[?] consequentia [illegible]. Ad secundum dico quod non sunt [illegible] unum vel [illegible] habent eandem materiam quia nulla contra habet eandem materiam. Sed dico quod plures [illegible] dicit in quinto methaphysice quod in rebus materialibus unum contra [illegible] materie contra. Tertia conclusio sit ita principium individuationis est ipsa res formalis entitas patet quia illud ipsum est individuationis principium quo aliquid est simpliciter unum sed per formalem entitatem quelibet res simpliciter est una. Sequitur corollarium quod ponit [illegible] individuationis que Porphyrius ponit scilicet [illegible] esse sunt accidentalia principia individuationis. Secundo patet quod quilibet angelus se ipso est individuum patet quia per suam formalem entitatem est individuum que non est aliud quam ipse angelus et similiter quelibet forma accidentalis se ipsa est individuum patet consequentia. Supposito ergo quod sit individuum in angelis procedo ad tertium articulum in quo breviter tractabo ista duo primum an per divinam potentiam possint esse duo vel plures angeli eiusdem speciei secundo an de facto aliqui vel omnes sint eiusdem speciei. Quantum ad primum prima conclusio potentia [illegible] possunt esse duo vel plures angeli omnino eiusdem speciei specialissime patet quia aliquas formas potuit deus in creando eiusdem conditionis concreare [illegible] ad speciem illam et quod non possunt angeli eiusdem speciei [illegible] aliquam ex [illegible] plures angelos [illegible] plures eiusdem speciei [illegible] in individua sive accidentibus separatis

eiusdem speciei specialissime [illegible] et sic ad illud quod dicunt [illegible] de opposita opinione quia anima humana separata corpore non est individuata [illegible] sed [illegible] ad corpus sed quod ego de illa [illegible] an sit anima et habet potentiam an sit corpus quod non est de [illegible] corpore non existente anima non individuatur corpore quia eius non individuatur non entis et tales aptitudo est aliqua alia forma vel aliquod accidens et potius quod [illegible] formam vel [illegible] accidens [illegible] non [illegible] in [illegible] que [illegible] quod supra [illegible] conclusio [illegible]. Secunda conclusio de facto non omnes angeli sunt eiusdem speciei specialissime patet quia non omnes sunt [illegible] naturalibus secundum speciem specialissimam sicut patet per [illegible] 1 2 et 3 [illegible] conclusionis. Tertia conclusio sit ista quamvis dubium sit an [illegible] [illegible] an duo vel plures angeli sint de facto eiusdem speciei specialissime tamen probabilius videtur [illegible] quod nulli duo angeli vel plures sint eiusdem speciei specialissime [illegible] ex [illegible] quod [illegible] ingenerabilibus et incorruptibilibus apparet [illegible] individuum in eadem specie et ad salvandam speciem ut dicit philosophus [illegible] Avicenna 6° methaphysice sue [illegible] et idem dicit Algazel [illegible] methaphysice sue et ita philosophi [illegible] sillogizabant istud [illegible] Quinto [illegible] et ista [illegible] magister qui tenet quod de facto omnes [illegible] speciei aliquam [illegible] quod omnes de eadem ierarchia sit eiusdem speciei aliquibus [illegible] quod non sed quod omnes de eodem ordine. Quartum [illegible] de numero angelorum [illegible] locuti sunt philosophi et doctores sancti quia Avicenna non ponit nisi decem angelos quia ipse posuit novem intelligentias [illegible] novem speras et decimam intelligentiam [illegible] mundo inferiori quam vocavit datorem formarum et plures in 12° methaphysice ponit [illegible] quot motus alii posuerunt [illegible] quia posuerunt [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] non sunt [illegible] esse plures sed quod volebant [illegible] motum [illegible] esse plures. Quarta conclusio prima angelorum est certus et determinatus numerus patet quia deus omnia fecit in numero pondere et mensura sapientie undecimo [illegible] sed ea que sunt facta in numero pondere et mensura sunt [illegible] determinato numero. Secunda conclusio [illegible] sit ista licet numerus angelorum [illegible] sit certus et determinatus tamen nobis [illegible] sine revelatione speciali non potest esse certus quia [illegible] revelatione non cognoscimus [illegible] quid quia si [illegible] sed [illegible] angeli [illegible] vel plures [illegible] ad [illegible] effectum cognoscere non possumus [illegible] patet quia cum homo [illegible] [illegible]

2 ar.

non possimus scire an fiat hoc ab unius
vel a pluribus quia ratio quod demones in cor-
pore uno homine sunt legio sex milia de-
monum 6 centum 66 et tamen primus dictator
indicasset quod tot demones fuisse in illo homine
ideo non possimus cognoscere de bonis angelis
ideo etc. Sed forte dices de scriptura possumus
scire certum angelorum numerum quod omnes angeli
vel sunt instantes vel sunt assistentes sed
certum istorum habemus certum numerum Dan. 7 ubi
dicitur milia milium ministrabant ei et decies
millies centena milia assistebant ei
respondeo quod videtur tot sed non sequitur quod non sint plures
et supposito quod dixisset omnes secundum certum numerum
hoc non est contra veritatem quia sunt veneranda
Quo^o^ danyctima Tercium adver-
sus pono primo illa quod non angelus in-
telligit semper sua per se ipsum quia semper
angeli est obiectum actu actu intellige-
re debite proportionatum angelico intellectui per sen-
tualiter prius. 2° quod ut est sic de cau-
sa intellectiva quamvis quia illa habet se per
modum potentie prius quod ad intelligendum ut
in 2° de anima dicitur etc. 2^a^ quod angelus per suam
essentiam non intelligit ea que sunt extra se
oculis sed quia illud est intelligere per
essentiam est solius dei qui est perfectus exemp-
lar omnium etc. Sed 3^a^ quod angelus non cognoscit
res extra se per essentiam illarum rerum sed per essen-
tiam rerum non sunt per intellectum an-
gelicum ideo etc. quia per illa in 3° de anima etc.
Et quod angelus res que sunt extra ipsum cog-
noscit per species a se habitas tamen verum per 2^am^ quod
angelus non cognoscit res extra se per essen-
tiam ut dicit 4° et 2^am^ ut per castro verum
quas cognoscit ut dicit 3^a^ quod ideo si cognos-
cit per species cognoscit etc. 4° est determinatione
quod in inferius ... iacob
~~...~~ quod omnes intelligentiam spiritualium specierum
... quod sit ita species per quas angelus cognoscit
non sunt a rebus abstracte sed sunt intellectualiter ange-
lico connate per sit angelus a principio sue creationis
plenus sapientia et perfectus decore ut
per glosa super illo textu Ezechiel 28 tu
signaculum similitudinis plenus sapientia et perfectus decore
et 4° est determinatio beati augustini 2° super
genesim ubi dicit res fuit in mentibus angelorum per
creationem in specie sapientiam. Sed 4° sit ita
... species angelus cognoscit res per ...
et determinate non obstante ... istarum
specierum unitas ... hec quod in ...

magna declaratione sed tamen quia ergo
causa est varia et non habemus tempus diffuse
diffuse declarandi etc. Verbo breviter
causa sit quia non est equalis singu-
laris intellectus angelicus habet quantitas speciem
eo quod ... in ... angeli est in illa species
infinita actu et cetera quod est impossibile ideo
una quo ... que dicit quod quelibet
species sit quantitas et intrinseca plurium
sed quod per illas quas possit ... intellectualiter
per quamplures quantitate per illa species ad certum
numerum eo quod intellectus humanus
potest hoc facere ut diffuse probare sit tempus
patet quia intellectus excepto sunt
et tamen homo sunt in ... ideo etc. Ultimo
non pulcre dico quod homines non habent
aliud quod restaurent illa angelorum
ruinam sed solum ex dei gratia et non
ex se sibi... hominum et angelorum una
... sed solum ... Ultimo ...

Utrum angelos deus creavit beatos ita quod sit tertium
quia clare videre deum est esse beatum
quia 2^m^ angelus primo definitur causa
ultimo visio est tu mentis sed a primo
instanti sui esse angeli clare videbant
deum quia sciebant a quo facti erant
ut dicit magister in penultimo et per eadem
omnes Oppositum arguitur sit non primus fuerunt
boni beati quod mali dampnati sed mali
non fuerunt tam dampnati quia alias
eorum dampnatio ... insontium ...
esse quod non fuisse facta a eorum demerito
ideo etc. Hec questio habet quatuor ... videndum
est de tribus primo dequisitum 2°
an angeli sint ... creati 2°
hoc quantum ... quarta 3° an an-
geli meruerint ... quod deum
meritorie diligerent et hoc quantum
ad questionem quantum Tercium ideo primum
quod deus de beatitudine ut magister tangit
in ultimo causa istius ... quia ut
loquitur debet ... dicitur et consum-
ata vel debet ... dicta et non
consumata et 2^m^ hoc pono duas questiones
prima quod sit ita deus non creavit an-
gelos beatos ... perfecte per sit perfecti
... quod ... et mobil
male ut ... 17°. definitur

sed in principio creationis angeli non habuerunt
quod voluerunt quia aliqui corpore
in ordinate apparuerunt
et non recederunt. Tertio probatur quod ubi est desiderium
perfecte beatitudinis est perfecta securitas cum exclu-
sione omnis erroris. Sed apud creationem
ista non fuerunt in angelis. Antecedens patet per
Augustinum 11o de civitate dei capitulo 12o ubi dicit
quod beatitudo intellectualis nature in incommutabili
bono quod deus est sine ulla molest-
ia perfruitur et in eo se mansurum esse ma-
nsurum in nulla dubitatione remittetur nec
ullo errore fallatur. Sed consequens patet per eundem
Augustinum ibidem ubi dicit sive angeli ma-
li facientes suum casum timerent sive ne-
scientes aliud putarent facientes ti-
mor nescientes error beatos esse utique
non sinebat. Tertio sic si angeli ab initio
fuissent beati perfecte nullus eorum cadere
potuisset. Consequens patet. Antecedens probatur quia in
beatitudine perfecta includitur actus fruitionis
quo deus tamquam perfecte diligitur ut animus
ab amore nequaquam potest desistere patet
1a 2e. Sed forte diceres videtur quod articulus iste
concludat solum quod angeli mali non
fuerunt creati ab eo beati sed non concludunt
de aliis qui perstiterunt. Solutio: si conclu-
dunt de malis et concludunt de omnibus
quia ut dicit Augustinus 11o super genesim diab-
olus cum suis ante peccatum non fuit diversus
ab aliis in solum naturalibus ita quod
non fuit maius donum quo ad gratuita
ut alii boni angeli recedit libro. Diabo-
lus dulcedinem divinam autem carum non gust-
avit vel non alii autem gustaverunt
et non recedere de omnibus concludunt. Tertio
quo sit tertia deus creavit angelos sic quod
fuerunt beati beatitudine commensurata et non con-
summata. Probatur sic quia non minus fuit
quam angelus beatus a prima sua conditione quam homo
in paradiso ut videtur in hoc mundo. Sed homo fuit
beatus in paradiso et quasi videtur beatus in
hoc mundo ut dicit beatus Augustinus 11 de civitate
dei capitulo 12o ut homo hic quis enim primos homines
in paradiso negare audeat beatos fuisse ante
peccatum cum hodie non improbe dicatur beatos vo-
camus quos videmus pie ac iuste hanc
vitam ducere cum spe [illegible] [illegible]
patet 1a 2e q. 1 articulus duas conclusiones quod [illegible] patet
auctoritates [illegible] supra ista materia ad gratia
pertinentes. Quantum ad 2m articulum dico
quod duplex est gratia ut patet [illegible] in 3o libro
scilicet gratia gratis data et gratum faciens. Et prima

Marti[illegible]

sed post duas conclusiones. Prima est omnes angeli fuerunt
creati in gratia gratis data. Patet. Quia omnes angeli
tam naturalibus donis quam perfectionibus specialiter natura
et cognitione divinis creavit sicut patet [illegible] 3a
[illegible] ezechielis 28 ubi dicitur ad
[illegible] sic dicitur tu signaculum similitudinis plenus
sapientia et perfectus decore in deliciis paradisi
dei fuisti omnis lapis preciosus operimentum tuum
etc. Secunda conclusio est ista angeli non fuerunt creati
in gratia gratum faciente. Probatur sic deus non creavit hominem
in gratia gratum faciente ergo nec angelos. Antecedens patet
per rationem quia quodammodo ordinatus non minus
videtur sustentare creaturam infirmiorem quam valentem
fortiorem. Sed homo infirmior fuit quam angelus
ergo etc. Consequens patet per beatum Augustinum 11o de civitate dei
capitulo 12o ubi dicit quantum ad spem fuit bonum
beatior est quibus iustus in hac vita quam
primi parentes [illegible] reddit nisi hic
[illegible] quos iustos in hac vita [illegible] quo posset
perficere [illegible] aut homo quando habet quo posset
stare scilicet originalem iustitiam non tamen habuit
quo posset proficere scilicet dei gratiam. Tertio confirmatur illud
quod creature est creatum habet esse sibi naturale [illegible] si an-
gelis gratia gratum faciens fuisset creata fuisset
naturalis et non fuisset gratia [illegible] etc. Sed [illegible]
[illegible] istius tenent solempnes doctores et pro-
bant sic in creatione [illegible] omnia fuerunt
simul creata vel in se vel in suis rationibus semi-
nalibus. Sed in primo instanti gloria angelorum
non fuit creata in se ergo fuit creata in suis
seminalis scilicet in gratia gratum faciente. Tertio sic
non magis [illegible] deus ornatum
creature spiritualis quam corporalis. Sed corporibus
celestibus a principio sue creationis [illegible] concreavit
ornatum corporis ut illud genesis 2o Igitur perfecti
sunt celi et terra et omnis ornatus eorum ergo et
creature spirituali creavit deus a principio
gratiam et virtutibus. Tertio sic deus semper est pronior
ad miserendum quam ad dampnandum. Sed non minus
creavit angelos principium merendi scilicet gratiam quam
principium demerendi scilicet liberum arbitrium. Et
sic arguit quidam doctor adde sic homo fuit
creatus in gratia ergo et angelus. Antecedens probat sic
quia homo fuit creatus in iustitia originali
que quidem iustitia non videtur fuisse sine gratia gra-
tum faciente quia in iustitia originali consistebat in
perfecta obedientia corporis ad animam. Postea fun-
davit se [illegible] [illegible] quia beatus Augustinus
[illegible] 12o de civitate dei dicit capitulo 9o de creatione an-
gelorum [illegible] deus sic erat condens naturam
largiens gratiam. Et ibidem dicit bonam [illegible]

volu[ntat]is que fecit in angelis [illegible] ille qui
eos cum bona vol[unta]te et amore casto creavit
dicit b[ea]t[us] Jero[nimus] sup[er] 3m ar[ticulum] dicendum sicut d[icitur] q[uod]
demones in magna pinguedine sp[irit]us s[an]c[t]i
creati sunt dicit dicunt multi q[uod] mag[iste]r non
sit hic tenendus s[ed] vi[detur] in [illegible] posset su-
stineri ad 2 ar[ticulum] ta solu[ti]o ad primum dicen-
dum invaluit ad intellectum sic prout qua
tamen bone gra[tia] qua sanctus petrus possit justi-
ficari fuit institutus et creatus fuisset ad 4
2m non sic ar[ticulum] tamen ornatus corporalium
cum non s[ed] ornatus spiritualis cum [illegible] gratuitum
salte quo angeli sequitur ar[ticulum] ad 3m dico
q[uod] hic voluerunt magna dei bonitas
dedit eis non in eluviatam ad virtutes su-
orum meritorum intrinseco vel extrinseco ad vici-
um seu ad peccatum ad 2m dico quod illa in-
stitutio originalis fuit rectitudo volu[n]tatis
que poterat esse et amor [illegible] que
erat donum gratis dati ad aucto[ritatem] ad
ubi vertitur [illegible] q[uod] amor ille fuit nobilis
actus fuit nobile et ideo magnum donum et ideo
dicitur amor castus et pigebo [illegible] sp[iritu]s s[an]c[t]i qui fuit mag-
na sp[iritu]s s[an]c[t]i licet non gratum faciens s[ed] gratis data
Quantum ad 3m articulum primo [illegible] ad hoc q[uod]
actus aliquis sit meritorius beatitudinis requirit
gra[tia] gratum fa[ciens] p[rim]o et [illegible] actus non procedens re-
quirit aliquis ultra [illegible] s[ed] actus meritorius beatitudinis
cum [illegible] p[rim]o [illegible] et non [illegible]
p[rim]o q[uod] opposita bono cum angelis ad errorem pela-
gii qui posuit q[uod] ex puris naturalibus quis posset me-
reri beatitudinem et [illegible] q[uod] est [illegible] m[a]g[iste]r
in [illegible] 2o quinte d[istinctionis] [illegible] circa q[uo]n[ia]m p[rim]o [illegible]
angeli meruerunt suam beatitudinem hic fuit me-
ritum gratum faciens s[ed] utrum de facto meruerunt
vel non hoc [illegible] non determino vide ubi thoma
de argentina et [illegible] hic dicitur an po[te]-
rat esse q[uod] non mereret ubi dico q[uod] beatitudo
dicitur considerari uno [illegible] ab [illegible] prout donum
nobile dei donum et ut sit non requiritur de ne-
cessitate meritum ad beatitudinem s[ed] [illegible] deus dat
gratiam sepe nullis precedentibus meritis sic et
posset dare beatitudinem [illegible] et angelis nullo
precedente merito alio modo potest considerari beatitudo prout
[illegible] premium et [illegible] requiritur meritum
precedens ut [illegible] [illegible] ad
ar[ticulum] dico q[uod] illa visio fuit beatitudo [illegible]
de qua loquitur 9o 2a primi articuli [illegible]

Circa [illegible] q[uo]n[ia]m [illegible] circa [illegible]

Utrum angeli mali potuerunt peccare in primo instanti sue creationis quod ar- 2a q[uesti]o s[e]c[un]da
guitur q[uod] sic p[ro]p[ter] ph[ilosoph]us dicit in 9o meth[aphysice] [illegible]
rebus eternis non est aliquid malum
nec error [illegible] angelus nunquam potuit
peccare oppositum ar[guitur] p[rim]o libertas
agentis non vetabunt actus s[ed] agens
male potest in sua actione in primo instanti
tempore sui [illegible] agens liberum [illegible] est
angelus [illegible] [illegible] solutio [illegible] quod
[illegible] dicendum cum de [illegible] [illegible]
angelus possit peccare quia [illegible]
tangit argumenta ad oppositum [illegible]
de questio [illegible] utrum demones post
casum habeant locum aliquem eis
determinatum [illegible] utrum peccatum lucifferi
fuerit causa [illegible] malis angelis occasio
peccandi [illegible] ad primum pono p[rim]o ar[ticulum] 1o
illa que [illegible] quod angelus potuit
peccare [illegible] p[rim]o [illegible] fi-
eri [illegible] angelus peccavit [illegible] 2o
[illegible] 9o [illegible] sic angelus [illegible]
[illegible] delectationis que [illegible]
consideracionis [illegible] potuit
inordinate appetere eo q[uod] [illegible]
[illegible] potest in [illegible] vo-
lens [illegible] [illegible] ad debitam
considerationem eius q[uod] [illegible] absolute
et appetendum [illegible] peccare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
qui doctores vocant in consideratione
debite circumstantie in desiderio ultime
finis [illegible] illa in consideratione quo
ad angelos [illegible] multi [illegible]
sic [illegible] thomas [illegible] [illegible] 2a ar[ticulum] 1a
[illegible] ad 2m ar[ticulum] fuerunt et sunt due
opiniones [illegible] una posuit q[uod] ang-
elus de facto peccavit in primo
instanti sue creationis et ista [illegible]
[illegible] [illegible] sic homo fuit creatus
[illegible] peccati angelorum [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] angelorum [illegible]
2m [illegible] [illegible] sunt ut dic-
tum est supra [illegible] in primo instanti sui esse
angelus peccavit [illegible] ista opinio
[illegible] [illegible] [illegible]
de malis angelis quod [illegible]
[illegible] [illegible] et in veritate non stetit
[illegible] [illegible] 2m illa opinione

de x° libro beati augustini 2° super genesim ubi dicit
quod angelus qui cecidit fecit continuo se a
luce veritatis avertit superbia tumidus et
propria potestate delectatus corruptus et contra istam
opinionem est sententia magistri quia primo dicit
quod diabolus est superbus quod fuit modicula angelica
angelus angelus peccavit et dicit textus glose
super primo q. videtur deus cuncta que fecerat et
erant valde bona quod saltem pro illo instanti
nulla fuit in angelo malicia et contra
opinionem est ratio comprobata quia secundum articulum
dicit quod angelus in primo instanti sue creationis
peccare [illegible] error. Et ideo apparet primus articulus. Huius
opinionis dico quod si unquam peccassent angeli
adhuc fuissent [illegible] eorum glosa dei in
creatione [illegible] licet forte non fuisset
tot bonorum peccatum sicut modo. Ad 2m dico
quod angelus expresse in lapsum autem non dicit
in tertio [illegible] ubi dicit quod ille in veritate non
stetit actu [illegible] quod in veritate non permansit
et similiter [illegible] diabolus et similibus auctoritatibus
2a opinio ad oppositum ponit duas
conclusiones. prima est quod angelus in primo instanti
sue creationis potuit elicere actum defectuosum.
2a est quod primo angelus non potuit
elicere in primo sue creationis instanti actum de-
fectuosum sibi imputabilem. Sed modo
intelligo quod licet prima conclusio sit probabilis tamen
quod ista conclusio sit stare non possit. Ideo quod si
angelus elicit actum aliquem defectivum
libero arbitrio opposito et non [illegible] quod utrique
sibi imputabilis [illegible] in primo instanti
sed in sequenti instanti. Et contra. 3a opinio est
quod angelus in primo instanti sue creationis non
potuit peccare et ista adversatur [illegible]
in [illegible] de casu diaboli quod angelus
non potuit primo actu voluntatis [illegible]
quod [illegible] movet se ad volendum ille
[illegible] vult se velle [illegible] actus si fuisset
malus [illegible] [illegible] quod fuit
non est. 2° articulus sit ... primo
tamen [illegible] voluntas [illegible]
motum [illegible] hac opinione dicit
tho. de ar. fuisse [illegible] et aliorum
aliorum doctorum [illegible] opinio [illegible] posset
probabiliter sustineri tamen [illegible] oppositum

sit probabilior et ideo pono [illegible] conclusiones
quod angelus in primo instanti sue creationis potuit peccare
prima quia non minorem potestatem fuit [illegible] liber-
tatis minorem ad peccandum in primo instanti
quam in quolibet sequenti sed in quolibet sequenti potuit
peccare ut omnes concedunt ergo [illegible] ergo
in aliquo sequenti peccaverunt quod in quolibet
sequenti peccare potuit. 2° sic per quod cuique
instanti voluntas potest habere actum libere
elicitum pro illo instanti potest peccare quia
potest non recte elicere sed in primo instanti vo-
luntas potuit habere actum libere elicitum quia
[illegible] effectus potest esse coevus sue cau-
se sicut patet de quolibet luminoso et eius lumine ut
[illegible] quia si angelus fuisset ut sol et actus
superbie elicitus ut splendor solis non videtur
quin in primo instanti potuit sic fuisse. 2a
[illegible] 3° sic creature soli non repugnat primo
instanti sue creationis mereri ergo non repugnat
sibi demereri et tunc angelus in primo instanti
peccare potuit quia prima patet quia facilius
est soli creature vel adminus tam facile de-
ficere sicut proficere. Minor patet sic quia Christus in
primo instanti creationis sue mereri potuit
in primo de facto meruit. Et si obicit quod
tunc angelus in primo instanti creationis esset
malus solum [illegible] ergo finaliter [illegible]
[illegible] eius erat bonum quia tunc in primo instanti
in peccato originali quia dicta ponunt de opera-
tione mundo quod dat ad malum [illegible]
Ad rationes 3e opinionis quando in gen. dicit vi-
detur quod primum actum voluntatis non potuit an-
gelus habere nisi et qui assumunt quod si
quis movet se ad volendum ille prius vult
se velle velle [illegible] illam. Dico quod eodem actu
in uno potest [illegible] obiectum et vult se velle
et hoc dicit doctor solempnis qui tenet
eande conclusionem quam teneo ut in [illegible] suo
quolibeto suo. Contra [illegible] articulum dico
quod demones post casum ex divina ordinatione
[illegible] ex duplici causa locum primo ratione
sue culpe 2° ratione exercitationis nostre et
hoc pono duas conclusiones. prima est hec quod
ratione culpe locus post casum demonis est infernus
patet sic quia ratione culpe debetur locus penalis pe-
nitus [illegible] est in inferno. Contra [illegible]
Ite maledicti in ignem eternum qui
paratus est diabolo et angelis eius. 2a conclusio
demones post casum quantum ad eorum officium
usque ad diem novissimum [illegible] loco sunt nec
veri filii [illegible] et intelligo simul



opinio [illegible]

tho. de ar.

Henr. de Gan.

3a in-

Et sic quod aliqui sunt in aere et aliqui
in inferno vel hic inde alii tacent alii in
ferno probatur sic consequentia quia demones quantum ad
suum officium sunt temptatores hominum viventium
et sunt tortores post mortem non in finem de-
scendentium et quantum ad primum officium per
locum habent aerem et quantum ad secundum per locorum
habent infernum. Contra [illegible] se tenere
post diem iudicii ipsorum demonum locus
erit tamen infernus patet quia natura conservabit
primum officium et secundum manebit. Conclusio
ad secundum articulum pono duas conclusiones prima
est hec quod peccatum luciferi maius fuit et
gravius peccatis aliorum angelorum peccantium
probatur sic quia ceteris omnibus paribus ipse
fuit maius sufficiens quia excellentior aliis
habuit acumen ut patet ex primo capitulo [illegible]
[illegible] secunda conclusio lucifer ceteris malis angelis
fuit occasio peccandi patet quia alii tamquam
in fieret imitabant eum tamquam perfecto-
rem in naturalibus et superiorem et sicut docto-
res [illegible] quod alii [illegible] crediderunt quia
superbie fuit lucifer consenserunt. Conclusio
[illegible] quod plus loqui
in alia materia de malo opposito de bo-
no [illegible] de [illegible] opposito divinitati [illegible]
[illegible] quam voluit dicere quod modo a mo-
tu ipsius non est malum et sic [illegible]
[illegible] septimum questio Septimus

Utrum demones cognoscant occultas hominum
cogitationes quod quia cognoscunt peccata
nostra occulta [illegible] cognoscunt [illegible]
[illegible] hominum cogitationes [illegible] patet quia demo-
nes sunt accusatores [illegible] iudicio [illegible] peccata
[illegible] [illegible] sic quia [illegible] demo
illabi [illegible] quam [illegible] quod est [illegible] quia
hoc [illegible] angustius deus sibi soli
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vide
[illegible] primo utrum demones possit
illabi [illegible] secundo utrum cognoscant nostras
cogitationes tertio utrum cognoscant futura quarto utrum
[illegible] demonum sit [illegible] Conclusio
[illegible] pono [illegible] quarum prima
sit ista demones quibus angelis bonus vel
malus potest esse [illegible] [illegible] probatur
quia corpori [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] corpore patet de [illegible] [illegible]
[illegible] quod spiritus intrat [illegible] corpore [illegible]

nos discipulos Jhesus clausis [illegible]
demon [illegible] est spiritus potest esse in quo-
cumque corpore. Item dicit Damascenus li-
bro primo capitulo 16 [illegible] in corporea [illegible]
ibi [illegible] est ubi operatur sed demon operari
potest in quocumque corpore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse glosa [illegible] capitulo [illegible]
[illegible] quod [illegible] spiritus in mundo potest
resistere [illegible] sed [illegible] esse non
potest [illegible] glosa illa vult dicere
quod demon [illegible] in quo est non
facit unum sic materia cum forma [illegible]
[illegible] sit ista demon et quibus angelus bo-
nus vel malus potest cum [illegible] esse
in eodem corpore probatur quia si anima rationalis
est in corpore [illegible] [illegible] potest esse
[illegible] loci scriptura testatur de obsessis [illegible] in multis
[illegible] in mundo [illegible] [illegible]
quos offerebant apostolis vexatos a
spiritibus immundis [illegible] dicerent [illegible]
est in toto corpore et in qualibet
parte [illegible] si demon est in eodem cor-
pore [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] possit alius simul [illegible]
illapsus [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] non potest [illegible] demon vel [illegible]
[illegible] possibile illapsu non potest esse
in [illegible] sic quia nullus spiritus creatus potest
per illapsum esse in malo spiritu [illegible] quia
patet quia tamen [illegible] quod demones sunt
spiritus creati [illegible] patet [illegible] Augustini
de fide [illegible] ubi dicit quod
singulis [illegible] [illegible] quo [illegible]
[illegible] [illegible] in alio non est [illegible] sic
[illegible] dei [illegible] est illabi [illegible]
[illegible] patet [illegible] [illegible]
[illegible] ubi dicit illabi [illegible]
possibile est quam [illegible] [illegible] Conclusio
[illegible] dicit quidam doctor quod de-
mones non cognoscunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit
[illegible] sic quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic tamen [illegible]
[illegible] tenet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in multis locis scripture [illegible]
quod solus deus intuetur corda hominum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deus [illegible]
solus [illegible] corda hominum [illegible]
[illegible] 16 homo [illegible] quod patent



deus autem inficit cor || idem probat iste
doctor auctoritatibus scripture et primo augustinus in libro
de ecclesiasticis dogmatibus ubi dicit || non est possibile
quod angelus videat hominis cogitacio-
nem et quia alibi dicit augustinus oppositum ipse
in libro retractationum retractavit || alibi te-
net oppositum || secundo dicitur ... sic dicitur
quod demones cognoscunt cogitaciones homi-
num potest sic dici ut ... || primo quod cogno-
scant illas cogitaciones ut unum obiec-
tum intelligibile || alio modo quod cognoscant
eas quantum ad intencionem cogitantis
ita quod non solum cognoscunt species abstrac-
tas ... sed etiam ... partes intus quo ...

tho. de. ar.

|| prima conclusio demones cognos-
cunt cogitaciones hominum primo modo obiecti in-
telligibilis probatur sic quia demon et quilibet
angelus est potens intellectus omnia
intelligibilia || secunda pars minor quia patet
... probatur demon et quilibet angelus
est perfecta potentia in intellectu quo ad obiecti
... || secunda conclusio sit ista demones et an-
geli cogitaciones hominum quantum ad in-
tencionem cogitantis cognoscere non possunt
determinate | licet coniecturaliter saepe cogno-
scant eas ex aliquibus signis | prima
pars huius conclusionis sic patet quia demones
et angeli cognoscunt cogitaciones ho-
minum primo modo obiectorum ut dictum est quia prima
non possunt cognoscere omnino determinate
cognoscere hominum intenciones ut patet per
auctorem allegatum ... [illegible]
|| secunda pars conclusionis sic patet quia ... est ali-
quando cogitacio hominis maxime si est
fortis | quod aliquod indicium vel signum
eius appareat in aliqua parte corporis et
per tale signum demones possunt coniectu-
rare de intencione hominis || quarto ... ...

3a ar^la

... ad 3um articulum ponitur illa conclusio
demones omnino de certitudine non
cognoscunt futura | ut patet quia non co-
gnoscunt ea in se | eo quod futura in-
de sunt in suis causis ... preteritis

tho. de. ar.

cognitis non ... possunt ...
modo certitudine | cum causae secundarie
quas cognoscunt possunt inpediri et impedi-
ri ... || secunda ... alia conclusio notitie
quae potest haberi per ... ante vel experi-
enciam | in quantum ... supponunt
... | sic demon potest
eam notitiam ... futurorum | patet sic ...

homines isto possunt prognosticare aliqua futu-
ra ex arte et experiencia | sed demon excellit homines
in arte et experiencia || quarto ... patet quod

Mar^la

dicendum sit ad xum articulum || quia demon potest de
futuris vera aliquibus hominibus notificare | non est
tamen omnino sibi credulitas adhibenda | quia
ipse falli potest et semper nos fallere desiderat
|| ad rationem principalem dicendum quod demon in patria
cognoscit ex signis et coniecturis vel ex dei re-
velacione quia ipse ea primo ... deo vole-
nte et permittente || ... [illegible]
... [illegible]

|| Utrum angelus possit causare vel motum de-
ferre ... ... ipse actio-
nes quod non arguitur sic quia omnis potencia
angeli ... quia angelus potest actu aliquid
producere est intellectus vel voluntatis sed neutra istarum
angelus potest producere actu ...
sed solum immanentes ut manifestum est ...
|| oppositum patet 12o metaphysice ubi philosophus dicit
quod intelligencie movent orbes celestes
et causant motum ...
|| pro solucione huius questionis videndum est de ... | primum
est de quesito ... debet an angelus ...
possit movere sine ... sensum hominis
|| tercio utrum possit movere ...
quarto an possit movere et immutare volunta-
tem hominis seu affectum || ... ad primum dicunt

Mar^la

doctores ... demon ad formam sed
concedunt sancti ... ad ubi ... sentencie
ponunt conclusiones | prima quod angelus potest mo-
vere corpus ... | sic ... angeli
potest corpus aliquod calefacere vel frigefacere
probatur quia ... ordinatis competit
vel attribuitur ... causa ut patet ...
hoc competit et attribuitur ... debet ... causae sup-
eriori | sed celo quod est causa inferior ... ange-
lo competit et attribuitur ... posse movere ad
formam ... ... primo phi-

tho. de. ar.

losophi ... metaphysice sed ... patet 2o phisicorum 2o de gene-
racione et primo meteororum || sed oppositum istius conclusionis tenet do-
ctor ille quem ... sequor ... meo
sine motiva efficaci || secunda conclusio sit ista angelus potest
movere corpus motu ad ubi | probatur sic primo
auctoritate philosophorum qui concedunt quod intelligencie movent
orbes celestes ut patet 8o phisicorum et 12o me-
taphysice || secundo ... scriptura sacra que le-
gitur genesis 19o de duobus angelis ...
... eduxerunt loth cum filiabus et uxore

de Sodoma et in pluribus locis scripture habemus similiter et hec conclusio est de mente beati Augustini 3o de trinitate capitulo 4o ubi dicit quod deus corpora grossiora per subtiliora gubernat et corporalem creaturam per spiritualem. Tertia conclusio in angelo non est dare potentiam aliquam motivam realiter distinctam ab intellectu et voluntate. Probatur quia angelus potest movere corpora per conclusiones precedentes sed in angelo non sunt alie potentie quam intellectus et voluntas igitur conclusio vera. Fateor tamen quod materia est difficilis saltem quo ad considerandum istam potentiam non tamen quo ad cogitandum de ea. Et propter hoc aliqui doctores tenent oppositum istius conclusionis dicentes quod preter intellectum et voluntatem in angelo sit potentia motiva. Non video necessitatem illius potentie. Vide Thomam de Aquino in questione hujus [illegible] ubi est recitat articulum doctorum contra tenentium. Quarta conclusio angelus non movet corpora immediate per suam essentiam. Probatur quia angelus non intelligit nec vult immediate per essentiam suam igitur conclusio vera. Quinta conclusio quod mediante intellectione et volitione angelus movet ut colligitur ex precedentibus conclusionibus. Sexta est ab omnibus concessa quia soli deo convenit intelligere [illegible] igitur conclusio vera. Septima angelus moveat corpus ab ubi per intellectum et voluntatem mediatam et principaliter movet per voluntatem quam per intellectum. Probatur sic quia [illegible] ubi dicitur quod intelligere non movet [illegible] nisi per amatum et desideratum. Sed amare et desiderare sunt actus voluntatis igitur conclusio vera. [illegible] conclusio quia voluntas est eminentior et superior potentia quam intellectus igitur conclusio vera.

Circa secundum articulum pono istam conclusionem quod angeli mali possunt istos sensus hominis immutare quia possunt sensibus hominum illudere. Hec conclusio videtur de mente beati Augustini 18o de civitate dei capitulo 17 ubi dicit quod illud quod homines coloribus [illegible] hoc demones figuris [illegible] facilius possunt facere ut recitat Augustinus ibidem 18mo capitulo quod quedam mulieres stabularie magicis artibus perimbute [illegible] mutabant homines in asinos qui onera portabant et completo labore apparuerunt et fuerant ipsi humana ut prius. Et dicit Augustinus ibidem quod in quodam libro fuerat Apuleyus sibi hoc accidisse. Iste Apuleyus fuit magnus philosophus et scripsit librum qui intitulatur de deo Socratis. Hec autem et consimilia possunt contingere ex hoc quod demon seu angelus malus alterat varias species [illegible] sensum.

Circa tertium articulum pono duas conclusiones. Prima est quod demon vel malus angelus non potest immediate movere seu immutare intellectum hominis. Probatur sic quia non potest immediate movere vel immutare nisi fiat intrinsecus. Sed hoc est illabi quod est impossibile sibi prius predicta prout patet [illegible]. Secunda conclusio sit ista demon seu angelus malus potest mediante fantasia seu [illegible] movere vel immutare intellectum hominis. Probatur quia sic intellectus humanus movetur per species [illegible] formatas ut patet 3o de anima. Et ita demon seu angelus malus posset complures species intellectui [illegible] igitur conclusio vera.

Circa quartum articulum attendendum quod duplex est appetitus in homine scilicet sensitivus et intellectivus ut patet 3o de anima. Et quia demon seu angelus malus potest movere appetitum sensitivum et est potens aliquo modo movere appetitum intellectivum scilicet humanam voluntatem et aliquo modo non potest eam movere ideo ad determinandum illud pono 3o conclusiones. Prima est demon seu malus angelus potest appetitum sensitivum immediate movere vel immutare. Probatur sic quia appetitus sensitivus fundatur immediate in organo corporali. Non angelus facere de aliqua [illegible] et illud organum movetur et immutatur appetitum sensitivum patet [illegible] que est [illegible] appetitus sensitivus quod [illegible] potest et deo permittente facere ebulitionem sanguinis circa cor et movere irascibilem et sic bonus angelus potest illam ebulitionem sanguinis [illegible] et reducere homines ad mansuetudinem. Sic similiter potest demon vel malus angelus facere deo permittente calefactionem circa renes [illegible] moveatur concupiscentia [illegible] et angelus bonus potest illa extinguere igitur conclusio vera. Secunda conclusio demon seu angelus malus non potest movere appetitum intellectivum directe et immediate. Probatur quia hoc fieri non posset nisi esset sibi intrinsecus prius et illaberetur sibi quod est falsum ut patet superius dictum. Secunda quia patet quia talis appetitus intellectivus est humana voluntas est forma indivisibilis et non est fundata in organo corporeo igitur conclusio vera. Tertia conclusio demon seu angelus malus potest movere appetitum intellectivum scilicet humanam voluntatem indirecte seu persuasive

vel quia appetitus intellectivus non movetur nisi
appetitu sensitivo sed illum demon potest
mediate movere ut dictum est. 9o quia cum ar-
tes demon potest suggerere et persuadere de-
bent intelligi obiecti visibilis vel dicti vel intellectus
est quod dicit Beda super illud actuum
quare temptavit sathanas cor tuum
quod dixit sanctus Petrus ad Ananiam
sathanas implet cor alicuius callida et
fraudulenta deceptione animam
in affectum malicie trahens peccati
et incitamenta vitiorum. patet igitur quod ad
[illegible] dicendum [illegible] quia dicit quod [illegible]
primi [illegible] quod angelus facit motum
extrinsecum per intellectum et voluntatem. Sequitur
[illegible] nona [illegible] nona

Utrum angeli ordinis superioris illuminent
angelos ordinis inferioris. Quod non, sicut lumen
angelicum est naturale vel gratuitum vel glorie
sed quodlibet istorum fit in angelo per causam
[illegible] si angelus angelum illuminaret aliquid causaret
quod est falsum. Oppositum dicit magister in textu et beatus
Dionisius 3o de divinis nominibus ubi dicitur
celestes ierarchias per eas illuminare et
illuminari. Responsio. Hic primo videndum
est de quodam primo circa quam non angeli
per ierarchias et ordines distinguntur. 2o an
homines in ista electi ad illos ordines
assumuntur. 3o de quesito an inferiores a superioribus illuminentur. [illegible] illuminantur
sic angelorum loco. Circa primum
videndum quid sit ierarchia et quid ordo
et unde dicitur ierarchia et ordines.
dico igitur primo quod ierarchia dicitur quasi
principatus sacer quia est sacer et archos
principatus [illegible] ierarchia id est sacer principatus
et diffinitur [illegible] Dyonisio
[illegible] de celesti ierarchia sic. ierar-
chia est divinus ordo scientia et actio deo
similis quantum possibile est similans et ad inditas
divinitus illuminationes proportionabiliter in dei
similitudinem ascendens. [illegible] intelligendum
est secundum [illegible] ipsa plura requirunt
duo scilicet [illegible] principatus et debitus finis
et ista duo conveniunt in sacro principatu
quia dignus finis est ubi assimilatio ad
deum [illegible] sine non est possibile consequi
nisi per ordinatam actionem ad quam exigitur
ordinata potestas et sacra [illegible] et
actio ad finem perducens et [illegible]
sic finis intentus [illegible] omnia ista
[illegible] conveniunt in diffinitione ierarchie
[illegible] ierarchia est divinus ordo [illegible]



quia ad intendendum quod si sacer principatus consi-
deratur in ordine ad principem et principatus et gubernatores
qui est deus gloriosus hominum et angelorum
unus et supremus dominus sic est tantum una ie-
rarchia. si autem sacer ille principatus consideratur
ex parte multitudinis gubernate sic sunt plures principatus
et principatus dicuntur quod multi uno et eodem modo
possunt gubernatores principis recipere. tunc vero
non eodem gubernatoris principatus recipiunt angeli
[illegible] [illegible] [illegible] quia alio et alio
modo et angeli divinas recipiunt illumina-
tiones et sunt angelica ierarchia ab humana
[illegible] et [illegible] modum distinguuntur angelice ie-
rarchie [illegible] quia in unaquaque ierarchia
est multitudo [illegible] sine [illegible] divisi ordines
non tamen [illegible] ipsa [illegible] ierarchie hoc exigit
ut in qualibet ierarchia sint divisi ordines.
Ex quo et patet quid sit ordo scilicet multitudo
gubernata [illegible] uno gubernatore recipiens
et quid sit ordo magister exponit in textu [illegible]
[illegible] [illegible] ymaginationibus [illegible]
[illegible] quinque imperatoris [illegible] assumunt [illegible]
[illegible] distinguntur quia quidam sunt in
medietate principi [illegible] assistentes alii negotiis
regis presidentes et 3i bene placitum regis ope-
re [illegible] sic in celesti [illegible] sunt 3o ierar-
chie [illegible] prima familiaris assistentium
2a [illegible] presidentium 3a bene placitum celes-
tis legalis exequentium. Circa [illegible]
prima ierarchia est ad intendendum [illegible] familiare
[illegible] assistentia 3a requirunt scilicet fervens
dilectio [illegible] cognitio et placida quietatio
et [illegible] hec [illegible] sunt 3o ordines in prima an-
gelorum ierarchia. primus ordo et supremus
est seraphim [illegible] interpretatur incendium [illegible]
[illegible] celesti ierarchie [illegible] ordo
[illegible] et quid [illegible]
et super [illegible] 2us ordo est cherubim [illegible]
[illegible] sic angeli [illegible] ordinibus [illegible]
[illegible] divina [illegible] limpiditate
[illegible] ut dicit magister in textu [illegible]
[illegible] 7o [illegible] [illegible] cherubim
[illegible] sapientie [illegible] altissimum [illegible]
[illegible] et [illegible] fluenta [illegible]
[illegible] sunt 3us ordo est thronorum quia in
ipsis tamquam in [illegible] et quiete sedibus
sic maiestas [illegible] sedens [illegible]
[illegible] beneplacitum [illegible] ad
inferiores [illegible] inferiores [illegible]
[illegible] super [illegible] 2a
[illegible] in eis [illegible] sedet dominus [illegible] eos [illegible]



bts bu ubi sup^a de h^c p^o ordine

~~debent medicina et him~~ debent medicina et ho-
minis fessionis dicit bu^a ubi supra
ee summa tranquillitate placida servi^te
pace q^d dissipat omnem sensum et ra-
tionem e p^sidentiu in^pali in tali
aut in^piali p^sidentia requirit sanctum
tas in iungendi v^tus assequi et firmi-
tas resistendi et 2^a hoc sunt 3^s ordines i^tiy
gerarchie p^mus e dominatio ad duos
cum spectat hic auctoritas ~~intelligendi~~ in^gendi
et p^cipiendi bu^a et gerarchie p^ntemy
dnatores adeo ~~destit unitatu~~ omnibus
supereminet inferioribus ordinibus p^t ut eorum
e v^tutu quia 2^m doctores 2^s ordo
dens signa op^itur et prodigia et ideo p^r q^d
dictum e luce 21° erunt signa in sole
et in ~~luna~~ luna et cet^a sedit in^a v^tutes
celorum movebunt 3^s ordo e potestat^m
quorum int^e resiste malignis spiritibus
ferventissimum ut d^t bts bu ibi sup^a 2^a ge-
rarchia e bu^a placitum simm iges ope
dumas voluntatem et homines ope
sequitur hec ~~ut~~ recte triplex est
una quo ad p^ndicias et regiones alia
quo ad p^sonas platas et dignitates 3^a
quo ad omnes et 2^m h^c istius gerarchie
sunt 3^s ordines p^mus p^ncipatum de q^o
ordine intelligi fuisse angelus de quo
dixit angelus p^si isti dan 10° p^nceps
regni p^sarum restitit m^i 2^s ordo est
archangelorum de quorum uno fuit gabriel
missus ille m^i salutis missus ad virginem
ut dicunt quidam dyonisy tamen v^r sentire
quod fuit de seraphim 3^s ordo e angelorum
custos fuit thobie iunioris quia de isto
ordine sunt angeli ad singulorum hominum
custodiam deputati de quibus infra pa-
tebit Cuatum ad 2^m ar^m 2^a ar q^tis q^d [illegible] thoices
infra et q^d p^pplent penes aliq^d acc-
identia p^petates vel gratiae p^dictorum
dives p^dictos puta sanctissime dilige-
ret ad ordines seraphim in quo sup^a
omnes angelos et [illegible] tamen cle-
dea e intella [illegible] redemptoris ego
gloriosa quia fervencius amavit dilexit
et ad hunc ordinem ut d^t bts bu^a
in quo est sinoc assumptus e scs iohannes

nri salvatoris bap^ta ~~sm~~ testimonio
eius de nri salvatoris luca cum ait audes
mulierum quo nec ~~no~~ surrexit intimatos
ancor albertis s^a tamen in eodem tra^ctatu
s^di p^stlud assumunt ad 2^m ordi-
nes s^a cherubim illud q^d dicit^r
daniel 12 qui autem docti fuerint
fulgebunt sic splendor firmamenti et
ita q^d dicendum e desublime 3^m Cuatum ad
ad 3^m ar^m pono duas p^nes p^ma 3a ar^lo
e ista q^d cum angelus no repugnat
recipe illuminationem p^r sic quia q^d h^et
e capax et no h^et omnem lumen
plenitudinem potest recipe illuminationem sed quilibet
angelus e h^mi di eo quod lumen
angeli e participat^m et cet^a Et istam p^nem
tenet ~~Gmtator~~ sup 3° decima commen-
3° ubi sic d^t quod intelligentie po-
ssunt lumine purificari et amplius de-
lumine recipe et sedit ibi dicit q^d
q^d h^c ye liber ab hac non susce-
ptiva e p^mum intelligentis i deus
2^a q^o sit ista angeli inferiores recipe
possunt illuminationem p^superiores p^r sic omnis
~~illius~~ veritates in angelis e illuminacio
ut p^z ex t^mis sed veritates divinorum
secretorum inferioribus angelis revellat^r
a superioribus ut p^z p^dionisium p^dionisi
p^dionisium 1° decimis nostris i et cet^a
e hec q^o e dyonisij q^in celesti iherarchie
ubi sic dicit lex deitatis e omino di-
vinitatis h^c ordine ~~per angelica~~ p^archiatis
2as intell^as intell^as p^r illuminacionibus
~~p^mas~~ ~~id est~~ d^c ~~q~~ ~~m~~itator ubi supra
Cuatum ad ar^m quartum dicit 4a ar^lo
tha de ar ex dictis sanctorum doctorum
q^d omnis illuminacio angelorum ange-
lorum aliquomodo potest dici locutio sed
no e converso et d^c q^d x^o gerentes requi-
locutio si debet dici illuminatio p^ma q^d
sic verum q^d sit de illa iusticia q^d sit
no ei adeque dirigit^r locutio et 2^a
q^d sit de illis quorum noticia p^sicut
intellecty et q^d sit clarum intelligi-
bile illi ad quem dirigit^r q^r si defi-
cit aliquid istorum conditionum ita erit
locutio q^d no illuminacio et io cum deus
loquitur ad homines vel ad angelum eius
locutio semper e illuminacio ut
p^z ex p^sito q^d d^t bts ang^s 4° moralium

loquitur nisi deus ad angelos suos quorum
cordibus occulta sunt invisibilia omnia
et quid agere debeant intra contemplacione
veritatis loquntur. Dicitur quod si angelus
inferior loquitur superiori non dicitur eum ipse
illuminare quia inferior nichil scit quod
superiorem lateat. Superior autem angelus
loquens inferiori potest eum illuminare
et ipse hoc dicit beatus Dyonisius 9o ange-
lice ierarchie angelum clamare ad an-
gelum est quod [illegible] theologicas illuminaciones primi
2o [illegible] ad [illegible] concordat glosa
super 1a ad cor. primo ad corin. 13o si linguis
hominum loquar et angelorum et ubi dicit
lingwe angelorum sunt quibus angeli
[illegible] mocionibus quos de dei voluntate
senciunt hoc est aut est illuminare inferiores
et exhibere patet ad hunc articulum [illegible] adam
principaliter [illegible] quia [illegible] est 10us [illegible]
[illegible] decimo utrum angeli mittantur.

Dico 10 ar. ii. Utrum angeli mittantur ad homines in ecclesia
militantes et quid [illegible] sit quia [illegible]
[illegible] ubi semper est deus sed de
ubi prius erat [illegible] ut determinatum
est super [illegible] 2o quod sit [illegible] Oppositum habetur
tholie 12o ubi dicit [illegible] angeli [illegible]
sit me deus ut curarem te et saram
uxorem filii tui a demone liberarem. Ad ipso
huius questionis evidenciam est de tribus primo
dequesito [illegible] utrum angeli aliqui
sic mittantur quod ad [illegible] hominum custodiam
deputentur [illegible] 3o an [illegible] missione an-
gelorum augeatur premium ipsorum. Circa
ad primum pono 3a ista [illegible] quod angeli mit-
tuntur ad homines in ecclesia [illegible] militan-
tes hoc patet ex multis locis scripture veteris et
novi testamenti [illegible] genesis patet de abraham
et iacob ad quos angeli fuerunt mi-
ssi in exodo de moyse. Item in novo
testamento luce primo dicitur quod missus
est angelus gabriel a deo in civitatem
galilee [illegible] 12o nunc scio vere
quia misit deus angelum suum. 2a conclusio
sit 1a lex regularis non mittat ad
homines [illegible] angeli de superioribus or-
dinibus tamen illi de supremo ordine
mitti possunt et de facto missi sunt.
Prima pars huius conclusionis patet per [illegible] ante
[illegible] patet per dyonisium [illegible]
de celesti ierarchia ubi dicit quod [illegible]

angeli qui missi sunt ad ministerium
Christi [illegible] fuit de primo et supremo or-
dine. Item primo ad hebreos dicitur quod
omnes angeli sunt administratorii spiritus in
ministerium missi [illegible] sunt ad salutem
[illegible] solempnes tamen doctores tenent
[illegible] quod omnes [illegible] et [illegible]
quas adducunt solum possunt [illegible]
[illegible] quia omnes [illegible] de regu-
lari [illegible] missione sed non de spirituali [illegible]
si deus misit filium suum pro salute hominum
et spiritum suum pro sanctificacione fidelium non videtur
sufficiens [illegible] quare doctores senserunt
tantam difficultatem de missione supremorum an-
gelorum. Circa 3a sit 1a quod nulla missio angelis
non retardant a [illegible] dei contemplacione. Patet sic
quia angeli in illa beata dei contemplacione
vident ea ipse que mittuntur et vident
modum [illegible] que explere debent suum mi-
nisterium [illegible] Sed forte dicit aliquis quod
si hoc esset verum tunc angelus [illegible] ista
tamen angelo [illegible] quia [illegible]
[illegible] dei contemplacione [illegible]
set quid [illegible] illa di-
fferencia angelorum [illegible] fuerunt
[illegible] Circa ad 2a [illegible]
pona duas [illegible] prima est hec [illegible]
[illegible] militantis ecclesie habet angelum sibi
deputatum a deo pro custodia. Hec conclusio patet
in glosa super illo [illegible] videte ne
contempnatis unum ex hiis pusillis qui in
me credunt. Dico enim vobis quod angeli eorum
semper vident faciem patris mei qui in celis
est. Idem sentire videtur Dyonisius [illegible] de an-
gelica ierarchia. Item dicit beatus augustinus [illegible] de
[illegible] primo ut anima ordinate fi-
erent voluit deus ut homines reduce-
rentur in [illegible] angelorum [illegible]
[illegible] quia nichil est defectum sed neglectum ut
homines reducerentur [illegible] custodia an-
gelorum et [illegible] quibus [illegible] theologorum quod
homo habet angelum custodem semper erit
2m [illegible] 2m voluntate [illegible]
ista [illegible] ultimus pater [illegible]
[illegible] senserunt [illegible]
[illegible] Item [illegible] demonum copia [illegible] singulis hominibus
in vita [illegible] testes et custodes singulos
[illegible] qui [illegible] semper [illegible]
et non [illegible] de diabolis sed
de angelis qui deus est quia nomen
ad bonos angelos et ad malos [illegible]

Dere inuisibilis hugo / Sed contra ista quaestionem oppo-
nitur quidem primo decretum quia est viatoris
non videtur habere angelum custodem cum ita
malus factus sit quod nullatenus proficiat
posset / secundo dicit quod Christus fuit verus homo
tamen non videtur quod habuit angelum custodem et
non videtur fuisse aliqua ratio / tertio videtur
quod angelus esset culpabilis cum homo
peccaret ex defectu custodie hominis non
haberet / Solutio secundum doctores nunc habent
angelum custodem in ipso quamvis homo
lex infringat et ut ipse propter suum demeritum
iuste condempnetur / Ad secundum dicitur quod Christus
habuit angelum specialem custodem quia fuit
et est verus deus / Sed habuit ministerium angelorum
pro ministeriis et non est quaestio quia tunc fuit sic
viator quod [illegible] cum hoc fuit verus com-
prehensor / tertio loquitur de peccato hominis
Ad tertium dicitur quod angelus non est culpabilis in peccato
hominis sicut nec medicus cum infirmus sibi non
obedit et ipse suam diligentiam facit / secundo quod
angelus ad custodiendum hominem deputatus
toto tempore vite partis est custos eius et
quia angeli boni non sunt minus prompti ad bo-
nitatem ad quam missi custodiendi quam mali
ad infestandum et decipiendum sed mali
non desistunt temptare usque ad mortem
ergo nec boni desistunt custodire / Sed quoniam
ieronimus teneret sicut quod angelus a cu-
stodia deputatus faciat sicut prudens medicus
qui videns infirmum incurabilem
derelinquit eum sic et angelus videns
hominem in malicia obstinatum derelinquit
eum et confirmat hoc per ieremiam [illegible]
[illegible] angelorum ut glossa exponit dicentium
curavimus babilonem et non est sanata de-
relinquamus eam et eamus unusquisque
in terram suam / Item ysaie [illegible] dicit auferam
sepem eius et erit in direptionem et glossa
exponens sepem id est angelorum [illegible]
Ad hoc dico quod non est sic quia homo est libe-
ri arbitrii et magnum est premium [illegible]
[illegible] custodiens non potest scire an homo
finaliter maneat in peccato mortali / Ad illud
dico quod intelligitur de vltima morte [illegible]
tum quia separat [illegible] tunc cum videret
angelus finalem impenitentiam hominis ad cuius
custodiam deputatus [illegible] vult facere [illegible]
[illegible] / Quaeritur [illegible] primo
sit ista quod ex custodia [illegible] angelorum
ad homines non augetur angelorum [illegible]
primum dicitur quia causatum est in toto

fuit [illegible] / non est [illegible] motu
ut in [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible]
sed quietata est quantum ad eam [illegible]
nunc tamen ipso tunc secundum quod propter
illud ecclesiastes undecimo in quocum-
que loco ceciderit ibi erit / tertio
[illegible] / secundo quod ista per [illegible] custodiam angeli
perfici possunt quantum ad primum [illegible]
[illegible] patet sic quia gaudium est
angelis dei super uno peccatore pe-
nitentiam agente luce xv quanto
magis gaudium potest esse ipsi ange-
lo de homine speciali custodito et
per eum [illegible] ministerio finaliter [illegible]
[illegible] / tertio [illegible] / Ad [illegible] [illegible] de
[illegible] quod licet deus sit ubique tamen
decuit se ubique presentem [illegible]
facit in [illegible] mediante [illegible] et [illegible]
que [illegible] in mediante fac [illegible]
Sic in proposito de angelo misso [illegible]
Undecime distinctionis [illegible] duodecimam

Utrum in principio creationis rerum informis materia processit duratione ab forma ma-
le [illegible] [illegible] fore [illegible] [illegible]
sit [illegible] materia ut patet per [illegible] [illegible]
[illegible] / Contra materia [illegible]
forma [illegible] / secundum [illegible] forma [illegible]
[illegible] forme [illegible] / [illegible]
fuit [illegible] patet [illegible] quod est materia
per formam est materia / [illegible]
[illegible] / Respondetur [illegible] homo [illegible]
[illegible] / primo utrum materia
de se dicat aliquem actum / secundo de
[illegible] / tertio utrum necesse sit materiam
[illegible] supponere quod sic / an materia cre-
ata sit [illegible] cum materia [illegible]
[illegible] / Circa [illegible] ad primum [illegible]
sunt due opiniones doctorum [illegible]
[illegible] de [illegible] ponit [illegible] que [illegible]
[illegible] quod materia de se [illegible] actu
[illegible] hanc probat sic [illegible] sit
se habet primus actus ad potentiam
sic se habet [illegible] potentia ad actum sed
primus actus est purus actus sine mixtura
quacumque potentialitatis [illegible] ut
patet 12 methaphysice [illegible] potentia [illegible]
que est ipsa materia ut patet per [illegible]
[illegible] est pura potentia de
se [illegible] ab omni actu / [illegible]
[illegible] ille doctor sic [illegible] materia de
se dicit aliquem actum [illegible]

materia et forma non posset fieri aliquod
tertium scilicet compositum quia ex duobus entibus in
actu non fit tertium. Ad primum in oppositum confirmat iste
doctor suam intentionem sic quia ex hoc quod materia
et forma faciunt unum tertium essentialiter quod materia
se tota recipit formam. Hoc autem non fieret
si materia diceret aliquem actum non enim
recipit ... ut est impossibile. Quarto illud quod
est in actu non recipit formam nisi per quam
recipit cum se toto. Tertio sic arguitur contra
tertium dictum materia prima est pura
potentia igitur ... ergo si diceret ali-
quem actum de se ille non posset esse de gene-
re entium secundum genera ... quia
patet de se. Quinto sic illud quod est essentialiter
quod est potentia est ... illud enim
quod sua essentia ... de se non potest dicere
aliquem actum materia prima est huiusmodi
... est nota ... probat ille doctor per quam
... in de ... ubi dicit quod
materia constituta per posse et quod pa-
tet etiam ... sic actus
est qui distinguit tertium dictum et nono
metaphysice sed in fundamento sunt nihil
est ... secundo metaphysice ... quia
... non apparet ita intellectu distincte
... ab aliis doctoribus aliter
dicitur ... quod triplex
est actus est enim actus indeterminatus
de se determinabilis tamen per alium actum
alius est actus determinatus ... est actus de-
terminatus primo modo materia est actus secundo forma
tertio totum compositum. Prima quod sit ista ma-
teria prima est ens per se ... quia est reale sub-
iectum ... est reale intrinsecum
vel naturale principium. Secunda ... prima non
de se ... patet ... prima ...
... naturales physicam.
Ex ista patet ... quod materia prima est
actu ens quia omne quod est ens ... est actu
ens quia ... est ens ...
Tertia quod materia prima de se dicit actum
entitativum probatur sic quia ipsa est ens unum
actu existens ... et cau-
tionem ... confirmat sic quia
licet materia ... formari per formam
non tamen ... esse a forma quia ...
... theologis sic
omne productum a deo ... aliquam ...
tamen deo sed si materia est sine forma
... potentia ... de se dicens actum
nulla ... tamen deo ...
... Tertio quod sit ista ... de se

dicit aliquem actum. Probatur quia ipsa non est
simpliciter pura potentia prout est proxima ...
ipsa dicit actum entitativum quia ipsa actu
est ens ... a forma realiter ...
... compositio ... Quarta quod materia de se
non dicit actum determinatum ut est actus de-
terminatus. Probatur quia determinare est proprium ipsius
forme et determinatum esse per formam est ipsius
compositi ... patet quod materia ... non
dicit aliquem actum activum eo quod est pura
passiva potentia ... quantum
et cetera declaratio. ... argumenta
... Ad primum dico quod probat
quod materia prima non est potentia activa.
Ad secundum dico quod illud dictum philosophi ...
metaphysice intelligitur de actu secundo vel tertio
dicto. Ad ... dico quod actus en-
titatis est potentia receptiva. Ad tertium dico quod
... loquitur de potentia passiva et
si aliter loquitur ego nego ...
est auctoritatis. Ad quintum quod fundat ...
... dico
quod melius fuisset quod illum librum non scrip-
sisset et ad auctoritatem dico sic ...
... Ad sextum dico quod ... intelli-
... formaliter ... intellectus
... materia ... realiter est
... formaliter ... a formis ...
... Ad ...
dicit Thomas ... de facto ...
informis ... potuit materia in forma
... quia ... dicit ... implicare
... sic illud quod de
se ... actu dicit non potest esse sine for-
ma sed materia est huiusmodi ... est solutum
supra. Secundo arguitur sic omne actualiter existens
est a forma ... materia non potest esse sine
forma ...
dicit omne esse a forma ...
dici esse ... dubitatio ...
de actu quia ... dico quod hoc ...
... actuali formali et non de
esse entitatis actualis. Item arguitur sic esse
actuale est actus ... aliquam
formam ... illi [illegible] ...
ille doctor [illegible] ... fuit
... est ... [illegible] non reducitur ad
... materia [illegible] forma esse ... dico
... prima est ista
materia ... forma determi-
=nati

recipit

ita

~~...~~
Gondegan

ee non est impossibile Primo sic quia materia
prima est ens reale et tamen quod ipsa forma
nam contradictionem implicat materiam primam
esse et nulla forma esse saltem sub esse
forme informatum quamvis per diffinitionem dicitur
ius in primo phisicorum vel dicitur quod dicitur est
affirmatur et nec eius quod est de eodem Secundo tamen
probatur addicto in predicto articulo 2a quia
prima potuit esse denudata ab omni
forma per quam ipsam sit esse non est impossibile
1o quod dicit se core in principio secundo
mundi informis materia potuit precedere
durationem omnem formam materialem probatur 3a quia
3a quod sit 1a consequentia non coniuncte quod in
textu verbo dicto ita sunt informis
non precessit duratione omnem materialem
formam 4o est expresse de intencione beati
augustini super genesim ad litteram ubi tamen
auctor loquitur de ista materia dicit
cum augustinus quamvis denote dicentes
formet ... verbo tamen non duratione sed in
precedit ... sic quamvis deus omnia fecit
deformi materia tamen informis materia res formatas
non precedit duratione Concordat textus
cetera quem qui venit incertum tamen concordat
sit sed non facit multum licet doctores in
textu allegant sed contrarium tenuerunt anti-
quitus multi doctores et fundabant se in dicto
sanctorum primo in dicto beati gregorii
qui exponens illum textum ... 18o
in ... sic dicitur omnia simul fiunt ...
... materie sed non ... forme ... propterea
genesis primo dicitur quod terra erat inanis
et vacua ubi dicunt expositores quod terra
erat inanis et vacua erat informis materia
informis materia et beatus augustinus expo-
nens illud verbum sic dicit non ideo narrat
... quia talis esse po-
terat ... quod ... in principio
materia non generit forma-
tur Solutio ... est de materia informi
et philosophi venit ... auctoritatem
... et venit ... inter
... dicto est quod materia potest
informis dici ... sunt
... omnis forme ... elementorum qua
... reum ... et
... non ... sunt informes philosophorum
... forma ... celi et terre et ce-
terorum elementorum materia potest intelligi
formis ... formarum qua ad alias
res que ... potant ... at

Convenit ad ... probatur quod potentia
erit quod non vel cum ... philosophi ... dubitare
secundo pono ... quod materia in ... in-
... celi est ... informatio
forma per ... materia non
quem ... materia et 1o quod dicit
... celi est ... corruptionem
quod est ... per ... celi ... quod est
... et ... sui orbis ... stella
... doctores ... sic est
cristallinum sed ... est ... sine
... est super celos ... philosophi
sunt locuti ... 3o sic nulla species
... corporis aliorum generis
corporis ... est species
... corpus est ... species
... est corruptionem
... forma ut dicit ... super
... pono ... ad ... 40 ar9
... materia celi est omnino
... quia materia generabilium et corru-
ptibilium ... formis tamen ... ubique
... remanet una materia ... ultima
... que ... est celi et istorum inferiorum
... materia esset pura potentia
potentia ... quod posset
pati materia inferiorum tamen posset pati
materia celi ... 1o quod dicit ... Contrarius ... te
quatuor sic ... est de intencione ...
... primo libro sufficientie sue ubi dicit
... est que omnibus et ... generationem
illis que sunt ... inferiorum
... ista alia quam ... multis
... de ... materia celi est omnino
... eiusdem rationis cum materia istorum in-
feriorum 2o sic materia celi et materia cor-
ruptibilium ... distant ... in
... non sunt ... specierum ut ...
in ... que ... in ...
... non sunt due species equa-
liter ... distantes ... probatur
... et in ... in ...
... obstat quod philosophus dicit

quod non sit eiusdem rationis cum quia materia corporalis potentia transmutabilis est ad aliam formam substantialem et materia celi non, quia hec non est in quadam mensura in qua diverse forme consistunt, quia sic, ex miraculo dei, transpositis materiam celi sic ipsa staret sub formis generabilis et corruptibilis et quod materia corruptibilium staret sub forma celi, propter hoc non fieret variatio in materia materialia in transeundo, et tamen sic non materia celi non est naturaliter transmutabilis ad aliam formam substantialem. Item sicut materia que nunc stat sub forma corruptibilium esset transmutabilis ad aliam substantialem formam et tamen ex alio sic ad idem materia incorporis humani glorificato est eiusdem speciei et eiusdem rationis cum materia corporis non glorificati et tamen una istarum materiarum potest transmutari naturaliter ad aliam formam substantialem et alia sic non potest transmutari. Item ad rationem principalem dicatur quod antecedens est verum quo ad formas generantes non quo ad formam terram in mediate etc. Questio circa 2. distinctionem 13.

Gos 13am Utrum lumen in medio sit forma realis. Quod non arguitur sic: quia qualitas realis vel forma realis manet in sua absentia producentis, sed lumen non manet in medio absente illuminante ut patet per experientiam. Item illud est forma realis, quod existens in medio producit realem effectum, quia calefacit ut patet per experientiam, igitur est realis forma in medio. Oppositum dicit glossa etc. Hic primo videndum est de tribus. Primo de quesito. 2o an lux in corporibus celestibus et in istis inferioribus sint eiusdem rationis. 3o utrum lumen producatur de potentia medii. Item 2o solent aliqui doctores querere utrum forme due intencionales possint simul esse in eadem parte medii et quomodo est materia ubi plane determinatur etc. Quantum ad primum articulum sunt diverse et diverse doctorum opiniones. Quia quidam doctores dicunt quod lumen in medio non sit forma realis. Et hoc probant multipliciter. Primo sic: quia lumen in mediate contingeret pupillam visus perciperetur, sed nulla realis qualitas posita super sensum facit se sentiri et nullam dictam sensationem. Item confirmatur secundo sic: lumen causat impressiones in oculis quia reddunt ad coniunctionem aliquando quantitatem et non est realis forma, igitur patet quia albus color et imago in speculo apparens esset forma realis, quod est contra.

pro articulis

in medio

Quidem enim vales colores.

figura. 3o sic philosophus dicit quod illuminatio fit in instanti, sed si lumen esset realis forma non posset produci in medium tam cito in instanti, quia esset realis alteratio que est in tempore successiva. Item confirmatur. Alii dicunt contra predictam, quod lumen in medio sit forma realis et hoc probant sic: quia forma intencionalis non denominat subiectum, quia aer non dicitur coloratus per esse hoc quod species coloris inficiat ipsum, sed lumen denominat medium in quo est. Ideo etc. Tertia opinio dicunt quod intencionale quod quod lumen aliquo modo est intencionalis forma et aliquo modo non sit intencionalis forma. Prout est illa quidem tamen dicitur esse per eam per se potest cognitam non tamen per se propriam tendit in aliud sicut et species sensibilium per quas potentia sensitiva tendit in intellectum quod tamen species non cognoscit et hoc non dicit hec opinio lumen non est forma intencionalis. Alio modo intencionalis forma dicitur potest per quam potentia tendit in aliud, licet licet ipsa per se est sit cognita et hoc modo lumen potest dici forma intencionalis quia lumen sentimus et plures tendimus in colores quod non videre sine lumine ut patet per 2o de anima et ex prima parte quibus perspectiva sed videtur in prima illarum opinionum sit falsa et 3a sit superflua et ideo tenendo mediam opinionem 2am positam conclusio quod lumen est realis forma in medio, probatur quia producit realem effectum in medio et realis est in medio. Item non est alia patet per experientiam quia in speculo concavo per reflexionem radiorum et ex eis generatur ignis ut patet per Perspectivam. Item quod corpora celestia producunt aliquas dominata agunt in ista inferiora. Item confirmatur. Ad rationes oppositae opinionis dico ad primam dico quod lumen percipitur a sensu visus per speciem luminis que multiplicantur ex luminis refractione [struck through: quod causat realem effectum] ad corpus aliquod et pupillam. Item confirmatur. Ad 2am dico concedo quia rei refractio que causat realem effectum cum quibus [illegible] solum [illegible] sic in speculo [illegible] sit colores in diversis imago in speculo [illegible] dico concedo si esset realis qualitas [illegible] non passim in speculo [illegible] medium [illegible] Quantum ad 2um articulum dicit Tho. etc. [illegible] quod non sunt

cuius de n(atur)e lumen vel lux corpor(um) ce-
lestium et i(n)ter(ior)um inferior(um) et in(uen)it(ur) sic quia
que differunt que sunt diuersar(um) ra(tio)n(u)m s(ed)
lux solis et lux ignis differunt quod
completi et incompleti differunt quod
[illegible] Solu(tio) [illegible] differunt que [illegible]
sit v(er)a proporcione ignis et solis [illegible]
[illegible] est [illegible] ratio [illegible] quia
lux corpor(um) celestium et ill(orum) [illegible]
sunt eiusdem [illegible] et sp(eci)ei p(ro)bat(ur) sic quia
[illegible] est lucida sic(ut) aer [illegible]
[illegible] quoniam [illegible] eadem n(atur)e
[illegible] et in sp(eci)e [illegible] co(m)parari [illegible] celi et
[illegible] quia non est [illegible] est [illegible]
29 a 2 [illegible] Queritur [illegible] sunt [illegible]
[illegible] multum minus [illegible]
[illegible] lumen in [illegible] non est
[illegible] medij [illegible] quia
lumen multiplicat(ur) a corpore luminoso [illegible]
[illegible] p(atet) [illegible] multas sp(eci)es [illegible]
solo [illegible] differunt [illegible] sic due forme
[illegible] non sunt [illegible] de [illegible]
[illegible] possunt esse duo lumina
[illegible] qui solet [illegible]
[illegible] est [illegible] quia sp(eci)es
corpor(um) [illegible] sunt [illegible]
et iste sp(eci)es sunt forme [illegible]
[illegible] p(ro)p(ter) [illegible]
[illegible]

Utrum celum p(er) suum motum sit c(aus)a effectiua
inferior(um) q(uod) non [illegible] sic quia [illegible] omnes
effectus in istis inferioribus [illegible] et [illegible]
forme [illegible] quod est [illegible] sic quia
[illegible] quia motus celi est [illegible] et [illegible]
formis [illegible] est [illegible] inferioribus
[illegible] sp(eci)alit(er) [illegible] p(ro)p(ter) [illegible]
[illegible] meteor(orum) et [illegible] sequitur [illegible]
[illegible] videndum est [illegible]
[illegible] 2(m)o utrum [illegible] influentiam
sup(er) liberum arbitrium 3(o) utrum aliquod
celum [illegible] mobile [illegible] influentiam [illegible]
[illegible] ista inferiora [illegible] [illegible]
sit [illegible] [illegible] [illegible] agit in
[illegible] inferiora p(atet) sic quia ad sensum [illegible]
[illegible] in [illegible] influentibus [illegible]
non [illegible] [illegible] ages [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] ut p(atet) [illegible]

[illegible] [illegible] i(ste) [illegible] 2(a) q(uesti)o motus
celi non est [illegible] agendi in ista inferi-
ora p(ro)b(atur) sic p(er) quendam doctorem illud
q(uod) [illegible] est [illegible] agendi est forma [illegible]
[illegible] s(ed) motus celi non est talis [illegible]
[illegible] est [illegible] ille doctor [illegible]
q(uod) est [illegible] formaliter non potest esse
[illegible] [illegible] [illegible] s(ed) motus celi
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] motus non potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] p(atet) [illegible]
q(uod) plus [illegible] 3(o) phisicor(um) q(uod) omnis mo-
tus est passio [illegible] 3(a) q(uesti)o motus celi
non est c(aus)a [illegible] quia celum non ageret
in ista inferiora p(ro)b(atur) sic quia motus
celi non est [illegible] vel [illegible] agendi
[illegible] celi [illegible] inferiora ut [illegible]
[illegible] celum [illegible] motum potest agere
in ista inferiora p(atet) [illegible] quia
si [illegible] celum [illegible] mobilium
influeret in ista inferiora [illegible]
q(uod) sit ista celum p(er) suum motum est c(aus)a
effectiua i(n)ferior(um) non [illegible] et in-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et secundum [illegible] q(uod) p(atet)
[illegible] [illegible] [illegible] Queritur 29 a 2
[illegible] celum ut [illegible] in [illegible]
[illegible] influentiam [illegible] agere [illegible]
liberum arbitrium [illegible] quia res pure
corporalis non potest [illegible]
[illegible] pure sp(irit)uales [illegible] q(uod) celum
est res pure corporalis voluntas aut(em)
sive liberum arbitrium est res pure sp(irit)-
ualis [illegible] 2(a) q(uesti)o sit ista celum
non potest [illegible] agere in liberum arbitrium
[illegible] volendo vel nolendo
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q(uod) voluntas liberum arbitrium [illegible]
[illegible] se in volendo [illegible] nolendo
pure passiue [illegible] non [illegible] actus [illegible]
[illegible] q(uod) est [illegible] quia p(atet) [illegible]
non est liberum [illegible] agens [illegible]
[illegible] 3(o) p(atet) hec [illegible]
[illegible] volu(n)tates et noluntates [illegible]
[illegible] sunt [illegible] sic [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible]
non esset digne laude vel vitupe-
[illegible] vel [illegible] [illegible] q(uod) [illegible]
Damasc(enus) libro 2(o) [illegible] 3(a)
q(uesti)o celum [illegible] potest agere
in liberum arbitrium [illegible] sic [illegible]

[illegible] et intellectus sunt in nobis videtur [illegible] ut patet 2° de anima. Ideo celum dicit in multis incorruptibile vel corruptibile potentias aliquo modo in directe agit in appetitum intellectum tamen incorruptibiles et corruptibiles habet quedam non intellectiva mandi voluntati. Ad tertium. Existo secundo quod celum potest partibus et in directe agere in potentias humanam intellectum quia potest in movere ymaginativam et fantasticam virtutem que habent connexionem cum intellectu sicut primus appetitus cum voluntate. Ad tertium. Dico quod celum non potest sic agere in liberum arbitrium sic agit in humanam intellectum [illegible] sit quia [illegible] intellectus movetur ad actum intelligendi viribus inferioribus in multis sed liberum arbitrium [illegible] possit [illegible] incorruptibilis potest aliquo modo inclinari [illegible] potest sic limitari [illegible] in potestate [illegible] sic sequi [illegible] passiones vel resistere [illegible] ut ad 2m [illegible] dicitur quedam quod sit

3a ar.la

Theo. declar.

[illegible] scilicet celo empireo quod 2m dicta partibus est immobile et influit in [illegible] in fiora quod sit declarare et si celum empireum non ageret mixta inferiora [illegible] solum modo quia [illegible] sibi primum quod 2m [illegible] superficialem et universum non [illegible] ordinate dispositum. Sed dico in [illegible] quia non sit bona. Alii dicunt oppositum [illegible] sicut si aliquod celum est immobile tunc non potest realiter influere mixta in inferioribus eo quod corpora non agunt nisi per motum [illegible] [illegible] ista non [illegible] eo quod magnes [illegible] fructum suum motu [illegible] [illegible] causet motum in aliis. Sanctus Thomas in prima parte summe dicit quod probabiliter dici quod celum empireum influit realiter aliquid [illegible] inferioribus. Sed dico quod non possit et aliquo modo efficaciter [illegible] alium [illegible] et non tenere alterum partem et quasi dimittere. Ad argumenta [illegible] [illegible] satis patet ex dictis [illegible] conclusiones 2m et 3am [illegible]

q. 16

Utrum imago dei spiritualis prima [illegible] quod non [illegible] sic quia 2m [illegible] doctores [illegible] sic in divinis quod sit ymago dei [illegible] soli [illegible]

[illegible] non respicit [illegible] [illegible] [illegible] scilicet [illegible] [illegible] faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram. Et [illegible] creavit deus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram [illegible] ad ymaginem dei creavit illum [illegible] dei [illegible] deus creavit [illegible] hominem et 2m ymaginem suam fecit illum. [illegible] [illegible] dividitur [illegible] primo dequesito [illegible] ymago dei [illegible] [illegible] in homine quam in angelo. 3° an [illegible] in uno quam in muliere. 4° an [illegible] [illegible] cognitivam quam affectivam. [illegible] [illegible] non est dubium magnum quam [illegible] est quod homo 2m [illegible] est ymago dei 2m quod [illegible] Augustinus in 15° libro de trinitate et [illegible] diffuse de ymagine [illegible] libro [illegible] 2m [illegible] [illegible] [illegible] illius [illegible] capitulis [illegible] dictum aliquid dei [illegible] ad rationem ymaginis [illegible] [illegible] patebit [illegible] ad primum [illegible] Dico primo quod [illegible] est de ratione ymaginis patet illud [illegible] [illegible] quod ubi est ymago ibi semper est [illegible] sed non econverso. Dico 2° quod non quod [illegible] sufficit ad rationem ymaginis sed [illegible] illud quod sit est sit [illegible] ille eo [illegible] est ymago [illegible] [illegible] sit alti [illegible] non tamen [illegible] est altius ymago. Dico 3° [illegible] sufficit ad rationem ymaginis [illegible] [illegible] [illegible] quod sit [illegible] [illegible] 2m [illegible] [illegible] [illegible] mis qui [illegible] [illegible] cum sit [illegible] 2m [illegible] [illegible] et non [illegible] est ymago [illegible]. Dico 4° quod quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima [illegible] et quia [illegible] ultima [illegible] omnium creaturarum est dicitur [illegible] in intellectum que sola inveniuntur [illegible] [illegible] ut in homine vel angelo ideo [illegible] [illegible] dei [illegible] est [illegible] intellectus [illegible] [illegible] in homine et [illegible] et non [illegible] in creaturis [illegible] ymago [illegible] 2m quod dictum fuit [illegible] libro primo et [illegible] 2° [illegible]. Existo [illegible] [illegible] primo quod ymago dei [illegible] in prima creatura patet quia in homine et in angelo. [illegible] 2° quod [illegible] [illegible] ymago dei [illegible] in creatura [illegible] [illegible] ad 2m [illegible] [illegible] [illegible] ymago [illegible] in homine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut dicit [illegible] ymago [illegible] [illegible] ut ymago [illegible]

3a ar.la

Tertio ut ymago glorificacionis vel ut
ymago creacionis ymago beata ymago
glorificata. Circa primum quomodo sit ista videndo
considerandum est et videndum ad ymaginem primo
secundum dignitatem modum est ymago in
angelo quam in homine. Patet sic primo quia homo
et angelus sunt aliquo modo tamquam creature
perfectissime [illegible] ymago perfecta
in primo [illegible] creacionis naturalia
angeli sunt perfectiora naturalibus ipsius hominis
[illegible] patet per dionisium de divinis nominibus
6o capitulo ubi dicit quod intellectualis natura
perfectior est in angelo quam in homine et ange-
lus intellectus sine discursu homo vero cum discursu
[illegible] dicit dyonisius ubi dicit quod loquendo proprie an-
geli sunt intellectuales homo autem ra-
cionalis non. Sed forte diceret quis quod ista
[illegible] quo [illegible] supposicio quod est contra augustinum
[illegible] de ymagine ubi sic dicit quod decen-
tius homines ad ymaginem factus quam
nulla alia creatura de dicit. Solucio
dicendum est quod ymago in illo sermone comparat
homines non ad angelum sed ad alias
inferiores creaturas et si aliquis amove-
ret quod universalis faceret ibi comparacionem
tunc dicendum est quod quantum ad aliquam condi-
cionem comparaciones intelligendum est quod homo
tamen [illegible] est [illegible] concedendum quod homo
sit magis ad ymaginem dei quantum ad
aliquam condicionem ymaginis [illegible] condiciones
sicut [illegible] primo de [illegible] quod anima humana
[illegible] quod informat corpus est ymago dei quantum
[illegible] ymaginis sicut deus est ubique
totus in toto universo et in qualibet parte totus
sic anima humana est tota in toto corpore
et in qualibet parte tota. Secundo quomodo sit ista quod equa-
[illegible] ad ymaginem que attenditur [illegible]
[illegible] quo [illegible] beatitudinis potest esse
equalitatis et excessus [illegible] quia tamen in
[illegible] equales angelis [illegible] et aliqui homines
[illegible] et aliqui erunt maiores angelis
et minores aliquos [illegible] beatitudinis
quia [illegible] beata [illegible]
[illegible] vita [illegible] maiore
[illegible] quo [illegible] beatitudinis [illegible]
angelus [illegible] Tercio quomodo sit ista
[illegible] ymago [illegible]
[illegible] actus [illegible] ymago
[illegible] beata [illegible]
[illegible] primo [illegible] sic quia angelorum

beatorum [illegible] consummata beatorum est
[illegible] ad hoc perficies. Item angelorum
[illegible] est in clara dei visione
sed viatorum in fide et enigmate. Item
[illegible] excellentis [illegible] angelo-
rum [illegible] maiori fervore quam viatores
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] baptista
[illegible] multos [illegible]
surrexit [illegible] maior
in regno celorum [illegible] 3 ad 4
[illegible] ad
ad ymaginem glorificacionis [illegible]
[illegible] aliquo est equalis ymago glorifi-
[illegible] ymago glorificacionis
[illegible] aliquo maior et in aliquo
[illegible] possibile [illegible] Quantum ad
[illegible] pono duas conclusiones primam quod in
statu [illegible] regulariter in sexu
masculino magis est ymago dei quam
in femineo [illegible] quia magis viget
[illegible] in sexu masculo quam in femineo ut patet primo politicorum. Et secundum
[illegible] dixit genesis primo faciamus
hominem ad ymaginem et similitudinem nostram sed
in creacione mulieris dixit genesis secundo
non est bonum esse hominem solum faciamus
ei adiutorium simile sibi. Et quod vir
[illegible] sic ad ymaginem dei et
mulier [illegible] de apostolus
[illegible] ymago et gloria dei. gloria
Secunda conclusio [illegible] sexus
[illegible] equaliter ad ymaginem
dei [illegible] sicut [illegible] bonitatem
complexionis [illegible] viri
intellectus sic magis capax [illegible]
quam mulieris [illegible]
[illegible] equalis capacitatis
[illegible] fuisse [illegible] augustinus 10
de trinitate [illegible] ubi [illegible] illam
[illegible] apostoli sic dicens nos sumus
ymago dei [illegible] sicut sumus
filii dei [illegible]
[illegible] non est masculus neque femina
[illegible] in masculis [illegible] femina
[illegible] omnes sumus unum in Christo
[illegible] ymaginem dei [illegible] 4 articulus
[illegible] illas [illegible]
[illegible] quantum ad [illegible]
[illegible] ymaginem in
[illegible] magis [illegible] ymago

dei impotentia cognitiua qua effectiua pz
sic quia sic in ymagine increata a fecunda
patris memoria verbum gignitur vel deus
de uero deo sit in potencia cognitiua ab
ipsa diuina noticia que est in memoria fecunda
gignitur diuina intellectualis actualis notitia
in ipsa intellectiua et sic filius predit ut lumen
de lumine sic aliqua intellectus agentis concepto
cum specie intelligibili que per diuinam potentiam
ipsa memoria recipitur quidem cum
specie generata in ipsa intelligentia 2a quia sic iti
sunt loquendo per istas imagines creatas magis
consistit in actu potentie affectiue quam cognitiue
probatur sic quia actu potentie affectiue sunt actu nobis
intimi et presentes deo coniungunt quam actu
potentie cognitiue ut colligitur ex dictis beati
dionisii 4o de diuinis nominibus ubi dicit
quod amor transformat quia ponit amantem
extra se et collocat eum in amato et cum
in diuinis conclusio facies diuinus amor
1 et 2a Concluditur pulchre dicendo quod filius in
diuinis est alia ymago quam homo quia est ymago
increata in homine vero est ymago dei
in natura aliena Sequitur 3 tum

cum 3us 3ui Utrum corpus Christi per fuerit potest esse simul in
certa loco quod ita sit quia quod est potest esse
simul in loco quod per eandem rationem potest esse in alia
simul est corpus Christi per rationem eandem potuit
ponitur esse in certa loco In oppositum arguitur
sic omne quod factum est in aliud quod potest esse simul
perfunt in eodem quod omnes generales actu per
esse potentie ut pz ... methaphisice et de
sufficientia ... 2us sequitur corpus
Christi factum est de certo loco ut pz gen.
2o capitulo quod ... Oppositio huius questionis
videtur esse de qua primo an entitates
corporeis ... primitus prefuerit
realiter ab eterno 2o ... per
esse habent ... materia
2us ... 3o de questione
primo an de certo loco fuit status corporis
Christi sine ... esse nobis materia
Concluditur primum ... sic
continua 2us nulla sua entitatem
fuit ab eterno ... quod sunt sit
de ... 2us ... entitate ... suas
perfectas quod creatura sunt sic de ...
3o sic effectus non est ...
... creat ab ... sic ...
... trigesima quinta ...
... est de nono ... 3o sic
quod dum res sit esse impotentia dei

tum dum non sit contradictionem ... nec
ut ait anselmus de ...
creatura aut ... solum fuit impotentia
dei et ibidem dicit quod nimis ...
impotentia dei nichil est impossibile esse
cum esse ... 3o sic ...
fuit duo modi doctorum ... primus
modus est quod quidam dicunt omnes creaturas ab
eterno habere non solum esse cognitum ...
habere esse ab eterno constitutum ... causis
formalibus ... et ... sic
quia ab eterno deus fuit ...
... ab eo intellectarum ... 2o sic
quod deus ... ab eterno cognoscit
ut ... fuit ... esse
esse ... quod omne cognitum ab
eterno ... planum est quod ...
... que fuit ... ponendi non
... alius modus ponendi est quod posse
... fuit ab eterno et ... modus ponen-
tes sic arguunt ... si lapis
... esse solum est potentie creatura
... quod deus ...
... fieri est impossibile ...
... creatura quia deus non possit ...
2o sic sic ... possibile sic ...
... 3o ... sic
... nec ... sic ...
... omne impossibile ...
... omne possibile ...
...
fuit ... ponendi quia ... ista
non valet quod possibile potest esse ... creatura
... impossibile non potest esse ... impotentia
... est solutio ... opinionis
quia impossibilius est esse ...
dico quod est sophisticum quia ...
non ...
... 3a quod sic ... creatura ab eterno
fuit potentia non ... intelligendi ... sed
potentia dei ...
... sic quia ab eterno deus
fuit potens producere creatura Concluditur
... dico primo ... seminales
... qualitates ... seu
aptitudines ...
... fuit apte ...
... effectus 2us ... potentias acti-
uas

2 ... 2 ...

et passive et sic habitus dicitur habitus deus indidit
rebus cum dixit germinet terra herbam viren-
tem et facientem semen et lignum pomiferum faciens
fructum iuxta genus suum cuius semen
in semetipso sit super terram et glosa dicit ibidem
dedit naturalem vim vegetandi quia virtus
nutritiva sit ista res quales non habent esse in
natura sed ... generationis sunt rationes
seminales. Prima sic quia secunda ratione seminales
effectus producunt in sua causa materiali ut dicit
mixtionem ut apta nata est ... cognoscere
[illegible] ad hoc ut actu incipiat talis effectus
sed sic effectus producit in sua causa effective ut
dicit ... ipsi efficiens ut potens. Talis eff-
ectum producit in forte ut ... in materia sit causa
efficientis seminalis illa non est forma quaedam
ut aliquid ... quod hic. Contra tertium articulum
in hac pono duas conclusiones. Prima quod corpus
Eve non fuit in costa Ade secundum potentiam
naturalem. Probatur sic quia non fuit in costa Ade
secundum rationes seminales. Secunda quod hic corpus
Eve non potuit sic fieri de costa Ade sic
naturaliter sic ... ut sic exacte sic ...
... secunda conclusio sic: corpus Eve fuit in
costa Ade secundum potentiam obedientialem. Probatur quia
Deus potuit de costa formare corpus ipsius
Eve et costa apta nata est fuit ... for-
mationi obedire ... in ... aliquid
in ... quod corpus Eve fuisse in costa
secundum rationes seminales ... seminales
impossibile ... obedientialem. Contra quartum articulum
pono duas conclusiones. Prima est ista: Deus
potest dare corporali minori fare ... corpore
maiori sine nove materie additione. Probatur
sic: Deus potest similiter facere res corporales
quantitatem nullo presupposito quia creavit celum
et terram ... quod ... de creatione ... ma-
gistri primo libro ... de ... quare in nichilum
... ultimo ubi ponit quod ... solus Deus
potest et nulla creatura quia ... primum est aliquid
facere de nichilo, secundum est aliquid quare in nichi-
lum, tertium est de parvo facere magnum eo non crea-
to ut aliquo addito. Quartum de magno facere
parvum eo non condensato et nullo subtracto.
... sic ... quod Deus potuit de costa
Ade formare corpus Eve sine materie addi-
tione et confirmatur quia ... dimensiones prime
materie sunt interminate cum materia sit pure
passiva potentia ... quod non ... Deus po-
tuit de costa formavit corpus Eve de co-
sta Ade ... in toto quantitate
... corpus Eve formatum de materia
... quia ... costa
... dicit ... quartum est ...

lib. de sacramentis cap. penultimo ubi
sic dicit: porro quod de costa viri corpus muli-
eris factum dicitur ita intelligendum est ut de
sola ipsius coste substantia sine omni extrinseco
additione producta potentia in semetipsa
multiplicatum idem corpus factum credat. Sed forte
Adam non fuit ista costa sicut superfluum
quia Deus a natura nichil facit quod non pot-
est ... sed dicitur secundum non debuit
... causam ... sed ... Tho. de ar.
... talis est superfluum in individuo
... sic ista costa fuit
superflua in individuo Ade sed ...
... sed ... ante
formationem mulieris fuisset necessaria ...
... ista quinta tenet ...
sanctus Thomas in prima parte summe questione
92 articulo 3 in solutione ... argumenti
ubi dicit sic: quidam dicunt ...
materie ... ad dicere formatum
fuisse corpus mulieris ... non ...
quod Deus ... multi ...
hoc est omnino impossibile ... quod
... non ... vide ipsum
si placet ... ne ...
circa dominica 19 et 20

Circa hoc continue circa ... accepit
esse immortale quod non ... sit ... ra-
dicales fuit in homine ... per ...
... potuit ... sic ...
... est ... in libro de
... et ... homo
consistit in ... originali ... contra
... ibi dicit ...
Deus ... in ...
imaginem ... sicut fecit ... in ...
... modo ... morbum
... in solutione ... de ... videndum
est ... primum de quesito quo ad ...
... si homo non pecca-
sset filios in paradiso genuisset ...
... de ... parte ... sit
paradisus et hoc sic ... materia utriusque
... ad primum pono ...
prima est quod homines in paradiso ...
... corpore ... fuisset ...
... quod non peccasset ... sic quia ...
... est ... est ...
in paradiso fuisset homines ...

ut patebit in sexto articulo 2 quaestionis. Ad 2m sic
omne compositum ex contrariis contrarietati subiectum est cor-
ruptibile; primus homo erat huiusmodi et licet non peccasset
fuisset ex contrariis contrarietati subiectus compositus
quod fuisset 2m complexionem naturalem ex contrariis
compositus, scilicet quae ex calido et humido et
frigido et sicco. 3o sic omne quod propter
sui deperditionem indiget alimento quo restauretur
deperditum est corruptibile; sed homo in paradiso ante pec-
catum indiguit alimento, quia deus qui
nichil facit frustra ordinavit ut homo
comederet de fructibus paradisi ut patet
genesis 2o. 2a quaestio sit ista: quamvis ho-
minis status fuisset corruptibilis nunquam tamen fu-
isset corruptus si non peccasset. Probatur sic:
quia corruptio est pena quae non debet
precedere culpam. Ad rationes. Ad istam intentio-
nem intelligendum est quod dicitur sapientiae 2o quod deus
creavit hominem inexterminabilem et sic id
applicando 3o primum hominem post peccatum
incurrit inevitabilem necessitatem a peccato mortis
et si non peccasset mortuus non fuisset.
Sed forte dices tamen mors sequitur natu-
ram, licet id quod est possibile mori homo morietur
quod non stat cum gratia 2a. Dico quod quan-
tum ad statum quem nunc immortales singu-
lariter moriatur, ante tamen peccatum ubi medi-
cina ligni vitae obviavit naturali corrup-
tioni quia possibilitas moriendi fuit
sed reducta in actum. Ista conclusio est quod dicit beatus
augustinus libro [illegible] testatur
ubi dicit deus hominem fecit qui quam-
diu non peccaret immortalitate viga-
ret ut ipse sibi auctor esset ad aut
in morte aut ad vitam non cum ut deus
creavit corpus eius indissolubile tale
quae immortalitatis vigore in corpo-
re esset sed in eadem [illegible] supple-
batur si deesset pena corporis potuit sibi
ab omni corruptione preservare quia donum sibi
deo ipsa esset [illegible] et cognitus [illegible] quo homo
[illegible] rationis [illegible] esse
immortale. Quantum ad primum articulum de
quesito. Quantum ad istum articulum 2m pono
istam conclusionem [illegible] quod si homo non
peccasset nichilominus in paradiso filios genu-
isset. Probatur sic quia si homo non
peccasset ipse non minus sed potius magis
perfectus fuisset quam nos omnes nunc pote-
ntias et perfectus fuisset in potentia vege-
tativa cuius naturalissimum opus est generare sibi
similia [illegible] et [illegible] perfec-
tum potest in suam speciem [illegible]
[illegible] prima deus [illegible]

mulierem in adiutorium viro ut dicit textus
non est bonum esse hominem solum. Et tamen
non posset intelligi de adiutorio la-
boris quia ante peccatum nullus fuit labor
tamen etiam quia pro adiutorio plus valuisset
quam [illegible] 2m. [illegible] licet ille textus sit
intelligendus de adiutorio in propagatione prolis.
Et ar[illegible] sic probatur 4o quia si non
esset [illegible] [illegible] quod peccatum primorum parent-
um fuisset [illegible] multitudinis electorum quod est contra beatum
augustinum 14o de civitate dei capitulo 23o ubi dicitur
quod electorum numerus complebitur [illegible] sufficit
illa sanctissima [illegible] peccatum et fe-
mina peccasset. Et [illegible] quod [illegible] hic textum
sacre [illegible] genesis primo capitulo masculum
et feminam creavit eos. Unde dixit illis dominus
crescite et multiplicamini. Quia propter illa deus in-
stituit et sanctificavit matrimonium. Et sic patet. Circa
[illegible] articulum pono 3 conclusiones. Prima est
ista: paradisus non est quid spirituale ut quidam
dicunt sed est realis locus et corporalis. Et ex-
plicit patet per Augustinum 8o super genesim ad
litteram quod hoc quod est res corporalis fuit
positus homo ut habetur genesis 2o capitulo ubi di-
citur deus hominem et posuit eum in
paradiso voluptatis. 2o quia omnia
dicta in textu [illegible] misterie [illegible]
figurate intelligenda sunt dicta tamen inge-
nium? litteraliter debet intelligi. 3o quia
misterio sacramenti [illegible] misterii [illegible] in sen-
su litterali sic i[illegible] intelligi locus
etiam [illegible] secundum [illegible] corporale sic
paradisum intelligi habitum spiritualis delectationis
et [illegible] locum corporalis voluptatis. Ista conclusio
est tenet damascenus libro 2o capitulo 11o et
magister super [illegible] in [illegible] de defensione
istius conclusionis vide Thomam de [illegible] qui
diffuse exponit et solvit. 2a conclusio sit ista:
paradisus [illegible] corporalis est sub circulo equi-
noctiali et specialiter sub illa parte equino-
ctialis quae [illegible] versus orientem [illegible]
sic quia ibi est [illegible] paradisus et tempe-
ratus? ubi aer est purior [illegible]
[illegible] et aspectus [illegible] ho-
[illegible] in monte paradisi ponit
[illegible] sub equinoctiali [illegible]
[illegible] quae dicit paradisum esse locum voluptatis
[illegible] 2o [illegible] in predicto situ est aer
purior tamen quia propter altitudinem

magis grossi vapores non possunt illuc ascen-
dere. Secundo fructus et ibidem sunt recentes quia sub-
limo est ibi estas et in libris novi fructus in
sole imprimo libri et imprimo arietis 4or claritas
quia radii solis sunt magis directi respec-
tus celi sanior pars est calidi noctis et dei et
etc. Thomas dicit 3a distinctione opponit et
solvendo describit dispositiones huiusmodi notorum p
ideo illud vide si placet. Ad ultimum ergo
dico negando 2am partem consequentie quia posuisset
tum ea prius fuisse reservatum quod quod
de humido radicali peralorem in ille fu-
it consumptum et ideo homo in statu innocentie non
esset corruptus. Sequitur questio
circa doctrinam 21 et 22 et 23am

Utrum peccatum primi hominis fuit remissibile
et non. Arguitur sic quia peccatum demonis fuit
irremissibile et peccatum primi hominis hominis
quia per quam irremissibile et irremissibile
distant in infinitum cum unum privat ope-
ribus illud vero eternaliter sed peccatum demonis
non excessit peccatum hominis in infinitum
et quia fuit bonum. Oppositum arguitur sic per textum
sapientie 10o capitulo ubi dicit quod dei sapientia illum
qui primus a deo formatus est pater orbis terra-
rum solus esset creatus custodivit. Respondetur
et eduxit eum a delicto suo. Respondetur absolute huius
homo vivendum est de eo que tangunt in
hiis tribus doctrinis. Primo ~~de paradiso in quo~~
~~fuit~~ et hoc quantum ad materiam 21e. Secundo de quesito
2o de temptatione primi hominis qua adeptum
dimittitur fuit et hoc quantum ad materiam
21e doctrine. 3o utrum primi parentes peccaverunt
pignoraverunt et hoc quantum ad materiam 22e de-
bitales vel intellectuales et etiam etc. sit
omnino impassibilis et hoc quantum ad 23e doctrine
Quantum ad primum est quia queritur an peccatum
primi hominis fuerit irremissibile et si diceretur
quod fuisset irremissibile posset quis credere
quod fuisset irremissibile sicut veniale et
non adtollendum hoc pono primo istam conclusionem
peccatum primorum parentum non fuit peccatum veniale
et sequitur per veniale peccatum non privatur quis
visione dei beatifica per peccatum sed sic
per peccatum primorum privavit et posteri visione
dei si non tolleretur plurimi si etc. et probatur
quoniam textum genesis 2o ubi dicitur ...
tuis die comederit vera morte mo[...]
etc. 2a conclusio sit ista peccatum primorum parentum

non potuit esse veniale et sic probo
quia in primis parentibus fuit originalis
iustitia que est perfecta ita
que non fuisset perdita per veniale peccatum
sed veniale peccatum dicit aliquam obliq-
uitatem etc. et 2o si potuisset peccatum primorum
parentum fuisse veniale tunc cum perfecta
~~anime~~ anime rectitudine sic stetisset
~~rectitudo~~ obliquitatibus quod est impossibile etc.
3o sic sic iustitia originalis manebit
homine perfectus ab omni corporali
infirmitate sic multo magis ab omni
spirituali sed peccatum veniale est quedam
infirmitas animi etc. 3o sic non contra
decordinatio virium inferiorum ad superiorum
nullum ~~peccatum~~ peccatum potest esse veniale peccatum
sed cum homo esset inobediens deo
et decordinatio a deo per mortale peccatum
non esset aliqua ordinatio virium in-
feriorum ad superiores etc. 4o et ita
illius quibus tenentes fuerunt interius
multum primus sic sicut deus primis parentibus
dedit preceptum sic ipsis et per eos pot-
uit dare consilium quia cum bene potuerunt
suadere tum preceptum sed transgressio consilii
vel consilium sequitur et transgressio precepto est mor-
tale peccatum etc. 2o sic peccatum otiosum
non est peccatum mortale sed homo in statu
innocentie ~~potuit~~ potuit verum otio-
sum dicere etc. potuit venialiter peccare
3o sic quia formatus magis potest venialiter
peccare ergo homo in statu innocentie po-
tuit venialiter peccare. 4o sic homo
in statu innocentie potest elicere actum
magis repugnante statui innocentie
et potest elicere actum minus repugnantem
ut manifestum est etc. potest venialiter peccare
5o sic cum non repugnat alicuius
defectus illi non repugnant dispositiones ad
eundem defectum sed primis parentibus non re-
pugnavit quin possent mortaliter
peccare etc. non repugnavit eis veni-
aliter posse peccare cum veniale sit
dispositio ad mortale. Ad hoc 6o sic mi-
nor est dispositio inter innocentiam et veni-
ale peccatum quam inter innocentiam et mortale
et si potuit peccare mortaliter potuit
et venialiter. 7o sic inter veniente
cum primus peccavit venialiter quam mortaliter
eo quia primus loquebatur difficile demonio
quam comedit de fructu vetito

defectus aut

quia dixit precepit nobis deus ut non comedamus ne forte moriamur et dubitans quia natus fuit eis mortem sub forte dumtaxat assertive. Solucio ad primum dico quod contemptus fuit quia consilium est morale preceptum sed non apparet quo hec instatu innocencie potuit devenire quod consilium si habuisset consilium non contemptum tum nulla passio inclinasset esse ad oppositum ymmo originalis iusticia inclinasset ad observandum omne dei consilium et non potuisset devenire sine precedente alio quod est mortale. Ad 2m dico quod non potuisset stante originali iusticia dicere verum ocio sunt ociosum non contemptum dictum ymmo dictum. Ad 3m dico quod licet gracia sit efficacior ad meritum quam iusticia originalis quantum ad obedienciam virium inferiorum ad superiores tunc iusticia originalis fuit efficacior et ideo cum magna potest peccare venialiter manente gracia cum inobediencia virium inferiorum ipse fomite sed habens originale iusticiam non potest peccare mortaliter committendo ipsum sed non potest peccare venialiter committendo causam. Ad 4m dico quod quantum cumque eliceret modicum inpugnative actum ipse erit mortalis quia contemptum precedit ut dictum est in solucione primi argumenti. Ad quintum dico quod talis deceptio habet repugnanciam ad formam perfecte iusticie et ideo actum non attendit sed dicebat quod iusticia originalis esset irascibilis peccatum veniale sic forte posset oppositum gerens sustinere. Ad 6m dico ne(gandum) quia non et cetera patet ex dictis. Ad 7m dico quod mos loquendi esse potuit esse sine nulla diffidencia ymmo sepe sic loquimur cum timore et sine diffidencia omni et cetera patet.

3 ar 9

Circa tercium articulum habebit advertere pono duas questiones quarum prima est hec quod temptacio carnis est forcior quam temptacio demonis. Probatur sic primo quia temptacio carnis est nobis vicior et amabilior et ideo dicitur quod pugna carnis est continua et rara est victoria. 2o sic nemo potest refrenare se hic intemperatos ipsius carnis quam intemperaciones demonis et cetera a tanto probatur quia multi sancti qui demonibus resistere potuerunt multas carnales temptaciones vix sustinuerunt ut patet primo imperio qui habuit simul multum cum tali viam vigilancie et debetur hic dicto cuius hoc est factum translacionis qui adversitatem temptacioni carnis

secit sibi lectum de spinis et urticis et beatus Jeronimus propter hoc habitavit in vasta solitudine et duxit vitam rigidissimam et ideo scribens ad sanctam paulam dixit non obstante rigida vita adhuc paciar temptaciones carnis et ideo scribit quid faciet puella in deliciis vivens nempe vinces mortua est et ideo propter gravitatem huius temptacionis sepe et sancti doctores docent fugere sic apostolus dicit fugite fornicacionem et augustinus dicit quod fuga est victoria et philosophus in 10o ethicorum in fine dicit quod si volumus resistere temptacioni carnis debemus pati illud quod senes paciebant ad helenam qui dixerunt abicientes eam magis peccabimus patet 1o et 4o. 2a questio sit istud primus homo non fuit temptatus a temptacione carnis sed demonis probatur quia propter originalem iusticiam voluntate existente subiecta deo et vires inferiores fuerunt obedientes superioribus et cetera. Sed fuit temptacione demonis temptatus patet ex textu genesis 3o et cetera. Circa 4m articulum videndum est primo utrum ignorancia sit peccatum. 2o utrum ignorancia excuset peccatum. 3o an primi parentes paciebantur ignoranciam quia hec quia ille triplex argumentum infert et ideo ut sit prius ista questio distinctio primitto unam distinctionem quod triplex est ignorancia quod triplex est distinctio scilicet affectata crassa et supina et invincibilis ignorancia affectata est que ipse ex affectu et desiderio suo scit cum quibus appetit ignorare ut eo liberius possit peccare. Crassa et supina est eadem et vocatur alio nomine ignorancia ex negligencia sicut cum quis non facit tantum quantum posset et deberet facere ad hoc ut sciret et dicitur crassa quia crassi id est pingues sunt tardi et supina id est inclinata quia negligentes habent se sic inclinati sicut facit vel sit crassa et tarde faciunt et tepide sed dicitur ignorancia invincibilis cum aliquis nullis suis viribus et intenta diligencia sciunt non potest ignoranciam removendo vincere. Istis ergo premissis pono primo illam questionem quod ignorancia invincibilis non est peccatum patet sic quia secundum augustinum quod nullo modo est volitum non est peccatum sed ignorancia invincibilis nullo modo est volita quia omnes homines naturaliter scire desiderant ut primo metaphysice et cetera. 2a conclusio ignorancia affectata potest esse duplex peccatum patet sic est et hec quod ipse scire tenetur quia tunc veniret

dictum prophete nolunt intelligere ut
bene agerent. Hec de culpabilibus ignorantiis. Et ideo
dicit apostolus prima ad Corinthios 14° qui ignorat
ignorabitur. Sed forte dices hec 9° repugnat p
credenti solum ignorantia non est affectata vel
voluntarie ignorantia sed ratione rei ignorate
vel ratione alicuius condicionis annexe. 3°
9° ignorantia crassa est peccatum obmissionis. 4°
quia ipsa includit de se peccatum obmissionis
Respondeo 9° ignorantia in huiusmodi non est peccatum nisi
forte accidat ex culpa precedenti. Patet sic ex
casu de se sed [illegible] probat [illegible] ethicorum
ubi philosophus dicit quod ebrius dupliciter punitur
[illegible] est. 9° [illegible] ignorantia
crassa vel affectata non excusat [illegible] sed
in [illegible] si non [illegible] ex culpa precedenti
[illegible] excusat patet ex predictis. 9° 6°
quomodo primi parentes peccaverunt ig-
norantes quia omnis malus ignorans 3°
ethicorum. Primo tamen suo peccato non peccavit
[illegible] ignorantia [illegible] ignorantia
primi peccati patet sic quia ignorantia [illegible] est et
est pena inflicta peccato ut dicit Augustinus in
[illegible] ut [illegible] 2° de li-
bero arbitrio [illegible] non est
[illegible] hominis instituti sed est pena [illegible]
sed pena non precedit culpam. 9° [illegible] 9°
primi parentes peccaverunt [illegible] non pre-
[illegible] ignorantiis errore et infidelitate
patet sic quia ita [illegible] doctores [illegible]
dicunt quod peccatus includit [illegible] ut
[illegible] dicit simpliciter [illegible] neg[illegible]
ignorantia [illegible] in [illegible] errore dicit [illegible]
solum [illegible] liceitate sed ad
[illegible] infidelitas dicit errorem in hiis
que pertinent ad fidem vel bonos mores
[illegible] sic primi parentes peccaverunt [illegible]
fidelitate. 9° [illegible] est Augustinus 2°
[illegible] dei [illegible] magis [illegible] infideli-
tas fuit quod magis [illegible] verbis dyaboli
quam dei. Circa [illegible] pono 3°
9° [illegible] est quod deus non potest facere
creaturam racionalem vel intellectualem desi-
num impeccabilem [illegible] quis imaginaretur [illegible]
sua voluntate de quo dubito. [illegible] quia
omnis creatura [illegible] est vertibilis et
mobilis et [illegible] peccabilis. [illegible] est Damascenus
in libro primo capitulo 3°. 2° 9° [illegible]
[illegible] ut deus [illegible] facere quod
creatura sit impeccabilis [illegible] replere potest

deus in bonis desideriis creature
[illegible] doctores [illegible] defacto fecit de
[illegible] dona [illegible] que non
potuit peccare mortaliter [illegible] venia-
liter [illegible] peccatum remissibile
et irremissibile non dicitur de peccatis
[illegible] sed [illegible]
[illegible] quia idem peccatum remi-
ssibile est [illegible] irremissibile [illegible]
non precedit penitentia. [illegible]
[illegible] 24

Utrum intellectus agens tamquam aliquid formaliter [illegible]
intellectui pertineat ad liberum arbitrium
quod non [illegible] sic quia intellectus agens est
potentia [illegible] agens et liberum
arbitrium est potentia libere agens. [illegible]
[illegible] sic [illegible] intellectus agere
non possumus arbitrarie. [illegible] intellectus agens
formaliter pertinet ad liberum arbitrium
[illegible] quia nichil est volitum nisi co-
gnitum. Primo [illegible] videndum
est de tribus. Primo que res sit intellectus
agens. 2° que res sit liberum
arbitrium. 3° de [illegible] [illegible] tho de [illegible]
[illegible] fuerunt diverse opiniones do-
ctorum. Quidam dicunt quod intellectus agens
sit quedam [illegible] potentia [illegible] ab intellectu
possibili et voluntate et [illegible]
[illegible] sic quia illa potentia [illegible]
[illegible] actu intelligendi [illegible] actu
volendi non est intellectus possibilis [illegible]
voluntas sed intellectus agens est [illegible]
potentia [illegible] sic quia si
[illegible] actu intelligendi superfluus
intellectus possibilis si autem [illegible] actu
volendi superflueret voluntas
2° sic [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] potentias [illegible]
[illegible] efficaces [illegible]
[illegible] philosophorum [illegible] quod [illegible]
[illegible] ab alio movetur sed intellectus agens
est [illegible] facere et intellectus [illegible] possit [illegible] tho de [illegible]
omnia fieri 3° de anima [illegible]
opinione [illegible]
[illegible] ponis [illegible] agente
[illegible] realiter [illegible] appetitu [illegible]
[illegible] voluntate agente [illegible]

adversus [illegible] de an[illegible]

anime receptiva priorum motuum. Sed hoc esset superflua et inutilis multo potentiarum in rebus. Quod motiva istius doctrine dici potest ad primum quod portat [illegible] sicut [illegible] illud [illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] opinionis in quo intellectus possibilis elicit actum intelligendi et voluntas actum volendi sed quod omnino superfluum est ponere in anima nec [illegible] intellectum agentem realiter superadditum per dictas potentias ad formas dictas. Quod minor est falsa quia intellectus agens non habet prius dicitur agens quia recepit species, elicit actum intelligendi. Item secundo dico quod prima propositio non est vera quia idem in uno est agens et patiens in diversis respectibus. Quod efficiens et materia non coincidunt et quod eo modo quod uno modo ab alio modo [illegible] quod quo ideo non sit agens et patiens.

2a opinio

Secunda opinio posuit quod intellectus agens esset quedam substantia separata inferior deo sed superior anima nostra et aliqui istorum sequentes opinionem dixerunt quod virtute talis substantie separate [illegible] in nobis fieri in nobis intellectus. Et hec opinio fuit [illegible] et [illegible] decimo [illegible] super [illegible] [illegible] ubi ponit quod unus sit sit intellectus [illegible] alii de ista opinione dixerunt quod intellectus [illegible] fieri in nobis sic quod illa separata substantia influeret nobis formas intelligibiles sed posuit [illegible]. Sed ista opinio videtur [illegible] esse superflua quia supposita tali forma separata [illegible] in nobis [illegible] esse aliquid [illegible] activum intellectus eo quod illa forma separata [illegible] sic medicus [illegible] sanitate [illegible] in rebus. Tertia opinio fuit [illegible] qui posuit in anima nostra realiter duplicem intellectum [illegible] unum appellat intellectum possibilem alium appellat intellectum agentem vel factivum et utrumque [illegible] dicit intellectum [illegible] quia [illegible] sic semper intelligit possibiles [illegible] non semper. Sed [illegible] ista opinio potest esse vera [illegible] quod esset in nobis duplex intellectus [illegible] obiecti et [illegible]

secundum istius opinionis [illegible] quod non semper actu intelligit. Quarta opinio ponit quod intellectus agens et possibilis sunt [illegible] intellectus [illegible] non [illegible] intellectus [illegible] ad aliquid [illegible] et [illegible] et ut reducit ad actum [illegible] puta [illegible] sic dicitur possibilis sed ut est [illegible] et [illegible] actualis et [illegible] aliquid reducit in actum puta intellectum [illegible] sic dicitur intellectus agens. Et hec fuit opinio [illegible] super tertio de anima. Sed hec opinio est [illegible] et [illegible] philosophi quia [illegible] intellectus non [illegible] esset sic possibilis [illegible] esset agens in rebus. Quinta opinio ponit quod [illegible] intellectus agens et intellectus possibilis in nobis sunt una et eadem potentia in [illegible] sed sic [illegible] et [illegible] quia [illegible] in nobis [illegible] intelligibilium sic dicitur possibilis sed ut actum [illegible] producit actum intellectionis tunc dicitur intellectus agens et sic [illegible] ad primum [illegible] sit [illegible] unum [illegible] actu non [illegible] nobis ponere multas potentias. Sed intelligo [illegible] et [illegible] actus et [illegible] [illegible] intellectum possibilem in nobis [illegible] aliquid intellectum quem agens [illegible] ille intellectus intellectus possibilis esset superfluus vel non intelligeret [illegible] eundem actus [illegible] ponere in nobis [illegible] quod sic potentia volitiva est movens et mota activa et passiva sic intellectus [illegible] dicitur agens et possibilis.

2a ar[illegible]

Circa utrum [illegible] pono duas conclusiones. Prima est hec liberum arbitrium est [illegible] vel sit actus seu operationes vel [illegible] prima actuum [illegible] sed liberum arbitrium non est [illegible] in nobis sed [illegible] sic dicitur [illegible] sic aliquid actum [illegible] voluntatis [illegible] liberum arbitrium [illegible] liberum arbitrium est [illegible] actum in nobis sed non est [illegible] intellectualis [illegible] vel passio vel sit [illegible] quia [illegible] potentia elicit actum [illegible] liberum arbitrium in nobis est [illegible] potentia vel [illegible] [illegible] quod omne [illegible] in anima [illegible] est [illegible] vel passio vel potentia [illegible] [illegible] moralibus sit [illegible] Secunda [illegible] liberum arbitrium realiter in nobis est idem quod voluntas vel potentia volitiva.

[illegible]

[illegible] liberum arbitrium non est [illegible] in nobis [illegible] [illegible]

p[ro]p[ter] sic quia liberum arbitrium in nobis est
non potest [illegible] procedunt[e] sicut patet
ex eis que dicta sunt in [illegible] 2a non est
[illegible] potest [illegible] intellectu 2o de aliis [illegible]
opiniones duas [illegible] hanc [illegible]
vide si placet in [illegible] decima [illegible]
[illegible] in [illegible] pono duas conclusiones prima
est intellectus agens [illegible] aliquis formaliter [illegible]
[illegible] non pertinet ad liberum arbitrium patet
quia formalis actus [illegible] istorum potentiarum
non includit formale actum alicuius
alterius [illegible] quod est [illegible] quia potentie
2a conclusio intellectus agens [illegible] aliquando non pertinet
ad liberum arbitrium [illegible] quia liberum ar-
bitrium [illegible] suum actum [illegible] requirit actum
intellectus agentis ut patet [illegible] ethicorum [illegible]
conclusio vera [illegible] patet [illegible]
[illegible] distinctionem [illegible]

9o [illegible] Utrum liberum arbitrium possit cogi quod sic ar-
guitur quia sicut intellectus cogit assentire primis prin-
cipiis clare [illegible] forma [illegible] sibi putatur
sic voluntas [illegible] et [illegible] si vel
tamen finis [illegible] ratione sua [illegible] sibi
putat [illegible] [illegible] Contrarium colligitur
[illegible] in textu et habetur [illegible]
[illegible] Anselmum in libro de libero ar-
bitrio ubi sic dicit quod cum voluntas [illegible]
[illegible] non aliena vincit potestate sed
sua et ibidem dicit quod difficultus impug-
nare potest voluntatem sed expugnare
nequit invitam Primum [illegible] quatuor conclusiones
videndum est de quo primo an voluntas
que est liberum arbitrium possit movere
se ipsam 2o utrum possit primum motum
[illegible] patere nullo [illegible] contra [illegible] vel
3o utrum possit cogi [illegible] [illegible] certo 4o utrum
possit cogi ab eo [illegible] ad primum po-
sita [illegible] quod voluntas aliquo modo movet se
ipsam patet sic quia potest ad actum volendi
requisitis [illegible] voluntas sua libertate [illegible]
[illegible] actum [illegible] [illegible] ex putato [illegible]
voluntas non determinat [illegible] [illegible]
sed se ipsam determinat et movet aliquo
modo se ipsam alias cum [illegible] se pure
passive quod non est [illegible] sed [illegible] move-
4i dicit [illegible] se [illegible] opiniones doctorum
quidam dicunt quod voluntas [illegible]

movet se ipsam ~~actuando~~ actuando sed ~~[illegible]~~
se ipsam determinando [illegible] sicut
movet se a fide et actuando [illegible] Gof[redus]
Gof[redus] et quidam dicit quod est implicatio
quod voluntas moveat se non actuan-
do sed determinando [illegible] sic determi- Hen[ricus] de Gan[davo]
natio est quidam actus [illegible] quod voluntas
determinat se et non actuat se [illegible]
immediate quia si determinatio non [illegible]
[illegible] actum [illegible] [illegible] illa determinatio
Henricus de Gandavo [illegible] sic actus
potentie pure passive non est in potestate
potentie pure passive [illegible] non
est in potestate [illegible] sed agentis sed vo-
luntas sit potentia libera habet actum
in potestate sua [illegible] [illegible] [illegible]
sic sit intellectus motus [illegible] movet
se ipsam ad conclusiones sic voluntas ac- [illegible]
tualiter movet se ipsam ad ea que
sunt ad finem et sic dicit [illegible] et [illegible]
[illegible] sed non [illegible] [illegible] quod
voluntas active movet se ipsam
[illegible] intellectu [illegible] [illegible] 2a [illegible]
[illegible] [illegible] pono primo [illegible]
conclusionem quod voluntas suo proprio motu
potest peccare nulla ignorantia preambula
precedente in ratione patet sic [illegible] si [illegible]
ignorantia esset [illegible] [illegible] in ratione [illegible]
illa esset invincibilis et tunc non
esset ea peccatum ut dictum est supra [illegible]
[illegible] [illegible] esset [illegible]
[illegible] ipsam processisse peccatum male affe-
ctionis aut esset crassa et supina
et sic ea processisse culpa negligentie
Et quia dominus iste quatuor conclusiones tenet Gof[redus]
quidquid [illegible] allegat [illegible] multa
dicta sanctorum et philosophorum que omnia
[illegible] debet [illegible] quod multi peccant per
ignorantiam sed non sit conclusio igno-
rantia sit prima in ratione si peccans [illegible]
in [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] unde [illegible] sanctorum et
philosophorum primo ista [illegible] [illegible]
te [illegible] Augustini 3o de libero ar-
bitrio ca 2o ubi dicit voluntas est prima
causa peccandi [illegible] [illegible] imputan-
[illegible] voluntati et [illegible] sententiam po-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tollitur [illegible]

peccatorum quia ponit Isidorus in libro
de summo bono capitulo [illegible] capitulo in quo est
peccatum per ignorantiam per infirmitatem et per indu-
striam seu certa scientia. Item habetur hoc idem ex
sententia beati Augustini qui libro 14o de civitate
dei capitulo 1o dicit quod si duo homines equaliter
affecti corpore et animo et in omnibus aliis
circumstantiis taliter se habentes videant
huius corporis pulchritudinem non differenter
se vertit ex eis certorum affectibus occur-
rentibus unus eorum potest illicite move-
ri ad illicite fruendum et alter in volun-
tate pudica stabiliter permanere. Ex quo
colligitur quod homo potest contra scientiam sciens
peccare. Item Augustinus super Gene-
sim ad litteram capitulo ultimo concedit videtur dicere
Salomonem peccasse contra indictamen
iudicium rationis ubi dicit Salomonem
cum tante sapientie [illegible] credendus
est quod in simulacrorum cultu crederit ali-
quid esse utilitatis sed mulierum amori
ad hoc malum trahenti resistere non va-
luit faciens quod sibi sciebat non
esse faciendum. Idem dicit in enchiri-
dio capitulo 22o est alia libertas
libertas non bene male sentienti
addita que est ad malum faciendum
cum non deficit [illegible] deficit animo te
iudicans non esse faciendum quod
voluntas appetit. Item primo quod dicit
tenet illa conclusio in materia eligitorum et
facientium. Et ratio quia sicut ista sententia melio-
res [illegible] in [illegible] tamen ceteri quod peccatum
voluntatis ex sua libertate et huius
ad indictum peccare et actum mali
eliceret [illegible] diceret in 1o [illegible]
[illegible] mali quod nulli delectabile
contra legem dei est prosequendum et cum hoc in
peccatum quod hoc formatum est dictamen contra
legem dei est huius actuale [illegible]
tamen voluntas potest actum formatum vel
elicere. Probatur sic quia voluntas potest [illegible]
re nulla prima ignorantia precedente
[illegible] ut [illegible] precedens [illegible] et probatur
[illegible] sic quia pro quocumque momento
mutat voluntas aliquod contentum sub suo
[illegible] obiecto sub [illegible] et voluntas potest
actum volendi illud elicere et cetera

Pro ablativo et sufficientie cogere voluntatem simpliciter repugnat effectum

3a ar. Item videtur quod oppositum huius conclusionis prius quod dicimus
contra mittit ad 3m [illegible] pono illas
conclusiones liberum arbitrium quo ad actum eius
non intellectum nulla creatura cogi potest
ratione [illegible] et sufficientie. Probatur quia si sic eius
hoc fieri posset terribile [illegible] quia per
delectabilem non fit coactio [illegible] delec-
tatio modo fluens pro quanto quia per im-
pressionem metus [illegible] non potest cogi liberum
arbitrium [illegible] ut patet terribile cum hoc sit
terribilissimum. 3o [illegible] ut patet de sanctis mar-
tiribus qui [illegible] metum cum [illegible]
multiplicia morte et tormenta passi sunt [illegible]
4a ar. et [illegible] contra 4m [illegible] pono illa
conclusio quod licet deus possit liberum arbitrium
immutare non potest tamen ipsum modo predicto
cogere non propter impotentiam se tenente ex parte
dei sed propter repugnantiam se tenente ex parte
effectus. Patet sic quia nullius agentis est
facere quod repugnat effectui quam ex hoc
[illegible] quia contractu hoc non est volun-
tarium et non si voluntas cogeret ad vo-
lendum [illegible] volitum esset non volitum et
hoc est [illegible] libro de libero
arbitrio ubi dicit quod voluntas [illegible]
nobilitate nulla cogitur [illegible] et cetera
potest tamen deus voluntatem suam volunter immutare
sine omni coactione [illegible] quod dicit proverbiorum
[illegible] sic divisiones aquarum ita cor regis
in manu domini et quocumque voluerit
inclinabit illud et potest hoc fieri
[illegible] alliciendo puta bona
promittendo alio inducendo puta mala
comminando [illegible] illud [illegible]
ple facies eorum ignominia et querent
nomen tuum domine. 3o voluntate in melius
disponendo expellendo pravum et infun-
dendo gratiam et hoc deus posset ita
[illegible] quod quamvis voluntatem
non cogeret ipsam tamen in bonis deside-
riis penitus involveret [illegible]
[illegible] scripsisse quod sic sancti pauli [illegible] tum
[illegible] assumptum quod per delectabile vo-
luntas cogi non potest [illegible] et ulterius sumus
[illegible] 26 et 27 [illegible]

[illegible] sit [illegible] quod virtus quod [illegible] et quod [illegible]
[illegible] recte dispositam [illegible] 26 [illegible]

optimi | ut mali tamen est i gratia est dictus | qua
patet per illud quod dicit philosophus 1o physicorum | quia utique
est disposicio perfecti adultiuum || oppositum arguitur sic
habitus gratie sic se habet | quod eius presentia inficit
contrarie actus et alias potentia ut ille de
duunt calide || sed gratia presentia est perfecto contra
rie | sed omnis utique perficit aliqua potentia
actui et eos facilitat || continuatio quibus
materiam videndum est dicens | sed prima
duo respiciunt inspirant et pertinet ad
ma... [illegible] distinctionis et 6 | et aliqua [illegible]
duo ad materiam [illegible] dirigitur 1o [illegible]
primum est utrum gratia sit aliquis actus [illegible]
mali || 2m est an gratia sit idem quod virtus
et quale est quesitum || 3m utrum homo non habens
gratiam possit mereri gratiam || 4m an
homo habens gratiam possit mereri vitam eter
nam || Quantum ad primum porro dicitur quod
nos sequimur | prima est gratia gratificatus nos
deo scilicet qua per quam sumus grati deo est aliquis
actus eius marima | et sic omnis perfectio
ut in habitualis | ut est commune operacionem
vel ex decem actus | sed gratia non faciens
est quedam perfectio actus | non producta omnem op
peracionem et aliquid actum malum | maior non
est sufficienter divisiones | sed [illegible] prima patet
scilicet quod gratia sit perfectio actus | patet quia dat esse
spirituale | sed patet per [illegible] prima adeum
sic dicere | gratia dei sum id quod sum |
secunda patet scilicet | quia non potest ut nobis ex nostris
operibus | patet ad romanos n° vel
sicut si aut ex operibus iam non est gratia |
ulterius || preterea perfectio quedam doctor
sic | de eo quod indignus vita eter
na non potest fieri dignus vita eterna [illegible]
et aliquid [illegible] adeo sibi collatum | sed ho
mo habet gratiam est indignus vita
eterna | et per hoc habet gratiam est dignus
vita eterna | et [illegible] | maior patet | quod
vita eterna est finis supernaturalis | quem
operatione naturali attingere non possumus |
ut illud quod dicit apostolus | quia non ex
operibus iustitie que fecimus sed secundum suam
misericordiam salvos nos fecit | ad titum 3o
capitulo | patet quod dicit [illegible] | de summo bo
no libro 2o [illegible] 7o | servant liberi ar
bitrii arbitrii defensores | mereri

se posse in bono sine virtute prevalere
| patet per consequens || et hoc quod colligitur ex dictis
catholice instructiva | ad omnes debet
|| 2a quod sit 1m | quod cuius gratia sit quedam
realis habitus | actus mali quo formaliter
deo grati sumus | et quo esse spirituale po
capimus | in mali cognitione | multi
habitum | et dico mali cognitione quod
probantes vel ad possent hoc | quia
mali | dico etiam in quantum certitudinaliter
quia potest homo coniecturari | ex quibus
dam signis | stante 1o istorum dicitur quibus
per eius sit | si posset quis certitudinaliter
scire gratiam habere | homo mirabiliter videretur
esse possibile aliquis istorum tamen modo
| patet | vel quia sentiret sibi mun
dum displicere | vel quia sentit sibi bo
na placere | vel quia patet bone vite
continuos non reperiret iam aliquod
in vero conscientie | prima dicuntur non sufficiunt
quia patet aliquos laudabiles inter
quibusdam infidelibus displicebant mun
da et placebant bona || 2m quod philosophus
recitat de hectore 1o ethicorum | qui
reputabat non filius hominis sed
dei | [illegible] soctes amore [illegible]
tum et honore presumpsit se occidi
non 3m sufficit | dicente apostolo nichil
michi conscius sum | sed non in hoc iusti
ficatus sum | sed qui iudicat me dominus
est | prima ad corinthios 4o capitulo | ut ||
preterea cuiusque certa notitia sciret se
esse ingratia et eius faciente | ille sciret
se dignum amore dei | sed ecclesiastes 9o
non dicit | quod nescit homo an amore
vel odio dignus sit | sed omnia in futurum
servantur incerta | i ecclesiastes || Contra ideo
illa quidem opponunt sic in
[illegible] aliquem scire se habere
gratiam seu caritatem qua scire se habere
fidem | quia fides est habitus supernaturalis
infusus | sic et gratia vel caritas | sed
aliquis potest deo scire se habere
fidem | quia experitur se libere consentire
omnibus articulis fidei | i quod || 2o sicut
parvulus baptisatus recipit gratiam potest
cum pervenerit ad annos discretionis
cognoscere se esse ingratia | ergo pariter
vel adultus cum baptisatur || 3o

sic aug' 8° de trinit(at)e c(apitul)o 8° quo d(icitur) q(uo)m(odo)
h(abe)t carit(at)e(m) magis novit dilect(ionem) dilectam
qua diligit q(uam) fr(atr)em que(m) diligit · uel
Solu(cio) nō sunt dicto ve(r)bo br(evite)r q(uia)
n(on) p(otes)t h(om)o nat(ural)i d(i)c(t)o scire se h(abe)re
fidem q(ui)a c(om)i(n)is ap(er)iat se libere
c(on)sentire articulis/ tu(n)c n(on) p(otes)t scire an
h(oc) p(ro)veniat ex h(ab)itu acq(ui)sito uel in-
fuso ¶ ad 2m dico q(uod) bap(tis)ta tal(ite)r c(o)g(nosc)it
se h(abe)re gr(aci)am eo q(uo)d bap(tis)ta/ s(ed) mo(do) null(us)
nō cog(no)sc(er)et d(i)c(t)o ut d(i)c(tu)m ¶ ad
3m dico q(uod) aug' no(n) plus [illegible] quod
dilect(io) illa e(st) magis intima quam
me(n)ti illi h(abe)t diligit(ur) ¶ Circa tu(m)
ad 2m [illegible] sunt 4or opiniones p(rim)a
d(icit) q(uod) gr(aci)a et v(ir)tus sunt realit(er) ide(m)
s(ed) differunt ro(aci)one q(uia) ide(m) ut facit op(er)ib(us)
gr(aci)tu(m) d(icitu)r gr(aci)a/ et ut fac(it) d(icitu)r op(er)ib(us)
v(ir)tuosu(m) d(icitu)r v(ir)tus ¶ 2a opinio d(icit) q(uod)
q(ua)mvis gr(aci)a et v(ir)tus differunt realit(er)
ex q(ui)b(us) tu(n)c resultat unu(m) sic m(ateri)a
et forma ¶ 3a opinio d(icit) q(uod) c(om)i(n)is gr(aci)a no(n)
sit ide(m) cu(m) q(ua)lib(et) v(ir)tute/ e(st) tu(n)c realit(er)
ide(m) cu(m) h(ac) v(ir)tute q(ue) e(st) caritas/
¶ 4a opinio d(icit) quod q(uia) capacitas gr(aci)e
large [illegible] p(otes)t d(ici) v(ir)tus s(ed) r(aci)one
gr(aci)e ip(s)e [illegible] no(n) e(st) v(ir)tus/ p(ri)ma(m)
p(ar)te(m) p(ro)bat h(ec) opinio sic/ q(ui)a d(e)s(cri)pt(i)o
p(ro)p(ri)o v(ir)tut(is) s(ecundu)m [illegible] quatis/ ...
h(ec) d(e)s(cri)p(ti)o v(ir)tut(is) q(ue) h(abe)nte(m) se p(er)ficit
et op(us) ei(us) bonu(m) reddit c(on)venit
gr(aci)e/ i(de)o gr(aci)a e(st) v(ir)tus/ s(ed) 2am p(ar)te(m) h(ec) op-
inio p(ro)bat sic/ q(ui)a gr(aci)a e(st) p(ri)mu(m) sp(irit)uale con-
d(icionis) s(ed) v(ir)tus e(st) p(ri)mu(m) [illegible] [illegible]
¶ q(uo)d ad istu(m) ar(ticu)lu(m) sit ista q(uod) gr(aci)a e(st)
v(ir)tus p(ro)bat(ur) ex fundame(n)to 3e opinio(n)is
q(ui)a gr(aci)a e(st) caritas que e(st) v(ir)tus
theol(og)ica/ 2° v(er)a/ s(ed) q(uod) gr(aci)a sit caritas
p(ro)bat(ur) sic/ q(ui)a si no(n)/ g(ratia) [illegible] uno h(abe)n-
te gr(aci)am neq(ua)q(ua)m no(n) sit caritas/ et de-
cederet ille ab h(ac) vita/ tu(n)c q(ui)a
decedit i(n) gr(aci)a ip(s)e salvaret(ur)/ s(ed) q(ui)a
no(n) decedit in caritate ip(s)e da(m)pna-
bit(ur)/ s(ed) q(ui)a [illegible] decedit in [illegible]
e(st) i(m)p(ossi)bile/ s(ed) caritas sit v(ir)tus p(ro)bat(ur)
p(er) d(e)s(cri)p(ti)o(ne)s v(ir)tutis [illegible] [illegible]/ sit
[illegible] [illegible] e(st) [illegible] [illegible]/ q(uia) p(atet)
quo ad actu(m) [illegible] [illegible] [illegible]
ve [illegible] q(uod) ee [illegible] q(uod) e(st) act(us) gr(aci)e
et ee eni(m) q(uod) e(st) act(us) caritatis sunt
realit(er) ide(m)/ et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hoc est gr(aci)a/

ue(l) saltim dicet realit(er) [illegible]/ s(ed) [illegible]
tab(ilis) [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] [illegible] volu(n)t(ati)/ q(ui)a [illegible]
[illegible] [illegible] latiu(m) recepit no(men) [illegible]
[illegible] e(st) idem q(uod) gr(aci)a/ et c(on)ponit(ur) [illegible]
ans i. [illegible] · gr(aci)a [illegible] [illegible] i.
bona gr(aci)a ¶ Circa ad 3m [illegible] sit [illegible]
c(on)tra istu(m)/ q(uod) h(om)o [illegible] gr(aci)a [illegible]
[illegible] no(n) p(otes)t mer(er)i gr(aci)am [illegible] de c(on)d(ign)o
[illegible] p(ro)bat(ur) sic/ q(ui)a [illegible] [illegible] h(om)o
[illegible] p(ote)st v(itam) et(er)nam que e(st) [illegible]
[illegible]/ que [illegible] [illegible] attinge-
re no(n) possum(us) [illegible] ut vt [illegible] [illegible]
¶ 2o p(ro)bat(ur) sic q(ui)a si o(mn)ib(us) [illegible]
possum(us) de c(on)digno mereri gr(aci)am/ tu(n)c
gr(aci)a eet debitu(m) absolute/ [illegible] gr(aci)a
no(n) eet gr(aci)a/ sic arguit [illegible] [illegible]
in [illegible] s(ed) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e(st) c(on)tra [illegible] sic [illegible]
aliquis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad salute(m)/ tu(n)c [illegible]
[illegible] ut dicu(n)t sic doctores/ s(ed)
aliquis [illegible] [illegible] p(otes)t [illegible] q(uod) si
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gr(aci)am ut sibi [illegible] ¶ 2o de c(on)-
d(ign)o [illegible] gr(aci)am/ q(ui)a [illegible] no(n) [illegible]
[illegible] dat digno/ et recipiens [illegible]
[illegible]/ uel dat indig(n)o/ tu(n)c de(us) eet
iniustus ¶ Solu(cio) si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
e(st) ¶ ad 2m dico q(uod) no(n) sequit(ur) q(uod) de(us)
sit iniustus/ s(ed) [illegible] [illegible] [illegible]
¶ 2a q(uod) [illegible] sine gr(aci)a p(otes)t mer(er)i gr(aci)am
de c(on)gruo p(ro)bat(ur) sic/ [illegible] [illegible] ee [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
filiu(m) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cu(m) [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic se
h(abe)t [illegible]/ cu(m) facit totu(m) q(uod) in se e(st)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
d(icit) doctor tho(mas) de [illegible] q(uod) si paga-
nus totu(m) q(uod) in se e(st) facit/ de(us) [illegible]
[illegible] qui [illegible] fidei sibi [illegible] debet
2m q(uod) p(atet) [illegible] actu(m) [illegible] [illegible]
que [illegible] [illegible] [illegible]/ p(atet) 1
q(uod) ¶ Circa [illegible] [illegible] [illegible]
d. [illegible] [illegible] e(st)/ q(uod) [illegible] merito
[illegible] [illegible] [illegible] e(st)/ sic [illegible]

peccatis homo meretur vitam eternam de con-
digno · patet per illud quod dicit apostolus ad Ro-
manos · quia non sunt condigne passiones huius
temporis ad futuram gloriam que revelabitur
in nobis / preterea fides cum caritate
ad laudem dei non constituunt deum
nobis debitorem / quia reddimus quod tene-
mur quod de iure debemus //
preterea condignum meritum debet esse
premio sibi correspondenti / sed nullum meritum
nostrum ut nobis est potest equari celesti
premio / quod oculus non vidit nec auris
audivit / nec in cor hominis ascendit que
preparavit deus diligentibus se ut ait
apostolus / i ad Cor · Ad 2um quod sit istud / quod quam-
vis meritum nostrum ut a nobis est nullo
modo non sit meritorium vite eterne
de condigno / tamen ut gratia spiritus sancti in-
formatum / et spiritus sanctus principaliter operatur
et nobis operantibus quod sit / sic capit
quandam equalitatem vite eterne / ratione
cuius de iustitia et de condigno nobis
reddit vitam eternam / patet / quia ipsius
sumus ut servus non possit deum suum
facere debitorem / ex iustitia tamen servus
factus liber potest de condigno mereri aliquid
domini sui / sed homo in formatus gratia dei est
constitutus in spirituali libertate / quia ubi spiritus
dei ibi libertas / ut ait apostolus Ro-
manos · si filius vos liberaverit vere
liberi eritis / i ad Cor · et in quo vult ex de
intentione apostoli premio ad Thimoteum quando
ubi dicit · de reliquo deposita est michi
corona iustitie / quam reddet michi
dominus iustus iudex / i ad Cor · Ad 3um
[illegible] post oppositum ... ad 4um dicitur
... 28 et 29 ...

Utrum sit gratia aliquis possit semper
... habundare quod sic dicitur / quia
semper in ducit ... ad ... se
... / i quod ... / quia semper
non induit ... quod homo non potest
... / quia ... premio dicitur ...
... et ... ad nos / ut
dicit ... / et ... 30 dicitur / si ...
... / ... / i ad Cor //
... ex illo quod habet Johannis

... in ... potest devenire ad deum
nisi pater qui misit me traxerit me
... / ... homo sine ...
... et ... / ... utrum homo sine
gratia possit implere omnia precepta
... / 2o de ... et hoc ... ·
... 28 ... 30 ... homo
... pecatum habuit ...
... / quo utrum homo
... statu ... / sicut magister ...
... / qui ... homo ...
... [struck through] ...
... ad primum pono primo
illius / est non potest quod aliquis
sine gratia faciat / impleat omnia
divina mandata / et ... sophis
quia ... quod aliquis sine gratia
potest implere omnia divina man-
data / ... potest devenire ad ...
... / et ideo pono ... ...
... / ... sit ...
sententia ... divina mandata dei
dignus est vita eterna / ... illud
Matthei · 19o · si vis ad vitam ingredi
serva mandata / sed nullus sine gratia
dignus est vita eterna / i quod ...
... / quia sine caritate non implet
divina mandata / ... ...
caritate opera nostra non sunt sine
merito / ut patet ... ...
ad Corinthios · 13o · ... ·
... quod ... homo aliquis sine gratia po-
sset ... tempore ... ...
... mandatorum / ... non
tamen potest ... ... divina
continuare / ... / quia ... peccati
mortalis est / ... homo ... potestate
quod ... noluit bene uti / ...
... 3o de libero arbi-
trio ubi sic ... illa est ... est pena
penam iustissima / ut ... quisque
qua bene uti noluit potestate / homo
... potuisset sine difficultate omnia
mandata implere / volens uti
bene illa potestate / perdidit eam
ut ... volens non possit omnia
mandata implere ...

libro dicit beatus Augustinus inflictum est hoc
propter peccatum ne non videat quod recte sit
faciendum et si videt et vult recte facere
hoc non possit implere etc. || quarto 3m sit ita
existens in uno peccato mortali si non egerit
penitentiam non potest diu stare quin ca-
dat in aliud || quia ista est sententia
beati Gregorii 29 moralium qui expo-
nens illud Iob 20o nomen eius operi
corpus et idcirco inducet nocte et grave
tur sic dicens peccatum quod per penitentiam non
diluitur ipso suo pondere mox in
aliud trahit || idem est sententia beati
Augustini primo retractationum capitulo 9o
ubi sic dicit | sine gratia qua liberatur
a servitute peccati non possumus vitia
superare ut pie et recte vivere | i. etc. ||

29 ar 19 Circa ultimum articulum dico | quod homo pa-
se existens in talibus non potest se sufficienter
ad gratiam preparare sine gratia sufficiente | patet quia
de eodem non est non potest sine gratia me-
reri gratiam ut patet ex dictis in 3o articulo
precedentis questionis | i. etc. | quia tamen nega-
re sufficit deus homines non violen-
ter sed dulciter allicit | ideo infundit
deus hanc gratiam sine consensu hominis
intelligentis | non tamen iustificatio
et gratia ad gratiam est a deo et a nobis |
tho dear aliter tamen et aliter quia a deo est effici-
enter et principaliter a nobis vero quasi consentienter
et instrumentaliter || hinc est quod auctoritates
sacre scripture | huius dicit propheta convertit
nos | sic sufficiunt primo sunt
allegatum | convertimini ad me et ego
convertar ad vos et co. [illegible] ad nos |
et capitulo 19o | deus ubi in vero constituit
hominem reliquit eum in manu
consilii sui | et proverbiorum 16o hominis
est animum preparare || et apostolus ad Romanos 3o
dignus erat apparere in nobis
ad eum || Circa vero auctoritates sacre
scripture huius dicit propheta ad Romanos
de confessorum etc. | nemo | nos [illegible]
ne quod dicunt etc. | et psalmus 10o dicit
est homines vir eius | unde viri est ut
ambulet et dirigat gressus suos | et
tractorum ultimum quarum nos dominus
adiuvat et [illegible] | et gratiam | amorem

pli

39 ar 19 cum auctoritatem ut nos esse primus ||
Circa articulum 3m articulum dico | primo quod
homo angelus peccaverunt habent gratiam gratis
datam | quod patet quia ut supra predictum sanctorum
determinatum est habent consequenter naturales
perfectiones et habent originalem iustitiam
i. questio || 2a questio sit ita primum homo angelus
peccaverunt non habent gratiam gratum facien-
tem | patet sic quia si habuisset illam potuisset
proficere | et non solum stare sed magis ingredi
et dictum secundum [illegible] magis super [illegible]
Bonaventura hugo in libro primo de
sacramentis parte sexta capitulo 23o [illegible]
quia alias iustus homo perfectum primus
ante non habere propter [illegible] primos
parentes [illegible] | cuius contrarius patet
per beatum Augustinum 20 de civitate dei capitulo
12o | ubi sic dicit primo homo in paradiso [illegible]
a delectatione propter boni [illegible]
[illegible] iustus in [illegible]
[illegible] | aut [illegible] boni
[illegible] iustus [illegible]
[illegible] || est ista quod est sententia
beati Augustini [illegible] et nomi-
[illegible] | de [illegible] | ubi opposita opinio
ut [illegible] || de [illegible]
dicat. [illegible] istas | —
Circa distinctiones 30 et 31 [illegible]

Utrum peccatum originale habeat rationem
culpe et non | et sic | quia nullus est [illegible] 303
abilis ex illo quod sibi inest [illegible]
[illegible] | sed peccatum originale inest nobis
[illegible] | ut dicunt omnes sancti doc-
tores | i. non [illegible] | oppositum ar-
guitur [illegible] in [illegible] nullus damp-
natur sine culpa sed parvuli decedentes ab-
sque [illegible] sine baptismo sententiati sunt non
[illegible] penas dampni sed [illegible] non in
[illegible] aliquo actuali
[illegible] nullam commiserit | i. etc.
sed originale et habebit [illegible] culpe | In
solutione huius questionis videndum est de quo
primo utrum aliquod peccatum [illegible]
[illegible] | et de eo [illegible] | et [illegible]
[illegible] distinctionis

3º ¶ Ergo cum tale peccatum omnibus hominibus
generatur infundatur ¶ Item utrum tale peccatum sit
in essentia anime vel in potentiis sit in subiecto /
¶ Contra ad primum sit primum quod communiter
philosophi concepimus continet itaque peccatum et
sine originali sed tamen quilibet catho-
licus / sed primum quod sit possibile / primo per illud
quod dicitur / in iniquitatibus
conceptus sum etc. / psalmo 50 / ecce enim in iniquitatibus
conceptus sum etc. / quod textus glossa exponit
de peccato originali / et confirmatur quia si non
esset peccatum originale non esset necesse
parvulos baptizare / quod confirmatur ¶ ergo non peccatum
originale imponitur pelagianis pectore
... ¶ Item per illud quod dicit
apostolus per unum hominem intravit peccatum in
mundum et per peccatum mors / et beatus Augustinus dicit
in libro 13º de civitate dei capitulo 14º / a deo
sponte depravatus generavit filius depravatos
¶ Sed quia illa que trahit inclinat
hereditarie sic / quia non est voluntarium nullum
est peccatum / sicut quod sicut pelagius et
sui sectatores / et Augustinus primo libro
de vera religione / sed in primo quod non trahit origi-
nis nullum usum habemus voluntatis / et
2º sic / Ezechiel 18º capitulo dicit / quod filius
non portabit iniquitatem patris / et per pri-
mum pariter peccatum nos non portabimus ¶ 3º
sic / parvulum carentibus originem non habe-
nt culpe / quia 2º fide eius non conducit
de potentia in actu sed tamen et philosophus 16 de
animalibus / vi[illegible] sentire / sed tamen non est
subiectum actus peccati sic ut virtutis moralis /
¶ Solutio ad primum dico / quod Augustinus loquitur
ibi de peccato actuali / et sic ad 2º dicitur potest
¶ Ad 2º dico / quod licet filio 2º secundum considerationem
vatis conveniunt portare iniquitatem patris
tamen quantum ad eam quod ad ipsum decimate
ipse deinde patri filius propter iniquitatem
patris / sic si pater perdat domum aliquam feo-
dalem / filii deinde carent sic Adam
perdidit iustitiam originalem / cuius privatio
est peccatum originale ¶ 2º quod sit istud peccatum
originale non est peccatum in nobis sed solum
penalitatum / quia tales penalitates ex
culpa fuerunt nobis inflicte / et ¶ Item
si peccatum esset per se causa deficiens in alium
[illegible] ipsius partium / tunc nulla demo-
num essent corrupta quia est / flexus est

corrupta

2º sic communiter quod de deo [illegible] naturalibus
malis in demonibus manserunt integra
¶ Item Christus passus fuit huiusmodi penali-
tates / quia tamen non fuit conceptus in
peccato originali / et ¶ 3º quod originale
tamen / primum sic / quia remotio prohibentis
est causa / sed peccatum originale est
remotio prohibentis impositio / quia
per fructum penitentie peccatum fuit primum
terrestre ligni vite et paradisi / et
¶ Item de vi consideratione dicitur quod adhuc non
fuisset nec concubitus homines si homo
non peccasset / intelligendum est quod homo
separata fuisset iustitia originali et quod
nunquam alium per violentiam repugnantem
offendisset / nec aliquis se ipsum unquam
precipitasset / si homo in statu innocentie
fuisset positus in igne utique tamen scripto
auxilio supernaturali combustus fuisset ¶ Contra
tamen ad 2º in alia dicto / quod peccatum originale
est cum potentia et debet dici culpa / alias
tamen in ipso Adam / et aliter
in nobis / non in Adam fuit sicut
etiam personalis / quia ipse per suo actu
et propria voluntate ipsius perpetravit / sed in
nobis est tamen naturalis / eo quod non pervenit
in posteros transfundendum in ipso Adam
est culpabiliter effectata / ita quod quantum
illud peccatum est quodammodo modo appellatur
voluntarium / et in nobis manavit / et in Adam
persona fuit prius infecta / et ex infectione
persone fuit infecta natura / sed in nobis
prius est infecta natura / et per eius naturam
fit persona dicitur culpabilis et macu-
lata ¶ Contra ad 3º in alia parte
istius questionis / quod de lege communi originale
peccatum ubi monentes homines ab ipsis
nisi decepti ab Adam peccaverunt / dico
in quantum de lege communi / quia de speciali
gratia et privilegio / possibile homo conceptus sit
originali peccato immaculatus ut quidam
credunt fuisse factum de beata virgine
quia dicunt esse concepta sine omni ma-
cula / licet alii teneant contrarium de quo
ad ipsius non debet intendo / sed uti
quarum questiones 3º libro de hiis tractatibus et de
primis ¶ 4º Christus probo sic primo per illud
quod apostolus primo ad Corinthios 15º / quia
quidam per hominem mors et mors
per hominem resurrectio mortuorum / et
sic in Adam omnes moriuntur / ita

xpc

cogitatio

20 ar. 19

ergo de [illegible]

et fundatur

transfundere

27 ar. 19

in Christo omnes vivificabuntur. || Item quod
apostolus in illo capitulo 1° ad Corinthios et in pluribus
aliis locis apostolus tangit illam questionem. || Propterea
beatus Augustinus super Johannem sermone [illegible] dicit
quod omnes homines ex illa radice ve-
niunt. || Dicit cantat David, David ge-
mens. || Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum
etc. || Et beatus Augustinus in libro de fide ad Petrum
capitulo 23° sic dicit: firmissime tene et nulla-
tenus dubites omnem hominem qui
per concubitum viri et mulieris concipitur
cum originali peccato nasci, impietati
subditum mortique subditum et ob hoc natura
nasci filium ire || eramus et nos aliis natura filii ire
sicut et ceteri | a qua nullus liberatur
nisi per fidem mediatoris dei et hominum ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Ihesum Christum. || Sed quod si primorum parentum
peccatum potuit nos maculare, tunc puri-
tas et sanctitas proximorum parentum
poterit nos purgare; patet quia consequentia
bona est. Similiter primus ~~diffusivum diffusi-~~
diffusivum et ideo non erit minus efficax
vel plus quam malum, et quia multi nas-
cuntur de sanctis parentibus, ut quod non
omnes nascuntur infecti originali. || Et
sic illud quod primo concluditur est incertum.
Hic non potest inficere genitum, patet hic per ~~prophetam~~
qui ad eo quod dicit: si radix sancta
et rami. || Et actus generandi cum fit
cum libidine, sed per [illegible] plus tunc
est incertius etc. || Sed sic nullo potest
absolvi tempore quod non est nullo etc.
sed dicit quod non habebit sed in nullo homine
baptizato et circumcisio [illegible] manet originale
peccatum etc. || Thomas de Argentina
opponit 10 rationibus et illas [illegible]
et solvit. || Ad primum dico quod quilibet
sanctus homo recepit et habet puritatem sue
sanctitatis ut sit homo, sed Adam perdi-
dit originalem iustitiam non solum
ut singularis persona sed ut principium [illegible].
|| Ad 2um dico quod talis actus absolute
inspectus non est ~~meritorius~~ meritorius et plus
est tunc infectivus plus ut malis et ut
talis homo [illegible] generativa consequenter est
a primo parente. || Et ex illo patet ad 3um.
|| Ad 4um [illegible] Thomas de Argentina
quod peccatum originale est incertum circa
[illegible] ipse sed per quandam redundantiam
est in omnibus circa potentiis [illegible] habitus
et privatio [illegible] idem [illegible] sed
originalis iustitia cum privatione opposi-
originalis culpe fundata sunt [illegible]

|| Ex opposito et primis [illegible] et in [illegible]

incertum circa et per redundantiam in potentiis
etc. || Sed dicitur michi quod oppositum sit probabilius
[illegible] quia certum et certum non convenit [illegible]
[illegible] quod [illegible] conveniat potentiis sed per ori-
ginalem iustitiam primus parens potuit [illegible]
etc. tene quod plures. || Ad rationem principalem
dico quod ipsa probat quod peccatum originale
non est actuale culpa, sed non probat quin sit
culpa [illegible] quia intellectus est [illegible] etc.
Circa dis. 30, 32am et 33am [illegible]

Utrum pene pro originali peccato inflicte sint — dis. 32a 33a
equaliter in quolibet homine. Quod sic quia pro
equali culpa [illegible] equalis effectus [illegible] equaliter
se habent; sed originale peccatum equaliter est
in parvulo nascituris in quolibet homine, et ideo que
sunt [illegible] peccati originalis [illegible] sunt omnes
sunt equales et [illegible]. Ideo pene que ex hoc
peccato sunt equales. || Oppositum arguitur per expe-
rientiam quia fomes peccati scilicet pronitas peccandi
non est in uno homine quam in alio quia [illegible]
homo est pronior ad fornicandum alius ad irascen-
dum etc. || Ad solutionem huius questionis videndum
est de quibusdam: primo de quesito. || 2° an omnes
homines sunt [illegible] equales, et hoc
dico [illegible] dis. 32e. || 3° utrum morientes
in solo peccato originali debeant pena
eterna. || 4° an peccata parentum
transeant [illegible] in filios, et hoc dicit
dis. 33e. || Quantum ad primum [illegible]
ista dico quod pene originalis peccati dupli-
ces sunt. || Quedam sunt pene et ipse inflicte
ratione talis peccati et directe respicientes
peccatum, [illegible] sunt iste pena originalis
iustitie carentia gratie divine et carentia [illegible]
eterne. || Alie sunt pene indirecte que quasi
consequuntur originale peccatum, [illegible] tales
sunt immediate [illegible] sunt
iste pene infirmitas corporalis, proximitas
ad peccandum, que [illegible] et [illegible]
[illegible] rebellionem virium inferiorum ad superiores
etc. [illegible] originalis
iustitie. || Quantum ad primum sit [illegible] pene [illegible] originalis
peccati inflicte [illegible] ipse sine [illegible]
sunt equaliter in quolibet homine sed [illegible] non
sunt [illegible] in uno homine
quam alio [illegible] quia quantitas pene
[illegible] ipse inflicte [illegible]
[illegible] culpe [illegible]
que habet [illegible] ubi dicit

Uno

[illegible] [illegible] scilicet quantitas culpe

quod iniustum pati esset et plagarum numerus sed peccatum
originale equale in omnibus in uno homine
sit magis voluntarium et tamen culpe sed absentia
inordinata voluntatis / Item ratio est in ferro culpe
originalis in omnibus / quia ideo propagatur
in morbo culpa originalis est equalis et in
quo vult / Secundum quod pene que consequuntur peccatum
originale peccatum / parentis et indirecte
non sunt equaliter et qualibet habentur
in ingratitudine redeunt eum / Respondens
quantum ad probationem premitto istam distinctionem
quod minorem fomitis / quia in quantum fomes
est pena originalis culpe potest explicari
considerari / Uno modo per comparationem quam et per quam
spiritus sanctificatur / et sic diminuitur per baptismum
Alio modo considerantur prius et malum ut
sine fomes / Secundo modo ordine naturali sequitur
culpam que est substractio iustitie originalis / per
quam rebellio carnis contra spiritum impediebatur
et fomes morbus est equalis / Ex ista quod
facit patet quod potest velutas quamvis / Sed dices
forte / si pene non sunt morbus equales
et tamen originalis culpa est equalis ubi manet
diuina iustitia / Solutio sufficit quod pene
de directo inflicte sint equales / sit in
gratia / sit quod duo percusserint equaliter regem
dicta pena correspondens et sit quod cruciatus
eius oculi / post illam penam inflicta unus
fingit tibiam et alius non / incidentia iuste
[illegible] inflicta est prima pena / Continuatur ad
[illegible] pena prima [illegible] / quod etiam
[illegible] hanc quam ad tantam sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] consequens / quod
inequalitas [illegible] continuis arguitur
[illegible] speciam informis / et reformat sicut
si fortune [illegible] aliquorum individuorum
essent inequales et continue / et species non
[illegible] equalis [illegible] individuis
[illegible] patet 3o modo / sed forte dicitur quod
quod sit contra [illegible] / quod est
[illegible] non sit inter [illegible]
[illegible] modo [illegible] solutio non [illegible]
quod ille [illegible] sit damnatus [illegible]
[illegible] quia [illegible] simul / et [illegible]
[illegible] pusillos si dicit [illegible]
non [illegible]
quod est ista [illegible] sit et possunt
esse inequales [illegible] ad [illegible]

fundatas [illegible] in originis
corporalis / patet quia [illegible] organa
organa [illegible] possunt [illegible]
quam que [illegible] aptantur [illegible]
[illegible] / Circa [illegible] 39 [illegible]
pono 3a conclusiones prima est / decedentibus
cum sola peccato originali non debetur
aliqua pena sensus quod patet
per glossam decretales Innocentii ubi
dicit quod pena sensus debetur peccato actuali
[illegible] / sed peccatum originale non est actuale
[illegible] / sed [illegible] ratio sit / pro illo peccato
non debetur pena sensus / in quo non malum
est [illegible] ad aliquod bonum [illegible]
ista patet quia sit pena damni
correspondet aversioni ab incommutabili
bono / sic pena sensus correspondet conversioni
ad quamlibet bonum [illegible] illud apostoli
[illegible] quantum se glorificavit in deliciis
tantum date illi tormentum et luctum
Item pro peccato originali non est aliqua
conversio ad [illegible] bonum / et [illegible]
[illegible] dicit / quod sola propria volun-
tas ardet in inferno / sed peccatum originale
non dicit nobis suam propriam voluntatem
/ Item [illegible] quomodo [illegible]
sensisse [illegible] de fide [illegible]
[illegible] primo [illegible] sit [illegible]
[illegible] et [illegible] non
solum homines [illegible] virtutes [illegible]
et parvulos qui sine [illegible] ...
[illegible] [illegible] / et ibi moriuntur
[illegible] multi [illegible] [illegible]
quod dicit in nomine patris et filii
spiritus sancti de hoc seculo [illegible]
[illegible] eterno sempiterno supplicio
puniendos / Item [illegible] patrum in
multum [illegible] / originalis tamen
peccati damnationem et actualis [illegible]
et [illegible] / sed videtur
[illegible] quod [illegible] sapiens
solempnes doctores [illegible] et [illegible]
[illegible] penam damni que est [illegible]
visionis dei / quia [illegible] fuit antiquis
[illegible] / quod omnes penam [illegible]
appellabant penam ignis / Quarto
decedentes cum solo originali peccato

sic paruuli non baptizati puniuntur pro peccato originali priuatione visionis diuine et eorum
est pena dampni. Pro
tho. de ar. — secundo sit visio diuine essencie est finis
supernaturalis, nec attingi nisi merito gratie
patet quod dicit apostolus gratia dei vita eterna
sed cum in originali non habet gratiam
ergo etc. Pro 2 quod est demerentes puniuntur
et est de tali in decreta innocencij
ut supra allegatum. Contra quia si aliquis
homo priuatur visione diuina ille
ille priuatur suo proprio fine et tunc
deus frustra produxisset, sed deus et natura
non faciunt frustra. Pro 2 secundo sic quia
non deberent pro peccato originali pungi
intensissime quod dicunt quia est intensissima pe-
na illorum qui pro solo originali puniuntur
sed priuatio diuine visionis est grauissima
Solue pena, ut dicit Crisostomus super mattheum
ergo etc. Ad primum deus non facit frustra
quantum est in se, sed homo per liberum
arbitrium abusum priuat se vel alios
ut in proposito tali fine. Ad 2m dico
quod Crisostomus loquitur de dampnatis
pro mortali peccato, quia voluntas est
maxime difformis voto diuine, sed
sic non est de dampnatis pro originali
ut statim patebit. 3a questio sit ista de-
cedentes in solo peccato originali ca-
rentes visione diuine non sustinent
aliam aliquam penam, probatur quia nullus pu-
nitur vel patitur nisi quod sibi non datur
ad quod ut nullam habet habilitatem, et enim
insipiens homo qui deberet dolere
quod non posset volare ut auis, sed
sic decedentes in solo originali
videntur quod non sunt habiles ad huiusmodi
visionem. Ergo etc. Confirmatur quia cum hic de-
bet pro delectatione hic in proposito in-
posita 1ma sed tales numquam habuerunt
89 ar. h. delectationem in proposito. Ergo etc. Contra
ad primum sic peccatum primorum paren-
tum transiret in filios dupliciter vel intelli-
gitur vno modo ad culpam, alio modo
ad penam. Pro primo patet peccatum primorum
parentum quo ad culpam non transirent
ad posteros, pro 2 sic primi parentes non
potuerunt iustitiam transfundere in sua

numquam non posteros. Ergo etc. Quia
ad posteros et non culpa. Contra ut probant
nunc qui dicunt quod per tanto primi parentes po-
tuerunt originale peccatum in posteros transfundere
transfundere quia originalem iustitiam
in eos transfudissent, sed si eam non perdi-
dissent. Pro 2 tantum quilibet genito conuenit
virtute naturali originale, sed non pro[...]
ergo etc. Pro 2a questio sit ista peccatum primorum
parentum non transiret in posteros quantum
ad penam eternam. Probatur sic quia Augustinus dicit
tales obligantur vinculo pene eterne
non tamen expertes delicti sed posteri sunt expertes
a delicto primi parentis. Ergo etc. Ad idem
intentionem dicit Ezechiel 18mo filius non
portabit iniquitatem patris et ad Galatas
6o. dicit apostolus vnusquisque onus suum
portabit. Pro 2a questio patet peccatum primorum parentum
transiret in posteros quantum ad penam temporalem
probatur quia in ciuile dicitur esse magis
status puniri in posteros. Confirmatur quia principes
aliquando puniunt in filiis propter scelus ut patet in re-
gum vltimo vbi propter peccatum dauid populus
fuit consumptus pestilencia. Et ad hoc intencionem
potest intelligi Exodi 20o capitulo deus
zelotes visitans peccata patrum in fi-
lios usque in terciam et quartam generacionem. Et cum
factum genere capitulo 19 vbi deus propter peccata
parentum interfecit paruulos cum parentibus
in sodoma et gomorra et nichilominus secun-
do interfecit deus chore dathan et abi-
ron cum paruulis eorum. Sic deus precepit
ut in veteris testamenti amalechitarum interficerent
omnes tam senes quam paruulos. Ad racionem
probans dico quod verum est, quod assumptum
de effectu per se, sed non de effectu per accidens
sic patet maxime primo non exhibet
penam est effectum peccati originalis di-
recte et per se. Etc. De dicta tercia
[...]

Vtrum malum causatur a bono, quod non arguitur
sic, quia omnis effectus aliquo modo
assimilatur sue cause, et quod sunt causae
causatorum, primus nisi sine causis ut dicitur
in metaphysica de causis causarum, sed malum
in nullo assimilatur bono quia

sit contra bonum et malum. Que esse
intrinsece distant 10° methaphisice. Et ideo
oppositum autem sit quod perse corrumpit aliquod
quod transfert ab illo. Sed malum non potest
omni(?) contra bonum per augustinum in enchiridion
Contrarium non est malitia. Cuius quidem
evidentia est de quo primo utrum malum
culpe dicat aliquam naturam positivam
Secundo de eo quod querit. Tertio utrum malum
culpe possit corrumpere totum bonum
Quarto utrum possibile sit esse aliquid purum
malum. Circa primum ad primum puto
tres conclusiones. Aliqui dicunt malum positivam
potest dupliciter intelligi. Uno modo quod dicitur
respective. Alio modo quod privative. Ut possimus
clarius sic dicere. Malum dicere naturam
positivam potest intelligi sic quod malum
stat substantive pro malitia. Alio modo quod
malum stet adiective denominando
subiectum. Primum conclusio multum malum primo modo dicit
aliquam naturam positivam. Patet sic quod malum
ut sic non est in primo bonum. Sed primo
consequens est ut est primo philosophorum. Et etiam
est dementie philosophorum eorum ethicorum. Ubi dicit quod si
malum totum venerit importabile fit.
Contra bonum dicit equaliter enti ut habetur
primo ethicorum. Et 4° methaphisice. Et omne quod dicit
entitatem positivam hoc est bonum. Sed malum
dicit entitatem positivam ergo est bonum. Quod
impossibile est. Secundo malum ut capitur in proposito
non obstat quod niger recedit in textu quod malum
est bonum quia capit hoc nomen malum ad
intentionem. Et supponunt pro bono aliquo
contra bonitatem. Sed negative ita quod
malum stat substantive pro malitia. Primum
vera. Item patet quomodo est similiter in iustitia
et vice deficientie dei capitulo 1° ubi dicit quod malum
se habet ad modum sicut tenebra se habet ad
oculos seu visum. Et sic silentium ad auditum.
Et super primo capitulo 10 in exponendo istud
omnia per ipsum facta sunt ... sine ipso factum est nichil.
Exposuit quod ... unde ponit
illa quorum. Item damascenus libro 2° sententiarum
sententiarum capitulo 4° dicit. Illud est malum quod
privatio boni. Et est quod ista conclusio fuit quorum
dam philosophorum scilicet pythagoricorum et quidam hereticorum scilicet
manicheorum. Pythagorici posuerunt duas coor
dinationes reales rerum in quarum una

posuerunt malum. Et manichei posu
erunt duo principia rerum. Unum bonorum
et reliquum malorum. Et ut dicit tollatur mo
tiva istorum et quod sit melius fundata
ergo primo oppono quod causa sic omne
quod corrumpit aliud agit in ipsum et per
consequens dicit positivam entitatem. Quod agere
presupponit esse. Sed malum corrumpit bonum ut
patet per dyonisium quod de divinis nominibus. Secundo
sic contrarium adeo contrarium hoc est eius positivum
Sed malum adeo contrarium ut illud ysa
yas: ego deus faciens pacem
et creans malum. Tertio sic in hoc dicit
oppositio contraria ab oppositione privativa
quia opposita contraria habent realia extrema
Sed bonum et malum sunt contraria quod 10°
methaphisice et in predicamentis. Quarto sic illud
quod intenditur et remittitur est eius positivum
Sed malum intenditur et remittitur. Et in
ad primum dico non quod malum corrumpit
tamen substantive sive abstractive pro
malitia quia ut sic non corrumpit
active sed formaliter boni corruptio
Sed concretive sive adiective capiendo malum
tunc denotat subiectum scilicet voluntatem vel hominem.
Ad secundum dico quod ysaias ibi in persona
domini loquitur ibi de malo pene
et non privat pace aperiens privationem
et subdit creans malum etc. Ad 3m
dico quod bonum et malum opponuntur non
contraria oppositione. Sed privativa quia
philosophus sepe vocat opposita contraria. Ad
4m dico quod malum non intenditur
proprie et realiter sicut nec remittitur. Sed vere
dicunt hoc est verum loquentium quod
malum dicitur intendi de quanto est prima
boni. Et per hoc philosophus dicit 1° ethicorum
quod pessimum opponitur optimo. Secunda conclusio ma
lum secundo dictum dicit positivam entitatem
per quam sic loquendo de malo ipsum
est reale subiectum cum malitia denotatum
per boni carentiam non per rem ali
quam inherentem. Et conclusio vera. Et ideo in
tellectum niger recedit in textu quod
malum est bonum quia mala voluntas
est una nobilis et bona potentia.
Circa 2m articulum malum pono primo
istam quomodo quod sic loquendo de extensi
ualitate tunc malum abstractive
intelligendo non dicam(?) quod non male 29 ar b

nec efficientem nec formalem nec finalem. Preterea
primo habet de omnibus quibus attribuit
sic quia cum habeat dependere aliquid
esse vel inficere [illegible] ut sic esse quod
metaphysice. sed quia malum non est privatio
quod nec potest aliter ita patet speculanti de
quolibet genere cause. quia quod malum sic
dictum non habeat materiam. quia indivisibile est
cum nec formam quia est privatio forme
nec finem nec efficientem quia ita est in
causa causandi etc. Sed contra nos loquimur
aliud de causis [illegible] quantum ad longe
sic philosophus in 2o physicorum. dicit quod rector navis
per suam absentiam est causa periculi navis.
Ideo pono 2o istam conclusionem quod causa immediata
causa ipsius mali est aliquid aliquod bonum
deficiens seu defectivum. Probatur sic ipsius
mali est aliquid causa [illegible] dictum
quia malum non semper erit. ergo sic
[illegible] a bono ortum est sed non
est ortum a bono inquantum bonum
quia tunc supremum bonum posset esse
causa mali. ergo ortum est a bono inquan-
tum defectivum. Et hic doctores faciant
hic magnas difficultates. Verumtamen in quo
multe difficultates fiunt [illegible]
[illegible] boni quia non video
[illegible] inquantum sit quod bonum bo-
nitate nature sit causa alicuius moralis
mali sed quod bonum bonitate morali esset
causa mali moralis. hoc mirabiliter
39 ar 3 sonaret. Quantum ad 3m articulum pre-
mitto quod triplex est bonum quod aliquo modo
destruitur vel leditur per malum culpe. Primum
est bonum gratie. 2m est bonum nature conside-
ratum. 3m sed 3m naturalis habilitatis
ad bonum. Ideo pono bonum gratie saltem
[illegible] facientis tollitur totaliter et destruitur
per malum mortalis culpe quia gratia
[illegible] simul
in [illegible] 1a conclusio. 2a conclusio bonum nature
est sic consideratum non tollitur nec corrumpitur
per malum mortalis culpe. Probatur sic
[illegible] aliquo modo [illegible]
per culpam mortalem tamen nec in toto nec in
parte tollitur [illegible]
[illegible]
[illegible] 1a conclusio.
[illegible] 3a bonum consistens in naturali
habilitate [illegible] tollitur [illegible] quia [illegible]

[illegible] bonum est [illegible] vel
[illegible] potest [illegible] peccatum dimini [illegible]
[illegible] sic quia quantum [illegible] vita [illegible]
[illegible] delectabiliter ad malum tanto diminuitur
delectabiliter ad bonum quia quantum [illegible]
ad unum oppositorum tanto recedit ab altero
[illegible] 2a et 3a conclusiones tanguntur [illegible]
[illegible] in parabola salvatoris in luce [illegible]
ubi dicitur quod homo quidam descendebat ab
Ierusalem in Iericho per quem figuratur
[illegible] qui primo ab [illegible]
[illegible] spoliatur [illegible] caritatis quo
ad primam conclusionem. 2o vulneratur [illegible]
[illegible] quo ad 2am conclusionem. 3o [illegible]
[illegible] diminuitur [illegible]
ad bonum quo ad 3am conclusionem. Quantum
Ad ar ad 4m articulum pono istam conclusionem
[illegible] est esse aliquod purum malum. Probatur
sic quia si [illegible] esset purum ma-
lum [illegible] esset purum [illegible] quod implicat [illegible]
[illegible] quia patet quia [illegible] cum [illegible]
[illegible] purum malum nullo modo est ens
Sed forte diceretur quod [illegible] ista ma-
[illegible] sed est [illegible] oppositum mali [illegible]
bonum [illegible] maximum malum quod
opponitur summo bono [illegible] esset purum
[illegible] 2a [illegible]
[illegible] quod est [illegible] aliorum [illegible]
[illegible] purum [illegible] est purum et [illegible]
[illegible] malorum [illegible] esset purum
malum. Solutio concedo quod sit [illegible]
[illegible] non [illegible] quod aliquod purum
malum [illegible] quod sit ens. Ad 2m dico
quod [illegible] est [illegible]
[illegible] Ad [illegible]
quod non [illegible] sit [illegible] et [illegible]
[illegible] Questio [illegible] 39. [illegible]

[illegible] omne peccatum consistat [illegible] actu
positivo quod sit [illegible] illud quod non potest
fieri vel esse nisi [illegible] operatione locutione
vel affectione. [illegible] in actu positivo
sed peccatum est [illegible] ut patet [illegible] qui
[illegible] ubi sic [illegible] dictum
vel factum vel concupitum contra legem
dei. [illegible] Oppositum [illegible] de peccato [illegible]
omissionis quod non consistit [illegible] actu

sz necessarie abactu i° questio fuit
Expositio hui9 questionis videndum est
de quatuor primo de quesito 2° an
malum culpe corrumpat potentias anime
3° quantum ad secundum 3° quantum ad 3° an ma
lum sufficienter dividatur in malum culpe et
in malum pene 4° an malum pene
possit esse sine malo culpe et econtra et hoc
quantum ad secundum 2°ᵐ et 3ᵐ Circa tertium ad primum
dico quod quia quod querit quid sit ad primum
non intendo loqui de peccato originali sed
solum quo ad nos licet hoc consistebat
in aliquo positivo actu quem ad primos pa
rentes ut patebit ex dictis quas postea
de peccato meo actuali Et sit prima
conclusio ista omne peccatum commissionis consistit
in aliquo positivo actu positivo probatur quia sicut
transgressio necessarii precepti consistit in aliquo
actu prohibito sed omne peccatum commissionis
est quedam transgressio alicuius precepti
negativi eo quod non possumus committere quod lege
prohibitum loquendo de commissione vel facere de
aliquo quod prohibitum est in lege ut patet intuenti
nec sit quando aliquis excedit sive superhabundantia vel
defectum vel quando directe facit contra prohibitum et cetera
2ᵃ conclusio peccatum obmissionis non consistit in actu
aliquo positivo elicito probatur sic confundanto
nomis et peccato obmissionis quod intendit expositio obmi
ssione actus hic tamen non committit aliquem
actum in quo consistat peccatum obmissionis est hoc
ut patet exponendo nobis ut et cetera sed hoc quod est de mente
philosophi 3° ethicorum Ex quo est ista solutio
est falsa Circa tertium ad 2ᵘᵐ articulum quod questio
dicta scilicet et et peccatorum contra nos concede preter
mentem quo ad eorum actum et quo ad potentias
que et virtutes aliquo modo debilitant patet primo
probatur augustinus 3° de libero arbitrio ubi sic dicit
integra fuit instituta que peccatum est corrup
ta et ratio decimo de civitate dei capitulo 2° dicit quod virtus
est 2ᵃ natura peccatum autem est natura et patet hoc
per commentatorem philosophi primo ethicorum ubi dicit
triplex vita scilicet contemplativa civilis politica
et voluptuosa secundum [illegible] voluptuosa vivunt
modo bestiarum et cetera [illegible]
consequitur prima [illegible] bonum 1° ethicorum
sic enim et hoc [illegible] non est tamen bonum
mentem [illegible] vero beati augustini
in qua nocet vel nocet nisi et ratione
et cetera Circa tertium ad 3ᵘᵐ articulum pona 3ᵃˢ conclusiones
quarum prima est quod malum supple in sua tota
communitate non dividitur sufficienter in malum

culpe et in malum pene probatur sic quia quod
reperitur in rebus insensibilibus hoc proprie
non est nec culpe nec pene
eo quod ipse carentes sensu non sunt insensi
biles nec penarum capaces et quia carent
libero arbitrio non sunt capaces culpe sed
malum reperitur in rebus insensibilibus ut patet 2° phy
sicorum et cetera 2ᵃ conclusio malum restrictum ad
malum rationalis vel intellectualis creature
sufficienter dividitur in malum culpe et in
malum pene probatur quia omne malum
rationalis creature vel est voluntarium
et est peccatum vel non est voluntarium et
est pena sufficienter quantum ad primum sed
quia stat quod malum in aliquo non est
mixtum culpa nec pena confirmatur
ista conclusio per beatum augustinum qui in primo de
libero arbitrio sic dicit omne malum
nostrum vel est malum quod facimus vel est
malum quod patimur sed malum quod facimus
est peccatum et malum quod patimur est pena
et 3ᵃ conclusio vero non obstat quod dicit beatus augustinus
2° de civitate dei capitulo primo malum
nescio quid malum quia nocet
ex quo aliquid sit et cetera si omne malum
nocet omne malum est pena sed quia
non sequitur hoc nocet ergo est pena Sed 3ᵃ conclusio
sit ista malo culpe magis convenit
ratio mali quam malo pene probatur sic quia
malum culpe deus non potest esse causa
sed mali pene deus est causa Item
pena sepe originem deo sed culpa
pa semper elongat a deo Item
malum culpe non est in bonis sed
malum pene sepe in est bonis immo
in ipso fuit pena Licet multa contra
ista conclusio videatur ultimum patet per beatum
augustinum qui in 20° de civitate dei capitulo
2° sic dicit mala pene plurimum
patiuntur et boni malum vero morum
non nisi mali et ratio Sed dicit idem augustinus
quod mala morum vel sola vel maxime
reputanda sunt mala ad quod concordant
beatus augustinus in libro de diversis nostris ubi
sic dicit puniri non est malum sed fieri
pena dignum Circa tertium ad 4ᵘᵐ articulum 89 ar^m 9
in hac ponam primo ista conclusio quod omnis
pena presupponit culpam probatur [illegible]
in morte est [illegible]
item et de prudentia [illegible]

separetur

bonitas precepti nunquam admisisset penam
in culpa precessisset / sepe tamen malicio
sit pena / nunquam tamen non fuit culpa sic in corpo-
re quem parvus non fecit / ut in ceco a nativitate
more ... prima pet[itio] 2o / et tamen dolores nostros
ipse tulit et labores magnos ipse portavit /
... contra tamen pena nunquam fuit
sine culpa sua / tamen non fuit sine sua
culpa / quia dicit ... in persona peccatori
omnibus ut scilicet apostoli mei pauci
cum ~~... est ...~~ dicit apostolus
... apostolus Christus semel
semel ... motibus est iusticie
... / Ad 2a igitur nulla culpa
transibit sine pena / Patet quia divina iusticia
hec exigit quod nullum meritum opus
transeat sine eo quod mereatur / sed pena et
meritum premium / ut dicit aug. 83 questionum
... / preterea si aliqui parvuli de-
bent in pena transire / hoc maxime
videtur de peccato originali quod contrahit
sine actu proprie voluntatis / ut de peccato
veniali nunquam ita ... se ... ab
... temporale / quod non ... se saltem
... ab eterno bono et in ...
... sed nullum istorum transit impunitum
quia primum punit eterna pena
... secundum ... pena ... et ... pro
... temporali / ut dicunt doctores
et nullum malum culpe transibit in-
punitum / Ad argumentum ... quod aug.
ibi diffinit parvulis commissio ...
patet questio de 31 et 38

Utrum actus inquantum est actio sit effe-
ctive a deo / et non / quia sequitur quod talis
actus esset imputabilis / eo quod ipse ...
... super talem actum et ...
... cum effectum sed ... est ... / 2a
oppositum arguitur ... ... omnia
per ipsum facta sunt / etc. / ... materia
... videntur esse de questione
1o utrum cum deus agit a deo actio
sua sufficiens ... causa ... in-
... / 2o de quesito ... deus
... 31e / 3o utrum voluntas
... suo actui ... tendat in
finem / et media que sunt ad finem
4o utrum bonitas actus ...
sit ... a fine / etc. ... primum

... 38 / Quantum ad primum articulum
... / quod aliqua actio dei sit
sufficiens / quod multi ponunt ... / et
2m ... / utrum talis actio sufficiens ...
... dei immanente / ... ponit ...
... / unum ... reliqua dei
... / quod prima aliqua dei actio est sufficiens
patet / sic nulla actione immanente ut ...
... aliquid a deo / sed ... dei ...
aliquid a deo / quod ... nos deo attribuere
aliqua actio sufficiente / ... sit
... agenti ... ponere aliquid
... ... illi ... actio sufficiens
sed deus est talis agens / ad ... sit / quia
... potuit ~~...~~ ...
agere ... si ponat ...
... ... actiones ... sufficie-
ntes sed ... ... / 2o quod
cum deus agit aliquid a deo / actio sua
sufficiens ... ... in manente
patet sic quia actio manens ... est ...
... aut sufficiens est ... quod ...
... / ... actio manens est ...
sed actio sufficiens est ... quod ... 3o ...
Thomas dicit ... ponit illa ... et ... cum
... multi ... et ... arguit
sic actio manens ... sufficiens est
... / ... ad ...
actio sufficiens ... / quia ...
est sufficiens ad ... / 2o
sic si quod est ... quod potest ... procedit
actio sufficiens sit alia ab illa / ...
dit actio ... manens / Solutio ipse
... sed non placet ... quomodo
... ponitur opponitur / quia actio manens
... est sufficiens / ... actio
sufficiens / Ad 2m dico quod non ... sit
alia talis potentia ... patet ...
voluntate / Quantum ad 2m articulum pono
istam ... quod omnes actus ...
habeat magnam ...
... tamen ... melius
... pendet a deo ...
... ... quia si non
... unum aliud ...
... ipsum deum ... potius enti-
tates ultimate dependeret / 2o ...
... manent ... que ...
... quod ... ... fundamenta

Et que errore predictus beatus augustinus cre
dit libro viii questione intitulat libro contra
epistulam fundamenti perfecta patet quod pro precepto 10
primo dicit omnia per ipsum facta sunt et in
libro sapientie omnia opera nostra operatus es do
mine et patet in pluribus locis scripture et per decimamos
probat augustinus nono super genesim ad litteram dicens
quod nisi agit internum motum nobis quo consti
tutio tamen si deus abstraheret operationem
internam continuam maneret opera natu
re et in libro de fide ad petrum admira
tur dicit augustinus si non operarentur opera actu
secus moveret non esset mirum sed latere
operaret sed quia tempore magistri quidam tene
bant oppositum dicentes quod actus peccati cum
iniquitate actus non esset a deo sic de hac
opinione dicit thomas de argentina fuis
se oppositum et quia hec opinio non reperi
tur erronea ideo solvenda sunt aliqua
argumenta contrarium quibus arguebant
quidam primo quia omnis defectus culpabilis
qui reperitur in actu peccati negatur actu
si agens sit plenum dominium super agendi
actum saltem non ignorat defectum
sed si deus agit actum peccati se exempto
quod talis actus deo imputandus est quod est
falsum secundo sic quandocumque aliqua sunt in
separabilia quam illud quod est causa unius
causa est causa alterius sed aliquis actus sunt insep
arabiliter annexi peccatis ut adulterium ho
micidium et cetera tertio sic a summo bono non
procedit actus aliquis non bonus sed
talis est actus qui nulli bonum est sicut
actus fornicationis quia nec est bonus facien
tium operacionis illud ad maiorem patet ad
... illud sicut quod talis actio esse non
potest sed aliqua sunt que statim conventu
... sunt in malicia ut dicit philosophus
secundo ethicorum ... deus esse in talibus effectibus
... non licet ... adpri
dico quod maior ... quia talis
actus ... quorum
repugnat ... repugnat
ratio talis actus ... sit ingenuus quod
non potest deficere quod tamen defectum cum
malitia ... ad tertium tho
mas de argentina ... sed dicitur
bonus sit ... quia actus est ita ... ille
patet quod totum ... possunt

aptitudo esse separatum ad secundum dico
ad maiorem quod omnis actus iniquitatis
actus bonus est ad quartum dico quod homicidium
dum et adulterium et consimilia non sunt potest
...perse actum ut colligitur ex dicto unico
memorato octavo distinctionis 2 ubi vide
de eius ad tertium articulum sunt conce
babiles ad utramque partem quas copiose
recitat thomas de argentina in 2 super
...3 et 2 et 10 quidam ponunt illa
gratia quod voluntas eodem actu uno
fieri potest in finem et in ea que sunt
ad finem volunt autem propter finem sed ubi unum
propter alterum utrobique tamen unum secundo sic
signum non esset de se quod voluntas sit
esse sub duobus actibus quod est falsum patet
quia si voluntas vult ea que sunt
ad finem ut sunt ad finem et non eodem
actu ut si sanitas est finis de ...
...la ad finem tertio sic relata ut re
lata ponunt actu potentie attingunt
sed quod est ad finem ut sic dicit relatione
ad finem ergo et cetera sed in contrarium arguunt
alii sic ratione quia unus eodem actu
non fertur in plura ergo neque voluntas
eodem actu fertur in finem et in ea que
sunt ad finem quia ... ferentur
... quia ... aliud scilicet intel
lectivum fertur ...
... fertur ... secundo sic idem
actus non potest simul et semel esse inter
... et remissionis sed voluntas intensius
vult finem quam ea que sunt ad finem
... intensius ut sanitatem quam
potiones que sunt ad sanitatem tertio sic
... non est unius actus
sed actus voluntatis ratione ultimi finis est
... ratione eorum que sunt ad finem
est usus quarto actus distinguuntur per ob
iecta ut patet secundo de anima sed finis et ea
que sunt ad finem sunt distincta
obiecta igitur et cetera quinto sic actus specifica
tur ... ab obiecto sed finis potest
esse bonus ... est ad finem ...
malo vel e converso ... aliquis
... ut det elemosinam et
... aliquis dat elemosinam propter
vanam gloriam igitur et cetera dico ... utraque
pars possit probabiliter sustineri ...
... tenent ...
... non tenendum ... dicto ...

3º ar[ticulus]

tho[mas] de ar[gentina] ...

contra

quia rationes primae opinionis videntur
probare quod unus actus voluntatis vult
quod propter finem et illud quod est ad finem
est obiectum et dicto in fine est consistit
ut 2 dicit philosophus in 2o et 3o ethicorum Nam
quia qui diligit proximum propter deum est
tunc unus actus voluntatis cuius proprium obiectum
est proximus qui diligitur sed quod propter deum
diligitur est consistit actus et actus ille non
est usus et fruitio ut postea patebit 3a ratio
contrae opinionis sed est usus tunc ut ma-
nifestum est. Sed rationes contrae opinionis
non probant contra dictorum in uno dicti sed
unum dictum absque dicto probant enim quod
partes voluntatis ubi finis est obiectum est
alius ab actu voluntatis ubi medium
ad finem est obiectum et hoc est verum ut patet
per sanctos doctores qui primum ultimum
finis tamquam obiectum dicunt actum esse
fruitionis primo non medii ad finem ulti-
mum vocat usum per philosophum 2 in 3o ethi-
corum ut sic dicit voluntas istos actus tunc dicit
quod ipsius finis est volitio sed eorum quae sunt
[margin: Par 19] ad finem est electio. Contra istud arguitur
quod ponendo istam quaestionem quod bonitas actus
[illegible] primo est in fine quod sit actus
moralis boni sed sunt boni quia
2um rationem non sunt dicti 1 9o [illegible]
2 et 9o pro illud augustini quod magister allegat
in textu dicens 38 quod ex fine suo cognoscitur
voluntas an recta vel prava
sit. Et 2 et 9o est de ecclesia augustini 10
contra iulianum et 12o ubi impugnat augustinus
iulianum dicens quod dicit ad co-
gnoscendum virtutes tunc intuendum est
quod agit contra quod sit dicit augustinus noveris
ita quod non in iulianum non officiis sed
finibus discernendas esse virtutes. Contra
ista quae sit quod dicit philosophus 3o ethicorum
cuius finis bonus ipsum opus bonum
et contrarium super 10 metaphysicae dicit quod
desistit finis desistit omne bonum.
Sed contra arguitur sic ut appareat verus intel-
lectus si ex bonitate finis recte actus
bonus si aliquis furaretur ut daret [margin: p 9 ar]
elemosinam furando faceret actum
bonum quod dici non potest. Et 2o sic actus
peccandi venialiter semper sit aliquis
bonitatis inesse et tunc qui peccat ...
intendit malum finem
non omnis bonus actus accipit suam
bonitatem a fine. Item potentie

gruit et partes actus aut per obiectum
2 actus non gruit per fines et 2 inde
infinibus capiunt bonitatem. Et solutio ad
primum dico quod actus habet bonitatem esse
secundum dictum rationis et 2um bonitatem
dei est ordinatum vel ordinabilis in
finem bonum et ita intelligo quod augustinus
sit ante non est de actu furandi in pro-
posito. Ad 2um dico quod peccare venialiter
est bonum ex genere sed tamen actus est malus
quia bona ex genere saepe possunt male fieri.
Ad 2um dico quod actus morales gruit
per obiectum absolute et materialiter considerata
sed formaliter in ordine ad finem quem intendit. Et 10 auctoritas assumpta si recte
intelligitur facit propositum. Ad aliud patet
per solutionem primi articuli malorum 20 q. 2 etc.

Utrum aliquis sit indifferens possit esse
actus quod neque bonus sit neque malus quod
arguitur quia contingit dare actum qui non est
meritorius neque demeritorius et est via arti-
culi quia si infidelis nulla pietate mo-
tus dat indigenti elemosinam talis actus
non est meritorius tunc infidelis mereri
non potest quia sine fide impossibile est placere
deo ut dicit apostolus in talis actus est
demeritorius tunc sit de genere bonorum
et non sit mala intentione propter malum
finem. Contra arguitur quia omnis actus
aut est ordinatus in bonum finem vel malum
si non tunc est de se malus si sic aut in
ordinatione est bonus et non ordinatum
est malus et nullus potest esse indifferens.
Hic videndum est de 3 conclusionibus duo
respiciunt unam distinctionem [illegible]
[illegible] duo respiciunt [illegible]
tertiam. Primum est inquantum patet [illegible]
[margin: cest] [illegible] 2o quid sit [illegible]
et quid [illegible] 3o an aliquis actus
sit sit bonus et malus. Circa primum dicendum quod
[margin: p 9 ar] Contra [illegible] [illegible] quod [illegible] [margin: tho ar]
[illegible] primo recipit [illegible] potentie
potentie [illegible] actuum 2 [illegible]
[illegible] 3a [illegible] potestatum
potentie [illegible] [illegible]
[illegible] potentie [illegible] primo
[illegible] potentie intelligere

z velle || 2o q[uia] int[er] inferiori z intellectu
quia sunt diversa officia || 3o diff[er]t inter sind[eresim]
crescit .. z liberum arbitrium || 3o quia sinderesis
est determinata ad unum z vi[...] habet motum
naturalem tantum ad bonum | liberum autem arbitrium
quod ad sinistram potest esse oppositorum || 4o quia inter
partem superiorem z inferiorem || quod sit inspirativa dicitur
portio inferior || Et z no[n] pr[e]misso pono duplex
q[uesti]o[n]es quarum prima est ista quod peccatum ipse
loquendo non habet esse impotentia intellectiva
prima quod quia malum intelligimus non
petimus || 2a q[uesti]o sic quia quod malum
intelligimus non est habet quod
in ymo ... clamor [...] cui adhuc
tanto apti sumus magis ipsum deceptum ||
non dicit philosophus primo elenchorum quod scire malum
non est malum || z primo decenda bonorum ...
... z confirmat quod pactum intellectum non
tendunt in malum in ... || 2o si dicitur
quod infidelitas est magnum malum z est in intellectu quod
opposita sunt fieri circa idem || sed fides est in
intellectu ergo z infidelitas || Secundo dico quod infide-
litas non est peccatum nisi aliquo modo sit volunta-
rium || quia 2m augustinum quod nullo modo malum
est voluntarium non est peccatum || ad hoc
facit quod dicit idem augustinus si certa posset esse
malus [...] non potest nisi volens || 3o quia
peccatum ipse z proprie habet esse impotentia voluntaria
quia meritum z demeritum sunt circa idem
z omne bonum tamen est meritorium quantum est
voluntarium || z hoc quod est de mente beati
augustini in libro de vera religione
ubi dicit quod omne mentitum est peccatum in
quantum est voluntarium || z ideo de trinitate
capitulo 10 dicit idem augustinus [...] sitas fr-
uitionibus z uti fruendis || sed tamen uti
et frui sunt actus voluntatis || 2o quod [...]
Circa 3m articulum dicitur primo quod
sinderesis demeritorie malicia peccatore
extingui potest sinderesis quantum ad primum
dico quod sinderesis [...] alius est quod habitus
primorum principiorum [...] ibi [...] sic inter
est habitus primorum [...] inspectabilibus || z dicitur
[...] elicito | eo quod
erat [...] electio | z non est alius
sinderesis nisi unus quidam naturalis | qua
[...] inclinatur ad bonum z refutat
malum || et [...] indicat bonum esse pro-
sequendum z malum fugiendum |

Circa 3m articulum sic quod 2a pars ad hunc
articulum quod sinderesis dicitur z potest
homine extingui non potest probatur sic quia
sicut habitus primorum speculabilium ex-
tingui non potest in homine sic nec habitus
primorum agibilium || z dico dicitur
ipse quia prava possunt habitum habitum
extinguere vel saltem suspendere | propter cor-
ruptionem vel morbum in dispositione organi
corporis | ut patet in furiosis || z hoc quod est de
mente beati Ieronimi qui dicit quod nec in
ipso caym huius scintilla potuit sinderesis
extincta fuisse || sed quod dicit 2a pars sinderesis
illo que leccio[nem?] in suis partis forte quod nec
esse extincta || sed aliqui patent vi sinderesis
hoc ut dicitur 4o ethicorum z letantur
cum male fecerint z exultant in
rebus pessimis ut dicitur proverbiorum || sed
multi sunt infideles qui non habent
sinderesim | quia non habent remorsum
facti mali || Solutio philosophus dicit in 10o
ethicorum quod malicia facit mentiri circa prin-
cipium | non tamen in toto || z ideo si aliqui
letantur in pravitate hoc est in principio erat
z male consumunt | ad 2m patet per eadem
auctoritate || Circa 4m articulum publi- z 4 ar[ticulus]
ce [...] quid sit conscientia | dico quod non
est aliud quam applicata scientia | quod non
scientia quod homo de agibilibus | magis
applicamus ad hoc agibile notum
illud tunc fit in nobis conscientia | vel non
prosequendo si bonum est vel defugio
do si malum est || z primum intellectui
secundum quod hec sit inspectabilibus the[...] de
ea conclusione s[ecundum] habitus principiorum | non | z scientia ca[...]
ita quod in intellectu qui est principiorum habitus insistat
non maioris || z dico omne totum est
maius sua parte | z non quod mediate est
singula insistat z post sumit minore
sed quod conclusio vero sit scientia conclusio z
scientia insistit quantum in puta quod conclusio
est maior sua scientia conclusio [...] sit [...]
gradu magis [...] quod [...] quod [...]
sinderesis vero | z scientia ita quod sinderesis
insistit maiore | quod nulli facienda
est iniuria | vero [...] s[ed] quod auferre [...]
tum eo inscito z conscientia insistit quod [...]
quando debet auferre res sua eo quod
iniuria [...] z [...] in fio quod nec z [...]
[...] ... tamen || Et z omnis [...]

igitur conscientiam peccat | patet primo per scripturam que
dicit qui facit contra conscientiam edificat ad
gehennam | 2o patet per glossam super illud ad ro.
10o capitulo omne quod non est ex fide peccatum est |
3o probatur ratione sic quia omnis qui credit
se male facere et nichilominus facit ille
peccat sed omnis faciens contra conscientiam
est huiusmodi ergo etc. et patet conclusio | preterea
ad rationem peccati sufficit quod homo velit pecca-
re sed faciens contra conscientiam vult peccare |
ergo etc. | sed contra dicto secundo quod habens erroneam
conscientiam sit simpliciter perplexus | patet sic quia
si sic conscientiam sequitur peccat | et quod erronea
est si facit contra conscientiam peccat per precedentem [?]
premissa | ideo talis est simpliciter perplexus | ¶ 3o
doctores quidam tenent quod ipse licet sit
aliquando esse simpliciter perplexus | hic ego ce-
[?] | sed ad actum dico quod iste non est simpliciter
perplexus | quia potest erroneam conscientiam
deponere postquam sibi fuerit predicata [?] ex
aliorum fideli doctrina | sed stante tali
conscientia ipse perplexus est | ad hec cum enim
queritur | ¶ Circa 3m articulum sic dicitur
est bonum causa et moris | ita ponendum
quoniam prima est impossibile est unum et eun-
dem actum 2m se totum esse in genere cause
simul bonum et malum | patet sic | quia talis actus
esset causa et non esset quod est impossibile |
¶ 2a quod unus in genere moris unus et idem
actus est simul bonus et malus | patet
per illud mathei sexto dicitur quod ~~dicitur quod~~
~~non ne~~ nemo potest duobus dominis servire |
¶ patet 4o quia contrarietatis actus
boni se contrariatur cum contrarietas actus
mali ergo etc. | ¶ Circa 4m articulum
dicit quidam doctor quod actus moralis
consideratus quantum ad suam speciem | quidam
est bonus ut dare elemosinam | quidam
malus ut facere violentiam | quidam indiferens
ut levare festucam | si autem actus mo-
ralis consideratur quantum ad esse suum
individuale sic dicit ille doctor quod potest
probabiliter sustineri quod nullus actus moralis
sit indiferens | sed videtur mihi quod hec repug-
nantiam includat | quia quicquid convenit
speciei convenit individuo | licet aliter speci
conveniat quam individuo | ut patet [?] est species
et non individuum | quia [illegible]
dum que actus | [illegible]
bonum ista conclusio quod actus humanus

Egidius

illa est indiferens | sic quod nullus actus est bonus
quin mereatur nec malus bonum meriti aut mi-
litia demeriti | et tunc intentio etc.
patet sic quia est omne actum humanum qui
non est demeritorius | quin non sit meritorius
patet nec meritorius consequenter ut patet in hoc
in o | ergo etc. quod est contra conclusio 21 et 22

Utrum actus interior a voluntate elicitus |
et actus exterior a voluntate imperatus
sunt duo peccata vel unum tantum | quod non arguitur sic
que distinctis preceptis negativis prohibentur
in lege aliqua habent distinctas rationes illi-
citi | et per consequens habent distinctas malitias
sed peccatum quantum ad actum interiorem et ex-
teriorem prohibetur distinctis preceptis negativis |
ut patet exodi 20mo | ubi actus exterior prohibe-
tur hoc precepto non mechaberis | et actus interior
prohibetur hoc precepto | non concupisces uxorem
proximi tui | et similiter ibidem exterior actus fu-
randi prohibetur | cum dicitur non furtum facies | in-
terior actus autem prohibetur | cum dicitur non concu-
pisces rem proximi tui | ¶ Contrarium asserit magister
in decretis 22 in littera | conclusio quod quamvis sint
duo actus tamen sunt unum peccatum | ¶ pro intellectu
dicte questionis materia sciendum videndum
est de 3bus | ¶ primo an omnis actus infide-
lium sit peccatum | ¶ 2o an omne peccatum sit vo-
luntarium | et hec duo pertinent ad materiam
distinctionis 21e | ¶ 3o de quesito | ¶ an
a casu nostro sunt duo peccata | et hec duo
pertinent ad materiam distinctionis 22e | ¶ Circa
ad primum articulum ponuntur ista conclusio quod non omnis
actus infidelium est peccatum | patet sic quia in-
fidelis potest facere aliquod opus [?] vestiendo
nudum et pascendo famelicum | et potest hoc
facere ex naturali pietate | sed in eo quod facit
opus [?] facit | opus bonum et in eo
quod facit hoc ex naturali pietate | facit [?]
bene | 2o [?] | ¶ consimiliter sic [?]
recta intentione [illegible] nisi de bono
[?] | aut [illegible] ut [?]
[?] facere | [illegible] dicentes |
non omnis eorum actus est peccatum | ¶ contra 2m
dicentes ad demonum obstinationes
pertinet ut mala sit omnis eorum actio
que a voluntate procedit | sed infideles
non dum sunt [?] nec obstinati [?]
ergo etc. | sed quidam contra dicentes [?]

sicut probo primo quod dicit glossa et est Augustini super illud
verbum apostoli omne quod non est ex fide peccatum est
dicit glossa omnis vita infidelium est peccatum
2o sic omnis actus bonus est actus rectus
ergo nullus actus bonus potest procedere ab infide-
li consequentia patet quia actus rectus procedit ex
recta intentione sed fides dirigit intentionem
ut patet per magistrum in 2o sententiarum distinctione 41 Item ad he-
breos 11 dicit apostolus quod sine fide impossibile
est placere deo Item contra illa quod non virtutes
paganorum habet Augustinus 4o contra Iulianum capitulo
1o ponens exemplum quod gentiles vestiant nudum
vel ne falsum testimonium dicant peccant tor-
tum querit Augustinus an bene vel male
faciat si male habetur quod [illegible] si bene
infert Augustinus fructus ergo bonus arbor sed
mala facit [illegible] ipsa [illegible] Econtra
licet multi tamen attribuant gratie quod quasi
destruunt naturam tamen credo quod non aliquid contra
boni sit attribuendum licet meritum vite
eterne aliqualibus [illegible] sine gratia esse non
possit sed non videtur prohibet sustinere quod positam
et [illegible] in [illegible] quod non sit historia de Cornelio
que habetur actuum 10o et 11o capitulis et quod non
sit istorum de Daniele quod de Nabuchodonosor
Ad primum dico quod actus infidelium
possunt dupliciter considerari uno modo ut ab infidelitate
procedunt taliter puta si infidelis vestit
nudum ut ydolo suo magis complaceat
vel ut clericum eius vestit [illegible] ad infi-
delitatis errorem alliciat alio modo ut non
ab infidelitate sed naturali pietate procedit
primo modo intelligendum est dictum Augustini et non
2o Ad 2m dico quod licet [illegible] quamvis
[illegible] non possit [illegible] intentionem sine
[illegible] sufficit [illegible] finis supernaturalis sunt [illegible]
potest tamen ipsam dirigere in finem naturalem [illegible]
[illegible] ut actus [illegible] sit [illegible]
[illegible] Ad 2m [illegible] patet ad [illegible] obiectum quia
[illegible] bonum [illegible] infidelis non est
[illegible] vite eterne
2 d ar 2 (margin) [illegible] ad [illegible] pono [illegible]
[illegible] quod omne peccatum
est voluntarium [illegible] per [illegible] et [illegible] do-
ctores [illegible] quia in 3o ethicorum
dicit philosophus quod [illegible] meretur
penam sed omne peccatum meretur penam [illegible]
[illegible] peccatum est involuntarium [illegible]
omne peccatum est voluntarium [illegible] modo
Item Augustinus in libro de vera religione dicit
quod omne peccatum est adeo voluntarium quod
nullo modo est peccatum si non sit voluntarium

resolvit Augustinus ubi dicit quod hec adeo manifesta
est quod nulla [illegible] doctorum [illegible]
indoctorum turba dissentiat sed forte dices
quod peccatum originale non est voluntarium [illegible]
[illegible] patet quia [illegible] est voluntarium [illegible]
[illegible] Item peccatum omissionis [illegible] usum liberi ar-
bitrii [illegible] actum voluntatis non est voluntarium
[illegible] Item [illegible] homines
[illegible] non est peccatum [illegible]
[illegible] quod volo bonum
omne peccatum est aliquo modo voluntarium [illegible] do-
ctores dicunt peccatum est involuntarium vel
[illegible] ut actuale vel aliena ut originale
[illegible] in voluntate [illegible] vel positive peccatum ut
peccatum commissionis vel privative sicut actu
ut peccatum omissionis [illegible] ad primum [illegible]
quod licet originale non sit voluntarium vo-
luntate [illegible] tamen fuit volun-
tarium voluntate primi parentis Ad 2m
dico quod omne peccatum omissionis est volun-
tarium vel formaliter vel virtualiter Ad 3m
dico quod [illegible] apostoli stat [illegible]
[illegible] ad agendum que [illegible] homine [illegible]
[illegible] Contra [illegible] pono istam ad 3m 3o
quod non [illegible] actus interior a voluntate elicitus
et actus exterior a voluntate imperatus [illegible]
peccatum [illegible] est actus [illegible]
[illegible] quibus actu [illegible]
[illegible] a voluntate mota [illegible]
est peccatum quod fit pro [illegible]
[illegible] doctores [illegible] actus
exterior sit [illegible] fiat cum actu
interiori vel non [illegible] actus interior
[illegible] et [illegible] actus exterior cum interiori
[illegible] quod [illegible]
[illegible] intelligo [illegible] sed non video
[illegible] Scotus tenet [illegible]
[illegible] argumentum [illegible] tho-
[illegible] pono primo istam X ar 4 (margin)
quod non [illegible] peccatum [illegible]
adeo [illegible] sic quia [illegible] solum [illegible]
[illegible] manet [illegible] dei [illegible]
[illegible] ut patet [illegible] sanctorum [illegible]
[illegible] adeo [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] quia homo finaliter ad
[illegible] fuit [illegible] peccatum [illegible]

(4600)

et non plus. Praeterea aliqui quando unum et de-
motu est recessus a termino a quo et acce-
ssus ad terminum ad quem. 1o quo vicia et quot
dicuntur aversio et conversio non sit sine peccato
mortali quia magis convenit et [illegible] species
[illegible] quod dicitur proverbiorum 6o. Sex sunt que
odit deus et septimum detestatur
anima eius. Ista autem sunt superbia avaricia
gula luxuria accidia invidia
et ira. Istorum autem distinctio potest su-
mi sic: omne peccatum mortale aut ori-
tur ex perversitate boni appetitus et
non existentis, vel fuga mali apparentis
et non existentis. Si primo modo tunc illud bonum
vel est appetitus honoris et est superbia
et vel quod ipse appetit honorem vel saltem
magis quam sit dignus, quod dicitur ad differentiam
magnanimitatis qui appetit quod sit dignus
honore; vel bonum illud appetibile
et est avaricia; vel delectabile et hoc dupliciter
vel est gustus et est gula vel est tac-
tus et est luxuria. Si secundo vel homo
fugit bonum quod dicit tristiciam et
laborem proprium et est accidia vel excel-
lenciam bonitatis [illegible] et est ira vel excel-
lenciam proximi et est invidia. Ad arguta
probabilia [illegible] patet per dicta. Magister vero
[illegible] dicit quod non sunt duobus
distincta [illegible] [illegible] [illegible]
et sunt [illegible] peccata [illegible] 93 et 99

Utrum aliquod peccatum sit simpliciter irremissibile
quia sic quando remota causa removetur
removetur effectus. Sed spiritus sanctus
est causa remissionis peccati. Ergo peccatum contra
spiritum sanctum [illegible] opponitur
simpliciter est irremissibile. Confirmatur
per illud quod dicitur Matthei 12o: qui dixe-
rit contra spiritum sanctum verbum non remittetur
ei neque in hoc seculo neque in futuro
etc. Sed oppositum arguitur sic quia per liberum
arbitrium omne peccatum [illegible] quod
est remissibile et [illegible] per dicta
sanctorum que magister allegat [illegible]
[illegible] capitulo penultimo. Ipsa autem [illegible]
[illegible] et materia [illegible] videndum
de 3bus: primo utrum sit aliquod peccatum
in spiritum sanctum; 2o utrum [illegible]
sit irremissibile; 3o [illegible] duo [illegible]

[illegible] 3bus: 3o utrum omnis potencia
peccandi sit a deo. Quarto an omnis potestas
[illegible] sit a deo. Et hoc pertinet ad deo
[illegible] ad primum dico quod aliquod est
peccatum in spiritum sanctum probatur per textus scriptura
[illegible] 12o Marchi 3o. Supposito quod tale
peccatum sit, duo occurrunt consideranda:
primum quid sit peccatum in spiritum sanctum;
2o quot sunt peccata in spiritum sanctum. Quantum
ad primum advertendum est quod hoc nomen
spiritus sanctus [illegible] quamvis conveniat [illegible]
simul tamen sive toti trinitati, ita capitulo [illegible]
[illegible] ubi dicitur spiritus est deus et eos
qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare.
Alio modo hoc nomen spiritus sanctus capitur
proprie et sic dicitur tercia persona in divinis
que capitur filio [illegible] procedit. Primo
modo blasphemia dicitur peccatum in spiritum
sanctum quod colligitur ex scriptura. Quando [illegible]
iudei locuti sunt male de humanitate
Christi dicentes vorax et potator
vini et publicanorum amicus Matthei
11o. [illegible] 12o dixerunt blasphemiam
contra Christi divinitatem dicentes in
Belzebub principe demoniorum eicit de-
monia [illegible] dominus [illegible] dixit quicumque
[illegible] filium hominis verbum dixerit re-
mittetur ei; qui autem contra spiritum sanctum
verbum dixerit non remittetur ei neque in hoc
seculo neque in futuro. Et isto modo videtur
loqui de peccato in spiritum sanctum sanctus Athanasius
[illegible] Hilarius Crisostomus Ambrosius
et Ieronimus. Alio modo vero doctores
appellant peccatum in spiritum sanctum quo
quis peccat contra appropriatum spiritus sancti
[illegible] hoc nomen spiritus sanctus capitur
proprie [illegible] quis peccat [illegible] bo-
nitate et [illegible] dei que spiritui sancto
appropriatur sicut potencia patri et filio sa-
piencia appropriata est. Et [illegible] [illegible]
[illegible] primi [illegible] [illegible]
[illegible] doctores [illegible] dicunt
quod peccatum in spiritum sanctum sit quando [illegible]
ex [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
timet [illegible] [illegible] [illegible]

62

et maxime fidei impugnatio / Circumloquens
in brevia quod primo supra generale est colla
ti/ aliquam addunt obstinationem et per
petuam impenitentiam / secundo sunt sex
/ alias addunt peccatum certa malicia / sed pro
quo sunt magis ille assignata / Circa
adverte nota dico quod licet divina potentia
nullum peccatum est simpliciter irremissibile / patet quia
deus si vellet posset omnia peccata re
mittere tam vivorum quam mortuorum / tamen de
mum quod homini // Secundo vocando peccatum
irremissibile / quod delinquit post se ap
titudinem aliqualem quod remittatur / dicitur ad
doctor sic quod licet peccatum in spiritum sanctum dica
tur irremissibile / quia non delinqu
it post se causam aptitudinis ad
remissionem / sed solum causam aggravantes
ipsum dicitur / quod sicut docet peccatum in spiritum
sanctum mortale / tamen finalis impenite
ntia / sic vero ... vel loqui secundum simpliciter
dicitur irremissibile / et per nullum potest remitti
nec in vita / impediente finale im
penitentia / nec in vita futura / quia ubi non
est status remissionis / Et in quolibet
sit probabiliter dictum / Circa adver
te in ... non quod potentia patitur
est adeo / sed potentia passiva / patet quia omne
ens quod non est deus est adeo / sed
potentia patiendi est ens quod non est deus
et cetera / Item voluntas ipsa creata est
hic potentia patiendi / ut patet per peccatum
et de libero arbitrio / sed illa est adeo
ut manifestum est / Item ... contra in
mutuum dicentes quod potentia patiendi
post dominum consideravi uno modo ut est prima
principium actum / alio modo ut potentia deficere / primo
isti concedunt quod sic secundo non autem
Circa adverte contra videndum
est de duobus primo utrum omnis prelatio
seu potestas dominandi sit adeo
// secundo utrum homo fidelis tenetur obedi
re principi vel domino infideli / dicitur primo
distinguendo sic quod prelatio seu pri
ncipatus potest considerari uno modo
in se secundo quantum ad modum quo ad eius ad
eptus est principatum / tertio quantum
ad usum eius / quarto prima principatus
primo modo consideratus est adeo et sic quia

omne bonum est adeo / sed principatus consider
atus secundo sic est aliquando bonus / eo quod melius est
ordine vincendi debite / in unum so
/ tertio modo non est desuper / in primo est plenius in pluribus
locis sue politice / et adducitur illud
quod dicitur proverbiorum octavo per me reges regnant
et legum conditores iusta decernunt / et ad
quod dicit Salomon in persona sapientie incarnate
secundo non est potestas nisi adeo / Quod secundo
principatus aliis duobus modis consider
atus non semper est adeo / sed est
ut sic / et ut non / patet quia aliquando modus
acquirendi prelationem vel principatum
est sceleratus et iniustus / aliquando est simoniacus / aut
iniustus vel violentus / et sic per se dicitur
quia aliquando est malus / aliquando est bonus
et cetera // Circa adverte circa
istius articuli partem / tertio considerandum
quod christiani et fideles quidem homines
quidem est impossibile subditi tenentur obedire
principi pagano et infideli / si talis princeps
talis iusto titulo teneat principa
tum / patet quia quis iuste tenet principatum
iuste tenetur et non iniuste / quod docet beatus
apostolus Petrus in prima sua canonica
epistola secundo dicit / sint subdi
ti estote in omni timore dominis non
tantum bonis et modestis / sed etiam discolis
// Item prima ad Thimotheum sexto ut
ait Apostolus quicumque sunt sub iugo servi do
minos suos arbitrentur omni hono
re dignos / et exponit hic unus glosa
de dominis dominorum infidelium et
... quidam doctores quod si dominus
non iuste utitur dominio suo / subditi
non tenentur obedire / quia non est adeo
... potesse ... modo tibi
et ... quod ... per dominus principatus
ut patet in ... et
legibus ... et cetera
patet per dictum et cetera est finis tertii libri

Utrum plures divine persone possint eandem naturam creatam assumere. Et quod non, quia vel assumeret eam in unitate nature vel in unitate persone; primum non, quia creata natura non potest esse una cum divina; nec secundum, quia tunc plures persone essent una persona. Contra: licet sit pater potest assumere naturam distinctam a natura quam assumpsit filius, igitur potest assumere eandem naturam; patet per rationem huius distinctionis, sed quia licet in principio pater non [illegible] sed minores hic convenientiam cum natura quam assumpsit filius quam cum alia natura, igitur etc. In ista questione [illegible] videndum est de quatuor. Primo an pater et spiritus sanctus potuerint assumere humanam naturam. Secundo utrum filius potuerit eam assumere non assumentibus patre et spiritu sancto. Tertio utrum eadem humanitas in uno potuerat assumi a pluribus divinis personis. Quarto utrum plures nature humane in uno existentes possunt assumi ab eadem persona. Circa primum dico quod de potentia dei absoluta pater et spiritus sanctus potuerunt et possent carnem assumere.

p^a ro Licet sit ingenitus, est eadem potentia, quia quicquid potest unus potest alius, sed omnis persona in divinis est eadem potentia, ut determinatum est super libro primo.

2^a Igitur etc. Secundo sic: quecumque distantia capere possunt in uno, sed una virgo capere distabat a filio sicut a patre et spiritu sancto, igitur etc.

3^a Tertio sic: posse incarnari non repugnat divine potentie nec sapientie nec bonitati, sed omnia talia sunt eadem in tribus personis indivisibiliter, igitur etc. Pater potuit incarnari vel spiritus sanctus vel adhuc posset si vellet. Nec obstat quod videtur voluisse Anselmus in libro de incarnatione verbi quod essent plures filii in divinis, quia si pater esset incarnatus esset filius virginis sicut filius. Secundo dico quod quantum ad dei potentiam ordinatam, qua deus dicitur posse quod sua sapientia fieri disposuit, tunc nec pater nec spiritus sanctus possunt incarnari. Patet quia pre-

ordinatum est per [illegible] tenendum quod deus ita disposuit solum filium esse incarnandum, tunc deus potentia ordinata dicitur solum ea posse que ab eterno disposuit et voluit esse suis temporibus in effectu etc.

Circa secundum articulum dico quod una divina persona potest naturam creatam assumere terminative ceteris personis divinis non terminantibus eandem assumptionem. Patet quia distinctio valet consequentia, quia distincta sunt, non repugnat quin unum possit terminare aliquid quod non terminat aliud, sed persone divine sunt realiter distincte, ut dicit magister in libro primo, igitur etc. 2 9ar Item quod fide catholica tenemus esse factum hoc est, sed filium assumpsisse humanam naturam patre et spiritu sancto non assumentibus fide tenemus esse factum, igitur etc. Antecedens patet, quia fides dei non est nec filii [illegible]. Item incarnatio importat missionem, quia secundum magistrum [illegible] filius quoque mittitur, sed una persona potest mitti sine alia, ergo etc. [illegible] igitur etc. Sed ut magis elucescat catholica veritas declarabo eam per [illegible] primo sic: omnis dei operatio excepta actione originis ad intra, quia constituitur divina persona, est communis tribus personis, ut patet per [illegible] de trinitate, sed assumere aliquam naturam est operari ad extra, igitur etc. Vph^os

2. Secundo sic: quecumque sunt unum et unum simpliciter, illa sic se habent quod quicquid convenit uni hoc convenit alteri, alias [illegible] sed in divinis ista sunt substantialia et non accidentalia, ut dicit Damascenus, igitur etc.

3 Tertio sic: maior est unio que fit per [illegible] unionis quam que fit per [illegible] ad [illegible], sed in maiori unione semper [illegible] una persona cum alia, multo fortius in hac minori unione. 13° Solutio ad primum dico quod incarnatio [illegible] ad personam filii [illegible] sed gratia adoptionis fit in effectu [illegible] sed quia gratia adoptionis fit [illegible] ideo [illegible]

non respicit plus unam personam quam aliam
hoc vero respicit determinatam personam. Ad secundum
in contrarium cum dicitur pono istam conclusionem quod eadem
natura humana ydemptice numero potest assu-
mi a diversis personis. Probatur sic: quia quecumque solis
relationibus distinguuntur in nullo absoluto
se excludunt. Sed sic est de divinis personis [illegible]
[illegible] probatur sic: quia in illo a quo distinguuntur
mutuo se excludunt, ergo si persone di-
vine se mutuo excluderent in aliquo absoluto
tunc differrent in absoluto, sed minor probata est
[illegible] in primo libro allegata. Tertio probatur
arguit quidam doctor sic: eadem quibus non
sit activa spiratio est in pluribus divinis
personis quia in patre et filio ut dictum
est in primo libro. Ergo a pluribus divinis personis
potest eadem natura humana assumi. Ergo etc.
Tertio probatur quia [illegible] sic natura humana
prius quam assumeretur a filio fuit assumpti-
bilis a patre et spiritu sancto, sed illa potentia
obedientialis qua fuit assumptibilis a pa-
tre et spiritu sancto non est per hoc reducta
ad actum quod [illegible] ut spiritus sanctus
quod filius est incarnatus ut [illegible]
[illegible] posset [illegible] istarum duarum
personarum. Ergo [illegible]. Sed forte dices sic: eadem
natura esset assumpta a patre et filio, tunc pater
esset filius. Dico quod non sequitur, ubi forte
medium [illegible] non sequitur: hoc est verum, est pater,
hoc est verum est filius. Ergo etc. Sed dicit ibi quidam
doctor quod eadem natura [illegible]
a pluribus divinis personis assumi non potest
quia non potest esse simul una persona et
plures. Non video quomodo [illegible]
probet dictum illius doctoris, nisi forte vellet
se fundare [illegible] quod suppositum creatum
non est assumptibile [illegible] aliquid
[illegible]. Contra [illegible] ponit
istam conclusionem quod plures [illegible]
[illegible] possunt assumi ab eadem divina
persona. Probatur sic: quia verbum incarnatum
si vellet posset sibi [illegible] humanitate
assumere, ergo [illegible] potentie
[illegible] fuit. Ergo etc. Item [illegible] quidam doc-
tor sic: potest esse [illegible]
ad plures naturas [illegible]
duas naturas. Sed [illegible] assumpsit [illegible]
[illegible] illa persona quod sic
assumpsit duas humanas naturas [illegible]
[illegible] plures, sed duo [illegible] unus non

esset alter [illegible] non esset homo in supposito
[illegible] unus homo [illegible] unus homo non [illegible]
in una humana natura. Sed non esset [illegible]
multiplicatio [illegible] oppositum supponunt. Ideo
dicunt doctores [illegible] quos [illegible]
quod essent duo homines [illegible]
esset alter [illegible]
sicut quod sit [illegible] ubi est dualitas [illegible]
[illegible] suppositorum sed [illegible]
due nature in supposito est tamen unicum
suppositum. Sanctus Thomas in summa dicit
contrarium quod talis persona esset unus homo
ita quod si assumeret plures et plures huma-
nitates non esset nisi unus homo [illegible]
[illegible] quia [illegible] est
[illegible] cum non diceretur esse
homines [illegible] humanitate seorsum a divinitate
sed adiuncta [illegible] unus homo
non [illegible] illam
[illegible] in una persona. Ad contra
[illegible] quod [illegible] illam
naturam [illegible] personalitate
personale sed non plures unitates plurium
personalitatum [illegible] plures persone assu-
merent ut [illegible]

Utrum persona divina posset assumere
naturam irrationalem. Quod [illegible] sic: [illegible]
non est elevabilis ad unionem cum divino
supposito que est supernaturalis unio, tamen
potentia non est elevabilis ad operationes su-
pernaturales, sed nullius nature irrationalis potentia
est elevabilis ad operationes supernaturales. Ergo etc.
[illegible] sic [illegible] se habet naturale
esse ad operationes naturales sic se habet esse su-
pernaturale ad operationes supernaturales, sed operationes
naturales [illegible] naturale [illegible] supernaturalis
se esse supernaturale. Ergo etc. Oppositum [illegible]
sit equalis est potentie [illegible] cum illa
[illegible] potentia [illegible] equaliter distat
[illegible] sed [illegible] rationalis [illegible]
[illegible] equaliter distant a divina
persona quia [illegible] distant in infinitum
[illegible] si [illegible] rationalis [illegible]
[illegible] irrationalis divine persone [illegible]
[illegible] potuit. Ergo etc. [illegible]
[illegible] [illegible] quod
[illegible] oppositum [illegible]
[illegible] est utrum possibile sit naturam

irrationalem esse assumptam et non habere
operationem supernaturalem. Sed non frui deo.
3° Utrum unum inanimatum [illegible] assumi
sit. Dicitur [illegible]. Quod utrum hominis dicitur
prius fuerit in virgine organizatum quam
a verbo dei assumptum. Contra. Et primo
9^a^ p^a^ pono has duas conclusiones. Prima est quod persona
2^a^ 9° divina irrationalem naturam assumere potuit
et est contra Scotum quod potuerit tamen irrationalem
naturam assumere quia natura fuit [illegible]
probo sic: potentia obedientialis [illegible] divine
voluntatis non magis competit creature rationali
quam irrationali. Sed quod creatura rationalis est assum-
ptibilis hoc solum competit sibi potentia
obedientiali. Ergo etc. 2° [illegible] maior non quia
deus est omnipotens [illegible] probat quod [illegible]
tho de [illegible] posse assumi non competit creature [illegible] po-
tentia activa quia intellectus agit [illegible]
nec competit sibi potentia passiva naturali
quia suppliabile est. Ergo etc. 2° sic deus
potest supplere vicem persone ita potest supplere
vicem spiritus quia [illegible] est [illegible] licet
[illegible] non quod deus potest supplere vicem
persone assumendo rationalem naturam
vice suppositi assumendo irrationale. Ergo etc.
3° sic inanimata natura potest assumi
a persona divina. Ergo et irrationalis. Quia nota
est antecedens probatur quia corpus Christi mortuum fuit
[illegible] quia vere mortuum et tamen mansit
tho de [illegible] verbo dei suppositaliter unitum quia ali-
as constituisset per se suppositum quod [illegible]
[illegible] fuerit [illegible] cuius fuisset destitutum.
Sed forte diceret quis solvendo illam
rationem quod illud corpus mansit non unitum
propter habitudinem quam habuit ad [illegible]
naturam rationalem [illegible] debuit reuniri.
Sed quod deus potentia absoluta potuit
animam Christi annichilare. Ergo soluto illa
[illegible] si persona divina irrationalem naturam
assumere non posset vel ista impossibi-
litas esset ex parte dei vel ex parte creature
irrationalis. Non potest dari primum [illegible]
[illegible] non primum quia deus est infinite
potens [illegible] quia [illegible] subsistens
[illegible] natura [illegible] sit [illegible]
[illegible] Ergo etc. Sed oppositum istius tenet
hen de gan 13° q^o^ [illegible] quidam solempnes doctores primo [illegible]
[illegible] hoc [illegible] opponitur quia natura
irrationalis non est elevabilis ad fruitionem
dei. Sed [illegible] est frui deo quod [illegible]

[illegible] unitate suppositi. Ergo non potest [illegible]
tari creature irrationali [illegible] nec sit [illegible]
2 est. 2° sic [illegible] natura non est capax [illegible]
[illegible] doni. Sed natura irrationalis est [illegible] natura
[illegible] assumi in unitate divini suppositi est maximi
doni. Ergo etc. 3° sic creatura irrationalis
non est capax personalitatis. Ergo non potest assu-
mi in unitate persone quia [illegible]
[illegible] persona est [illegible]
irrationalis [illegible] 4° sic quia si
creatura irrationalis esset unibilis divine persone
[illegible] sibi quod creatura
[illegible] quia [illegible] esset
assumptus a persona divina [illegible]
[illegible] esset deus [illegible] non
posset [illegible] sic illud quod repugnat
[illegible] deus [illegible] non est possibile. Sed si deus assumeret
[illegible] naturam [illegible]
propter communicationem ydiomatum [illegible] diceretur
quod deus est asinus. Sed nunc nemo diceret
quod deus est [illegible] sed hoc repugnat [illegible]
[illegible] dignitati. Ergo etc. 5° sic [illegible]
[illegible] libro de [illegible]
[illegible] Christus non assumpsit [illegible]
[illegible] se visibilem quia illud fuisse
potuisset assumendo corpus [illegible] Ad
primum [illegible] quia non [illegible] non potest
[illegible] creature [illegible] frui
nec [illegible] assumi in unitate suppositi
quia defectu [illegible] non potest intelligere quod
[illegible] non potest [illegible] et po-
[illegible] non est [illegible]
[illegible] ergo etc. [illegible] corpus Christi
mortuum mansit assumptum et tamen non po-
tuit frui deo. Ad 2^m^ dico quod licet [illegible]
natura non habeat potentiam passi-
vam nisi [illegible] tamen est potentia
[illegible] obedientialis qua capax est illius.
Ad 3^m^ concedo quod natura irrationalis non est
capax personalitatis [illegible] est capax [illegible]
[illegible] et non potest assumi in unitate
suppositi. Sed [illegible] angelo [illegible]
[illegible] est persona. Ad 4^m^ dico
non [illegible] diceret deus [illegible]
[illegible] diceret deus et dato quod sit
[illegible] non [illegible] personarum
[illegible] ne assumpte.
Ad [illegible] quod non repugnat dignitati
divine [illegible] diceret [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] non repugnat

persona divina ut eius est meritum| per 2m assum-
pta natura dicitur pati et mori in re| 3o quia
fuit contra quod communicatur fuit| quod deus assu-
meret creaturam volens| Probatur quia debuit
esse satisfactio per actus| et certe creature quia
non poterant| nec tenebatur| deus potuit
sed non tenebatur| homo tenebatur sed non po-
tuit| ergo oportuit quod esset unum supponens
quod 2m unam naturam posset et 2m aliam
prima teneretur sed talis est filius dei| qui est
deus verus et homo verus| Hec ratio|| Sed
forte dicitur ratione interponendi| sed prelatus
actus alicuius offensus| unde videtur esse ydo-
neus| quia est de ratione offendentis| quia
alicuius| sed Christus fuit secundum humanitatem
assumptam de tribu iuda| et per quem de-
[illegible] videtur offendere [illegible]| Ergo
qui interponens fit| tunc satisfaciens pe-
nalitatem ille qui est dependens| in [illegible]
stirpe illius qui offendit| magis [illegible]
[illegible] se| quia in toto alicuius [illegible]
potest dici quod licet Christus 2m humanitatem fuit
de illa [illegible]| tamen immunis fuit [illegible]
[illegible] morbis [illegible] est [illegible]
[illegible] ut dicit apostolus ad hebreos| quia
non solum sufficienter verum etiam superhabundanter
2a concl. satisfacere potuit|| Circa materiam nota 2m ali-
quid pono conclusionem| quam reputo in materia ista magis
1a ratio probabilem quod de potentia dei absoluta| natura volun-
tas potest esse unita deo| pro hoc quod voluntas
fruatur eo| Probatur sic| quia deus quamlibet
creature actum potest suspendere| consummata tamen
ipsa creatura in esse| ergo hoc valet| 2o sic
assumi unitur et frui sed distincta [illegible]
[illegible] unum est prius scilicet assumi et aliud
est posterius scilicet frui| ut nature [illegible]
potest esse sine alia [illegible]| 3o sic
r. fruitio non habet [illegible] ad hypo-
staticam unionem [illegible]| sed deus non
est liber [illegible] potest se dare ne assumpte
[illegible] et non [illegible]
|| Contra sic nullus potest frui deo sine
caritate| sed [illegible] deus [illegible]
assumit| non [illegible] ad influendum
[illegible]| 4o sic deus potest influere
[illegible] ut [illegible] quod influat
nullius nature est [illegible]|| [illegible]
ut ista [illegible] doctor
[illegible] primo sic

quia omnis natura humana| que fruitur
deo pro libertate arbitrii| est flexibilis
ab eo| et Christus potest peccare| sed Christus
non potuit peccare| ergo quod omnem [illegible]
habet actu fruitionis| 2o suppono
divinum semper fuit [illegible] divina| si ergo
2m naturam assumptam non frueretur| idem
suppositum esset fruens et non fruens|
quod est contradictio| 3o quia assumpte obiectum obi.
beatificum est semper presens| sed voluntas
[illegible] ultimum finem
cum presens est| ergo|| 4o sic maiori bo-
ni [illegible]| tunc assumitur ad [illegible]
[illegible] plenum glorie deo
[illegible]| sed [illegible] non
potest non frui deo| ergo|| Ad 1o non
[illegible] assumptum non [illegible] quod sit
ipsa [illegible] delectata| tamen cum [illegible]
ut assumpta est impeccabilis| quia [illegible]
delectatio non est sicut esset sibi de-
lectatio| tunc [illegible] non esset assumpta|
2o totum concedit| scilicet quod esset peccabi-
lis et posset dampnari ergo|| Ad
2m dicitur quod non est contradictio| idem
suppositum| fruatur 2m unam et non fruatur 2m nam
aliam| et [illegible] non fru-
[illegible] non se [illegible] fruitur [illegible] suppositum
2m humanitatem [illegible] ergo non fruitur [illegible]
[illegible] ad [illegible]
|| Ad 3m dico quod non [illegible] obiectum bea-
tificum ut beatificum| [illegible] semper esse presens
[illegible] assumpte| ut patet [illegible]
[illegible] adducte|| Ad 4m
dico quod [illegible] unione| non potest
[illegible] beatos esset
[illegible] quod non est suppositum| et [illegible]
quod [illegible] esset [illegible] lumine glorie [illegible]
tamen| deus posset se non [illegible]
[illegible] beatificum obiectum| ergo|| Contra 3m Contra 3m arg.
[illegible] pono [illegible] istam conclusionem
quod filius dei| assumpsit [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sed in [illegible]
[illegible]
[illegible] tamen [illegible]

ad 1m [illegible] Solutio: hec vis est de medio nisi actu quiescente, non de alio, sed consequenter.

2a questio sit ista: filius dei assumpsit totam naturam dei humanam mediantibus suis partibus que sunt caro et anima. Probatur sic: quidquid est posterius origine assumitur mediante eo quod est prius origine; sed partes ex quibus componitur humana natura sunt priores origine suo toto. Ad 1m [illegible] Contra: [illegible] ad 2m aliqui ponunt primo istam partem quod licet de corpore tempus et divinitatis caro Christi non fuit prius in origine organizata quam a filio dei assumpta. Probatur sic: quia quod non est homo organizatum, sed caro Christi antequam a verbo dei assumeretur non fuit, ut dicit beatus Augustinus in libro de fide ad Petrum et fine[?] c. [illegible]: firmissime tene et nullatenus dubites non carnem Christi sine deitate conceptam in utero virginis prius quam susciperetur a verbo, sed ipsum verbum deum sue carnis acceptione conceptum ipsamque carnem verbi dei incarnatione conceptam. Si caro fuisset ante quam assumpta, tunc fuisset suppositum vel [illegible] fuisset destitutum illud suppositum quod non videtur, vel mansisset, tunc in Christo essent duo supposita, quod dici non licet.

Ad 1m [illegible] 2a questio quod quamvis non prius tempore vel duratione prius tamen naturali presuppositione caro Christi fuit organizata quam a filio dei assumpta. Probatur sic: quia quod est prius potentia est prius perfectione, sed caro Christi naturaliter prius fuit animata quam a filio dei assumpta, sed prius perfectione nature fuit organizata quam animata, ut tollitur[?] [illegible] ubi dicitur anima est actus corporis organici. Ad 1m [illegible] [illegible] Ex his dualibus [illegible] [illegible] sequitur 3a questio quod corporis Christi organizatio et verbi dei incarnatio fuerunt simul in eodem instanti. Probatur sic: quia cum ita se habet quod unum naturaliter est prius altero sine omni prioritate temporis [illegible], illa sunt simul in eodem instanti; sed sic est in proposito de organizatione corporis Christi et incarnatione, ut patet ex predictis. [illegible] [illegible] Ad rationem [illegible] patet [illegible] solutio [illegible] quod ne [illegible] primam [illegible] [illegible] [illegible]

Corpus matris domini virgo beata fuerit in peccato originali concepta, quod sic arguitur per beatum Augustinum in libro de fide ad Petrum capitulo 21o sic dicentem: firmissime tene et nullatenus dubites omnem hominem qui per concubitum viri et mulieris concipitur cum peccato originali nasci, impietati subditum mortique subiectum et ob hoc natura nasci filium ire, de qua dicit apostolus: eramus enim et nos natura filii ire sicut et ceteri. Sed nullus nec etiam beata virgo nisi per concubitum viri et mulieris conceptus. Hoc [illegible] videlicet tangit etiam [illegible] Ad 1m [illegible] Ex aliquibus arguitur sic: quia quod filium dei decuit ex matre sua hoc pie credendum est ipsum fecisse, sed dei filium decuit matrem suam ab omni peccato preservare. Ad 1m [illegible] Ad istam materiam tractatam quantum inde dicendum est, de ea primo an beata virgo contraxerit originale peccatum in sua conceptione; 2o autem utrum aliquod actuale peccatum in ea fuit concupiscentia vel inclinatio; et sic de isto respiciunt materiam [illegible] de inde 3o videndum est utrum beata virgo vere sit et dici possit mater Christi. Contra ad primum sunt opiniones adversa utrumque parte, quarum nulla temeraria est saltem solutioni[?], sed preter recitabo opiniones [illegible] [illegible] hinc inde dicta duo [illegible] ad materiam. Prima opinio multorum [illegible] multum [illegible] fundant partem negativam ex [illegible] rationibus quarum prima est ista: quod deus potuit virginem beatam matrem Christi ab originali culpa preservare; 2a est quod hoc quam fuit [illegible] divinam bonitatem decuit; 3a quod infertur [illegible] opinio [illegible] quod de facto virgo beata mater Christi sine peccato originali concepta fuit. Prima quod [illegible] probatur [illegible] opinio sic: quia deus [illegible] suam absolutam potuit semen quo virgo ipsa propagata fuit preservare suam [illegible] [illegible] morbida [illegible] [illegible] [illegible] infectionem originali macule; 2a [illegible] [illegible] probatur sic: ista [illegible] quia virtute divina [illegible] potest [illegible] [illegible] [illegible] ubi ipsum prius est [illegible] simul absolutum sit in proposito secundum naturalem prius est in [illegible]

quod autem purgat [illegible] et cetera. Sed dicta quae
credo quod non oporteat mentem meam dubi-
tare visis motivis inferius. quia quaerentibus
ad contradictoria hinc inde quarumlibet sic
contradictorum implicat aliquem prius fuisse sup-
positum primum hominis. minor probatur quod aliqui sunt
sine originali peccato et deus non potest
hoc facere. quia non est assumptum probatur sic
quoniam omnibus praeter adam propagatis naturaliter
carnaliter generatis contrahere consequentia. Sed autem
eis contrahit ab extrinseco [illegible] prius hoc
[illegible] quam culpa [illegible] et [illegible] sic probatur
causa sufficienti ponit effectus. sed carentia
originalis iustitiae cum debito habendi eam
vel est ipsa originalis iustitia. et est suffi-
ciens causa. sed quia homines naturaliter ab
adam descendentes incurrunt sub carentia
originalis iustitiae cum debito habendi
eam. procedit cum adam [illegible] iusti-
tia [illegible] et [illegible] et cetera. Sed
[illegible] iste [illegible] dignae
dico quod totum quod assumpsit est verum
de lege generali [illegible] quia
ponit quod primo [illegible] quod [illegible]
fuit et quod [illegible] debuerit
quod beata virgo sine originali peccato fuit
probatur sic quia hoc decuit dei filium
[illegible] obsumere quod obligat
[illegible] praecepto divino. sed
[illegible] filius posset matrem suam [illegible]
[illegible] malo quod fuit [illegible]
[illegible] hoc tenetur ex praecepto
divino de [illegible] faciendo
[illegible] et cetera. iste assumpsit [illegible]
[illegible] venerabilem anselmum [illegible] de conceptu
virginali [illegible]
[illegible]
[illegible] deus [illegible] unicum
filium suum [illegible] de suo esse sibi
genitum diligebat [illegible]
et cetera. [illegible]
[illegible] probat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sibi imputari
originalis [illegible] et cetera. Sed

contrarium [illegible] sicut [illegible] non
[illegible] et illis solutis sublata
[illegible] obmissa non est [illegible] de
[illegible] et negaret non [illegible] deo
[illegible] potuit imputari. quia [illegible] appellan-
tur [illegible] inferius sunt solempnes doc-
tores [illegible] tres modos. quia dicunt
quidam sanctus thomas. reginaldus. quod beata virgo
[illegible] in peccato originali fuit concepta
[illegible] in illo peccato [illegible]
quam cito purgata et sanctificata
fuit. et hoc probatur multis auctorita-
tibus sanctorum. primo quia dicit augustinus
in libro de baptismo parvulorum contra pela-
gianos quod solus christus fuit sine peccato
[illegible] eius [illegible]
[illegible] fuit sine peccato [illegible] dicit [illegible] quod [illegible]
non fuisse [illegible] christi quod [illegible]
[illegible] est. item beatus augustinus super iohannem
[illegible] illud [illegible]
ecce agnus dei et cetera dicit quod omnes ex
illa massa [illegible] ex illa propagine
de qua [illegible] ecce cum
[illegible] concepti sunt et [illegible]
quod solus ille agnus est qui sic non venit
[illegible] quia [illegible]
filium abrahe sub originali peccato con-
ceptum quia [illegible] fuit [illegible]
[illegible] in libro [illegible] dicit
augustinus [illegible] sana fide ex
[illegible] conceptum
[illegible] omnes [illegible] uno
solo excepto [illegible] malo
[illegible] malo. item augustinus
[illegible] tractatu illud psalmi
[illegible] inter mortuos liber dicit sic
solus christus liber et a debito mortis
[illegible] solus sine peccato [illegible]
[illegible] item augustinus [illegible]
[illegible] solus christus
sine peccato [illegible] omnes cum [illegible]
[illegible] dei. item beatus [illegible]
[illegible] super illud psalmi [illegible]
[illegible] deus [illegible]
[illegible]
[illegible] solus
sine peccato [illegible] item
beatus [illegible] in [illegible]
[illegible] solus christus sine peccato

solus sit Deus. Item Leo papa in sermone de natali Domini: quia solus ita est inter filios hominum innocens natus, quia solus sine carnalis concupiscentie pollutione conceptus factus est homo. Item venerabilis Anselmus in 2o libro Cur Deus homo capitulo 16o sic dicit: Virgo vero a qua assumptus est Christus in iniquitatibus concepta est et in peccatis concepit eam mater eius, et cum originali peccato nata est, quoniam ipsa peccavit in Adam in quo omnes peccaverunt. Item si beata virgo non fuisset concepta in originali peccato, ipsa non indiguisset redemptione Christi, quod est falsum, quia Christus fuit universalis omnium redemptor. Item Damascenus libro 3o capitulo 2o dicit: spiritus sanctus supervenit purgans ipsam virginem. Sed purgatio presupponit culpam, sed non actualem, ergo presupponit originalem. Et ad omnes istas auctoritates respondetur [illegible] quod opinio opposita quod licet de lege communi [illegible] non preiudicant beate virginis privilegio speciali. Sed contra replicat alia opinio dicens quod de ~~privilegio~~ privilegio nulla fit mentio in scriptura, igitur tamen quibus lex communis et cetera. Et fortiter replicatur contra qui allegant ~~privilegium~~ privilegium debet producere [illegible] alias sibi non creditur. Respondetur isti quod [illegible] non fuit in canone debita virgine quo ad istud, fiat tamen [illegible] doctorum de Iohanne baptista qui fuit sanctificatus in utero matris, et beata virgo non debuit esse deterioris conditionis. Sed forte ista solutio non satis fuit, quia sanctus Ieronimus nullo modo concepta fuit in originali. Adversarius dicit non licet determinare sed inquisitione, et non est cura super hoc fuisse illius opinionis, quia sanctus Bernardus fuit et illius opinionis quod beata virgo fuisset concepta in originali culpa, et ideo [illegible] quod canonici Lugdunenses inceperunt quod non debebant festum conceptionis celebrare. Bernardus dicit quod si fuit preservata per hoc fuit gloriosius redempta. Alii dicunt, et Henricus de Gandavo in ultimo quolibet, quod beata virgo fuit in originali concepta, sed in primo instanti fuit sanctificata. Alii dicunt quod in primo instanti sui esse fuit in originali, sed propter statum sequentis temporis non fuit [illegible] statum [illegible]

fuit. Ego vero nulla parte volo esse contra (?) [illegible] sed illud magistri doctores fuit [illegible] sicut beata sanctificata fuit primo in utero matris, sive concepta fuerit in originali sive non, et sanctificatio fuit ad fomitis ligationem; secunda sanctificatio fuit dum secundo concepit filium, et hec fuit ad fomitis totalem extinctionem. Quantum ad 2m articulum pono breviter istas conclusiones, quarum prima: quod virgo gloriosissima numquam fuit actuali peccato maculata, sicut dicit beatus Augustinus in libro de natura et gratia: Excepta virgine [illegible], si omnes sancti et sancte requirerentur an peccatum haberent, quid responderent nisi illud quod dicit sanctus Iohannes: Si dixerimus quod peccatum non habemus, nos ipsos seducimus etc. Quantum ad 3m articulum pono primo illas conclusiones quarum prima est: conceptio Christi fuit supernaturalis. Probatur, quia ipse non potest educi [illegible] quam tamen actuum naturalem [illegible]. Secunda conclusio quod conceptio Christi potest dici naturalis. Probatur, quia facta fuit ex apta naturali materia, quia ex ~~purissimis~~ purissimis sanguinibus beate virginis, qui fuerunt materia naturalis humani fetus. Item [illegible] sunt doctores [illegible] beatus Augustinus in libro de conceptione, ubi sic ait [illegible] iusticie et 2m [illegible] et super [illegible] tertio [illegible] ad perfectum plus in utero matris [illegible] requirebantur [illegible] organizationis [illegible] et concepte virgo fuit se active plus [illegible]. 4a quod beata virgo fuit se active [illegible] Christi conceptio [illegible] nullo modo fuit se active [illegible] quod beata virgo non [illegible] Christum portavit in utero [illegible] [illegible] Expositio (?) [illegible] quod beata virgo [illegible] potest [illegible] Christi [illegible] ipsa ministravit [illegible] ad Christi conceptionem [illegible] in utero portavit [illegible] ad debitam augmentationem [illegible] de

se genuit ut ex premiss liquet 1ª ratio

Quo ad secundum dicitur quod ipsa est et generat sed dici

potest in ... dei ... filius filius dei est genitus

deus 1ª ratio. Conclusiones dico quod sunt

probabiles ad utramque partem ...

... generentur.

Utrum unio humane nature cum verbo dicat ab

assumptione quam assumptio ... [illegible]

... sit quia non unio talis esse potest sine

assumptione ... [illegible]

... sic unire dicit ab assumptione

... unio ab assumptione quia patet ... [illegible]

... quia unire convenit toti

... sed assumere non sed solum persone

filii ... Contrariandum ... [illegible]

... de quibus primo utrum

divina possit assumere naturam humanam ...

utrum in ... facta sit unio in natura 3º de

eo ... Quantum ad primum dico

quod naturam divinam posse assumere naturam

humanam ... [illegible]

persona divina ... nullum dubium est ut

patet ex dictis supra in distinctione ... aliud

utrum ... divina natura possit assumere

naturam humanam ... adhuc potest dupliciter

intelligi ... persona ... puta si

divina natura non esset in tribus personis utrum

adhuc posset assumere naturam ... aliud

utrum natura divina ... in tribus personis possit

sic assumere ... assumptio ... terminet ad naturam ... ad personam

... pono duas conclusiones prima est

ista quod natura divina ... in tribus personis

non potest assumere naturam humanam ...

quia ... [illegible]

... [illegible]

fecte dicet ... sic se habet persona ad

personalitatem se habet natura ad naturalem ... persona

natura divina non potest assumere personas

... non convenit natura divine et

... ipsa non generat non generatur non spirat

non spiratur ut dictum est super libro primo

... assumere videtur actus personalis

... de facto non posset competere soli

filio 1ª ratio. Quantum ad 3º sic ... sit unita

... quia ... [illegible]

fuit illa susceptio que deum faceret

... deum ... sed in divina natura

potest ... [illegible]

Quo ad 2ª ad primum dico ... 1ª ratio

... sit factum possibile est tamen fieri ... ad ... tho. de a.

Quantum ad 2ª dico quod actus personales ... non

... divine ut agenti quia

natura divina non generat non generatur sed ...

assumere est actus ad ... convenit

nature et persone ... dico quod si ...

oportet quod ... est unitum humane nature

... [illegible]

... albedine est solum albus ...

sit albedo ... quantitas

... [illegible] ... tho. de a.

... [illegible]

... [illegible] ... 2ª articulus

... [illegible]

que ponit in xpo duas naturas et preter
hoc dicitur in simbolo confitemur deum perfectum
hominem pater deus [illegible] tamen una persona non
sit in xpo per confusionem unius nec [illegible]
qua sic xpus non est unus ut dicitur
in eodem simbolo unus non confusione di
uinitatis naturale et non confusione sed [illegible]
39 articulus unius sed unitate persone Circa articulum
[illegible] quidem dicunt in dubium utrum ipsa
unio deguit quod sit creatura [illegible]
videtur quidam distinguunt quod ut unio
dicit accionem sic est in deo et ut sic eidem
quod divina [illegible] sed ut dicit relacionem
Tho. de ar. ipsorum unitorum sic est in creatura et est
quid creatum sed quibus aliis doctor ponit
duas quibus adiungit [illegible] prima est
quod unio sive sumatur pro actione quod deus
et homo uniuntur sive pro relacione qua
humana natura ad [illegible] refertur
semper predicta unio est in creatura et
quid creatum sicut quod iste doctor probat
sic nec actio [illegible] non est in agente
sed [illegible] qua sancta trinitas univit naturam
humanam verbo divino est actio [illegible]
[illegible] non est in deo nec patiens est deus et non
Replica nec erit creatum secundam partem istius iste
doctor arguit sic quia relacio qua
deus refertur ad creaturam est rationis
et nunc realis in deo et in creatura est realis
[illegible] ergo iste unio sit quid creatum et temporale
hoc est creatum sed predicta unio sive sumatur
pro actione dei [illegible] sive pro relacione
ipsa est quid temporale ergo etc. Ratio quarta quam
ponit iste doctor est ista quod predicta
unio realiter differt ab assumpcione
quam probat sic quia [illegible]
esset ubi [illegible] esset ab eo assumptum
sed natura divina est [illegible] nec humane
in xpo ergo non divina esset assumpta et
est contra [illegible] theologicum [illegible]
[illegible] in ista dicunt Ratio illa que
sic se habet [illegible] est [illegible]
differt realiter sed assumpcio est per [illegible]
assumpcio ante [illegible] in unione et unio est
[illegible] assumpcionis ergo etc. Tercia assumpcio
[illegible] non [illegible] assumpcionem
sed [illegible] est [illegible] aliquid
[illegible] ergo etc. [illegible]
[illegible] probabilius esset [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] ut sit deus
non quid creatum sed verum et humana non
sic se habentia sic sese habens [illegible]
modum loquendi [illegible] Ad
racionem dicitur [illegible] concedendum
Circa [illegible] et [illegible]

Utrum in xpo sint duo supposita [illegible] Quod
sic arguitur quia esse deum non implicat
divinum suppositum et esse verum hominem
implicat humanum suppositum sed xpus est
verus deus et verus homo ergo etc. Contra [illegible]
[illegible] sit distincta supposita [illegible]
[illegible] [illegible] sibi mutuo
non conveniunt sed ydiomata xpo [illegible]
[illegible] communicatio predicatur deus
quia deus passus mortuus ergo etc.
[illegible] In ista questione [illegible]
[illegible] primo utrum supposita
et natura realiter differunt secundo
de questione tercio videndum utrum in xpo sit
concedendum deus factus est homo [illegible] an
Replica [illegible] sit concedendum deus est homo Circa
primum dicunt quidam doctores
suppositum et natura realiter differunt
et [illegible] probat sic quia si suppositum et natura
essent realiter idem [illegible] sed [illegible]
[illegible] non ab eodem assumeret suppositum
[illegible] quia verbum assumpsit naturam
humanam et non assumpsit aliud suppositum
ergo etc. [illegible] sic si natura et suppositum
[illegible] non differt realiter differentia [illegible]
[illegible] creatum in abstracto predicaret
de supposito [illegible] est [illegible] quod non
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible]
[illegible] [illegible] differunt [illegible] [illegible]
suppositum et natura realiter differunt quia
[illegible] [illegible] [illegible] et natura est
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] efficies
[illegible] ergo etc.
[illegible] [illegible] [illegible] doctor
qui ponit quod suppositum [illegible] non differt
realiter [illegible] [illegible] probat [illegible] gotfridus
primo sic quia [illegible] [illegible]

nec [illegible] [illegible] [illegible] probat sic | quia differentia [illegible]
ne nature est multitas et rolatio et [illegible]
[illegible] convenit supposito et [illegible] [illegible]
Ad sic si supposita [illegible] [illegible] [illegible]
et aliquid non [illegible] esse suppositum | [illegible]
est [illegible] quia non addit [illegible] | non [illegible]
[illegible] | non [illegible] esse [illegible] | [illegible]
forma [illegible] [illegible] esset [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] est forma | [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
forma est unum suppositum | forma
[illegible] [illegible] sic et materia | [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] in quod [illegible] iste [illegible]
[illegible] tenetur [illegible] [illegible]
est suppositum ut homo | [illegible] [illegible] aliud
[illegible] scilicet forma et sic [illegible] totum [illegible]
partibus [illegible] | esset aliud est [illegible] | sicut
[illegible] humana corpori [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | que [illegible] [illegible] [illegible] suppositum |
[illegible] ut [illegible] est [illegible] [illegible]
quod est [illegible] est ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] utriusque [illegible] | [illegible]
est [illegible] quod [illegible] | pono istam questionem
quod [illegible] non sunt plura supposita | [illegible]
quia si supposita esset [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esset humanum suppositum |
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] | [illegible] suppositum
humanum esset [illegible] [illegible] [illegible]
distinctum | [illegible] non posset [illegible] [illegible]
persona est homo demonstrato [illegible]
[illegible] individuis | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] distincta supposita | [illegible] sic
si [illegible] essent plura supposita [illegible]
[illegible] [illegible] esset plures [illegible]
[illegible] est [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esset persona |
quia esset [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] sic [illegible] suppositum [illegible] [illegible] |
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | quas [illegible] [illegible]
[illegible] | quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] |

[illegible] [illegible] supposito [illegible] est [illegible] [illegible] suppositum
humanum | [illegible] esse individuum non est
separatum [illegible] [illegible] [illegible] esse suppositum
quia [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] est esse
individuum | [illegible] esse suppositum | [illegible] esse in
[illegible] convenit [illegible] et aliis [illegible] |
[illegible] esse suppositum convenit soli [illegible] |
[illegible] sic homo est [illegible] suppositum | [illegible] est
homo [illegible] | [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] assumptam | et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ibi esset [illegible]
suppositum ut [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] quia sola [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] persone | [illegible] | homo [illegible] [illegible]
dicit quidam [illegible] [illegible] [illegible] |
[illegible] [illegible] esset sibi ipsi derelicta
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est sibi ipsi derelicta | [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] |
[illegible] si individuum solum [illegible]
quod est unum [illegible] | quia [illegible] [illegible]
suppositum [illegible] esse | [illegible] dicit [illegible]
[illegible] quod homo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] suppositum [illegible]
[illegible] [illegible] totum [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] quod soli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
quod [illegible] | quod [illegible] non sit plures
homines | et [illegible] [illegible] [illegible] plures
homines | [illegible] | quod aliquis homo
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] | [illegible] quod
[illegible] [illegible] [illegible] ponat [illegible] |
[illegible] illud | si [illegible] assumeret plures
homines [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] unum suppositum | [illegible] non
esset plures homines | et si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] assumptas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pono istam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] pono istam [illegible] | quod [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible]
factus est homo | [illegible] in symbolo [illegible]
[illegible] [illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et homo factus est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et homo [illegible] |

Item patet hec questio parisius super isto verbo Jo-
hannis verbum caro factum est ubi dicit augustinus
quod caro stat ibi non pro parte hominis sed
pro toto sicut et anima unde dei filius est caro,
Sed ad tollendum multa gravia dicunt doctores
distinguendo quod hec propositio / factus / vel potest accipi adver-
bialiter vel participaliter quia est sensus
deus factus est homo id est factum est quod deus
sit homo quia hic factum fuit vel potest accipi
absolute ad statum participialiter et tunc
falsum est quia modo secundum se nullo modo potest
esse factum propositionis Sed bonaventura
in libro multi ista distinguit inquit
et ideo dicitur sic bonaventura in glo-
sa ... dicitur, et inter dicta propositionis
divina natura est caro facta quia si li
/ factum / quam sumitur potest esse et accipi participialiter
istius divina natura et caro tunc importat
... divina natura et forme carnis
et sensus est divina natura est caro facta
id est divina natura est quasi incarnata et hec
est impossibilis si autem respicit totum sic est
sensus divina natura est caro facta id est
factum est quod divina natura est caro et hec propositio
loquitur ad hunc est falsa in persona dei
id est divina natura est caro id est homo Sed quid
sentiendum est de ista homo factus est deus
dicitur quod sit concedenda propter illud quod
dicit augustinus talis erat illa susceptio ut
faceret hominem deum Sed in contrarium est
quia unio facit communicari ydiomata
id est homo factus est deus tunc deus
factus est deus quod negatur est asserere
Solutio dicitur ... est ista homo
factus est deus quia verbum huius parti-
cipii / factus / potest referri ad totum sic
est sensus factum est quod homo est deus et
hic sensus est verus quia hoc factum est per
virtutem divinitatis in opere incarnationis
quod homo est deus si autem hec particula / factus /
determinat participaliter tunc est sensus homo
est deus qui factus est et iste sensus est
falsus ut in multis quia nullus deus factus
est si autem respicit utrumque extremorum
que sunt homo et deus et ordinatur
ad ipsum et est sensus homo facta
est deus id est qui prius erat homo facta
est deus postea et hic sensus item est
falsus quia esse hominem in ipso nullo modo
precessit esse deum Sed dicit tu [illegible]
[illegible] quod magis est impropria [illegible]

homo factus est deus quod ista deus factus
est homo et varius invenitur scriptura si tamen
alicubi legatur vel inveniatur tunc
prius ... primum concessum est accipiendum
Secundo autem utrum in contrarium videtur bo-
naventura in glossa dicens quod ... hec
verbum facit communicari ydiomata
propter illa nomina que importunt
unionem unum non sic divina natura unita
est humane vel humana natura est
unita est humane nature vel sic
divina natura assumpsit humanam vel humana
assumpsit humanam et ideo est non sic homo
factus est deus vel deus factus est deus et
tamen assumitur ista doctor multum pertinet
tamen cum dico hominem esse factum
deum intelligo humanam naturam deo uni-
tam et tunc ydiomata deo non communicantur
per unionem pro eo quod ipsa unio inter uni-
bilia importat conventionem et distinctionem
et etiam presupponi videtur ad ydiomatum communicationes
et ideo talia ydiomata unionem impor-
tantia non sunt communicabilia Circa

Tertium articulum

ad secundum articulum dicendum est absque dubio
secundum veritatem catholicam quod hec est
concedenda deus est homo et filius id est homo
est deus patet primo quia sic dicit in symbo-
lo deus et homo unus est christus christus
id est deus et est homo et est unus Sed ipse
dicit de se et eadem secundum iam de
se in libro dicitur ita rex Item dicit
augustinus primo libro de trinitate talis fuit
illa susceptio que hominem faceret deum
et deum hominem Item patet hoc quoniam
bonaventura qui ad eumdem ... sic scribit
tanta est ista expressio unionis humane in
se per ... in persona quia deus et homo
unus est christus ut si duo dixeris
ve-
rum non est et ista autem facitur
contra opinionem et ... ... recitatam
que ... ... et
... debeat ... ... christus Sed
... / ... ... presumpt ...
divina ... ... natura ... ... omnia
... ... sic illa unio ... ar-
... ... ut ... unionis
Sed non obstante ... ... quia hec
homo est deus ... ... ista
erit ... deus est homo ut ista

homo e deus || 2o sic si h e ly
deus e homo hec erit ypersonalis
pari rone persona pris erit h ly
deus no e homo que tu no gsuerunt
nō dici — doctores quia omne qd ptur dei
quo sunt ptur persenalia v ymagi
neccessitant etiam || ite 2o pbis pmo
theol. omne ptinj ul e homo ucl
diffini ut ppu ul accidens sed
nullu istoz pdicatoz potest hec saluari
2 cesset || ite 3o ul hec mum homo
pt deo de pct pdicatur unite
ul cuentie no unite quia michil e
e unite no deu 2 reatis si cuote
i xpus no erit aliquis quis tu cetis
homnibz qz filij e || ad pm 9c bona
lectio quatu ad gformitate ymagi
tudi tu no e excellentie quatu ad
unite ul gformitate in persona || ad
2m dico qz hec no e gcedenda dei
tura ipa sedet ad iuxta singularis
co qz pr z filius sunt vniz deus
sed argumtu pcet si pr z filius di
fferet nsisti seu natura || ad 3m dico
qz e pdictio pmone z no e mir
si vnio ista e singlaris z ineffabilis
qz pdicatio sit 9 que pcomis
gsuetu || ad 4m dico sibi qz ut unite
ut cuote sz e pco vnione personali
~~personalis~~ || ad 2m sic e 2 ma 2o sic
eo xpus e vnu suppositum et
... quas ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

dependentia vnius ab alio || alio mo
large sic potest aliquis sic mutua
dependentia sicut vnius ab alio || solu pa
dicit intergibilis 2o di ... || p
hoc gposita e ... in persona xpi || 2o pa
te || ... ad hc ... ut sit ...
... in ... || ... ul de ... questiones octaua nona et decima
Circa quos octaua nonam et decimam ~~quat~~ 9 ... 8 9 et 10a

|| Utrum xpus 2m qd homo sit adorandus
adorone latrie qd sic ar || pillud qd de
bitus unus ... ... 9a ...
latrie ... ... qui ...
e ... xpi ... ... adiuntur ...
nobis quia nemo ... ... nō
... ... adoret || ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... || ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... 10me || ... ... pmi ...
... ...
xpi sunt due natiuitates || 2o
an due filiaciones || 3o an xpus sit
deo filius || ... 9 ... qd ...
xpi sunt due natiuitates ... ...
eternalit natus e de patre ... ...
natus e de matre ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... nō
... ...
... ...
... ...

persona eiusdem racione. Sed contra nasci est
proprie secundum Damascenum est ypostasis non
nature, sed in Christo est tantum una ypostasis
ergo et una nativitas. Respondeo sic dicimus in natura
est tantum est unus tamen quod plures et
sed nativitas est unitum in persona quod
unitum est esse Christi ergo unum nasci et
una nativitas. Secundo sic quecumque non sunt
eadem unius sed ex voce dicuntur non
debent nec possunt dici proprie communicari
ut homo deus vel unus et pectus
non dicuntur proprie duo homines sed sic
se habent nativitas eterna et temporalis ergo etc.
Tercio sic racione cuius convenit alicui
potestas et completum non dicitur (post)
natus ut si quis racione albedinis vel alterius
accidentis ergo Christus racione humane nature
non debet dici natus ergo racione humane
nature sibi non convenit aliqua nativitas.
Secundo nativitas non solum importat
ex parte eius quod nascitur sed ex parte modi
nascendi quia dicit actum nascendi
unde quamvis idem sit quod nascitur in
utero et ex tunc dicitur duplex nativitas
quia quolibet sit unus natus tamen duplex
est modus et duplex est actus nascendi
diverso respectu dicitur in Christo duplex nativitas.
Ad primum quod obicitur dico quod
terminus actus nascendi proprie respiciat
ypostasim ut terminus actionis tamen modus
nascendi respicit naturam unde potest multiplicari
nativitas ex parte nature et ex parte modi
nascendi. Ad secundum dico quod nativitas
eterna non est motus nec mutacio secundum
... idem secundum idem non possit esse
terminus diversorum actuum tamen idem secundum
diversa potest esse terminus diversorum actuum.
Ad tercium dico quod nativitas eterna
et temporalis non sunt omnino equivoca nec
omnino univoca sed analoga quia
utrobique est processio ab alio de eius
substancia sibi similem in natura sed differunt
quia ibi est eterna similitudo in natura
et immediate in temporalibus non habetur
proprie cum motu ... [illegible]
Ad quartum dico quod ... [illegible]
... nativitate sed illud ... [illegible]
sit actus ... [illegible]
humana ita convenit ... [illegible]

nativitas ergo temporali filio ponitur ex parte
ex parte ut relacio

filii quod subsistit in illa triplici
supposito humane nature eo quod Christus sit
perfectus deus et perfectus homo.
Questio utrum ad racionem nature humane aliqua relacio
sunt opiniones doctorum contrarie.
Quidam ponunt ut tres quod in Christo sunt
due filiaciones quod probant multipliciter.
Primo sic quia relativa posita ponunt
se posita et perempta se perimunt sed in
virgine matre ex parte ponitur realis #
filiacio ergo filiacio eciam. Secundo sic re
laciones fundate in fundamentis realiter
distinctis et ordinate ad terminos realiter
distinctos realiter distinguntur. Sed filiacio
divina et humana sunt huius modi
ergo etc. Maior manifesta est. Probo minorem
quia filiacio divina fundatur in natura
divina per eternam generacionem
et coordinatur ad patrem quia filius
patris refertur ad patrem. Filiacio
autem humana fundatur in natura humana
per temporalem nativitatem acceptam
et ordinatur ad matrem quia filius
filius est ad matrem ergo etc. Tercio sic
si pater vel spiritus sanctus assumpsisset
naturam humanam ipsi filiacionem
realem eterna filiacione refert
ad virginem ergo et nunc filius in divinis
realis relacione filiacionis refertur ad
virginem alia ab eterna ergo etc. Quarto sic
filiacio qua Christus refertur ad patrem
est eterna sed filiacio qua refertur ad ma
trem est temporalis sed nullum eternum est
temporale ergo etc. Alias raciones vide
in textu doctoris. Sed alii ponunt contrarium
quod ista ... in Christo est tantum una realis
filiacio scilicet eterna qua refertur ad patrem
temporalis autem filiacio qua refertur ad
matrem non est realis sed racionis sed secundum
... [illegible] dicuntur isti in
medio ... [illegible] filiacionis est
... [illegible] est tantum unum
... [illegible] Secundo minime
... [illegible] due filiaciones
... [illegible] quod est filius
... [illegible] nulla realis
... [illegible] sed scilicet
... est ... [illegible] ergo etc.

Quod latria debeat reverentie exhibitio summo
deo, id est soli deo gloriosa maiestati domino
creatori omnium et imperatori [illegible] laus trium
personarum sit tribus personis in una divinitate [illegible] exhi-
benda

multas alias rationes recitat et sol-
vit Thomas de Ar[gentina] ista parte sonantes
Secunda est tertia opinio, que imponit [illegible] per distinctionem
filiatio potest accipi dupliciter: uno modo ut relatio solida [illegible],
secundo modo in Christo sunt due filiationes, una
qua refertur ad patrem et alia qua refertur
ad matrem. Alio modo accipitur filiatio non solum
ut relatio sed ut proprietas personalis, et hoc modo
est tantum una filiatio, eo quod Christus est tantum
filiationis tantum suppositum, et dicunt doctores
de prima opinione quod intelligunt de filiatione
que est persone filii constitutiva, sed illa
non est temporalis sed eterna, sit ergo persona
constituta, et iste [illegible] possunt forte
opiniones concordari, ut patet ex rationibus
adductis ex parte utriusque. Quarta conclusio adducitur
nulla sit ista quod Christus non est duo filii
sed tantum unus filius, patet sic: Christus est tantum
unum suppositum, et quarto [illegible] et hec sunt in
textu libri magistri ut allegant magistri
in 3 [illegible] non dicimus Christum duos filios
sed unum eundem [illegible] quinta conclusio quod
prima [illegible] Christi sunt due nativitates
unica alia nativitate qua genitus est
natura divina nata est. Respondet Bo-
naventura quod [illegible] genitus est
[illegible] nasci nata est, quod ipse
declarant sic illud [illegible] dicit nasci
ad quod nativitas terminatur [illegible] ut
suppositum ad suppositum, sic non [illegible] ut
consequenti ut ad [illegible] sed divi-
nam [illegible] etiam ut temporalis nativi-
tas terminatur [illegible] divina persona
eterna non [illegible] quamvis accipiatur
ut [illegible] super libro primo [illegible]
temporale [illegible] nativitates ut [illegible] ita
divina ut accipit [illegible] nullo modo [illegible]
[illegible] divina sic [illegible]
[illegible]
dicit quod nata sic [illegible]
[illegible] persona [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Secundo

premitto quod latria alio capitur pro actu
exteriori reverentie deo exhibite, aliquando
pro actu exteriori in alio [illegible] exhibitum, [illegible] pro habitu
qua [illegible] qui [illegible] latria [illegible] ad [illegible]
sic [illegible] habitus virtutis
qui pro actu exteriori [illegible] dulia [illegible]
tantum [illegible] Tertio premitto exhibite
ut accipitur [illegible] soli [illegible] dulia [illegible]
latria [illegible] solet distingui in duas species
quarum una dicitur [illegible] yperdulia [illegible]
[illegible] eo quod exhibetur [illegible] supe-
[illegible] [illegible] excellentissi-
[illegible] [illegible] Christi secundum [illegible]
[illegible] est adoranda adoratione latrie
ut statim patebit. Ex premissis sit
prima conclusio ista: quamvis latria sit cultus
soli deo debitus, Christus tamen secundum quod
homo est adorandus adoratione latrie [illegible]
prima [illegible] per doctores [illegible] sic [illegible]
sunt in primo nobili et speciali [illegible]
[illegible] decimi [illegible] Christo [illegible]
[illegible] Christo [illegible] est [illegible] iste ho-
[illegible] eo quod natura humana sic [illegible]
[illegible] suppositi [illegible] prima [illegible]
iste homo est latria [illegible]
humanitas Christi secundum se
est adoranda adoratione latrie [illegible]
[illegible] prima [illegible] sic [illegible] humanitas
non est deus [illegible]
[illegible] sigillo non [illegible]
adorabo [illegible] que dicit quod
[illegible] Christi non est adoranda illa adoratione
latrie que soli deo debetur [illegible]
[illegible] sic quia humanitas Christi est
una de excellentissimis creaturis [illegible]
Secunda conclusio: cultus latrie exhibendus
est ymagini Christi et crucis Christi [illegible]
Christi [illegible] Secundo [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] non [illegible]
[illegible] ymagine [illegible]
[illegible] Damascenus libro
[illegible] dicit honor ymaginis refertur
[illegible] est adoranda
[illegible] est ymago [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]

Quod hic quare ymagines
habentur in ecclesia

s. simplicium in dictatione ut simplices non
volentes scripturas sacras legere per scripturam habere
ymagines / et ideo ecclesia quod non debuit si-
cut ymagines imitare Christi in deambulans
haberet testimonium conceptus / et verbum de-
bet nobis sufficere veritas scripture pro-
notate / et non oportet nos confingere novas
ymagines / sic hodie quidam faciunt
ymaginem Christi passi in utero in sinu beate
virginis / et ubi habet hoc misterium / 3o dicit
iste doctor ymagines et propter affectum
[illegible] excitatur ymaginibus [illegible]
visis / 3o propter memorie labilitatem
ut videntibus ymagines [illegible] reducantur
[tertium] beneficiorum dei / dicunt quidam doctores quod
ymagini Christi ut rei alteri non sit
cultus latrie exhibendus / sed ut signo et
idem cultus qui signato exhibetur / cuius
motus adorantis non stat ad signum /
sed ad signatum / ad 2um / quia vero dicit
Porro utrum cultus latrie sit exhibendus
cruci Christi / quod vero quod sic / propter illud quod dicit
damascenus in libro de ymaginibus / honor
qui est ad ymaginem ad eum qui est exemplar
intellectus reducit / quod idem est honor
[illegible] et filii / sed honor filii est latria
[illegible] / sed mysterium est quia crux Christi
est pure creatura / sed pure creature exhibe-
re latriam est idolatria [illegible] / solutio dicunt
doctores quod quamvis beata virgo est pura
creatura / ideo sibi cultus latrie non debetur
et ad [illegible] dicunt quod beata virgo potest considerari
dupliciter / uno modo ut est [illegible] satisfacta
virgo / et adorari debet dulia / alio modo
in comparatione ad filium ut est mater dei / et potest et
debet adorari yperdulia / sed latria nullo modo
quia adoratur ut res / et non ut signum
ad [illegible] damascenus [illegible] quia honor ma-
tris refertur ad filium / ut ad finem non ut
adoratum / ad 3um / quare s. utrum cruci
Christi sit exhibendus cultus latrie / vide
[crux] tres opiniones doctorum / quidam doctores
dicunt quod crux potest considerari dupliciter uno modo
ut signum / et sic adoratur latria [illegible]
da est quia motus adorantis non sistit
in signo sed in signato / s. in [illegible]
/ alio modo considerari potest ut res [illegible]
ad Christum pertinens / quia fuit [illegible]
sanguine / et sic debet adorari [illegible]
et sic est instrumentum [illegible]
quod cultus [illegible] soli [illegible]

cum nec non Christus pependit / alii dicunt
tertio non esse adorandam / nisi quantum Christus
in ea adoratur / ut sit ei aliqua exhibe-
da reverentia in memoria / in nomine crucifixi
sic ut ymagini in nomine ymaginati / et
isti allegant Johannem damascenum [illegible]
de sanctis ymaginibus ubi videtur dicere [illegible]
/ sed contrarium potius habet Johannes damas-
cenus ibidem ubi sic dicit ipsum quidem
preciosum lignum est venerabile / in quo
se ipsum pro nobis Christus obtulit ut sancti-
ficatum tactu corporis et sanguinis de-
center est adorandum / et subdit si autem
[illegible] materia facta est non materia ado-
ramus alii sit / sed alii dicunt tertio / quod [homo non ... tum]
dupliciter [illegible] exhibetur alicui honor
aliquando obsequium et reverentia / et iste est honor
reverentie / aliquando intentione virtutis ad
similitudinem [illegible] / et iste est honor
adorationis / et dicunt isti quod cruci duplex
honor debetur / unus quidem est latria
qui ei debetur tamquam signo / alius vero
honor / ut debet dici dulia / ut latria
quia non est species adorationis / sed [illegible]
debetur honor venerationis / idem est de
reliquiis / et vestibus sanctorum vel sacrarum
ut de sepulcro beate virginis / ad 4um
quando s. utrum cultus latrie sit exhibendus
membris Christi / dicendum est quod non / quia membra
Christi sunt [illegible] / sed quia latria
debetur soli creatori ut premissum est [illegible]
[3us articulus] Circa tertium articulum [illegible] pono istam questionem
quod Christus [illegible] quod homo non est filius adoptivus
probatur sic / quia qui est filius adoptivus
ille alias non erat filius / sed Christus [illegible]
est factus de novo filio filius / quia Abraham
fuit filius [illegible] / [illegible] adoptare
est [illegible] / sed Christus non potest dici
filius [illegible] non potest dici filius adoptivus
et probat hoc [illegible] sanctorum [illegible]
petrus [illegible] / qui tractatibus [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] legi et relegi
[illegible] adoptione
[illegible] illo ad
[illegible] dicens illum
[illegible] ille [illegible]
[illegible] quam [illegible]
[illegible] adoptionis [illegible]
[illegible] in libro

tractatus [illegible] non est [illegible] filius

decretalis dogmatibus sic dicit maius est enim
videtur nec a deo dei filius et ideo
ex homine habens filius ... nec adoptione non
appellatione sed utriusque nativitate filius naturaliter
deus nomen habens nec obstat quod de glorie
potestatis communis non dicitur cum tamen
humanitas adoptatur quia ubi larga capitur
ibi adoptari impie presumit vel ...
si adoptivum aut filium christo ... non est intelli-
gendum nisi secundum ... suis ... Ad ...
... [illegible]
[illegible]

Utrum christus potuit peccare ... sic ... quia
quod liberum arbitrium in christo erat ...
... christus potuit peccare ... sic primo
quia christus est creatura ...
... homo est creatura et sic christus
assumpsit carnem passibilem ... assumpsit ...
... assumptum fuit
... Oppositum ... sic christus ...
sue conceptionis fuit ...
... et ... peccare non potuit et patet
oppositum ... super illud ad ... 2o ...
allegatur ... cum paulo ...
ab angelis. Circa hoc quis solvit ...
... est ... primo ... concedendum ... sit quod
christus est creatura ... de quesito 3o ...
christus ... fuit ... ad
primum pono primo ista quod ...
deus est creatura est ...
sic quia creator non est creatura ... filius
dei ... creatura ... Item filius dei est
... eternus et coequalis ... patri sed
nulla creatura est ... Item quia
filius dei esse creatura est ...
... sit ista quod ... christus
est creatura non est ... absolute ...
... sit quia ...
... non potest ... sic
est impositio quia ... creatura ...
tu ... [illegible]
... [illegible]
quia christus ... [illegible]
... creatura ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... christus ... [illegible]

Secundum suppositum christi non incepit esse ...
probatur quod per textum Io. 8 ubi dicitur ante-
quam Abraham fieret ego sum ...
antequam celum fieret. Ergo ...
propositiones sunt concedende ... de numero ...
iste homo fuit abeterno iste homo creavit
celum et terram. ... et ... istas ...
... oppositum sic primo quod ...
quia ... Augustinus in sermone de na-
tivitate domini sic magnum sacramentum
et admirabile misterium quod creator in-
violatus esse creatura. Item Leo papa dicit
sic in sermone ... de christi nativita-
te nova et inaudita ... deus qui
semper est et esse incipit sit creatura. Item
dicit Damascenus ... non ...
... creature ...
... venire aut ... natum de
terra non renuit. Et potest ...
sic ... et ... dici ...
... de ... et ... absolute ...
... alia ...
... de christo et est
... creatura ut ...
... Item quia christus est ... creatura
vel ... sed ... sit homo
... Item est ... apostolus
... christus factus est
... et ... adequatus
... christum factum ...
iste homo incepit esse christo ...
Solutio ad ...
... loquitur ...
...
... non ...
... locutiones
intelligunt ... non ...
...
... christus est creator ...
...
oportet ... christus est creatura. Solutio
non est sic quia christus non ...
... est creatura ...
... non ita ... christo
creature sic creatori ...
... christus est
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

suppositum | Sed bonaventura dicit aliter i[n] me-
lius ad actum istud concedendo totum quatu[or]
ex parte illationis declarat in scriptis, quia si
dicitur est quod petrus est deus, est quod petrus
est alius. Sed non sequitur quod si aliqua locutio videtur
esse in inferiori que credenti videtur sit sum
superiori propter diversos modos significandi propter quos
una locutio potest concedi, bene intelligi, et
alia forte esse vera in priore | Ad aliud
rone dicit bonaventura quod licet concedatur quod
christus est homo creatus, non tamen concedit quod
christus sit creatus, vel quod sit creatura, in cuius additio
sic christus est creatura. 2^m quia homo quia
facta est ad dictionem simplex concludit errorem
arrianorum | Ad auctoritates apostoli dicitur
quod apostolus non dicit esse christum, factum aliter
sed cum ad ducere ipsum conformem dicit. 2^m concedi
licet communiter et philosophice satis intelligi quod
locutio sua concedatur ex 2^m utrum assumptum

29 ar[ticu]l[u]s — Circa articulum 29 ar[ticulu]m pono primo istas
conclusiones. Deus non potest esse causa peccati inse
ipso primo sic, quia ut dictum est supra in 2° libro
omne peccatum vel est ex ignorantia vel ex impo-
tentia vel ex certa malitia. Sed in deo nulla
potest esse ignorantia cum ipse sit infinita
sapientia, nec impotentia cum ipse sit omni-
potens, nec malitia cum ipse sit bonitas
infinita, igitur etc. 2^a quod sit ista: deus non
potest esse causa peccati ex parte malorum primo sic
eius tolle potius et sumi perfectum non potest
esse causa privative et sumi defectivum. Sed deus
est eius tolle potius et perfectum defectivum
igitur etc. | Confirmatur sicut corporum deus odit
quod est ea efficiens, quia dicitur sapientie xi^o: di-
ligis omnia que sunt et nichil odisti eorum que
fecisti. Sed deus odit omne peccatum, nam
sicut odio sunt deo impius et impietas
eius ut dicitur sapientie 14° igitur deus nullius
[nullius] peccati est auctor | 3^a christus
peccare non potuit primo quia christus fuit
rectus verus deus, igitur etc. 2°, quia homo est
peccabilis non permissus. Sed an christus in quantum homo
fuit seu esse alius homo possit
peccare, supposito quod sit tres: una
inter omnes gratia et omnes perfectio [illegible]
soli [illegible] opiniones [illegible]
[illegible] et sunt probabiles [illegible]
[illegible] quas recitat [illegible] | Circa
[illegible] tenet quod [illegible]
[illegible]
fuit suff[icit] [illegible]

plus est imputanda agenti pro libero
instrumento. Sed humanitas in christo fuit in-
strumentum divinitatis ut dicit damascenus
in 3° capitulo 19° | Item 2^m anselmum mi-
nimum inconveniens apud deum est impossibile
sed deum peccare est magnum inconveniens
| Ulterius est dubium quare nulla sit ma-
ior ratio quod humanitas in christo fuit tali quod omnis
non est perfectior minime actus proprii quod si
esset alio separata, igitur non est perfectior in-
sic actus. Sed si esset separata posset peccare
igitur etc. | 2^a sic nullum inconveniens est
christum esse mortale ut fuisse 2^m humanitatem
et cetera mortale 2^m divinitatem, ita non quod
possit esse malus [malus] 2^m humani-
tatem, igitur etc. | Circa articulum 30^m

no[ta] 30 ar[ticu]l[u]s — christus est malus quando
theologi dicunt quod duplex est potentia peccandi
propinqua videlicet et remota. [propinqua]
est voluntas creata sibi ipsi relicta
sed remota est ipsa ita voluntas ad-
iuncto sibi aliquo [illegible] conformante eo
et in toto sicut voluntas conformata regulis
| potentia peccandi primo modo dicta non
fuit in christo ut manifestum est, quia volun-
tas 2^m humanitatem in christo non fuit
sibi ipsi relicta | Sed potentia peccandi
2° modo dicta fuit in christo, quia voluntas fuit
in christo creata, ita que quamvis esset
iniuncta omnino conformata | Alia
non plus dico, nisi quod christus fuit creatum
et suppositum quod sit non sequitur quod possit peccare
| Ad aliud quasi supponit quod si deus
possit creaturis possibilitatem quod sit et assu-
psit liberi arbitrii vertibilitatem
dico quod hoc est bene 2^m unitatis quia
sed christus assumpsit aliquas passibilitates
et defectus, sicut inferius patebit
circa distinctionem 15 et 16 ubi exponentur

Circa [illegible] unde de [illegible]
[illegible] que velunt
[illegible] sit [illegible] cognoscit
[illegible] sed christus
[illegible] dicunt [illegible]
[illegible] dicunt de [illegible]
[illegible] sed
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] sibi

sed notum est et bonum assumptum | sed hic
non potest intelligi de notitia apprehensionis
quia sit tunc libro finitus notum est | 2o
hic intelligi de notitia comprehensionis | respondetur
Circa 4m articulum sit | quod quamvis sit comprehen-
sio finita sicut dicit augustinus non decimo de
civitate dei scilicet anima christi cum sit finita non potest
comprehendere de infinito | respondetur | Circa salutem
hominis quis videndum est de quibus primo
an beata christi anima sit gratia plena | 2o
utrum ipsa clarius videat divinam essentiam
quam angeli beati | 3o de quesito | 4o utrum
sit comprehensiva verum in beato christi | anima christi
habeat cognitionem verum in proprio genere | Circa
tum ad primum sciendum quod tribus modis
loquendi doctorum in christo fuit gratia intellecta
scilicet gratia unionis | de qua dubitari solet
an fuit gratia creata vel increata | 2o gratia
habitualis | de qua dubitari solet utrum
in christo fuit finita vel infinita | 3o de
utrisque ponam conclusiones aliquas | prima sit
ista quod si gratia unionis capitur et intelli-
gitur active ipsa est gratia increata | probatur quia
ipsa ut sic non est aliud quam divina
complacentia qua complacuit filium esse ut
humanam naturam sed deus in suppositi vir-
tute assumeret | 2o probatur quia
divina complacentia est divina essentia sed
[illegible] | 2a conclusio sit ista quod gratia unionis
capitur et intelligitur passive ipsa est gratia
creata | probatur quia ipsa ut sic non est aliud
quam humana natura quae complacuit ab eo
est unita ut divine | et quod ipsa sit creata
ut sic manifestissime [illegible]
[illegible] est creata [illegible]
quod dicit beatus augustinus quod [illegible]
illa suprema [illegible]
persone [illegible]
[illegible]
[illegible]

ceterorum hominum | non debet denegari
anime christi | confirmatur ista quia tenent
omnes doctores | 4o de gratia unionis
unionis | nec gratia habitualis in christo
fuit simpliciter infinita | probatur quia omne
creatum est finitum | sed quelibet istarum gratiarum
est quid creatum | respondetur | probatur per illud
sapientie 11o omnia creasti in pondere
numero et mensura | hoc probatur | 2o quando quod
prima | nec obstat quod dicit Jo-
hannes 3o quod christo non est datus spiritus ad mensu-
ram | quia intelligitur hoc de donatione
eterna vel de datione quae sit per
dominationem gratiarum quae fit per
unionem sine gratiis quibus tunc simul
est unus | si autem per spiritum datum intelligatur
ipsarum donorum spiritus sancti
sic non remanet ibi mensura simpliciter
sed in comparatione ad donum quibus datur
spiritus sanctus ad mensuram | hoc est
diversis aliquorum donorum de trinitate
et ut quod dicit apostolus in ad corinthios
12o | alii datur per spiritum sermo sapi-
entie | alii sermo sapientie | sed christo da-
tum sunt omnia illa dona sine
aliqua mensura | [illegible] | et propter hoc
dicitur ei datus spiritus sine mensura
hoc secundum ea quae vidi [illegible]
scilicet quod beata christi anima fuit plena
Circa tertium articulum pono istam
conclusionem quod beata christi anima clarius et perfe-
ctius videt divinam essentiam | quam
aliquis angelus | probatur quia perfectionibus
sit | quia in christo est et fuit perfectior
caritas | quam in aliqua alia creatura
creata | 2a conclusio | probatur hoc 4o
per apostolum ad ephesios 1o capitulo
dicitur | deus constituit eum scilicet
christum ad dexteram suam in celestibus
supra omnem principatum et potestatem
et virtutem et dominationem | et super
[illegible] | non solum in hoc seculo
[illegible] | 3a conclusio pono
[illegible] quam habebit [illegible]
[illegible]
[illegible] | [illegible]

viderent divinam essentiam / quia beata
anima Christi secundum doctores non est visi[va] / perfe-
ctive [illegible] clare [illegible] / clare
videant divinam essentiam / eo quod clara
visio sit [illegible] intensive [illegible]
3a arti[culus] [illegible] / ad 3um articulum pono primo
istam quod beata Christi anima / non cognoscit
omnia / que sic relucent in divina essentia
ut possibilia / que numquam erunt producibilia
probatur sic / quia divina essentia non
potest comprehendi ab anima Christi ut dictum est
[illegible] / quia si cognosceret omnia
talia / tunc cognosceret simpliciter omnia que
relucent in divina essentia et sic divinam
essentiam comprehenderet / multas tamen
alias conclusiones ponunt [illegible]
[illegible] et alii qui habent [illegible]
[illegible] quod non curo ad presens recitare /
quia reputo partem oppositam satis probabi-
lem / secundo pono 2am conclusionem istam quod
beata anima Christi / cognoscit omnia que
sunt fuerunt et erunt / probatur sic / quia
quilibet beatus cognoscit omnia ad
ipsum pertinentia / sed omnia [illegible]
quodammodo pertinent ad beatam Christi animam /
cum ipse [illegible] omnium [illegible] sit
dominus et [illegible] / [illegible] illud quod [illegible]
[illegible]
[illegible] data est [illegible] omnis potestas
[illegible] / sed forte diceret quis / quia
Matthei 13o [illegible] / de die autem illa nemo
scit / neque filius hominis / [illegible]
Christus [illegible] de die iudicii [illegible]
[illegible] / quia non scit ad manifestandum
nobis / [illegible] illud actum [illegible] non
est [illegible] tempora vel momenta [illegible]
/ sed quid dicemus ad [illegible] ad
magistrum / respondet [illegible] / quod beata Christi
anima / in verbo nec actu / nec habitu [illegible]
[illegible] omnium / que numquam [illegible] dei possi-
bilium et infinitorum / sed [illegible]
[illegible] omnium / que est [illegible]
[illegible] cognoscit omnia [illegible]
que est bonorum a [illegible]
presentium et futurorum / [illegible]
omnium [illegible]
possibilium [illegible]

[illegible] doctoris / primo / [illegible]
[illegible] non est capax infinitorum / 2a
quia non potest se [illegible]
ad infinita [illegible] nec successive / 3a
quia [illegible] videtur [illegible]
[illegible] et finire in se totum posse divinum /
ratio dictum magistri intelligendum est
de notitia visionis / [illegible] ad [illegible]
[illegible] pono 3o conclusiones / quarum prima
sit ista / quod beata Christi anima / [illegible]
[illegible] debere [illegible]
[illegible] in divina essentia /
[illegible] cognitione [illegible]
[illegible] probatur sic / quia beata Christi anima
[illegible] / non debet nec
debuit privari perfectione / ad quam [illegible]
naturaliter [illegible] habitudine / sed ad cognos-
[illegible] habitudine /
sic [illegible] alterius hominis naturaliter /
[illegible] illud quod dicit [illegible] /
omnes homines natura scire desiderant /
[illegible] / [illegible] celestis
ierarchie [illegible] quod Christus [illegible] quod [illegible]
angelos / sed hoc non potest [illegible]
[illegible] / quia ipse ad illa
[illegible] quibus immediate a deo [illegible]
[illegible]
[illegible] ut dicunt [illegible] doctores
[illegible] et [illegible] apostolus ad
colossenses 2o quod in ipso sunt thesauri
sapientie et scientie absconditi / 2a conclusio
est [illegible] omnia [illegible] cognoscere
[illegible] / ut quidam dicunt
probatur sic / quia [illegible] est ponenda [illegible]
[illegible]
[illegible] naturalis [illegible]
[illegible]

72

q. 1a disputa[illegible] 3a qo / ... pter
habitus virtutes infusos / quibus xpus
perfecte regnavit vel in ipso quae / et
potuerunt et fuerunt ut estimo ...
ex positis specificis actibus acquisiti
... sic sicut aut xpus intelligit ...
... sine spes / sed alii homines ...
... ... in ipso ...
... fantasia / et etiam xpus vidit
oculis corporali sicut alii homines / et
utebat sensibus ... et usus
... interioribus ... / sed dicitur ...
sit abstractive fantasmatum / tunc ...
... abstractio / potuit ...
acquirere ... specificum acquisitis ...
quae / Item ... faciles ...
... / ... de ... facto
tractatus illud ... 2o capitulo /
... aut proficiebat sapientia et aetate /
... ubi sic dicit xpus proficiebat ...
... sensu / ... proficiebat ... quantum
... / ... infusum /
... utriusque ... / illa aquo
... proficiens / ... quantum ...
... acquisita ... fuit ...
... videt ...
... ...

... ipso tantum dolor ... passionis
simul fuit gaudium beate fruitionis quod
... / quia ... non possunt ...
... sub ... dolor et gaudium fuit
... ut ... / ...
... / ... xpus fuit ...
... fuit gaudium beate fruitionis et ...
acerbissima ... sustinuit / ...
fuit dolor passionis ... / Circa
... dolor ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ista media ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
fuit ... [illegible]

penas usque ad mortem / quas ...
sua saltem 2m desiderium sensus
... sustinuit / ... xpus fuit
vere et realiter ... / quia ...
... passionis legitur ... / ...
... usque ad mortem / mattheus
26 ... / 2a qo sit iste dolor passionis
xpi fuit acerbissimus et maximus
... aliquis ... / ...
... passionem / ... ab
... vita xpus ... / ... sic
... passio fuit acerbissima
... causa ... dolor /
... / ... passio xpi fuit ...
ut ... ecclesia ...
... / qui tractans illud ...
... O vos omnes qui transitis
per viam attendite et videte / si est
dolor sicut dolor meus / sic dicit /
discipuli fugiunt / noti et amici
recedunt / petrus negat / spina
... coronatur / transeuntes
derident / Iudei blasphemant /
... / milites crucifigunt /
... / sic quanto ...
... nobilior tanto passio ...
... acerbior / sed xpus fuit nobi
lis complexionis ... sensus ...
... / dolor 2m sensum fuit ...
acerbissimus / Item tanto pena est
acerbior / quanto dolorem ...
... / ubi ...
... non ...
... xpus ... fuit mor
tuus ut ... pilatus /
... dolor in ipso erant ...
...
si dolor et gaudium ... 2m
... tunc ...
... / ...
... fuit ... dolor ...
... gaudium / ... dolor ...
... sensitiva / et gaudium 2m
intellectivam / quia ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]

theologice arti

Subiungitur et dico pono ista quae quod mediante potentia aie xpi fuit dolor passionis et gaudium beate fruitionis. probatur quia omnes potentie passibiles patiebantur quae fundantur in ea quae realiter patitur sed tota aia xpi patiebatur realiter ergo. Et sic solvitur armonie cuius tota natura aie fuit perfecte passibilis. i portio superior paciebatur cum omnes naturae patientes in qua fundantur fuit. 2m etiam patet videtur esse beati ... mitterent quam super ... ut psalmus Repleta est malis anima mea sic dicitur non viciis et peccatis sed quia anima malis et doloribus repleta fuit anima xpi quibus ipsa compaciebatur tamen non cum corporis dolore et potest sine aie dolore aut potentia et non dolente corpore. 2m patet quae facit quod dicit damascenus ibidem libro 3o capitulo 23o quod xpus fuit in extasi intellectum etc. Quam intelligentiam fuit de beatis. Item dicit damascenus ibidem quod timore naturali timet aia separari a corpore propter nimiam familiaritatem et legem ... naturae.

3a articuli Circa tertium articulum pono duas conclusiones. prima est supposito quod xpus passibilis fuit non quod dictum est in primo articulo quod xpus assumpsit naturam humanam. Secundo defectus quos vitare mortem. probatur quia omnis substantia corporalis passibilis passioni corrumptiva est corruptibilis. i. Et quia natura assumpta fuit in se cum corporis formatis sibi defectus quos vitare mortem. Et forte diceret quis quamvis corpus xpi sustinuisset passiones ... non est ... ... quia corpora dampnatorum ... sustinent ... passiones et tamen non corrumpuntur. Solutio ... quia ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

eternum erunt et non corrumpuntur. 2a conclusio sit ista mors xpi aliquo modo dici potest spiritualis. probatur sic quia quamvis corpus absolute dicitur sit corruptibile et aia naturaliter separabilis tamen ut informatum aia beata spirituali aliquo modo quasi ... erat morte. sed aia xpi ... fuit perfecte beata.

Varii 1a etiam. Circa 4m articulum sunt opiniones pono conclusiones ... magis probatas. prima sit ista non obstante passibilitate et morte xpi non super dicto corpus assumere potuit et quas de facto assumpsit dotes corporis glorificati. prima probatur quia potuit quia de lege quam dotavit corpora beatorum quod dotantur corporis claritate impassibilitate subtilitate et agilitate. etiam ... xpus fuit beatus et non habuit corpus glorificatum ante mortem. Quia quod fuerit ... xpus tamen potuit quia verus deus fuit et ... redundantia ... ... superiorum ... in corpus. 2a etiam ... de facto ... huiusmodi corporis dotes assumpsit patet per textum evangelii quod ... ... Hugo de sancto victore ... ... magister ... ... assumpsit dotem subtilitatis sicut post resurrectionem quando intravit ad discipulos ianuis clausis. dotem agilitatis assumpsit in ... ... dotem claritatis assumpsit in transfiguratione in monte ... dotem impassibilitatis assumpsit in ... [illegible]

[illegible]

ios. epis infra urbem romanam ubi
condempnata fuit opinio patriarche constan-
tinopolitani qui cum suis complicibus asseruit in christo
non esse plures voluntates ¶ Circa se-
cundum huius questionis videndum est de quatuor
... primo de quesito. 2° an voluntas
christi humana unquam dissenserit a divina
3° de quo christus mereri potuit 4° utrum
voluntate humana christus sibi vel nobis
meruerit ¶ Quantum ad primum pono
duas conclusiones prima est quod in christo est
verum voluntas divina et verum volun-
tas humana. patet sic quia semper naturam
intellectualem consequitur voluntas. sed in christo
duplex natura intellectualis scilicet humana et
divina ¶ Item christus assumpsit naturam de-
finitam perfectam [illegible] sine nulli perfectione
sed voluntas in natura pertinet ad veram
et naturalem humane nature perfectionem
sed voluntas in natura [illegible] patet et hoc quo
per damascenum libro 3° differentie de
christo hic cum dicit in duabus naturis
duplicia ea que sunt duarum naturarum
[illegible] duas voluntates naturales
divinam et humanam ¶ Secunda conclusio quod in
christo sunt plures voluntates ¶ Contra
[illegible] hereticus arguerent sic ubi unus
est tantum unus volens ibi tantum est una
voluntas eo quod sic [illegible] voluntate quibus
[illegible] volens in [illegible] voluntate [illegible] unus
volens sed christus est tantum unus volens
[illegible] 2° sic a voluntate ipse volens
dominus [illegible] suorum actuum sed
[illegible] fuit et est unum tantum dominus
[illegible] una tantum voluntas ¶ Secundo
[illegible] dico quod velle [illegible] sup
[illegible] voluntas sit
liberum voluntati [illegible]
[illegible] voluntas
[illegible]
[illegible] assumpta [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Ad secundum dico
[illegible] divina
[illegible]
[illegible]
[illegible] voluntate humana

puta papa presentibus tunc in christo sicut
in quolibet alio homine fuit et est tantum una
voluntas humana. patet sic quia voluntas
consequitur naturam sed in christo fuit tantum duplex
natura divina scilicet et humana ¶ Sed loquendo
large de voluntate prout doctores sancti
illum appetitum sensitivum appellant volun-
tatem tunc in christo sunt plures humane
voluntates ut probat magister pluribus
sanctorum auctoritatibus ¶ Quantum ad secundum 2 articulus
articulum pono primo istam conclusionem quod appetitus
loquendo de voluntate humana scilicet accipiendo (?)
voluntate pro voluntate rationis et ma-
xime ut est deliberativa tunc volun-
tas christi humana nunquam dissensit a volun-
tate divina. patet quia illa christi volun-
tas humana fuit in primo sine carentis
conformis voluntati divine eo
quod semper fuit ordinata et recta sine
omni culpa [illegible] ¶ Sed forte dicitur quod
christus flevit super civitatem ierusalem quam
videtur contra dei voluntate eo quod
infallibile erat destruendam ergo vi-
detur quod in hoc a voluntate divina dissen-
serit ¶ Item mathei 26° in oratione
orans dixit non mea sed tua volun-
tas fiat ¶ Solutio christus [illegible] fletu
non ondit se opponere velle illi quod
deus voluit sed ondit se compatientem
compassionem habuisse super miseriam temporalem
in civitatem ¶ Ad secundum dico ad multa consilia
que posset inveniri [illegible] bona
[illegible] conformitas
voluntatis ad voluntatem attenditur
dupliciter uno modo [illegible] alio modo
[illegible] christus conformi-
[illegible] voluntate [illegible] quia deus
non requirebat conformitatem [illegible]
ut idem vellet quod deus sed conformitatem
[illegible] ut illud vellet quod deus
ordinavit [illegible] illa
[illegible] non sit
[illegible]
[illegible]
¶ Et [illegible] infra conclusio [illegible] illa
[illegible] voluntas [illegible] dictum [illegible]

sensitivus appetitus in Christo non fuit contrarius conformiter aliis viribus voluntati divine. Probatur quia illa voluntas non voluit illud quod deus voluit igitur etc. Vnde ad hoc est quod dicit Damascenus in tertio libro sententiarum suarum quod volebat quasi potentia in Christo permittebat operari que sibi propria erant sed proprium est appetitus sensitivi fugere sensibiles afflictiones sed deus voluit quod pateretur hanc afflictionem et similiter voluntas Christi deliberativa seu intellectiva velut idem voluit quod deus igitur etc. ¶ Circa

3us articulus

tertium articulum pono primo istam conclusionem quod Christus in voluntate humana meruit sibi ipsi. Probatur quia in Christo fuit principium merendi scilicet voluntas caritate informata et ipse fuit in statu merendi quia viator igitur etc. ¶ Secunda conclusio quod Christus meruit ab instanti sue conceptionis. Probatur quia dicitur Ieremie 33. novum faciet dominus super terram femina circumdabit virum igitur Christus fuit vir ab instanti conceptionis sed constat quod non fuit vir quantum ad etatem vel corporalem quantitatem igitur quantum ad animi vigorem. ¶ Item Christus in primo instanti conceptionis sue revelatus glorie perfecte fruebatur ergo in eodem primo instanti ratione habitus et caritatis perfecte merebatur. Quia patet quia sicut se habet habitus glorie ad fruendum sic habitus gratie et caritatis ad merendum maxime cum perfectior sit habitus actu coniunctus quam separatus ab actu igitur etc.

4us articulus

¶ Circa quartum articulum pono primo istam conclusionem quod Christus sibi ipsi non meruit dei fruitionem seu premium essentiale. Probatur quia meritum non valet [antecedit] premium

bonum

sed nunc usus in actu aliquis meritorius [illegible] successit in Christo dei fruitionem tunc in primo instanti sue conceptionis fuit perfecte beatus igitur etc. ¶ Etiam [illegible] conclusionem fuit [illegible] inveniens [illegible] ubi fit [illegible] [illegible] [illegible] nulla posset [illegible] [illegible] [illegible]

¶ Etiam habere gratie [illegible] magister sententiarum in textu. ¶ Secunda conclusio sit ista quod Christus meruit corporis glorificationem et efficaciam quam meruit sibi quia aliter non haberet in statu debitus que sunt nata cadere sub merito. Sed Christus meruit aliis corporis glorificationem igitur multo fortius et efficacius sibi hoc meruit igitur etc. [bonum in] procedendo hanc conclusionem quod Christus dei et hominum mediator sit debuit esse viator et comprehensor; comprehensor ut fuit divinitate, viator ut humanitate igitur etc. Probatur debuit esse in statu glorie et partim in statu miserie; in statu glorie quantum ad partem superiorem, in statu miserie quantum ad partem inferiorem scilicet carnem igitur etc. quantum divina dispensatione retinuit fuit differre corporis Christi glorificationem ut Christus esset in statu in quo posset mereri premium et satisfacere. ¶ Dum vivit Christus nobis merebatur et nobis satisfaciebat opus deo placentissimum faciebat igitur remunerabile quantum ad [illegible] partem glorie cum ergo remuneraretur [illegible] non posset quantum ad stolam [illegible] sed quantum ad stolam [illegible] merebatur utique tunc sui corporis glorificationem. ¶ Quarta conclusio sit ista Christus nobis aperuit ianuam celestis [illegible] nullus intravit [illegible] ante Christi passionem et mortem sed descendebant [illegible] [illegible] patres ad limbum sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

est aut paradisus celestis clara visio
dei visio clara sic aut huius immo
fuit impossibilitas videndi deum
facie ad faciem impossibilitas que consurgebat
ex demerito ade et ex decreto divine
iusticie qua deus decreverat neminem ad
sui aspectum admitti nisi facta esset
emenda et satisfactio pro culpa illorum et quia
xpus satis fecit [illegible] nobis ianuam
aperuit Verbis quoniam quibusdam dicitur et
quod xpc meruit sibi et nobis per
merita [illegible] et [illegible] Item
pueros dico quod humana voluntas non
est [illegible] divine voluntatis [illegible]
[illegible] humane [illegible] per [illegible]
Contra distinctionem decimam nonam [illegible]

Utrum omnes homines per xpi passionem passiones
sint plena a bonum malo liberatos
quod non quia nullus dampnatur
deque est sufficienter liberatus sed multi homines
dampnantur ergo non omnes sunt a bono
malo plene et sufficienter liberati Oppositum
[illegible] xpi passio [illegible] [illegible] solvit
[illegible] peccatorum sunt ergo delet omnia
peccata nec nullum sed plura est dicere quod
nullum ergo delevit omnia deleto aut
malo culpe deletur et malum pene
[illegible] Contra quoniam huius solutionem vi
[illegible] dominus dicitur in malum suffi
malum pene [illegible] et in malum culpe et in
utroque passiones xpi sufficienter [illegible] est
[illegible] a malo culpe [illegible] xpi passi
[illegible] sunt liberati a malo pene
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] modus [illegible] liberationis fuit
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] a nobis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

ipsum procedat in [illegible] [illegible] ipsum
remanens adveniente [illegible] forma
sed [illegible] non peccatum saltem mortalis de
quo hic loquitur est [illegible]
[illegible] predicta quoniam arguunt quidam
doctores sic quoniam opponunt sic [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multo
sic [illegible] [illegible] quoniam [illegible] quere
[illegible] iniquitatum [illegible] passione
est [illegible] effectiva delectabilis omnis peccati
[illegible] dispositiva quod [illegible] peccato [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] delet culpam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentum
xpi quia nos dilexit [illegible] caritas
sua passione apparuit [illegible] [illegible]
passionem [illegible] [illegible] dilectione
nos [illegible] et [illegible] ad culpe
detestationem [illegible] [illegible] est quod dicit
apostolus [illegible] [illegible] [illegible] nos
[illegible] [illegible] [illegible] sua et ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoniam
sanguinis xpi qui [illegible] [illegible] semet
ipsum obtulit immaculatum deo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab operibus mortuis
[illegible] ad serviendum deo viventi ergo
et satis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod passio xpi quod [illegible] [illegible]
delevit [illegible] [illegible] quidam
opponunt sic quod deletum est amplius
deleri non potest sed peccatum [illegible]
[illegible] [illegible] deleta erat [illegible]
xpi passionem [illegible] passio xpi illa [illegible]
delevit [illegible] non omnem culpam
delevit [illegible] sic si passio [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] super
[illegible] [illegible] sic quod sunt equalia [illegible]
tollit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tollit
[illegible] [illegible] [illegible] equalitates
non [illegible] [illegible] [illegible] maximum [illegible]
[illegible] fuit passio xpi [illegible] ipsius
qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
passiones [illegible] [illegible] [illegible]
xpi [illegible] xpi passionem non [illegible] [illegible]

deletum. Propter hoc dicit Anselmus libro
Cur deus homo: si tantum mali est Christum
occidere quantum bona est vita ipsius, quomodo potest
mors eius superare et delere peccata eorum
qui eum occiderunt. Solucio: ad primum
dico quod patres veteris testamenti fidem
habebant de Christo venturo et eius
passione futura, que fides de Christo ut
quodammodo operabatur ad deletionem omnium suarum
culparum. Ad secundum dico quod quando debebatur
peccata vulgarium et simplicium qui nullam
intelligenciam habebant de Christo ut scripturas
scrutari voluerunt, dico quod talibus
suffecit fides implicita de Christo
[illegible] et istam habuerunt quia credebant
ut doctores credebant [illegible] venturum.
Ad tertium dico quod [illegible]
non suffecerunt [illegible] sat-
isfacere, quia [illegible] sua [illegible]
a passione Christi et sic quasi [illegible]
[illegible] passionem Christi passionem
sicut primo [illegible] agit. Ad quartum
dicitur bonum venturum sic quod omnia
mala in ipsis [illegible] fuerunt
deleta quantum ad sufficienciam et
quantum ad meritum, licet vel [illegible]
eorum non sunt deleta quantum ad
efficaciam et quantum ad actum propter
eorum negligenciam. Et propter hoc [illegible]
[illegible] quantitates [illegible]
eorum equales sunt quantitati satis-
factionis. Dico quod [illegible] sabiunt
aliquomodo [illegible] sicut dicit venera-
bilis Anselmus, quia dicit apostolus si
cognovissent, numquam dominum glorie
crucifixissent. Ideo dicit bonum venturum
quod numquam illi crucifixores [illegible]
mala voluntate [illegible] debuerunt
[illegible] bonum [illegible] Christus
passionem sustinebat. Et ideo [illegible] su-
fficiencior et potencior fuit Christi [illegible]
[illegible] ad satisfaciendum [illegible]
[illegible] illorum culpa [illegible]
[illegible]
[illegible] passio [illegible] sufficiens
omnes homines liberare [illegible]
pena [illegible] temporali quam eterna.

debitum pro peccatis tam actualibus
quam originalibus. Probatur sic: quia vita
Christi quam ipse obtulit deo patri
pro peccatis nostris addeque fuit no-
bilis et perfecta oblacio [illegible] tanta
[illegible] quam coram [illegible] dei patris
[illegible] et [illegible] sufficienter
[illegible] oblacionum [illegible] oblacio su-
fficiens pro pena debita peccatis non
solum omnium hominum qui fuerunt sed
et erunt, sed [illegible] pluribus [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] hec prima [illegible] 2o [illegible]
[illegible] vocatum [illegible]
apud patrem Ihesum Christum iustum et ipse
est propiciacio pro peccatis nostris, non pro nostris
autem tantum sed et pro totius mundi. Et hoc
[illegible] sigillo [illegible] Zacharie
9o capitulo: tu quoque in sanguine testamenti
tui [illegible] eduxisti vinctos de lacu in
quo non erat aqua. [illegible]
in persona Christi [illegible]
tua [illegible] tuus [illegible]
[illegible] sit ista non obstante sufficiencia
passionis Christi de facto tamen [illegible]
omnes sunt efficaciter a penis [illegible]
patet sic: quia Christus satisfecit
[illegible] membris, sed qui non
sunt membra Christi [illegible] talibus non
[illegible] passio Christi [illegible] de facto
[illegible] omnem penam [illegible]
passio Christi ab omnibus hominibus [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible]
[illegible] corporis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] passio
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

pena ista aliqui meruerunt. Quidam
uero quo adicitur solum ut superstites
quidam 2m actum ut iam mortui illos
qui moriuntur 2m ultimum omnes libe
rauit passio Christi per sufficientiam dando
remedia per que poterant liberari
et dentes inferni [illegible] sed membra eius
liberauit per efficaciam. Illos uero qui iu
rant pactum per fidem et mortem fue
runt. Omnes liberauit per sufficientiam
sed illos solos qui dispositi erant ad
suscipiendum gratiam dei seu liberantem
per efficaciam liberauit. Sed pueros nisi sed
baptizatos ab originali peccato
um alii non potuerunt disponi cum non
essent instrumento meriti. Conclusio [39 ar 69]
3a [illegible] tenetur doctores
possibile fuit genus humanum li
berari et reparari. 2o [illegible] fuit
absolute 3o an alius modus quo
[illegible] fuit decentior [illegible] quidam
doctores [illegible] sit aliquid deo possibile
[illegible] ut apparet [illegible]
[illegible] ut apparet [illegible]
[illegible] ut apparet [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] possibile [illegible]
[illegible] apparet [illegible]
[illegible] obedientie sit possibile
[illegible] ut apparet
[illegible]

Conclusio [illegible]
[illegible]

Confectura Venerabilis Anselmi
in 2o Cur deus homo. Quia inulla-
tenus decet summa stabilitate prudentie
sine proposito inito. Sed deus ab
principio proposuit homines ad beatitudinem
Ecce ibidem nullatenus
decet summa benignitate ipsum homines
tota perfectione semper
[illegible] quod tamen factum fuisset
si reparatio non intercessisset. Item
decet summa sapientiam
[illegible] nobilissima creatura
suo fine frustrari. Conclusio factum fuit
sed si genus humanum reparatum non fuisset
quia nullus homo ad beatitudinem que
finis est hominis peruenisset
[illegible] fuit humanum genus adeo
[illegible]. Conclusio [illegible] pono ista
[illegible] nullus alius modus fuit
[illegible] sic modus liberationis
[illegible] Augustinus 13 de trinitate
sic dicit [illegible] fuit adeo
[illegible] nullus tamen fuit [illegible] passi
[illegible] miserie [illegible]
[illegible] Augustinus
debuit satisfacere et non fecit. Potuit
deus potuit sed non debuit
ergo fuit [illegible] satisfaceret qui esset deus
ut satisfacere posset et esset homo
ut satisfacere deberet. Et primo sic
[illegible] modus liberationis
[illegible] magis afficit
[illegible] magis inducit
[illegible] et [illegible]
[illegible] temptationes sed
[illegible] fuit [illegible]
[illegible]
[illegible] Christus mortuus [illegible]
[illegible]
[illegible] deus [illegible]
[illegible] tangit
[illegible] Christus [illegible]
[illegible] tangit

ad tertium dico [illegible] cum est peccato ma-
gis contra [illegible] et potentie [illegible] de et corpo-
re dei [illegible] dicat apostolus corpus amplius
non sit servum peccato. Quantum ad [illegible] xiiij
quartum ponit duas conclusiones. prima est
quod in secundo possibilitate ad minus humanam
potestatem nullus fuit alius modus
possibilis nec liberationis. probatur quia
quilibet purus homo [illegible] suis vi-
ribus adeo fuit reus quod sufficere
non poterat ad sui ipsius liberationem
et nec ad aliorum [illegible]. Confirmatur iste
debet esse liberator humani generis qui
suis meritis possit reparare [illegible]
[illegible] quam homo perdidit sed
[illegible] non erat possibile [illegible] homine
Durand[illegible] tor vide secundum sententias. Sed quidam doc-
[illegible] contra istius materie
[illegible] nullus purus homo potest de
condigno satisfacere pro peccato totius humani
generis [illegible] ~~potuit redimere~~ [illegible]
tota [illegible] quantum ad satisfactionem. 3o
sic [illegible]
sic [illegible] satisfactio [illegible]
[illegible] sufficit [illegible]
quantum reddere vellet [illegible]
est [illegible] 4o sic valde est bonum [illegible]
reparatum quam malum ad destru-
[illegible] unus homo primo [illegible]
[illegible] totius generis humani [illegible]
[illegible] unus homo potuit plures
[illegible] 5o sic [illegible] ardua
qui plus [illegible] ad futurum
possit salvare [illegible]
sit [illegible]
[illegible] peccati sufficientissime [illegible] homo potuit
facere [illegible]
[illegible]
que [illegible]
[illegible]
[illegible] possibilis ad
[illegible] potestatem [illegible] alius modus
[illegible] fuit possibilis [illegible]
quia istud facit [illegible]
quod acceptat ille qui detinet
[illegible] passione

homo detinebatur a dyabolo pe-
tiit [illegible] sua bonitate [illegible] mortem
[illegible] acceptare probans libe-
ratorem [illegible] est [illegible] beati Gregorii
qui 22o moralium [illegible] deus omni-
potens qui nos [illegible] fecit de
nichilo reformare nos [illegible]
[illegible] potuisset et [illegible] Leo [illegible]
omnipotentia dei filii liberare potuisset
genus humanum [illegible] a dyabolo
dominio solo imperio voluntatis [illegible]
[illegible] paraschiam [illegible]
deus [illegible] ubi [illegible] impossibile erat
aliter salvari mundum et [illegible] beatus
[illegible] quod [illegible] fuit [illegible]
quod salvari non possemus [illegible] Christus fu-
it mortuus [illegible] loquitur isti
sancti [illegible] potentia dei ordinata
[illegible] pars
Circa distinctionem vicesimam secundam 22
[illegible] non ~~[illegible]~~ obstante morte [illegible]
[illegible] fuit separata [illegible]
corpus [illegible] divinitas [illegible]
quod [illegible] sic [illegible]
[illegible] facta est [illegible]
[illegible] dicit quod deus [illegible]
et homo est deus [illegible]
iste propositiones [illegible]
[illegible] deus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] potuit satisfacere [illegible]
[illegible] quia possibile est [illegible]
[illegible]
[illegible] satisfecit [illegible]
[illegible] redimebat [illegible]
[illegible] potuit [illegible]

fuit a[n]i[m]a separatu[m]. p[ro]b[atu]r sic, q[uia] d[icitu]r ap[osto]l[u]s
ad Ro[manos] [illegible] q[uod] si n[on] pot[est] p[er]venire sic
dei dona ex q[ui]b[us] dicta [illegible] q[uod]
q[uod] p[er]fi[ci]unt dei alicui [con]cedit. nu[n]q[uam]
absq[ue] culpa [illegible] s[ed] d[omi]nu[m] dei
misericordia. corpus istud istud p[er]
[illegible] fuit unit[u]m deitati et n[on]
fuit unq[uam] pecc[at]o maculatu[m], i[d est] nu[n]q[uam]
ab hu[m]a[n]i[tat]e [illegible] fuerit destitutu[m].
2[o] sic: s[ed] si illa unio int[er] duo
fuisset dissoluta, tu[n]c aut filius dei
in illo t[empo]re n[on] pot[est] dici [illegible]
sepultus, cui[us] opp[ositu]m d[icitu]r in symbolo
[illegible] de novo fuisset facta corpori
illius assu[m]ptio, n[on] q[uod] legit[ur], r[espondeo] q[uod] q[ui]a
[illegible] corp[or]is d[icitu]r sepultus
[illegible] h[uius] [illegible] ponit [illegible]
[illegible] salte[m] [illegible] d[ic]i[tu]r [illegible]
[illegible] non e[st] alia forma [illegible] q[uod] si
[illegible] intellectiva, ut multi po-
nu[n]t, tu[n]c unio dissoluta fuit p[er]
morte[m] Chr[ist]i unio sup[ra] dicta. quod
[illegible] multi [illegible] destru[illegible]
[illegible] unio tollit[ur] [illegible] unio
[illegible] p[re]missa supponit corpus
[illegible] r[espondeo] q[uod] [illegible]
[illegible] fuit unio q[uod] Chr[ist]i
[illegible] fuit deitati [illegible] sic
[illegible] quo alia unitur
[illegible] unio, s[ed] ut dictu[m]
[illegible] 3[us] d[icitu]r
[illegible]

[illegible]

in supposito n[on] sit. 1[o] r[espondeo]. ad 2[u]m dico
q[uod] intell[ectiva] assu[m]p[ti]o [illegible] n[on] fuit [illegible]
[illegible] s[ed] solu[m] [illegible] cognitus sic
[illegible] p[atet] ex dictis sup[ra] d[icitu]r 2[a] [illegible]
ultimo. ad 3[u]m dicu[n]t q[uod] licet [illegible]
unificativa [illegible] deitati effective
[illegible] sic [illegible] ipsi [illegible] 2[a] [illegible] sit
tu[n]c [illegible] Chr[ist]i [illegible] dei [illegible]
nu[n]q[uam] fuit solutu[m] [illegible] a[n]i[m]a Chr[ist]i
[illegible] separatu[m] [illegible] et hec
[illegible] quidam doctor sic q[uia]
unio 2[um] [illegible] indis-
[illegible] non [illegible]
1[a] unio que fuit [illegible]
indissolubilis, s[ed] quia istud [illegible]
in dicto n[on] e[st] debile, ideo [illegible]
sic si a[nim]a Chr[ist]i fuisset separata int[er] duo
filius dei [illegible] descenderit ad inferna quod
[illegible] sibi n[on] [illegible]
[illegible] in symbolo [illegible] ad 2[m]
[illegible] dona [illegible]
[illegible] e[st] [illegible] corpus Chr[ist]i [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible]
[illegible] n[on] fuisset [illegible]
[illegible] fuit quo [illegible]
[illegible] cu[m] [illegible]
[illegible]
[illegible] dei [illegible]
[illegible]
[illegible] dui quasi [illegible]
[illegible]

tho de a
tho de ar
29 ar[illegible]

Egidius

xpi actum 2o ca° ¶ Item arguitur quidam
doctor sit ista questio quia anima corpori
juncta prohibet ipsum ne corrumpatur et in-
veterascat multo fortius divinitas ei
unita et ideo dicit iste doctor | quod xpus
non assumpsit plures corporis defectus
nisi qui expediebant pro officio redemp-
tionis | cuiusmodi fuit inter defectus an-
tecedentes mortem | sed non assumpsit
corporis inveteracionem | vel alios defectus
qui consequebantur mortem | quia non
peccasset nec fuisset ad hoc expositus |
¶ Quantum ad tercium membrum fuit triplex
modus dicendi | primus est quod non solum
de xpo est verum dicere quod in triduo mortis
fuit homo | sed de quolibet homine mortuo |
¶ Secundus modus quod hoc non debet concedi de
aliis | sed de xpo solo | ¶ Tercius modus dicendi
quod illud non debeat concedi de xpo nec
aliis hominibus | primum modum dicendi
tenuit venerabilis hugo de sancto
victore | ¶ Secundum modum tenuit magi-
ster sententiarum | ¶ tercium modum tenet communis opinio
magistrorum parisiensium | et dicit bonaventura
quod si diligenter diligenter
consideremus | quilibet istorum trium modorum
habet aliquam veritatem | quia si loquimur
de esse aptitudinali stabit prima opinio
| quia tunc non solum de xpo sed de quolibet
homine mortuo verum est dicere quod est homo
¶ Si autem loquimur de esse completivo apti-
tudinali et completivo actuali sic stabit 2a
opinio | scilicet quod in triduo xpus [illegible]
quia erat persona in actu [illegible]
[illegible] similiter [illegible] | si autem
loquimur de esse [illegible] actuali sic sta-
bit 3a opinio | quia cum [illegible] est
a corpore separata | non [illegible]
homo | sed hugo [illegible]
quod [illegible] divinitati |
et quia [illegible]
corpore [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

verus homo | probatur sic | quia homo
mortuus non est verus homo | sed xpus
in triduo fuit homo mortuus ut
fide tenemus | ergo etc. | ¶ 2o sic xpus
in illo triduo non fuit animal | eo quod non
fuit corpus animatum anima sensitiva | ergo etc.
¶ Item si fuit homo aut ut fuit ho-
mo mortalis vel immortalis | primum
dici non potest ut ingitur est | nec 2m
quia immortalitas est conditio
resurgentium | ¶ Item si fuit homo
in triduo | oporteret concedi quod fuisset
terre sine dubio | ¶ Item si anima numquam fuisset
corpori unita xpus numquam fuisset ho-
mo | ergo nec in triduo fuit homo | ¶ Quantum
2a ad 2m articulum est advertendum primo
quod xpus descendisse post mortem ad
infernum est articulus fidei | et ideo non in du-
bio ponendum | ¶ Sed cum infernus di-
midatur in diversas partes | quarum una
est superior | que dicitur limbus patrum
ratione nominis sinus abrahe | alia
pars est infima | que est locus
tue damnacionis | 3a pars
dicitur que dicitur purgatorium
primum non est dubium quin
descendit | et sanctos patres [illegible]
| de 2a similiter non est d[illegible]
ad illam non descenderat [illegible]
non liberavit ad illos non [illegible]
qui sunt [illegible]
non liberavit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

2a ratio de xpo que dicens sustinuit
amotiue sollicitus de doloribus infirmi
sed hec non potest intelligi de limbo puerorum
quia ibi non sunt dolores sed pena
dampni tamen. Est tamen 2a ratio sed pena
Augustini in quaestionibus de vi. in tertio ubi
ubi dicit posse contextu illius allegatum
hic concludit. Ad [illegible] parte dico quod
[illegible] respondeo christi [illegible] xpi non
sit vox suppositi sic nec alia. Et ideo
non potuit dicere. Et 2m patet. Questio
Circa distinctionem vicesimam tertiam

Utrum fides sit virtus quod non
videtur quia in eodem sunt que
sunt contraria et medium cognitionem
scilicet scientia et opinio. Sed fides
est medium inter scientiam et opinionem
ut patet per Hugonem in libro
de sacramentis ubi dicit quod fides est
[illegible] absentium supra opinionem et
[illegible] constituta sit. Ergo non opinio
sunt magne virtutes. Videtur
[illegible] fides magne virtutis contineret
Oppositum arguitur sic quia fides habet
[illegible] oppositorum cum infidelitate
oppositorum. Patet per principium. Circa so-
[illegible] quomodo videtur esse de
primo [illegible] 2o an fi-
[illegible] sit [illegible]
3o de fide infusa an sit [illegible]
[illegible] cum sit [illegible] Circa differencie
[illegible]
[illegible] ubi dicit fides est [illegible]
[illegible]
[illegible] Contra [illegible] primum
[illegible] quod fides est
virtus [illegible]
[illegible]
[illegible]

quo inter intellectus captivat se credens
scilicet prime veritati et [illegible] et sub ea
ut dicunt doctores. Hec autem ha-
bitus virtutis. Ideo fides est habitus
precedunt opera [illegible] ergo quod
fides est una virtus et non plures
sic quia [illegible] omnium articulorum
obiectum scilicet deum [illegible]
ei attributum. Ideo habet unum
motiuum scilicet primam veritatem attributam
sive [illegible] scilicet dei [illegible]
quo [illegible] patet quia ista [illegible]
[illegible] arguunt de unitate virtutis
[illegible] est dubitatio cum patet sit virtus
[illegible] diversas doctorum opiniones
[illegible] fides sit in intellectu
[illegible] est speculativus
istorum sunt quia fides est [illegible]
in illa parte [illegible] que habet credere
[illegible]
sit habitus [illegible] eo quod fides
[illegible] ad credendum
intellectus [illegible]
opinio ponit quod fides sit in [illegible]
practico sic [illegible] istorum sunt
intellectus credens [illegible] opinio
[illegible] 3a opinio fuit quod fides esset voluntate
sit in potentia intellectiva et in potentia volitiva
[illegible] quia dicit Hugo de sacramentis
[illegible] in libro de sacramentis [illegible]
[illegible] fides consistit [illegible]
[illegible] affectu [illegible]
fidei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ista quod [illegible]
[illegible] fides est in intellectu speculativo
[illegible]
[illegible] fides [illegible]
[illegible]

affectiua[m] boni et cognitiua[m] v[er]i nate e[st]
q[ua]liter in v[ir]tutib[us] theologicis fides inter
illa[m] potenti[am] cognitiua[m] / Sed no[n] e[st]
dare alia[m] q[uam] fidem / ergo et[c]. / Item
de fide sucedit clara dei visio
sed illa erit in i[n]t[ellect]u spe[cu]l[ati]uo ergo fides /
Item 2[um] doctores sanctos fides
captiuat i[n]t[ellectu]m in obsequiu[m] xp[ist]i ergo
fides operat[ur] actu[m] i[n] p[otenti]a potenti[ali]
intellectiua ergo et[c]. / n[on] valet. mo[do]
in con[tra]r[ium] qui dicit q[uod] sit i[n] practico
i[n]t[ellect]u ut i[n] megli[us] ec[cetera] p[ro]pt[er] hoc q[uod] actus
fidei s[ecundu]m se e[st] sit i[m]perio volu[n]tatis /
quia 2[um] hoc ergo o[mn]es h[ab]itus q[ua]ntu[m]
cu[m]q[ue] e[ss]ent speculati[ui] po[nun]t[ur] in i[n]t[ellect]u
practico ut in voluntate / eo q[uod]
actus speculatiuo[rum] h[ab]ituu[m] fiu[n]t s[ecundu]m se
per i[m]periu[m] voluntatis / sit ita[que] fu[n]-
da[men]t[um] et[c]. / Ex ista q[uaesti]o[n]e se[quitur] co[ro]l[lari]um p[ri]mo
q[uod] fides e[st] h[ab]itus pote[nti]e i[n]t[ellect]i[ua]e. 2[o].
2[o] q[uod] no[n] e[st] v[ir]tus moralis seu i[n]tel-
lectualis 3[o] q[uod] e[st] in eode[m] s[ecundu]m du-
stia[m] theologica[m] / Sed q[uaesti]o illa opinio[n]es
que po[n]u[n]t fide[m] e[ss]e in duob[us] s[ecundu]m q[uod]
s[cilicet] in intellectu et affectu se volente
replicabo et[c]. p[ri]m[u]m quarti libri et[c].
et[c]. / Sed quo[modo] fides sit prior quantu[m]
s[ecundu]m / Hoc dicit et p[ri]mu[m] p[ri]m[u]m
m[em]bru[m] / Quantu[m] ad 2[um] ar[ticu]l[u]m pono
istu[m] d[ic]t[u]m q[uod] aliq[ui] pot[est] dici p[ri]us abso-
lute tr[ip]l[ic]iter / nulla v[ir]tus theologica
e[st] p[ri]or alia / quam in h[ab]it[us] sit fidu-
tur / sicut n[on] sit p[ri]oritas s[ecundu]m in
di[ffer]e[n]cia e[st] p[ri]oritate [illegible] actu[m]
cu[m] q[uo] actus fidei s[ecundu]m cognicio[n]e
q[ui]a p[re]cedit affectu[m] boni que e[st]
actus aliaru[m] v[ir]tutu[m] / Co[n]cludo se-
c[un]d[u]m q[uod] int[er] v[ir]tutes theologicas fides
e[st] p[ri]or aliis [illegible] p[ri]oritate ve-
nie[n]t[is] [illegible] [illegible] in p[ri]mis
p[ri]mo sit [illegible] cognicio p[re]cedit [illegible]
quia nihil dilig[itur] n[isi] cognitu[m] [illegible]
fides e[st] h[ab]itus 2[us] q[ui]cu[m]q[ue] [illegible]
[illegible]
[illegible]

29 ar[ticu]l[u]s

p[re]cedere ex eode[m] [illegible] vii
decimo / Sed q[uod] h[oc] dicit q[uod] o[mn]i[um]
v[ir]tutu[m] fu[n]dam[en]tu[m] e[st] h[ab]itualis
/ Sed h[oc] s[ecundu]m fides e[st] fu[n]dam[en]tu[m] totius
edificii spiritualis / et quo ad ordi-
ne[m] et quo ad virtutes sustenta[n]di
h[ab]itualis sed d[icitu]r fu[n]dam[en]t[u]m q[uod] q[ui]a
firmat in ipse[n]s / Quantu[m] ad 3[um]
ar[ticu]l[u]m dico q[uod] e[st] q[ui]a fides capi-
tur p[ro]p[ri]e tu[m] q[uo] q[ui]s assentit de-
[illegible] audite mo[do] [illegible] p[er]sua-
sione ut reverencia [illegible] aucto[rita]te
dicentis [illegible] et h[oc] m[odo] d[icitu]r fides melius
e[st] [illegible] ut [illegible] motiuis /
[illegible] aut[em] fides [illegible] p[ro]p[ri]e
[illegible] et illustra[n]te ad [illegible]
assentie[n]du[m] et ea que su[n]t sup[er]
[illegible] cu[m] illustratio eleuat
[illegible] in h[ab]itu que su[n]t sup[er] se [illegible]
[illegible] dicta fide p[ro]p[ter] q[uod] e[st] h[ab]itus
[illegible] / Sed de fide ex 2[o] [illegible]
pono ista[m] q[uaesti]o[n]e[m] q[uod] e[st] h[ab]itus [illegible]
et ipsa fides informis [illegible]
h[ab]itu[m] [illegible] ut acquisitu[m] eleuat
i[n]t[ellect]u[m] sup[er] se [illegible] [illegible] fides [illegible]
eleuat i[n]t[ellect]u[m] sup[er] se ut [illegible]
[illegible] p[ro]pt[er] se et [illegible]
[illegible] actus fidei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

39 ar[ticu]l[u]s

[illegible] [illegible] [illegible]
fides [illegible] [illegible] / Sed
[illegible] q[uod] fides d[on]u[m] dei e[st] [illegible]
[illegible] quedam d[on]u[m] dei sit /

[illegible]

Quantu[m] ad 4[um] [illegible] [illegible]
sit conueniens [illegible] quia ipsa
[illegible] fides [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Item

Tertio sic hec diffinitio non est convertibilis cum diffinito est ipsa conuenit spei sicut ipsi inspectum est ut dictum est Quarto sic credere penam eternam esse futuram pertinet ad fidem ergo eadem dubitas eadem dubitatio pene eterne fidei est sed credulitas pene eterne non est substantia rerum sperandarum sed potius timendarum ut dictum est

Vlterius diffinitio ista non assignata est quia non tangit de genere quid est fidei dicit quid sit fides quia hoc non intendebat apostolus ut venerabilis hugo de sancto victore apostolus non describit sic fidem sic quid ipsa sit sed quid possit ut in diffinit hic fidem per effectum factum quem arguit .i. manifestum positum que est [illegible] non apparens saltem ut naturali cognitione et perfecte que est res sperandarum sed ipsi beatitudo eterna quia facit ipsa fides in nobis subsistere inpura sed visio que sit est [illegible] plenius infunditur [illegible] [illegible] dico quod fides non dicitur [illegible] [illegible] consistit de genere substantie [illegible] sit quandam potentie [illegible] quia [illegible] omnium spiritualium bonorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intra effectus manifestat [illegible] dico quod licet ipsa spes possit [illegible] aliqua [illegible] sperandarum rerum [illegible] fides [illegible] dico quod rerum [illegible] sperandarum ponitur in diffinitione fidei [illegible] ut obiectum sed ut finis [illegible] [illegible] quia [illegible] fides est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

etiam quo ad clarorem cum merito cognitionem quia scientia et sic patet Circa distinctionem 24 et [illegible] questionem

Vtrum fidei possit subesse falsum Quod sic arguitur quia spei potest subesse falsum ergo et fidei quia probo quia ambe sunt virtutes theologice Item quia aliquis positum est in [illegible] virtutes spes salutis et [illegible] aliquis perfectus [illegible] [illegible] dei sit in fallibilis ut sit in illis est fides in bona [illegible] Oppositum est visio inspirata [illegible] sed visio in [illegible] non potest subesse falsum ergo nec fidei

Circa solutionem huius quomodo fidei sit [illegible] Primo an obiectum fidei sit complexum vel incomplexum Secundo de [illegible] an fides [illegible] secundum [illegible] [illegible] opinionem Tertio de fide requisita ipse [illegible] [illegible]

Quantum ad primum fuerunt due sunt opiniones doctorum Quidam dixerunt quod fidei obiectum fuit [illegible] complexum [illegible] dixerunt quod articuli fidei non sunt enuntiabilia sed res ut puta incarnatio passio resurrectio quia ista [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opinio [illegible] [illegible] [illegible] dixerunt quod articuli fidei sunt enuntiabilia ut quod fides consistat circa complexum in [illegible] fides quo ad [illegible] sit [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicunt quod obiectum fidei sit [illegible] [illegible] quia quantum ad fidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

de [illegible] 24 et 25

primo [illegible]

[illegible]

Bonitum

xpm pati xpm mori sed quantum ad
fidem explicitam obiectum fidei est complexum
2m cum temporis differentiis ut xpm fuisse
passum et fuisse mortuum prima opinio
communis non est a doctoribus sed alie due
et ideo pono 2m hoc conclusiones prima quod
istud proprie fidei obiectum est deus probatur
sic quia proprie obiectum virtutis theologice
theologice virtutis est deus sed fides est virtus
theologica igitur Item id est proprie fidei obiectum in
via quod erit obiectum clare visionis in
patria sed illud est deus igitur etc. Item hec
videtur esse intentio dionisii de divinis nominibus
capitulo 1o ubi dicit fides divina est circa simplicem
et semper existentem veritatem [illegible] aut
veritas est deus igitur etc. 2a quod sit illud
2a via fidei obiectum est complexum probatur sic
quia obiectum fidei est quod deus sit
unus [illegible] et quod sit trinus in personis
et ita de aliis fidei articulis igitur etc. Item
Bonaventura | fides credit aliquid quia venit et
respicit aliud quia fluxit sed unum et fluxit
sunt tantum complexum igitur [illegible] fidei respicit
complexum ut obiectum Item fides est
media inter opinionem et scientiam ut dicit
venerabilis [illegible] sed opinio et scientia sunt tantum
complexorum igitur etc. Item per fidem assentimus
sed assensus non est nisi in complexis igitur etc.
aliqui tamen doctores dicunt quod licet
Petrus de Tarentasia | [illegible] quod fides sit tantum de
complexo [illegible] dicta Item dicunt ali
Thomas de Ar | qui [illegible] tantum complexum et minus [illegible]
incomplexum sit fides [illegible] quod
unio [illegible] sit [illegible] de obiecto fidei
sed de obiecto actus [illegible] non [illegible]
est quod omnis sciencie obiectum est incomplexum
et sic omnis sciencie obiectum est complexum
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] ut de obiectis [illegible] incomplexe
[illegible] complexe [illegible]
[illegible]
posse | [illegible]
[illegible]

[illegible] sed tamen considerandum actum fidei [illegible]
[illegible] incomplexe sed complexe assentientes
[illegible] quod deus sit trinus et sic ceterum
igitur etc. Ad istud faciunt diffiniciones [illegible]
quas ponunt doctores magister ysidorus
diffinit sic [illegible]
[illegible] deus [illegible] Richardus
de sancto victore sic [illegible]
[illegible] nobis ad
[illegible] Hugo de sancto victore
sic [illegible] est [illegible]
[illegible] diffiniciones [illegible] explicite sonant
ut [illegible] est adhuc quod fides est
de complexis sed tamen implicite unde
prima diffinicio datur de fide [illegible] ut
[illegible] 2a diffinicio [illegible]
[illegible] non sit veritas in
complexa sed sit veritas [illegible]
et non [illegible]
sed determinatus ipsius intellectus ad
[illegible] intelligens
quod [illegible] fidem [illegible]
29 ar | ad [illegible] Quantum ad
[illegible] est ut nos loquimur de fide
infusa [illegible] vel de fide [illegible]
2m hoc pono duas conclusiones prima
est quod fidei infuse non potest
[illegible] fides [illegible]
[illegible] sit ad unum sicut caritas ad
bonum sed caritas non [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] Item [illegible] fides
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

humiliter pertinere ut bi° e clarus quia fides
simpliciter fidelis [illegible] pz ut bi²
legitur 20 de cesrethia [illegible] ipse mit quarti
ysa° dicentes pare domini tue mo
veris cum tu et no videbis et [illegible]
ipse pius qualiter [illegible] et vidit [illegible] ambo
ut habetur ibidem Iste ioue 3° habetur de
minimi vite scriptores inf° [illegible] dicens
quod tu no sit factum Iste aliquis fide
his tempore quo xpus [illegible] sunt [illegible]
[illegible] potuit ipsum esse [illegible]
i° Iste actum late qui aliquo procedit
a fide pot sb ee [illegible]
tu qui adorat hostiam no [illegible]
Solutio ad primum dico quod ysa loque
bat² [illegible] [illegible] tunc [illegible]
[illegible] tu sic admote disposita [illegible]
[illegible] potuit [illegible] a natura [illegible]
[illegible] de [illegible] propter dei revelat
sibi [illegible] hoc fuit de potentia dei
no [illegible] [illegible] dico [illegible]
[illegible] ioue [illegible] intelligebatur
[illegible] si minime [illegible]
[illegible] suo [illegible] ad 2m [illegible]
[illegible] fidei in [illegible] no potuit
[illegible] [illegible] assumitur ad
3m [illegible] doctores [illegible]
[illegible] late adorare [illegible]
hostiam [illegible] intelle[illegible]
[illegible] si [illegible]
[illegible]

efficaciter quia apud [illegible] i [illegible]
[illegible] materie quia est [illegible] sunt
[illegible] abstracta [illegible] sit [illegible] sit deum
ee [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et non pot
sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] absolutum [illegible] Ex quo [illegible] no
[illegible] fides infusa est [illegible]
[illegible] est quis quo apud doctores
[illegible] fides [illegible] sit [illegible]
[illegible] ut sit [illegible] [illegible]
et [illegible] dicunt [illegible] doctores
tu pz illud quia in symbolo [illegible]
[illegible] ar [illegible] spectantes [illegible]
spectantes no [illegible] [illegible] dicit
[illegible] aug⁹ quod fides de bonis et de
malis [illegible] cum [illegible] est [illegible]
[illegible] de bonis [illegible]
3m [illegible] pona [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
fides [illegible] sensibilibus [illegible] quia ut
dicit gregorius [illegible] fidem no [illegible]
[illegible] [illegible] sensibilibus sunt
[illegible] [illegible] [illegible] sonat
[illegible] [illegible] dicit [illegible]
[illegible] ut no [illegible] [illegible]
[illegible] Et dico in [illegible]
[illegible] dicunt doctores [illegible]
[illegible] thomas [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sensibili ut
[illegible]

Bonaventura tracta et [illegible]

3m articulum

pe [illegible] [illegible]

[illegible] primum [illegible] formidatur alicuius partis vel ... oppositum [illegible]

Bonaventura

et quod perfectionem sequitur secundum perfectionem habet et
debitus est fides. vnde depositio ... consistit
visio vero humana [illegible] et fides vero primo
omnino invisibilis. Contra istam autem arguitur
per Henricum articulo [illegible] est de opinione. quod
vel capit [illegible] probare
probabile sine formidine ad oppositum.
Et vero hoc sit secundo quod adiunt arguitur
ista fides non compatitur secum [illegible]
peccatum quod est probare probabile tamen formidine
ad oppositum patet quia catholica fuit [illegible]
et in symbolo athanasii dicitur de fide
articulo quam nisi quisque fideliter firmiterque
crediderit salvus esse non poterit. sed firmiter
[illegible] excludit formidinem ad oppositum
[illegible] Secundo quod fides compatitur secum
[illegible] opinione quod est probare
probabile sine formidine tamen ad oppositum
[illegible] quia fides [illegible] continuat [illegible]
[illegible] liberum [illegible]
[illegible] est
quod [illegible] varias [illegible]
[illegible] de fide [illegible]
[illegible] fides compatitur
secum scientiam [illegible]
quia cognitio intellectiva supernaturalis
non tollit scientiam [illegible]
ut fides solum scientiam [illegible]
[illegible] esse [illegible]
ad fidem non desinit [illegible]
[illegible] non obstat quod dicit [illegible]
non [illegible] tamen [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] venerabili [illegible]
[illegible]
[illegible] legem [illegible]
[illegible] salutis [illegible]
[illegible] esse [illegible]
salus [illegible]
[illegible]

Xo arlo

nectuntur [illegible] apparet [illegible]
devotionis salutis. Tunc autem legis
mosayce personam redemptoris intende-
bant predicabant sed obscure. Tunc autem
gratie predicabant explicite personam
redemptoris et modum redemptionis
[illegible] iste doctor [illegible]
[illegible] fidem [illegible]
potuit [illegible] esse [illegible]
[illegible] redemptorem [illegible]
quod non esse mali [illegible]
qui in malis suis [illegible]
[illegible] et expectaverunt futurum re-
demptorem [illegible] Quinto
[illegible]
[illegible] salvator [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] perseverantia [illegible]
Circa [illegible]

Utrum spes sit obiective [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Primo arlo

ab aliquo virtute / secundo actus spei est medium inter ... ut ... est si tamen caritas est absolute

1^2 ... / Item arguit quidam doctor sic virtus medium duarum maliciarum est virtus 2° et 4° ethicorum / sed spes mediat inter ... temeritatem presumpcionis et desperacionem 1^2 spes est virtus / sed ... ... 2^a ... ... spes sic virtus ... ... / Solucio ... virtus aliqua potest esse medium duarum maliciarum ... ... equaliter ... ... in aliquo ... ... 2^e est virtus ... medium ... ... sit medium ... sic ... / alio modo destitutiva ... ... et moralis ut ... spes ... ab ... duobus malis ... fides ... ab errore ... et ab errore sabellii / 2^a 4° spes non est qualis ... virtus / sed est virtus theologica / ... sic / quia ... ... obiectum est ... est virtus theologica / sed spes est ... ... / sed ... est ... ... / 3^a ... spes est ... ... obiectum ... est ... ...

[illegible]

summum atque arduum / 2^m ... ... est ... ... ut ... est / sed summum ... obiectum fidei / ... spei summum obiectum caritatis / summum ... ut dicit doctoribus / 1^2 4° ... ... est ... ... obiectum ... / sed ... ... est virtus ... spei ... ... si spes ... ... diffinicio ... diffinit ... est virtus qua ... ... / spes ... virtus qua ... et ... / 2^a spes est certa expectacio future beatitudinis ... ... et meritis / 3^a est spes est virtus qua quis se credit ... credit ... ... / Solucio spes est nomen affectionis et est nomen virtutis / ... ... est nomen affectionis diffinit ... ... / ubi ... ... sic spes ... futuri boni / 3^m autem ... est nomen virtutis virtus ... ... diffinicio ... ... actum / actus ... ... / 2^e est diffinicio ... spes ... virtus qua ... et ... ... / 2^e ... ... / ... ... obiectum ... diffinicio ... ... expectacio / ... ... obiectum ... ... diffinicio ... ... spes est ... ... diffinicio

[illegible]

pctus 2 Bonaventura

... de ...

29 articulus

cedit ¶ Circa materiam ad 3m articulum sunt
diverse diverse doctorum solempnium
opiniones. quidam dicunt species sen-
sitive esse in voluntate, quidam in
medium, quidam in potentia irascibili,
et hii secundum diversos quia dicunt distinguunt
duplicem concupiscibilem et irascibilem sen-
sitivam et intellectualem, et isti dicunt vir-
tutes spei non esse in irascibili sensiti-
va sed in irascibili intellectiva.
¶ Alii dicunt quod licet irascibilis potentia
non sit in nobis rationalis peculiariter
est cum rationis participatione, sicut in
fine primi ethicorum dicitur de appetitu
sensitivo. Dicunt ergo isti quod irascibilis
cibilis participat aliqualiter ratione
sic sic obiectum spei non in vestigium
sed in intellecta claritate probabiliore
parte ponamus ad hunc articulum quinque conclusiones quarum
prima sit ista: virtus spei non
est subiective in aliqua potentia cognitiva
quia sit opposita natura sed fides et
idem et ea eandem viam sed spes et de-
speratio sunt opposita et desperatio non
est in aliqua potentia cognitiva sed
potius in affectiva. 2a conclusio. Iste [illegible]
potentie timere et sperare sed timere
est alterius potentie quam affective [illegible]
¶ Ex ista quarta sequitur corrolarie quod spes [illegible] est
subiective in sensu vel in intellectu [illegible]
iste est potentie cognitive [illegible] 2a quod [illegible] ista
spes non est subiective [illegible] irascibilis
sensibilis quia sit obiectum [illegible]
spirituale et immateriale [illegible]
sensibile, potentia [illegible] sensitiva [illegible]
ipsa est irascibilis [illegible]
et in toto sunt [illegible]
tamen quarta ad potentiam [illegible]
[illegible]

non apprehendit. ¶ Ex ista quarta sequitur
corrolarie quod spes non est subiective in potentia
concupiscibili. ¶ 3a quod sit ista quod spes
non subiective in voluntate, ea ratione
quia voluntas est summa potentia affe-
ctiva intellectiva, patet quia ut
sic ipsa voluntas est subiectum caritatis
ut materiam est. 2 quo [illegible] quia patet quod
distinctarum virtutum non [illegible] eandem
formaliter ponere esse idem subiectum. ¶ Secundo
tamen quod spes et caritas aliquo modo different
perfectionem. ¶ Quarta quod sit illa
spes subiective est in voluntate
quantum voluntas potest in actum
irascibilis siles non declinando
intus quartum primo [illegible] quod ad in-
tellectum dicit comparationem quod illud
potest [illegible] inferior [illegible]
potest et potest superior sed non [illegible]
quod declinat [illegible] sic quia [illegible]
quod potest potentia cognitiva [illegible]
sensitiva [illegible] perfectionis et nobilis [illegible]
intellectiva sic et quod [illegible]
motive potentie quod [illegible]
[illegible] superior potentiam [illegible]
concupiscibilem et irascibilem [illegible]
valent [illegible]
perfectio [illegible]
[illegible] materia [illegible]
[illegible] quo ¶ [illegible]

s. in voluntate | inquantum ipsa vo
luntas pot mouere nasci le silen
q fuit plandu || ad cuius i mo
tiua z auctoritates doctores ad
9trm sonantes dico | q no incedit
spem ee i instabili zus ie | b zus
actum equiualentem silentio | z phoc
stabilit pz adque motiuum q ta-
ctu fuit in tone proposi|tum obitum
spei e ardum hic accedit b ardum
e obitum pote 9cedo [illegible] q alicy | b u
q'labz | alicy cui ardum [illegible]
q e spei obitu | q pote n e s. id
ls appr'hendere no b3 | b illud app
nde apo te sup con. s. virtute |
silens actu nobilior tu, tenite
b3 q venat 9a visit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

||| 3o sic multi st' patores q spente
sic adhuc actiuos penitentiam |
z ascentiuos bonam | ac pinctinis
adhuc | pz quia alius oes patores
habuerunt [illegible] spare
|| zcs || z b 9o thit 9ue e dd
qui i labo deuenit i nocte sic de |
tu cete virtutes sunt bonis uel mali
ques | dilecta dei z pximi ipse bo
nosz e atqz purgz i ut spei pot ee
i malis i pot ee sine caritate | b3
el dici zc informis | 9o b z ut
fructus z utilitates spei q hnt in
se ip z merite sanctorum | intelligi debet
de spe caritate informata | sit 9 ecclesia
2o statuto q in spant [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

in eis est quia generis facientis purga-
sunt dispositi sic quod soluti doloribus pur-
gatorii possunt vitam eternam consequi
et tales in fide spe et caritate ab hac
vita decesserunt. Item profide in qua de-
cesserunt sunt omnino certi de sua saluti
pro tempore futuro. Item sperant per diffinitionem
spei quam dat quod spes est certa expectatio spe-
rate expectatio future beatitudinis. Item 3o [illegible]
quo probabiliter potest sustineri. Spem
in illis non inbutis quantum ad affectum habitus
licet non maneat quo ad exercitium actus
pro sic, ita quod est ad decorem et ornatum
nulla habens repugnantia ad eam que
invenerunt sue beatitudinis. Hoc non debes me-
rito denegari. Item spes quantum ad af-
fectum habitus et sui actus exercitium est hinc
modo ut in eis [illegible] est. Item 2o etc. Et si aliqui
doctores videntur dicere huius oppositum
oppositum dicunt quod ipsi locuntur quo ad actum
non quo ad habitum huius virtutis, ut patet
ex eorum motivis. Capitulum [illegible] [illegible]
[illegible] est et contrarietatem [illegible] [illegible]

Circa distinctionem 2a et vicesimam octavam

distinctio 2a et 28.

Utrum caritas sit virtus quia ne[illegible]
finis precepti est caritas ut [illegible]
primo ad Thimotheum 1o capitulo. Item est finis virtutum
finis autem virtutum non est virtus [illegible]
plus est felicitas ut patet [illegible] ethicorum 2
[illegible]. Item caritas non [illegible] virtus. Contra
[illegible] sic illud quod [illegible] repugnant
vitio est virtus. Sed caritas [illegible]
caritas est virtus [illegible]
huius generis salu[illegible]
primo de quesito [illegible]
a caritate patet [illegible]
3o an ca[illegible]

pro negativa

tinuat. Quia doctores multi caritatem
diffiniunt. primo magister in littera sic diffi-
nit caritas est dilectio qua diligitur
deus propter se et proximus propter deum. 2o
diffinit augustinus caritatem in libro de moribus
ecclesie sic caritas est ~~anime~~ anime rectis-
sima affectio coniungens nos cum deo.
3o diffinit idem augustinus in libro soli-
loquiorum sic caritas est virtus qua
deum videre eoque perfrui desideramus.
4o diffinit idem in de[illegible]
in libro de spiritu et anima sic caritas
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 5o apostolus primo ad Thimotheum primo
diffiniendo caritatem dicit finis precepti
est caritas de corde puro et conscientia
bona et fide non ficta. Pro quarum
istarum diffinitionum intellectu dic[illegible]
caritas 2m multiplicitate [illegible]
sui comparatione ad diversa sic [illegible]
diffiniri potest. cum ipsa comparatur [illegible]
et ad actum et iste modus diff[illegible]
est valde proprius habitibus [illegible]
huius comparationem assignunt [illegible]
prima. potest et specialiter [illegible]
propter effectum quem [illegible]
ad eum est assign[illegible]
3a et 4a potest [illegible]
[illegible] et 2m [illegible]

sit ergo prima ista quod caritas est virtus
quia sit habitus cuius actus est laudabilis
et virtuosus patet sic. talis est virtus sed
caritas est huiusmodi habitus actus cuius
est virtuosus et ideo laudabilis
secundo ethicorum sed quod virtus est circa difficile
et dicit augustinus in libro confessionum
nichil est dulcius quam amare et amari
ve solucio dico quod difficultas virtu
tis non semper attenditur in labore operis
sed in progressu naturalis possibilitatis potest
actu virtutis ut in proposito vel diffi
cultas pot ut patet in habitu mo
aliud actu vel effectu ter[cia] conclusio
[caritas] est virtus contra ab omnibus aliis
virtutibus patet quod nobis queritur sit fides
[com]prehenditur de eo per visionem ... spes
[per] ... ardua sic caritas per ...
... sue distinctum ... et
... sufficit ad distinctionem habitum
... ergo virtus caritas ab aliis
[theologicis] virtutibus ergo asserciam disti
... moralibus Et expresse apostolus
... ad corinthios 13°
... aliis duabus ut
... manet fides
... theo[logica] ...
... actu ...
... habetur ...

Verum super summe bonitati et propter ipsam amat
quod quod amat ideo sicut fides est habitus
habitus non perfectus in ... ordinatus
ita et caritas est huiusmodi habitus non perfectus
in ... ideo ...
Quarta ergo caritas est habitus inter ... virtutes
sic quod habitus caritate ... summus deo
... patet per beatum augustinum qui debite
dicit caritas est excellentissimum inter
dei dona sed talis non potest inter ...
sic habitus deo ... Ex quinta
sequitur ... primo quod caritas non potest esse
informis sicut fides dicitur informis vel
spes ... secundo contra ... quod caritas non
solum est virtus sed excellentissima virtu
tum patet quia nulla virtus non facit
deo sic in medietate ... ut ergo dicit
... caritatem ... illud specialiter sit virtus ...
... est disposicio perfecti ad optimum sed
caritas est maxima disposicio et perfectissima
perfecti ad optimum et ipsa est
excellentissima virtutum ... Contra
... magister sententiarum ...
dicit quod caritas non habet modum nec
... cum ... caritas sit
infinitum et incitatum ... ipse spiritus
... opinio ista magistri non est
... ut dictum est supra in primo
... est deus ... est
... virtute ... non est
... ista ... quod
... sua est quod
... sic dilectum
... ipsa ... modum
... que omnem
... sapiencie ...
... pende[ns] ...
... doct...
...

obiectum s. deum qui est summum bonum
et non habet finitatem vel modum quo
sit quia huiusmodi obiectum est infinitum dili-
gibile. 2º quia patet quia patet contra, patet
in … [illegible] intelligendo est ut
dicunt doctores sancti. Item 2º ut ne-
cessitatem huius quibus in libro suo de di-
ligendo deum causa diligendi deum
est deus modus est sine modo
diligere, et ut magister applicat verba
illorum 4º in libro sententiarum sic distinguunt
ex parte dei potest quia actus aliquis
habeat modum uno modo pluralitatem quan-
tum ad se ipsum, 2º omnis actus virtu-
tis habet modum, 2º actus dilectionis
dei sic habet modum alio modo actus
dei habet modum per ea circumstantias
debitas, 2º omnis actus meritorius et
laudabilis habet modum quia est debitis
circumstantiis circumscriptus, 2º modus
circa actum caritatis est ut quis
diligat deum super omnia propter se
et propter eum diligit ut dicit Bonaventura
dicit, 3º actus aliquis dicitur habere mo-
dum eo quod mediat inter superfluum et
diminutum, 2º actus virtutis ma-
lus habet modum, sed actus dilectionis
dei a caritate procedens sic …
modum eo quod obiectum eius est in…
bonum. Hinc habent intentum …
quo 2º huius articuli habent …
infinitate ponit …
Conclusio ad …
quos quidam distinguunt doctores …
duplicem amorem …
diligere uno … dicitur amor ami-
citie, alio … amor concupiscen-
tie illum dicitur diligi …
amicitie … diligimus …
caritate …

possunt diligi ex caritate amore
amicitie, patet quia dicit angelus quod non omnia
quibus utendum diligenda sunt ex ca-
ritate, sed que nobis cum societate quadam
deum referuntur in eundem, et patet ratione quia
huiusmodi amor includit benivolentiam
sed benivolentia non potest esse ad irratio-
nabilia ut patet 8º Ethicorum, et ista
sunt dicta auctoritatis ut allegat
Egidius quod caritas non volat ad
iniustas. Existit quidem secundum theologos et ve-
teres theologos ut morales ut patet
bene dicto circa diligi debet aut possit
amore amicitie, 2º quod creature ir-
rationales sunt diligende et possunt
diligi ex caritate amore concupi…
patet quia omnem diligimus …
amore amicitie possumus …
… sed amore concupiscentie …
irrationales diligere possumus …
ille que diligimus potest …
bene consequenda in …
Et confirmatur quia homo …
diligere creaturas irrationales …
sibi. Item tenetur diligere …
thesaurizans et mer…
caritatem et huius confirma…
ei similia diligere …
ut maximum est, in …
amore concupiscentie …
Conclusio ad …

qui cadit in laqueos sat … [illegible]
[illegible]

materiam sed demones non sunt tales. Item
Augustinus dicit 8° de trinitate qui diligit
homines vel quia iusti sunt vel ut iusti
sint amare debent; sed demones iusti
non possunt esse iusti, ergo etc. Item caritas
colligens demones non diligit sed qua
in eis est caritas perfecta, ergo quanto cari-
tas magis illi contraria est quo maior tanto
perfectior. Ad 3m est super illo verbo dili-
ges proximum tuum sicut te ipsum, Levitici et
glo. 19° proximum non proximitate sanguinis sed
societate rationis; sed demones sunt
rationales, ergo sunt proximi nostri. Solutio
quietate minime cum dupliciter: vno° 2m pro-
natura ipsius rationis vel 2m ordinem et
habilitatem ipsius ad gratiam, ~~non primo~~
2° modo communicationis intelligenda est
glosa allegata. Ergo 2a sit ista mala
[illegible] homines et peccatores in quantum sunt homines
[illegible] nisi racione divine ymaginis
[illegible] quam sint beatitudinis capaces, scilicet in
[illegible] qui sunt hic et hic in via; demones
[illegible] sunt. Ad 2m sic quia proximum prolibus
[illegible] diligendi sunt, sed proximus dicitur ma-
[illegible] ribus contendit in rationabilibus
[illegible] bus Augustinus qui dicit. Et hoc
[illegible] proximum omnis homo continet
[illegible] et pagani demones diligere
[illegible] diligat ipsorum
[illegible] natores sed ipsi homines
[illegible] dicit in quantum homines
[illegible] scilicet in dignitate
[illegible] compassione
[illegible]

Augustinus 8° de trinitate qui diligit homines
vel quia iusti sunt vel ut iusti sint
amare debent ut supra allegatum est
in re. Totum hunc articulum est verbis
de tarentino simul sic perstringit
non diligendi homines vel angelos
cum participacio summi boni beatificantis
secundum Augustinum hec autem participacio
iam reducta est in quibus quedam actu ad
complementum ut in beatis, in quibus quedam
habitu sed non actu ut in ipsis iustis
viatoribus, in quibus quedam nec habitu nec actu
sed potentia sola ut in malis viatoribus,
in quibusdam vero nullo modo reducibilis est
ad actum ut in demonibus et dampnatis.
Primi sunt magis diligendi, secundi
2i minus quam illi, 3i minus quam 2i, 4i
nullo modo sunt diligendi. Ad
hanc prelegendo quod apostolus caritate
dicit finem non quia sit finis ultimus
sed quia ultimo fuit perinquirendum etc.
Circa dec. 29 et ~~tercium~~ decima

Utrum debito caritatis ordine ~~teneatur~~ q. 29 et 30
teneatur deum supremum diligere. Quod
non sit quia est perfecto nec etc. Item caritas
magis diligit se ipsum quam
[illegible] ergo perfecto non potest ordi-
nem imperfectius quam ipse ordo habeat
[illegible] in caritate salvari etc. Oppositum
[illegible] quia vivit quam tales ipsum
[illegible] super omnia quam deum
[illegible] deum diligit
[illegible] ~~gaces~~ non dicas
[illegible] Circa solucionem
[illegible] deum est dexter
[illegible] de ordine caritatis inquirit scilicet an
sit ordo in caritate diligendorum
2° de quesito 3° an inimici sint
sit diligendi
[illegible]
[illegible] caritatis et debet
[illegible]

Primo articulo

2m dictamen rationis recte fortius in-
clinat ad unam partem obiecti quam ad aliam
tunc in actibus elicitis partes huius di-
obiecti est ordo. Sed habitus caritatis 2m dicta-
men recte rationis fortius inclinat ad
unam partem quam [illegible] vel minus ad
aliam inclinat cum fortius ad maius
bonum. Sed maior pars ordinabilis. 3o quia
2m rectam rationem sit ordinate sic
3o quantum in actibus que pertinent ad perfectam
et maxime in actibus spiritualibus ad perfe-
ctam [illegible] perfectionibus est dare duos
[illegible] tunc in [illegible] debet esse ordo
[illegible] sicut dicit [illegible] mortali-
bus et in penis inferni sunt [illegible]
et tamen nullus est ibi ordo [illegible]
nullus ordo sed sempiternus horror
inhabitat [illegible] non concludit. Ad 2o
patet quod non pertinet ad perfectam sed ad im-
perfectam. De penis autem inferni dico
quod ibi nullus est ordo active se
tenens ex parte dampnatorum sed horror
sempiternus. Est tamen ibi ordo passive
ad iustitiam divinam procedens active
ut 2m quantitatem culpe fiat ibi plagarum modus
[illegible] sic quia [illegible] 2o in
[illegible] introduxit me rex in cellam vinariam
ordinavit in me caritatem
[illegible] quod 2m glossam contingit quod homo primo
diligit deum deinde se ipsum quantum
ad interiorem hominem seu bonum anime 3o
bonum [illegible] proximi sui 4o bonum corporis
[illegible] quinto bonum corporis proximi
Sed forte dices [illegible]

caritatis ordinem. Dominice cum [illegible]
caritas non esset. Solutio dicitur quod
in caritate est considerare [illegible]
[illegible] non [illegible] comparando dilig-
bile ad diligibile [illegible]
comparando diligentem ad diligibile. Alio modo
[illegible] fortior amor [illegible]
quanto [illegible] magnior accessus
sit inter amantem et amatum amor
sit equalis quod [illegible] informat amantem
in amatum ut dicit Dionysius in libro
de divinis nominibus [illegible] sunt [illegible]
esse amatorem ut dicit Hugo in libro
de arrha sponse. Ad 2m dico quod [illegible]
de fide et caritate quia [illegible]
omnia credibilia et veritas ut pro-
posita nobis et annunciata et [illegible]
omnia credibilia equali certitudine
tunc sit equali certitudine revelata
sed non diligere aliquem [illegible]
et bonitas divina [illegible]
[illegible] ab aliis [illegible]
[illegible] boni [illegible]
[illegible] potuit esse [illegible]
in actibus [illegible] Ad 2m
dico quod ordo [illegible] est in [illegible]
active et formaliter [illegible]
effective. Sed solet [illegible]
[illegible] dubium illud [illegible]
[illegible] doctrine [illegible]

ca sit ... q ordo caritatis in bonis se-
cundum primum inclinacionem vel imperfecte
io in bonis magis diligitur magis principi-
sed solum ... bonum comunis ...
... ordine istum magis sunt diligendi
quam filii hic in bonis vel ... gra-
sic est quod ho qui habet parentes et ... heres
filiis an ... ordine caritatis debeat
plus diligere ceteris paribus parentes suos
vel filium suum et dicit bonaventura quod
... ordines caritatis ... parentes et hec intelligendum est filiis
... ceteris paribus et motivum suum ... ceteris
beneficia recepimus et regulariter ... quia plura
... a parentibus quam a filiis et ad hoc
facit beatus ambrosius sic inquit alle-
... dicit primo primo
diligendus est deus deinde nos deinde
parentes deinde filii et ... facit ... legis ... vitis
... tum ... ...
... ordine ...
... plus sunt diligendi quam
domestici quam alieni et ...
... quod dicit beatus ambrosius
... canticorum ... ordinavit
... multorum inquid ambrosius
ordinatum quod in primo ...
... primo deus diligendus
... filii ... domestici
... filiis
... alienis

... ad ... amicos ... 2o dicit oppositum ...
... sentencia beati augustini qui ...
... religione sic dicit non sic ho-
... diligendus est ut diligunt ...
... sicut et filii vel ... vel ...
vel affines vel ... ista ...
... primum ... diligendi
dei sed domestici ... ymago
ymago dei ... sit ...
... ista ... motiua ... dili-
gebant quod ho non tenet ...
... aut domesticos ... ceteris paribus
... plus diligere ... ad affectum
et sustinendum ... apostolus ...
... diligamus ...
... lingua ...
... ... dicit ...
dilectionis ... opus ...
... deo quod apostolus ... primi
quod nullus sit ... ibi ...
possit ... qui non
... tolle ibi caritatis ... ordine
ut ... ...
... quod beatus augustinus illa ...
... in primo libro ...
... quod illa ... non ...
... ad aliud ... quod ho ...
... attende ... si ille ...
... sit domesticus vel ...
... non ...
... ad ...

2 ar

bonus medium quanto aliquid est
nobis in tantum intimius et coniunctius tantum
bonum et maius tanto est diligendum amplius
ut sed deus omnis boni consummatus est
nobis intimior quam nos ipsi nobis
ut dicit beatus augustinus in libro
1° confessionum. Item 2° ille bonus confessionum
[illegible] bonum est super omnia diligendum mediatum sed
2° confessionum [illegible] aliquem doctores tenent
[illegible] iacobus quolibet 2° quod 2° arte
[illegible] quolibet [illegible] probabiliter medium
[illegible] Ergo quo necessaria [illegible]
est quod dubitatur an hoc magna inequitas
tulacuntur modica cante constitutus
teneat morte [illegible] propter dicit
beatus Ieronimus quod non in se qui adest
necessitas vel defendendi iusticiam vel
[illegible] veritatem vel qui se offert
oportunitas manifestandi divinam
gloriam ~~[illegible]~~ et edificandi caritatem
ubi talis necessitas non immineret
ut dicit idem talis non est dimittendum
salutem [illegible] si offert se oportunitas
manifestandi divinam gloriam et edi
ficandi caritatem est perfectionis et super
erogacionis sed non est dimittenda
[illegible] Circa 3m advertendum
quod dicitur quidam ut veritatem
ne tamen [illegible] duplex potest esse
inimicorum [illegible] est status [illegible]
inimicicie [illegible] [illegible]
[illegible] petit [illegible]
dicitur iste [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] matheo [illegible]
debita [illegible]
~~[illegible]~~ 26
[illegible]
medela [illegible]

3 articulus

[illegible]

sit longius divini mandati se
extendit ad omnes tempore divinus sit
eius latitudo se extendit ad omnes
omnes personas saltim hic in vita
et non dicit propheta latum mandatum
tuum est. [illegible] primum sit ista quod
inimicia formaliter 2° quod inimiti
non sit diligendi [illegible] sed inimicitia
non [illegible] iustam causam [illegible]
qui [illegible] et caritate inquantum
talis non sit diligendi sed ini
miti formaliter ut inimici mortaliter
si inimicitia non [illegible] iustam causam
talis quod [illegible] et [illegible] sic
sit mortale peccatum inquantum
non est diligendus sed inimicus for
[illegible] ut [illegible] mortal[illegible]
[illegible] quod sit ista inimicia [illegible]
[illegible] inquantum talis sit [illegible]
[illegible] pace sit nobis [illegible]
beatitudinis sit [illegible]
[illegible] salutem sit diligendus
[illegible] diligitur deus [illegible]
quod non excludit [illegible]
inimicus [illegible] sit talis
sit amore [illegible]
[illegible]
[illegible] pluralitate [illegible]
[illegible]
[illegible]

c°. pono illam conclusionem quod si dilectio amici
et dilectio inimici procedunt ex eodem fine
ex equalibus habitu vel habitibus caritatis et similiter
actus eque intensi tunc dilectio inimici
est magis meritoria quam dilectio amici.
Probatur sic quia tunc isti actus duo procedunt ab
equalibus caritatis et sunt eque intensi quorum
unus scilicet dilectio inimici requirit maiorem
conatum non solum ex indispositione ipsius operantis
sed ex difficultate operis tunc ille actus est
meritorius sed ad dilectionem inimici est magis
dicto requiritur maior conatus non solum
ex indispositione operantis sed ex difficultate operis
quia pauciora sunt inclinantia ad illud
opus et plura retrahentia et dixi
notanter dummodo actus sunt eque intensi
quia dilectio inimici posset esse tamen remissa
et dilectio amici intensa [illegible]
[illegible] quam dilectio inimici esset magis meritoria
[illegible] maiorem conatum [illegible] conatus sit
[illegible] non solum ex indispositione operantis sed
[difficu]ltate operis. quia aliis equalibus
[illegible] meretur plus ipse penitens
[illegible] in caritate perfectus [illegible]
[illegible] incipit ut penitens maiorem
[diffi]cultatem rectis [illegible]
[illegible] [illegible] equalis vel [illegible]
[illegible] plus dico quod [illegible]
[illegible] que pertinent ad [illegible]
[illegible] tamen [illegible] diligere
[illegible] est imperf[ect]

homines sed quod videndum est de [illegible]
de quesito. 2° supposito quod caritas semel
habita possit amitti an homo sit [illegible]
ad caritatem possit resurgere in maiori
equali vel minori. 3° an caritas et cetere
virtutes maneant in patria. 4° an deus
diligat equaliter omnia que sunt [illegible]
[illegible] Contra [illegible] ad primum pono duas
conclusiones quarum prima est ista [illegible] homo in quo
fomes peccati non est ligatus ut [illegible]
patet potest caritatem quam habet amittere.
Probatur sic primo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] caritate et in [illegible]
est [illegible] potest caritatem quam habet amittere
sed omnis homo in quo fomes peccati
non est ligatus sit [illegible] esse in [illegible]
sit in gratia dei confirmati ut [illegible]
sit in quo [illegible] in patria et in beata [illegible]
tamen adhuc esset [illegible] homo
[illegible] ad peccandum et [illegible]
[illegible] ad [illegible] tale [illegible] est impossibile
caritatem [illegible] maior [illegible] quia
quanta [illegible] habet aliquis [illegible]
est impossibile est aliam formam [illegible]
possibile [illegible] habet [illegible] forma
[illegible] per illud [illegible] sit
[illegible] homines ad malum [illegible]
[illegible] Et forte [illegible]
[illegible] paulus fuit in gratia confirmatus
[illegible] [illegible] ad romanos
[illegible] [illegible] nos separabit [illegible]
[illegible] fomes [illegible]
[illegible] ligatus tamen ipse dicat
[illegible] in [illegible]
[illegible] fuit
[illegible] sed ipse
est [illegible] 2° [illegible]

sanct

dicit habeo ad usus tue pauca et
caritatem per magis relinquisti || 2a 9o sit
ista | nullus homo nisi fomes pecca-
ti ligatus vel extirpatus huius caritatem
potest carere amittere | p2 | sic quia cum fo-
mes est ligatus vel extirpatus non
est aliqua pronitas vel inclinatio ad
peccatum | sed quia caritas inclinat liberum
arbitrium inclinando ad bonum | 1a ratio
Contra forte dicit quod oportet sequi vir-
go quod primi parentes non potuerunt peccare | non
quia in eis non fuit fomes | Contra
sed in eis non fuit caritas | 1a ratio | Contra

29 ar b

tu ad 2m articulum doctores sunt divisi |
bonaventura dicit quod possibile est hominem
aliquando cadentem resurgentem resurgere
in caritate equali et probat ipse auctoritatibus
veteris et novi testamenti | primo per illud
quod habetur malachie 3o ubi dicitur placebit
deo sacrificium iude et ierusalem sicut dies
seculi et sicut anni antiqui super quo sic
dicit glossa quomodo in principio placuerunt ita
post peccatum placere ceperunt | Item glossa super
illo levitici 6o | habetur est hostia pro delicto
sic dicit | eque placet deo victus misericordiam
et digna penitentia peccatorum | que restituit
in gradum pristinum | 2 potest homo re-
surgere in maiori caritate vel equali | patet et habetur novo
testamento primo per illud quod ad romanos
sic dicit | ubi habundavit delictum
superhabundavit gratia | 2 luce 15. dicit [illegible]
prodigo | cito proferte ei stolam primam [illegible]
glossa | pristine dignitati filium restituit |
Item per rationem sic | quia cum gratia infu-
sa diminuitur peccatum | per 2 [illegible]
prestat infusioni gratie impedimentum | 2 non
est aliud quod impediat [illegible]
impediunt qui possit homo resurgere in maiori
equali | 1a ratio | Contra 2m [illegible] sit [illegible]
hominis resurgere [illegible] maiori [illegible]
doctores [illegible] dicunt post peccatum [illegible]
minori [illegible]
[illegible] resurgere [illegible]
3a sit [illegible] possibile est hominem [illegible]
resurgere in maiori [illegible]
[illegible] dei aliqua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] potest [illegible]
[illegible]

non tamen sanctus doctor dicit quod homo
inequali vel in maiori caritate resur-
gat | 1a potest resurgere in minori | Con-
tra adhuc est dubium quid regu-
lariter fiat et 2m legem communem | dico
pono quod licet gratia ista conculcata et
lege communi lapsus in peccatum re-
surgens per gratiam resurgit in caritate
maiori quam fuit illa et aliqua ce-
cidit vel equali | p2 sic | primo per illud
quod habetur Ezechielis 18o ubi dicitur
si impius egerit penitentiam | omnium
iniquitatum eius quas operatus est
non recordabor | sed hoc non potest intelli-
gi de oblivione quantum ad iustitiam
sed quantum ad penam infligendam | sed
deus non solum punit peccatum
mali sed et remunerat bonum | sed quia
deus non recordatur illorum peccatorum
pena eterna | et quia diminutio
facit ad diminutionem premii [illegible]
et ita ad augmentum et cetera | 1a
resurgit in caritate maiori [illegible]
li | Item per ista que facit [illegible]
glossa | super illo ad romanos 8o [illegible]
diligentibus deum omnia cooperantur
in bonum dicit glossa | et cum [illegible]
peccatum | sed hoc non est nisi homo [illegible]
gens in equali vel maiori caritate
1a ratio | Item facit illud super illo
genesis primo | et factum est vespere et
mane dies unus dicit glossa [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] resurgit | sed [illegible]
[illegible]
Contra [illegible] 3m [illegible] ponit 39 ar
[illegible] primo est [illegible]
[illegible]
[illegible]

fuerit corrumpitur vel actus eius

imperfecta, probatur sic: quia sicut se habet desperatio ad dampnatos, sic spes ad salvandos; sed desperatio manet in dampnatis, ergo etc. 2º sic forma corruptionis [illegible] contrarii sicut et spei. 3ª questio, caritas non solum quo ad habitum sed etiam quo ad exercitium actus manet imperfecta, patet per apostolum primo ad Corinthios 13º ubi dicit caritas nunquam excidit. Item in statu perfectissimo decet non deficere perfectissimam virtutem et excellentissimam. 4ª questio, etiam habitus scientiarum acquisitarum manet imperfectus, probatur quia nulla habitus repugnat [illegible] cum statu patrie, eo quod ista non [illegible] et [illegible] geometrie. Item Christus [illegible] habitus scientiarum competentem statum [illegible]. Item Augustinus cognoscent aliqua [illegible] generare [illegible] Item alius sequitur [illegible] reputanda in bono [illegible]

[illegible] deus diligit omnes [illegible] quia omnia agit propter [illegible] bonitatem [illegible] deus ab eterno dilexit [illegible] quia eligit nos ante mundi [illegible] ab eterno voluit [illegible] dilexit [illegible]

[illegible]

amor [illegible]

Circa d[istinctionem] 33 [illegible] tertii sententiarum

[illegible]

Sed vita activa non erit in patria, ut dicit beatus Augustinus [illegible] 1º etc. [illegible] in patria [illegible] quod est virtus ad alterum, manet [illegible] fortitudo [illegible] vertit [illegible] patet [illegible] ubi [illegible] est [illegible] moralis. Circa [illegible] de virtutibus moralibus [illegible] in speciali de virtute cardinali [illegible] 3º

Circa primum videndum est primo de virtutibus moralibus in [illegible] 2º videndum est utrum [illegible] virtutes morales acquisite sint [illegible] virtutes [illegible] infuse [illegible] sub [illegible] appetitus sensitivus [illegible] appetitus [illegible]

[illegible]

hoc eque sufficienter posset probari
carentibus usu rationis alias esset omnino frustra
probatur minor quia ad hoc virtutes sunt
hominibus necessarie ut suos debitos fines
consequantur sed duplex est finis scilicet
naturalis et supernaturalis ad consequendum finem
naturalem sufficit virtus moralis sive sit
acquisita sive sit infusa ergo non oportet sic duos
poni in eodem homine ad consequendum autem
finem supernaturalem sufficiunt virtutes theologice
cum donis spiritus sancti que supernaturaliter
infunduntur ergo etc. Secundo arguit ille doc
tor sic theologice virtutes cum essent eiusdem
speciei et essent maiores sub eodem contentum
virtutis in modo ergo etc. Sed oppositum tenent
solempnes doctores qui ad cuius probationem
arguunt sic primo quandocumque aliquis actus
elicitur ab aliqua potentia oportet principium illius actus
esse in illa potentia sed actus meritorius elicitur
a potentia sensitiva puta actus fortitudinis
a fortitudine ab irascibili et actus temperantie
a concupiscibili ergo cum virtus
moralis acquisita non sufficiat ad
hoc quod actus eius sit meritorius in illis
potentiis poni virtutes morales in
fusas cum sint principium huiusmodi
actuum inquantum sunt meritorii etc.
Secundo sic sapientie 8° dicitur de sapientia
mensura sobrietatem sobrietatem et prudentiam
docet iustitiam et virtutem quibus nichil
utilius est in vita hominibus [illegible]
[illegible] infunduntur [illegible]
[illegible] esse continens [illegible]
[illegible] infundit [illegible]
tales virtutes [illegible]
[illegible] sapientie [illegible]
[illegible] continens [illegible]
Secundo arguitur [illegible]
[illegible] virtutes morales infusas [illegible]
possimus [illegible]
[illegible]

[illegible]

ezechielis i etc. Tertio sic ad hoc quod
temperantia acquisita ordinetur in ultimum
finem indiget virtute dirigente scilicet
prudentia sed ad hoc non sufficit prudentia
acquisita quia illa solum dirigit in fi
nem naturalem ergo oportet prudentiam acquisitam
ordinari per prudentiam infusam que taliter
dirigat ut virtutes morales ordi
nentur in finem supernaturalem. Quarto sic
si actus virtutis acquisite est merito
rius per virtutem moralem infusam vir
tute virtualiter continetur caritate
sunt et meritorii per rationem actus
spei acquisite vel fidei acquisite
possent esse meritorii sine spe infusa
et sine fide infusa [illegible]
sicut in baptismo infunduntur parvulis
simul omnes virtutes morales
ut vult dictum quedam nova [illegible]
et in illo unico per baptismum [illegible]
acquirunt morales virtutes [illegible]
in talibus erunt similiter virtutes
morales acquisite et infuse
Sed hic ad primum istorum dicitur
omnis actus ex hoc tamen [illegible]
inquantum procedunt a voluntate [illegible]
tate informata et ergo actus [illegible]
vel concupiscibilis [illegible] potentie
non sunt meritorii nisi inquantum
a voluntate caritate informata
sunt [illegible] dicitur quod
sapientia [illegible] doctoribus et aucto
ritas illa potest intelligi de [illegible]
[illegible]
Ad [illegible]
[illegible]

apostolus ad galatas 5°. quod fructus
autem spiritus est caritas gaudium pax
patientia et cetera ubi in dicto loco nominat
castitatem et plura et potest dici ad pre-
dictum quia apostolus ibidem computat
12 12° fructum nominat continentiam ad
quartum dico quod pro dicendo sufficit fides

Nota

quia de lege ordinata caritas non
ordinatur sine fide et spe ad 2m potest
dici quod si moveretur iste virtutes in-
fuse tunc non acquireret alie sed ille
[illegible] frequentatione stabiliuntur si
non perduntur tunc postea possunt alie
acquiri sed alie non infunduntur et ...
[illegible] sunt simul in eadem virtutes
morales acquisite et infuse ...
[illegible] sit ipsa ponendo quod ...
[illegible] sit virtus moralis virtus
[illegible] et in alio acquisita sic temperantia
[illegible] virtutes sunt eiusdem speciei quod sit
[illegible] morales quoniam sunt et idem
[illegible] obiectum et quorum actus sunt eiusdem
[illegible] non differunt specie sed ita ... temperantie
[illegible] sit ... in ... malis ... et ...
[illegible] non differunt et in specie
[illegible] sunt aliquo modo ... sic
[illegible] ista virtus acquisita et ...
[illegible] differunt ... specie ...
[illegible] contrarium tenet ...
[illegible] quam tenet ...
[illegible]

[illegible]

virtutes

et in processu huius questionis dicebatur
sic quod singulis naturalibus virtutibus cum adiecti-
ficandis potentias anime quantum obliquitate
et ad bonum quantum difficultate virtutes
cum faciunt potentias rectam et vigorosam
sic et quoniam contingit bonum ordinari
ad deum et ad proximum et ad se ipsum
et in hiis potest obliquari et impediri
homo cum quod non solum indiget habitibus
ipsum vigorantibus et rectificantibus
prout dicebatur tendit in deum ... indi-
get habitibus virtutum theologicarum et indiget
habitibus ipsum regulantibus prout ordinatur
ad se et ad proximum et tales sunt habitus
virtutum cardinalium unde sic potest patet
precepta prime tabule que dicebantur
ordinant in deum oportunum fuit po-
sse et ad proximum et in nobis cum ... virtu-
tes non solum theologicas que ad tunc implebant
precepta prime tabule sed
cardinales pro preceptis secunde tabule
ad 2m quoniam dicit virtutes cardinales
sunt admirabiliter distincte per contrariis
vitiis et oppositis eis opponitur ...
cardinales ... sic quia omnis virtus
cardinalis ... actus
... proximi ...
... huius prime ... sui ...
... et ... potentias
... rationalis sic est
... concupiscibilis sic est temperantia
... irascibilis sic cum fortitudo
... respectu proximi sic
... sufficientie
[illegible]

[illegible]

39 ar 19 iustitia et fortitudine et patet per glosam
super genesim in 2° capitulo de quo [illegible] et
presentia qui specialem libellum scripsit
de quatuor istis virtutibus cardinalibus. Circa
tamen ad quartum articulum pono quod ista quod virtu-
tes morales manebunt in patria patet
sic, omne quod est ad ornatum anime hic manebit
in patria, sed virtutes morales sunt ad
ornatum anime eo quod sunt habitus perfectivi
eius etc. Item patet hoc quia [illegible] et [illegible]
sic cuius allegat in textu quod virtutes
iste cardinales excellentius non
manebunt in patria quam hic in via
et non in patria non tollentur sed perficientur.
Aliqui tamen doctores distinguunt
de virtutibus cardinalibus quo ad tamen
articulum dicentes quod virtutes cardinales
sunt duplices, quedam acquisite per actus
frequentatos, alie infuse, et de acquisitis
dicunt quod non manebunt in patria et ex
ista causa, quia iste ordinant animam quo
ad civilitatem mundanam, non cessante
huius dicta civilitate cessabit et ipse. Sed
infuse cardinales virtutes ordinant
homines in civilitate in patria et ideo iste
manebunt. Sed ut hoc [illegible] articulus sic
virtutes cardinales acquisite ordinant homines
actibus meritoriis, [illegible] in vi-
ta non minus quam infuse, et ordi-
nant homines in civilitate superna et
ex ista causa concedunt manere in-
fuse, concedere etiam manere et ipse acquisite.
Ad articulum primum dico concedendo quod virtutes
cardinales in [illegible] ordinant [illegible]
activam, salvi hic in via [illegible]
patria circa ad [illegible] ornatum etc.
ad perfectionem usu ut [illegible]
Circa [illegible] et 3 [illegible]

Circa dominum 38 et 39 Circa dona spiritus sancti [illegible] respiciat
vitam activam quam contemplativam [illegible]
[illegible] dona [illegible]
[illegible] activam et [illegible]
contemplativam [illegible]
tamen duo dona [illegible]
ad vitam contemplativam [illegible]
intellectum [illegible]
plativa [illegible] excellentior [illegible]

et dona spiritus sancti magis eam respi-
ciunt activam patet per illud quod dicitur Luce 10 capitulo
Maria optimam partem elegit etc. Circa
huius questionis solutionem videndum est de quatuor:
primo de donis in se, 2° de donis in
comparatione ad virtutes et fructus et beatitudines, 3°
de questione. Circa [illegible] an vita contemplativa sit
excellentior quam vita activa. Circa
tamen ad primum primo notandum quod [illegible]
septem sunt dona spiritus sancti patet
per illud quod dicitur Ysaie xi: egredietur
virga de radice etc. et requiescent
super eum spiritus domini, spiritus sapientie et intellectus,
spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientie et
pietatis et replebit spiritus timoris domini.
Item patet hoc per glosam Gregorii super Iob
ubi per septem filios Iob beatus Gregorius in-
telligit septem dona. Item de super illud
Ysaie 3° apprehendent septem mu-
lieres virum unum etc. glosa [illegible]
dona et non plura et [illegible]
tamen sunt dona ad [illegible]
ut dicunt quidam doctores [illegible]
sunt tamen septem sed tres theo[illegible]
et quatuor cardinales in [illegible] sed [illegible]
doctores diversi assignant diversi[illegible]
tatem Bonaventura et dicit quod [illegible]
[illegible] modum assignat [illegible]
[illegible] sancti Thome ut quo[illegible]
iste apparuit magis pertinens [illegible]
in operatione [illegible]
[illegible]

impedit / aut [illegible] in quo consistit
et habet. Datur donum scientie / aut perspi-
citatis in agendis et hoc est donum consilii
[illegible] in [illegible] et hoc
datur donum intellectus / patet in quo de actibus [illegible]
rationis istorum donorum diffuse [illegible] bo-
nav. et [illegible] / aliqui [illegible] doctores po-
nunt sufficientiam donorum [illegible] virtu-
tes [illegible] ut ait [illegible] super Job dona dan-
tur in adiutorium virtutum isto modo [illegible]
theologice / [illegible] cardinales / sic [illegible] septem dona
in adiutorium istarum virtutum / sic sapientia in
adiutorium caritatis / intellectus in adiutorium
[illegible] timor in adiutorium spei omnia [illegible]
[illegible] / quedam [illegible] dona in adiutorium
[illegible] cardinalium / ut pietas in ad-
[illegible] iustitie / scientia temperantie / forti-
[illegible] consilium prudentie / [illegible] dicunt
[illegible] dona ista manebunt in patria
[illegible] primo de sapientia / [illegible] ut dicit
[illegible] quod stultitiam instituit
sapientiam [illegible] instituit [illegible]
[illegible] non erit [illegible]
[illegible] inquantum est donum
[illegible] / [illegible]
[illegible] in patria [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] in
[illegible] dubitatur / [illegible]
[illegible] reddit [illegible]

manebit in patria / ut super probatum
[illegible] / [illegible] patet quod [illegible]
[illegible] / quod dicit / [illegible] patria
[illegible] sapientie [illegible] / septem spe-
cialium virtutum et septem donorum / [illegible]
[illegible] in quo [illegible] ista quodque
quod donorum spiritus sancti / quedam pertinent ad
[illegible] active vite / quedam ad [illegible]
contemplative / [illegible]
[illegible] dona ad contemplationem pertinentia
manebunt / [illegible] ad [illegible]
[illegible] obitum / [illegible] ad finem / [illegible]
[illegible] / [illegible]
in patria [illegible] non [illegible] vita activa / [illegible]
dona ad vitam activam pertinentia
non manebunt quo ad actus / [illegible]
[illegible] in [illegible] sine obitu
[illegible] manebunt [illegible] ad actus / quod habent
[illegible] de primo acquisito / [illegible]
[illegible] donum / ad [illegible] in [illegible] dicitur
sit [illegible] sapientiam
[illegible] / [illegible]
[illegible] est donum [illegible]
[illegible] in [illegible] / [illegible]
donum sapientie [illegible] non fuit [illegible]
[illegible] / [illegible] est donum sapientie
[illegible] ad deum contemplandum sapiens
[illegible] / [illegible] posset [illegible]
[illegible] doctor / [illegible]
[illegible] cognoscere in [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

prima

ille actus in prima manebit. Ad 2m dicendum
quod ille actus fiet perfectius cum videbit bo
norum et malorum communionem. Sed in patria illo
modo actus fiet cum in considerando bonum
et ille manebit in patria. Ad 3m dicendum quod
iste actus pietatis habet in via. Sed dulce
do et qui affectio ad proximum quia gaudet
de gaudio proximi erit actus eius in
patria. Ad 4m dico quod in patria manebit
actus timoris reverencialis et ille non est
ad vitandum malum ut patet ex dictis
magistri in libro. Circa articulum ad 2m
de donis in comparacione ad virtutes fue
runt due opiniones doctorum quibus
dicentibus quod vere et donum non distin
guitur sed sola gracia a virtute et isti dicunt quod ide
litas dicit virtus et donum virtus inquan
tum comparatur ad suum effectum sed donum in
quantum comparatur ad causam suam sicut de
o. Contrarium alii dicunt quod non sufficit
hoc sed ut dicunt virtutes a do
nis. Sed isti sunt divisi in assignando
causam. Quidam dicunt quod virtutes et
dona distinguntur penes terminum ad
quem quia ut dicunt virtutes sunt ad
bene operandum dona ad resistendum
temptacionibus. Alii dicunt quod virtutes et
a donis penes terminum a quo quia ut
isti virtutes purgant a viciis
in aliquibus viciorum. Alii
quod distinguit virtutes a donis pe
nes terminum a quo et penes ter
quia dicunt isti quod virtutes
bene operandum propositum sed
de exemplo eius ... Contra istas
opiniones supra...
virtutes divi...
nis sed ...
Job. ...
primo ...

cum septem donis. Item ... ... 2o Virtutes
et dona non sic distinguuntur penes terminum
ad quem quod prime virtutes sunt ad bene
operandum et dona ad resistendum probatur
quia virtutes sunt ad operandum et resistendum
ut manifeste patet de virtute caritatis ... Ba
1 Cor. Apostolus dicit de virtute fidei re
sistite fortiter in fide et ... gratia
sit iste virtutes non distinguuntur a donis
penes terminum a quo sic quod virtutes habeant
purgare a viciis sed dona a sequelis
viciorum. Probatur sic quia propria actionibus
... purgant a sequelis viciorum
eo quod sunt consimiles opera apostolus et
aptis perfectionibus ... 2o Ba ... 2o Vir
tutes non distinguuntur a donis sic quod vir...
sunt ad bene operandum propositum sed ...
ad practicandum ex exemplo. Probatur sic ...
caritas maxime habet ...
et cum ipsa est virtus theologica ...
est super ... habet dona ...
... pietas sanctitatem et consil...
ordinant ad agendum quam ...
dum int manifestum ... Co...
ad ... ... articulum ...
titum et donorum ad fructu...
dicunt doctores communiter quod ...
virtutes dona beatitudines ...
dicunt ad invicem et ...
... quod ... virtutes

29 ar 19

3 ar 19

... dictus actus fit in ... [illegible]

marthe et marie luce 10 ca° ut d°
venerabilis beda et fulr sed p[illegible] super
michel gen 21 c° .4. p[ri]ma fuit ca p[illegible]
sp[iritu]s sci dona i in[tell]ec[tu] ptinet ad vitam
activam et ad vitam g[con]teplativam p[illegible] sic q[uod]
ad g[con]teplativam ptinet i[n]tel[lec]te tu[m] h[ab]et
dona sc[ilicet] sapia et i[n]tellectus s[ed] ad activam
i[n]tel[lec]te ptinet cetera q[ui]nq[ue] sc[ilicet] sci[enti]a
g[con]silium pietas fortitudo et t[imor] ut colli
g[itur] [illegible] in p[ri]mo ar[ticulo] l[ibri] et d[icitur]
q[ui]o st[illegible] dona sp[iritu]s sancti magis r[es]p[ici]
unt vita[m] g[con]teplativam q[ua]m activam
p[ro]b[atur] sic q[uia] q[ui]nq[ue] dona respiciunt activam
vita[m] respiciunt in ordine ad g[con]templativam
[illegible] et pillud [illegible] colligi[tur]
[illegible] q[ui]nq[ue] [illegible] ad
[illegible] ista dona sp[iritu]s sancti p[ri]ncipali[ter]
[illegible] respiciunt illa vitam [illegible] manebit
[illegible] [illegible] [illegible] Et materia
[illegible] pono ista q[uaesti]o[ne]s q[ua] certis p[ro]b[atur]
[illegible] beato vita g[con]templativa
[illegible] p[ro]b[atur] sic q[uia] quanto virtus
[illegible] celestis e[st] [illegible] tanto ceteris
[illegible] excellencior s[ed] sic e[st] de vita
[illegible] de vita g[con]teplativa i[n]
[illegible] g[con]teplativa [illegible]
[illegible] aliq[ui] i[n]tel[lec]te eo q[uod] [illegible]
[illegible] dei [illegible] et [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] excellencior [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] q[ui] [illegible] in activam vita[m]
[illegible] ad g[con]templa[tiva]m [illegible]
[illegible]

Circa d[i]c[tu]m decimum septimum sequitur

Utrum virtutes morales sint connexe — d° 36^a
quare q[uod] sic ar[guitur] auctoritate ph[ilosoph]i 6° ethicorum
et sunt libri ubi dicit q[uod] [illegible] e[st] [illegible] me
virtutes nales [illegible] morales sic una virtu
[illegible] in aliquo fu[illegible] s[ed] virtu
tes morales [illegible] q[ui]bus simpl[ic]it[er] quis
bonus dicitur n[on] g[con]tingit ess[e] d[icit] ph[ilosoph]us
simul c[um] p[ro]ducere [illegible] [illegible] virtutes
[illegible] aug[ustinus] [illegible] Opp[ositu]m ar[guitur] sic [illegible]
Jeronim[us] sic dicit n[on] e[st] [illegible] ad
[illegible] q[uod] q[ui] in quadam ep[isto]la ad
[illegible] sed [illegible] [illegible] o[mn]es [illegible] sete
virtute [illegible] [illegible] q[ui] h[ab]et [illegible]
[illegible] q[uod] omnes [illegible] sentencia ista [illegible]
q[uod] [illegible] dicit e[st] [illegible]
[illegible] Circa huius q[uaesti]o[n]is solucione[m]
[illegible] p[ri]mo an virtutes morales
[illegible] ph[ilosoph]i [illegible] sint adinvice[m]
g[con]nexe 2° an virtutes [illegible] sint
[illegible] 3° utrum dona sint g[con]nexa
4° an vicia et p[ecca]ta sint g[con]nexa
Quantum ad primum fuerunt 3° opiniones — ar^9 9^m
[illegible] fuit stoicor[um] q[ui] posuerunt [illegible]
[illegible] virt[utes] [illegible] in medium [illegible]
[illegible] hec posuerunt q[uod] virtus [illegible]
sapiente sapiente aut [illegible] in
[illegible] n[on] credit [illegible] et [illegible]
[illegible] posuerunt virtutes [illegible]
[illegible] g[con]nexas [illegible] q[ui] h[ab]eret una[m]
[illegible] h[ab]eret omnes hec opiniones
[illegible] aug[ustinus] et [illegible]
[illegible] virtutes morales [illegible]
[illegible] i passibilitates et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a opinione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

plus (?)

amiseris | volumus quod dicere potius supellec-
tilem tuam esse salvam sed amicum
de virtutibus tuis amiseris nullam te
habere nescis ut confitearis | Secunda opinio
adhuc aliorum [illegible] quod virtutes morales
non sunt connexe sed quod una possit haberi sine
alia et ista opinio probatur multis | quia aliqui
sunt casti nec continentes qui non sunt libera-
les | Tertia opinio ponit quod virtutes secundum
statum perfectum sunt connexe quia nullus potest perfecte
perfecte habere unam nisi habeat omnes | et
hoc probat ista opinio sic | quia si aliquis
est liberalis et [illegible] ubi oportet
actum liberalitatis operari et pati mala
pena [illegible] | iste sicut caret fortitudine
non daret | igitur non esset perfecte liberalis
tunc dicit ista opinio | quod secundum statum imperfectum
virtutes non sunt connexe | sed una possit
haberi sine alia | Comparatis istis opinionibus
ut intelligatur possit aliquis [illegible] quas
reputo probabiles [illegible] | ego primo
distinguo sic | quod est loqui de virtutibus
moralibus dupliciter vel loquendo quantum
ad comparationem vel quantum ad perfectionem | secundum hanc
[illegible] sit prima conclusio ista | quod loquendo de
virtutibus secundum comparationem | sic nulla est que
[illegible] sit | quod cuilibet virtuti actus apparet (?)
potest cuilibet virtuti in quo nulla [illegible] probatur sic
quia si aliquis est fortis secundum virtutem fortitudinis
[illegible] dicit terribilia [illegible]
ea [illegible] ubi [illegible]
dat ubi [illegible] dat quando [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
sicut potest [illegible] et alias virtutes
quas [illegible]
intelligant quod [illegible]
quodcumque virtutum [illegible]
[illegible]

ut

theologie (?) | sed actus [illegible] sunt quasi incomparabiles in materia (?)
[illegible] | [illegible] est denuntiatio (?)
[illegible] secundo et tertio ethicorum | qui dicit quod vere sicut
sicut ex actibus cytharizandi frequentatis fiunt
cytharizatores et ex actibus edificandi fiunt edi-
ficatores | sic operantes iusta fiunt iusti
et operantes temperata fiunt temperati | Secunda probatur
quia [illegible] augustinus [illegible]
quod quelibet virtus et moralis potest acquiri
et haberi sine [illegible] latitudine quantitative
intensive aliquot quod acquiruntur vel habeat
alia | probatur sic quia loquendo de virtutibus moralibus
quantum ad comparationem [illegible] una potest acquiri
et haberi sine alia [illegible] contracta [illegible] potest
actus eius frequentari [illegible] virtus [illegible]
quod [illegible] et salvet ut [illegible]
[illegible] secundo ethicorum [illegible]
[illegible] quod virtus [illegible]
secundum statum perfectum potest acquiri et haberi
alia | probatur quia potest acquiri et haberi [illegible]
latitudine quantitative intensive [illegible]
habet quod habeat vel acquirat [illegible]
[illegible] statum virtutis [illegible]
[illegible] et [illegible]
passiones [illegible] virtutes et
[illegible] | Et probatur
[illegible] tertia opinio que ponit
secundum [illegible] perfectum sunt connexe [illegible]
quia nullus potest perfecte habere [illegible]
nisi habeat omnes | [illegible]
[illegible] est liberalis [illegible]

129a

permitto primo quod virtus gratuita est qua quis deo (?) est gratus ut est caritas [illegible] fides caritate informata [illegible] spes [illegible] liberalitas caritate informata [illegible] quia [illegible] formata virtute [illegible] deo grati [illegible] distinguo quod virtutes gratuite sunt [illegible] non utiles ad salutem [illegible] ad salutem et congrue [illegible] statum [illegible] [illegible] pena duas [illegible] quarum prima sit ista virtutes gratuite semper ad salutem [illegible] quodcumque [illegible] nec sine fide nec sine spe [illegible] formatis [illegible] salutem [illegible] [illegible] 16 [illegible] [illegible] sit [illegible] si una [illegible] rupta fuerit [illegible] si una virtus [illegible] [illegible]

[illegible]

sumus est deus [illegible] iste est effectus sapiencie [illegible] in [illegible] caritate [illegible] originarie [illegible] originata sunt [illegible] in [illegible] [illegible] sit ista bona spiritus sancti quantum ad [illegible] [illegible] obtinemus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] glosa super [illegible] mathei [illegible] que dicit [illegible] in [illegible] est ut [illegible] petri [illegible] [illegible] [illegible] apostolus prima [illegible] sapiencie [illegible] prima [illegible] artic[ulus] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

sunt ad iubere quesita ... e q no pz
qr ad pctm duo reqrit actio et quo ... si
uno istorum in potestate e aliquo modo quia ...
et in actu no ut dicunt quidam ... tertio
... Ad 3os p'ule dico q plures no sunt
illius inesto intentionis ... virtutes sunt
quae quia ... debemus ... qua
libera sz ut q sunt quae in prudentia
sit in p'mo in dictamine de actibus ... virtutem
ex quibus ... et sic pz liber quia in ea
procedunt de virtutibus ... qr dicitur
q i uno e malus ... uni genus
... no alterius sit aut no e de inob
... quia in actus omnes ... regu
lavit operari ... sic ... dicitur
3a et 3b. Queritur ... etc

Utrum omne medium sit quod dei prec
tum q sit qr illud ... homines dam
nabunt ... e q dei preceptum ... non
medii homines dampnabuntur ... et d
q d ... omnes qui loquuntur
medio ... sit ... e quod dei p
ceptum hoc e mortale peccatum sz aliquod
medium no e mortale peccatum ut de
... allegat in textu
medium ... in egipto
peccatum veniale ... Circa solu
... videtur e de ... primo
an precepta decalogi sint de
... ut patet ... an precepta
logi obligent ad opera ...
... preceptorum ... sunt 10
... omne medium sit
bit ad ... Circa
... duas quaestiones ...
q precepta decal...
... naturali ...
omnes ...
e phi...
singul...

bona qr in precepto ... 10 sunt in precepto
qr bona ... e satis sufficiens quo
ad mala ... et positiva ... Ex ista ...
sit ... in decalogo prohibet vel pre
cipit ... sint bona vel mala ...
... primo et 3o patet ... pz de omnibus
... 3o mandato de quo in ...
q sit positiva ... Ex ista ...
q privilegia decalogi fuit in monte
synay de quo legitur exodi 20o / non
... obligatio sit quia
... homines non fuissent obligati ...
... naturalis obligat ob ... po
... Sed 2o ... q in precepto
decalogi papa no potest dispensare
quia precepta decalogi sit sunt de
lege naturali q semper ... semper allegat
obligant ut pz ... et omnes d
... 2o quod sit ista precepta
logi quia ... explicatio
ad legem scripta pz qr ...
fuissent privilegiata eo q ...
... applicabuntur
... ut ...
... circa hoc dubitatur
... obligatio preceptorum
... lege ... hoc ...
precepta ... fuerunt ...
tabulis lapideis q a
legis ... 2o queritur circa
quae ... in ...
... ubi leg ...

p'ma ar'9

Unus ... de lege naturali ... qr precepta decalogi

[illegible] non in [illegible] declara-
quia [illegible] potuit ea scilicet ut
sic autem non est de iudicialibus et sermo-
nalibus et ceremonialibus que opor-
tebat ipsos declarare prophetas et sacer-
ar[illegible] dotes. ¶ Circa tertium articulum sunt tres
opiniones. Prima ponit quod bona ventura
[illegible] prima [illegible] articulo precepta
decalogi obligant ad opera formata
tam quantum ad precepta affirmativa quam
non quantum ad precepta negativa. || Secunda
sunt quod precepta negativa et motivum
[illegible] obligant semper
semper tamen non obligant ad semper sed
loco et tempore. Propter quod dixerunt isti quod ma-
teria decalogi obligat hominem ad opera
[illegible] pro eo tempore quo est necessarium quod tunc sed
[illegible] decimi mora [illegible]
[illegible] uti gratia accepta. 2a opinio
precepta decalogi non obligant nisi
bona in genere et motivum [illegible]
[illegible] quia opera formata sunt supra
[illegible] et cognitionis [illegible]
[illegible] ad talia non obligant
decalogi quia si aliquis
[illegible] puteos suos [illegible] peccato
[illegible] a precepti obligatione [illegible]
[illegible] tamen [illegible] Sed quia op-
[illegible] quod videtur obligare ad
[illegible]
[illegible] in [illegible]

intentionis iuste quod iustum est [illegible]
qua lege colligitur quod legislator non
semper precipit iustitiam in facto sed et in modo
operis; operis autem quod iustum est in facto et in
modo est opus formatum, igitur etc. || Item omnia
precepta decalogi reducuntur ad duo
precepta caritatis, igitur omnia mandata tene-
mur adimplere ex caritate. Tertio sic: obiectio
Christi Matthei 19: Si vis ad vitam ingredi
serva mandata; sed ad vitam non ingreditur
nisi per caritatem [illegible]. ¶ Sed dicendum
solvendo istam quod [illegible] ad vitam ingredi
servare debes mandata [illegible]
[illegible] adolescenti
[illegible] et insufficienti quod [illegible]
requirebat a domino Matthei 19 quid
bone quid boni faciam ut habeam vi-
tam eternam, et dominus [illegible] ut
vis ad vitam ingredi serva mandata. Et
respondit quod non homicidium facies, non
adulterabis, non facies furtum [illegible]
[illegible] ad precepta [illegible]
[illegible] opiniones [illegible] sit precepta [illegible]
non intelligunt [illegible]
[illegible] quia tunc [illegible]
impleret omnia precepta [illegible]
[illegible] quod intelligunt aliquod [illegible]
[illegible] ad finem ut non [illegible]
[illegible] voluit non ledi
[illegible] ¶ ad motivum
[illegible] opiniones [illegible] quod precepta
[illegible] obligant et ad [illegible]
[illegible] tenetur [illegible]
[illegible] in actu vel in habitu [illegible]
[illegible] si valet
[illegible] obligari ad [illegible]
[illegible]

39 artic[ulus]

tradita filiis israel exodi 20° quorum sufficientiam
potest induci vox personarum et declarationem
quia ut ait Crisostomus omelia quadam super
illo iohannis quod quis praecipit in sola
caritate solidatur in qua consistunt omnia
quia tenemur diligere deum et proximum
tum in decem preceptis sit declaratum
quia illud quod 1um quod tenemur super omnia
diligere debemus adorare et nomen
eius in vanum non nominare et sibi quolibet
tempore mentem devotione vacare ut in
primo veneremur dei potentiam seu maie-
statem que est appropriatum patri In 2o dei
sapientiam seu veritatem que est appropriatum filii
In 3o dei clementiam seu bonitatem
que est appropriatum spiritui sancti [illegible]
unus solus deus adoratur quod est primum
preceptum quantum ad 2um nomen dei in vanum
non invocat quod est 2um preceptum quantum ad 3um
sabbatum sanctificent quod est 3um preceptum
[illegible] dilectione proximi assignantur
alia septem praecepta [illegible] ei que di-
ligere debemus ut nos ipsos sed
proximo obligamur ad duo ad bene
ad benefaciendum et ad non nocendum
[illegible] primo debemus quantum ad datum bo-
norum patrem [illegible] quod secundum [illegible] be-
neficentia ad omnes placentem et tempore [illegible]
proximi ad ulterius [illegible] post se
inordinatum concubitum [illegible]
assignantur alia septem precepta
proximum [illegible] quibus ledi [illegible] tempore
et corde opere tempore quia vel
[illegible] venit quantum preceptum
dicens vel in persona [illegible]
vel in alia committitur [illegible]
preceptum non [illegible]
[illegible]
[illegible]
preceptum [illegible]
[illegible] testamentum [illegible]
[illegible] aut [illegible]

autem scriptum sit et aliquantulum persuasi-
na declaratione tum iam sunt precepta [illegible]
[illegible] tamen satis dubitatum de ordine
istorum preceptorum per quantum ad duas
tabularum et de quo sunt diverse
opiniones doctorum ut iste Josephus
fidelissimus ystoriographus dicit quod
cum due tabule in quarum una
fuerunt quinque precepta et in reliqua
similiter quinque scripta [illegible] Augustinus dicit
quod in prima tabula fuerunt prima
tria que pertinent ad deum et in 2a cetera
scilicet reliqua que pertinent ad proximum Ori-
genes non quantum fuisse in una tabu-
la et septem in reliqua quam diuse
[illegible] tullens et gardans [illegible]
[illegible] quod Josephus loquitur
[illegible] ordine vel geste penes
tabulam quia ad litteram fuerunt
[illegible] precepta in [illegible] tabula [illegible]
Origenes loquitur [illegible]
vi gerede [illegible] sit [illegible]
deo quod proximo sic appel[illegible]
principalis tabula 2um
originem illam in qua po[illegible]
quibus [illegible] ordinantur
et 2a [illegible] tabula [illegible]
precepta quibus ordinantur [illegible]
proximum Origenes [illegible]
precepta ad deum pertinentia [illegible]
[illegible] continuit [illegible]

idolatria convenit in una re s. modo
utrumque prohibeo quia unus est deus. Non illud: non
non habebis deos alienos. Nec facias
tibi sculptile sive unam imaginem s. facias
ut dum adorabis. Sed ultima duo
precepta 2e tabule
conveniunt tamen conveniunt. Quamvis sit de
duo precepta contra quod convenit sive
forte cum quod unum est contra bonum delectabile
et reliquum contra bonum utile. Sunt ista
precepta prime tabule que nos ordinant
in deum et r. 2e tabule que nos ordi-
nat in proximum. ¶ Circa octavum
questionem videndum est primo quid sit menda-
cium. Dicit prosequens mentiendum est
ad quesitum. Circa ad primum dicitur
et cum augustinus in libro contra menda-
cium qui diffiniendo sic dicit: men-
dacium est falsa vocis significatio cum intentione
fallendi. Sed contra 2um augustinus quod dicit unus
sed dicit sic dicit: Sed mentiri
est fallere intentionem. Item non omne
mendacium est falsa vocis significatio. 2o quia
mendacium iocosum non habet intentionem
sed potius movendi. Probatur ad
diffinitio ista deficit quia
mendacium. 3o aliquis potest
signo sine voce vel scripto mentiri
... ¶ Solutio ad primum dicendum
quod illius vocis significatio non si-
... referens tamen repugnat et
... 2e ... sunt ...

[illegible]

hominis non convenit. Ad 2um dicendum quod
licet signa vel scripta quamvis non sint
voces forte sit tamen voces equivalent.
¶ Circa octavum ad 2am inquisitionem huius licet
primo quod ista omne mendacium est peccatum probatur
sic: ubicumque mentitur est obligatio
ibi est culpa. Sed in omni mendacio est
quedam videlicet vocis et rei et verbum mentientis (margin: quedam obligatio co- / qui commendatio est)
Item probatur hoc quod probat augustinus in libro
contra mendacium ubi sic dicit: ut nichil
omne genus mendacii est peccatum. 2o
quod sit ista non omne mendacium est mortale
peccatum. Probatur sic quia non omne mendacium
repugnat caritati. Sed omne peccatum mor-
tale repugnat caritati. Minor
probatur augustinus qui distinguit triplex genus
mendacii s. officiosum, iocosum et perni-
ciosum et perniciosum quod solum repugnat soli
caritati et non aliud solum per se est mortale.
Ita glossa super primum capitulum osee dicit
quod infirmis mentiri conceditur et sed nunquam
peccatum mortale concedi.
Item beatus gregorius loquens de mendacio ob-
stetricum de quo habetur exodi primo capitulo
dicit quod peccati genus facile est dimittere re-
laxari. Sed peccatum quod facile relaxatur
est in genere veniale. 4o quod ... et 1o
quod bonitatem quia mendacium quantum est
ex ratione sui generis indiguus est ad mortale
veniale et ideo ... dicit quod
... a porta est in lubrico et facile
... qui quod facere non possunt semper
... lectus ... ut possideant
... dicit iacobi 3o qui
non offendit in verbo hic perfectus est
... mendacium de se non est mortale.
Sed sit aliquod mortale per accidens
... et tunc libi-
dinis ... ista faciunt
mendacium ... mortale peccatum
¶ ... que sequuntur ... .

[illegible]

et gocb 39ª et ... q(ue)st(io)
lat. quter

Utrum omne periurium sit peccatum
q(uod) non arguitur sic q(ui)a stat q(uod) aliquis iuret
falsum q(uod) credit esse verum et faciat ... periu-
rium ... iuramentum illud non est con-
tra preceptum dei ... et modestum ...
... ven[iun]t mandatis ... preceptis
... tabule ... mandatis ... 2e tabu-
le ... non est peccatum ... est periurium
ut patet ... distinctione 24 ... oppo-
situm ... omne mendacium est peccatum ...
... 22 ... 38 ... sed omne periu-
rium est mendacium ut dicit magister
distinctione 39 ... Circa
materiam ... quia ...
... primo an iurare
sit licitum ... sit peccatum
2o an omne iuramentum sit ...
... 3o an omne periurium sit peccatum

Periuratus

Circa ... primo ... quo iuramentum
sit licitum 2o an semper oporteat
iuramentum ... ut ...
possit ... 3o an licet
recipere iuramentum ...
... qui exigit iuramen-
tum ... primo quo respicit ...
in ...

Iteracio

... iuramentum ... est ...
quia ... iuramentum ...
... mandata ... sine ...
... est ...
... est mediocriter ...
q(uod) est ...
et patet ...
2o ad ...
... testi...
... facit ...
... qui ...
... iurare ...
... 2o ...

Quod in veritate et iudicio et iusticia ...
sit dicit ... iuramentum 3o debet
habere comites scilicet iudicium iusticiam
et veritatem ... iuramentum
... Ex quo patet
q(uod) ... ista 3o comites ...
tur licitum est iurare ... ...
... ad ...
... procedit ... dei ... sit
et ad ... ... sit ... Sed ...
... iuramentum
debet ... 2m ...
... sit debet ... ut sit
... ...
... sit debet
... ut ...
fiat ... quia omne iuramentum
... ista 3o ... omne
iuramentum ... ista 3o com...
non obstat q(uod) ...
sit primo ... est non ...
est ... quia ...
... illud textum ...
non ... sed ...
... et ... illud textum ...
... qui ...
... qui ...
iuramentum ... licitum
... ...
... qui ...

bone

6o Et in prima Iurant dominus et non pe-
nitebit eum. Item patet per 4o probatur aug.
qui in libro de verbis apostoli sic arguit
si periurare est iurare non diceretur in lege
reddes domino iuramenta tua sed domino
reddimus iuramenta cum per dominum iura-
mus ille ref. Sed tunc adhuc est dubitacio utrum
licitum sit iurare per creaturam et videtur
quod non primo probatur quia dicitur Math. 5o
nolite iurare penitus quia thronus dei
est neque per terram ubi dicit glosa quod
superstitiosum est reservaniment ille ref. Item
dicit canon 22 q. 1a c. Siquis
per capillum dei vel caput iuraverit
si in ecclesiastico ordine est degradatur
si laycus anathematizetur. Sed
non est licitum iurare per creaturas xi cum ipsa
sunt sanctio sanctiora ceteris creaturis
[illegible] non sit licitum iurare per creaturam. Item
[illegible] iurant per ydola committunt ydolatriam
[illegible] doctores 29 non capitulo quod iussi
[illegible] ydolo quod est exhibendum
[illegible] per terram ad cultum latrie qui
[illegible] debitum est soli deo debe-
[illegible] quod ioseph ioseph
[illegible] per salutem pharaonis per salutem pharaonis
[illegible] Gen. 22o. Item primo ad
[illegible] 2o Iurant apostoli per gloriam
[illegible] ut dicit beatus aug. Item etiam
[illegible] iurant per sancti dei evangelia
[illegible] dic fideles iurant
[illegible] per terram virgine vel sanctum
[illegible] vi quod licitum sit iurare
[illegible] creaturam
[illegible]

nobis veritas illuxit et simili modo
per sanctos iurare licet. Et ideo patet
ad argumentum [illegible]. Et canon allegatum
loquitur de illis qui inveniunt no-
minant membra Christi et quorundam co-
[illegible] Sed per tunc pena [illegible]
[illegible] illa [illegible] iuramento [illegible]
facit ydolatriam per ydola suum [illegible]
[illegible] si primus ydolis venerandi
et ob honorem ibi confirmacio et [illegible] hoc sit
[illegible] vindicens [illegible] confusum ista [illegible]
[illegible] nec ad ydoli [illegible]
non licet recipere iuramentum ydoli ab
ydolatris [illegible]
[illegible] non [illegible] qui [illegible] agunt [illegible]
[illegible] qui confectum facit
[illegible] ad [illegible] respectu
recipere iuramentum ab ydolatris licet
et propter [illegible] ydolatris [illegible]
[illegible] qui [illegible] quia sit [illegible] patri
[illegible] recepit iuramentum ab [illegible]
qui fuit ydolatra Gen. 26. Et moris
[illegible] recepit iuramentum [illegible]
[illegible] secundus cum civibus ut [illegible]
[illegible] machabeorum [illegible]
romani erant ydolatre et iurare
per ydola que colebant [illegible]
[illegible] recepit iuramentum [illegible]
[illegible] ad [illegible] magistros [illegible]
[illegible] recipere [illegible]
[illegible] non est licitum
[illegible] canonico debitum [illegible]
[illegible] recipit et [illegible]
[illegible] sub [illegible]
[illegible] ecclesiastici [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] recipiens
[illegible]

3 ar.

allegat in libro. In 2o casu aut
dubitat ut fideiussor plenior habeatur
et tunc non peccat, aut quia dubitat
an dicat veritatem et tunc non peccat,
aut quia asserit et tunc peccat mor-
taliter vel venialiter pro sui suspicione.
Iuramentum ad 2um articulum distin-
guendum est quia quoddam iuramentum de
[illegible] quia vel est hoc tollere et malitie
bonum vel tollere et malitie malum vel
pretium bonum pretium malum vel non est
malum sed dubium. In primo casu iura-
mentum est simpliciter servandum
quia est iuramentum cadens in materiam
licitam et honestam. Item servandum est. In 2o
casu nullo modo servandum est iuramentum
quia dicit canon et est originaliter in fide
in malo promisso rescinde fidem in tur-
pi voto muta decretum quod incaute promis-
isti scelere noli adimplere. In 3o casu
pretium est servandum si magis cadit super
materiam bonam et pretium [illegible]
non servandum magis cadit super materiam
malam. Et in 4o casu homo debet querere
consilium et si sit consilio expertum quod sit bonum
servandum est si vero malum non est servandum.
Si autem maneret in dubio et post con-
silium tunc ipso superiori debet petere
dispensationem super tali iuramento. Sed
dicitur quod 2um et 3um membrum iuramento
quod sit contra dei preceptum et tamen [illegible]
super materiam malam et tamen precipit [illegible]
hec iuramentum quod iniungit [illegible]
quod eos vellet occidere [illegible]
deus precepit ut occid[illegible]
mentum quod fecit [illegible]
redeundo ab eo cadit super [illegible] malam
et tamen est servandum ut [illegible]
mercenario quod inimi[illegible]
tamen la est ei [illegible]
non servando sed [illegible]
est [illegible] 2o [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

habendo a principio intendit. Iuramentum ad 3m
articulum pono primo ista quod omne periurium
est peccatum non solum in se sed [illegible] sic quod
nullo modo potest bene fieri. Patet quia omne
periurium est contra 2um mandatum
prime tabule scilicet non assumes nomen dei
tui in vanum etc. Item omnis periurus
est testis falsus sicut patet [illegible] 19o. Dicitur
quod testis falsus non erit impunitus. Item 2o
sit ista quod non omne periurium est
mortale peccatum. Patet sic quod aliquod periurium
est iocosum sicut aliquod mendacium est ioco-
sum sed tale non est mortale sed veniale. Et io
doctores dicunt quod aliquod iuramen-
tum est deliberatum et solemnizatum [illegible]
aliud deliberatum tamen tantum quod vel est
deliberatum vel solemnizatum quomodo[illegible]
[illegible] periurium est grave peccatum mortale
[illegible] infamie [illegible] commissio
2um frequenter est mortale peccatum [illegible]
[illegible] 3um non est mortale peccatum sed [illegible]
4 ar. Iuramentum ad articulum [illegible] primum
[illegible] quod licet [illegible] potest [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tempus ad hoc. Probatur quia lex illa matrimonii carnalibus non aliter puniunt quam sic. Item non est prohibitum non cum puniunt generationem nisi ad hoc matrimonia. Ad primum dicendum quod lex illa matrimonii dimittit si non expresse tamen tacite intelligebat clandestinum ut est notatum in menstruo tempore, sed precipitur in carnalibus et clandestinum multa supra addit. Ad secundum dico quod glosa legis de lege illa ut similiter. Ad alia autem predicta patent ex dictis. Et sic est finis 3i libri.

[illegible]

Utrum diuina sacramenta permiserunt homini necessaria quod sic arguitur quia pro utroque statu homo indiget eis, et per consequens fuerunt sibi sacramenta necessaria cum ipsa sunt nunc nobis conferre gratiam. Sed homo in utroque statu fuit institutum quod indiget eis ad [illegible] consequendum. Item quod [illegible]. Contra sic institutum in nocentie diuina sacramenta non fuerunt homini necessaria [illegible] quia ut dicit beatus Hugo sacramenta sunt vasa medicine. Sed statu innocentie homo perfecte [illegible] originalis fuit perfecte sanus, igitur vasa medicine non fuerunt necessaria. Et item nec sacramenta. Premissa pretractare tercia sequentis volo pertractare istam sacramentorum institutionem [illegible] precipue questionem [illegible]

[illegible]

ad que homo gerens gratiam reciperet et in magne nunc sunt ista institutione medicamentum faciant non solum ad remissionem culpe sed et pene. Decuit enim dei institutis sacramenta in statu iste tunc [illegible] iusticie exigebant aliquam humilitatem humilitatem per quam homo ad gratiam se disponeret et sacramenta suscipiendo quasi quodam pacto gratiam inveniret. Decuit hoc ipsum enim dei sapientiam ut sic homo pluries recadit [illegible] pluries salutis remedium inveniret. Expediens enim fuit propter tria homini qui pro utique semper erat homo rectus quo ad corpus unde non data fuit ei sacramenta visibilia ad eruditionem erat homo clarus quo ad invisibilia credibilitate non data sunt ei sacramenta corporalia ad sui humilitatem. Erat enim fortis diciens quo [illegible] ut non sapeant concupiscibilia non instituta sunt sacramenta spiritualia per quam excitat dilectionem ad exercitationem tunc dicitur decuit quod sacramenta instituta nobis expediens. Secundum pro ratione quia sic aliquando plus indiget egrotus quam sanus. Ergo aliquid et plus oportuit dari homini curando ad salutem consequendam si non recadisset illud autem non fuit nisi sacramenta quia alius homo si non recadisset gratiam virtutes et dona. Item et [illegible] consummat sic quia homo [illegible] Et fuit oportunum et quem [illegible] fuit praecepta [illegible] legalia tunc et [illegible] in finis pro ratione erat oportunum fuit ipsa prouidere per sacramenta medicinalia. Sed quod non expediant egroto quam sacramenta sunt instituta et tanto melius egroto [illegible] remedii ad salutem sed institutum sacramentis non est [illegible] remedii ad salutem quod [illegible] [illegible] erat omnis via [illegible] se disponebat egrotus ad gratiam [illegible] presentiam institutionem [illegible] sacramentum non sit [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] salutem [illegible]

hoc sacramentum est ut videtur divinum salutis
agendae. Solutio ad primum dico
quod si plures sunt vel duo nulla tamen fuit
ita bona nulla tamen utilis nulla tamen
efficax effectiva et compendiosa perfectiva medi-
ad formam. Ad 2um dico quod aliquid
quod apparet omnibus non tamen creatur specialiter
creatum ut apparet in simili de pluribus
et penis in animabus non sequitur. Ad 3um si sola
moralia sunt in praecepto quod viam ad sa-
lutem sunt faciliora immo minus est faciliora
per sacramentorum admonitionem. Secunda quaestio sit ista
quomodo sacramenta ut sacramenta sunt sunt re-
media non tamen tempore sacramentum semper
fuit remedium. Prima pars quaestionis probatur
ex quo medicus praecedentem et eius probatione
et hec intentione loquitur doctor cum
qui dicit quod sacramenta semper fuerunt medi-
cinae. Secunda pars quaestionis probatur de matrimonio
quod tempore innocentiae per modum praeceptum fuit
institutum ut patet Genesis 2o capitulo sed non
erat tunc in remedium sed ut tunc ad
tunc non erat opus remedio quia
tota fuit sanitas in primis parentibus
sed erat solum in officium. Contra istam quae-
stionem quod matrimonium alias fuit sacramentum
non sunt sacramenta debent esse re-
medium cum remedium patet quia in
statu innocentiae fuit et non fuit sacramentum
saltem illa ratione. Circa
adverte arguendo pono duas quaestiones quarum
prima sit ista quod sacramentum est de integritate
sacramenti sic quod omne sacramentum sit et sic signum
[?] quae declarant bona naturae
sit quia sacramentalis medicina ad
sufficientiam medicamenti quia [illegible]
est non tamen impunitate [illegible]
in civitate ignorantiae [illegible]
naturae sacramentum non tamen [illegible]
tamen sed et institutum [illegible]
significatum per quod [illegible]
[illegible] sacramentum [illegible]
differentia. Quaestio [illegible]
sacramentum quae [illegible]
est [illegible]
quod dicit [illegible]
[illegible]
[illegible]

Si quaestio sacramenti [?] fuit in statu
innocentiae et sit instituta ad quid et si fuit
et ad quid utile quod fuit per accidens.
quaestio sit ista quae sit omnibus
sacramentis consistit maximus vel generaliter
dici in pluribus tamen specialiter est sacramentis no-
vae legis ut consistant in verbis et
rebus. Prima pars quaestionis probatur per
dicta quaestionis sed secunda pars [?] talia
debebant institui sacramenta novae legis
ut non solum generaliter sed specialiter et persona
salvatoris reputaverit dictum passione
habet efficaciam ad quod omnes
recipiunt quae vitae recipiunt [illegible]
sacramenti sed in persona salvatoris est
tamen etiam virtute sensibili corporalis
corporis sacramenta novae legis [illegible]
sunt in verbis et rebus sensibilibus.
Quaestio [?] Circa materiam adverte arguendo
pono 3es quaestiones quarum prima sit
quod in statu innocentiae non fuit necessarium
tunc aliquod sacramentum quia
nulla fuit infirmitas vel non fuit
medicina necessaria sed in statu
innocentiae nulla fuit infirmitas [illegible]
ergo sacramentalis in illo medicina [illegible]
Quaestio maior patet de illo qui
dicitur medicus non est ob
valentibus medicis sed male
habentibus sed minor per primum partem [illegible]
infirmitas ante est de peccato [illegible]
in statu innocentiae nulla erat [illegible]
[illegible] patet [illegible]
[illegible] quod sacramenta fuerunt
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
remedium sit [illegible]

lapsum. Secundo quo sit ista post lapsum hominis
impotentis per comparacionem statum vite perfecte per
statum legis nature et Mosaice et evangelice
semper utilia et congrua et quodammodo
necessaria fuerunt homini divina sacra scriptura
tamen et 2a parte maior et perfecta cum igitur
perfecta perfeccionem exigentem statum dimisisset
patet sic quod in quantum status durat in
infirmitas pro illo statu est utilis et necessaria
medicina. Sed post lapsum hominis in statu
in nocte per comparacionem statum vite durante
infirmitatis [illegible] et dico quodammodo
necessaria quia deus alia via potuisset
salutem dedisse. Tercio quo sit ista quia
in statu presenti non est necessaria ut cum sit
[illegible] sacra patet sic quia ubi est perfecta
sanitas cum impossibilitate infirmitatis
tis vel mala est oportunitas medicine
sed patria est tanta et tamen perfecta sanitas
[illegible] quia impossibilis est vel aliqua in-
firmitas igitur non est oportunum neque congruum
[illegible] sacra scriptura sunt
[illegible] medicine et remedia [illegible]

Collacio

Nunc expeditus de prosecucione [illegible]
[illegible] descendo ad aliquas materias
[illegible] temporibus meis pluries in quibus
[illegible] cum doctis et magistris meis. Et
[illegible] ad materiam in qua [illegible]
[illegible] mensane qui impugnat istud
[illegible] in primo principio positam. Ex studio
[illegible] scripture non acquiritur neque acquiri
[illegible] habitus theologicus sine fide quia probari
[illegible] principia [illegible] cum habitu sunt
[illegible] de quibus [illegible] non potest
[illegible] et [illegible] non sunt
[illegible] cognita [illegible]
[illegible]

communi tot oculatis viris. Dico tunc in
principiis sacre [illegible] de quibus [illegible] magistros
non concurrere ad notitiam quod in [illegible]
distinguunt tam materiales tam finales tam
formales sed magis effectivas quia sunt
tam effectivas efficientes instrumentales in
intellectu disponentes et elevantes ad
notitiam quarum sunt principia. Secundo dicitur
sine magistro quo arguitur sic quia tale
habitum theologicum ex studio scripture sacre
acquisitum non cognoscit articuli fidei habere
altiorem quam habere fidei nec illam quam
et dico quod per studium potest homo noticiam
[illegible] fidei in cum adiutorio habitus
infusi sed illo habitu infuso una cum
studio sacre scripture [illegible] fidei cognos-
cunt altiori habere et clariori quam
habere solus habitus infusi et hec sunt in
textu Augustini 14o de trinitate capitulo primo ubi
loquens de sacra scriptura sic dicit huic
scientie tribuendum est quo fides saluber-
rima gignitur [illegible] in aliis defenditur
nutritur et roboratur. Et forte ipse
[illegible] arguit sic si fides [illegible]
theologicum habitum gignit in aliis sed
per predicationem evangelii [illegible] sine habitu infuso
possunt quis habere fidem [illegible] de credi-
bilibus quod perfectum sic genitum. Solucio
nego quia dico quod predicatio evangelii
sic disponit audientes ad fidem habentes
[illegible] et alia [illegible] sic potest dispones
ad fidem quam tunc deus infundit.
Et postea cum videtur ad unum quod ipse
quid amne si articuli fidei cognos-
cuntur altiori habere quam habere fidei
unde [illegible] illud habere [illegible]
[illegible] fide et studio sacre scripture
quod habitu fide et studio scripture [illegible]
[illegible] cognoscere credibilia
fidei qui sola fide [illegible]
[illegible] magister meus [illegible]
[illegible] si posset acquiri habitus
[illegible] cognitis sine fide [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sine fide cognosci
[illegible] absolute [illegible]

sed ideo locutus sum sine fide etc. //

Contra tertium dictum solvendo sua sequitur
quod non sunt alia pure credibilia quia
contingit aliquem videre ut et sic aliqua sunt si-
bi pure credibilia que non sunt inqui-
sitive credibilia sed sicut patet quia docto-
res vocant articulos definite et i[n]
contingentie pure credibiles quia sine lumine
supernaturali scilicet fidei infuse quod patet per beatum
augustinum qui dicit de trinitate quod fides
dicti fides inter donum dei et Item ad
dicta multa sanctorum que allegam in
mea positione [illegible] magister meus ad dictum
de isto fundamento quia loquitur de fide
formata quia fides quantum ad formam
suam que est caritas facit credere [illegible]
lectione. Et ille auctoritates loquitur de te de
sumptis et ipse respondendo ad illas
auctoritates dicit quod intelligunt sic
quia articulos fidei non potest quis in-
quisitive acquirere sicut tamen quod aliquis
sit fidelis [illegible] fide plus [illegible]
formatis [illegible] dicitur sunt quia
hereticus potest informare aliquid quod
credat multa [illegible] qui credit [illegible]
quando adhesionem adhesionem sed
nulla cognitione quia [illegible] sciri nec
cognoscentium [illegible] premissa magister
quod [illegible] cum sententia [illegible]
pelagianus [illegible] quia dicit
respondendo ad illud [illegible] articulus
quod magister [illegible] hereticus non
possunt informare [illegible] vel paga-
nus debitum theologicum sine fide quia
[illegible] possunt magistri fideles et devoti
dico quod fides requiritur non solum in
adhesione ut magister meus [illegible]
pure videt [illegible]
quia dicit [illegible]
non intelligent et ita [illegible]
augustinus in libro de [illegible]
dico quod in [illegible] sunt ad-
hesio sine fide et [illegible]
habitus theologicus quia non [illegible]
magister meus impugnat illa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

impugnando quod videt [illegible] iste habitus sit
de integritate scientie et habeat [illegible] ad
[illegible] quod sic inferam moralia [illegible]
[illegible] aliquid de scientia [illegible]
sit assumptum [illegible] absolute secundum
tu potest habere sine scientia morali sic
illud quod [illegible] in fine [illegible]
de pos [illegible] sit impossibile [illegible] Ultimo
dico quod [illegible] magistri mei [illegible]
non est sustinendum [illegible] dicit [illegible]
quod [illegible] studium [illegible] possit
acquiri habitus [illegible] fide cognitus sine
fide quia si credibile potest credi [illegible]
intellectus cognosci sine fide [illegible]
quod [illegible] possit amari sine caritate
quod est [illegible] et quia patet [illegible]
[illegible] non est [illegible]
[illegible]
[illegible] Et si forte [illegible]
quod voluntas sine caritate possit [illegible]
[illegible] sed non meritoria
Contra [illegible] sit ipso argumento [illegible]
[illegible] ad credendum [illegible]
fide infusa sic potest quis [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
caritate infusa possit [illegible]
sic [illegible] non [illegible]
Item si [illegible] magister [illegible]
[illegible] fides [illegible] habitu infuso
et [illegible] theologica [illegible]
[illegible]
[illegible] sit [illegible]
sine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

// Theologia non est scientia eo modo quo
philosophi de scientia sunt locuti. Probatur quia
sic, quia philosophi sunt locuti de scientia que
potest acquiri sine fide vel religione
[illegible]. Sed theologia sine tali fide acquiri
non potest. Igitur etc. [illegible] nunquam
potest necessario assumpti nisi [illegible] velle
loqui dicit iste de scientiis
inventis per philosophos. Quia scientias prout de quibus
philosophi sunt locuti habuerunt ortum sine cogi-
tacionis [illegible] sine dono dei speciali
superaddito, id est [illegible] sunt locuti de
scientia que potest acquiri sine fide vel re-
ligionis [illegible] cum fides
sit donum [illegible] et cognoscere
ad articulos [illegible] doctores
dicunt. // Sed [illegible] quia
cum omnia in [illegible] de quibus philosophi
sunt locuti [illegible] de [illegible]
sic est et quid est et hoc [illegible]
[illegible] primo [illegible]
[illegible] de [illegible] tali [illegible]
sensu non potest [illegible] scientiam
[illegible] illius sensus [illegible]
[illegible] de qua philosophi sunt locuti et
de qua [illegible] debuit [illegible]
[illegible] tam [illegible]
[illegible] Sed [illegible] theo[illegible]
[illegible] dicit apostolus videmus [illegible]
[illegible] et [illegible] etc.
// Solucio [illegible] ille solucio
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
// [illegible]
[illegible]
[illegible]
// [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ut inductum [illegible] ut [illegible]
[illegible] venitore non quo ad
inditore. // [illegible] applicacionis [illegible] ad
[illegible] de theologia qua iste do-
cet scientiam eo modo sit philosophi de scientia
sunt locuti [illegible] sunt in-
ventori sit non [illegible] non quia [illegible]
[illegible] // Item philosophi dicit
in primo posteriorum [illegible] alit [illegible]
[illegible] nostrum [illegible]
[illegible] ad inductos et [illegible]
sunt [illegible] et non loquntur de eo
qui scientiam [illegible] sed de eo qui [illegible]
[illegible] et in [illegible] veritate quo non
[illegible] sic de
[illegible] ut [illegible] etc.
// Item iste [illegible] loquitur
[illegible] sunt non
etc. // [illegible] iste [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] posteriorum [illegible]
[illegible] etc. // Ultimo iste [illegible]
[illegible] scientiam [illegible]
dictam theologiam [illegible] quo non
[illegible] eo modo quo philosophi de scientiis
locuti. // Dico et dico [illegible] volo [illegible]
[illegible] scientiam [illegible]
[illegible] sancti [illegible] scientiam sanctorum scientiam
salutis scientiam [illegible] scientiam
fidei. // Et iste [illegible]
[illegible] scientiam [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] ad fidem
[illegible] et salute [illegible]
[illegible]
[illegible] de sanctis
[illegible]
[illegible] articulorum [illegible]
[illegible] non possunt
[illegible] fides non [illegible]
[illegible] intellectu sed et in
[illegible] et affectu // [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] fidei
[illegible]

per fidem [?] sed ... nata perfi[cere]
perficere et voluntates multorum [?] perficere [?] per fidem [?]

intellectu et nullo modo subiective
in voluntate et ita credo et michi fauorabilis [?]
[illegible] et in quo contra meam probo sit fides
est habitus cognitiuus igitur est in subiecto cognitiuo
et igitur non in voluntate. Patet quia prima
maior est nota et minor est apostoli qui dicit et sanctorum
qui dicentes dicunt quod per fidem videmus
in via quod clare videbimus in patria
[marg.: ...] et confirmatur probo tamen meam conclusionem quam
et impugnat [illegible] si quod fides non est simul
in intellectu et voluntate quia si sic
possibile [?] per hoc idem habitus fidei in
homine est in intellectibus et voluntatibus
plurium hominum vel omnium quod est inconveniens
patet. Secundo sic quia si fides est in utroque
per istarum potentiarum potentiarum vel quod
ipsa ponitur formaliter idem actus vel
generatur eius diversi actus. Secundum vim
tamen habitum. Primum non potest dici quia
illud videlicet quod primum potest quod in uno
actus secundo et tertio dicatur. Nec secundum
dici potest quia ab una similitudine habitus non
procedit actus formaliter distinctus ut patet in
ductione quia ab habitu edificandi
non procedit diversi actus formaliter
sed ut habitu cytarizandi et isto
modo philosophus 2o ethicorum. Tertio
sic dispositio patet non est in voluntate
sed in intellectu [illegible] ibi videtur
iste venerabilis dominus baccalarius quod licet visio
patrie sit primo in intellectu tamen consequenter
est in voluntate quia dicit
nemo potest deum videre et non diligere
Contra istud quod assignat pro causa multi
scolares teneant [?] quod ... beati visio
et dilectio dilecti sunt actus realiter
distincti igitur non est quod dico [illegible]
deum et non diligere maxime [illegible]
nullo modo dependeat a voluntate
sed potius aliquo modo ego [illegible] quia [illegible]
diffinitus [?] [illegible] impo-
[illegible] sed [illegible] est [illegible] Ad [illegible]
dico quod intellectus [illegible] quod insolubile
ipse concedat quod fides sit primo in in-
tellectu sed consequenter in voluntate
Si hoc [illegible] intelligit quod [illegible] de
intellectu ad voluntatem hoc non
video si intelligit quod actus vo-
luntatis sequitur visionem [illegible]

non sic quod visio sit in voluntate [illegible]
ad [illegible] Ad [illegible] sua michi videtur
ad primum quod arguit sic actus [illegible]
habitu fidei elicitus procedit tam a voluntate
quam ab intellectu intellectu concedo
illa non tamen propter sua probationem quia est
ista quia utraque istarum potentiarum nata
est perficere perfici [illegible] dico quod utraque non
est nata perfici sed perficere et tamen infert
quod habitus fidei non tantum est in intellectu
subiective sed et in voluntate seu affectu
[illegible] illud quod [illegible] et ipse probat quam
sic quia quia talis actus procedit
ab intellectu cum imperio voluntatis [illegible]
[illegible] quod [illegible] a voluntate [illegible]
ad assentiendum igitur oportet quod huiusmodi habitus
sit tam in voluntate quam in in-
tellectu si debet esse habitus fidei perfectus
dico ergo quod hoc non oportet ymmo dico
quod istud argumentum [illegible] quod michi [illegible]
[illegible] probat non [illegible] sed meam conclusionem
quia optime sequitur iste actus pro-
cedit ab intellectu cum imperio voluntatis
igitur ut ipse actus ut [illegible] habitus
est in voluntate patet quia quod voluntas
habet imperium super suos actus quos
elicit sed super actus aliarum potentiarum
quibus imperat et si argumentum valet
probaret consimili modo perfectionem
quod geometria est subiective in voluntate
quia geometria est habitus cuius
actus [illegible] consideratur [illegible] magis
intuitivus qui magis actus sepe
sit cum imperio voluntatis ymmo
sic [illegible] istius [illegible] omnes
omnes artes et omnes [illegible] sunt
subiective in voluntate simul et in in-
tellectu quia edificatori [illegible]
voluntate edifficant et [illegible]
[illegible] voluntate [illegible] con-
[illegible]
[illegible] Ad [illegible] quod arguit
sic si fides non est subiective in
voluntate vel ista est fides in
formis vel fides formata non
in formis quia illa non [illegible]
[illegible] fidei [illegible] formata
quia voluntas est [illegible] caritatis

Dico quod siue sit fides informis siue formata non habet aliud subiectum quam intellectum. Et ad replicaciones dico ad primum quod fides informis est in intellectu et meretur dicitur fides, fides unde illud apostoli prima ad Corinthios 13º: Si habuero omnem fidem ita ut montes transferam caritatem autem non habeam etc. Ad secundam replicacionem concedo quod voluntas est subiectum caritatis et non concedo quod ideo fides formata non sit in intellectu quia dico quod fides tunc est et dicitur formata in intellectu quando caritas est in voluntate. Ad id quod maior sua per quam adducit verbum Augustini quam multis doctoribus estimatores sanctorum dicunt quod fides in credendi voluntate consistit dico quod ille non intendit quod habitus fidei sit subiective in voluntate sed quod actus procedit imperative a voluntate et ideo dicitur quod habitus fidei non est in voluntate quia actus eliciti a voluntate [illegible] habent suos habitus sunt quos eliciuntur in voluntate sicut diligere. Sed actus imperati nullo modo habent habitus [illegible] in voluntate quia non eliciuntur [illegible] voluntate sed imperantur etc. Hec sunt dicta cum reverencia. Ad argumenta in oppositum visum est in processu.

Questio 83 prima quarti libri sentenciarum queritur

Utrum circumcisio habuit efficaciam ad tollendum originale culpam quod non arguitur sic illud quod non tollit penam pro qua culpa inflicta non tollit culpam sed circumcisio non tollebat penam pro [illegible] inflictam ergo etc. maior patet quia remissa culpa tollitur pena [illegible] minor patet [illegible] sine baptismo non tollebat circumcisio [illegible] non aperiret portam [illegible] regni

Quantum ad primum sancti [illegible]

Circa [illegible] istius [illegible]

[illegible]

sacramentum sicut circumcisio. Circa istam questionem primo procedo primo ista questio utrum ad remissionem culpe originalis tempore legis nature et ante circumcisionem sufficeret fides vel actus ad ipsos adultos et parentum fides quo ad parvulos. Pro secundo primo pro illo quod dicunt Hugo de sancto Victore quod tempore legis nature non erat aliquod sacramentum in precepto ergo sine quibus poterat homo salvari sed nullus poterat salvari sine remissione originalis culpe ergo illa remissio poterat fieri sine aliquo sacramento saltim exteriori sed in sola fide et quod fides requirebatur patet per Augustinum fides mediatoris [illegible] fuit. Et secundo si tempore legis nature si fiebant aliqua sacramenta illa erant ad libitum [illegible] doctores tunc sua [illegible] habebant a fide et cum nulla fuerunt sacramenta in precepto tunc sufficiebat sola fides quia fides tunc sacramentis [illegible] ista que fuerat [illegible] magister allegat. Secundo quod sit ista ad remissionem originalis quo ad parvulos sufficeret fides parentum informis ita quod non fuit semper necessaria fides caritate informata informata patet quia [illegible] sequeretur ista inconveniencia primum quod peccatum actuale parentis imputaretur filio qui actus [illegible] sicut [illegible] parentes. Secundum quia cum nullus sit certus utrum sit in caritate nullus esset certus de remissione originalis in parvulo ergo semper debet remanere culpa originale [illegible] Tertium [illegible] debet parvulus dici quod parvulus mundari ab originali [illegible] parentum [illegible] fide [illegible] Secundo sit per fidem [illegible] quis quod fiat [illegible] et impetret alicui sanitatem corporalem [illegible] ergo [illegible] ad salvandum [illegible] obligacionis [illegible]

primam partem

erant adulti quo ad se, non parvuli
tamen, quia poterant salvari in fide me-
diatoris, ut dictum est. Sed quaeret forte quis utrum
istis duabus generibus quae ad salutem pro
[illegible] requiritur fides parentum vel
aliorum. Dicunt doctores quod pro parvulis pue-
[illegible] ob qui cum generabat par-
vulos vel etiam si intelligeretur parentes.
Dicit Bonaventura quod, quia per parentes
parvulus contraxit peccatum originale, quia
congruum est quod per eorum fidem mundatur [illegible]

29 ar(ticu)l(u)s Circa tertium articulum, in quo primo videndum
est quae fuit determinatio circumcisionis, et
ista fuit talis, quod colligere possumus ex textu
Genesis 17 capitulo. Primo scilicet quod circumcisio fuit
in sexu masculino. In parte fiat illa corporis
quae deservit ad actum generationis. Et
3° quo ad determinationem temporis, quod fiat
8va octava die. Primum duo faciunt ad
determinationem huius sacramenti, quia si etiam
sit fuisset femella vel masculus in
alia parte, scilicet in manu vel in labiis, non
fuisset sacramentum. Tertium autem, scilicet quod fiat octava
die, licet fuit determinatione praecepti, tamen non
fuit simpliciter de necessitate sacramenti, quia patet quod
legitur Josue 5° capitulo: multi
fuerunt circumcisi qui non tamen octo dierum
sed maiores erant annorum, sed excusati
fuerunt a transgressione praecepti, quia
stabilem mansionem in deserto non ha-
buerunt. Dico etiam constanter quod octava
non fuit de necessitate huius sacramenti, quia
deus hoc non praecepit absolute sed
solum quia parvulorum [illegible]. Tertio dicunt
doctores quod si parentes tamdiu distulissent
parvulos 10 vel 12 dierum [illegible]
tum, licet ipsi transgressi fuissent [illegible] quo ad deter-
minatum tempus, [illegible]
Sed obicitur quod primum [illegible] sacramen-
tis [illegible] sed medicina [illegible]
sed originale peccatum fuit [illegible] vel mor-
bus [illegible] sexu [illegible] circumcisio
debebat [illegible] sexu [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
debebat [illegible] sexu femineo quam masculino.

3° opponitur quod cum de parte corporis
determinata, cum morbus inficit omnes
partes, non debet poni remedium ad instar
instrumenti tamen unius potentiae, sed peccatum originale
inficit omnes potentias et partes, ergo etc. [illegible]
quia fit circumcisio in remedium contra infirmitatem
generativae potentiae, ut dictum est. 4° quo ad tempus
opponitur sic: quia puer poterat mori
ante octavam diem, et non poterat plus
expectari, moriebatur in originali
culpa, et non fuit valida ad salutem,
quod videtur inconveniens. 5° generaliter sic: peccato
originali non debetur poena sensus sed
poena damni; ergo circumcisio non
debuit esse, cum circumcisio quae est poenalis
sensui, ut dictum est. Solutio: ad primum dicendum
quod licet peccatum originale sit quidam morbus,
tamen quia eius [illegible] sine
[illegible] actum et [illegible]
qui est actus generationis [illegible]
debebat circumcisio et in illa parte
[illegible] defuit [illegible]
[illegible] quo defectu feminae fuerunt
[illegible] originali purgatae [illegible]
per circumcisionem. Dicunt doctores
quod eo modo quo omnes in lege [illegible]
in fide parentum feminae parvulae [illegible]
adultae in fide propria [illegible] circumcisio
non solum debebatur ut sacramentum
[illegible] dei [illegible]
et quia natura generationis [illegible]
[illegible] ut dictum est. Ad [illegible]
quod licet mulier [illegible]
ad actum [illegible] originali
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

98

3 arti[9] tho &c ar

quo ad quantum ad 2um arguitur quod circumcisio dedit gratiam et tollebat culpam: quia sicut dicit doctor sic quia 2um modum gratiam adeo quod adequatus culparum et instituta et ad quam deus tollet culpam illi confert gratiam, sed circumcisio ut dicitur et deus tollebat culpam et conferebat gratiam. 2o sic quia si circumcisus fuisset et minus culpa et non habuisset gratiam et si fit mortuus vel fuit gratiam fuisset ... de ... 2o ... sacramentum baptismi ... dignius quam circumcisio ... tollit culpam ... gratiam ... sacramentum tunc illius est tantum signum sed circumcisio est signum absolutionis et tollit culpam ... 3o sic ... lex ... habet gratiam sed circumcisio est sacramentum ... legis ... ad ... oppositum ... [illegible]

[illegible]

Var. arti[9] [illegible]

per mortem Christi circumcisio fuit quo ad efficaciam mortua ... et mortifera sed post ... fuit ... pastores ... non solum fuit mortua sed mortifera ... salutem ... in circumcisione ... quantum ad 2um ... baptismus ... sic ... thomas dicit oppositum ... circumcisio tollebat ... culpa ... ipsa ...

Circa distinctionem 2am

Utrum sacramenta nove legis habeant in se spiritualem virtutem ipsis formaliter inherentem ... spirituales effectus ... spiritualem virtutem ... sacramenta nove legis sunt causa effectus spirituales ... spirituale ... argumentum ... spiritualis ... corporalis ... Circa solutionem ... nove legis ... virtute spirituali ... nove legis ... sufficientia ... [illegible]

ad 3um patet. Contra conclusionem ad primum
premitto ista 3a quod aliquid esse causam
effectus dupliciter potest intelligi: uno modo quod ipsum
sit causa principalis; alio quod sit causa instrumentalis.
Instrumentalis est duplex: una que attingit
effectum principalis agentis productive; alia que
attingit quemlibet effectum non productive
sed dispositive tantum. Causa instrumentalis que
dispositionem continet vel alia dispositiva
ordinata instrumento. Istis deo premissis
pono conclusiones adhuc ad [illegible]. Prima
sit ista: quod sacramenta nove legis non sunt
nec possunt esse causa principalis gratie effective.
Probatur sic: quia causa principalis gratie effective
est deus, qui delet iniquitatem, iuxta
illud Ysaie: ego ipse qui deleo ini-
quitates etc. 2o [illegible] quod est dicere
[illegible] impossibile gratiam et gloriam dabit deus.
2a conclusio: sacramenta nove legis non sunt causa
instrumentalis gratie [illegible] tale cum
non attingunt effectum principalis agentis
productive. Probatur quia nullum corporale
hoc modo potest esse causa illius quod est simpliciter
spirituale, sed sacramenta sunt corporalia; gratia
autem est quid spirituale; igitur etc. Minor
est manifesta, sed maior probatur quia corporalis
causa non produceret in illud quod educatur de
potentia materie, sed simpliciter spirituale non educitur
de potentia materie; igitur etc. Istam igitur est solum
tenibiles 2um doctores. 3a [illegible] contra
istius [illegible] tenuit [illegible] cum
argumentum recitat et solvit Thomas de ar[gentina]
et in [illegible] arguit sic ab omnibus [illegible]
dicitur quod sacramenta nove legis sunt [illegible]
[illegible] alia aut causalitate [illegible]
alia que [illegible] [illegible]
igitur etc. Item arguit sic: illud [illegible]
efficit aliquid [illegible] [illegible]
sacramenta nove legis efficiunt [illegible]
quia ut dicit Augustinus [illegible]
[illegible] sed ipsa figurant [illegible]
Solutio ad primum dicitur [illegible]
multa ponit [illegible]
sunt quia [illegible] talis [illegible]
[illegible] et [illegible] dispositiva

que est effectiva et tamen non attingit
productive effectum. Ad 2um dico quod sacramenta
nove legis dicuntur efficere gratiam eo
quod ipsis rite perceptis virtus divina
in mente sacramentaliter concomitante causat gratiam
in anima perceptoris. 3a conclusio: sacramenta nove
legis non sunt cause dispositive gratie
sic quod talem effectum in mente causent
quem [illegible] sufficienter dispo-
nitur ad susceptionem gratie, quod deus gratiam
ipsi anime infundat si non ponat obicem.
[illegible] Probatur sic: quia ut tales effectus sunt
forma [illegible] naturalis; igitur non
quia nulla sit non disponit gratiam,
ut dicto quod [illegible] supernaturalis quia tales
est solum [illegible] igitur etc. Oppositum istius
[illegible] tenent sanctus Thomas ut recitat
Thomas de ar[gentina] dicens quod sacramenta atti-
gunt active ~~sunt~~ [illegible] sunt instru-
menta dei effective caracterem, quantum ad illa
sacramenta ~~quorum~~ quorum susceptione imprimun-
tur [illegible] attingunt [illegible] spirituale
ornatum [illegible] quantum ad illa sacramenta
quorum susceptione non imprimitur caracter.
Gratiam [illegible] non attingunt sacramenta [illegible]
effective sed solum dispositive [illegible]
[illegible] sanctus Thomas intellexit Augustinum
qui dicit quod aqua baptismi corpus
attingit et cor abluit. Sed [illegible]
Thomas de ar[gentina] sic [illegible] et ornat[illegible]
spirituales [illegible] sunt forme [illegible] supernaturales
[illegible] sunt [illegible]
active talia non attingunt
[illegible] receptiva gratiam [illegible]
[illegible]
non est [illegible]
[illegible]

sunt ex condicionales ‖ annexus
quod non sunt ex applicativis ‖ Contra
quod arguit thomas dicens sic: quia aut sunt
ex parte sui quod non est dicendum ‖ Cernitur
Mar^th ad 2^m articulo pono duas conclusiones ‖ prima
est quod non est ponendum aliqua virtus
absolute in sacramentis ‖ hoc consimiliter
dicendum de qualibet virtute sacramenti: sunt enim
productivum ‖ quia si esset vel talis virtus esset
esset creata vel esset increata ‖ non potest
dici primum ‖ quia ‖ nulla virtus creata
est sic productivum ‖ eo quod gratia creatur ‖
nec 2^m ‖ quia licet virtus increata
que deus est assistat sacramentis efficaciter ‖
non tamen inhabet eas formaliter ‖ ut
manifestum est ‖ 2^a conclusio quod non est ponendum
virtus aliqua absolute in sacramentis
productiva [cancelled] earum ‖ patet ex fun-
damento precedenti ‖ quia eadem ratio
impugnat utramque ‖ 3^a conclusio tenet scotus
thomas ut recitat thomas dicens in 3°
potest sumi ‖ quod 62^a articulo 4° ‖ in
scripto eciam 4^a sentenciarum distinctione ‖ primum 2^m
recitat motivum suum et solvit ‖ Circa
3 Mar^h 3^m articulum dico quod omnia sacramenta
nove legis sunt a christo immediate instituta
vel absolute vel applicative ‖ patet per [illegible]
[illegible] inductive ‖ De baptismo mathei
ultimo ubi dicit christus discipulis docete
[illegible] euntes docete omnes gentes
baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti
‖ De sacramento eukaristie patet in cena domini
[illegible] confectionem hanc saluberrimi
sacramenti ‖ dixit hoc facite in meam
commemoracionem luce 22° ‖ De sacramento
confirmacionis Jo 20° [illegible] spiritum sanctum
‖ De sacramento penitencie [illegible] de quorum remi-
seritis peccata ‖ De sacramento extreme unctionis
mar 6° ubi dicitur [illegible]
christus misit binos [illegible]
[illegible] demones eiciebant oleo [illegible]
egros et sanabant ‖ De sacramento matrimo-
nii patet institucio applicativa matthei 19°
ubi de libello repudii dicit christus quod
deus coniunxit homo non separet ‖ De sacramento
[illegible] de sacramento ordinis patet
quia ordo sacerdotalis [illegible]

ordinis disponunt duplicem distinct-
tionem ‖ scilicet absolucionem et consecracionem de
quibus iam dictum est ‖ Jo 20° et luce 22°
‖ Quia institucio sacramenti penitencie et euka-
ristie sunt instituta ‖ sacramentum ordinis
‖ Circa 4^m articulum dico quod doctores
doctores multi assignant sufficienciam Mar^h
sacramentorum ‖ quia sacramenta sunt medicine
et sanant animam ‖ et iuvant ad bonam
scilicet primo in quo deficit [illegible] medicina
ad est duplex culpe et pene ‖ culpe
triplex quia originalis ‖ actualis ‖ mor-
talis ‖ et actualis venialis ‖ contra primum hoc
sacramentum baptismi ‖ scilicet quod originale ‖
contra 2^m inveniendum mortale ‖ contra
3^m autem pene quadruplex ‖ [illegible] mala
culpe est quadruplex ‖ nam sic ait
venerabilis beda ‖ [illegible] patitur
ignoranciam ‖ malicia ‖ infirmitatem ‖ et
cupiditatem ‖ primum in [illegible] ‖ 2^m in voluntate
‖ 3^m in irascibili ‖ 4^m in concupiscibili
‖ contra primum in ignorancia datur sacramentum ordinis
quia ut dicit magister 2° labia
sacerdotis custodiunt scienciam et legem
requirunt de ore eius ‖ contra 2^m sacramentum
eukaristie ‖ contra 3^m sacramentum confirmacionis
contra 4^m sacramentum matrimonii ‖ Circa ad thomas dicit in
[illegible] bonaventura
doctores sic assignant ‖ quia per sacramenta
homo sic reficitur a virtutibus ‖ quarum
3^es sunt theologice ‖ et 4^or cardinales
‖ Baptismus prestat adiutorium fidei
‖ Eukaristia actus actibus caritatis
‖ Extrema unctio actibus spei ‖ ordo actibus
prudencie [cancelled] ‖ penitencia actibus iusticie
‖ confirmacio actibus fortitudinis ‖ matrimonium
matrimonium actibus temperancie ‖ bonaventura
[illegible] modum assignandi sufficienciam
[illegible] sacramentum sunt [illegible] ut [illegible]
[illegible] canticorum 6° terribilis ut
castrorum acies ordinata ‖ illorum unde
[illegible] ‖ Circa 4^m patet ex dictis
[illegible] est quod sacramenta sunt a
christo de divina institucione ‖ queritur
Circa distinctionem 30^{am} queritur

Utrum vocalis [illegible] ex prosopopeia

ad bap^tm necessario q no ar^r sic quia
v^r actu mu^n e instituto s; in bap^mo
xpi nulla lex fuisse v^r vbor^z expssio
luce 3° ca^o 9° in^a in baptis^te fidelium
no requirit^r vbor^z expssio^n q^o fla
ut videt^r appo^m ar^r sic quia i in
stitutoe huius sacri tradita e ista
forma baptisantes eos i noie
p^ris et f^ii et s^ps s^ci mathei ultimo ^r necessario
requirit^r vbor^z expssio Circa 9^m
huius questionis videndu^m e de q^or p^mo
de baptis^te Jo^s 2° de q^sito 3° an
quod nunc sit tal platus vbor^z
impediat ad sacrum 4° de q^uatitate
p^s artic^li huius sacri Quantu ad pmu cu^m lu
volo inquirere istu tangq^ue fuit insti
tutus bap^ms Jo^s 2° a quo fuit
institutus 3° an aliquis baptizatus
baptis^te Jo^s erat baptismate pa
baptismate xpi baptisandus De pmo
in q^o pono ista 9° q bap^ms
Jo^s fuit a deo institutus p^z quia
dei auc^te Jo^s baptizabat et a deo
ad hoc missus erat ut p^z Jo^s ca^m
p^z Jo^s 3° modo baptisatu loq^ns de
xpo dicit s; ego nesciebam eum
s; qui misit me bab baptizare i
aqua ille michi dixit sup que vi
p^s 7 deris descendente et manente sup eu
hic e qui baptizat in spu sancto
Jo^s 2° 9° fit ista dei missio
ad po^s et assuefacien ad baptizmum
xpi 9^c p^z magistri distinctio p^e
2° 9° similit^r illa 9° sic 9° ad p^mu
cuius pte dicit venerabilis hugo
in^e bap^tm xpi et bap^tm Jo^s h^c interest
quia e so^m sacrum dabat ...
aliis sacri ^c in bap^mo x^i ... sacri
e signe ut p^z dicitur sup ...
p^mo 2° p^mo p^s 9° ... 2° p^s
p^z p glo^s sup istu mathei 3° ... c^o
quide vos baptizo in aqua in penitentia
qui aut p^s me venturus e fortior
me e et ipse vos baptizab^t i spu
sancto et igne d^r glo^s sa^m cor^pale
lavo quia pectus solvere negos^ts
nascendi et pur^do p^cca sic bapti^de

ad bap^tm xpi dirigatur 2° ex q^o
3° bapti^ms Jo^s pot dici sacrum p^z
ex pcedenti sic quia cui^s totus usus et
institutio qsistit in h^c q e sacre i
signum illi^s e sacrum s; totus usus
et institutio bap^mi Jo^s fuit ad signu^m
bap^tm x^i et ad p^parandum pl^m ppl^m ad
bap^tm x^i recipiendu^m 2^o pz^r maior
e nota ex q^m diffinitioe sacri quam
ponit mag^r d^o de p^us s; minor
p^z ex q^c pcedunt et medietate p^ceptis^r
et Sz forte q^is instanus esset
sacrum vel e legis ne vel e legis
mosayce vel legis evangelice De
quia i lege e bap^ms Jo^s no de
lege no ut ma^s e n^c de lege
mosaya quia illa data fuit ad
Jo^s n^c de lege evangelica q fuit an
p^us x^i 2° 3° Solvo bap^ms Jo^s
quamvis medavit a^d tempus int^e
sacra veteris et nove legis videt^r
tunc d^r ten sacrum nove legis sic
p^atet videt^r ad genus illud
ad q dispo^t appat Sz de 3° in
fide huius ar^li fuerunt opiniones
doctor^z diverse et contrarie quia dicerunt
quidam q bap^ti baptis^te Jo^s si no
habebant fide trinitatis bap^i erant
si aut habebant fide trinitatis et fuerunt
bap^ti baptis^te Jo^s no erant ... baptiz
ti^di et ro^z assignaverunt istam quia
illi habebant ablucoe exteriorem
p bap^tm Jo^s et habebant fide trinitatis
q^a intim^s fuerunt insignati ...
tactu ... habebant spm sancti
... ... aplor^z
to... erant ... baptizandi
... 9^f ... isti ... sua ... valide
... quia actum ... no fuit
rebaptizati Et actuum 19° fuit
rebaptizati ... opiniones fuit
... ut ... sup ... d^e
2° e opinio q omnes ... bapti
quia bapti^ms Jo^s ut isti dicunt
form^a ... assuefaciebat ... no

no equabat et ipso mutum ut ca-
tetizabat . . . Augustinus Istarum opinionum
mirantur primissi fit x q. istis quod omnes
baptizati io baptiste erant ad baptismum Christi
baptizandi probat sicut quia baptismus Christi fuit de
precepto et istis omnes tenebant cum veri
te Iste baptiste baptismate io non re
cepere eunte sensus [illegible] Ad rationes
motiva opinionis alterius dicendum quod dicet
glossa actuum Quia quod dicit
ubi miserunt ad illos petrum et Iohannem illo
quod philippus unus de vii . xii discipulis
euangelizabat samarie et baptizabat
eos baptismo Christi sed non erant pertracte
ad apostolos qui fuerunt [illegible] id est
dico quod illi discipuli in ephesi quos sanctus
paulus in [illegible] baptizantes baptismo Christi
Io et eos baptizauit baptismo Christi
si [illegible] fide [illegible] in illorum
baptizandi baptismate Christi et io non
fuerunt baptisati baptismo Christi illud
isti dicunt quia fide [illegible] non
habuerunt dicentes neque si spiritus sanctus
audiuimus [illegible] secundum quod ista
actuum actuum [illegible] quod omnes bap-
ti baptiste Christi forte dicens de aplis
[illegible] fuerunt baptisati baptismo Christi
[illegible] sicut actuum primo de baptiste
flaminis io quidem baptizauit
solum in ecclesia super illo Iohannis
[illegible] eos baptizantes
baptismate Christi et in iudee actuum
[illegible] baptismus
[illegible] flaminis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] opus operatum
[illegible]
[illegible] opus operatum
[illegible] opus operantis fuit [illegible]
[illegible]

qui ab eo baptizati fuit secundus
ponunt duas quod [illegible] prima est quod ex opere
operato baptismus io non [illegible]
[illegible] opus operatum
baptizauit in [illegible] non in spiritu sancto
ut patet actuum primo [illegible]
de baptizauit aqua Et io Matthei 3o
ego baptizo uos aqua in [illegible]
[illegible] fecit [illegible] qui baptizat
in spiritu sancto secundo ponunt ista quod quia
baptismus io ex opere operantis aliquid
[illegible] quia io baptismus
batur ad dignos fructus penitentie ad fidem
et ad deuotionem similem [illegible]
qui fuit [illegible] hortamenta [illegible]
[illegible] Circa tertium articulum primo [illegible]
3 articulus
quod sunt verba nostra apte baptizari
sacri [illegible] apte baptizat
[illegible] sacramenti et simpliciter
baptizantis [illegible] verbalis expressio
[illegible] prima in [illegible]
ad formam baptizandi [illegible] spectat
[illegible] instituere sacramentum [illegible]
recepimus forma baptizandi [illegible]
instituit [illegible] patet matthei ultimo
ubi dicitur euntes docete omnes
baptizantes eos in nomine [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible]
Zacharie [illegible] qui [illegible]
preceptum est [illegible] ut qui
fuit sacramenti [illegible] non licet
[illegible]
petrus aliquos baptizari in nomine
domini nostri ihesu Christi quia sit baptizati
[illegible] intelligere quod in nota
[illegible] quod [illegible] primi
[illegible] forma [illegible] non [illegible]
[illegible] auctoritate Christi instituta est
[illegible] quod qui [illegible]
[illegible] fuerunt in nomine domini nostri
[illegible] dispensatiue sic
baptizati fuit spiritu sancto illa dispe
[illegible] ut nomine
[illegible]
Circa quartum sit ista [illegible] actus

baptizandi et similiter | et similiter expressio
persone baptizande requiritur pri-
ncipaliter forme ipsius baptismi | probatur sit
quia forma baptizandi constitu-
ta includit expressiones istas |
quod verba assumptum patet inductive ultimo
quia dicitur Ego baptizo te exprimit
actus baptizantis | et sub dicitur te [illegible]
exprimitur persona baptizandi | Secundo
confirmatur hec quia . . . allegatur . . . dicit |
si quis puerum inmerserit in nomine patris
et filii et spiritus sancti et non dixerit Ego baptizo
non est puer baptizatus | [illegible] Sed
quod si hec oratio Ego te baptizo pertinet
ad formam huius sacramenti | vel est integra
ipsa et vera | vel integra ipsa est et tamen
insufficiens | . . . non potest dici
quod integra vera est | quia ad ea que requiruntur
est potior omnibus hec oratio . . .
[illegible] vel non est . . .
vel . . . et non requiritur hec oratio
quatenus . . . | quia falsitas omnino non
potest esse cum veritate | que est in sacramentis
[illegible] | Secundo sic Aliquis precipit baptizare
sit et precipit dicere | Sed ad hoc quod aliquis
satis faciat precepto de docendo non
est necesse | quod dicat Ego te doceo | ergo non
est necesse quod dicat Ego te baptizo | [illegible]
arguitur contra quod quoniam [illegible] | quia ipsi
illa formam non [illegible] et arguitur
sit | Sexta dicitur Ubi [illegible] ad eum qui
nullo modo potest apprehendere | Sed sic est
quod cum baptizatur parvulus [illegible] vel [illegible]
[illegible] dicta apprehendere non potest |
[illegible] | Tertio sic quod ipso facto sufficienter ex-
primitur non est necesse exprimi verbis | Sed actus
baptizandi cum sit sufficiens [illegible]
[illegible] | Quarto sic quod ab [illegible]
[illegible] intelligi [illegible] exprimere | Sed
ab omnibus [illegible] Sed [illegible]
a [illegible] persone [illegible]
[illegible] prime persone [illegible] sufficere [illegible]
baptizo te | Ad solutionem istorum [illegible]
sit quod [illegible] ista | quod [illegible]
principaliter et persone baptizande [illegible]
requiritur ad formam baptismi | tamen
[illegible] [illegible] et [illegible]

non est simpliciter de necessitate huius forme |
probatur sic | quia sine expressione actus [illegible]
[illegible] | ut dicendo | Ego sum te baptizans
in nomine patris etc. | Si vero verbalis expressio
sit dicens Ego . . . | baptizetur [illegible]
in nomine patris etc. | Sine verbali in
[illegible] | sic et romana dicat Ego
te baptizo ut refert [illegible] quantum
ad veritatem baptismi | et [illegible] ad
necessitatem forme sine qua [illegible] est
verus baptismus | multum tamen refert
quantum ad baptizantem | qui utique peccat
si formam sacrosancte romane ac
universalis ecclesie non servat | et [illegible]
est [illegible] | Ex ista [illegible]
quod [illegible] ista | quod non est simpliciter de necessitate
forme huius sacramenti hoc pronomen Ego |
licet peccaret qui obmitteret | patet quia
expressio verbalis sit necessaria quo ad
actum et personam baptizantis | non
est necessarium [illegible] modo ut
dictum est | [illegible] | Et patet [illegible]
patet ad aliquam [illegible] ad
primum dicitur quidam doctor | quod [illegible]
est [illegible] hanc orationem Ego
te baptizo | quantum ad veritatem [illegible]
falsitate ut spectat ad formam ba[ptismi]
Sed [illegible] est considerare quod deus [illegible]
[illegible] | si eum instituisset [illegible]
forma baptismi [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] pertinea[t] ad
formam sacramenti [illegible] est [illegible]
[illegible] ecclesie | que [illegible]
[illegible] quod potior [illegible]
[illegible] Ego te bap[tizo] |
quod non [illegible]
[illegible] | verba ista
[illegible] | Ad [illegible]
[illegible] baptizare | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] expressata [illegible]
[illegible] | sic [illegible]
[illegible] | Ad [illegible] | [illegible]
[illegible]
sanctificat | sicut [illegible]

catinus dicitur exorciso te catinum scilicet
Tercium dico quod ad maiorem detractionem in
tercius ymmo immo ille actus constitutione
Martinus cittie non fit quod ad omni fto ss et verbo
(?) ride p adequatum Cum natura verborum
que consideratur possumus ut sit in
naturalibus quod qualiter sit mutatio in
qualitate quantitate et ubi sit quod sit quam
mutationis fit potest dicitur in hoc sacro
ceteri pluralium verborum vicio modo quod fiat
secundum similium verborum numerorum quod verba in
statuta et confecta omnia dimittantur vel
aliqua ratio ponantur et hic dupliciter uno
non invenitur eadem forma et modo ponitur sicut
si transferantur verba latina vel in vul
gare ut bohemicum teutonicum
vel gallicum vel einsdem alterius ydio
matis et in hoc tamen nullum fit impedimen
tum quo ad sacramentum Patet tamen quod
solemnitate et sine cum ydiomate minuitur
Ga de vel fit mutatio quo ad positionem tunc quando
est in sacramentum ut si baptisaret quis
in nomine domini et sancte marie virginis
vel fit mutatio quo ad modum ponendi ut
si quis baptizaret in nomine genitoris
geniti et paracliti non est baptizmus
quia ad nomina dominorum [illegible] hic
[illegible] non mutatur quo ad
non impeditur Secundo potest fieri mutatio secundum
qualitatem sic quod aliquid addatur et hic
[illegible] vel ex illud addito impli
[illegible] non obstante ut simpliciter
[illegible] dicet ego te baptizo si
[illegible] vel implicat aliquid distin
[illegible] vel diminuens sic arriani
baptizabant in nomine patris maioris
[illegible] minoris vel ex additione non distinguit
[illegible] baptismus tamen intendit
[illegible] nova forma Et dicens confuse
[illegible] non sanctificando hiis verbis
[illegible] baptizo Si
[illegible] addito non distinguit [illegible]
et baptizans ex simplicitate [illegible]
[illegible] sedet ego te baptizo [illegible]
[illegible] patris omnipotentis et [illegible]
est baptizmus Si autem fit mutatio
[illegible] hic dupliciter quia vel fit
[illegible] vel non propter
[illegible] verus baptizmus Secundo est vere
[illegible] qui sic facit Sed ponimus

qui sic facit quod baptizans inter
plurium verborum ita quod non compleat
vel possit vel loqui vel moriatur
dicunt quidam doctores quod in hoc
casu adhuc verus sit baptizmus Sed
secundum dictum quod in hoc casu fuerit de
necessitate rebaptizandus et cum
effectu dicitur de quibus dubium est
an sint baptizati baptizentur hiis
verbis Si baptizatus es non te bap
tizo Sed si non baptizatus es ego te bap
tizo te in nomine patris etc. Tercius
modus est mutationis et potest contingere de
verborum qualitate putas si verba monte
proferantur aut frangantur vel corrum
pantur et hoc dupliciter quia vel voluntarie
et malitiose et non est verus baptizmus
vel fit hoc ex ignorantia vel corrupto
et hoc dupliciter quia vel est tanta verborum
corruptio quod mutatur sensus et non est
sacramentum vel non mutatur sensus et est sacramentum
Debent tamen illos qui [illegible] linguae
impedimentum balbuciendo verba cor
rumpunt [illegible] quod non [illegible]
[illegible] sive [illegible]
[illegible] corrumpant [illegible] mutatur
[illegible] putas quod [illegible]
[illegible] vel loqui dico quod est
verus baptizmus quod patet quia
retulerunt [illegible]
[illegible] de quodam sacerdote
qui [illegible] latina [illegible]
baptizans et volens se quo ad
[illegible] conformare [illegible] bapti
zavit in nomine patria et filia et spiritua
sancta Et videt idem zacharias
[illegible] hoc fecit [illegible]
[illegible] intendens [illegible]
[illegible] non cavit [illegible] rebaptizandi
quos baptizavit Et [illegible]
[illegible] locutionis [illegible] et hoc
[illegible] verborum [illegible]
[illegible] interpositum primum
potest dupliciter quia vel [illegible]
[illegible] et non est verus baptizmus vel
[illegible] simpliciter et [illegible] dupliciter quia vel

est talis et tanta verborum corruptio quod
mutant sensum ut si diceret sic ego patris
te baptizo et filii et in nomine spiritus sancti
non est verus baptismus. Si autem
corruptio non mutat sensum
est verus baptismus ut si diceret ego te
baptizo in nomine patris et filii et spiritus
sancti nomine. Si autem sit interpo-
sitio si sacerdos in tangendo aquam di-
ceret ego te baptizo ista aqua est
nimis frigida in nomine patris et
filii et spiritus sancti hic distinguitur vel ista
locutio fit huiusmodi interpositio quod per eius
intelligentiam [illegible] discontinua-
ta locutio tunc potius remanet [illegible]
sunt verba et sine interpositione [illegible]
non est verus baptismus vel non
fit ita locutio moraliter [illegible] qui
secundum eius intellectum sit locutio
continua tunc non obstante interpositione
huiusmodi est baptismus verus ut ex
malicia fieret tunc secus est ut
circa articulus [illegible] est. Circa ter-
tium articulum dico quod huiusmodi sacra-
mentum propria debet esse aqua propter
quia talis debet esse materia huius sacramenti
quod apta sit per [illegible] aliquo modo
per effectum ipsius sacramenti sed tunc materia
representat aqua [illegible] sic [illegible] quia
triplex est huiusmodi sacramenti effectus
primum baptizati [illegible]
[illegible] culpam expurgat et
mentes illuminat baptizati [illegible] non de
sua natura triplicem habet proprietatem quia est
frigida humida et diaphona i. perspi-
cua. Per primam proprietatem s. frigidi-
tatem aqua per se fomitis mitigativa
et ideo non [illegible] in hyeme [illegible] aqua
nimis calida ut minueat [illegible]
[illegible] per secundam proprietatem aqua [illegible]
culpe ablutionem per tertiam s. [illegible]
[illegible] per mentis illuminationem. Et
forte quis diceret quod [illegible]
sit tunc mersio et quare [illegible]
mersio sit [illegible]
dico quod non [illegible]
[illegible] fuit tunc baptizate
[illegible]

Martha[illegible]

idem est quo ad ipsum sacramentum. Ad
rationes partis [illegible] dico quod forma illorum
verborum non apparuit observari quod
si fuisset observata [illegible] fuisset baptizati
in nomine sanctis [illegible] et non [illegible]
[illegible] trinitate [illegible]
[illegible] ibi apparuit pater
in voce filius in carne [illegible]
[illegible] ut [illegible]
capitulo. Circa [illegible]

Ma[illegible]

Utrum effectus baptismatis equaliter
conveniat omnibus baptizatis [illegible]
[illegible] primo quia ad equalitatem [illegible]
equalitas in effectu sed tanta est
equalitas apud omnes baptizatos [illegible]
[illegible] omnium unum baptisma [illegible] illud apostoli
ad ephesios [illegible] unus deus unum
fides unum baptisma [illegible] Oppositum
colligitur [illegible] magister [illegible]
[illegible] et in multis [illegible]
capitulis. [illegible] solutio
est [illegible] primo [illegible]
[illegible] sacramenti [illegible] qui
sunt [illegible] sacramentum et verum sacramentum
[illegible] qui sunt qui recipiunt sacramentum et non
[illegible] sacramenti et [illegible] prohibet [illegible]
salutem. Circa primum ad [illegible]
[illegible] est quod [illegible] sacramenti [illegible]
[illegible] eo quod conferetur [illegible]
[illegible] institutione [illegible]
[illegible] quo suscipit sacramentum [illegible]
[illegible] illud quod sit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

intelligi[tur] gratia gratum faciens. Secundo gratia vel proprium sacramenti et intelligi[tur] quod omnis culpe et pene eterne remissio et virtutum infusio. Tertium est omnia infallibiliter consequuntur baptizmale. Tertium est quod si aliquis consestim moriatur post receptionem gratie, talis immediate ad vitam eternam evolaret absque omni pena purgatorii. Quartum quod omnes hec probari hic non possumus. Tertium et duabus breviter. 2 ar[ticulus] Circa secundum articulum sanctorum pono duas conclusiones. Prima est quod omnes parvuli qui rite baptizantur recipiunt sacramentum et rem sacramenti. Probatur quia si reciperent sacramentum baptismi antequam mitterentur. Item moriuntur ad eternam vitam ut probatur quia per eadem sanctorum et doctorum que dicit Gregorius. Secunda, non omnis baptizatus tamen salvus erit. Quia qui credit et baptizatus fuerit salvus erit, Mathei ultimo. Sed parvuli non credunt. Et secundo, sic in baptismo sacramento baptizandi sacro se obligat ad observantiam eorum que sunt fidei. Sed parvuli adhuc non sunt apti. Tertio, sicut habitum potest mactari ... et sacramentum, ergo efficacia. Sed parvuli ad annos discretionis pervenientes non possunt mactari ... ipsi de novo ... 1 ... si vere sacramenti ... Sed quod istius Gregorius loquitur Dionysius in libro de ecclesiastica ierarchia capitulo ultimo, ubi loquitur de ... sic dicit: divini nostri duces ... infantes recipi ad baptismum. Et confirmatur istud ... infantibus ... [illegible] ... baptiza ... [illegible] ... pono et ... illud quod infantes non ... in fide ecclesie ... 3 ... de quibus requisitis ... quia illi ... non ita intuitu perfectione ... purificatione ... quarto sunt omnes adulti qui baptizantur non ponentes obicem.

recipit sacramentum et rem sacramenti. Primo ... precedenti ... anima ... Secundo illud quod ... de pueris. Qui autem sunt adulti non ponentes obicem percipit infusam statim. 3us articulus Tertius articulus pertinet qui sunt qui recipiunt sacramentum et non rem sacramenti. Circa quod premitto primo quod duplex est impedimentum tale recipientium. Unum est dissensus ipsius baptizandi quod ... ad illa ... in baptismo. Secundum impedimentum est fictio ipsius baptizandi, quo ad primum dico quod dissensus duplex potest esse, scilicet unus modo negative sicut quod non prebet consensum. Alio modo contrarie per actualem dissensum ita quod ... illius quod agit ... contradicit ... quod ... talis non consentiens ... consentit ... non ... actu consenciendi actu baptizatur. Et potest contingere duobus modis quia vel ... consentit ... et hoc duplex ... vel est capax rationis vel non. Si primo ... recipit sacramentum ... sacramenti ... capax rationis sine actuali vel sine habituali consensu recipit baptismi sacramentum. Si non est capax ... quia ... fuit capax et non consensit ... nihil recipit vel ... sicut parvuli et ab origine ... tales ... Et dico quod in fide ecclesie et parentum talis recipit ... sacramentum et rem sacramenti. Si autem consensit quis ... pervenit ad baptismum et ille consensus ... non ... ... consensus talis recipit ... sacramentum ... et ... non debent baptizari ... possunt baptizari ... ...

dormiendo vel mortuus. Si autem baptizandus licet actu contrarium sentiat quia dissentit absolute quod est ipsum sumit, ergo patet contrarium. Dicendum quod vel dissentit actu, ita quod nullo modo consentit, et tunc communis tenet quod non recipit sacramentum nec rem sacramenti; vel dissentit et consentit aliter tunc et aliter, quia absolute dissentit sed timore poenae consentit, iste tamen recipit sacramentum sed non rem sacramenti, quia magis fuit talis actus voluntarius ut dicitur iii Ethicorum, licet non fuit perfecta voluntas ut decretalis [illegible] in maiore. Talis enim suscipit characterem Christianitatis et est vere baptizatus, ut patet extra Maiores de baptismo et eius effectu, ubi sic dicitur quod qui terroribus vel suppliciis violenter attrahitur et ne detrimentum incurrat baptismi suscipit sacramentum, talis etiam qui ficte accedit ad baptismum et characterem suscipit Christianitatis impressum, et ipse tamen conditionaliter volens licet absolute non velle cogendus est ad fidei observantiam observandam. Ad tertium non impedimentum de fictione dicendum quod duplex potest esse fictio: una simpliciter, ut si aliquis exterius simulat se velle sacramentum recipere, interius tamen animo non vult recipere baptismum; talis fictor non recipit sacramentum nec rem sacramenti, licet etiam compellatur ad observandam fidem, ut [illegible] circa actum exteriorem. Alia est fictio non simpliciter sed secundum quid, puta cum quis simulat se devotum quasi sufficienter dispositum ad baptismum, cum interius tamen non sit dispositus. Dicendum quod duplex contingit: uno modo quia deficit in fide, alio modo quia intendit mortaliter peccare. Primus non recipit quia cum sit adultus non [illegible] impeditur ex [illegible]. Sed qui intendit mortaliter peccare et accedit ad baptismum sacramentum recipit sed non rem sacramenti, et de isto ficto intelligitur decretalis [illegible]. Cessante tamen [illegible] fictio est tamen talis poenitentia [illegible] [illegible] vere rem sacramenti recipit.

quod cessante ea [illegible] quod ut dicit Augustinus et magister allegat, tunc baptismus valere incipit cum fictio vera confessione recedit. Sed quod ad [illegible] effectus in actu requiritur [illegible] mortuus. Sed baptismus est [illegible] qui est res sacramenti, et iam baptismus praeteriit. Item cessante fictione ut praemissum est, vel talis homo tunc absolvitur virtute sacramenti ab omni culpa et ab omni poena vel non; si sic, tunc de malitia reportat commodum quod non debet; si non, tunc abstinet poenalem [illegible], quod non est dicendum. Solutio ad primum dicendum quod licet baptismus iam praeteritus et characterem [illegible] iste consequitur rem sacramenti. Ad secundum dicendum quod [illegible] sequitur, quia nihilominus iste absolvitur ab omni culpa ante baptismum ~~[illegible]~~ peccata. Item quod illa non tenetur confiteri nisi [illegible] satisfacere, quoniam omnis illa tam sua poena tollitur virtute sacramenti. Sed quoad culpa post baptismum commissa [illegible] sicut alius poenitens. Quaeritur tunc ad [illegible] dicendum quod triplex est baptismus: fluminis, sanguinis et flaminis. Quid sit baptismus fluminis dictum est, quia [illegible] et aqua. Sed baptismus sanguinis est martyrium. Baptismus autem flaminis est quo quis per Deum intus sanctificatur sine [illegible], sicut fuit in utero matris [illegible] Beata Virgo [illegible] de Johanne, de Jeremia [illegible] [illegible] fuerit sanctificati [illegible] mediante virtute [illegible] [illegible] baptismus flaminis [illegible] baptismus [illegible] sacramentum [illegible] sit prima [illegible] baptismus [illegible] baptismus sanguinis [illegible] flaminis et non baptismus fluminis [illegible] sacramentum, sed non [illegible] sacramentum [illegible] quia [illegible] in articulo [illegible] et quod sit [illegible]

baptismum flaminis tenetur quantum in se est
suscipere baptismum flaminis. Patet. Quia parvulus
tunc de baptismo flaminis nihil recipit. Iohannis 3°
ubi quibus renati fuit. Etiam patet hoc per
verbum Augustini qui dicit illis solus prodest
baptismus flaminis in quibus sacramentum
excludit articulus necessitatis. Ex hiis ad
patet ad quaestionem. Ad argumentum dico quod ad ...
quia sacramenti effectus in se recipienda non
semper sunt aequaliter disposita. Circa
distinctiones quartam et quintam quaeritur

Utrum malitia baptizantis ministri
impediat sacramentum baptismi. Quod
sic quia qui in se maculatus est non
potest conferre illud quo alius mundetur
sed per baptismum ipse qui recipit mundatur.
Igitur etc. Ad oppositum patet per Magistrum qui dicit Magister
quae abluit sordes de quo mundat.
Oppositum patet per Magistrum et dicta sanctorum
nec hoc ... et patet ratione sic quia bonus
minister malitia non potest effectum impe
dire sed sic est in proposito. Igitur etc. Circa
quaestionem primo descripto 2° utrum potuit
ministris ... potest ... [illegible]
... 3° ... videndum est quid sit ... quo
et quis sit ... 2° ... baptizans
... puer ... in vero ... [illegible]
[illegible] Quantum ad primum sit
primo ista suppositio quod minister in baptismo
debita elementi ... et verborum forma
et ... intentionem ... intendunt bapti
zare non impedit sacramentum et si minister
... defectus ... mali ... sic
quia ... non est de forma
... eius ... non impedit
sacramentum ... bonitas ... sit
de ... est ... de forma sacramenti
... maior ... est de forma sacramenti
... sit ... debita ... [illegible]
... bonitas ministri est ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

est de forma sacramenti. Secundo quod intendit baptizare
et ... illa et est in eo. Quia solus Deus
est qui recto nomine ... intentionem
... non procedit. Secundo sic quod
... dicit quod malitia hominis ... non
impedit in ministro sacramentum baptismi
sic tyrannus dixit non est ... onem
eo quod sanctus tyrannus ... hoc tenuisse
et ... non est ... et
quod ... 3° sic materia mediata
... sacramentum baptismi. Sicut forma
mediata et minister mediatus. Alia
patet ex praecedentibus. Sed quia patet quod non
minus requiritur minister quam materia vel
forma sed malus homo est mediatus
minister ut ... vide Augustinum
etc. 2° sic membrum mortuum aliis
membris non potest influere vitam. Quia
dat quod non habet sed minister malus est
membrum mortuum in ecclesia et per baptismum
influit vitam. Igitur etc. Iste quod ... in
debet ... sanctorum ... beati Augustini
in libro de baptismo parvulorum et hoc est illud
... in corpore canonum prima quaestio
... sic dicit ... abscisum for
... et non potest ... sensus
non sunt membra ... amputata ... aliquando
Iste beatus Ambrosius dicit et habetur in canone
non sunt ... prima quae prima ... baptismus
profecto non mundat sed polluit. Ad
ista non concludunt ... tene
... est minister ... malus est
sacramentum baptismi non ... praedicta
sanctorum quae magister allegat in textu
et ... beatus Augustinus super Iohannem ... non
... sic dicit. Baptismus talis est qualis
est iste in cuius potestate datur ... non qualis
est minister ... datur. Iste Augustinus contra
... sic si non est
melior baptismus qui per meliorem
datur nullo modo malus est qui per
nullum datur. Iste beatus Augustinus ... ad
... illos non rebaptizat
quia ... fuerint etiam bapti
zati ... et 2° ...
... quod intentio ut
... sufficiat

adhuc q aqua no sit rebapd ¶ Ad
2m dico qd q no cognoscit fidem dicunt
baptizantis sit hereticus uel 2 excommen
n sit q fidem uel ecclie or sic peccatum
defuntur 2 io sanctus ciprianus licet ipse
hc dixerit q martir assumptus tamen non
asseruit hoc temerarie 2 io no fuit
ei sibi uel alijs periculosum Sz tamen or
e peccatum defuntur 2 hoc unde 3 in
tercio libri augi in libro de unico baptismo
ubi recitat opinionem cypriani ¶ Ad 3m
dico ut dictum quando quia no e simile de
ministro sit de materia uel forma q ta...
ut defutut sacri huius requisitum tamen
e tamen q debito ac circumstantiis ordine
Sz no necessarie sacri illud requirit ministro
ministro ¶ Ad 4m dico q no e simile quia
quod deus dat baptizato no transit
i ipsum per ministros sz immediate ado ¶ Ad 5m
dico q licet minist no e huius sacri
ab ecclia separatus quantu e debitum
se tenere ex parte sui Sz licet sit debite
se tenere ex parte sacri ¶ Ad 6m dico
quod q perfidos ministros baptismum no mundant
Sz pollunt saltim mensam ut satum i
f patebit ¶ 2 q baptizatus per malu
ministrum no solu recipit sacrum sz
verum sacrum sz sic quod 2m q d pr b...
augustinus sicut per canale lapideum transit
aqua ad. ad areolas curandas sic
ad opus suum per malum ministrum deus
transfundit irriguum gratiarum sicut enim
spiritus malus no tollit utilitatem
ministrum elemosine ~~perspecta transfusionis~~
principi transmisisse per latronem mittitur domini
pr qui ymo ecclie utilis e recipienti
sic si transmitteret per suum bonum ...
Sz tunc e dubitatio circa istud
quod an recipiens sacrum baptismi
ministro q scit 3 malo peccat dicendum
e quia uel e tam malus q e apertum
~~percussus pro~~ percussus scilicet excommunicatus
2 hc adit dum quia e constitutus in
mortis periculo ipse baptizandus et
alius bonus no potest 2 hc e intento
libri augi libro sexto q donatistas
qui dicit q nulli casu posset
quis licite accipere baptismum
beneficio ... i ... ...
de ... ... ¶ ... ...
... ...
... ... no e percussus

ab ecclia tunc uel illud peccatum no est
notorium quia no dum indicat sed
solum in populo tunc huiusmodi ministro de
bet q ad hc aqua vitare quia hc
peccatum q no e notorium nullus in
publicis actibus debet vitare ... 2
io ministerium huius sacri ministri
¶ Si aut peccatum e notorium ad no
potest subditus s. parochianus petere
a se aut a suo prelato uel alias quocumque
baptizandum ab eo ministro uel e recipi
endo ab eo p3 quia nullus potest
petendo a suo prelato debitum sibi
sic e q prelati uel alii infra talia
tenentur pro sacramenta ministrare
¶ Et io doctores notant q licet cum
sacrum baptismi sit maxime necessitatis
io illud sacrum quantum ad materiam 2 quantum
ad ministrum e omnibus alijs sacris mag
limitatum cum sic in necessitate circa ...
omnis aqua e bona materia baptismi
tu no urgente necessitate ad eucharistia
sacri hc no debet baptizari n mag
benedicta sic eadem uo quantum ad ministrum
quia in necessitate circa ... quum hc poterit
ee minister huius sacri 2 baptizare
tamen obediendum sacri necessitate
no urgente sacerdos e ordinarius
minister cui solum hoc competit ex offi
cio licet alijs committat ... ...
... ... Sz postea ... ... quis
baptizetur in aqua no benedicta
tu posset hic benedictum 2 qui
sacerdote tu posset hic sacerdos
ille quere 3 hic baptizatus ...
3 rebaptizatus rebaptizandus ...
... baptiz... ... ...
2 baptizatus ... si fuit ...
... 2 ... ... 2 ...
... ...
... ...
... ...
... ... ¶ Potestas aut e ...
... ...
... ... ¶ ... ...
... ...
... ...

tamen usus illius potestatis sibi convenit
in quadam prerogativa vel rectorum quibus
eadem potestas reguo certo modo convenit
potestas ministerii qua quis disponit ad
effectum principalis agentis non ex propria
suo nutu sed constitutione agentis principalis
Ista dicit primissa ponam 3 conclusiones
prima sit ista quod potestas auctoritatis dimit-
tendi peccata non potest convenire creaturae
quia quod filius dei est creatura
non potest excepte sed huiusmodi potestas est solius
dei ut patet ex primo modo distinctionis
primisse 1a 2a sed Quid dicit 3a 4a dicit
glossa ordinaria super prima epistola ad
corinthios quod deus potuit dare
ante baptismum quibus contulit ministerium
Solutio glossa non loquitur de auctoritate simpliciter
sed de auctoritate delegata et auctoritate excellentiae
quae est communicabilis creaturae 2a conclusio
sit ista quod potestas excellentiae respectu
sacramentorum ac 2 effectuum sacramentalium effec-
tum licet communicabilis fuit ministris tamen
non est ipsis communicata probatur quod huiusmodi
potestas solius christi ut hoc communicatum est
ut patet illa quod huiusmodi potestas includit
quod sunt quattuor secundum doctores primum quod
nomine ipsius sacramentum habeat efficaciam
2 quod sua sacra assumpta virtute sint
deus ... convenit sacramentum effectum
3 quod sibi liceat instituere baptismum
... sacramenta quartum est quod sine rationibus
... alicuius de baptizare ista
... competebant christo et deus ista
... aliis hominibus sed ministris esse
... et communicare tamen hoc non fecit
ut ... 1a 2a 3a quod potestas ministerii
est ... ministris ... quia ipsi ...
... sacramenta operantur
... dispositive ...
disponit ad ...
... [illegible] ...
super ... absolute
... creature ... potestas
... Quantum ad 2m articulum
... doctores ...
... ...
... quod ...
... ...

quia a 4a quaestione non possunt ut dicit de statuto
non iterandis eam tendit Aliqui tamen
antiqui doctores posuerunt quod character non
sit aliqua res absoluta de predicamento qualitatis
sed solum quaedam respectus et relationes Hoc tenens
eo dicit quod character sit res absoluta
de predicamento qualitatis quia est fundamentum
similitudinis sed quantas quod in ... Similiter
sunt quaedam magis qualitate conveniunt et videtur
quod iste doctor character ad primam speciem
qualitatis sed ... non habitus sed dispositio
et quod alii doctores qui ponunt characterem
imponere ad aliquid arguunt magistrum
quod dispositio sit facta modo dicit iste doctor
de omni dispositione Ego dico quod difficile est probare
quod ... mediate de huiusmodi effecti-
bus divinis et miraculosis Sed quod
character sit subiective in anima patet sic quia
disponit ad gratiam quae est in anima 1a 2a
Sed in hoc sunt doctores in ... variis
quidam ponunt in essentia animae et alii in
potentiis animae et ista ... quidam in
intellectu ut sanctus thomas et doctores
... in voluntate ut sanctus
et sui sequaces Iste quod character sit
in intellectu ... quia ipse est ...
tactus ... 1a 2a Sed est dispositio
... institutionis ... non ...
sic sunt ista tamen per dictum sacramentum Quantum
ad 3m articulum ...
baptismus ut supra dictum est ... est
hic ponam 3 conclusiones prima sit ista
puer in utero matris potest baptizari
baptismo flaminis probatur sic primo sic
in utero matris est capax quia
deus potest dare 1a 2a Sicut autem
quia Johannes baptista et Jeremias propheta
fuerunt sanctificati in utero matris
potest baptizari baptismo sanguinis quia
qui mortem patitur pro fide catholica
baptizatur baptismo sanguinis quia
... quod non fuit pena
... est dare casum in quo parvulus
occiditur in utero matris pro fide catholica
ut si heretici ... fide catholica
... 1a 2a Sed 3a quod puer
in utero matris non potest baptizari baptismo
flaminis quia ... in materia
baptismi fluminis ... ad ipsum

preparetur et hoc quod est de intentione doctoris qui loquitur de baptismo flaminis. Dicitur primo ipsi desunt bono quod qui natus non est renasci non potest. Item Augustinus quod dum ... parvulus in utero matris existunt baptizari non potest. Item Augustinus qui non vivit non potest mori, ita qui natus non fuit renasci non potest. Ad secundum. Ad argumentum principale dico quod licet ille qui maculatus est non possit actum [illegible] dare virtute propria, potest tamen facere instrumentaliter, sicut Adam (?) destructa virtute divina de nihilo facit mundum. Sic instrumentum medici nimis (?) instrumentum applicat alteri instrumento aqua ... [illegible] ... non sanat hominem. Ad secundum patet quod est contra ... argumentum quare.

Utrum in sacramento confirmationis conferatur gratia confirmans. Quod non arguitur sic: quia in sacramento baptismi confertur gratia sufficiens ad salutem. In oppositum arguitur auctoritate Rabani qui dicit quod per impositionem manuum summi sacerdotis spiritus sanctus traditur baptizato. Sed non datur spiritus sanctus nisi cum datur gratia gratum faciens. In ista questione ... videndum est de quatuor. Primo de quesito. Secundo utrum in sacramento confirmationis imprimatur character ipsi confirmato. Tertio quis sit ydoneus minister huius sacramenti. Quarto utrum sacramentum istud sit de necessitate salutis. Quinto de materia huius sacramenti. Quantum ad primum sit prima conclusio quod in sacramento confirmationis confertur gratia gratum faciens. Probatur sic quia nullus confirmatur in bono nisi per gratiam quae est gratia dei; sed per sacramentum confirmationis homo confirmatur in bono, ut colligitur ex dictis magistri in ista distinctione. Secundo patet per hoc quod praeallegatum Rabani addenda ... omnes affirmativa. Item quod dicto. Secunda conclusio: gratia gratum faciens data in confirmatione non est alia per essentiam a gratia data in baptismo. Probatur sic quia gratia [illegible] et gratia subsequens non sunt diversae in essentia ... quia patet ... super librum 2o distinctione 26. Et confirmatur quia eadem per essentiam sunt virtus debilis et robusta ... et unus non diversificantur essentia ...

bonitatem (?) ... alio ... et alia

Item arguitur quod ponit tot species gratiae quot sunt sacramenta in quibus confertur gratia. Ideo illa opinio est quam opinio quae dicit quod gratia baptismalis sit alia a gratia per essentiam confirmationis. Et hic sunt sicut virtutes et dona diversa per essentiam, quod probatur sic quia virtutes et dona ... quia gratia baptismalis est radix virtutum et gratia confirmationis est radix donorum. Tertio arguitur ista sic: sicut morbi distinguuntur, sic medicinae morborum distinctae sunt; modo peccatum originale cuius medicina est gratia baptismalis distinguitur per essentiam a morbo pusillanimitatis cuius medicina est gratia confirmationis. Minor est Cassiodori qui dicit sic: varium possit remedium diversa qualitas passionum; non enim idem sanat calidum et frigidum ... Tertio sic: signa distincta per essentiam ... significant; et constat quod baptismus et confirmatio sunt signa distincta tam in materia quam in forma; igitur significata ipsorum differunt per essentiam. Minor patet quia materia baptismi est aqua et forma est ego te baptizo in nomine patris etc. Sed materia confirmationis est crisma, forma vero est signo te signo crucis, confirmo te crismate salutis. ~~quia idem calor~~ Solutio ad primum dico ... quia non semper tota ... diversitate in causis ... in causatis, quia idem calor ... operatur duplicem effectum ... liquefacit et ... constringit ... Ad secundum ... eadem medicina ... accepta ... diversorum morborum. Ad tertium ... ad diversitatem ... sufficit ... formalis ... [illegible]

[illegible] ... conformitatis ... signatum ... [illegible] ... Ad ... [illegible] ... sit prima ... [illegible] ... [illegible] ... character ... [illegible] ... pot ... [illegible] ... diversa non solum ... [illegible] ... datur ... [illegible] ... distinguuntur ... [illegible]

in uiceom cóitatu militec d. sr̃ q in
upopulitaliby | 2 duces abuti | sz vidz
militaris ecclesie e bn ordinati p̃ vites
bap̃mi | quo distui ut a no bap̃ | uni 2
ndumtia pelli signum 2 caractere confirma
tionis | 2 duces sitites puta sacerdotes
signum 2 caractere ordinis | 2 confirmat hec
go sic no solu 2 nuc clamentium | cõa
pote 2 saepe debes conformari seu confir
navit 2 sic caractere bap̃mi
clementie | sic caracte conformari dnice
dnice pote | Et caracte confirmaconis configurant
l 2 ar | 2 go caract qui confirmat in pñn 2
c spiritue in voluntate | sunt volunt inclu
dit pfitoz pote usal | p̃ 2 sic | qz caracter
confirmaconis e q po seu ~~pote~~ potestas
ordinata ad actu bellandi | q adv̄sus
vios fide catholice | sz actus iste ptinz
ad invisibile | ut colligi 2 ar 3o etiquos
iter bap̃mi e in fura dic doctor | q alia
confirmacionis ~~ut~~ in voluntate | caracter
ordinis in intellectu | C Quantum ad
3m ar ad sit prima qo istis | soli epi sunt
ipi huius sacri s. confirmacionis p̃ sic | sz
in primitiva ecclesia ecclesia soli apli fuerunt
huius sacri ministri ut colligi 2 ex textu
2 glosa actuum 8uo ca. | sz sicut pluri
sut successores ca. discipulorum | sic epi
sut successores aplorum | ut in canone in
[illegible] de c 12 | Etiam p3 hoc qo per capitulum quanto
de consuetudine [illegible] ubi dicit p̃
q sacri confirmacionis a tpe aplorum sunt solis
pontificibus reservatum tamqm ministris huius
[illegible] sacri | 2 mandat prohibere pbris
[illegible] huius sacri 2 ubi d vide
[illegible] cum [illegible]
q [illegible] fuerat
[illegible]
[illegible] sollemne potestas pot [illegible]
[illegible] auctoritate confirmari [illegible]
[illegible] confirmacionis p̃ [illegible]
[illegible] mat [illegible] pot [illegible] plenio [illegible]
[illegible] ordines [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ex [illegible] huius sacri

2 postea itm quaesivit eis | 1 2 go dicta a tm
p3 in canone pueri qui dec | sz de isto
canone dicit quidam | q isti sacerdotes ante
hoc no conferebant sacrum confirmacionis sz
solu debunt alys sacramentale tangendo
baptos | consimiliter infrontibus | hoc dicit
ut recitat glo ut inca ro ato decr̃ sup | illuc
| q p̃ deplemtaie ptis sus
no solu presbiteri | sz 2 a laico huius posset
ministrari seu offi dilegaciones | Sz glo
ubi epi | qui ipse possit [illegible] hoc
sacrum | put illis inferioribus [illegible] ut
simplicibus sacerdotibus quintte | C Videt
ad hoc ca. satis evidens | q no 2 fuat
ea que sut impedimentis | quia epo
indicuae | regimentis 2 similia pt quintte
dnis ul epalis functis | no que sut ar
pt demandare | aut 2 delegare alys |
qui sut inferioris gradus | ut inca o aqua
q confirmacionis sacrum conferre | sz cui est
dicionis sz ordinis 1 ref | C Quantum ad
4m ar ad sit qo prima ista suscepcio huius
salutis | p̃ 2 sic | quia sine huius sacri
suscepcione pot quis salvari | 1 2 quia p3
| a ru p3 matthei ultimo qui
crediderit 2 baptizatus fuerit salvus erit
C Sz qt de consecratione d. 4 c. sz
q sic omnes fideles p manus impos
epor p baptismu | spm sanctu suscipere
debent | ut pleni cristiani inveniantur
Ego vide 2 q sine huius sacri suscepcione
homo no sit plene cristianus | 2 hoc
sacrum e ad salutem necesse // C psolu ac
huius contrarij sit 2 go ista | homi adul
to e neca huius sacri suscepcio aut
[illegible] | habita oportunitate q quando
[illegible] sit | quia alias vide 2 hoc
sacrum [illegible] tempne | 2 salvari no posset
| 1 2 qo [illegible] vight p3 ad gram | et qui
[illegible] omnis perpe nollet huius
sacrum [illegible] contempnens | ipm | sz nec
no e plenus cristianus | ut dict
glosa desiciat [illegible] quintanoms | C Quantum
ad 5m ar ad sit prima qo ista sacrum
confirmacionis indiget | quia materia |

patet sic quia sacramentum est celebris forte sensi-
bilis propter quod assimilatione repraesentans ut
dicit Hugo libro de sacramentis sed repraesentatio fit per
materialia igitur etc. Quarto dicendum quod confirmatio quam supra
dictum est quod dominus tradidit homini pote-
statem mundandi non peccatis sed peccatorum ne-
potes? et species in homine igitur etc. Sed contra
ipsi sancti manum imponebant confirmabant
actum dicendum. Solutio tempore apostolorum
signa visibilia indicantia spiritum sanctum
apparuerunt igitur non oportuit tunc esse elementum
Tertio quaeritur sit ista propria materia huius sacramenti
materia est chrisma confectum quod conficitur
ex oleo et balsamo patet ritu ecclesiae quod
episcopi pontifices dedicato tempore anni ad
hoc confecerunt chrisma quod sit huius sacramenti
materia igitur etc. Ex quo patet quod materia
huius sacramenti est mixta et dicitur doctores
quod hoc sit propter sufficientiam actum. Oleum
enim aliarum propter motorum sunt interiorem
fidei conscientiae. Balsamum propter odorem
dignam et laudabilem conversationem ad quos
duos actus homo fit robustior propter
huius sacramenti susceptionem. Sed ponamus
quod deficiente balsamo adhibe-
at illud sacramentum solo confecto a oleo
magis balsamum dicendum quod non est perfectum sacramentum
sed est caute supplendum si quod fuerit
inadvertenter praetermissum ut disponit capitulum
primum de sacramentis iterandis
Ad rationem in principio dicendum ... quinto
et est patet ... in practica ... quarto ...

Utrum eucharistia sit dignissimum inter
sacramenta quod non videtur sic quia sacramentum baptismi
est dignius igitur etc. Antecedens patet comparando effectum
huius ad effectum istius. Oppositum in-
sic. Tertio aliquod sacramentum est dignius
quam continens Christum et perpetuum [illegible]
est nobilius sed sub sacramento eucharistiae
continetur Christus verus deus et verus ho[mo]
igitur etc. Circa huius quaestionem [illegible]
dum est de tribus primo de [illegible] sacramenti insti-
tutione secundo de eius forma [illegible] tertio
de eius subiecto et [illegible] quarto
de quaesito scilicet de eius [illegible] idem
in illo. Circa [illegible] primum dicimus
institutione sit primo quod istud [illegible] quod istud

sacramentum ut dictum non debuit institui
ante Christi adventum patet sic quia sacramenta
non debuit institui prius quam res
quae sub sacramento debuit contineri. Sed
huiusmodi res non fuit ante Christi adventum
ut manifestum est quia corpus Christi est res contenta
sub huius sacramento. Secundo confirmatur sic quia sacramentum
plenitudinis plenitudinis gratiae non de-
buit institui ante tempus gratiae sed sacramentum
est huiusmodi ut manifestum est et tempus gratiae
non erat ante Christi adventum dicente apostolo
ad Galatas quarto at ubi venit pleni-
tudo temporis misit deus filium suum etc. Sed quia
medicina confortativa dari debet infirmis
ut convalescant sed sacramentum eucharistiae est
medicina confortativa per sanctos doc-
tores et homines fideles regulariter
ante Christi adventum fuerunt infirmiores
quam nunc igitur etc. Solutio omnis
virtus indiget unitate sed ante Christi ad-
ventum non minus habuerunt homines vir-
tutes quam nunc et sacramentum illud est
unitatem virtutum saluberrimum igitur etc.
Tertio sic nullo tempore iusti et fideles ca-
rere debebant alimento spirituali sed
ab exordio mundi semper fuerunt aliqui
iusti et fideles et sacramentum illud est spiri-
tuale fidelium alimentum igitur etc. Solutio
ad primum dico necessario antecedens quia aliqui
dari debet medicina praeparans et disponens
Et ita praecesserunt in veteri lege [illegible]
figurae huius sacramenti tamquam [illegible]
dicta praeparans antecedens et dispo[nens]
ad illud sacramentum sacramentum demum [illegible]
Christi successit tamquam praeparatio primum [illegible]
recipiendum [illegible] medicina [illegible]
et t[illegible]
[illegible]

Et postea fuit sic septima. Secundum 2m est
eucharistia, que tunc dari debuit, quia
patri celesti placuit et congruum fuit.
Illud 2m dico quia eodem fuit dandum eo
quod fideles magis fuerunt privati
numquam caruerunt omni alimento
spirituali quod ipsi poterant sumere sic designare
et exemplis septimam. Et 3o quia aptissi-
mum tempus instituendi eucharistie sacramentum
erat proxime precedens suam passionem primo
sic quia isto tempore Christus qui est caput ecclesie
debebat quo ad corporalem presentiam
tolli et absentari a suis membris ideo
congruum erat quod ipso tempore Christus hoc sacramentum
institueret ut fideles uniti manerent
presentie Christi sacramentali cum sublata
Christi presentia corporali. Et hoc etiam con-
firmat istud quod sequitur quia hoc sacramentum com-
pletum erat eius quod prefiguratum
erat in agno paschali. Ergo si figura
debuit supponi veritati videtur quod debuit
institui post comestionem agni et ita in cena
paschali ultima et proxima
ante. Quantum ad 2m articulum fuerunt passio-
nes opiniones prima posuit quod dominus prius
confecit quam formam verbalem huius sacramenti
instituit sicut prius baptizatus fuit quam
formam baptismi institueret et ideo huius
opinionis est quia ipse qui est virtus prius
confecit se ipso sine verbo nos autem
indigemus virtute verbi dedit
formam post confectionem. Et confirmatur hec
opinio auctoritate Innocentii in decretis
sane dici potest quod Christus virtute divina
confecit et postea formam expressit sub
qua posteri benedicerent. 2a opinio
dicit quod confecit [illegible] verba protulit
[illegible] silencio [illegible]
confitendum [illegible] formam
futuram manifestandam [illegible]
dixisse [illegible] benedixit [illegible]
dicendo hoc est corpus meum et postea fregit
et dedit [illegible] dixit hoc
est corpus meum formam [illegible]
3a opinio [illegible] dominus semel confecit
[illegible] formam instituit [illegible]
[illegible] confecit sicut semel
[illegible] verba protulit [illegible] opiniones
[illegible]

sit quemadmodum dicitur. Primo tamen videtur
mus omnes esse satis probabiles. Quod
dicam veritatem ignorat quam opinionem
istarum quod Christus verbis confecerit sed alii quam
nos et dicunt hec opinio quod Christus illa verba
non revelavit. Sed ista opinio non est va-
lida nec catholica et in se habet
quam utilitatem appareat ideo eadem
facilitate negari potest qua affirmatur.
4o adhuc circa eo sit ista quod Christus
simul et semel confecerit et Christus
formam consecrandi tradiderit. Hec non
sunt doctores [illegible] sic quod si Christus verba
non protulit conficiendo aut confecit
aliis verbis aut confecit sine verbis aut
his verba protulit insufficienter dimissi-
one primum dici non potest quia tunc
ante formam et usus et illa utique institutus
conficit virtute ut 2m quia tunc ecclesia
non imitaret huiusmodi sacramento primum
statutorem ut 3m quia videtur
fuisse quod verba verbis fuissent prolata. Ideo
dicam. Ex ista quarta sequitur tertium quod forma
nova consecrationis huius sacri est ista
Hoc est corpus meum probatur quia ista forma
usus est Christus ut hec dicit [illegible] et romane
[illegible] sed est illud [illegible]
ponit multiplicem ut intelligam
aliqua difficultatem que circa huius formam
occurrerunt et primo sic Christus in agno
omnia sacramenta efficaciam suis bene-
dictionibus confecerunt et postea dedit
discipulis et tunc primo verba premissa
dixit. Ergo videtur quod premissis verbis non
fuit usus pro forma consecrationis. Et
[illegible] 4o sic Eusebius et Ambrosius
dicunt pro forma consecrationis accipite
et comedite [illegible]
verbis Eusebii quod sic dicit invisibilis
sacerdos visibiles creaturas in suum
[illegible] convertit dicens accipite et comedite
hoc est corpus meum et qui eadem
verba [illegible] suis et hec de consecratione
[illegible] circa sic In canone
[illegible] hec ista forma
[illegible] corpus meum. Quinto videtur
quod additio sit facta [illegible] sancti Petri
ut [illegible] Quinto sic quod

vel illud pronomen hoc demonstrat corpus Christi
vel aliquid aliud. Si primum, tunc ante prola-
tionem verborum hostia est consecrata. Si secundum,
tunc locutio est falsa, et non refert. Tertio sic: quando
virtute aliquorum verborum sacramentum conficitur
vel conficitur, tunc talia verba debent com-
prehendi vere secundum actum perfectum, et non
tantum verbo solo secundum significationem, sicut dicit quod
baptizans non dicit iste est baptizatus,
sed dicit ego te baptizo, et non refert. Solutio
ad primum dico nec concedo antecedens quia Christus non
consecravit antequam diceret hoc est corpus
meum, et Bonaventura dicit quod cum
textus dicat benedixit et fregit, et
non sic intelligendum quod consecravit et postea
fregerit, sed prius fregit, et post verba
sequentia scilicet hoc est corpus meum
consecravit, et apponit ipse benedixit id est
gratias egit, et ponitur ad consecrationem perti-
nens et non refert. Ad secundum dico quod Ambrosius
et Eusebius non addunt illa duo verba
accipite et comedite tamquam pertinentia ad
formam sacramenti consecrandi, sed tamquam ad
usum sacramenti consecrati. Ad tertium dico quod
illa enim [illegible] non est de necessitate forme
quia si obmitteretur adhuc consecraret, et
tamen aliquo modo est de necessitate [illegible] conse-
crantis sic quod qui obmitteret sciens
peccaret, eo quod constitutum vel
usu Romane ecclesie illa que est
apostolorum que usu ecclesie assancto Petro
accepisse. In ante [illegible] istius quod
sacerdos dicit premissa verba in persona
Christi, ergo optime aptime pariter illa
[illegible] ad exprimendum conversionem et
ordinem istorum verborum ad precedentia
verba Christi. Ad quartum videntur doctores
diversimode. Sanctus Thomas dicit sic quod
pronomen hoc non demonstrat tunc ad
quod istius transsubstantiationis veritate
quia tunc sicut presupponit [illegible]
[illegible] et non [illegible] causa [illegible]
[illegible] tunc aliquo veritate [illegible]
demonstro [illegible] impediret veritate
locutionis cum tunc aliquo [illegible] remaneat
post locutionem relinquitur [illegible] demonstrat
[illegible] que utique [illegible] veritate et
[illegible] quod iste doctor dicit actum
sensibilem [illegible] remaneret [illegible] consecrationem
et post [illegible] est [illegible]
[illegible] est hoc [illegible]

est corpus meum. Hoc est [illegible] illius
doctoris [illegible] [illegible] [illegible]
quod adhuc stat argumentum quia si demonstraret
actu [illegible] locutio est falsa. Et hoc corpus
[illegible] illius doctoris
qui [illegible] hoc est [illegible] sub hijs
speciebus [illegible] non demonstratur actu
[illegible] est falsa locutio [illegible]
Alij dicunt quod cum sacerdos [illegible]
[illegible] perficit ista verba tunc illud pronomen
hoc nullam demonstrationem facit quia non
[illegible] a sacerdote [illegible] et
propter [illegible] est assumptum [illegible]
ista opinio apparet aliqualiter probabilis
[illegible] quidam doctor est causa
quia [illegible] consecrando [illegible] ista verba [illegible]
vel [illegible] demonstrabatur tunc per illud pronomen
hoc corpus Christi vel aliquid aliud et sta-
bit difficultas [illegible] Alij dicunt
quod ibi sit demonstratio non ad sensum sed
solum ad intellectum [illegible] cum dicitur hoc est
corpus meum iste est sensus [illegible] per hoc
est corpus meum. Sed non istud tollit diffi-
cultatem ut [illegible] est. Alij dicunt
quod [illegible] sit demonstratio ad sensum quia [illegible] hoc
demonstrat [illegible] non tamen [illegible] sed
[illegible] quod est transsubstantiatus in corpus
Christi. Sed non istud valet quia transsubstantia-
tione facta non est panis, ergo non demonstra-
panis ad sensum. Alij dicunt quod ibi est
demonstratio [illegible] est [illegible]
intellectum [illegible] ad sensum ut sit [illegible]
hoc est corpus meum id est illud [illegible] istud
est [illegible] est corpus meum. Hoc
est [illegible] venerabilis [illegible] de [illegible]
[illegible] thomas [illegible]
[illegible] [illegible] plenius [illegible]
quod [illegible] quia
[illegible]
sic [illegible] plato solus [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ad [illegible] dico quod [illegible]
non [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] in persona Christi [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] si demonstratur veritate [illegible] ad quod [illegible] platonis [illegible] corpus Christi

de forma consecrationis sanguinis | quaeritur
quidam quod sicut praecise forma confitendi
corpus Christi consistit in hiis verbis hoc est
enim corpus meum | sic sanguinis etiam. forma
consecranda praecise consistat in hiis verbis
hic est calix sanguinis mei | alii dicunt
quod debet addi novi et eterni testamenti
et misterium fidei | Alii sunt alii dicentes
quod addendum sit | qui pro vobis et pro multis
effundetur in remissionem peccatorum | quia prima
opinionum sit verior cum non est
contra doctores quidam et communis usus tenet
tertiam opinionem | eo quod illa sit
securior quia ipsa addit super primam
et secundam opiniones | Sed forte dicitur quod
est in canone missae tam consecrationis
corporis quam et sanguinis multa verba ponuntur
quae ab evangelistis dicta non sunt | ut in canone bibliae
scripta | quibus dicitur quod quae addit
psalmus a modo cum in canone dicte
celebrationis missarum. Vide si placet.
3ᵘˢ articulus aliud pono ista conclusiones
quod istud sacramentum in [illegible] est
summe sanctitatis | ut in minore mortis
periculo [illegible] quia cibum summe devotionis et reverentiae alter
cibus non est praeter | sed sacramentum istud
est cibus summe devotionis et reverentiae
[illegible] et [illegible] est consuetudo et [illegible]
sanctae matris ecclesiae | et habetur in canone
[illegible] | de consecratione distinctione 2 ubi dicitur
complacuit spiritui sancto | ut in honore
tanti sacramenti prius in os [illegible] | dominicum
corpus quam alius cibus intret | Sed quia
[illegible] mortis periculo omnis fiat [illegible]
[illegible] ecclesiae universalis | sed est istam
[illegible] universalis huius sacramenti
[illegible] debet [illegible]
[illegible] institutum [illegible]
[illegible] dedit [illegible]
primo [illegible] loquitur de [illegible]
sacramenti [illegible] quae [illegible] ad manducandum
admodum [illegible] si quis [illegible]
[illegible] manducaverit [illegible]
[illegible] de consecratione [illegible]
[illegible] semel in [illegible]
[illegible] summa [illegible]
[illegible] alium cibum [illegible]
[illegible] quod institutum huius sacramenti

non est quod dicitur | quia sicut aliqua
valent ad venias quae non valent ad
confirmationem | sic aliqua valent ad institutionem
quae non procedunt ad continuationem et
[illegible] et ad quod assumuntur duo | quia
[illegible] sensibilibus sed quantum ad formam
forma et materia huius sacramenti | debebant
[illegible] immutabilis non est quod
ad [illegible] | sicut sunt locus et tempus
sicut in simili non immitantur circumstantiae
sacramenti baptismi quo ad locum et quo ad
tempus | Ad 2ᵐ dico quod apostolus loquitur
ibi de confectione per verba | nec autem
ut [illegible] dici quod loquitur ad [illegible]
institutionem quo ad tempus | et inde [illegible]
inspiratione spiritus sancti [illegible]
est | Ad 3ᵐ dico | quod canon ipse abrogatus
est sic [illegible] | Quantum ad 2ᵘᵐ
articulum pono breviter illa conclusio | quod istud
sacramentum [illegible] est inter sacramenta
[illegible] | [illegible] sic in sacramento
[illegible] verum [illegible]
[illegible] dignius est quod in sacramento [illegible]
[illegible] tanto sacramentum est dignius
[illegible] dico [illegible]
[illegible] quod [illegible] effectus [illegible]
maior quam ad [illegible]
[illegible] | Circa decimam quaestionem

Utrum in sacramento altaris veraciter contineatur
corpus Christi sub speciebus panis | quod
non est [illegible] corpus Christi est multo
maius quam sunt illae species [illegible]
[illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] 10 | Circa huius quaestionis solutionem
[illegible] est de [illegible] primo [illegible]
[illegible] in peccato mortali sumere
sacramentum eucharistiae [illegible] mortaliter
[illegible] 3ᵒ an [illegible] sub speciebus panis contineatur corpus
[illegible] sub qualibet particula hostiae
[illegible] corpus Christi | [illegible] an [illegible]
[illegible] hostiae [illegible] corpus Christi
[illegible] permittatur [illegible]
[illegible] corpus Christi [illegible]
[illegible] primum [illegible]

3ᵘˢ articulus

2ᵘˢ articulus

sorum bonum sed et mali male ducant et
sumunt mortem et sola boni manducant
Et ideo patet augustinus in pluribus locis pro
in loco de blasphemia inserit sicut
patet in libro de verbis evangelii i de
collatione ix dictum augustinus in libro sinazo
epistola capitulo xxi Secundum principium huius quo prima sit
ista quod nos in peccato mortali accedens
ad sacramentum altaris vere sumit corpus
christi liquido de veritate sacramentalis suspectionis
patet hic quia communia pater dominus promisse
et patet vere sit quia qui vere sumit contra
nos vere sumit contentum sed sub speciebus
panis quod sunt sacramentum et non sunt res
sacra sacramenti vere sacramentaliter continent corpus
christi ut patet auctoritates quas inmittit ad hoc
inducit in eodem Sed quod corpus christi
solum modo potest sumi spiritualiter i caritative
quia quod non sumit non sumit ut corpus
Hoc si sumit spiritualiter sumit sed sic est de
corpore christi eo quod ipsum sensu corporali
non percipit in eodem Tercio sic quia si mor-
talis peccator vere sumit corpus christi
admitteretur quando vel hoc est spiritualis dei ad
titulum vel secundum dei misericordiam insufficiente
dominus quod in presens dominus suis dic dum
nimis et veritas id est iusticia spiritualis glorie
sed non spiritualis iusticiam quoniam nullus spiritus iusticiam
hic quod sunt quam totum est indignus vel
spiritualis misericordia dei quia nullus misericorditer
dicitur admitti ad regnum suum Hoc ipse
tunc dampnat sed nos in peccato mortali
mortali indicium id est dampnacionem sibi manducit
ducit secundum apostolum in eodem Ad 3 dico
ad primum dico quod non sequitur ad quod
dico quod non est quia si ad deglutire mutes
testa non consideracio ipse corporaliter utique
deglutiret mucilaginem sed sensu non
perciperet mucilaginem sic in peccato mortali
sumit corpus christi sub speciebus [illegible]
distincte [illegible] miraculose [illegible] sacramentum
Ad 2um dico quod magis i [illegible] panis
non sit spiritualis dei iusticia [illegible] spiritualis dei
misericordia quia spiritualis [illegible] nemo
nemo sit [illegible] spiritualis dei [illegible]
missum Ad 2 [illegible] nos in peccato
mortali [illegible] sacramentum eucharistie
peccat mortaliter [illegible] si sacerdos est in
peccato mortali [illegible] sic [illegible] hic [illegible]

bone [illegible]

dicit apostolus primo ad corinthios in di[illegible]
sibi manducat et bibit in eodem quod vere sit in
hoc sacramento sacerdos deus offert hoc
dominus sed peccator sumens in peccato ap
ponit se quasi sed omnis talis peccat
mortaliter qui quando in corpore in eodem
Et dico in quoque maxime si sciat se in peccato
mortali quamquam ignoravit sed in peccato sit
doctores dicunt quam vel est ignorancia
vincibilis in dominum vel in electa quod
causa est crassa et supina vel est ignorantia
ignorancia affectata prima excusat a toto
peccato et excusat a tanto sed non a toto
et non a toto non a tanto excusat sed
potius aggravat ut dicitur est super
libro 2o distinctione 22 Sed circa hoc
dubitatur primo an iste tocius
an quod sit confessus possit sine peccato
sumere illud sacramentum distinguendum est
quia talis est certus vel potest
consequi ab eo copiam confessoris Si in hoc
casu peccat mortaliter si communicat talis
qua consequatur et ad hoc faciunt ipse corpus
est dictum Hugonis de sancto
victore in libro de potestate ligandi
et solvendi ubi sic dicit Audacter
dico si animus sacerdotis absolvat omnes
suos ad quos christus accedit peccato
mortalis sibi manducat et bibit Hoc si-
si vehementer doleat et suggerat
et ingenuisset vel nocturna dubi[illegible]
et qui non potest habere copiam confessor[illegible]
et hoc dupliciter vel quia est necessitas quod [illegible]
putat quia est plebanus item [illegible]
dic sine [illegible] scandalo potest [illegible]
pro sine missa vel est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quos
[illegible] mortali
confessio [illegible] in [illegible]
[illegible] si debeat confessorem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non debet [illegible]
[illegible]
[illegible] copiam confessoris [illegible]

eciam si cum ac an ulterius penitencie

non potest sic si non possit loqui vel signo
exprimere vel si esset mater alienae
linguae ita quod signis vel nutibus confiteri
non posset in quibus casibus cum confessionem
iterare non debet in imminente mortis
periculo tunc possit cum proposito cum volendi
confiteri. Sed ponamus quod quis tempore
mortis accedat coram ignoto presbytero
et quod sacerdos hoc sciat vel si ... dubi-
tat cum peccet sacerdos dando ei
sacramentum. Dicunt sic doctores quod
vel est in mortali peccato tunc non vel occul-
tum vel ... petit sacramentum communionis occulte
vel manifeste. Si occulte tunc sacerdos
debet ei communionem negare quia mortali-
ter sacerdos dando sacramentum mortaliter
peccaret. Si autem non obstante illa
secreta prohibitione petat tempore communionis
manifeste peteret sacramentum tunc sacerdos
non peccat sibi dando. Quod fiat quod
tenetur facere quia non ... in
communione removere ut declaratur in
ista summa inferius. Si sacerdos ... confiteri
cum ... communionem
contrarium dedit sicut alias ...
invenit in canone ... quae prima
et nota in fine ultime glose ... Si
sacerdos ... Sed ... asse-
quitur tamen quadruplex ... quod
... attendenti ... non sit
... sacerdos ... in ...
... et ne ...
... et ne alios ...
... quia ille ... ille ...
... Ratio tenetur ...
... articulus ...
... [illegible] ... potest
[illegible]

continue ... sub speciebus panis continue
... sic quia quod ... ambitu
... continue ab eo conti-
nue ... ubi ... concomitantiae
tunc ... ambitu ... esse
panis corpus Christi ...
Ratio dicunt doctores quod ... corpus Christi
in sacramento altaris non habeat ordinem
partium ad ... panis quod ad locum ...
... quia habent ... quantitate
... quod ... corpus ... Circa ista
... indivisibiliter ... corpus
corpus Christi continue ... sub quia
panis quo ... distantia ... sed
... corpus ... possit
... tenent multi
doctores ... articulus 23 ... et solvit
illum. Vide si placet ... articulus 3 ... continue
continue sub speciebus panis quod corpus Christi
... sic ... sub ...
... sub speciebus panis sic ...
... continet ...
... quibus corpus Christi
... quod dicit augustinus quod
... corporis Christi sumit totum
... Et ... dicit augustinus ... sic quod
... partes, manducare in sacramento totus
... totus ... et ...
... Christi ...
organizatum ... Ex ista ... sequitur
quod corpus Christi non est in sacramento altaris
... sub ... speciebus panis
quia ... tunc ... speciebus
panis ... quantitate ... Sed licet ...
... dicunt doctores ...
... antiquis doctoribus tenebant
... sic primo ... panis
... sacramenti ... panis
corpus Christi ... et non in ...
... solum
... hominis [illegible]

3 q ar 1 ti lj

corporis propriam quantitatem in re et. Quarto
sic omnes sibi quantitati post ulti-
mam consecrationem [illegible] in loco per se. Sed
corpus Christi non est in speciebus panis per se
in loco, igitur non est etc. Ad primum responsio: [illegible]
dico ad primum patet ex primo articulo huius quaestionis.
Ad secundum dico quod licet quantitas ut faciat
ad sibi aequivalens, tamen facit non
hoc quod corpus non [illegible] sit ubi. Ad
tertium dico quamvis [illegible]
[illegible] articulo quia non recipitur
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] sub speciebus panis. Ad quartum
dico [illegible] patet ex solutione
[illegible]. Quinto utrum non [illegible]
[illegible] quod post hostiae [illegible]
[illegible] uno modo ut [illegible]
separate [illegible] ut [illegible] hoc
[illegible] quod sit ista corpus [illegible]
[illegible] hostiae separata et [illegible]
[illegible] plures. [illegible] quia dicit
[illegible] quod sicut fracto speculo
[illegible] quae plus fuit una [illegible] speculo
[illegible] tota [illegible]
[illegible] in sacramento [illegible]
[illegible] loquendo de partibus
[illegible] corpus Christi [illegible]
[illegible] sit [illegible] hostia sed non [illegible]
plures [illegible] actu distinguuntur et
declarat hoc quidam doctor in
simili [illegible] intellectum quod est
[illegible] corpore [illegible]
totalis et [illegible] plures [illegible]
Sed contra [illegible] Christi [illegible]
[illegible] sub [illegible] speciebus panis
[illegible] corporis Christi [illegible]
[illegible] caput et pes et manus
[illegible]
[illegible] Solutio corporis Christi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corpus
[illegible]
[illegible]
hostiae [illegible]
ita quod [illegible] hostia
corpus Christi [illegible]

[illegible] hoc [illegible] sit ista
[illegible] hostia [illegible] corpus [illegible]
[illegible] non [illegible] sit quia [illegible]
[illegible] non [illegible] illius
[illegible] quod [illegible] definit
[illegible] et incipit [illegible] non [illegible]
Sed contra sequitur quod [illegible] simul et semel
moveri motibus contrariis [illegible] sursum et deor-
sum patet quia saepe contingit quod [illegible] hostia
[illegible] sursum et alia deorsum [illegible]
[illegible] quiescat sic [illegible] simul moveri
et [illegible] non moveri et quiescat si in uno
loco moveri et in alio non moveri quia non
[illegible] non [illegible] in isto loco [illegible]
non moveri sic et non [illegible] in isto
loco [illegible] Et [illegible] corpus Christi
[illegible] in sacramento non [illegible] per se [illegible]
[illegible] si moveri per se hoc non
[illegible] nisi motu locali. Sed corpus Christi
[illegible] in sacramento non est in loco [illegible]
sua quantitate [illegible]
patet ex praemissis. Sed [illegible] hostia
corpus Christi non [illegible] ab homine [illegible]
[illegible] hostia [illegible] quia homo qui [illegible]
hostia non attingit actione corpus
Christi [illegible] in sacramento [illegible]
[illegible] quia corporalis [illegible] non [illegible]
[illegible] corporis [illegible] sit [illegible] corporalis
[illegible] nisi [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible]
hostia [illegible] corpus Christi [illegible]
[illegible] hostia [illegible]
Christi [illegible]
[illegible]
movente [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quantitativo [illegible]
[illegible] quantitate [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

quia est implicacio in terminis ut manifestum est. Ergo
impossibile est quod actus qui non insit. Ad rationes //
Quarta conclusio premetitur. Si dominus sanctus fuit
de celebratione missarum vel dicitur quod nichil sacro
attinencia sit sine sibi. Circa hunc quesitum
solvatur ut dematur terminum materie
istarum distinctionum. Videndum est de
hiis quatuor. Primo an conversione huius sacramenti
qua panis et vinum convertuntur in corpus
Christi et sanguinem sit subita vel successiva.
Secundo si sit congruum huius sacramenti materia.
Tertio de quesito. Quarto que sint verba apte
instituta in conversione huius sacramenti. Quantum
ad primum sit prima conclusio ista. Quamvis non
quelibet res sit inquantum huiusmodi quantitas
talis tamen creatura potencias potencie quan-
titatis est inequalis creatura. Prima pars
patet sic quia pro nulla potencia deus est
quantitatis creature. Prima pars quoniam
valet quia deus est materia quantitas
hoc patet. Secundum impossibile est deus non esse et
pars secunda patet sic quia divina potencia
plenum posse super et finem super
non tangit creaturas. Ad rationes. Secunda conclusio sit
ista verba panis et vini potencias potencie
est quantitatis in corpus et sanguinem Christi
patet sic quia potencias potenciae que creatura
quantitatis est in potencia corporis Christi
est creatura similiter et sanguis. Ad rationes. Tercia conclusio
patet per rationes. Prima quarta
quod non solum quia ad posse. Sed quantum
ad ecclesiam quod corpus et sanguinem Christi
continentur panis et vinum patet. Decretum
cum determina trinitate et fide
catholica firmiter ubi sic dicitur. Quod in
sacro altaris sub speciebus panis et vini
veraciter continentur corpus et sanguis
transsubstanciatis pane in corpus et vino in
sanguinem. Patet per dicta sanctorum [illegible]
[illegible] huius [illegible] sine
[illegible] decretum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

sed subita ista quod quidam doctores probant
sic. Ubi nulla potest esse resistencia passi
[illegible] agentis agentis virtus actu est subita
sed sic est in proposito eo quod agens sit infinite
potencie. Sed videtur in quo assumptum pro prima
parte non sit verum quia non semper procedit
successio ex resistencia passi sed potest esse
~~successio~~ successio ex debilitate
agentis. Et ideo arguo aliter probando sic
quia si huiusmodi conversio fieret successive
tunc prius una pars panis converteretur
in partem corporis Christi et alia postea et tunc
corpus Christi esset divisum quod est
inconveniens. Nec corpus Christi esset sub qualibet parte
hostie sed esset pars sub parte. Ergo deus
fuit super inquantum [illegible]. Ad rationes. Item
non potest quemcumque assignare instans
in huiusmodi conversione ut manifestum est. Ad rationes //
Tercia conclusio sit ista quod huiusmodi conversio differt ab
omnibus motibus et mutationibus de quibus
philosophi sunt locuti. Patet sic quia in actibus naturali-
bus de quibus philosophi sunt locuti vel ~~[illegible]~~
presupponitur unitate subiecti vel prime
vel proxime aut unitate et post ibi generatio
et unitate [illegible] dicitur manet
eadem in uno [illegible] prima autem et post
sed in motibus ~~[illegible]~~ [illegible] puta de
albo ad nigrum manet idem subiectum inmutatum
saltem. Sed in huiusmodi conversione nullo
istorum modorum salvari potuit eo quod non
manet hic forma substantialis panis et vini
nec materia. Ad rationes. Quantum
ad secundum sit prima conclusio ista quod congrua
huius sacramenti materia in corpus Christi conver-
tenda est panis. Probatur sic. Primo quia congrua
sacramenti materia qua Christus usus est quando hoc
sacramentum instituit. Sed Christus in huiusmodi institucione
usus est pane ut patet Luce 22o. Item
[illegible] multimodus panis est congrua materia
quia sacramentum istud sed confortat quod spiri-
tualiter ipsum sumit. Sed secundum [illegible] ipsius
panis cor hominis confirmat. Ad rationes. Tercia
[illegible] tangitur in glossa prima ad Corinthios
[illegible]. Secunda conclusio sit ista congrua huius
sacramenti materia in corpus Christi convertenda
[illegible] triticeus [illegible] secundum doctores
[illegible] in pane triticeo est [illegible]
[illegible] istud sacramentum et [illegible]
[illegible] ipsius instituit. Ad rationes.

p[ro]b[l]e[m]e || Sexta q[uest]io e[st] circa m[ate]riam in sacram[en]to
de [con]secr[ati]one [et] q[uer]itur si in sacerdos b[e]n[e]dicat
pane[m] [et] spelta ordeo vel siligine
[et] [con]ficit te[ne]t q[uia] doctores q[ui] no[n]
[et] tho[mas] dicat q[uo]d no[n] tenet vide[tur] || q[uod] sic
[et] d[ic]it [in] clerico no[n] [con]ficit se[d] [quia]
sp[eci]e[s] tritici [et] q[uia] tritici [et] [quia] ...
[et] ... tritici rade[n]s in ... mortuu[m]
fuerit ipsu[m] solu[m] manet [et] videt[ur]
... [et] ab isto no[n] ... [et] [ter]tio
sit ista decens [et] [con]venie[n]s q[uo]d
panis iste sit azim[us] p[ri]mo sic p[ri]ma
die azimor[um] no[n] debebat in ...
fructatu[m] in domib[us] iudeor[um] ...
exo[dus] 12[o] [et] p[ri]ma die azimor[um] ...
comedit pascha cu[m] discip[u]lis suis [et]
istud sacru[m] instituit [et] in azimo
pane [con]fecit || p[ate]t matth[ei] 26 mar[ci]
14 [et] luce 22[o] ... || Contra
istu[m] ... te[ne]t greci dicentes q[uo]d
panis fructatus sit de[bi]ta m[ate]ria huius
sacri || [et] dicu[n]t nos latinos no[n]
[con]ficere [et] q[uia] eos ... apud huius sacri
fuit panis azim[us] [et] tu[n]c levis
... || ... cerimonia[m] qui dice
bat ... cerimonialia legis veteris
... cu[m] cleru[m] [et] no[n] [con]fice...
[et] in azimo || Et ita ... [con]fi-
cere in fructato [et] ...
si sacerdotes latini p[ri]mu[m] ...
... decente[m] [et] ...
[et] ... [et] greci nob[is] imponu[n]t sic ...
p[ri]mis doctorib[us] [et] o[mn]ib[us] suis sacerdo-
tib[us] qui fueru[n]t ... || ...
[et] tu[n]c no[n] ... || ... q[uest]io sit ista
no[n] ... si ... huius sacra-
me[n]ta in sanguine ... [con]tende[n]da
... vale vinu[m] vitis p[ri]mo sic q[uia] i[n]
tali vino ... sacru[m] instituit [et]
[con]secravit || p[ate]t matth[ei] 26[o] ...
|| Septima q[uest]io ... p[ri]mo [et] de vino
... vel ceraso[rum] vel quoru[m]-
cu[m]q[ue] alior[um] fructuu[m] solo fructu
vitis excepto no[n] fit huius sacra-
menti [con]secr[ati]o || p[ate]t ... q[uia] vinu[m]
vitis e[st] m[ate]ria ... || [et] ...
tur [et] de vero aceto [et] vini ...
fi[er]i huius sacram[en]ti [con]secratio ||
aceto viu[m] no[n] e[st] vinu[m] [et] ...
... q[uia] ... vini ...
... [illegible]

corruptu[m] de huius sit fi[er]i [con]sec[rati]o ||
[et] [secund]o sequi[tur] q[uod] de agresta no[n] p[otes]t fi[er]i
huius sacri [con]secr[ati]o || p[ate]t q[uia] agresta
no[n] e[st] vinu[m] s[ed] e[st] ... ||
|| Octava q[uest]io sit ista [et] huius ... admisce[n]-
d[um] aqua || p[ri]mo q[uia] ... d[ic]it in
... [con]secr[ati]o[n]e aqua ut ...
... [et] [con]fu[n]d[itur] ... no[n] sit
... vinu[m] ... ||
fortitudine ... [et] ...
... cu[m] ... || d[e] [con]secr[ati]o[n]e
... || Cave[n]dum tamen e[st] q[uod] circa
aqua[m] ... no[n] multu[m] ponat de
aqua ... q[uia] vinu[m] e[st] debile ||
|| ... q[uia] ... poneret
de aqua [et] ...
imitaret ... de aqua ...
fit vinu[m] ... aqua
... vinu[m] no[n] fit [con]secr[ati]o sanguinis
... || [secund]o ... aqua ... vino
... virtute vini tota ...
... [et] partes vini ...
in sanguine[m] || tamen ille ...
... aqua ... in ... vini
... sine ... in sanguine[m] [et] ideo
... de ... aqua ...
possit ... vini ...
... consecra[n]tis sup[er] calice[m] ||
... tamen ... circa ... cu[m]
... de celebratione missar[um] || ...
... videndu[m] e[st] ...
... virtute divina ... possit
... videndu[m] e[st] de ...
... aliqua ... ||
|| ... possunt ... in ...
... || ... sine
... virtute divina ...
... aqua ... ||
... dependet ...
... [illegible]
... [illegible]
[illegible]

sub specie panis et actu illa que prius
fuerunt panis non inherent corpori
Christi quia non sunt actu talia vino cor-
pori coniuncte et manet tamen illa
actio. Patet consequentia et eodem modo de con-
versione sanguinis ad accidentia
tibus vini. Minor probatur quia hoc consequitur ante-
cedens quod allegatum fuit prius. Ostenditur quod consequentia
huiusmodi accidentibus sine subiecto subsistentibus
conveniat aqua actio, probatur quia ~~[illegible]~~
aque insensus sit, ut experien-
cia docet. Minor probatur. Consequentia huiusmodi accidentia possunt
in omni actione inqua poterunt cum
erant substancie coniuncta, patet ut precedens
tamen de accidentibus panis quam et vini.
Minor probatur. Quantum ad articulum quis sit potestas
conficiendi ista soli sacerdotes possunt conficere
istud sacramentum probatur sic quia Christus soli sacerdo-
tibus commisit huiusmodi sacri officium. Minor probatur. Consequentia secun-
dum patet per doctrinam ecclesie de summa
trinitate et fide ~~[illegible]~~ catholica in
textu firmiter credimus ubi hoc utique sacramentum ne-
mo potest conficere nisi sacerdos qui rite
ante fuit ordinatus secundum claves ecclesie
quas ipse concessit apostolis eorumque succe-
ssoribus. Et consequentia omnis sacerdos proferens
debita verborum forma super debita panis
et vini materia cum intencione consecrandi
vel saltem cum intencione faciendi illud
quod facit ecclesia, quo adhuc si institutum conficit,
non obstante quod sit ipse malus
consecrans vel sit excommunicatus
vel et depositus, patet quia potestas consecrandi
sequitur caracterem sacerdotalem qui est
indelebilis. Minor probatur, patet ex [illegible] quia
depositus et excommunicatus vel hereticus
immo degradatus conficit. Alia plura
dico modo quia eum ad ea respiciat
relacio multorum [illegible] quia inde respi-
ciunt [illegible]. Circa decimum nonum et vicesimum

[illegible] possit de [illegible]
[illegible] sufficit [illegible] sic [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] acceptat
[illegible] facta [illegible]
debito [illegible] penitencia

quoniam penitencia adiuvit (?), unde dicit: Si dispersos
in abos (?) per impios (?) facultates meas, et si ha-
buero omnem fidem, caritatem autem non habeam, nichil michi prodest. Circa
huiusmodi questionis solucionem videndum est de quo-
primo, an penitencia sit virtus; secundo an omnis penitencia
possit iterari; tercio de requisitis; quarto videndum est de
partibus satisfactionis. Quantum ad primum   Primus articulus theologie (?)
dicit quidam doctor quod primo videndum
sit de penitencia, secundo quod sit virtus, et tercio quot partes in-
debit primo articulo. Quantum ad primum
dicunt magistri quod penitencia est quia commissa mala
cum emendacionis proposito plangimus et odimus
et plangenda iterum committere nolumus, et
tollitur hec descriptio de dictis Ambrosii et Gregorii.
Dicit enim Ambrosius penitencia est peccata mala
plangere et plangenda iterum non committere. Et
Gregorius iterum diffinit sic: penitencia est anteacta
peccata flere et flenda iterum non committere.
Et beatus Augustinus in libro de penitencia sic dicit
quod penitencia est quedam dolentis vindicta
puniens in se quod dolet commisisse. Omnes
iste diffiniciones sunt bene assignate, quia
in quolibet earum diffinitur penitencia per eius
obiectum (?) racione. Sed forte dices quod ipse diffi-
niciones sunt falsa, quia est dolor pro peccatis per-
petratis. Sed penitencia non debet diffiniri per talem
dolorem. Minor patet, quia peccatum est impossibile
et aliter se habere. Dolor de peccato potest
dupliciter considerari: uno modo prout peccatum
est, alio modo prout delinquit, ipse est effectum
effectivum peccati, uno modo quod actus sit vere
de peccato primo modo considerato, tamen non est
vere de peccato secundo modo considerato, quia sic effecto
est et dampnabilis. Non est stultus si
prius dolet quod deberet. Sed dolet. Et propterea
dicitur quod quis potest dolere prudenter et meri-
torie de aliquo suo peccato, quamvis non sit simpliciter
invocabile et tamen irremediabile. Quantum
ad secundum huiusmodi primi articuli, relictis aliis diffi-   [illegible]
nicionibus virtutis, premitto primo ista: virtus
est que habentem perficit et opus eius
bonum reddit; secundo est ista. Ex primo patet
ista diffinicio: virtus est [illegible] virtus
est bona qualitas mentis qua recte
vivitur, qua nemo male utitur,
quam Deus in nobis sine nobis operatur.
[illegible] beatus Augustinus in secundo de libero arbitrio.
[illegible] ostendi potest iste doctor illam
[illegible] est virtus. Probatur sic quia

s(ed) queritur iste diffiniciones virtutis in
premisse | 2o ... Ex quo omnes virtutes erunt
inexpo(sitae) sed penitencia non fuit in xpo | ipsi non est
virtus | 2o sic si penitencia est virtus vel est
theologica vel non | quia non est fides nec spes
nec caritas nec est moralis | quia est medium
duarum ... maliciarum quod non dicitur
Solucio dicitur tenentes quod premissam
quod virtus penitencie fuit in xpo sed non
fuit eius usus in eo nisi forte de
conditionali sic si displiceret deo quod
peccatum est sufficit | Ad 2m dicitur
quod sit virtus moralis inter alias species
et partes ... cum iusticia vindi=
cativa | 2o dicitur quod sit virtus
moralis acquisita | 2o scilicet quod doctores
ponunt premissam quod ... non sit
intencio ponere specialem habitum virtutis ad
dolendum ... commissis peccatis vel
delictis | quantum passio ... mediante
29 ar 4 caritate | 2o hoc ... doctores tenent
sic ... tho(mas) de ar(gentina) | Circa tertium ad
2m articulo premitto quod triplex est penitencia so-
lennis | scilicet penitencia publica et solempnis
privata penitencia ... que fit a sacerdote in pena
penitencie pro peccatis occultis | ... publica
que imponitur pro manifestis et ... peccatis
sic nudis pedibus peregrinari aut ...
verberari | sic sepe fiunt in romana
curia penitenciarum summi pontificis
Solempnis penitencia est que iniungitur
pro manifestis et magnis peccatis | quibus
perturbatur tota comunitas vel nocuit et eam
dampnavit | sic parricidium vel incesti
... aut uxoricidium | de qua dicitur duabus
... penitendi plenius ... quod potest
iterari | sed 3a que fuit solempnis penitencia sollempnis
nec 2a ... itaque ... iterari non
debent | quamvis 2a ... catarum
de pena ... ut ...
... | Sed dicitur quod sa
sollempniter ... penitenti
tho de ar ut ... illi ... impetrare
nes penitencia sollempnis ... cano
nes ... sibi iniuncta ... Dicitur docto
et magna penitencia | sed non ... solle[illegible]
nec ... ita ... tales [illegible]
... per ... [illegible]
... sollempnis penitencie [illegible]

inicianone in capite quadragesime | de pe
ni. et ut colligitur vide | et alibi modus
sollempnis penitencie talis est | in capite ie
iunij penitencia ... talem penitere
volentes | ... plebanos suos
ante fores ecclesie | in quam episcopus loci illa
die celebrabit et debent esse induti
sacco et nudis pedibus | et insuper in capite
si viri fuerint | quia si mulieres fuerint
peccatrices decrasum capitis | et episcopus introducet
eos ad ecclesiam cum toto suo clero et
... penitenciales psalmos | prius modo eis manum
imponit | et aqua benedicta eos aspergit |
et cineres capitibus imponit | aliquando
sibi eis denunciabit | quod sicud adam pro
sua peccatis eiectus fuit de paradiso
ipsi eiciendi sunt de ecclesia | quo dicto
precipit episcopus ministris ut eos expellant |
et ... totus clerus prose-
quitur eos cantando illud versum
in sudore vultus tui etc. | et sic tunc
manebunt extra ecclesiam usque ad diem
cene domini | quia die putabunt se
ad fores ecclesie seu prochialis | et ... intro-
ducitur in ecclesiam ... sacer-
dotes | et licebit eis intra divino
officio usque ad octavas pasche durantes
ita tamen quod non communicabunt nec pa
... | et ab illa itum die
manebunt extra ecclesiam usque ad
diem ... | et ... sicut prius
quolibet anno | donec ... tunc eis fuit
misericorditer dispensatum | Sed hec
penitencia ut ... clerico non est
iniungenda | sicut nec pertinentes eorum
ad clericatum admittuntur | ... est quod
istis temporibus tantus vigor non servatur
quia prelati sunt tepidi et dormi
unt | nec custodiunt vigilias noctis
super gregem suum | Iste modus pe-
nitendi secundum antiquam ... consonat
personis non ita et ... predicta | Et
... quod ... canones penitenciales
sunt ... [illegible] ... sunt
[illegible]
[illegible] ... habet
[illegible]
[illegible]
et ... de pena ... pena
... vel ... [illegible]

in iuste possesse non est commissa arbitrio
confessoris ut quidam curiones committunt
qui capiunt solidum et absolvunt alia
lento peccatum non remittitur nisi
restituatur ablatum 14a q. 6 c. 1 primo
in principio quod dicitur idem si quis reddi potest non
reddit penitencia non agitur sed simulatur

3us ar[ticu]lus — Contra ad articulum 3m primo quod homo
satisfacere deo pro peccato potest dupliciter intelligi
Uno modo ex merito suo actus ab-
solute et sic 2o non potest homo deo
satisfacere pro peccato. Alio modo potest accipi inquantum
actus prout est caritate informatus ac quam
procedit cooperante merito passionis
Christi et sic potest homo satisfacere deo pro mor-
tali peccato quia ut sic actio hominis
est deo grata et accepta in virtute merito
passionis Christi que est expiativa pro peccatis
omnibus et est tamen tamen grata tota trinitati
quod videtur angelis penitentibus placitum deus
et non penitentes tamen dolores patris
debent habere memoria passionis

tho de ar — Christi. Ad 4m in summa ad hunc articulum sit
ista nullus homo carens caritate pro
aliquo peccato deo satisfacere potest sit
quia ab eadem radice procedunt opera
meritoria et satisfactoria sed sine caritate
opera nostra non sunt meritoria satis supra
vite eterne in 2 ref. Iste enim fuit er-
ror pelagianorum scilicet quod sine caritate possemus

bonaventura — vitam eternam mereri ut dictum est supra
in 2o libro quaestionis 24 ... Et consimiliter dicunt
damnati ... quod pena satisfacit
sed nullus evadit damnationem nisi
qui habet caritatem ergo nullus satisfacit
nisi qui est in caritate. Contra ista quaestione sunt
quidam errores ultra primo quod
homines existentes in uno peccato mortali
ipse non satisfacit pro aliis. Probatur quia eo
in peccato mortali existente non sed contra
... et 3o ... sunt
... pelagiani dicunt sic si satisfactio
... non potest sine caritate ... ...
... [illegible] ... quod satisfacit
peccato ... quia ... in ... accepto
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... satisfactoria ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... satisfacere

sine fide ... et sine caritate ... ...
ipso infideli ... fuit ...
... peccati tamen elemosinis
... ambrosius ... si fides
desit pena satisfaciat sed ubi deest
fides ibi non est caritas ...
Solucio ad primum ... sed homo non posset
... caritatis ... cadere ... quod sit
mortalis potest tamen ... caritatis ... ...
... et hoc ... sufficit
... quod non teneat ...
Ad 2m dico quod ... loquitur
... non fuit satisfactio pro peccato sed
fuit temporalis pene ... tamen
postea ... iste rex quando factus
fuit ut silvestris bestia eo quod non
fecit ... Ad 3m quod
ambrosius ... doctores
intelligunt ... quod est sensus
si homo est oblitus de aliquo peccato
... tunc
... et illa confessio satisfaciat
Ad 4m secundum ... quod ... est opinio
que ponit quod opera de genere bonorum
que facit homo in peccato mortali
quamvis non sint satisfactoria dimitte
illo peccato tamen ~~illo peccato~~ postea
sunt fructifera et satisfactoria cum
homo effectus est ... et ponit
hec opinio similitudinem de eo qui ficte
accedit ad baptismum cum tamen baptismus
valet et posset cessante fictione. Sed contra
quod non est simile quia in baptismo in-
primitur caracter ... baptizatus
dispositus est ad recipiendum ...
sed in penitencia nullus caracter imprimitur
Ad 3o sequitur ... quod similiter est falsa
opinio que ponit quod satisfactio in
... et inchoata in caritate et non con-
summata in caritate sed ... sufficit
... similiter quia si unus te-
netur solvere 100 marchas auri et hoc

4o — solvit ... ~~auri~~ ... auri ... ...

4o — solvit ~~...~~ ... tamen ... est quod
ille non satisfecit ... ref. Contra ... 4us ar[ticu]lus
ad ... dico quod de operibus satisfactionis
... legimus ... ... loquitur de
... de ... ...
primo non sunt tria ... 3o partes
satisfactionis scilicet elemosina

ieiunium et oratio. Et hec rationabiliter quia iste
satisfactionis partes correspondent tribus peccatis
sed universales [illegible] et tribus modis peccandi
sunt tantum 3 ut patet prima Johannis 2° capitulo ubi
dicitur quod omne peccatum quod est in mundo aut
est concupiscentia carnis vel concupiscentia oculorum
vel superbia vite. Et quia contraria contrariis curantur
et ut dicit Augustinus satisfacere est peccatorum
causas excidere, patet quod ieiunium ordinatur contra
carnis concupiscentiam, elemosina contra concupis-
centiam oculorum que est avaricia, et oratio contra
quam humiliamus nos deo contra superbiam
vite. Et isti modi satisfaciendi tanguntur
Tobie 12° ubi dicitur bona est oratio cum ieiunio
et elemosina. Et dicitur Luce [illegible] quod suffi-
ciunt sola elemosina iuxta illud Luce
11° date elemosinam et omnia munda
sunt vobis. Solvitur per glosam ibi de que dicitur
quod textus non loquitur ubi de omni dicitur
nisi quo ad reliquias peccatorum [illegible]. Si
vero loquitur de partibus satisfactionis 3 [illegible]
tur sunt plures scilicet peregrinaciones disci-
pline vigilie genuflexiones et [illegible]. Ad
articulum principalem patet ex dictis quia ille qui
non est in caritate ut totum ut minimum solvit
ut colligitur ex [illegible] universaliter 3m articulum
Circa dictas 16am et 17am [illegible] queritur

Utrum contritio confessio et satisfactio sint partes
penitencie integrales quod non arguitur sic quia
totum integrale deficiente una sua parte [illegible]
[illegible] dicitur hoc est [illegible] sed penitencia [illegible]
[illegible] contritione eo quod hec est [illegible] contritio est
penitencia [illegible]. Oppositum colligitur ex dictis magistri
et sanctorum qui ponunt [illegible] 16 partem
Circa hanc questionem solutionem videndum
est de 3bus. Primo de quesito. 2° utrum dolor
debitus requisitus ad veram penitenciam debeat
esse maior omni alio dolore. 3° videndum
est de circumstanciis de quibus quis tenetur
[illegible] penitere [illegible] quotiens
et quo tempore fieri debet sit confessio. Quantum
ad primum sit prima conclusio ista contritio confessio et
satisfactio sunt partes integrales penitencie
sunt ipsa penitencia est sacramentum [illegible] sit [illegible]
quolibet istorum trium [illegible] in [illegible]
in voto seu voluntate penitentis [illegible]
est vera penitencia sed positis ordine [illegible]
tibus [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] Circa hanc [illegible]

primus articulus

secundus articulus

scilicet quod dicitur sunt et tamen [illegible] dici non est

quidam dicentes quod predicta tria non
sunt partes penitencie integrales sed subiective
quod probant sic quia sequitur iste conteritur
igitur penitet et similiter sequitur iste confitetur
igitur penitet et ita de satisfactione igitur et cetera.
Secundo sic partes integrales sunt simul
tamen constituunt totum sed ista tria non
sunt simul ut manifestum est igitur et cetera. Solutio
ista opinio [illegible] deficit in hoc quod
ponit ista tria esse partes subiectivas penitencie
quod sic patet quia completum et perfectum respectu totius
universalis salvatur in qualibet parte subiectiva
ut verum animal salvatur in homine et asino
sed perfecta vera penitencia non salvatur in
aliquo istorum trium eo quod vera penitencia ut sacramentum
includit ista tria simul igitur ista tria non
sunt partes subiective ipsius penitencie. Ad
primum argumentum huius opinionis dico quod est
[illegible] cum dicitur contritio est penitencia
et hec sacramentum est penitencia et sic [illegible] sequatur
iste conteritur igitur penitet et cetera, tamen ex
hoc generaliter non patet quod contritio sit pars
subiectiva penitencie sicut [illegible] dici non est
pars subiectiva dici sed integralis. Ad
2m dico quod quia materia penitencie sunt
quidam actus humani qui tamen non fiunt
simul sed 2m prius et posterius, igitur non oportet
quod omnes penitencie partes sint simul sicut
[illegible] dies et agon ut dicitur [illegible]
2a conclusio sit ista penitencia non sunt
partes penitencie [illegible] ipsa est virtus probatur
sic quia [illegible] partes non est posterior
suo toto ut manifestum est sed ista tria
sunt posteriora penitencia que est virtus
eo quod ista tria a virtute penitencie
procedunt ut actus ab habitu igitur [illegible]
igitur et cetera. Quantum ad 2m articulum primo
primo quod contritio diffinitur sic contritio est dolor
voluntarie assumptus pro peccatis cum
proposito confitendi et satisfaciendi [illegible]
sufficiens dolor ponitur [illegible] certe [illegible]
[illegible] pro hoc quod [illegible]
assumptus [illegible] dolore [illegible]
[illegible] partes [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] satisfa-
[illegible] equalibus

ad displicentiam que non includit
vim quasi speculativam. 2o premitto quod dolor contri-
tionis est duplex: unus secundum vim intellectivam,
alius secundum vim sensitivam. Primus dolor
est displicentia voluntatis qua penitens
peccatum detestatur. 2us dolor est afflictio
suborta in sensualitate eius, et hoc vel
secundum sequelam virium inferiorum ad supe-
riores vel per quandam redundantiam, eo
quod generaliter in viribus superioribus ad vires
inferiores, sicut cum gaudium et delectatio
virium superiorum redundat quandoque in vires
inferiores, sicut in Christo patebat in aliquibus
de dotibus glorificationis. Sic et dolor
et tristitia viribus superioribus quandoque redundat
ad vires inferiores ex imperio voluntatis
dolentis, quandoque potest mandare sensualitati
ad dolorem et passionem. Et iste secundus dolor
sensualitatis non est simpliciter de necessitate contri-
tionis, quia potest esse vera contritio ex solo dolore
existente in voluntate peccatum detestante,
dato quod nullus dolor sit in sensualitate,
quia talis dolor non semper est in potestate
hominis. Istis premissis sit 3o prima conclusio:
ista dolor formalis ipsius voluntatis
in contritione [illegible] debet esse maior omni
alio dolore. Probatur sic: quanto aliquod bonum
magis debet placere, tanto separatio
ab illo bono debet magis displicere. Hec patet
ex terminis. Sed contritio est de Deo qui est
summum bonum, debet summe placere, et talis
contritio impeditur per peccatum mortale,
3o vult et confirmatur per illud quod ponitur super
illo [illegible] sic [illegible] luctum unigeniti
fac tibi planctum amarum, ubi glossa docet
penitentem quod debeat facere sicut mihi
cum dolentia est morte unigeniti.
Sed quod si istud est verum, tunc vix quis
[illegible] contritus de suis peccatis,
[illegible] quia rarissime quis tantum dolet
de peccato sicut de unigenito mortuo.
Item 2o sic: quanto dolor est in [illegible]
[illegible] tanto est maior [illegible]
[illegible] est illius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] dolor
[illegible] penitentis [illegible]
[illegible] quod [illegible] sit [illegible] penitentis

quod gaudeat se dolere. Et confirmatur. 3o sic:
minimus gradus contritionis sufficit
ad delendum omnem mortalem culpam,
[illegible] quod [illegible] non sit sufficiens [illegible]
[illegible] sit quantumcumque sit gradus
contritionis remissus, sic enim contritio ex-
cludit omnem culpam eo quod fiat per
caritatem operantem, et confirmatur. Solutio:
ad primum dico quod non est necesse quod dolor
contritionis sit quo ad sensualitatem
omni alio dolore maior, sed sufficit
quod sit displicibilior secundum voluntatem
maior, puta si in uno malo unum
[illegible] sustinere vel incurrere malum
mortalis culpe vel mortem unigeniti
adulti, magis eligeret secundum quod primum
[illegible] est tamen quod non [illegible] ita dolere
[illegible] tantum displicentiam [illegible]. Si
homo incipit tunc contritionis co-
gitare de isto casu, et statim [illegible]
[illegible] fragilitate cogitaret quod
non vellet potius sustinere mortem
[illegible] unigeniti [illegible] quod facere culpam
mortalem [illegible] infinitus in [illegible]
[illegible] si deliberative [illegible] se
isto modo hoc est [illegible], et ideo tutum est
quod homo non [illegible] se contritionis ex-
[illegible] tali casu vel simili, sed si occurrit
[illegible] se ad [illegible] vel
[illegible] non [illegible] quia
quasi temptationem valde [illegible]
se exponeret. Ad 2m dico [illegible] prima
pars [illegible] quod gaudium contriti
[illegible] non [illegible] dolorem, sed
auget, et per gaudium de tali dolore
augetur multum. Ad 3m dico [illegible]
[illegible] quia quantum gradus contritionis
includit maiorem dolorem, loquendo
de dolore qui est displicentia volun-
tatis ipsius peccati, et sit quantumcumque do-
lor de dampno temporali, et confirmatur. 2a
[illegible] contritio [illegible] sine dolore
[illegible] in parte sensitiva quantumcumque
[illegible] sit [illegible]
[illegible] tamen [illegible] sic [illegible]
solo actu voluntatis Deum offendimus
[illegible] actu voluntatis quem [illegible]
[illegible] possumus

3a arlo
38

deo reconsiliari | aut per dare nimio libero
sed quia patet ex premissis quod deus non est minus pronus ad
misericordiam quam ad condempnandum | Circa
tamen adverte quod in aliquo peccato circumstantie peccatorum
sunt infinite | Alique sunt que nec aggravant peccatum
nec mutant speciem | ubi gratia sit furtum
manu dextra vel sinistra | de mane vel
de sero | in foro vel in campo | Alie circum-
stantie aggravant peccatum et tamen non
mutant speciem | sic furari multum est
maius peccatum ceteris paribus | quam furari mo-
dicum | quia plus ibi videtur abesse
a recta iustitia tamen non variat speciem | quia utrumque
manet infra speciem simplicis furti | Sed 3o sunt
alie circumstantie | que cum hoc quod peccatum
aggravant et speciem mutant | sicut fu-
rari rem sacram vel consecratam | non
manet infra speciem simplicis furti sed transit in
speciem sacrilegii | Ista distinctione premissa
sit prima conclusio ista | quod non est simpliciter necesse
homini propter penitentiam de singulis circumstantiis
primo modo dictis patet sic | quia tales circum-
stantie nec peccatum aggravant nec speciem
mutant | et non [illegible] necessitas quare oportet
[illegible] ipsas propter penitentiam | Iste tales circum-
stantie non possunt commendari memorie
quia sunt nimis multe | [illegible] || 2a conclusio
ponitur a quibusdam ista | de circumstantiis
et de circumstantiis 2o modo dictis propter penitentiam
et confitentem tamen hoc non est simpliciter necessarium
ut dicunt doctores quidam | et probant sic
quia sufficit quod peccator in confessione ex-
primat peccatum secundum suum genus simpliciter [illegible]
Sed [illegible] credo securius | Et tamen aliqui
dicunt quod circumstantia nobilitatis
aggravat tamen necesse est ut de ea fiat
confessio specialis | quia si rex furatur
100 marcas non sufficeret quod confiteretur
se accepisse rem alienam | quia hoc posset
ita bene intelligi de uno denario et
habent opinionem credo securiorem | 3a
conclusio sit ista | quod de circumstantia 3o modo dicta necesse
est ad salutem propter penitentiam propter penitentiam
et confitentem patet sic | quia de integritate con-
fessionis necesse est exprimere peccatum secundum speciem genus
sed circumstantia 3o modo variat genus peccati
[illegible] de circumstantiis aggravantibus
que sunt circumstantie in his versibus | Aggravat
ordo locus persona scientia tempus etas
mos mora copia causa et [illegible]
in culpa status altus lucta pusilla



4a arlo

pusilla | Circa 4m articulum [illegible] videndum
est primo quando homines tenebantur ad confessionem
ad quod investigandum premitto primo quod
triplex fuit confessio mentalis | mentalis
cerimonialis et vocalis | 2o premitto quod triplex
est [illegible] triplex lex | puta lex
legis nature | lex mosayce | et lex evangelica
Quo primo sit ista | quod confessio mentalis
est de lege nature patet sic | quia [illegible] dictat
ratio quod peccanti [illegible] sit postulanda
venia a deo saltim mentaliter | ergo
quo [illegible] | Et ista conclusio fuit | quia adam
tenebatur ad hanc confessionem mentalem ut patet glosa super illo verbo
genesis 3o capitulo adam ubi es | dicit glosa
verbum non ignorantis sed increpantis
et ad confessionem monentis | Sed [illegible] apertius
deo omne cor patet et omnis voluntas
loquitur | [illegible] non videtur quod deus
[illegible] quod deus monuit adam ad
confessionem vocalem vel cerimonialem
cum [illegible] nulla adhuc erat lex [illegible]
2a conclusio confessio cerimonialis puta
puta manifestatio [illegible] sacrificio
[illegible] fuit de iure legis mosayce
quia habentes illius legis pro diversis
peccatis [illegible] tenebantur offerre diversa
sacrificia | ut patet leviticus [illegible]
ymo sacerdos illius legis ponens manus
super caput hirci confitebatur
omnes iniquitates filiorum israel ut
patet leviticus 16o capitulo | 3a conclusio sit
tempore legis evangelice tenentur homines
ad confessionem vocalem patet sic | tempore huius
legis commissa fuit sacerdotibus discussio
peccatorum et absolutio [illegible] patet matthei
16o ubi dicitur sancto petro tibi dabo
claves regni celorum et quodcumque liga-
veris super terram ligatum erit [illegible]
2o quorum remiseritis peccata remittuntur
eis | Sed [illegible] illius [illegible] tamen confessio
[illegible] ubi [illegible] illius
distinctionis [illegible] pluribus opinio
[illegible] confessionis ponens
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

confessione ~~institutam~~ saltem oris
obligantur. Sed quod doctores constituunt iudices
qui in foro conscientie possunt criminis absol-
vere ut patet Mathei 16 et 10° [illegible]
et [illegible] super quod tali quod non est de iure di-
vino sed sola institutione ecclesie papa
potest dispensare. Sed super confessione non
facienda papa dispensare non potest
[illegible] de [illegible] dico quod faciunt in multis
sic volunt. Secunda quod homo continetur in-
se et tenere sumere peccatorum facere confessionem
sacerdoti patet quia apud [illegible] est [illegible] absol-
vendi ut patet scriptura super allegata [illegible]
[illegible] confirmatur quia sicut doctores sic
se habent sacerdos mosaycus ad lepre
examinationem sic se habet sacerdos ewangelicus
ad peccatorum absolutionem sed tunc homo maculatus
[illegible] lepra tenebatur in lege
veteri se ostendere sacerdoti et stare eius
iudicio ut patet Levitici 13° [illegible] quare
non tantum sacerdoti sed ipso tenetur
homo confiteri patet ex constitutione ecclesie que
de penitentia et remissione omnis utriusque
sexus. Et confirmatur hoc sic quia in
contentiosis homo non tenetur nec in iure
stare potest nisi ad iudicem competentem ut
[illegible] de foro competenti [illegible] et per totum
titulum [illegible] in confessionis potest homo
se expedire nisi apud iudicem competentem
penitentie scilicet proprium sacerdotem. Sed quis sit
proprius sacerdos notant doctores extra
capitulo [illegible] de penitentia et remissione
et dicunt [illegible] doctores quod tres sunt proprii
sacerdotes scilicet plebanus quantum ad
eos qui sunt de sua plebe, dyocesanus
quo ad suos dyocesanos et papa quo
ad omnes [illegible]. Sed quid de fratribus
dico quod habent singulare privilegium sufficiens
[illegible] apud eos [illegible] auctoritate pape
[illegible] non de [illegible] tamen de
[illegible] hoc [illegible] semel in anno
confiteri patet quia [illegible]
[illegible] quia tamen [illegible]
[illegible] semel confiteri [illegible]
tamen [illegible] sufficit
[illegible]
[illegible]

quod satis sit et ista tamen quarto confessio et satisfactio
[illegible] circa [illegible] 18 et 19

Utrum soli sacerdotes habeant potestatem clavium
quod non arguitur sic quia [illegible] et absolvere
absolvere pertinet ad potestatem clavium. Sed hoc possunt
qui non sunt sacerdotes [illegible]. Contra [illegible] sic
auctoritate beati Ambrosii in libro de paradyso qui
loquens de potestate ligandi atque solvendi
dicit ius hoc solis permissum est sacerdoti-
bus. Circa hanc questionem salvatur dicendo
est de [illegible] primo in potestate clavium se
extendat ad remissionem pene et culpe
2° de quesito 3° an quibus sacerdos habeat
huiusmodi claves 4° an claves possunt
[illegible] quibus casibus. Quantum
ad primum videndum est primo de clavibus
ecclesie [illegible] et [illegible] descendendo ad
[illegible]. Quantum ad primum videndum
est de tribus primo an huiusmodi claves
sint 2° quid sint 3° quot sint. De primo
dico quod certum [illegible] est claves
ligandi et solvendi negare non possu-
mus [illegible] manifeste habetur ex scriptura
Mathei 16° [illegible] huiusmodi claves le-
guntur sancto Petro pastori ecclesie com-
misse [illegible] dixit tibi dabo claves
regni celorum et quecumque ligaveris
super terram [illegible] commissio [illegible]
[illegible] Petro descendit in alios sacerdotes.
De 2° dico quod claves ecclesie [illegible]
ad [illegible] [illegible] potest
[illegible] claves est potestas ligandi et solvendi
[illegible] ecclesiastici dignos re-
cipere et indignos excludere debet
a regno celesti [illegible] describere colligi-
tur ex glosa super illo verbo Mathei
16° quecumque ligaveris et cetera. De 3° dico quod sunt
due claves ut tenent quidam doctores
scilicet scientia et potestas sine clavis scientie
et clavis potestatis. Sed [illegible] claves dantur
cum ordine sacerdotali sed scientia dis-
cernendi non datur cum ordine sacerdotali
quia [illegible] quibus [illegible] [illegible]
[illegible] ordine sacerdotalem
[illegible]. Solvendo sed cum ordine

sacerdotali non dicitur sed discernendi aut
est scientia tamen cum ordine datur auctoritas
discernendi et illi doctores vocant clavem
scientie non quia sit scientia sed quia mediante
scientia sacerdos recte utitur huiusmodi auctoritate dis-
cernendi inter lepram et lepram et inter peccatum
et peccatum quod patet quia episcopi ordinantes
eos inquirunt non est scientia quia datur
cum tamen discretione hiis qui suscepta auctoritate
non possunt habere ordinatam exsecutionem
Et patet et qui carens scientia ordinem
sacerdotii recipit quia se ipsum ~~[illegible]~~
ingerit suscipiendo in se auctoritatem cum sen-
tiat se minus ydoneum ad eius ex-
secutionem. Ex istis premissis dicit quidam
tho de ar doctor ad primum principale huius articuli primo
de pena que duplex est temporalis scilicet et
eterna temporalis est duplex quia una
pertinet ad forum penitentie sicut pena satis-
factionis alia est de foro iudiciali sicut
excommunicatio que est pena culpe ~~[illegible]~~
que non debet infligi nisi pro peccato mortali
De primis duabus penis dicit iste doctor
quod quia virtus divina in [illegible] ac
penam eternam mutat in temporalem ideo virtus
clavium se extendit ad pene temporalis
diminutionem in qua virtus divina
minuit penam eternam. Sed quamvis
ista dictio possit probabiliter sustineri
tamen aliqui opponunt sic temporalis pena
manet post absolutionem que fit virtute cla-
vium ergo non remittitur virtute clavium
probatur quia secundum omnes doctores si absolutus
decedat antequam teneatur ad satisfactionem si non moreretur
sustinebit purgatorium. Secundo sic virtus cla-
vium ligat hominem ad penam temporalem ergo
non tollit eam. Tertio sic si per absolutionem
huius confessionis relaxatur aliqua pars
pene satisfactorie pro peccato ergo continens
hoc posset confiteri aliquis peccatum quod tota pena
relaxaretur absque satisfactione quod videtur inconveniens
Absolutio ad primum nego quia licet
pena maneat tamen non manet tanta
quanta fuit ante istam absolutionem sacramentalem
que fit virtute clavium et per idem patet ad secundum
Ad tertium dicendum concedo quod homo posset idem peccatum
corde contrito totiens confiteri et recipere
absolutionem per formam ecclesie a sacerdote recipere
quod pro hoc in toto satisfaceret sed quia hoc
non confitetur sacerdoti ideo semper aliquid diminu-

Sed advertendum est quod licet homo non debet idem
peccatum bis confiteri convenienter ita quod
credat quod una confessio non sufficiat ad
salutem quia hoc esset contrariare efficacie
huius sacramenti. Sed potest pro modo satis-
factionis et ex humilitate hoc facere.
Sed ad secundum principale huius articuli quomodo se
habeat potestas clavium ad remissionem
culpe distinguit iste doctor sic quia
virtus clavium potest dupliciter considerari tho de ar
uno modo ut est in fide et in fide
penitentis habentis propositum confitendi et
querendi absolutionem apud sacerdotem
Secundo ut consistit actualiter in verborum prolatione
sacerdotis absolventis. Primo modo facit
instrumentaliter et dispositive ad peccatorum
remissionem quia tamen principaliter facit virtus
divina et ideo virtute ipsius sacramenti
ut dictum est supra ubi dubitatur de virtute
sacramenti nove legis et veteris. Sed secundo
modo non facit ad culpe remissionem
quia iam supponit eam remissam per preceden-
tem contritionem tamen facit ad gratie iam
recepte augmentum. Ex hoc et per hanc
distinctionem patet videre ad obiectiones
diversarum opinionum. Sed aliqui ~~[illegible]~~
probare conantur quod solus deus di-
mittit peccatum et quod virtus clavium non
extendit se ad remissionem peccatorum alii
contra dicunt quia sacramenta nove legis
efficiunt quod figurant. Ideo dicunt quod
virtus sacramenti que in proposito est virtus
clavium se extendit ad culpe re-
missionem et gratie infusionem. Circa tertium ad 2a ar 9
3m articulum premitto ista dicta quod de cla-
vibus ecclesie loqui possumus dupliciter
uno modo prout extendit se ad forum conscientie
alio modo prout extendit se ad forum contentiosum
iustitie. Primo quo claves ecclesie que
extendunt se solum ad forum conscientie ha-
bent soli sacerdotes patet sic quia soli
sacerdotes [illegible] confessionem penitentis
habent audire [illegible] confitenti [illegible] ergo
[illegible] qua [illegible] eterna [illegible]
[illegible] premissa [illegible] ista [illegible]
[illegible] de paradyso ut [illegible]
fuit [illegible] ista
[illegible] secundum
[illegible] premisse claves
ecclesie prout [illegible] est

ar 12

sacerdos. Probatur sic: quia sicut in foro conscientie
iudex est mediator inter deum et
hominem, sic in foro contentioso iusticie iudex est
mediator inter hominem et hominem. Sed inter hominem
et hominem potest esse iudex qui non est sacerdos,
ergo etc. ¶ Quantum ad secundum articulum pono quod iste
quibus sacerdos habet claves ambas, scilicet
potestatem discernendi et potestatem absolvendi
et per mittendi penam ligandi. Et intelligo
quod iste declarabitur, non extendunt se
ad forum contentiosum sed precise ad forum conscientie. Quod
primum probatur sic: quia huiusmodi claves confe-
runtur cum ordine sacerdotii, ut premissum
est, ergo etc. Et patet hoc: episcopi conferentes or-
dinem sacerdotii dicunt ordinandis: acci-
pite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata
remittuntur eis etc. ¶ Sed quia multi susci-
piunt ordinem sacerdotii existentes in peccato
mortali, ergo videtur quod multi non reci-
piunt istas claves, eo quod non recipi-
unt Spiritum sanctum, sicut tamen forma promissorum
verborum. ¶ Secundo sic: sapiens reputo non committat
claves thezauri sui eis quos repu-
tat suos inimicos, et qui sunt inimici,
sed claves iste sunt claves divini
thezauri, et mali sacerdotes sunt
inimici dei, ergo apud tales non sunt
huiusmodi claves. ¶ Tertio sic: exclusus a regno
dei non habet claves regni dei. Sed
quilibet sacerdos existens in peccato mortali
est exclusus a regno dei, scilicet a fide christi
unitate mentali ... ergo etc. ¶ Quarto
sic: qui non potest aperire vel claudere,
scilicet salvando vel ligando, non videtur habere
claves. Sed sacerdos excommunicatus aut
hereticus vel degradatus est huiusmodi, ergo
etc. ¶ Solvendo dico quod licet non sit necesse
esse in sancto proposito quod sine receptione
Spiritus sancti nullus non recipiat cla-
ves, sed probatio quod qui cum debita de-
votione in timore et reverentia et
ad salutem anime sue recipit claves,
ille recipit cum gratia ... Spiritus sancti.
¶ Ad ... ille dispen-
sator sit inimicus ... tamen non
potest huiusmodi thezaurum distribuere ... inimicis
regis ... non potest ... ¶ Ad
3um ... articulus
non habet claves ... sed tamen

tamen probabis. ¶ Ad quartum dico quod tales
degradatus, depositus et huiusmodi habent claves tamen
habent inutiles ligatas, ut infra pa-
tebit manifeste. ¶ Quarto sic: quod sit iste claves
que se extendunt ad forum contentiosum iustitie,
non sunt apud omnes, nec habent soli sacer-
dotes. Probatur: nec omnes sacerdotes, nec soli
sacerdotes sunt etiam iudices, ut mani-
festum est, ergo etc. ¶ Sed quod cui conceditur
quod maius est illi quod minus est conces-
sum, et cui negatur quod minus est, illi censetur
negatum quod est maius. Sed minus est quod
quis habet claves ad forum conscientie pertinen-
tes, ergo etc. ¶ Solvendo nego antecedens nisi maius
et minus sunt eiusdem speciei, quod non est
in proposito. Patet in simili: quia habere pote-
ciam volandi est minus quam habere potentiam
ratiocinandi, et tamen homo habet potentiam
maiorem sine minori. ¶ Quantum ad
articulum quartum pono 3a conclusiones. Quarum prima
sit: iste claves respicientes forum
conscientie non possunt tolli ab eo qui habet eas.
Probatur sic: quia ille claves sunt idem quod
sacerdotalis character, vel saltem in-
separabiliter consequuntur huiusmodi characterem.
Sed character non potest tolli, ergo est indelebi-
bilis, ergo etc. Minor est omnium doctorum
concorditer. Maior patet per Ricardum super 4um
dicentem: si claves huiusmodi
ab aliquo tollerentur, hoc maxime
esset de sacerdote degradato vel de-
posito de officio et beneficio. Sed facto probato
si talis restituitur non reordinatur de
novo, ergo etc. ¶ Secunda: potestas predictarum
clavium potest tolli ab aliquo quantum ad
ipsarum usum. Probatur de sacerdote degra-
dato, deposito et excommunicato, ergo etc.
¶ Sed quod potestas activa manens in eo
qui habet liberum arbitrium arbitrium non
potest tolli quo ad usum. Sed potestas cla-
vium est huiusmodi, ergo etc. ¶ Secundo sic: potestas
spiritualis non magis impeditur per culpam
quam per penam. Sed culpa non tollit
usum, ergo nec pena, scilicet excommunicationis
vel depositionis. ¶ Tertio sic: potestas confi-
ciendi eucharistiam et potestas absol-
vendi equaliter dependent ab
ordine sacerdotii. Sed degradatus
vel depositus conficit, ergo et absolvit.

publica

Solucio ad primum dico concedo quod quia de facto materia non potest tibi poni in actum quia superioris auctoritate prohibetur ne subditi etc. Ad 2m dico quod aliquis non est dignus eo dum depen[dit] a peccato mortali influxus sed ipso actu etc. Ad 3m dico concedo antecedens sed primum minorem sed nego consequentiam quia ille efficit executio quia habet materiam prime s[ecundum] dominum sed quod alter non absolvit sed potestate habet est quia carent materia quia nullum habet subditum. Ad 4m quando sit ista potestas clavium quia iudicium in exterioribus seu in foro conscientie potest tolli non solum quantum ad usum sed quantum ad essentiam clavium ut patet sic quia nisi dico quamvis habet in subditos in casibus potest ibi eo tolli per superiorem etc. Sed forte opponitur de papa qui non habet superiorem. Solucio papa haeresim potest deponi quia in hoc casu collegium cardinalium et ecclesia non superior est eius. Ad idem tamen non potest papa quia ambo sunt ligati de potestate clavium quo ad forum conscientie.

Circa dictam distinctionem 20am

Utrum quis sit absolutus a culpa purgatorii pena completa prius sibi a sacerdote iniuncta. Quod sic arguitur quia virtute clavium sacerdos iniungit penitentiam ut patet quia quidquid sacerdos ligat et solvit virtute clavium hoc deo quidem in celis etc. illud quodcumque ligaveris super terram Math. 16o. Contra arguitur sic alius sacerdos confessor non iniungit penitentiam condignam ut quod. 1a quia qui patet ex hac medicina peccati et plagarum mediis dente etc. Consequens. Plures homines solicitos [?] videndum est de quibus primo an homo in maximo mortis articulo possit vere et intime penitere. 2o an vere homo possit satisfacere. 3o de confessione. 4o de relaxatione penarum quae fit per gressiones indulgentiarum. Ad primum penitentia 3o quoniam. Certum est quod sit ista in maximo mortis articulo homo potest vere et intime penitere ut quia cum potest peccare potest penitere sed in maximo mortis articulo homo potest peccare etc. Item meritum quod homo est in via potest perficere versus patriam ut patet etc. Et consequenter sic quia canon statuit quod in articulo mortis et simpliciter sacerdos absolvat a censuris et omnibus peccatis ut est expositio extra de penitentiis et remissionibus. Sed contra hoc ista faciunt dicta sanctorum de penitentia distinctione 7a et ponitur in 26 quaestione 6a et quae etiam in multis locis. Sed quod ista quae videntur sonare dicta sanctorum quod penitentia sit in morte sed ista dicta intelligenda sunt de difficultate quia valde difficile est in extremo articulo mortis ita recte recolligere quod homo non solum timore pene sed caritate ex dei dilectione doleat se deum offendisse per peccata commissa et proponat se velle amodo cavere et si deus debet vivere etc. Vero si in extremis sic penitet est in speciali divina timendum cum est quod dicit Augustinus in sermone de innocentibus hac animadversione percutitur peccator ut moriens obliviscatur sui qui dum viveret oblitus est dei etc. Ideo consulitur ut homo in scriptura vivus et sanus confiteatur quia inmortuus pro confessione deficit. Ad 2m quando sit ista homini maximis penitentie non est in iniungenda satisfactionis pena ut patet sic quia licet tamen nec quamvis satisfaciat saltim pena iniuncta saltim quo ad opus exterius completur etc. 2o quia homines in extremis penitentiam non sit satisfaciens penam iniungenda est tamen sibi insinuanda ut patet tamen primo 26 quaestione 6a ubi dicitur quod ieiunus infirmitate prima debet et potest facere elemosinam etc. Sed quod in primo non proficit quod medicina cui datur nisi sibi applicetur sed pena satisfactionis est quedam medicina etc. 2o sic nichil valet homini sanitas quia numquam prevalet operari sed sic est in proposito etc. Ideo sit prima infirmis insinuanda tamen maxime infirmo [illegible] quamvis [illegible] primo 26 quaestione [illegible] alterum in quo dicitur quod [illegible] pena non est infirmo iniungenda. Solucio ad primum dico quod [illegible] sit [illegible] medicina [illegible] tamen [illegible] est de[illegible]

p3a12 l9

de medicina spirituali | circa penalem satis-
factio sicut cum operatur cum apprehendi amore
amore et cognitione | cum ergo talis apprehensio
non possit fieri sine infirmatione | non valet
est ut infirmitur infirmitate. Et per hoc patet
ad 2m quia licet infirmus non possit facere
actum exteriorem penitencie | potest tamen contri-
cionis actum interiorem si voluerit
libenter complere si haberet tempus opportunum
et operandi facultatem || Ad 3m dico quod discre-
te debet infirmo insinuari cum confessione
[illegible] | 28 | quod non est simile de
in morte quando videt se invalidum
29 ar[ticulu]s ad complendum in mortem. Quantum ad
2m articulum premitto primo | quod penitencialis
satisfactio quantum [illegible] penitenti duplicem
in homine efficit utilitatem | unam quod
est quod malam inclinationem vincit ut
cum superbis in [illegible] humilitas | [illegible]
continencie [illegible] debite solutionis pec-
cati | Quo ad primum prima satisfactio
ordinatur quod peccatum futurum | quo ad
2m ordinatur quod peccatum preteritum | Sed ut
illius reatus tollat [illegible] sicut ponitur
[illegible] prima sit ista | quod ad primam
satisfactionis utilitatem | unus homo
non potest pro alio satisfacere [illegible] de satis-
factione | [illegible] | quia mala inclinatio
[illegible] | non tollitur in nobis ~~formatur~~
nisi per aliquam bonam dispositionem in nobis
formatur | Sed per actum satisfactionis
alterius [illegible] | non fit in nobis [illegible]
~~dispositio~~ dispositio [illegible] | et [illegible]
[illegible] de satisfactione
[illegible] multiplicatum est quod unus homo
potest alteri suis precibus et bonis operibus
obtinere augmentum [illegible] || 2a conclusio
sit ista | quantum ad 2am satisfactionis
utilitatem | unus homo [illegible]
potest pro alio satisfacere [illegible] sic quia si
is qui tenetur satisfacere vel [illegible] non
theo de potest vel [illegible] non potest || 2 2o quod qui
ar acceptat huiusmodi satisfactionem sic potest
tenens admittere [illegible] sit
[illegible] 2 2o [illegible] fiat
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

homo | Sed per amicos convenientibus vel
similibus | homo admittet pro homine
huiusmodi satisfactionem [illegible] || Sed quod unus
non potest [illegible] ut satisfacere quamvis |
quia isti duo sunt equales pro sacramen-
talis penitencie || 2o propter primam satisfactionis
utilitatem | Sed nullus [illegible]
[illegible] esse [illegible] |
Solucio ad primum [illegible]
iustificari [illegible] | Sed ut dicit beatus Augustinus
qui creavit te sine te non iustificabit
te sine te || Ad 2m dico [illegible]
[illegible] | quia Christus est passus pro salute nostra |
Quantum ad 3m articulum dico breviter | 39 ar[ticulu]s
quod est ut sic | et est ut non | [illegible] sic |
quia ex ordine divine iustitie proportionalis
culpa est pena debita | quam [illegible]
[illegible] | [illegible] in presenti seculo
vel in futuro purgatorio | et [illegible]
est condigna pena pro sacerdote iniuncta |
[illegible] circumstantiis in ipso penitente |
tunc [illegible] absolutus non est ipse
penitens [illegible] purgatorii pena |
completa pena a sacerdote sibi iniuncta
[illegible] | Sed quod si sacer-
dos in [illegible] minorem penam quam
sit condigna | penitens tenetur eam totam
complere | [illegible] si iniungit minorem | non videtur
quod iste teneatur ad condignam penam vel
[illegible] | quia si quantum ad [illegible]
[illegible] sacerdotis | [illegible]
quantum [illegible] |
2o sic quod [illegible] | [illegible]
[illegible] | Sed sacerdos est arbiter inter
deum et hominem penitentem | [illegible] ||
sic pena purgatorii est acerbissima [illegible]
[illegible] periculose deciperetur penitens
si [illegible] || Solucio dico
quod [illegible] quo ad forum ecclesie non
quo ad forum dei | [illegible] quo ad forum dei
[illegible] et purgatorium [illegible]
[illegible] || Et in foro ecclesie [illegible]
maiori culpa imponitur minor pena |
[illegible] causa | quia non [illegible] in foro
ecclesie [illegible] pena pro [illegible] est emenda
[illegible] | Sed ut sit cautela futuri
[illegible] penitencia [illegible]

p[ro]vam sacdoti fornicati | si io amor[um] q[uod] homini
de qua illi n[on] a amor[um] | 2 maiore vxo
risade | quia p[re]lati vitu | q[uod] malsade tam
io amor[um] p[re]varum n[on] po[ss]unt amones | ad
2m dico q[uod] v'm e qu[od] abite e sup[er]ior
p[re]lib[er]is | sic no e imp[ot]e | ad 3m dico q[uod]
sacdos si i[n] mgt[er] imore p[re]varum | h[oc] facit
ex causa | qu[i]a timet q[uod] penites disspe
rinet 2 hortari d[ebet] cu[m] ips[i]s tu[m] debito mo
dervnne | d[u]ca[n]t eu[m] ad viam salutis |

Martinus

Cn[tra] natu[ra] ad art[icu]lu[m] q[uo]d p[er]mitto q[uo]d li[bet]
absq[ue] | vel exclud[e]t then[e] satisf[act]ioz que
i[n] mgr[o] a sacdote | vel exclud[e]t sig[na] oez
actu meu | q[uo]d p[r]ima mo[do] p[r]ima dico |
q[uo]d purgatiu[m] homi[ni]s pt to[tum] delere
9fessione i[n]dulgen[ti]a[rum] | si ille cui fac
d[e] e habilis | absq[ue] a[l]i[a] satisfacto[n]e
si | qua[m] fuit i[n]iuncta q[uo]d te[n]etur ille amplius
p[e]na e i[n] metu | 2 io am[en] obtinet p[er]
indulge[n]tias | 2 nec p[er] 2m 9o h[oc] v[er]a p[er]
su[u]m indulgen[ti]a[m] n[on] p[ot]est to[tum] r[e]q[ui]r[i]
purgat[or]iu[m] ex[tra] cu[m] ang[e]lice | absq[ue] a[l]i[a] sim
2 ca capit[ul]o absq[ue] | p[ro]pt[er] sit | qu[i]a requir[itur]
9tra ad hoc q[uo]d indulgentie sint salubres
2 fructuose | s[ed] 9tra no[n] fit n[on] si potest
sine actu meo | i[n] 2m | Ad[?] de ar[ticu]lo ma
nets 2 replent i[n] vide sup[r]a pla[cet] | Ad
dispensac[i]o[n]e d[icitu]r sacdos | qu[i]a cu[m]
Cn[tra] d[e]ces[imu]m 21m 2 22m | solue[n]t 2 sequ[n]t[ur] |
q[ui] r[es]o[lu]ci[o]ne 9sequ[en]t

Vtr[u]m p[e]c[c]a[ta] dimissa p[er] p[enite]ncie sacrame[n]tu[m] re
deant p[er] ingratitudi[n]e[m] i[n] vdimat[ur] i[n]
p[ec]c[atu]m mortale | q[uo]d sic ar[guitu]r p[er] p[ro]fundi[ta]te[m] 3a
p[ar]te 9o ca[pitul]o | exemplis 9ff[ici]t multe
p[ar]tatorum | s[ed] i[n] moto op[ini]onu[m] | ve[rum] illud
q[uo]d op[ini]o[n]u[m] ca[usa] | i[n] 2o ca[pitul]o eo d[e]m | Oppo[situ]m
ar[guitu]r sic vm q[ue]r[ere] n[on] redd[itu]r ab[solut]e | Ad
mec[um] | s[ecun]do si cui dimissa est avaricia
qui postea p[ro]mittet p[er] p[ro]digalitate
no ~~redet usura~~ redet avaricia
i[n] 2o ca[pitul]o f[ol]. | Circa h[uius] q[uestio]nis solu[tionem]
q[uo]d sit videnda | p[ri]mo p[ro]p[ter] muti[tudi]nem [illegible]
2o | qu[an]t[um] sacdos illud q[uo]d s[ibi] p[er] 9fessionem
revelatu[m] e | tenea[tu]r m[ihi] tam cum [illegible]

sub secreto tene[re] | 2a ut[rum] p[ec]c[at]a p[er] p[rim]am
dimissa redeant quo ad culpa[m] | 3o
an redeant quo ad pena[m] | 4a dico
q[uo]d neq[ue] i[n] no[n] redeat | an h[oc] fit p[er] ingrati[tudine]
| 1a quid i[m]po[rtan]te[m] sit sacrum q[uo]d
res sacr[a] | Cn[tra] natu[ra] ad p[ri]mum p[er]
iniecto illa d[ic]o | qu[i]a a' sacdos
i[n] decepto q[ui] p[ro]p[ter]se mosat p[ro]sacra
te 9fessio[n]e sibi facta | aut p[er] 9fessio[n]e
2 p[ro]p[ter]am vita tuas | si p[er] 9fessio[n]em tu[m] aut
s[ed] licet a[d]vertere q[uo]d possit reue
lare | ve[rum] no s[ed] h[uius]modi licet as | Et in
hoc ta[men] mebin[?] | p[ri]mo ad h[oc] ar[gumen]to
3o q[uo]d | Cn[tra] a[liu]m p[ri]ma sit ista | i[d est] q[uo]d
sacdos p[ro]p[ter]se 2 no a[l]r[er] reuelat | q[uo]d
p[er] 9fessio[n]e[m] h[oc] no[n] pot sine p[ec]c[at]o re
uelare | pro | qu[i]a reuelare h[uius]modi
secretu[m] cognitu[m] e q[uo]d nec ne[c] 9tra
a[u]c[torita]te[m] leg[is] divine | 2 q[uo]d statutum
sancte matris eccle[sie] | i[n] 2 9o v[er]a i[n] a[rticu]lu[m]
p[ri]ma p[ar]te p[er] sic | qu[i]a p[ro]p[ter] h[oc] dissol
ui politica | eo q[uo]d h[oc] quilib[et] diff
decla i[n]t[er] co[m]mes | p[er] politica est
de lege nat[ura]li p[ri]mo politiar[um] | ubi
d[icitu]r | q[uo]d homo e na[tur]a[lite]r politicu[m] 2
animale | s[ed] 2a p[ro]b[atu]r a[liu]d | p[er] sa | qu[i]a reue
lare h[uius]modi secretu[m] ~~tantum~~ a 2a co[n]fessio
magnu[m] et quib[us] fugeret p[enite]ncie sacrum |
i[m]mat[ur]e quo ad 2m cui p[ar]te sequo
eruunt[ur] ut dictu[m] e | Sz de lege
tac[ite] i[n] 9fessionis sacrum e sup[er] | reue
q[uo]d diuine leg[is] a[u]c[torita]te | Sz e i[n]no
p[ro]b[atu]r qu[i]a h[uius]modi secreti reuelac[i]o dist[ric]te
eius p[ro]hibe[tu]r | ut de p[enite]nc[i]a 2 remissi[on]e
~~[illegible] omnis~~ i[n] ca[pitul]o omnis utriusq[ue] sexus
sub ~~pe~~ pena deposic[i]onis a sacerdo
tali officio et detr[usi]o[n]is in artu
monasteriu[m] | Et in ca[pitul]o sacerdos de
p[enite]ncia d[icitu]r 6a | ubi h[oc] p[ro]hibet sub
pena dep[osi]c[i]o[n]is ab officio 2 peregrinac[i]o[n]is
[illegible] vite sue | Sz 9tra
[illegible] confessio[n]e [illegible]
[illegible] 9ttucti |
ut [illegible] reue
lare [illegible]
[illegible]

ingressio quod quis vellet celare et iu-
stitia subveniret et hec similiter nova inducere
... 2° ... || 2° sic ponatur quod quis ex
mandato superioris vel ex compulsione tiranni
iuravit solempniter de veritate dicenda
et interrogetur super aliquo confessione sacrali
sibi noto. hic si non revelat incurrit per-
iurium et ... Ad hoc dico quod nullo modo
debet revelare. sed si potest movere principem
per quales cumque exhortationes vel alias
quomodo potest quantum in se est caute se habeat circa
huiusmodi periculorum eventum ad hoc bene te-
netur. sed sine aliqua proditione confessionis
hoc fiat. Et quamvis in hoc casu possit
dici sic periurium cavere vel sic amici
possent talia fieri vel talia et bonum est
circa talia considerare et providere. Ad 3m
dico quod non debet revelare nec incurrit
periurium quia verum est quod dicit in dicendo
se nescire quod non scit sicut homo
quamvis sciat ut locum dei tenens ||
Ad 4m sacerdos de iussu et licentia confitentis
potest alteri revelare illud quod audivit
in confessione supposito quod causa huiusmodi revelationis
sit honesta et quod sine possit sine scandalo
... et sine crimine periculo. probatur quia sicut
quod nulli obest et aliquando prodest et nulli
iuri repugnat hoc licite fieri potest
sed sic est in proposito ut patet ex dictis
additis ... Sed dices forte
si huiusmodi revelatio obviat iuri canonico
quod hoc absolute et indistincte huiusmodi
revelationem prohibet. || 2° sic. licet in sibi ...
sit consensus non valet nam dispensat
in eo quod prohibitum est mandato superioris
sed proditio confessionis prohibita est a superiore
... Ad hoc dico quod ... non fit
proditio ut sic quod prohibitum est ...
in ... ut ... est ex predictis
in ... || 3° ... confessionis
et ... potest ... revelari
in ... est ... ||
patet quia ... quod quia ...
... fuit ... per ...
superiore ... sine
... posset
sit ... est ... est ...
[illegible]
... sit ... benedicta

et hoc de articulo qui solvit circa || Circa
ad 2m articulum ... opiniones 3 de
antiquorum et ... modernorum. Prima
opinio ponit indistincte quod in ordinate
penitente redeant omnia peccata quo ad
culpam que prius fuerant deleta
|| probant sic tenentes istam opinionem
quia per ... omnia bona prius mor-
tificata reviviscunt ... || Circa ...
huius opinionis expresse ponit beatus
augustinus in libro de responsionibus ...
... vel sic dicit qui recedit
... alienatus a gratia dimittit in
hac vita quod in ... || sed
non ... quod dimissum est ... ||
istorum ... dico non ...
... quod mortificat bona peracta
sic quod non valet ad vitam nisi ...
itus resurgit per penitentiam || Circa opinio
que asserit oppositum fuit quod in
~~inordinate~~ inordinate propter ... istorum
peccatorum ... redeunt primis
... dimissa ... sunt ... ||
apostatare ... confessionem ...
... primum ~~...~~ quis
dolet se penituisse de preteritis ||
|| hec opinio ... se ...
quia magister allegat in primo capitulo
de ... 22 ~~...~~ et hec opinio fuit
~~...~~ aliquando multum famosa || sed quod
ipsa stare non possit ... sic quia
... de ... ut ... repugnat
... non apparet quare
potius ... ista redeat peccata dimi-
ssa quam ... alia || Circa opinio ... quod in
inordinate penitentibus peccata dimissa
non redeunt in propria forma. sed similiter
... propter ... quia ut dicitur
isti inordinatos ... et
adeo elongatus sic si peccatum ...
non ... sit dimissa et ita intelli-
gitur quod ... sancti iacobi
... in ... factus est omnium reus
reus || sed ... ista opinio stare potest
quia ... ista opiniones ...
... que ... simpliciter ... fortionis

29 articulo

tm hoc vicia et r[ati]o d[ic]o d[e]lingueret
sic 100 vel plura adulteria [et] ho[m]i[ci]
d[ia] [et] r[e]adimat [et] ho[m]icidia
d[ic]i[m]us no[n] est p[atet] q[ui]a v[er]um v[irtu]tis omni[um]
legit p[re]ia[m] de tot adulteriis [et] quos
inst[i]ciis [et] r[e]adimat [pro] simile [et] ho
[et] 10 de[m]issi op[i]nio[n]ib[us] formar[um]
q[u]a[rum] opinio[n]e[m] que e[st] modernor[um] doc
tor[um] pono p[ri]mo istu[m] q[uod] [quod] p[e]cc[at]a d[i]mi
ssa [per] r[e]adimacio[n]e[m] ei[us] qui pe[n]itu[n]t
no[n] redeunt [propter] sim[i]li [pro]p[ter] [et] qua ad
culpa[m] [et] [com]pleta[m] p[er]ce[ptio]ne infector[um]
sic q[ui]a si sic vel hoc fiet [ut] n[on] e
v[er]o[rum] ho[m]i[n]es vel n[un]c dei no[n] p[ote]st
dici p[er]missa q[uia] deletu[m] e[st] v[irtu]te
d[iv]i[n]a no[n] p[ote]st rep[ar]ari in eo v[irtu]te
huma[n]a vel [ex] defectu v[irtu]tis huma[n]e
n[on] p[ote]st p[ote]st dici [pro]p[ter] q[ui]a deo [aucto]re
n[on] fit de t[ame]n ut d[icit] aug[ustinus] [et] r[ati]o [et] Et
[con]firmat[ur] [et] p[ost] o[mn]ia
dimissa in se p[re]c[e]d[e]ntiu[m] ei[us] q[ui]
pe[n]itu[n]t no[n] redeat redeu[n]t ta[m]e[n]
singul[ari]s seque[n]s pe[cca]ti aggravac[i]o[n]e p[re]
p[ro]p[ter] [et] re[ce]pisse g[rati]am iustificanc[i]o[n]is est
d[ic]a c[ir]cu[m]sta[n]cia q[ua]e aggrauat pe[cca]tu[m] qui
[pro]p[ter] f[a]c[t]a p[e]n[a]r[um] ut mai[us] e[st] 3[am] [et]

3 ar[ticulu]s Redeunt te[r]ciu[m] articulu[m] pono p[ri]mo istu[m]
q[uod] sc[ilicet] pena soluti dimissa no[n] redit
ta [pro]p[ter] se [per] r[e]adimac[i]o[n]e[m] [pro]priu[s] qui pe[n]i
tuit p[ro] q[ua] pena debet in g[ra]c[i]a cu[m]
[pro] culpa [sed] pe[cca]t[u]m no[n] redeunt q[uod] ad culpa[m]
[et] r[ati]o[n]e tom[e] ut d[icit] s[umm]a q[uod] p[re]cede[n]s
ar[ticulu]s [et] r[ati]o [et] q[uo]n[iam] h[om]i[ni]s [pro]p[ter] q[uo]d p[re]cede[n]s
qui [con]verti tem[por]is decursu[m] ut recitatu[m]
fuit de g[ra]c[i]a [et] p[ro] i[n] a[rticul]o p[re]c[edenti] [et] q[uod]
q[uod] si pe[n]ite[n]t no[n] fuit tota pena di
missa a[n]te[quam] r[e]adimari [et] [pro]priu[s] p[ro]
pene dimissa no[n] [ob]ligatur totu[m] t[ame]n
residuu[m] de[bet] p[ro] pena tota exige[re]
[et] q[uod] h[oc] exig[i]t d[iv]i[n]a iusti[cia] ut n[ull]u[m] mal[um]
t[ran]seat i[m]punitu[m] sic n[ull]u[m] bo[n]u[m] meritu[m]
irremuneratu[m] q[uod] [et]

4 ar[ticulu]s ar[ticul]o p[re]missu[m] p[ri]mo q[uod] [con]sid[er]ando e[st] in[com]pte[n]de[n]s Q[uar]t[u]m ad q[uar]t[u]m
q[ue] ho[m]i[ni]s q[ui] formare vel v[er]itat[is] volu[n]tatis
neglige[n]t g[rati]ar[um] act[io]es b[e]n[e]factoris
aut d[iv]i[n]i m[er]iti b[e]n[e]factoris [illegible]
p[ri]mu[m] doctores [illegible]
a qui sunt q[ui] b[e]n[e]fici[um] a[c]ceptu[m] no[n] retri
buu[n]t qu[i] retribue[re] p[ossunt] [illegible] q[uo]d

d[icit] b[ea]t[u]s b[er]n[ardu]s sic g[rati]ar[um] cessat de
c[ur]s[us] q[ui]a no[n] fuit recursus Alii quia
retribuc[i]o[n]e[m] [con]tempnu[n]t Alii b[e]n[e]fic[i]i t[ame]n pre
pendu[n]t q[uia] oblivioni t[ra]du[n]t [et] q[uod]
d[icit] b[ea]t[u]s b[er]n[ardu]s in lib[r]o de [con]s[ideratione] [illegible] d[e]n[uo]
q[uod] sup[er]bie e[st] [et] delictu[m] maxi[mu]m b[e]n[e]fi[ci]
dat[or]e[m] ta[m]q[uam] i[n]grat[u]s Alii sunt q[ui] op[er]a
i[n]debite [et] [pro]p[ter] sua b[e]n[e]fac[t]a offe[n]
de[re] p[re]su[m]unt q[ui] quos d[icit] sup[er] cantica
q[uod] [con]ting[i]t i[n]grati[tu]do e[st] ventus [illegible] siccans
metez pietatis ror[is] me[ntem] [et] flue[n]ta
g[rati]e Regressio [con]ting[i]t a[rticul]i p[ri]mo p[ri]mo b[e]n[e]met
ita q[uod] i[n]grati[tu]do e[st] c[aus]a q[uod] pe[cca]ta dimissa
q[ua]ntu[m] ad q[ui]d redeunt [pro]p[ter] sic q[ui]a h[ic] no[n]
redeu[n]t q[uia] dimissio p[re]teritor[um] pe[cca]tor[um]
e[st] [et] cir[cum]sta[n]cia aggrauans i[n]g[ratitudinis] q[ui]a p[atet]
p[ro]cesc[us] de i[n]g[ratitudine] i[n]grat[ia] [et] disponat
q[uo]d dum [illegible] p[re]missi [sed] a[rticul]i p[atet] ad
q[uar]t[u]m a[rticul]u[m] p[re]missa Q[uin]tu[m] articulu[m]
ta [con]sidera[n]t s[cilicet] [con]ti[n]o q[uod] sacri penite[n]cie est
[con]tror[um] [et] pe[cca]tor[um] dimissio[n]is Et [pro]p[ter] hoc
q[ua]ntu[m] ad act[us] [con]trictiones actor[um] intione actus
quantu[m] ad actu[m] [con]fitentis absolucione et satisfac[tionis]
actus [con]fitentis absoluere sunt actus
sacerdotis imponentis sunt sacra[mentum] ta[m]en p[atet]
quia fit [illegible] sacr[amentum] signu[m] [sed] sequa[n]
illud q[uod] fuit sic [et] fit in aliis sacra[mentis]
sepe [et] [et] q[uod] q[uod] pe[cca]ti remissio est
res sacri ta[m]en p[atet] q[uia] o[mn]i[a] [illegible] sacri
sacri sunt p[ro]p[ter] [illegible] [con]ting[it] dimissio[n]is
[et] r[ati]o [sed] q[uod] intior [con]tri[ti]o e[st] sacra[mentum] [et]
res sacri [pro]p[ter] q[ui]a e[st] sacra[mentum] remissionis
pe[cca]ti [sed] e[st] res sacri r[ati]o[n]is [con]tritionis
audientis ta[m]en [con]fitentis q[uod] absolue[n]t [et] r[ati]o
[et] Ad q[uar]t[u]m p[ri]ncipale dico q[uod] caritas
d[icitur] [et] op[er]atio vivificacio[n]e [pro]p[ter] quanti
pe[cca]ti [illegible] pe[cca]ti in eode[m] subi[ect]o [et] [illegible]
p[atet] q[uo]d Circa d[ic]a [illegible] q[ue]r[itur]

Circa [illegible] vero sit sacra[mentum]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] et

illumiacionis et peccatorum remissio. Circa
articulum primum [illegible] et predicta [illegible]
huius quarti libri. Circa huius quintum solliciter
videndum est de quinque. Primo de principali quesito.
2o de causis efficiente et materiali. 3o de
de eius ordinata dispensacione
Partes 4o de eius ordinata dispensacione effectibus.
Ad primum pono quod istam proposicionem primo
quod extrema unctio sit vere sacramentum. Probatur sic
quia quod per se et immediate ordinatur ad curacio-
nem morbi spiritualis hoc est vere sacramentum et
non solum est sacramentale. Sed extrema unctio est
huiusmodi ut probatur in littera 1a et 2a. Secundo
probatur sic quia sicut illud quod ordinatur ad sacramentum
et mediate solum ad huiusmodi curacionem spiritua-
lem non sit sacramentum sed solum sacramentale sicut
exorcismus et cathecismus qui mediante
baptismo ordinantur ad regeneracionem hominis
et ad eius curacionem morbi spiritualis.
Patet quod non dicuntur sacramenta sed sacramentalia.
Ita illud quod immediate ordinatur ad huiusmodi
curacionem hoc est vere sacramentum. Secundo quod
sit istud extrema unctio unum sacramentum
sed quia [illegible] sunt plura quam unum sacramentum
quod patet per declaracionem non obstat quod in
diversis [illegible] huius sacramenti fiant plures
unctiones et quod forma verborum sepe
iteratur tamen huiusmodi plures unctiones sed
totum istud simul sumptum pertinet ad huius-
2m ar 9 modi sacramenti unitatem. Circa 2um
articulum sunt quatuor videnda. 2m quod
sunt quatuor cum [illegible] et primo de causa
tho de ar efficiente de qua sit prima [illegible]
per se [illegible] instituit istud sacramentum. Probatur quia
ut deus est et [illegible] huius est instituere
omnia sacramenta nove legis vel [illegible]
originaliter ut baptismum vel approbative applica-
tive ut matrimonium. 2o [illegible]
bonaventura institutiva sicut doctores [illegible] istud
[illegible] tenentes quod marchi [illegible]
[illegible]
[illegible] qui ungebant oleo multos
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] auctoritate [illegible] quinquam expo-
[illegible] sicut [illegible] quod [illegible]
[illegible] qualecumque [illegible]
sacramenti materia [illegible] quia scriptura [illegible]
[illegible] loquendo de isto sacramento [illegible]
[illegible] absolute [illegible] ergo oportet [illegible]
intelligi de oleo [illegible] et [illegible]
est [illegible] 1a 2e. [illegible] forte dicitur [illegible]
[illegible] in [illegible] ubi [illegible]
[illegible] in extremo [illegible]
[illegible] ubi sit huius sacramenti [illegible]
[illegible] materia huius sacramenti
[illegible] maxime [illegible] sicut [illegible]
[illegible] est [illegible] causa de baptis-
mi materia scilicet aqua. [illegible]
sacramentum [illegible] ad salutem [illegible]
baptismus et [illegible]
manifestum [illegible] 3a sit ista
forma verborum huius sacramenti est ista
[illegible] unctionem et suam [illegible]
[illegible] indulgeat tibi dominus quicquid
[illegible] deliquisti et [illegible] est
[illegible] ungendi [illegible]
[illegible] in qua [illegible] quia unctio
[illegible] romana
[illegible] quia [illegible]
[illegible]
[illegible] romana [illegible] ut [illegible]
[illegible] ad abolendum [illegible] quod ista
[illegible] est [illegible]
[illegible] huius sacramenti quia [illegible]
[illegible] ad abolendum
[illegible] de ambo-
[illegible] qui [illegible] dicentes
[illegible] oleo sanctificato
[illegible] p. 2. f. 2. [illegible] dicit hostiensis
[illegible] possit [illegible]
[illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] eadem [illegible]
de tho de ar dicit [illegible]
[illegible] illa quibus utitur ecclesia [illegible]
[illegible] capitulo [illegible]
[illegible] ita sicut apparebit in articulo
3o [illegible] sacramenti [illegible] est [illegible]
[illegible] ad 3m in [illegible]
sit [illegible] 4o ita [illegible] huiusmodi sacramenti [illegible]
[illegible] ad spiritualem [illegible]
[illegible] illud [illegible]
[illegible] aliquando [illegible] ad
[illegible] illud sacramentum [illegible]
[illegible] in quibus tho de ar

cuius sacramentum / et sanitas corporalis effectus

est veniale tollit veniale sed in quibus
non est veniale aliquando tollit peccatorum reliquias
in 2 de [illegible] Sed quantum istud sacramentum valet ad recuperandam
sanitatem magis quam qui infirmo hoc
pedit / patet illud Iacobi 5o dicitur de hoc
sacramento infirmatur quis in vobis inducat
presbiteros etc. sed subditur et oratio fidei sal-
vabit infirmum / in 2 de [illegible] sed quantum sanitas spiritua-
lis est principalis effectus et unus patet sic. Est
sacramentum est nove legis sed in qualibet nove
legis sacramento homo consequitur principalem
effectum suum si digne sumpserit / sed multi
sancti receperunt illud sacramentum qui
non fuerunt consecuti sanitatem corporis.

99 ar 19

Ministri ad articulum 4um videndum est
primo quis sit ydoneus minister huius
sacramenti 2o in quibus partibus corporis unctio
debeat fieri sed an possit iterari in plu-
ribus infirmitatibus vel in eadem diu
durante. De primo istorum patet quod iste
solus sacerdos est huius sacramenti minister
ydoneus et dispensator patet sic. Est
effectus sacramenti cuius effectus est remissio
peccatorum mortalium actualium solis quia
sacerdotibus quibus tradite sunt claves
ligandi et solvendi sed ut patet ad huius
effectus huius sacramenti est peccatorum remissio
si non inveniunt impedimentum in 2 de [illegible] / Etiam
patet quod sonat textus Iacobi dicitur
inducat presbiteros et orent super eum.
De 2o istorum articuli quod membra in ipsis partibus cor-
poris debet fieri unctio quod sunt iste: oculi
nares / aures / manus / lumbi / pedes.
Et hoc ista causa quia sacramentum illud
confertur in remedium venialium peccatorum
procedit autem veniale cum quod carnem procedit cor-
rupte mentis est et hoc patet per vos nunc
saltem ad quod pertinet (?) hominis caro ut
sunt quas anima operatur ad hoc scilicet sen-
sitiva / generativa / et motiva localis
(?) quod per hoc desinunt potentie
2 sunt quia sensus exteriores etc.
pes scilicet lumbi desinunt potentie generative
et pes quia que in (?) scilicet pedes
desinunt potentie motive localis
quod fiunt quod omne veniale (?)
hoc sacramentum delet scilicet si sit perfectum

visu auditu etc. / De 3o huius anti-
poro istam quod si sacramentum et hoc (?)
ius liceat potest iterari sed sacramentum sed
sed sit quia sunt doctores
quod non iungunt post se effectum omne sacramentum
et indelebilem potest licite iterari sed
sacramentum istud est huius quia in ipso
(?) principaliter non caracter in 2 de [illegible]
quod istud sacramentum non est ingredientibus (?)
duplicem effectum scilicet unum principalem
et unum quod est impedimentum ut patet supra
2o patet quod / Circa dictos 29am et 29am

Ut ab ordinandis exiges peccati
aliquid committit symoniam quod cum sit
seminarium spiritualia debent
specialia primo ad carnem quod sed epi-
scopus ordines seminat spiritualia
in 2 de [illegible] / Oppositum tollitur ad doctorem 29um.
Circa huius questionis solutionem videndum
est de 4or. Primo de sacro ordinis
ministerio 2o de ordinandorum pietate 3o de
ordinandorum qualitate 4o de
qualiter sit requiruntur principaliter
puritate. / Circa 1um ad primum videndum
est primo si in ecclesia sit ordo 2o quid
sit ordo impedimento 3o an sit sacramentum
et an sit unum 4o an sit nove legis
sacramentum 5o quid sunt huius ordines.
Quod primum in ecclesia militanti est aliquis
ordo patet sic primo per illud quod dicit
apostolus persecutioni 3o quia ecclesia quod est
corpus Christi mysticum simile est
corpori ordinato sed in corpore ordinato
est pars ordo in 2 de [illegible] / Et canticorum
6o describitur ecclesia ut castrorum
acies ordinata et patet satis de se
quod in ecclesia militante sunt diversorum
graduum et (?) [illegible]
quia ad [illegible] sacramenta sunt
[illegible] militanti (?)
[illegible] 2o quod [illegible] ordo
[illegible]
[illegible] ordinato
[illegible] desinunt (?)

inlita et verum libet huiusmodi et declarari sic quia
ordo describitur quantum ad actum exteriorem
tamquam signaculum et quantum ad effectum interiorem
tamquam spiritualis potestas et quantum ad illius potestatis
[illegible] tamquam ordinatio et quantum ad huiusmodi
potestatis consecrationem tamquam additur et officium
Sed quod sacramentum est res manens [illegible] actus
[illegible] ordinantis est transiens [illegible]
Solutio intelligatur sacramentum ordinis est
tamquam considerare unum quod est sacramentum tantum aliud
quod est res sacramenti tantum tertium quod est utrumque simul
scilicet sacramentum et res sacramenti. Actus iste exterior
episcopi ordinantis est sacramentum tantum quia est sacramentale
rei signum signatum et alterius in anima. Sed
gratia quam infundit [illegible] ordinatis non
potest proprie obici est res sacramenti tantum
quia in nihil sequitur primo significat [illegible]
[illegible] signum est [illegible] sacramenti [illegible]
character vero quod imprimitur est simul sacramentum
ut res sacramenti quia [illegible] quod exterius
agitur est res sacramenti et signatum [illegible]
est sacramentum et signum. Ex hiis patet ad obiectum
quia licet illud quod est sacramentum tantum scilicet actus
exterior transeat et forma non maneat
in suo tamen effectu manet quia deleri
non potest character. [illegible] sit ista ordo est tantum
unum sacramentum [illegible] quod supponunt unum et
[illegible] Supponunt enim quod
ordo sit sacramentum et [illegible] quod sit unum
et non plura sacramenta. Circa ad suppositum
[illegible] quia ordo est sacramentum rei signum
et est in visibilibus [illegible] visibilibus forma ita
ut eius similitudinem gerat et causa existat
[illegible] quia patet quia sic diffinitum est
sacramentum super [illegible] prima [illegible]
patet [illegible] Sed quo ad enim
[illegible] sit [illegible] quia [illegible] sunt plura
quia [illegible] sacramenta et [illegible] dicunt doctores
quod omnes inferiores ordines sunt ordinati
in ordine sacerdocii et ita hii omnes
simul sunt unum sacramentum et non plura
[illegible] quod sacramentum ordinis est sacramentum non
[illegible] sic quia [illegible]
[illegible] sacerdotium [illegible] est
ut [illegible] [illegible] apostolus
probat [illegible] instituite
sacerdotum [illegible]
[illegible] sit alia [illegible]
[illegible] consumi
[illegible] legis

[margin: tho de ...]

sunt consolationem et dignitatem et ad
dispensandum ea [illegible] maior et dignior
[illegible] Sed quia ipsa allegat [illegible]
dicat tamen esse sacerdos in eternum secundum ordinem
melchisedech id est sacerdotium [illegible] precessit in
melchisedech et [illegible] Sed forte dicetur
[illegible] est quia precessit non [illegible] veritate
[illegible] Contra ita precessit scilicet in
[illegible] in sacerdotio aaron ergo debuit dici
secundum ordinem aaron quod tamen non decuit
dici ut ostendit apostolus. Solutio dicendum
quod illud de melchisedech intelligitur quantum
ad expressam prefigurationem sicut apostolus
ad hebreos ostendit quia iste melchisedech
prefiguratur prefigurant [illegible] quantum ad originem
quia sine genealogia saltim [illegible]
expressa quantum ad dignitatem quia fuit rex
et sacerdos et [illegible] abrahe et quantum
ad ritum quia obtulit panem et vinum
non sic ante dicitur ut [illegible] est
[illegible] quod [illegible] sic [illegible] loquuntur
de ordinibus tamen septem sunt ordines
scilicet ordo hostiarii 2us ordo lectorum 3us exor-
cistarum 4us acolitorum 5us subdiaconorum 6us
dyaconorum 7us sacerdotes vel presbiteri. Contra
sufficientiam [illegible] sic [illegible] unus ordines et
[illegible] ecclesiastici ordinatur ad sacramentum
altaris quia vel hoc est sacramentum domi-
nus quo fideles [illegible] in suo
capite christo. Sed ad hunc [illegible] duo
requirunt scilicet christi ad nos [illegible]
quod sit per sacramentum eucaristie consecratur et ad
huiusmodi consecratur deserviunt 3es sacri ordines
scilicet presbiteratus subdiaconatus et dyaco-
natus quia subdiaconatus [illegible] materiam
preparat infundendo vinum et aquam
in calice et ponendo hostiam super
patenam dyaconus [illegible] materiam
[illegible] presentat sacerdoti quia sacerdos
non presumit calicem recipere nisi de manibus
dyaconi sacerdos recipiens [illegible]
non offert deo et consecrat [illegible] et [illegible]
[illegible] ad hunc [illegible]
ut nos christo incorporemur [illegible] sit [illegible]
sacramenti devotam [illegible] iuxta illud
Jo. 6o qui manducat meam carnem
et bibit meum sanguinem in me
manet et ego in eo. Ad hoc autem ut
[illegible] ordinate fiat deserviunt [illegible]

[margin: tho de m]

pro ordines minores | ministrantur circa
huiusmodi sacri dignitatem percipiant | Unde in
primo ostiariorum prohibent suos prelatores dis-
ponentes | primum fit dum | uno modo impellendo
hostes dei | scilicet (?) et ad hoc deputant hostiarii
eius | qui custodire debent portam ecclesie ne
infideles intrent | (?) missarum sollempnia | Si ministrant prelatores disponentes
et hoc dicitur est uel differt disponunt intelligentes (?) 39 ar[ticulu]s
legit | psalmis uel differt disponunt ecclesie
psalmistarum et ad hoc deputant lectores | aspersorium (?)
cum | officium et accedentes deputant acolitus
candelas et lecturas communicet et ele-
vatur | et (?) sacri | Alias sufficienter ad (?) potest
dubitari | (?) in quo ordine | Item (?) premissa
(?) dicit bonaventura quod sit | (?)
cum illi sint (?) ordinati cum
(?) psallentes promoto ubi ordinatur
non recordatur in textu (?) libro
(?) quod dicit quod principalis actus
est ordo | Ar[ticu]l[u]s | Continuatur ad (?) articulum | aliud sit
primo quod ipse solus episcopus debet (?)
et regulariter (?) sacris ordinibus
fit | patet quod quod Ysidorum libro ethymologiarum
(?) loquens singulariter et de (?)
sive de officio episcopi dicit ipse quod summus
sacerdotes et leuitas | ipse efficit
sacros ordines disponit | Et probatur
(?) disponere et ordinare (?)
(?) | in collatione sacri (?) multos
quod ad solos episcopos pertinet ut confirmacione
(?) | multos (?) et collatione
sacri ordinis disponunt (?)
(?) quod | Et confirmatur quod consecr(acio)
vasorum ad diuinum cultum pertinet
pertinet ad solos episcopos | et (?) ministrorum
huiusmodi vasis (?) | quod (?) sit ita
quod simplex presbiter debet quod non
(?) ordine presbiteratus (?) | patet quod
hoc pertinet ad solos episcopos (?)
(?) | (?) quod (?) episcopatus non sit
ordo | simplex (?) presbiter non potest episcopum (?)
(?) huiusmodi (?) patet (?)
(?) | sed et (?) sic primo (?)
de apostolo | quod (?) sine (?)

quod (?) et aliud (?) | Sed (?)
(?) episcopi non sit (?) | et (?)
patet hoc quod | (?) canone (?)
et (?) huiusmodi (?) | Sed (?)
(?) quod primo (?) | quod cardinales (?)
(?) | (?) presbiter (?) | (?)
(?) | Salvo (?) quod (?) ipso
cardinalibus (?) non (?)
(?) hac persona (?) ad talem (?)
(?) | Continuatur ad articulum aliud primo
quod debitis (?) requiruntur apte (?)
ordinandi | (?) sunt que requirunt
(?) et honestate | (?)
(?) dignitate pape | (?)
(?) sacri | quod prima (?)
et honestate huiusmodi sacri et quo ad
ordines minores est quod ordinandi
attingit annos discretionis (?)
hoc (?) est et honestum quod ordinandi
(?) et discendat (?)
non (?) | Sed quod illum (?) est
a primo (?) que dicit (?)
(?) et annos discretionis sunt
(?) huiusmodi sacri quod probatur hoc (?)
est (?) in sacro matrimonij quod
assensus | et in hoc sacro quod non
(?) discretionis (?)
| | Salvo baptismus et dignitas (?)
(?) quod matrimonij | et tamen non (?)
(?) vel annos discretionis
| quod dignitate sacri et quod ordinandi
et sit sexus masculini | (?) ille
sexus non est capax sacri ordinis
(?) apostoli ordinacione (?) est
(?) in (?) | et (?)
(?) apud (?)
(?) femine et huiusmodi | aor
(?) et non (?) ordines
(?) disponunt ad maiores
(?) sicut (?) et (?)
et (?) apud (?) | Sed (?)
patet prima (?) | (?) prima
(?) [illegible] (?)
[illegible] | (?)
[illegible] (?) ut (?)
[illegible] (?)
[illegible]
(?) [illegible] (?)

institutum presbiteri quilibet dicat recte do
mini Walterus monachus aliquando fuit
dyaconus esse non per ordinem dyaconatus
habuit sed quia est data ei licencia
legendi evangelium misse matutinalis et
dicitur dyaconus quia presbiter in negocio gerit
Ho de ducta uxor presbiteri legittima et in
ecclesia romana presbiteri solebant dica
tum non tunc ordines sed quia honesta ma
placet iter in vita et moribus ab ethy
mologia vocabuli. Sed cum presbiter est
quoniam non dentur sacramenta dentur percepti
bus non paciuntur aliqua pena sibi
canonice inflicta scilicet non sit suspensus
excommunicatus vel interdictus infamis
depositus aut degradatus patet quia recepto
P ar l peccatis [illegible] ad ar[ticulum] quintum
primum est sit symonia et dicunt quidam
doctores quod symonia est studiosa vo
luntas emendi seu vendendi aliquid
spirituale vel spirituali annexum et quod
descripcio satis notabiliter assignata
videtur quia data est pactum intencionem
cum dicitur studiosa voluntas secundo pactum
exteriore cum dicitur emendi aut vendendi
tertio probum cum subiungitur spirituale vel spirituali
annexum. Sed quod sola voluntas emendi
vel vendendi spirituale non inducit
irregularitatem et ut symonia quia
patet quod symoniaci sunt irregulares etiam
patet quod tales voluntas sit per penam
penitentia absque superioris dispensacione
ad sacros non possit si irregularitatem
induceret. Volens voluntas emendi
et vendendi sit duplex quedam mere mo
tus [illegible] sine cum exteriori expressione
[illegible] sit expressa puta quia sollicita
est ipsa voluntas et hoc quod actus
interior [illegible] vel [illegible] insinuatur
primo modo non inducit [illegible] ymonia inferre
[illegible] [illegible] [illegible] voluntate
sit inferior [illegible] symoniacus
[illegible] dicitur symoniacus [illegible]
Ho de ar [illegible] et
[illegible] [illegible] aliqua

sunt spiritualia duplex homo modo per ordinacionem
et referentur ad spirituale causam puta ad
animam ut sacra consilium et hiis similia.
Et talia non committitur symonia licet committi
possit sicut pro corpore aliquo quia ordinantur
ad spirituale gratiam et hoc duplex quia quedam
talia sunt spiritualia per naturam et tamen
tamen vendicioni talia non committitur symonia
quia non debent non debent vendi. Sed
tunc cum voluntate studiosa circa talia
committitur symonia ut quidam sunt symo
magus. Alia sunt spiritualia tamen
ut sacra et aliquando non sunt tamen spiritualis
gratie et circa ista committitur symonia et ex
hoc patet ad questionem huius articuli quia si
aliquis ab ordinatore [illegible] pro
sacro ordinis pretium est quod symonia
committitur. Ad argumentum principale dico quod apostolus
[illegible] quod [illegible] spiritualia [illegible] recepi
temporalia sed non per spiritualia ut per temporalio
spiritualia. Circa decretum 26 questionem 21 et 28 questionem

Circa presentem quintum matrimonium per consensum suffi
cientem expressum verbis coniugii alter
minus possit intrare aliquam religionem
quod non videtur sic per illud quod dicit dominus in
approbando matrimonium quos deus coniunxit
homo non separet Math 19. Contra
quoniam coniugium duplex voto
quorum unum est maius alter. Sed maius
votum obligando absolute amovet quod
et patet quod et hoc est quam imposito per
[illegible] declarari religione intra
te et inposito votum religionis est
maius voto matrimonii ut manifestum est et
Circa huius quintum solucionem vide
tur est de quo primo de matrimonio
quid sit sacramentum aliquod et quis insti
tutum et quomodo obligetur ad ybi
tertio qualis consensus efficiat
matrimonium sed de quesito quarto quo
sponsalia contrahantur et dissolvantur. Circa
ad primum sit prima quarto ista matrimonium
est verum sacramentum patet quia quoniam est sacrae
rei signum. Quarto [illegible] quia patet diffinicio
sacramenti posita in principio quarti libri p9 ar l9
articuli sic patet quia matrimonium non solum
est signum gratie sicut cetera sacramenta

virum et est signum coniunctionis Christi et ecclesie
Unde dicit apostolus ad ephesios 5° loquens
de matrimonio Sacramentum inquit hoc magnum
est. Secundo quod matrimonium fuit adeo institutum
patet quia tamen sacramentum fuit adeo institutum
ut supra dictum est. Sed matrimonium est sacramentum
ergo precedentis [illegible] Tertio quod matrimonium erat
institutum in lege nature institutum [illegible] patet
sic quia Adam in ingressu [illegible] erat institutum cum
Adam dixit hoc nunc os de ossibus
meis et caro de carne mea. Unde hic illum
quem hoc precedit [illegible] Sed hoc fuit tempore
legis nature et ante peccatum primorum parentum ut
patet Genesis primo et 2° capitulo [illegible] Sed
dices probatio huius quod omnis verba repugnare
quod precedunt quia verba ista hoc nunc os
de ossibus meis fuit Ade. Si igitur quarto
fuit institutum matrimonium tunc fuit insti
tutum per deum [illegible] Dicendum
verba ista fuerunt Ade tamen per eius
dominatione et instinctu dei pronunciavit
quod patet verba Christi Matthei 19° approbantis
matrimonium ubi dicit attribuit deo institutionem
matrimonii dicens qui fecit hominem ab
initio masculum et feminam fecit eos
et dixit. Unde [illegible] quarto [illegible] quod
ad personas contrahentes debitas matrimonium
non est requisitio institutionis huiusmodi. Patet sic
quia multe sunt institutiones huiusmodi
in iure canonico que declarant cum quibus
personis possit contrahi et cum quibus non sicut
patet specialiter de consanguinitate et affinitate
et cognatione spirituali [illegible] quod homines tenebantur
contrahere matrimonium patet sic quia in primordio
institutionis matrimonii preceptum divinum
obligavit omnes ad istud scilicet crescite et
multiplicamini et [illegible] preceptum
illud renovatum post diluvium Noe et filiis
suis [illegible] quod [illegible] precepit eis ut
crescerent in prole precepit ut matrimonium
contraherent. Sed quod omni tempore liceat virgini
tatem preeligere matrimonio [illegible] quod virginitas
sit magis bonum. Iste Abel fuisse transgressor
huius precepti quia non legitur matrimonium
contraxisse. Secundo non primum dico necessarium
quia non [illegible] virginitas fuit [illegible] quia
de beato Augustino quod celebratis [illegible] non
preferendus coniugio [illegible] ad [illegible]
quod Abel adhuc non habuit tempus contrahendi

opportunitatem implendi illud preceptum
crescite et multiplicamini. Aliter sed precepta
affirmativa obligant semper tamen non ob
ligant ad semper sed solum ad tempus et
loci opportunitatem et congruentiam.
Quarto quod modernis temporibus ut
nunc se habentibus nullus obligatur
a precepto ad contrahendum matrimonium
patet sic quia licet sit huiusmodi preceptum
de sui natura preceptum affirmativum
quod tamen non tenemur actu adimple
re pro tempore non indigent sic est
in proposito de contrahendo matrimonio. Est
enim huiusmodi institutum non est necessarius
adimplendi non quia licet abstinere
a contrahendo matrimonio patet et dico in hac
rebus ut nunc se habentibus quia posset
contingere tanta mortalitas hominum
per pestilentiam vel famem aut stra
gem quod superstites essent obligati
precepto pari ad contrahendum matrimonium
tunc vere sacramenta diceret eis crescite et
multiplicamini etc. Et si moveatur questio
hec ut in presenti casu [illegible] ut super hoc possit
deus aptiorum [illegible] Quantum
ad secundum articulum principaliter primo quod matrimo
nium est viri mulierisque coniunctio
maritalis inter legitimas personas in
dividuam vite consuetudinem retinens
et dicit magister et sumitur a iure canonico et
ponit illam descriptionem quod ponitur in
media consuetudine [illegible] quod aliter absque alterius
consensu continentiam perficere non potest nec de vi
tacite etc. Quarto quod principium viri matrimonii
sive non potest absque consensu contrahendi
causa hoc quod patebit rationibus [illegible]
de despon. et mat. [illegible] ut appli
cabit nostro positivo patet quod
probari sic nullus accipit legi
timam potestatem in [illegible] est liber alterius
sine consensu illius cum est [illegible]
coniugium accipit potestatem legitimam in
corpus a [illegible] patet capitulum [illegible]
ad corin[illegible] quod [illegible]
et matri[illegible] [illegible] alterius [illegible]
[illegible]
[illegible] consensu [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mobilis

fit sine sua causa efficienti Sed secundum omnes
doctores quorum autem [illegible] sunt in textu
consensus est tantum efficiens matrimonii, id est [illegible]
ista quae sunt scilicet verbo quod consensus deinde ficto
non contrahitur matrimonium patet quia consensus fictus
non est consensus. Sed ponamus quod ad ficte
consentit cum una et postea vere consentit
et contrahit per verba efficacia cum alia prima
probat consensum in medio quod fuerit iste
Expeditum est iste manebit cum secunda
et praeter carnalem consummationem [illegible] simulatam
tamen per primam et isto [illegible] facit [illegible]
[illegible] de sponsalibus et matrimonio. Quaero etiam ad
hoc quod consensus efficiat matrimonium requiritur
[illegible] est ut exprimatur per verba de presenti
vel saltem per alia signa sufficientia
verbis equipollentia patet quia assensus
tacitus vel per verba de futuro expressus
non sufficit id est [illegible] ista quae fiunt
[illegible] in eodem titulo [illegible]
notaverunt vel per signa quam multi
[illegible] contrahere matrimonium [illegible] tunc
[illegible] de sponsa et matrimonio
2a pars Quantum ad secundum [illegible] est quod
intervenientes est matrimonium consummatum
per carnalem copulam aut non. Si primo
modo [illegible] nullo modo
[illegible] coniugum intrare religionem
sine consensu alterius [illegible] si de facto intraverit
alio invito tenetur [illegible] compelli
ad remanendum alteri coniugi in seculo et
tenetur sibi reddere debitum cum petit
sed non petendum [illegible] nisi quod
ad se per votum religionis et si alter
coniugum mortuus [illegible] [illegible]
[illegible] est ut ad religionem [illegible]
quia cessante impedimento tenetur satis
facere voto [illegible] quam fuit
[illegible] de conversione coniugatorum
[illegible] primo et [illegible] intrante
[illegible] placet et [illegible] ad religionem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

quam prima [illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] quod [illegible] alter non est mortuus
[illegible] et non moritur [illegible] nisi per professionem
quae regularis non fit in [illegible] anno probationis
[illegible] per declarationes [illegible] de conver-
sione coniugatorum capitulo [illegible] ex parte
tua [illegible] carnale copulam [illegible]
matrimonium [illegible] est omnino indissolubile
per textum Matthei 19 quos deus coniunxit
homo non separet [illegible] contracto matrimonio
alter coniugum alio petente tenetur reddere
debitum [illegible] per ingressum
religionis [illegible] [illegible] quod
textus ille Matthei 19 intelligitur de
matrimonio non solum vero sed [illegible]
copula consummato [illegible] satis patet per verba
[illegible] quibus [illegible] erunt duo in carne
una [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] ad religionem [illegible]
[illegible] quam [illegible] de conversione
coniugatorum [illegible] [illegible]
indulgetur [illegible] deliberare
de ingressu religionis [illegible]
[illegible] tenetur alteri reddere de-
bitum si postulaverit. Quantum ad
[illegible] videndum est [illegible] 3a pars
primo quid sint sponsalia secundo in qua
etate et qualiter [illegible] quibus [illegible]
quibus [illegible] dissolvuntur. De primo
dicunt [illegible] doctores [illegible] quod
sponsalia sunt futurarum nuptiarum [illegible]
missio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] satis [illegible] quod
[illegible] sponsalia [illegible] quia
[illegible] [illegible] secundo [illegible]
[illegible] sponsalia [illegible] debet
regulariter [illegible] annorum quia tunc
incipiunt [illegible] sponsalia
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] sponsa [illegible]
[illegible] placuit [illegible]
[illegible] sponsalia inter
[illegible] [illegible] matrimonio
[illegible] [illegible] [illegible]

dictum quod licet quilibet post sponsalia contracta te-
neatur adimplere quod promisit tamen doctores
communiter notant aliquos casus in quibus sponsalia
contracta dissoluuntur. primus est cum unus contrahentium
intrat religionem. secundus est quando alter eorum
ubi contrahit matrimonium per verba de presenti vel carnaliter
sponsalia de futuro sequente copula quia
in istis duobus casibus superveniunt fortiora
vincula. tertius casus est quando alter contrahentium
se transfert ad partes ad alienas et diu
requisitus et expectatus non revertitur.
quartus casus est quando alter contrahentium incurrit
aliquam contagiosam vel enormem infir-
mitatem vel aliquam enormem corporis le-
sionem. quintus casus quando supervenit affinitas
puta si post contracta sponsalia masculus
cognoscit cum aliqua consanguinea sue sponse
vel sponsa cum aliquo consanguineo sui
sponsi. sextus casus quando alter contrahentium
fornicatur et committit consanguinitatis.
septimus quando mutuo se absolvunt aliquem ad
relapso primo anno quando contrahentes [illegible] in impubertate
licet non est casus iste ut patet extra de
et [illegible] in [illegible] de desponsatione impuberum
capitulo [illegible] in 3° articulo 2° patet quod quod Circa dotes
29um et 30um queritur 27

Utrum coactio circa consensum impediat
matrimonium quia non. quia deceptio non
impedit matrimonium ut hic contrarium arguitur
patet extra 21° de Jacob et lyra [illegible] arguitur
Pro [illegible] in Lyra Gen. 29 et patet contra
Contra tu locum de sponsalibus et
matrimonio. Circa hunc questionem solum
videndum est de quibus primo an matrimonium
impediatur violentia coactiva. 2° an
pater possit filium familias aut filiam
ad matrimonium compellere cogere. 3° an
matrimonium impediatur fraudulentia de-
ceptiva. Ad primum dicendum [illegible] [illegible]
3° videndum est de matrimonio Joseph
et Marie. Circa primum ad primum premitto
consensus coactus contingit per duplex
vel violentiam vel metum ut dicit Bonaven-
tura vero verus pater dicta quod contingit

metum conditionalem et scilicet contingit quod
duplex est coactio absoluta et
conditionata. Sicut patet per philosophum 3° ethicorum
de involuntariis simpliciter et de in-
voluntariis mixtis cum voluntariis.
Item metus est duplex. aliquis levis
qui non habet causas tristes et hic non
cadit in virum constantem. alius
metus qui potest cadere in constantem virum
et hic contingit ex quatuor periculis ut notatur
in glosa in textu cum dilecti de hiis que
vi metusve causa fiunt et ff. [illegible] cadere
pati stuprum pati magna penam
perpetue pati corporis supplicium pati
mortem. primo patet matrimonium impe-
ditur ex coactione absoluta. Secundo
quia nullus potest absolute cogi. Tertio
quia voluntas humana cogi
non potest cum de ratione eius sit quod
liber actionum suarum eliciat ut colligitur
expresse per philosophum 3° ethicorum et de civitate
dei libro [illegible] capitulo 10. 2° coactio
conditionata conditionaliter per metum
qui cadit in constantem virum impedit
matrimonium contractum. Quia facit eum
nullum ipso iure. et de quo patet in allegato
tu locum et capitulo veniens de sponsalibus
et matrimonio. Et confirmatur sic ratio
quia inducens metum qui potest cadere
in constantem virum impedit professionem
religionis ut patet. Ergo patet
etiam per similitudinem matrimonium et allegatur
patet in canone puris 2° questio 3
13 quod coactio conditionata per metum
levem quod in virum constantem non cadit
non impedit matrimonium contractum patet allegato
tu loco pallecentum et probatur idem
et ratio est quia talis coactio non est proprie
coactio. Et quod talis metus non minuit
libertatem in [illegible] [illegible] pactus quia iste
metus pa[illegible] [illegible] formidolosius
et levis [illegible] [illegible] ad [illegible]
dicto [illegible] [illegible] [illegible] filias
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et fiunt

p9oc canon pus 2 goc 3 pallegatu
Et3 9 illud qd apls ad col3 3o ca
filij obedite parentibus vris per omnia hoc eni
placitu e dno. Ingratu eni qr iste scs
patriarcha ysaac precepit filio suo ut duceret
vxorem de mesopotamia. Et3 Et eo
apls loquitur de hijs in quibus inuenit pt
filio mandare Ad 2m dico ut p3 pxtu
q pr precepit et filius obediuit. vehe
no fecit 9 9q3 Quantu ad 3m d
sit 9o prima q no omnis error circa
psonas 9tentes impedit matrimoniu
p3 quia si quis 9het cu ignobili
quam credit ee nobile aut cu paupe
quam credit ee diuite aut cu corrup
ta quam credit ee virgine huiusmodi sequi
diuentia decepo aut error no im
pedit 9tractu i cc 2 q o error psoe
2 error 9dicionis inclus cu 9dicio
vilit impte detinere ubi gra credet
quis 9he cu libera 2 9het cu
ancilla aut credit se 9he cu
libera 2 9het cu ancilla p3 qua
quo ad errore psone desicit sbsta
ciale Et3 quo ad 2am ptez p3 q
de 9iunctio suoz pcalu posuit 2 p
talu ad maiu Et magr ybat hec
sufficienter in distinctione 30 ca q o
Quantu ad ulti q sit 9o prima
q int maria 2 ioseph fuit vb vm
matrimoniu p3 quia scpta 9iuge tua
mathei primo ca. vocat mariam
9iuge ipius Joseph cu dicit angelus
noli timere accipe maria 9iuge tuaz
2 p3 magr hic 2 sup de ca
ultimo i cc 2 9o hc int maria
2 ioseph fuit vm matrimoniu tame
no fuit qo ad sciorum pfany nc fuit 9sum
tu p3 quia no fuerint commixti neutrum
9 [illegible] ad inuicem 2 nec fuit 9suma
tu qr 9sumatio [illegible] no fuit cu
vgin [illegible] ad ... vile
sacri no fuit [illegible] ...
2 [illegible] ...
a p... [illegible]
[illegible]

Vtrum reddere debitum 9iugale alteri
9iugi semper sit opus iusticie necessarium
sit ar quia no reddere qd e reddendum
in iusticie vor3 incidit i 2 qo ...
Cuius ar sic quia reddere debitum alteri
no h licet in casu 9ons 2 alia
quia alij no licet 9iugiges 9iungere p3
quia b 9 aug 9 in libro 9ouit ...
2 noui testamenti sic d xanus cu
uxore sua aliq h ... alij no
pp pfessione cu deo 9tinencie
alij cu cis ... no h Circa hanc
9onis solucoe videndu e de 9d ...
aut an h ... s fides ples 2 sacrum
sint de matrimonio ... 2 an pb
ta ... bona s fide ples
matrimoniu excusat actus carnales
Tertio an reddere debitu 9iugale
alteri 9iugi sp sit necesse 9o vide
du e de matrimonio antiquorum 2 de
compacoe virginitatis ad matrimoniu
Quantum ad primum premitto q h
ta bo matrimonij de quibus ad pns
e qo pt put tripliciter considerari uo
put cadunt in intencione ... put ca
dunt in ex secucoe ... 3o put
cadunt in obligacoe 9o primum sacrum
... e bonum matrimonij ... hijs
modis e de ... matrimonij p3 quia
ut sic sacrum no e aliud quam q
inseparabilitas 9iunctionis quo ad vinculu
h ipsa inseparabilitate 9sistit for
ma matrimonij ... hec e inte
ti aug in libro de bono 9iugali
... dicit sacrum ita ut in sepa
rabilit 9iugio iubet ut sine ...
non videat. Et3 q p ... 9se
sus de ... 9hitur ... matrimonij
2 tunc dissoluitur p religionis i
9fessione Solucio hoc e ... qr
p ingressum religionis moritur ho
qua ... 2 viuit tunc ...
deo sic matrimoniu ... 9sumatum
dissoluitur morte corporali sic matrimoniu
... soluitur morte ciuili 2 ...
... matrimonij bonum s fides 2
... primus duobus modis
... ut cadunt in ...

sunt debitum in matrimonio tamen non sunt de
matrimonii necessitate. Patet sic quantum ad bonum
prolis quia si illud esset de sacramenti necessi-
tate inter personas steriles non esset verum
matrimonium cuius contrarium est in officio generandi
prolis institutum, sed et in matrimonio necessarie re-
quiritur. Sed quantum ad bonum fidei patet sic
consequenter quia si illud esset de necessitate sacramenti tunc
[illegible] contrahens matrimonium cum aliqua pute
vere fornicaria cum alia non contraheret matrimo-
nium, nec etiam si post contractum matrimonium committeret
adulterium tunc solveretur matrimonium quorum utrumque est
falsum, patet quia non est ibi fides intentione aut
usu vel consecutive in [illegible]. Quoad tertium bonum quod
est de necessitate sacramenti, scilicet pro tanto bona cadunt
sub obligatione. Ista sunt regulariter de
necessitate matrimonii, patet quia in omni matrimo-
nio obligatur regulariter coniuges non solum
ad inseparabilitatem et ad indissolubilitatem que est sacramentum
sed et ad bonum prolis [illegible]
et ad bonum fidei omnino obligantur ut [illegible]
[illegible] Extra de conditionibus appositis cum in
contrahendo matrimonio conditiones apponuntur contra
substantiam [illegible] tales bonus vel tantum
[illegible] non est matrimonium. Verbi gratia
accipio te ut sis mea uxor [illegible]
[illegible] hec conditio est contra bonum sacramenti. Vel
accipio te ut sis mea ita tamen quod liceat
sit mihi fornicari cum alia; hec conditio est contra
bonum fidei. Vel accipio te in meam ita
conditione adiecta quod proles venenis
[illegible] hec conditio est contra bonum prolis
patet [illegible] quia ista tria bona sunt de
necessitate matrimonii ut habetur [illegible]
[illegible] Quantum ad secundum
[illegible] sit [illegible] conclusio ista quod propter ista tria
matrimonii bona actus carnalis coniugale
potest a peccato sufficienter excusari. Patet quia
omnia [illegible] quod in usu [illegible] vel
possumus [illegible] matrimonium acceptum
cum hiis tribus bonis est res bona [illegible]
Et confirmatur [illegible] deus nunquam precepit
aliquid quod [illegible] adhibitis debitis
circumstantiis non possit sine peccato ad-
impleri. Sed deus aliqui precepit homini
carnaliter copulari. Et quia actus [illegible]
carnalis hiis tribus bonis debitis
est circumstantionatus [illegible]
quod est de mente [illegible] [illegible]

bono coniugali vel ducit quod quamvis sanata
fide thori conveniunt coniuges cum
prolis tali actus nulla [illegible]
Sed quod iste actus est quod vox [illegible] non potest
a peccato excusari [illegible] quia talem
repugnat rationi quod eam absorbet
ut patet glossa super primo ad Corinthios apostolus
ad Corinthios [illegible] quod magnitudo car-
nalis copule [illegible] absorbet [illegible] delectationem
[illegible] actus cum [illegible] est verecundia
non fit cum plena [illegible]
[illegible] carnalis [illegible] sed sic est
[illegible] est immoderata passionum [illegible] ubi
[illegible] est vitium et peccatum. Sed [illegible] actu
est immoderata passionum ut [illegible]
[illegible] doctores [illegible]
[illegible] [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] potest [illegible] quod vox [illegible]
ro [illegible] hoc non [illegible] [illegible]
quia [illegible] hoc impeditur quo ad
[illegible] actus [illegible] primo [illegible]
non est [illegible] Sed [illegible] ut [illegible] actus
actum [illegible] quia [illegible] et sic im-
peditur [illegible] [illegible]
nec [illegible] quia [illegible] homines de-
[illegible] defectibus [illegible]
[illegible] quos tamen [illegible] ple-
na [illegible] [illegible] ne-
[illegible] quia [illegible] quod illa
immoderata passionum [illegible]
[illegible] tempore matrimonii
bonum. Et [illegible] actus carnalis coniugale
non solum potest [illegible] excu-
sari sed potest [illegible] [illegible] quia
si procedit [illegible] est [illegible]
sed plenum est [illegible] procedit [illegible]
[illegible] Et confirmatur quia potest [illegible]
actus [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] debitum reddit [illegible]
[illegible] pillum fit per
modum [illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quia [illegible] reddere

(interlin.: minimum)
debitum quam graue corporis infirmitatem
vel periculum mortis incurrunt / quod prima co-
niunx sine huius periculo potest reddere de-
bitum tunc ille tenetur reddere si exigens
non habet causam. Probatur sic quia quilibet tenetur
alteri reddere vel dimittere usum usui super
quam habet legitimam potestatem omni tempore
quo non habet huiusmodi usum carere hoc
est in materia in iusticia. Sed quilibet coniugum
super corpus alterius habet potestatem legi-
timam ut dicit apostolus prima ad co-
rinthios vii°. Ergo etc. Sed contra tempore men-
struo prohibetur iste actus levitici xx°
capitulo. Item mulier post partum aliquot
dies purificacionis non tenetur
reddere debitum viro suo. Fiat ad hoc
causa xxxiii questio iiii Jeronimus super illo verbo contra. Item hoc
tempore menstruo viri a mulieribus de-
bent abstinere quia tunc concipiuntur
membris dampnati ceci claudi et leprosi.
Solucio omnia ista probant quod iste actus
certis temporibus fieri non debet tamen cum exigit ab
altero coniuge alter reddere tenetur et
peccat qui tempore indebito exigit sed non
peccat qui reddit. Secunda questio si coniunx sine
corporalis vite periculo vel salutis
non potest debitum reddere presupposito
quod alter exigat tunc
non tenetur. Probatur ad corinthios huius redditionis
tota racio includit et cum actus iste
sit utilis. Patet propositum. Patet corollarium quod si alter
coniugum factus fuerit leprosus et exigit
debitum alter reddere tenetur et patet illud
corollarium per capitulum pervenit et per capitulum licet veniam
de coniugio leprosorum. Sed contra
quod si alter fornicatur et hoc potest alter sacer-
doti significare vel probabiles coniecturas
non tenetur fornicanti alteri coniugium
debitum reddere vel ab ecclesia potest ad hoc
compelli ut reddat sibi debitum si for-
nicator alterius pars [illegible] utrumque
fornicatur [illegible] ipsa divina
dispensacione [illegible]
[illegible] questio iiii°
quod unius licitum [illegible] fit
habere plures [illegible] divina

dispensacione. Probatur sic quod in dampnum est
homini a tempore quo conditus fuit quod non
habeat simul plures uxores et
quod contra naturam est et fiat contra ista
glosa super iiii° capitulo genesis que dicit
de lamech quia habuit duas uxo-
res quod ipse primus contra morem et naturam
adulterium commisit. Secunda questio quod in veniencie
divina dispensacione unus simul potest
habere plures uxores et plures
concubinas. Probatur quia sic legitur an-
tiquos patres Abraham cum habuit uxo-
rem et concubinam. Jacob habuit duas
(concubinas struck) uxores et duas concubi-
nas. David habuit quam plures uxores
et concubinas. Sed quod tunc omnibus huius
dispensatum fuit colligunt doctores
ex scripturis. Tercia questio in tempore prime
actum habere virginis marie ma-
trimonium fuit laudabilius virginitate.
Probatur quia tunc virginitas non fuit sub
precepto nec fuit sub consilio sed immo illo
tempore virginitas non fuit laudabilis
et etc. Quarta questio postquam divulgatum evangelium
virginitas est laudabilior matrimonio. Patet
hoc satis per apostolum prima ad corinthios vii°
capitulo et ... [?] cyprianus de virginitate dicit
quod est flos ecclesiastici germinis decus et orna-
mentum gracie spiritualis illustrior por-
cio gregis christi. Sed forte dicet in ... virginitas
inimica terre sterilis est infecunda male-
diccio sed virginitas fuit ventre ste-
rilis. Solucio verum est sicut est sterilis
ab illo fructu quod tempore eo ... [?]
producere sed nunc tempore gracie non querit
fructus ventris sed mentis non cor-
poralis sed spiritualis. Ad omnia patet ...
ex dictis. Circa dictum ... [?]

Utrum sit dare impedimentum solvens
matrimonium iam contractum. Quod non arguitur sic
quia matrimonium de sui natura est indisso-
lubile. Probatur et patet coniugium homini scilicet femine
et etc. Omnia patet multa mirabilia et
contra nequaquam homo separet. Circa huius
questionis solucionem videndum est de quo.

tho de aquino (margin)
tho de aquino (margin)
non (margin)
+ (margin)
per martin (margin)

deq(ue)sito in g(e)n(er)ali / 2o q(uo)d tempore contrah(itur)
in sp(eci)ali / 3o q(u)o separat(ur) causa fornicationis
possit un(us) / 4o videndu(m) fuit aliqua de
q(ui)b(us) contradicte simul / Quantu(m) ad p(ri)mu(m)

p(ri)mo a(rticu)lo

p(ri)mo puncto / Aliqua sunt impedimenta
que impediunt matrimonium contrahendum
s(ed) no(n) dirimunt iam contractum / Alia sunt q(ue)
no(n) solum impediunt contrahendum s(ed) (et)
dirimunt q(uo)d videbatur contractum / Prima
impedimenta sunt duplicia / quia alique
aliqua sunt prohibitoria ecclesie sicut
interdictum / sicut q(ua)ndo papa v(e)l e(pisco)p(us)
in sp(eci)ali prohibet / q(uo)d sacerdote s(e)cludit
no(n) t(ame)n matrimonium contrahat(ur) / q(uia) si aliq(ui)s
contra huiusmodi prohibitione(m) contrahet peccaret / s(ed)
contractus valet / (et) verum matrimonium
fuerit / (et) consimile impedimentum q(uan)tum
ad sollempnitatem nuptialem / (et) q(uan)tum ad
carnale(m) copula(m) est tempus feriarum / quod
tribus vicibus in anno occurrit ut p(atet)
in canone 33 q(uaestio) quarta s(cilicet)
ab adventu d(omi)ni usq(ue) ad epipha
niam / a septuagesima usq(ue) ad octavas
pasche / (et) tribus septimanis an(te) festum s(an)c(t)i
Jo(hannis) baptiste / q(uo)d 3a septimane debe(n)t
incipi tribus diebus an(te) ascencione(m) d(omi)ni /
(et) s(e)c(undu)m doctores (et) ep(iscop)i in istis tribus solemp
nitatibus s(cilicet) natalis d(omi)ni / pasche
(et) penthecostes debent se ho(m)i(n)es
disponere / Ieiuniis / (et) o(ratio)nibus ad
co(m)munione(m) sacram / (et) ideo ratio(n)e illa
t(em)p(or)a debent sibi cavere a mundanis
negociis s(ed) (con)iunct(i)s / (et) p(re)s(er)tim a solemp(ni)tate
nuptiarum / s(ed) sunt p(re)ter h(ec) a(li)a impedi
menta q(ue) dirimunt matrimonium q(uo)d vide
batur iam contractum / (et) sunt 12 co(m)p(re)hensa
his versibus / Error / co(n)dicio / votum / cog(na)
tacio / crimen / Cultus disparitas / vis /
ordo / ligamen / honestas / Si sis
affinis / si forte coire nequibis / hec so
cianda vetant conubia iuncta retractant
Et in p(ri)mo p(ro)ponit(ur) error p(er)sone
de quo dictu(m) e(st) d(e)c(laratio)ne 30 / p(ro) c(on)dicione
int(er) servitute / de q(uo) p(atet) ibide(m) (et) distinctione
36 / Votum int(er) sollempne contingit
q(uan)do fuit suscept(i)o(n)e sacr(i) ordinis / v(e)l
p(ro)fessione approbate religionis / Votu(m)
t(ame)n privatu(m) no(n) dirimit matrimonium

contractu(m) / ut patebit inf(r)a d(e)c(laratio)ne 38a
Cognacio triplex e(st) de qua loq(ui)t(ur) d(e)c(laratio)ne
40a / s(cilicet) sp(irit)ualis / 3a legalis de quibus
inf(r)a d(e)c(laratio)ne 42 / Crime(n) aliqua dirimunt
(et) iam contractu(m) aliqua v(er)o no(n)
ut inf(r)a d(e)c(laratio)ne 35a / de disparitate cultus
dic(itu)r d(e)c(laratio)ne 39 / vis (id est) coactio de q(u)a
dict(um) e(st) d(e)c(laratio)ne 30a / ligamen puta si q(ui)s
legitimo vinculo / de quo p(atet) d(e)c(laratio)ne
37a 39a / honestas (id est) pub(li)ce hone
statis iusticia / de qua dic(itu)r / de affinitate
Coire nequibis de hoc impedimen
to dic(itu)r e(st) d(e)c(laratio)ne 34 / (et) dic(itu)r de
ipso in sequenti / Ex quibus p(atet) ad
p(ri)mu(m) articulum / Sic dic(itur) impedimentum
solvens matrimonium iam contractum
ideo loquitur intelligitur (id est) q(uo)d videbatur
contractum / q(ui)a si ve(re) (est) contractu(m) omnino
ratu(m) (et) maxime si e(st) consummatum / q(ui)a
tunc solu(m) p(er) mortem un(ius) impedit(ur) / q(ui)a tunc
tenet illud / quos deus coniunxit
homo no(n) separet / Matth. 19 / s(ed) contr(a)
furiosus no(n) p(otes)t ut in ca(pitulo) 2o distinctio(n)is
32a / Solutio / ista 12 impedimenta ret
inent q(uan)tum ad ea / que deficiunt s(ed) s(uper)
integris vel tibi / ad consensum requisitis
Dubitatio an sit verum matrimonium
q(uo)d constat de impo(tentia) coeundi dicit(ur)
q(uo)d sic s(ed) q(ua)ndo no(n) e(st) consummatum

2a a(rticu)lo

solu(m) pt / Quantum ad 2m art(iculum) 2o
q(uo)d impo(tentia) coeundi p(ote)st triplex contingere
1o ex p(ar)te mulieris / 2o ex p(ar)te viri
3o utriusq(ue) / Ex p(ar)te viri contingit triplex
p(ri)mo ex frigiditate n(atur)ali / 2o ex ple
sione accidentali ut si p(ro)fessio(n)e careret
membris / v(e)l p(ro)pter taliu(m) membrorum ad
ad actu(m) carnale(m) p(er)tinentium / q(uo)d no(n) possit
in huiusmodi actu(m) / 3o ex p(ro)pinquitate fortis
legis / ut si p(ro)x(im)a dec(e)p(ti)o(n)e s(an)c(t)i incan
tatio(n)e (et) maleficiatus si p(ri)mo v(e)l
talis frigi(dita)te (et) t(em)p(or)alis (et) transitoria et
[illegible] celebrandu(m) divorcium
(et) ad [illegible] p(re)cipitur quod
[illegible] incol(a)m
[illegible] Et si lapso
[illegible]
[illegible]
[illegible] p(ro)pinquis

fuit (et) p(ro)cessu(m) (est) p(ote)st celebrari divorciu(m)

et durius | qui mirabitur | quod tradit textus
coniuges dispensasse cum dicit | hoc fiat episcopus
aut vices gerens | dabit mulieri licen-
tiam contrahendi cum alio si continere noluerit
virum autem prohibebit ne deinceps con-
trahat | Sed ponamus quod vir post coniugium
habitum contrahat et recipit quod cognoscit alia(m)
habet eam tamen cum qua 2o contraxit | nunc
ipse cogendus est ut redeat ad
primam | et non obstante si prima fuisset
medio tempore alteri viro copulata | se-
cundo tamen sine dilatione temporis immediate
dari potest licentia mulieri cum alio con-
trahendi | si continere noluerit | et vir pro-
hibendus est perpetue contrahere | Si 13o
frigidus est et maleficiatus sicut textus narrat
et non temporale | qui pretenunt coniuges com-
morantes probaverunt se fideliter | Est
tamen hoc dubium | quia licet frigido denegetur
licentia contrahendi cum alia | hoc tamen
non negatur maleficiato | cum verum est quod
per maleficium non efficitur quis impotens
respectu omnium mulierum | facit ad hoc
expresse cum sit vir de frigidis et ma-
leficiatis | et causa si per sortilegium 33 q. 1 c.
prima | Si non accidit coniugi impotentia ex
parte mulieris | puta quod est nimis arta
ut potest coniugi remedium impedimentum
arte medicorum sine periculo vite et
mortali periculo removeri | et in hoc casu
non potest divortium fieri | si vero non potest re-
moveri tunc si vir fecit divortium
fieri debet | Sed ponamus quod post divortium
hec mulier contrahat cum alio viro
ita quod per usum secundi viri iam facta
est apta | in hoc casu concedendum est ut
secundo viro dimisso redeat ad primum |
hoc omnia in textu firmatur de frigidis et maleficiatis
Si 3o | ita quod impotentia est ex parte utriusque |
ut quia vir impotens | contrahit cum mu-
liere nimis arta | debent habitare
simul sicut frater et soror sicut dicitur expresse
eam ~~de consulta~~ [illegible] de frigidis
et maleficiatis | [illegible] tenetur
detineri [illegible]
non est de [illegible] capitulo
[illegible] matrimonii | impo[illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] mulier [illegible] | si [illegible] ex parte utriusque

non impedit matrimonium | cum pro tunc
superveniat distinctione 3a | quia ut dicitur de sta-
tu est inter Mariam et Joseph fuit
verum matrimonium | Solucio nec quamvis
licet actus non pertineat nec ad verum
matrimonium | potentia tamen reddendi debitum
pertinet ad matrimonium | potentia saltim
in illa etate in qua convenit secundum homines
primum naturam et | quod dicitur de decrepitis qui
in etate potentes fuerunt potentes | [illegible] 39 ar[illegible]
[illegible] articulum de supposito coniugis articulo 9o per
[illegible] est viro in casu uxorem dimitte-
re propter fornicationem | patet quia separatio
thori tantum fit propter causam istam | ut patet
Mathei 19 et in pluribus capitulis de eo
et de talibus | et 9o [illegible] et [illegible] inquantum cum
tam hoc sit patet | quia non semper mulie-
re fornicante cum alio vel cum aliis
vir potest eam dimittere | quod fallit hoc
in multis casibus | Primus est si contraxerit
quod fuit vir qui est ipse fornicatus
est cum alia muliere | quia tunc non potest eam
dimittere ut notatur significasti de
divortiis | quia in hoc casu paria
crimina mutua compensatione tolluntur
| 2us casus | si volente viro aut cum
ipso mulier fornicatur | 3us si vir
reddit uxori debitum postquam cognovit
eam fornicatam fuisse | quia tunc
perdit ius accusandi uxorem de huiusmodi
fornicatione | ut 32 q. 1 c. 1 et 2o | 4us
casus est si uxor credit maritum
esse defunctum et nupsit alteri | et si diu-
tius recesserit a 2o viro tunc precipitur
primum veniente tunc primus tenetur eam
recipere | et non tenetur eam recusare
secus autem si vult permanere cum 2o
hoc omnia in canone cum per bellicam
34 q. 1 | 5us casus | si deci-
piatur mulier cum credens virum
alienum esse maritum suum | ut in canone
in lecto mariti 34 q. 2 | et hoc est verum
dummodo ignorantia non sit affectata et
omnino crassa et supina deceptio
| 6us casus | si per vim [illegible] aliquo viro
fuit oppressa | ut 32 q. 5 c. [illegible] proposito
| 7us casus est ut si [illegible] fide [illegible]
dimisit eam [illegible] fornicationem quia
uxorem | et [illegible] suscepit

dirupit etiam et ipsa causa et si per quemcumque
ambo coniunctur a fide compellendus est ut
ad primam veniat ut ait de divortiis in
capitulo Gaudemus. Quarto est non obstante adulterio
quod si coniuges separati fuerint apostolica
auctoritate patet quia in matrimonialibus actibus
i casu — coniunctis non est in [illegible] causa eius ex
actore et iudice .i. responsio. Et ista [illegible] fiunt
[illegible] [illegible] secularis. 33 questio prima
vir deberet. Viri qui uxores suas abiciunt
vivis prius quam iudicio ecclesie deprehensi
agnoscuntur ecclesie et sancto apostolo [illegible] pro eo
quod coniugia maculata separentur. Quinto
est quod post fornicationis causam licet
dimittere virum sicut vir uxorem, ista
in tali ad quam fuit iudicandi ut colligi-
tur. Sexto quarto fuit coniugi separacio ob causam
fornicationis quo ad thorum non est sed
reconciliari noceret in suo delicto per-
severante, patet sic quia perseveranti
[illegible] perseverat et effectus i responsio. Et si secus
fieret videretur vir particeps scelere ipsius
argumentum est ad hoc 32 questio prima
capitulo primo. Septimo quarto iniunctus primo signis
apparentibus propter culpabilis et nocens
adherendo coniugis innocentis patet et
est si reconciliacio quia cum suscipit eo
est ut dicitur in decretis meum et congui
non est sed innocens fit separatio
i responsio. Et viro liberi [illegible] cum fit de
mulier adultera penitet volentes
est despici inica cum fuit quia iam
questio — incipit [illegible] cum non fuit. Questio 29 ad quid
ultra sit prima quod ista cum inter deus
contrahens cum libera non contrahit cum ancilla
cuiuscumque consensu suo deprimat pro
verba de presenti aut futuro patet in decretis
super quod 29 responsio. Sic quia apud
ancilla non potest libera reddendi
debitum quia potest impediri per dominum
precipientem aliud negotium et idem
intelligitur de muliere cum intendit contrahere
cum libero viro. Secundo quod duo non potest
sicut eligere nec possit matrimonium
contrahere si dominus precipiens ut non
contrahat matrimonium et servus coniugi [illegible]
tum contrahit valet constitutus patet sic quo
quia dominus non potest [illegible] abiecto
facto eius i responsio. Et quam sit

remedium ad hoc institutum contra concupi-
scentiam morbum non potest negari patet morbum
nisi quod dominus aut [illegible] eternisfaciat
ordinatio sed matrimonium institutum est re-
medium ut super dictum est i responsio. Divinum
philosophiae patet [illegible] Circa distinctiones
27am 28am et 29am queritur

Utrum cum homo ordo videlicet continentie
votum impediat matrimonium. Quod non arguitur
sic ordo continentie votum non tollit
nec prohibet concupiscentie morbum et per
hoc quia non videtur rationabile quod illis
prohibeatur remedium quod ad pacem morbum
sed matrimonium deus instituit in re-
medium contra coniugi morbum i responsio. Patet per
hoc de se quia ordinati et votum aliquid
plus paciuntur stimulum quam ceteri. Quartum
patet magister qui in distinctionibus 27 et
28 ponit quarta impedimenta matrimonii
scilicet ordinem continentie votum et precedens
coniugium. Circa solutionem huius questionis
videndum est de 6 punctis. Primum de
impedimento ordinis. Secundo de impedimento con-
iunctis. Tertio de impedimento voti. Quarto de re-
pertis precedentis coniugii. Quinto quod
infideles se habeant ad matrimonium
manentes in infidelitate. Sexto quo se
habeant ad matrimonium cum cessant
ab infidelitate. Quantum ad primum
sit quod primum ista non quibus ordo
ecclesiasticus impediat matrimonium patet
hoc quod de quibus ordinibus minoribus
et patet hoc quod deberet coniugatis
pro toto tibi i responsio. Et etiam mariti ad
intent hostiarius lectores contrahunt ma-
trimonium contrahere et nullo statuto hoc prohi-
betur i responsio. Sed quod omnes clerici qui
in [illegible] ordinibus ut in [illegible]
corpus [illegible] et ad acceptandum et
tenendum [illegible] ecclesiasticum. Si
quo patet [illegible] contrahere matrimonium
velut [illegible] Solutio
nec primum [illegible] quia clerus
[illegible] non [illegible]
[illegible] ista [illegible] per [illegible]

presbiteri sacerdotes coniugati | ut dicit allexander
tercius quod si quis clericorum infra subdiaconatum
acceperit uxores | compellendi sunt ad ipsum
quidam habitum clericalem et retinendas uxores
vel e contra || quartum secundum sacer ordo ecclesiasticus |
impedit matrimonium contrahendum et dirimit si
post sacri ordinis susceptionem sit contractum |
patet hoc quo constituto ecclesie quod tempore sancti
fuit tempore calixti pape | et facit ad hoc
causa prima et capitulo decernimus coniugatos
supius allegatum | statutum istud habetur
in corpore canonum 27 distinctione nico
preberis | faciunt ad hoc capitula 2 3
4 5 6 7 8 distinctione | in nicena
synodo statutum fuit | quod nullus deinceps
in sacris ordinibus de nouo contraheret
matrimonium | sed in illa synodo in qua de
continentia fuit preceptum | et ideo si quis
contraxerat ante quam illa constitucio esset facta ille
non tenebatur ad continentiam | quod diu
vixit uxor sua | et habet ordinationes
in decreto fuit | sed postea superuenit
strictior ordinatio tempore calixti pape |
quam greci non receperunt sed latini
ecclesie romane subiecti eam sunt |
3 ar^lo ¶ Criminatum ad [illegible] dicunt docto
res iuris | quod sunt crimina que prohibent
matrimonium contrahendum et dirimunt iam
contractum | alia sunt quedam prohibent con
trahendum tamen non dirimunt contractum |
¶ Crimina de primo genere sunt ista |
primo quorum dirimunt matrimonium iam
contractum | primum est si adulter procurauit
mortem uxoris legittime vel adul
tera procurauit mortem mariti sui | vt hic
cum his casus persone coniuncte | patet
de prima sufficienter exprimitur | ma
trimonium tamen vixi non contrahunt | patet ra
tione si quis viuente 31 questio
prima | et vult si sit procuratione mortis
tamen effectum || secundum est [illegible] si adulter
viuente uxore sua | [illegible] matrimonio
contrahendo [illegible] alter cum
ea [illegible] fuerit | ut post
mortem [illegible]
[illegible] vlti
[illegible] dixit

in matrimonium quod possunt per adulte
rium et simul coniunxisse | patet iste casus et
primus de sponsalibus capitulo [illegible] || Crimina prohibe
ntia contrahendum matrimonium | quod tamen
non dirimunt contractum | primum est in
in summa sua quod decem [illegible] sunt
primum est incestus | ut in canone
si quis viduam | et in canone si quis
dormierit 32 questio 2 || secundum est
raptus sponse | puta si aliquis rapuit vio
lenter mulierem alteri desponsatam | ut
in canone statutum 27 questio 2 || tercium
est de uxoricidio | cum quis uxorem
uxorem suam occidit | ut in canone
admonere te 33 questio 2 || quartum est suscep
tio prolis de baptismo ad firmandum
matrimonium | per eius intellectum con
fidi est quod antiquitus homines non baptizabantur
baptizabant nisi bis in anno | scilicet in vigi
lia pasche et in vigilia penthecostes |
et tunc in illa magna pressura aliqui
homines cum uxores suas suscepe
runt proprium prolem de sancto fonte | ne
postea tenerentur reddere debitum
carnalis copule | propter cognationem spiritua
lem | in decretale isto habetur in canone de eo
30 questio prima || quintum est occisio de voto
presbiteri | ut in [illegible] de penitentia et remissione
in canone qui presbiterum | ubi dicitur quod qui presbiterum
occidit 12 annis peniteat cingulo
militie careat | nec deinde matrimonium
contrahat || sextum est [illegible] quod in
cum solleppnis penitentia quam illa iniuncta |
iste non debet contrahere matrimonium | ut in
canone de his 33 questio 2 || septimum est
et si quis sciens accepit monialem
in uxorem | ut in canone hic qui 27 questio
prima ¶ Crimina ad [illegible] tertio puncto 3 ar^lo
primo quod dicitur et votum | aliud est
simplex siue priuatum | aliud aut solle
ipsum notum solleppne quando est
ecclesie facit per susceptionem sacri ordinis
vel per professionem religionis in manibus
illius qui prelati | qui huiusmodi professionem
[illegible] valet recipere | vt si facit quod
huiusmodi professionem equipollet | ut

si dicatur cum probationis malum quis in
religione quia tunc tenetur sub pena ter
Votum vero quod a deo fit est promissum et simplex
dicitur et non sollempne ista nomine bartho-
lomei brixiensis in glosa que prima impedit
Matrimonio adscit quorum duos sollempniza-
ri votum continere et modo quam non sunt
in usu et patet videtur in duobus predictis (4 q ar 2)
Distinctionis promissi sit prima quod ista votum
continere est sollempne impedit matrimonium
contrahendum et dirimit iam contractum patet sic
quia sacer ordo impedit contrahendum in
matrimonio et dirimit contractum similiter approbati
ordinis professio … quo vero … qua patet ex
distinctione premissa secundum in prima parte
patet ad dictum in primo in … conclusus
secundum partem patet per capitulum meminimus extra qui cleri-
ci vel voventes matrimonium contrahere possunt et
quod ista facit canon de voventibus 27 ca
quod 2a questione prima per multa capitula
Et quod votum continere simplex impedit matri-
monium contrahendum patet capitulum rursus extra qui
clerici vel voventes … casus de
quodam qui post simplex votum emissum
intravit sextum cum quadam matri-
monium et papa declarat ipso sit super prima
… et mandat quod … studeat
… notum deo quod fecit … quod
vero … quod votum simplex continere non
dirimit matrimonium iam contractum patet quia
si quis post emissionem huius votum contrahit
per verba de presenti sit verum matrimonium et
quo … patet canone Si vir sciens
et per istam … capitulum rursus supra allegatum
… consulta in eodem titulo
(p9 ar 4) Circa quartum ad articulum dico breviter quod quam-
vis precedat matrimonium dirimit sequens
matrimonium patet per … papalis prima ad
corinthios … ponamus quod mortuus …
resuscitetur numquid mulier tenetur
ad legem matrimonii si contraxit cum alio
numquid tunc ad resuscitatum redire
Respondit apostolus ubi supra quod non sicut cum
quod mortuo viro mulier soluta est
a lege eius et potest nubere cui vult (6 q ar 2)
in domino Et … apostolus ad hebreos
xi capitulo acceperunt mulieres de re-
surrectione mortuos suos … alie
quod non fuerunt mariti istarum sed

filii et suppositi quod fuissent mariti ab hoc
tamen non concludetur quod accipere
eos de necessitate post matrimonium sed de
congruitate et honestate sicut hodie
multe sunt mulieres vidue si
resuscitarentur mariti ipsarum quod forte
non reciperent eos et non est matrimonium
nisi de novo contrahent Circa quintum ad articulum (5 q ar 2)
cum sit prima quod ista quod infidelis
cum infideli contrahit verum matrimonium
patet sic quia apud infideles est
lex nature … quo vero … qua patet ex hoc
quia matrimonium originatum est de lege
nature et … est apostoli ad romanos 2
ubi dicit de infidelibus quod ostendunt opus
legis scriptum in cordibus suis testi-
monium reddente ipsis conscientia ipsorum
Secunda quod sit istam fidelis cum infideli
non potest contrahere verum matrimonium immo est
… status ecclesie quo … baptismum
… sit contrahendum et dirimit contractum
patet … 28 questione prima et 2a
questione in pluribus capitulis Et similiter …
quod videtur esse de mente apostoli 2a ad
corinthios 6 ubi dicit nolite iugum
ducere cum infidelibus et patet …
… illius quod contrahens … quo
… et 10 … esdras dissolvit
coniugia contracta … et cum mu-
lieribus alienigenis … deuterono-
mii 7 capitulo precepit dominus filiis israel ne
contraherent matrimonium cum cananeis
Et quod … non … tamen …
… apostolus consulens … apostolus prima
ad corinthios 7 dicit quod sanctificatur
vir infidelis per mulierem fidelem
Item joseph contraxit cum muliere
egiptiaca genesis 41 moyses cum
ethiopissa numeri 12 Solutio apostolus
loquitur … ut … patet de muliere
quod in fidelitate contraxit cum infideli et
nunc … fidem conversa Ad 2m …
quod tunc non … prohibitum quod nunc est
(7 q ar 2) Circa … sit quod prima ista
quod cum … fuerunt coniuges
de infidelitate … ad fidem
… matrimonium … contractum non dissol-
vitur patet quia … sunt verum matrimonium

no

tunc sit vanum. Etiam propter vicium et fidei
mutacionem non dissolvitur matrimonium
nisi inter deveniat cultus disparitas. Sed tan
tum in quem casu quod alter non possit sine
contumelia creatoris manere cum altero
ut 28 q. 2. Uno infidelium ad fidem
converso altero in infidelitate manente si
non potest sine creatoris contumelia secum
manere potest fidelis licite ab infideli
recedere, patet quia alias staret in periculo
salutis sue. Etiam patet hoc a contrario
sensu paragraphi primi ad eandem autem (?) ad
Contra dicta [illegible]

Utrum affinitas impediat matrimonium.
Quod non videtur sic: quia quod de se nichil est
hoc impedimentum non prestat contractum.
Sed affinitas nichil est, quia nec res ab
soluta nec res relativa, ut patet etc. Oppositum
colligitur ex hiis que ponit magister in
hac distinctione. Circa huius questionis solucionem vi
dendum est de quibus: primo usque ad quar
tum gradum consanguinitas impedit
matrimonium. 2° videndum est de publice
honestatis iusticia. 3° de affinitate,
et ibi apparebit responsio ad quesitum. 4° de
cognacione spirituali. 5° de cognacione
legali. Quantum ad primum sciendum primo
quod consanguinitas sic diffinitur: consang
uinitas est vinculum personarum ab eodem
stipite descendencium carnali propa
gacione contractum. Stipes hic appellatur
persona illa tamen ab uno primo
procedit hii qui sunt consanguinei processe
runt. 2° sciendum quod linea consang
uinitatis est ordo huiusmodi personarum per
... gradus ab invicem distinctarum.
3° sciendum quod huiusmodi ordo sit accipi
tur (?) ... in latere et in altum et in profun
dum ... 3° sunt linee consang
uinitatis ascendencium descendencium et trans
versalis. In linea [illegible] primum gradum
faciunt [illegible] ... 2um gradum
faciunt [illegible] ... 3um ... et
... 4um gradum ... et adnepta

In linea descendente primum gradum faciunt
... filius et filia, 2um nepos
et neptis, 3um pronepos et proneptis, 4um
abnepos et abneptis. In linea non
transversali primum gradum faciunt inter se
duo fratres seu due sorores seu
frater et soror. 2um faciunt filii duorum
fratrum vel filii duarum sororum qui primi
dicuntur fratreles et dicuntur consobrini. 3um
gradum faciunt nepotes duorum fratrum vel
neptes. 4um pronepotes eorum. Et ista
regula est: quoto gradu persone distant
a stipite, toto gradu distant inter se.
Sed postea quod in linea transversali hec
se per accidit quod persone inequaliter distent
a stipite, ideo que distanciam inter se in modum
est. Solucio in hoc casu inter se in modum
est 2um distanciam remociorem, ubi quando
nepos unius fratris et pronepos alterius
fratris distant inter se 4° gradu, quia tanta
distat pronepos a stipite, licet nepos
tanta non distet. Ut ex omnibus premissis
potest adhuc, ecclesia duas quoque notas
quarum prima est ista: homines catholica
et fideles prohibentur contrahere matrimonium
usque ad 4um gradum consanguinitatis
inclusive. Patet sic quia usque ad illum
nunc temporis durant propinquitate nihil (?)
cinitas, licet non est nature nisi illum
gradum homines curtentes (?) federa ma
ne mediante matrimonio. Sed sic non
patet per ista que adduci consueverunt,
sufficiat pro eo cum est regularis con
silii antiquitus in causa non de de
consanguinitate et affinitate. Olim erat
prohibitum erat matrimonium usque ad 7um
consanguinitatis gradum et notatur in ea
p capitulo ... patet in quo distinctione quo
ad hoc illud antiquum ius reductum ad
sedem 35 q. 4 et 5. 2° quod homines in
fideles extra fidem catholicam possunt de
contrahere matrimonium inter gradus a iure
ecclesie divino prohibitos. Patet quia
vel tales sunt iudei vel pagani.
Si iudei tunc tenentur quando ad hoc lege
legem mosaycam quam prohibentur matri
monium in 3° et 2° gradu, ut patet Levitici

... 9.

no

legem tamen | vero secundum sit prohibicio quo ad primum
gradum et quo ad 2m | Si autem gentiles
tunc matrimonium legitime | illud non videtur
prohibitum | quia ante legem moysaicam ab
raham duxit saram in uxorem | que
fuit eius soror ex parte patris | et similiter
habuit Jacob | que fuit consobrina sua quia
erat filia laban fratris rebecce | et patet
ista questio ex hoc | quia ecclesia que non patitur
adulterina coniugia | non separat huiusmodi
gentilium et iudeorum coniugia tamen ad
fidem conversorum | 1a questio | videlicet | tamen patet ex
de consanguinitate et affinitate in capitulo (?) patet ex
alias | et ex ~~de divorciis~~ de infidelium
coniugiis | et iuxta illos cum ecclesia (?) | Et 2m

2 ar 9 ad articulum 2m dico | quod publice honestatis
iusticia oritur et causis declaratis | sed
describitur | publice honestatis iusticia est propin-
quitas | ex sponsalibus proveniens | robur
trahens ab institutione ecclesie | Et 2m dico
quod ista propinquitas que dicitur publice hone-
statis iusticie | extendit se ad omnes consan-
guineos | sic quod sponsa hominis non | dicitur
propinqua omnibus consanguineis sui spon-
si | et sponsus hominis non propinquus dicitur omnibus
consanguineis sue sponse | et extendit
se ista propinquitas prohibitiva matrimo-
nii | usque ad quartum gradum consanguinitatis
inclusive | et usque ad quartum inclusive | Ex
quo sequitur ista questio quod sponsus etiam post dissoluta
sponsalia | non potest contrahere matrimonium cum
aliqua consanguinea sue sponse | usque
ad quartum gradum consanguinitatis consanguinitatis (?)
inclusive | et similiter sponsa non potest contrahere
cum aliquo consanguineo sponsi usque
ad eundem gradum inclusive | hec questio patet
extra que est si quis uxorem | et in capitulo
continebatur de sponsalibus et matrimo-
niis in sexto (?) | et 3a questio videlicet | et
si sponsalia contrahat ipso iure nulla sunt
generaliter | si quis contrahit sponsalia cum aliqua
consanguinea | fratris forte illius cum quo
tamen (?) putet | quia non est consanguineus
sponse huiusmodi | tamen sponse non possit cum ea
contrahere matrimonium | sed dispensacio et hoc ex
ad inducendum de sponsalibus et matrimonio
nostris | nisi sunt sponsalia contracta (?) cum
aliquibus (?) | quia tunc non contraxit impedimentum | sed
illi inter quos non apparuerit lapsus

3 ar 4 tempore moysi erat | Ad 4m ad 3m aliud
est nupto primo | quod affinitas sic dividitur
doctoribus sic describitur | affinitas est
personarum proximitas | proveniens ex car-
nali copula | proximitas ponitur loco
generis | cetera ponuntur loco differentie
dicitur ex carnali copula | proveniens
dicitur affinitas | ad publice honestatis
iusticiam | et spiritualem et legalem cognacionem
et dicitur ex carnali copula absolute | quia
sive carnalis copula fiat in matrimonio
sive extra matrimonium | semper causat affinitatem inter
consanguineos eorum | qui copulantur
carnaliter | sicut consanguinei | ut patet ex
de consanguinitate et affinitate in multis capitulis
2a propinquitas ut antiquitus causata est affinitas
tunc genera (?) quorum primum habuit sub se gradus
in quibus omnibus matrimonium causat pro-
hibicionem sicut in gradibus consanguinitatis
| 2m genus habuit duos gradus | 3m habuit
unum gradum tantum (?) | ut in capitulo de dicimus
... | Quia postea per quasi (?) lateranense
concilium consilium variatum est | istud de
antiquo | quo quantum ad 2m et 3m genus affinitatis
quo ad omnes suos gradus simpliciter | et quantum
ad primum genus quo ad gradum 5m et 6m
gradum variatum est | ut in capitulo
de consanguinitate et affinitate non permittit
gradibus illis abrogatis | sed quantum ad 4or
gradus affinitatis primi generis | qui
hoc matrimonium impediunt | sic possimus
exemplum assignare | sint duo fratres
petrus et Johannes | Johannes accipit uxorem que
sit berta | tunc ista berta attinebit petro
in primo gradu affinitatis | et filio petri
in 2o gradu affinitatis | et nepoti petri
eadem berta attinebit in 3o gradu affi-
nitatis | et pronepoti petri in 4o gradu | et usque
ad quartum gradum inclusive prohibetur
berta contrahere matrimonium cum petro | et cum hiis
qui descenderunt ab eo | Circa quod
tamen ad [illegible] est illud | quod licet
per [illegible] que affinitas
[illegible] consanguineos uxoris
et vice versa [illegible] tamen ex
hoc non oritur aliqua affinitas
inter consanguineos viri et consanguineos

uxorem suam. Et ideo pater et filius possunt legitime
in matrimonio ducere matrem et filiam
et fratres ducere possunt duas sorores, ut
causa dicta 35 q. 3 c. 33 q. 3 c. monstrum [?] sanc-
cimus [?] in c. porro. Quare primo queritur
ad 3. quod in quibus personis quarum una debet paternitate
compaternitas et debet fraternitas spiritualis. Primo
patentur [?] ut inter patrem spiritualem
et filium spiritualem. Est autem pater spiritualis
in proposito qui baptizat vel confirmat vel
qui tenet baptizatum vel confirmatum. Secundo
est compaternitas que oritur inter patres
carnales et patres baptizati vel confirmati
et eos qui sunt patres spirituales eiusdem.
Tertio est fraternitas spiritualis que oritur inter
filium spiritualem et filios carnales sui patris
spiritualis. Hec omnia tractantur 30 q. 3
in c. primo et secundo et extra de cognatione
spirituali. Ex quibus patet quod spiritualis cognatio
est compaternitas proveniens ex actu [?] sacramenti
baptismi vel confirmationis. Circa primum dico primo
quod pater spiritualis non potest contrahere matrimonium
cum filia spirituali nec inter spiritualis cum filio
spirituali quod contrahant dirimitur matrimonium
ut 30 q. 3 in c. primo. Sed tamen
pater spiritualis contrahit cum sorore sive
filie vel filii non est dirimendum matrimonium
ut in c. illud eadem causa et questione. Preterea
dirimit matrimonium si pater spiritualis contraxit
cum filia carnali genita a filia spirituali co[?]
quod spiritualis cognatio non licet, quod dixi
ut notatur in notis in c. primo de cognatione
spirituali. Circa hoc tamen considerandum
est quod paternitas adveniens post
carnalem cognationem uxore sua presta[nt]
impedimentum [?] impedito uxori non
contrahit matrimonium cum filio spirituali mariti
sui. Secus autem si adveniat paternitas
ante copulam carnalem, ut in c. qui
spirituales 30 q. 4. Quare ad 2 dicitur [?]
dico quod ubi compaternitas pater spiritualis non
potest contrahere matrimonium cum matre car-
nali sui spiritualis filii [illegible] quo primo
[illegible] primo et [illegible] de eo [illegible]
[illegible] [illegible] Quare ad
[illegible] dico quod omnes liberi duorum
compatrum [illegible] legitime possunt matrimonium

contrahere, accepta sola prole spirituali, quod si est
masculus non potest contrahere cum filia car-
nali spiritualis, vel si est femella non
potest copulari alicui filio eiusdem spiritualis
patris, ut patet illud expresse de cognatione spirituali
in c. primo et in c. non autem [?] q. 3. Quare ad 7 ad
admittitur [illegible] dico quod quinque cognationes
legalis dicitur ex adoptione de adoptione
in primo puncto primo quod adoptio est personarum
in filium vel nepotem et deinceps inter filios
vel nepotes et deinceps legitima assumptio.
Secundo puncto quod cognatio legalis est que
dicitur quedam proximitas ex adoptione proveniens.
Tertio puncto quod tres sunt species cog-
nationis legalis. Prima est inter patrem ad-
optantem et prolem adoptatam. Secunda est inter
prolem adoptatam et prolem carnalem
adoptantis. Tertia est quedam proximitas affinitatis
inter uxorem filii adoptivi et patrem ad-
optantem, et inter filium adoptatum
adoptantis et uxorem patris adoptantis.
Et omnes iste species legalis cognationis
impediunt matrimonium, sed dirimunt et
in quantum facti prohibet. Quare primo
dico primo quod secunda species legalis cognationis
que dicitur fraternitas legalis impedit
matrimonium inter prolem adoptatam et prolem
carnalem quod diu uterque est in potestate
patris mortuo patre dummodo utrumque eorum
vel uterque fuit emancipata. Ubi enim pa-
rens adoptat quandam puellam in
filiam, tum ista ego non possum contrahere
matrimonium cum eius adoptiva nisi pa-
rens moriatur vel ipse emanciparet
me, quia post eorum autem sed plus filia
familias vel adoptata emanciparet.
Patet istud argumento per casum domini [?] de
cognatione legali et pro nota in decreto 30
q. 3 in c. ita diligere et in c. per
susceptum. Secundo dico quod prima et 3 species
legalis cognationis absque distinctione
perpetuo et semper impedit matrimonium.
Patet sic, quia pater adoptivus numquam potest
contrahere cum filia quam adoptavit
nec pater adoptivus umquam potest contrahere cum
uxore filii adoptivi et nec post mortem
eius filii nec filius adoptivus umquam
potest contrahere cum uxore patris sui

adoptiuus | Et si aliquis mortuus sine filio fuit causa
adoptionis ista apponit lex adoptiuus
ff. de ritu nuptiarum | Et tamen quod
sit due proles spirituales eiusdem patris
patrini quod hec matrimonium contrahant non sit
impedimentum aliunde sic due proles ad
optiue eiusdem patris adoptiui | puta
matrimonium quod tamen non sit impedimentum aliunde
Ad quartum | ista declaratio apponitur sicut
positum non debet preiudicare in naturali
et legali cognatione oritur commu
nitione | et matrimonium est de iure naturali
Ad tertium | sic quod sacrum canonem non est
sub certis legibus secularibus sed matrimo
nium est sacrum canonem | Ad tertium | Solutio | Ad
primum dico | quod absque preiudicio iuris naturalis
non positum potest declarare personas in
matrimonium copulandas | ut mihi videtur
est | Ad secundum dico | quod leges
iste sunt canonizate | et ab ecclesia spe
cialiter approbate | Ad ultimum | patet per dicta | quia
affinitas est relatio ut patet cum ponitur
consanguineitas | Circa dictum | quartum q. quartum queritur

Utrum resurrectio mortuorum futura est
naturalis vel miraculosa | Et quod est naturalis
arguitur sic quia apostolus ad corinthios 15o
resurrectionem mortuorum assimilat
vivificationi grani mortui | et Job
14o resurrectionem assimilatur germinationi
ligni precisi | sed quod ad vivificationem
grani mortui | et ad germinationem ligni
precisi sufficiat virtus naturalis sine
miraculo | ergo resurrectio mortuorum est
naturalis | Ad oppositum | et libro augustini 22 de civitate
dei assimilationes | in libro de quantitate
anime dicit sic | si sensum suum nullum attenderimus
dampnosius est nobis resurrectionem
futuram | quam solem cras oriri | ergo etc.
Dicitur sic | primo natura non fit regressio
de privatione in habitum naturalem | ut dicit
philosophus in predicamentis | et in quarto metheororum
ergo resurrectio mortuorum non est
naturalis sed miraculosa | Circa hanc
questionem solutionem videndum est de quatuor
primo an resurrectio mortuorum sit

possibilis | secundo utrum ad hoc sufficiat virtus
aut potentia naturalis | tertio utrum resurgentes
sint idem in numero | quarto utrum resurrectio
mortuorum est successiva vel subita |
Quantum ad primum fuerunt multe opiniones p^a ar
quibus non cedunt secundum humane veritatis
ponam adhuc aliam quam posuit | Prima
opinio fuit epicureorum et saduceorum
epicurei namque posuerunt felicitatem
ultimatam in delectationibus sensibilibus potius
et post mortem ipsorum gustus et tactus | Et dicit
quidam doctor quod ista philosophi s. epicurei tho de
putant male quo dicitur Job ar
qui erat gentilis quia dicit Job 14o
capitulo homo cum dormierit non resur
get | donec atteratur celum | sed celum
nunquam atteretur | ergo sit incorruptibile
ergo etc. | Ad istam auctoritatem potest sic videri
quod celum non atteretur quantum ad suam substantiam
tamen quantum ad suam influentiam
attereretur | quia post mortuorum resurrectionem
cessabit influere quantum ad generationem
et corruptionem istorum inferiorum | Et quod scilicet
Job non fuit de opinione istorum epi
cureorum patet infra eodem 19o
libri sui ubi sic dicit | Scio enim
quod redemptor meus vivit et
in novissimo die de terra surrecturus
sum etc. | Et saducei negantes
resurrectionem mortuorum dicunt quod
forma specialis hominis corrumpitur tho de
in morte | sicut forma bestie | et dicit ar
doctor dicit | quod ad hoc dicendum forte
movebantur ex illo | quod dicit ecclesiastes
3o | unus est interitus hominis et iu
mentorum et equa utriusque conditio | Sed
obstat quod meo de ore paulo
ait dicit iustum et impium iudicabit
deus | et tempus omnis rei tunc est | Et salomon
[illegible] tamen [illegible]
[illegible] | allegamus dictum ex duobus
[illegible] | [illegible] et simplicitate
sicut dixit [illegible] certe
[illegible] et ecclesia est [illegible] parte
[illegible] et sapientum [illegible] sua
[illegible] | et [illegible]

fuit sit | cuncta que fiunt | adducet deus
ad iudicium pro omni errato sive bonum sit sive
malum | 2a opinio fuit manicheorum |
dicebant animas post mortem ab humanis
corporibus separatas in aliis corporibus bestiarum
secundum mores suos | ita quod anima superbi intraret
corpus leonis | cupidi draconis | 3a opinio
fuit porphirii qui ut recitat augustinus in libro
de civitate dei | posuit animas immortales
les | et eas nullo modo corporibus iterum
ne felicitas quam habent per separationem a corpore
possit impediri | Primum istarum opinionum
quas non oportet reprobare sit prima
quo ista ad primum articulum | resurrectio
mortuorum est possibilis | probatur quia resurrectio
se tenente ex parte dei potentie activa
in qua est possibile | probatur sic | quia multi
fuerunt separatis iterum | quia ipsum totum
habet potentia activa que producit ex nichilo
in ut declaratur est deus | probatur in
est | Et confirmatur sic | si homo fit totaliter
annichilatus | deus possit eum reparare | quia
est ex parte dei | resurrectio mortuorum
est possibilis | probatur | quia deus potest de
nova homines qui nunquam fuerunt creare | et quia
est annichilatum potest iterum creare | et hec
intentio beati augustini 22o libro de civitate
dei | capitulo 20 | ubi de mortuorum resurrectione
loquens sic dicit | et si omnibus perit
sal ne latebris manifestis in divini
eam reparare omnipotens ubi vellet
de nichilo possit | i. et de resurrectione | quasi diceret
resurrectio mortuorum est possibilis | quo
passive se tenente ex parte creature est possibilis
probatur sic | quia nulla repugnantia non
includit in potentie passive | sed
in ipsius non est impossibile | ut talis (?) argumento
intente | sed resurrectio in potentie passive ipsius
creature nulla repugnantia includit
i. est | et patet hec quo ex parte potentia
[illegible] actione dei est possibilis mor-
tuorum resurrectio | tunc et in potentie passive
est possibilis eo quod actio et passio se inse-
quuntur [illegible] quo quia hominis
po[illegible] dei [illegible] naturalis
[illegible] eum potentia naturali
pass[illegible] potentia activa naturali creata
[illegible] quo [illegible] | et quia resurrectio

mortuorum non solum est possibilis sed etiam
est futura [illegible] quo que cadit sub uno
articulo fidei | non possit probari naturali ratione
cogente | potest tamen sic persuaderi | iustum
est et remuneratorem decet | quod illa
coniugat in collatione premii | que sua
virtute concurrit in labore meriti | sed
deus qui iustus est et remunerator
concurrit animam et corpus in labore me-
riti | est | et patet hoc quod auctoritate multa
scripture | sicut magistri allegant in
textu | Circa 2um articulum est primo notandum quod
duplex est virtus creature activa scilicet
et passiva | quo prima | ad hoc quod fiat aliqua
mortuorum resurrectio | non sufficiat virtus
activa alicuius creature | probatur | quia sola
virtus creature non sufficit ad aliquam
in effectu scilicet ad generationem hominis | vel etc.
multi homines generatorum | ut manifestum est
i. quo vero | et confirmatur sic | quia quod aliquando
est futura mortuorum resurrectio est
articulus fidei | sed fides in productione non
est de hiis | que fiunt per naturam creata | i. est
quo 2a | ad hoc quod fiat aliqua resurrectio
mortuorum | sufficit virtus mortuorum
passiva creature | probatur ex quo conclusione prima in qua
in qua dicitur quod resurrectio mortuorum
sit potentia activa passiva se tenente ex parte
creature | i. est | quo 3a | quod huiusmodi sufficit
passive se tenens ex parte creature
resurrectionis | non convenit creature secundum
rationem seminalem | sed solum secundum rationem obedientialem
patet ex quo conclusione precedente | Ex qua
quo patet corollarium | quod mortuorum resurrectio
non est miraculo naturalis | sed supernaturalis et
miraculosa | Circa 3um articulum sciendum
est primo | et indubitanter confitendum | quod resur-
rectio hominum futura est corporis etiam
ita quod quilibet homo qui mortuus est
vel unquam morietur idem numero resurget
hoc quo patet | ex fide nostra | et scriptura sacra
in pluribus locis | et sufficiant ad presens
quod dicit Job 19o | in carne mea videbo
deum salvatorem meum | quem visurus
sum ego ipse et non alius | Et confirmatur
hoc sic | supposita tamen fide de mor-
tuorum resurrectione | quia ut describitur
corporalis est quod describitur per principia
corporalia | sed idem etc. in quolibet homine

2a ar.

3a ar.

pu m sbabile qd nunc e quia eadem
ma et eadem forma i[n]r[es]u[r]ge[n]te [S]i[cu]t ergo
ista fiet quod dicit phs in 6o topicorum
si corruptibile fiat incorruptibile immortale
non dicimus ipsum alterum . . . . similiter
Sed q[uia] illud q[uod] e vnum quia ad illud
quia eadem porcio materie p[otes]t successive
e[sse] sub diuersis formis homogeneis sequitur
si q[uo]d premissa e verum eandem materiam
e[sse] distinctorum hominum et stabit quod eadem
materia e[sse]t in celo et in inferno p[ro]porcionaliter
Tho de ar[gentina] mediante sicut quidam doctor quod deus
in resurreccione futura mortuorum multiplicabit
porcionem que stetit sub diuersis
formis homogeneis quod sufficit pro omnibus
Ad sicut ad . et dimisimus posset tamen
bene dici quod deus qui e summus cogitacionum
quomodo fiant p[otes]t debet providere et
p[otes]t dici quod aliqua ~~varietas~~ varietas
in materia non faciet variacionem in aliquibus
quod premisse repugnantem sicut nec hoc
in hac vita pauperitatem quia idem
e homo qui nunc e vir et cum ad 40
annos fuit puer quia i[n] homine eadem
Marti[n] quasi difficultate [S]ed circa quaestionem
quod dico primo quod resurreccio mortuorum
si successive p[otes]t intelligi dupliciter vno modo
quod huius successio referatur ad ipsas
resurgentes et e sensus huius ut
vtrum vnus homo prius resurgat quam
alius vel vtrum omnes simul resurgant
per eadem mensuram sed illa sit successiva
sed simultanea Secundo p[otes]t intelligi iste
modus sic simultas et successio referantur
ad ipsos actus ita quod sit sensus vtrum
recolleccio cineris formacio corporis et
reunio nature fiant simul in eodem
[instan]ti [S]ed circa primum intellectum huius articuli
e aliquid certum et aliquid dubium certum
e[ni]m e quod non omnes homines resurgent
simul quia aliqui iam resurrexerunt
ut p[atet] de xo et multa corpora
sanctorum tempore passionis xi surrexerunt
et post xi resurreccionem intraverunt in sanctam
civitatem et apparuerunt multis et de[in]de
creditur de beata virgine et Johanne evangelista
quod iam surrexerunt Sed dubium e vtrum
cum omnes qui in novissimo die resurreccionem
~~[illegible]~~ sunt simul et tempore resurgant et de
hoc videntur sentire verba augustini
ambrosii et magistri tangit in libro quod
non sed quod mortui prius et vivi in secundo
postea resurgent et ad hoc sonat
apostolus ad thessalonicenses 4o cum dicit
hoc enim vobis dicimus in verbo domini
quia nos qui vivimus qui residui
sumus in adventu domini nostri
Jhesu xi non preveniemus eos qui
dormierunt et inferius mortui qui in
xo sunt resurgent primi deinde nos
qui vivimus qui relinquimur simul
rapiemur cum illis obviam xo . macia
Sed contrarium videtur sentire verbum Jo ut
allegat magister in libro qui dicit videtur
quod in vltimo vivi non morientur ita quod
p[otes]t intelligi quod quia non diu manent
mortui sed cito post adventum resurgent et
raptum facient ita dicuntur semper vivere sicut
modicum loquitur phs 2o phisicorum quod parum distat
quasi nihil videtur distare Sed circa 2m intellectum
huius articuli dicit quidam doctor quod *Tho de ar[gentina]*
corporalis materie recolleccio fit angelorum
ministerio et secundo quod iste doctor quod corporis
formacio non fiat subito Sed istum dicit
sic meo iudicio non assignat efficaciam
causarum et non gen[er]aliter dicit sic probabile
e quod totum fiet subito sicut videtur modo
non huius doctoris quia quamvis valet iste
actus fit ministerio angelorum tamen non
fit subito quia datur in isto ~~de multa~~
de multiplicacione radiorum eorum sumit
corporis in nec . Ad aliud primo dico quod
eciam alia apostolus quod sanctus Job
arguit contra ~~affirmatione~~ affirmatam materie
quasi dicat si virtus creata potest
~~difficile~~ ~~[illegible]~~
~~per~~ quam vel legum prosequimur multo
magis virtus divina p[otes]t mortuos suscitare
et deinde magis allegatum in textu
e dicta . . fidelis adhesionis Circa
distinccionem 44am et . . . quaeritur
Vtrum sufficiencia . . . fuerunt ambas
defunctorum quod non in . . .
sequitur materia ad . . . . sic habet

bona ad prodesse sed mala viuorum non
possunt obesse. Ideo nec bona viuorum ~~nec~~ possunt
prodesse defunctis. Contra arguitur per illud 2°
machabeorum 12° sancta ergo et salubris est cogi-
tatio pro defunctis exorare ut a peccatis
absoluantur. Circa huius questionis solucionem
videndum est de quatuor. primo utrum resurget
in homine totum quod est de veritate humane
nature. 2° videndum est de dampnatorum et beatorum
corporum suppliciis. 3° videndum est
qualia habitacula queratur animabus
mortuorum et in qua parte mundi sit situa-
[28 ar^h] ta. 4° de quesito. Circa materiam ad primum
procedendo quod ad veritatem humane nature
pertinent de quibus ad presens querendum sunt ossa, sine-
vie, caro et sanguis et alie partes tam in
nature quam extra, quibus humanum corpus
perficitur quia non est dubium quin omnes eadem
alia. Isto premisso sit ergo prima conclusio
quod in homine resurgente non resurget
totum illud quod ex quocumque tempore fuit de veri-
tate sue corporalis nature. patet quia si sic tunc
aliqui homines resurgerent in valde magna
et inmoderata quantitate ~~ita corpus~~ ita quod
corpus ipsorum multum excederet mo-
dum humani corporis. patet quia quidam ho-
mines aliqui sepe impinguauerunt et
sunt magis carnosi et multum habent de
sanguine diuerso tempore et pro illo tempore ma-
cerantur et minus habent de carne et sanguine
et postea per egestatem corporum iterum
restaurantur. Si ergo cum toto illo et quolibet
corporum resurgerent quod aliquid est de veritate
humane nature patet quod illatum. Ideo etc. 9° 2°
quod de partibus illis que ad veritatem huma-
ne nature pertinebant fuerunt tot in
homine resurgent quod sufficiant ad in-
tegrandam perfectam staturam et figuram
hominis ad quam apta nata est natura huma-
na pertingere circa tercium annum remoto
omni errore et impedimento. patet sic quia virtute
solius dei operatur [illegible] non minus
ad perfectam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] operatur.
Ideo etc. [illegible] [illegible] nullus deduceret
corpus humanum ad perfectam in anno 30mo
patet sic [illegible] nulla resurgente

in quo modico quam in tota sua vita non
habent tot partes corporis spectantes ad
veritatem humane nature que sufficerent ad
integrandum huiusmodi perfectam staturam
de qua dictum est quoniam ideo etc. 4ª patet quia multi
pueri in primordiis vite mortui sunt.
Ideo etc. 2° sic aliqui homines ~~comederunt~~
comederunt carnes humanas de aliis
hominibus et ex quibus incis ~~pueri~~
corporum facta est caro sed iste carnes pueri
possunt resurgere in utroque homine. Ideo etc.
3° sic multa sunt membra in homine
quorum usus non est in vita futura ut
patet de dentibus intestinis et genitalibus.
Si ergo homo resurget cum illis membris
ut patet quod ergo frustra essent sed
deus et natura nichil faciunt frustra. Ideo etc.
Solucio ad primum dico quod licet in illis
pueris deus materiam preabitam in se
multiplicat donec sufficiat ad perfectam
talem staturam sed qui ponunt
tamen veram materiam non quantam facit quantitate
habent patet intellectu. Ad 2^m patet eodem modo
quia ubi materia deficit deus eam
in se ipsa multiplicat. Ad 3^m dico
quod licet membra illa non deseruiant ad usum
eundem ad quem nunc deseruiunt non tamen [non]
tamen sunt frustra quia faciunt ad comple-
mentum perfectionis humani corporis. Circa 2^m [29 ar^h]
articulum dico primo ista conclusio quod locus
reproborum et dampnatorum est infernalis ignis
ad quem detrudentur cum suis corporibus post
diem iudicii finalis. patet quia mathei
29° dicitur ite maledicti in ignem eternum
sed qualis sit ille ignis et ubi sit probabit
magister in articulo 3° huius questionis. 2ª conclusio
corpora dampnatorum patientur grauem
et magnam penam ab igne infernali.
patet sic quia sicut corpora beatorum se habe-
bunt ad gloriam sic se habebunt corpora
dampnatorum ad penam sed corpora beatorum
erunt in celesti gloria. Ideo etc. 3ª conclusio corpora
dampnatorum post finale iudicium non corrum-
pentur sed in perpetuo igne corporali
affligentur. patet sic quia pena ipsorum
est eterna iuxta illud mathei 29 et
24 ibunt hii in supplicium eternum
et ysaye ultimo capitulo dicitur quod ignis
eorum non extinguetur. Ideo etc. 4ª conclusio

Degue ignem

3

non

3 ar 4

ane dampnatorum cum finale iudicium fecerint sine corpore patiuntur ab igne infernali patet ex parabola salvatoris luce 16 ubi dicitur quod mortuus est dives et sepultus est in inferno quod non potest intelligi quo ad corpus 1^a^ racio patet hec quoque per beatum augustinum in libro de civitate dei ubi sic dicit adherebunt spiritus incorporei corporis corporeis ignibus cruciandi accipientes ab ignibus penam non dantes ignibus vitam Sed ut appareat modus quo ignis agit in animam que est spiritus considerandum quod ista questio primo sic arguens corporale agit per tactum primo de generacione sed ignis est agens corporale et non potest animam tangere cum sit impartibilis quod indivisibilia tangantur eo quod tactus est cum ultima corporum sunt simul quinto phisicorum 1^a^ racio 2° secundum illa que communicant in materia agunt et paciuntur ab invicem per philosophum primo de generacione sed ignis et anima non communicant in materia 2^a^ racio 3° si anima pati vel pati intelligendo tamen vel cum hec sentiendo primum non quia illa pena est modica vel nulla quia quis pati intelligendo secundum non quia ad sensum requiritur corporale organum ut patet 2° de anima 1^a^ racio Ad oppositum dico quod verum est cum agit modo naturali consueto quo modo non obstante corporale agens potest agere sine contactu ut est instrumentum virtutis divine Ad 2^m^ dico quod verum est talia agere et pati ab invicem naturaliter sed ex hoc non sequitur quod non communicans in materia non possit agere Sed relinquitur non paciatur etc. quia in proposito non fit racio Ad 3^m^ dico quod paciatur sensibiliter quod sit de anima ad argumentum contra quod ad sensacionem que fit modo naturali consueto requiritur organum sed hic non Consequenter ad articulum 3^m^ dico quod hoc negare non possumus quin anime dampnatorum destinentur ad aliqua loca corporalia iuxta illud luce 16 mortuus est dives etc. Sed ad illud quod consequenter petit iste articulus qualia sunt illa loca Dicunt doctores quod regulariter communiter et proprie quo ad salvandos qui non sunt purgandi purgatorium quo ad salvandos qui debent purgari limbus patrum quo ad parvulos in originali decedentes

infernus quo ad proprie dampnandos Sed cum querit iste articulus in qua parte mundi sunt situata ista loca Dicunt doctores communiter quod infernus sit circa centrum mundi et purgatorium prope infernum [illegible] propter ascensum et prope purgatorium dicunt est limbus patrum et ubi sit celum empireum dictum est supra in libro 2° Ad 4^m^ articulum quo sit prima questio ista utrum per suffragia bonorum operum subveniri possit animabus defunctorum patet quia in hoc vivimus corporis possunt sibi mutuo subvenire Sed anime defunctorum maxime que sunt in via salutis scilicet in purgatorio sunt membra cum in vivis membris eiusdem corporis ut habetur per apostolum paulum ad romanos 12° 1^a^ racio Et patet hec quoque per beatum augustinum ut magister allegat in libro Sed utrumque ipsi possunt nobis suffragari per oraciones et intercessiones qui sunt in purgatorio credo quod sic quia non video quid prohibeat tamen non video quod hec scolastice et probabiliter et aliis fortes sancius [illegible] Ad 2^m^ quod opera bonorum regulariter secundum possunt illis animabus que sunt in purgatorio et per consequens predicte vivi possunt defunctis per operum bonorum suffragia subvenire Sed non possunt subvenire hiis qui sunt in celo ut innuit ex decretale de missarum [illegible] quia possunt hiis qui sunt in inferno quia in nulla est redempcio regulariter nec illis in limbo quia in est proprie pena dampni ut dictum est circa 2^m^ articulum 1^a^ racio Ad 4° quod huiusmodi suffragia non possunt equaliter omnibus in purgatorio existentibus sed specialiter hiis pro quibus fiunt patet quia si illis non prodesset frustra pro quibus dantur sicut verum est tamen quod ipso sicut [illegible] dicens quod suffragia pro uno defunctorum facta possunt equaliter cuilibet in purgatorio qui habet equale gradum caritatis cum eo pro [illegible] huiusmodi suffragia fiunt Ad argumentum principale dico negando assumptum quia [illegible] est ad salvandum quia [illegible] dampnandum patet quod Circa [illegible] et [illegible]

3 ar 2

3 ar 4

Utrum in omni opere divino concurrant simul dei misericordia et eius iustitia. Quod non arguitur sic quia in maledictis quia temporalibus vel pro temporali culpa infligitur eterna pena, ergo non est misericordia nec iustitia. Item in iudicio dei finali pro temporali culpa dampnabuntur multi ad penam eternam ut patet dicta magistri in 4 distinctionibus. Oppositum dicit propheta in psalmo: universe vie domini misericordia et veritas. Quem versum exponens Cassiodorus dicit has duas virtutes, scilicet misericordiam et iustitiam, in omni opere domini simul convenire. Circa hanc questionem primo videndum est de misericordia et iustitia dei secundum se. Secundo an concurrant ista duo in omni divino opere. Tertio videndum est aliquid de operibus divinis ad iudicium finale pertinentibus.

1a ar[ticu]lus — Et quarto deicitur cum tempore finalis iudicii et purgatorium mundi. Circa primum ad primum sit prima conclusio: in deo ponendum iustitiam [illegible] sicut [illegible] primo et [illegible]. Secundo sic quia deus reddit unicuique secundum opera sua ut dicitur scriptum in psalmo. Item loquitur propheta in psalmo: Iustus es domine et rectum iudicium tuum. Iustitia tua iustitia in eternum [illegible]. Secunda conclusio est [illegible] quia omnis laudabilis conditio in ingenio deo attribuenda [illegible] ad [illegible] misericordia est [illegible] ut patet Proverbiorum 20: misericordia et veritas custodiunt regem et roborabitur clementia thronus eius. [illegible] iustitia et misericordia quia patet illud quod dicit [illegible] iustitia [illegible] multum [illegible] pluribus locis scripture [illegible] plena est [illegible] iustitia [illegible] quia quicquid est in deo est deus [illegible] nature sue simplicis

Deus dicitur misericors et iustus ex relatione

ut dicitur in primo libro [illegible] patet [illegible] quia a[illegible] misericordie. 2a ar[ticu]lus — Circa secundum articulum sit prima conclusio ista: in omni opere divino quod est retributionis concurrunt simul dei misericordia et eius iustitia. Probatur sic quia si in aliquo opere divino retributionis non concurreret misericordia maxime videtur in iudicio reproborum. Sed non, quia ibi est misericordia, quia nobilissimus modus iudicandi est de ea [illegible]; ergo ille non est sine misericordia propter illud Iacobi 2o: misericordia superexaltat iudicium. Item quod in omni tali opere concurrat iustitia patet per beatum Augustinum super [illegible] psalmi: universe vie domini, et omnes vie tue veritas. Secunda patet ista conclusio per beatum Anselmum de concordia [illegible] qui dicit: Deus qui nos [illegible] curat iuste et misericorditer curat ut nec misericordia perdat iustitiam nec iustitia excludat misericordiam. Circa tertium [illegible] misericordia et iustitia respectu eiusdem effectus includunt repugnantiam, quia patet: iustitia tribuit secundum merita, misericordia tribuit preter merita; ergo hic est repugnantia. Tertio sic in iustificatione impii non videtur esse aliqua iustitia sed pura misericordia [illegible] apostolus qui dicit: non ex operibus iustitie que fecimus nos sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit. Item 3o sic vel tanta infligitur pena quanta precessit culpa vel minor [illegible] est misericordia in operibus retributionis sicut [illegible] illud Deuteronomii 25: pro mensura peccati erit et plagarum modus. Et Apocalypsis 18: quantum se glorificavit et in deliciis fuit tantum date ei tormentum et luctum. nota — 4o sic pena que non est correctiva illa non est bona, sed pena dampnatorum non est correctiva. Item [illegible] per Augustinum qui sic dicit [illegible] vita hominum [illegible]. Oppositum arguitur per illud quod dicitur Iacobi 2o: iudicium sine misericordia fiet ei qui non fecit misericordiam. [illegible] dico [illegible] quod [illegible] in operibus dei [illegible] iudicio sit iustitia [illegible]

punit | tn hoc e in iudicio quia citra condignum punit | Ad 2m dico q in infer no punitur mali quia sic puniri quod tamen non sit iusti procedit ex parte pu nientis ex parte enim competitionis est iustus sed cum puniat iniuste punit si faciat quia iniuste est et iustum est quod hoc faciat | Ad 3m dico negando minorem et ad aucto ritates dico q dicit de qualitate portionis non autem de qualitate equalitatis | Ad 4m uero dico q punctus dico | Et ergo homo habet de cometate s in iudicio | Et quod homo continget hoc in iudicio dico q illud uiuit sanctus in tobi de intelligi de uita liberatiua non de uita mitigatiua | Secundo quod quod loquitur iusti et misericordia non conueniunt in omni ope dei | pz de ope creationis q iusti a quo non presupponit meritum et misericordia presupponit cum in misericordia sed tamen re presupponit | Et uiij est tn q aliqui ponunt quod in omni ope dei concurrit misericordia et iusticia | sed ipsi aliter locutur quia nos et eius operatione dei accipitur | Et si opponitur ista de annichilatione dicitur q non sit opus dei quia est nisi quod que nichil relinquit post se | Quantum ad 3m articulum sit prima quod ista q in primo iudicio nullus punitur homo sed solus post iudicium Aug. autem ut iudex in iudicio punitur pz quia sic iudicatur et solus dicunt mali | Et est | Secundo quod appellamus iudicium ubi iudices assessores assessores sic apli et omnes sancti iudicabunt in primo uniuersali iudicio hoc pz glosam sup illo uerbo mathei 19 uos qui secuti estis uniuersa dicit glosa qui reliquerunt omnia et secuti sunt deum hii iudices erunt | 3o quod in primo iudicio aliqui non iudicabuntur quantum ad multorum discussionem quia quia aliquorum uita fuit totaliter mala | Et ergo hoc dicitur in textu q quadruplici erunt in iudicio sive quia quidam iudicantur et saluantur ut mali | Primo in hiis pz locum discussio q ineis est mixtio bone operationis et male operacionis | Secundo quod non iudicantur

39ar'9

et tamen saluantur de quorum quidem intellectu sunt illa etiam qui non dicunt nam in mi tatis et cetera sunt infideles | Alii sunt qui iudicantur et saluantur quia hi conuenerunt mala tamen primam egerunt et fecerunt bona | Alii non iudicantur et saluantur sic in nocentes in quibus non est primo punita et in ineis non est quo fiat discussio | 4o quod in primo iudicio omnes homines iudicabuntur quantum ad punicionem et hoc quia quidam saluantur puniri homo in illo iudicio presuppini iudiciis punitur | Secundo tunc ad ista cum gaudio ut ad igne et cum suppliciis ut illud in symbolo et reddituri sunt de propriis factis | Et qui bona egerunt ibunt in uitam eternam | Ex primis pz conclusio q angeli in primo iudicio non iudicantur in iudicio discussionis pz quia sicut boni sunt in primo boni et totaliter innocentes sic sunt mali sunt in primo mali | Et ergo | Quantum ad 4m articulum dicitur doctores quod citant tamen nec est ignis ille qui in fine seculi purgabit mundum | Secundo utrum iste ignis procedat ut sequitur iudicium de mundi et iste due quo presupponunt istum ignem et uenturum et non sunt ista tamen cum accidente pona 3a quod prima est ista quod ignis iste est uenturus qui purgaturus est mundum pz hoc quod textu secunde petri 3o ubi quod adueniet autem dies domini ut fur in quo celi magno impetu transi erunt elementa uero calore soluentur sup quod uero sic dicit glo quod mundus per igne purgabitur | Secundo quod iste ignis purgatorius mundi est eiusdem ne spei cum igne qui nunc est in mundo et assimili quia aqua diluuii fuit eiusdem spei cum aqua nunc et hoc est sicut uult aug in 20o de ciuitate dei ubi sic dicit figura huius mundi [illegible] igneum con flagratione [illegible] fuit aqua rum inundatione [illegible] elementa eterne non [illegible] ignis ille uenturus [illegible]

celi. Unus illud est petri 3o. Celi
ardentes solventur. Item ignis ille
venturus consumet quatuor elementa, ut dicit
beda super vo iam allegato. Sed nichil
consumet scripturam, 1a ratio. Solvitur textus
scripture loquitur de celo aereo, sic in
simili volucres celi, id est aeris,
et pisces maris. Ad 2m dicto quod dam-
pnati non dicunt super stelle. Sed erunt
deus super aere quo ad altitudinem, desinet
volvente (?) inter ad generationem et corruptionem
que amplius tunc non erunt. Ad 9
3 ignis iste incipit ante medium et du-
rabit post medium, patet primo, post pillud
dicte impius ignis, illum precedet. Sed 2a
pars patet sic, quia ut dicunt doctores
ignis iste tamquam instrumentum divine
iustitie descendet cum dampnatis ad
infernum, cum plato fuit sua quem impius.
Ite maledicti in ignem eternum et
implebitur vim dum deuteronomii 32o ignis
succensus est in furore meo et ardebit
usque ad infernum novissimum. Ad decimum
principale dico nego antecedens quia quantitas pene
infligitur a quo modo secundum quantitatem culpe
et quantitas culpe mensuratur. Sed 2m quanti-
tatem quia propter quam penam quantitas
ditur ut deus in ysaia et eum. Vide
distinctiones 48am et 49am quere.

Utrum beatitudo maior post resurrectionem suorum
corporum sit maior quam fuerit ante
humani receptionem quod non sit quia ante
beate post humani resurrectionem non clarius
videbunt deum quam ante nec ardentius
eius diligunt, 1a ratio. Quia patet quia
in hijs duobus actibus consistit beatitudo
ut ex dictis patet. Sed 2m [illegible] de esse
[illegible] judicium [illegible] magis
ut allegat [illegible] dicis
49e non [illegible] quis [illegible] vide-
[illegible] primus sub qua
forma [illegible] in medio et in q.
[illegible] sunt dotes in corpore
[illegible] 3a circa medium patet

visione creature divine requiratur
lumen glorie. Ad quod quod sit beatitudo et in
cuius potentie actu principaliter consistat. Ad 2o an
beatitudo iniquorum cadat ingratis inconveniens ho-
minis descendo. Ad 3o de principali questio.
Circa primum ad primam sit prima questio ista in ...
modo medios et subintelligitur quia apparebit
beatis quod cum apparebit eis sub forma
humana, patet sic quia humanitas Christi
est pro statu beatorum cognitione et non
impeditive ut hec 2a ex dolore, quia
in apparebit Christus 2m humanitatem ipsis
beatis. Sed quod apparebit et beatis secundum for-
mam deitatis, patet sic quia aliter ipsi
non forent beati eo quod divinitas
sit obiectum quod beatificat, 1a ratio. Item 2e pro quo
quod dampnatis Christus apparebit 3m formam hu-
manam, patet primo. Christus videbit ad dampnationem
quia ipsi videbunt in quem transfixerunt
Jo. 19o. Sed non videbitur ab eis secundum for-
mam divinitatis ut dicitur in ysaie 26. Tollatur
impius ne videat gloriam dei, 1a ratio.
Sed quod impij in die finali cognoscent
Christum esse verum deum et videbunt eum secundum
divinitatem, aliter quod ab eis. Solvitur
contrarium est Christum apparere in medio sibi
secundum illa forma secundum quod sibi dictum
est in medium facere. Sed illa est forma huma-
nitatis, illud quod habetur in 4o sic probatur
vita infinet ipso sic dedit et fi-
lio vitam infinet ipso et potestatem
dedit ei iudicium facere, quia filius
hominis est, ergo totus intelligendum
sit de iudicio finali, patet ex illo quod sequitur:
nolite mirari hoc, quia veniet hora
in qua omnes qui in monumentis sunt
audient vocem filij dei. Et eo ad argumentum
dico negando quam quia et si dampnati
cognoscent in iudicio medio Christum esse verum
deum, hoc non est ~~intuitive~~ intuitive sed
~~[illegible]~~ argumentative quamquam percute et
[illegible] quia videbunt eum gloriosum et
9o ista et ex ysydori ... et hec tamen
ab aug. qui dicunt sit de reprobis
in forma quia in diebus est in ... bit
eo ut doleant in forma deitatis

non videbit ne gaudeant. Quo 3m dicitur
in futuro iudicio sub humanitate apparebit tam
bonis quam malis in forma glorificata. Probatur
quia quod apparebit utrisque sub humanitate
patet ex quibusdam auctoritatibus precedentibus. Sed quod appa-
rebit in forma humana corporis glori-
ficata probatur sic: talis apparebit in iudicio
futuro qualem decet apparere ipsum ad con-
fusionem inimicorum et letitiam amicorum.
Igitur etc. Minor patet quia gloria inimicos tri-
nitatis confundet. Quia cum quem de-
spexerunt videbunt in gloria exaltatum.
Et confirmatur quia in iudicio futuro nulla
est deceptio vel fictio. Igitur in tali forma
humanitatis apparebit qualem et habebit
sed habebit glorificatam. Igitur etc. Hoc est videre
nunc Christi in ipso quod apparuit discipulis
in corpore humano glorificato. Cum dicat
fac mecum signum in bono ut videant
qui me oderunt et confundantur. Igitur etc.
Sed in quo loco iudicaturus sit dicitur esse
dicunt quidam doctores quod in valle Josa-
phat et circa vallem illam erunt reprobi
in terra quam dilexerunt et electi erunt
circa eandem vallem in aere et adhuc
sonare videtur prophetia Joelis 3°
capitulo: consurgant et ascendant
gentes et deducam eas in vallem Jo-
saphat quia ibi sedebo ut iudi-
cem omnes gentes in circuitu. Et subditur
ibidem quantum ad signum precedens: in die illa
sol et luna obtenebrati sunt et stelle
retraxerunt splendorem suum et [illegible]
dicitur ibidem quantum ad premium electorum: sic in
die illa stillabunt montes dulcedinem
et quantum ad afflictionem impiorum sic dicitur:
Egiptus in desolationem erit et Ydumea
in desertum perditionis etc. Quantum ad
2m articulum dico breviter quod dotes corporis
glorificati sunt quatuor: claritas, impassi-
bilitas, agilitas et subtilitas. De quibus
eo ordine ponam aliquas conclusiones. Quarum
prima sit ista quod post resurrectionem
mortuorum corpora electorum erunt maxime
claritatis et lucidissime refulgentie.
Probatur sic quia dicitur Matthei 13° quod tunc

2 ar(ticu)lus
no(ta)

iusti fulgebunt sicut sol. Et per illud Sapientie
3°: fulgebunt iusti et tamquam scintille in
arundineto discurrent. Et verum dicit
glossa quod non solum fulgebunt tunc iusti sicut
sol nunc fulget sed sicut sol tunc fulgebit
quia iuxta vaticinium Ysaye lumen solis
augebitur septuplum. Igitur etc. 2a conclusio: clari-
tas corporis glorificati non est omnino invisibi-
lis ab oculo corporali non glorificato.
Probatur sic quia huiusmodi claritas comprehenditur
sub obiecto proprio potentie visive oculo corporali.
Igitur conclusio vera. Consequentia patet, sed antecedens patet
quia claritas illa est vera forma lucis
que est proprium obiectum visus. Et confirmatur
quoque sic quia dampnati sunt in iudicio futuro
non habebunt oculos glorificatos et
tamen videbunt ipsum in corpore glo-
rioso ut declaratum est in precedenti articulo.
Et per consequens in gloria. Igitur conclusio vera. Quoad 3m:
impassibilitas prout opponitur passi-
bilitati corruptive et afflictive est
dos corporalis beatorum. Probatur sic quia nobi-
lissima dos est dicitur nobilissima corpo-
corporalis et corporis glorificati est
nobilissima. Igitur etc. Et fuit consequentia sed
maior sumitur a prima ad Corinthios
15°: oportet corruptibile hoc induere
incorruptionem et mortale hoc immortalitatem.
4a conclusio: impassibilitas prout opponitur
passibilitati que est salus et perfectio
ipsius patientis huiusmodi impassibilitas
non est dos glorificati corporis. Probatur sic quia
potentie sensitive in beatis non erunt otio-
se. Igitur oculo corporali mutuo se
videbunt. Videre quoque ad corpora sed huiusmodi
videre est pati. 2a conclusio. Igitur conclusio vera.
5a conclusio sit ista: corpora glorificata erunt
perfecte dotis agilitatis. Probatur sic quia
ipsa non solum super terram [illegible] cum
magna prout velocissime moveri ad omnem
[illegible] posicionis [illegible]
Igitur conclusio vera quia [illegible] omnis
agilitas sed antecedens patet [illegible]
super illo verbo Sapientie 3°: fulgebunt

Sed adaptatur nobilissimo corpori sed quod
impassibilitas est nobilissima conditio corporalis

131

insit et tamen similiter in acuitudine dis-
currit. Secundo sequitur quod anima corporis glorificati
possit movere corpus ut mutare de loco
tha de ar ad locum in instanti. Dicunt quidam doctores
quod non, eo quod corpus est dimensionale et virtus mo-
vens est finita. Alii tenent contrarium et
allegant pro se illud quod dicit Augus-
tinus in ista materia faciens exemplum simi-
liter sic dicit quod quod sicut radius solis
non citius est in oriente quam in occidente sed
utraque spacia per celum transcurrit, ita
et corpus glorificatum, quia ubicumque vo-
luerit anima protinus erit et corpus. ¶ Tertio sequitur
quod sit ista corpora beatorum post resurrectionem
erunt praedita dote subtilitatis. Probatur sic quia
corpora beatorum post resurrectionem poterunt simul
esse cum aliis corporibus in eodem loco et
alia corpora sine cessione corporum penetrare.
Sicut Christus post resurrectionem intravit ad disci-
pulos ianuis clausis. Ista tamen
39 ar^lo est contra doctores. ¶ Circa q^m ad ar^lum
3^m ponam duas conclusiones quarum prima
sit ista: non est impossibile in humano intellectu
fieri visionem divine essentie sine lumine
glorie. Probatur sic quia divina essentia que
est deus potest concurrere cum humano intellectu
in ratione in ratione obiecti et potest ipsum sufficienter
movere ad suam cognitionem seu
visionem. Secundo ponam postea sequitur potest quod
humanus intellectus ~~inde~~ videat
divinam essentiam absque lumine glorie.
¶ Et confirmatur quia si deus mediante
lumine glorie potest intellectum elevare
ad suam visionem, tunc potest eum elevare
ad idem immediate per se. Patet quia primum
magister de causis: quidquid potest
causa prima cum [illegible] hoc potest sine ea
mat^e agit [illegible] est efficere [illegible] et non
[illegible] quod deus includit [illegible] humanum
intellectum [illegible] divinam essentiam
[illegible] non est hoc impossibile
[illegible] tenent contrarium
[illegible] in dicto meo.

vocem corporum ponit tha de ar ¶ Quarto
quibusdam videmus tenere ponere fateri
et concedere quod intellectus humanus beatificetur
et inde videns divinam essentiam
de facto sit informatus lumine glorie
communis virtute divina. Secundum sit possibile
ut dicit prima conclusio. Probatur sic, quia quibusdam
videmus tenere hoc fateri et asserere
quod decretum generale concilii sancte
matris ecclesie sed quod intellectus humanus
beatificetur et inde videat divinam
essentiam mediante lumine glorie est de-
terminatum in concilio Viennensi, ut in cle-
mentina ad nostrum de hereticis. Ista est
¶ Circa q^m ad ar^lum q^m puncto primo quod x9 ar^lo
duplex est beatitudo formalis et obiectiva-
lis. Formalis est creata, obiectivalis est
increata quia est deus qui nos ut obiectum
obiectum beatificat. ¶ Ex isto patet quid
sit hec vel illa beatitudo. ¶ Secundo puncto
quod secundum partem singularis actus seu mancipatione
actu principaliter consistat beatitudo
ergo intelligi ~~beatitudo~~ deformalis beatitudine
ut infra est. ¶ Tertio puncto quod possumus
quod sunt actus transeuntes sic sicut post
primum locum materiam et post quantitatem
dicuntur actus immanentes et hoc sunt
duo. Quia quidam ad suos actus utuntur
organo corporali ut sensitive potentie
¶ quidam ad suorum actuum exercitium non
utuntur huiusmodi organo. ¶ Istis suppositis
premissis ponam tres conclusiones quarum prima
sit ista: felicitas seu beatitudo hominis
non consistit in actu naturalis potentie
que consistit in materiam extrinsecam. Probatur
sic quia tales actus qui consistunt
in extrinsecam materiam non sunt optimi
actus quia patet ex hoc quod patet de primo
ethicorum felicitas est enim operatio
optima. Secunda quod hominis beatitudo non consistit
in actu potentie sensitive. Probatur quia talis actus in
homine ordinatur ad alium actum et
quia patet primo ethicorum ut sepe

dicitur quod felicitas est ultimus finis ho-
minis. Tertia conclusio quod hominis beatitudo consistit aliquo
modo in actu ipsius intellectus. Probatur sic: quia
in actu intellectus aliquo modo consistit vita
eterna. 1a ratio. Conclusio vera. Antecedens patet Iohannis 17: Hec est vita
eterna ut cognoscant te solum deum verum et
quem misisti Ihesum Christum. Quarta conclusio quod hominis bea-
titudo aliquo modo consistit in actu voluntatis.
Probatur sic: in illius potentie actu consistit aliquo
modo vera hominis beatitudo cuius proprium obiectum est
summum bonum. Hec patet. Non tamen secundum multos
et philosophos et specialiter 10o ethicorum sed voluntas
est huiusmodi ut colligitur de 3o ethicorum. 1a ratio.
Quinta conclusio quod hominis beatitudo consistit simul
in actu intellectus et in actu voluntatis.
Probatur sic: quia aliquo modo consistit in actu
intellectus et aliquo modo in actu voluntatis
ut patet per conclusiones 3am et 4am huius articuli. 1a ratio.
Et confirmatur hec conclusio per unam decretalem
de vaganti Benedicti pape in qua expresse
hec conclusio determinata est. 1a ratio. Sexta conclusio quod vera
hominis beatitudo principalius consistit in actu vo-
luntatis quam in actu intellectus. Probatur sic:
actus voluntatis qui est actus amoris
in transitus tamquam obiecto beatificanti scilicet deo
magis coniungit quam actu intellectus. 1a ratio. Conclusio
vera. Antecedens patet quia ut dicit Dyonisius 4o
de divinis nominibus: amor transformat et
ponit amantem extra se et collocat eum
in amato et eum extasim faciens divinus
amor. Et Hugo de ... in quieto gradu
amor veniens totum facit in ipso amato.
1a ratio. Et quia contra istas conclusiones iam sunt
multe opiniones. Una ponit quod principalius
consistit in actu intellectus quam in actu vo-
luntatis. Alia dicit quod principalius in actu intellectus
sit voluntatis sed dicit quod non sit felici-
tas nisi aliqua alia principium in quanta
ac quas opiniones recitat Tho. de Ar.
et solvit earum motiva. Et dico quod sunt
omnes iste opiniones erronee ut possum
ostendi rationibus diversis quia dicitur
quod non consistit principaliter vita beatitudo in
gaudio mentis repugnat scripture

in pluribus locis et hec dicit. Videntur
autem qui dicunt quasi quod conclusionem 2am et specialiter a-
qui contra istam decipiuntur quoniam non recte in-
telligunt primum medium 2 ethicorum.
2a 9ar. Contra 2am 9am articuli primo quod beatitudo
potest putari voluntati displicere quia vel sub
ratione sua propria ut videlicet cum beato beatur
omnis sufficientie bonum. Ideo sub ratione aliqua
consensit bonum aut et sub ratione et mali
vel indifferentis sit ubi quidam indica-
tes beatitudinem consistere in voluptate non indi-
cant illud in quo vera beatitudo consistit est
bonum nisi confuse et non aliqui indicabat
hec et laboriosum et aliquo modo ma- 6a 9ar
lum vel indifferens illis utique beatitudo
vera non est putata sub ratione sua propria
accommodata. Ad primum beatitudo putata
sub ratione sua quantum in suo proprio cadit intuitus
hominis desiderio. Probatur sic: quia est
voluntatis naturam cuius obiectum est bonum
non desiderare summum bonum sub sua
ratione propria putatum. 1a ratio. Et propter
hoc dicit beatus Augustinus in 13o libro de
trinitate quod si queratur ab hominibus omnibus
tam sapientibus quam vulgaribus an
vellent esse beati scilicet an vellent quod
summum bonum quoditate et delectatione
et in hiis sufficientiam videntur quod
quod sit ... conclusio fuit quod dicit
Boecius 3 de consolatione prosa 2a
1a ratio. Ex ista conclusione sequitur corollarium quod in ho-
mine tamen licet voluntas respectu beatitudinis
sit libera libertate excludente vim
coactionis non est tamen libera li-
bertate contradictionis. Prima pars patet
quia voluntas cogi non potest. Cum
voluntas in huiusmodi ... fertur cum
magna ... et complacentia. 1a ratio.
Hec ... omnis coactio
in ... quia
voluntas ... non potest non
velle esse beata ...
... ut colligitur ...
... conclusio quod beatitudo putata ...

seu concepta alicuius ut sic non
cadit intuitive intuitu homi(ni)s desp
dendo p(ate)t quia s(ecundu)m talem vanitatem no
tant(ur) cu(m) beatitudine ut electi co
volicionibus primo ut cu(m) causa electa actu
actu primum sit quod t(ame)n aliud obiectum
cit ultimum finem ut c(etera) Ex quibus q(ua)d(am)
s(ecun)d(u)m cor(pus) quod absolute loquendo q(uo)d dicitur
quod beatitudo cadit na(tura)l(ite)r intuitu hominis
desperando p(ate)t quia h(oc) sibi convenit
p(ro)p(ter) suam p(ri)mam veritatem aliud sibi
p(ro)p(ri)e non conveniat ut c(etera) Q(ua)n(tu)m ad
ar(gumen)ta c(ontr)a p(ri)mum dicto quod beatitudo beatitudine
hominis formaliter augeri vel minu
re intelligi ut dupliciter quia vel
intensive vel extensive sicut c(ontr)a quos
modos loquendo de latitudinibus a(c)c(i)d(ent)i(u)m
formarum Ideo p(ri)mum beatitudo maior p(os)t
resumptionem suorum corporum est maior
extensive ut sic quia sic unio
one corporis gaudium anime ad
plura se extendit ut extensive
extensive non est maior quia
p(ate)t quia ex hoc dicitur attendunt
aliqua ex dicto tempore est maiore inten
sive sic extendi minor sibi
a(nim)a quia ante gaudium extendit
se p(er) redundantiam ad corpus glori
ficatum ut ceteris paribus maior est beati
tudo extensive dupliciter stola et
simul t(ame)n s(ecundu)m doctores post
resumptionem corporum electi erunt du
plici stola decorati ut c(etera) Q(ua)n(tu)m
ad 2(m) partem p(ri)misse distinctionis
dicendum sicut aliqui doctores quod
beatitudo maior p(os)t resumptionem cor
[illegible] intensive [illegible]
[illegible]
[illegible] separata
[illegible] quod corpus
[illegible]
[illegible]
[illegible] doctores dicunt

tenentes dicunt quod beatitudo maior p(os)t
resumptionem corporum sit maior ex
tensive tamen non est minor inten
sive quod probant sic quia unio corpo
ris non est apta nata causare
beatitudinem quia ut p(ate)t nunc dispositive
Sed dicitur quod p(ri)ma istarum opinio
num sit vera quantum ad gaudium anime
sub p(ri)mum et quod p(ri)ma sit vera quantum ad
[illegible] p(ri)mum et sic distinctio
videtur potest ad concordia(m) opinio
nes opiniones ponere Et per eandem
distinctionem p(ate)t ad ar(gumen)ta in oppositum hinc
[illegible] quos inducta sunt p(ate)t
Circa distinctionem 10(am) et ultimam

Utrum anime humane a corporibus
separate cognoscant singularia p(ro)p(ri)o
ea que fiunt in hoc mundo et quod non
ar(gumen)ta sic quia anima a corpore separata
non intelligit ut [illegible] quia intuitu
est [illegible] sic [illegible] operatio a(n)i(m)e
totius coniuncti non convenit ut sic
intelligere est operatio hominis ut c(etera) Q(ua)n(tu)m
ad quia quidam doctores dicunt de
animabus beatorum ut recipiunt ab beato
Augustino quod dicunt expresse cog
noscere creaturarum quarumcumque et de
rebus in ipso quia docent
ipsi cognitionem desiderant Circa
hunc questionis solutionem videndum est
de quo p(ri)mo utrum anima separata vel
intelligat 2(o) an intelligat p(ro)
p(ri)am ab actu intelligendi vel dicitur
3(o) de quesito p(ri)ncipali Quarto vero
damnatum [illegible] iudicant gloriam
beatorum in celo Q(ua)n(tu)m ad p(ri)mum sic
p(ri)ma quod ista anima a corpore separata
[illegible] intelligit quia
[illegible] sic quia intelligere est [illegible]

ipsius anime separate quam ad propriam intellec-
tivam | sed intellectus deputatur anime que
operatione ipso manente | ut habetur 2° celi
et 2° metheororum | Ergo si anima humana
manet post mortem hominis | manebit etiam
qua ad propriam intellectivam | ut ponimus
secundum fidem catholicam | et secundum veram viam
philosophiam | patet consequentia || 9° 2° | anima atque separata
cognoscat angelos et substantias separatas | hoc
quoque non est dubium ab aliquo fideli quia
certum est quod anime dampnate cognoscunt
angelos malos suos tortores | sic et anime
beate cognoscunt bonos angelos suos
comites et consolatores | patet consequentia || Sed dicunt
tho. de ar doctores | quod cognoscunt anime substantias
separatas per species eis impressas | vel immediate
a deo vel ab substantiis illis quas quibus sic
cognoscunt | Sed non per species abstractas | et hec
est cognitio imperfecta que ut inferius patebit |
|| Tercia ponitur quod tamen ista | quod anime
separate habeant notitiam divinam naturaliter cog-
tho de ar. noscibilem | quia probant separati sic | quia
si anima separata potest per cognitiones attingere
ad substantias separatas | et potest attingere ad
cognitionem quamcunque a fortiori verum circa
ipsas substantias separatas | Sed non videtur
quid aliud eam impediat | quod de facto anime [...]no
habeant notitiam divinam naturaliter cognosci-
2 arls bilem || Quarto ad 2m articulum pono primo
ista quod | quod intellectus humanus non potest
intelligere ea que sunt extra se cognitione
cognitione est matutina | sive mediate sic
ab actu intelligendi veritatem divinam | patet sic |
quia nullus agens est deum agit
per suam potentiam | et nulla potentia alia pro-
dit aliquam operationem ipsa actione ex
quo et medio illo reducitur de potentia
in actum || Secundo quod sit ista | quod anima separata
intelligit per species ab actu intelligendi
veritatem divinam | patet sic | quia anima separata
intelligit per species prima primi articuli |
et non intelligit nisi secundum quod est potentia in-
tellectiva | et materia est quod potentia intellectiva
non potest intelligere ea que sunt extra
se | nisi cognitione que est

matutina | sive mediate sicut dicat
2 arlo quod procedentibus | patet consequentia || Quarto ad articulum
3um de quo sic pono ista quod conclusiva
rie | quod anime humane a corporibus separa-
te | cognoscunt imperfecte que circa fiunt
in hoc mundo | patet de animabus beatis | que
secundum beatum augustinum habent triplicem cognitionem
scilicet meridianam | matutinam | et vespertinam |
Prima cognitione cognoscunt anime beate deum
in se ipso | sive ipsam divinam essentiam
nude ipsam quam clare vident | secunda
cognitione cognoscunt creaturas in verbo
Vespertina cognitione cognoscunt creaturas
imperfecte que circa | et hec cognitio fit per species ut
supra dictum est | est 1 quo dicta | et dicit quidam
doctor quod anime beate cognoscunt omnia tho de ar
que fiunt in universo || Secundo quod sit ista
quod anime humane a corporibus separa-
te | non cognoscunt imperfecte que circa
fiunt in hoc mundo | patet hec quod de animabus
dampnatis in purgatorio et in inferno de
quibus dicit beatus gregorius super illo
verbo Job 14° etiam sive fuerint | sive nobi-
les fuerint filii eius | sive ignobiles
non intelligent | dicit beatus gregorius sicut
hii qui adhuc vivi sunt mortuorum
anime quo loco habeant ignorant | sic
mortui qui carnaliter vixerunt
vita viventium positorum ... quam
post eos disponunt ignorant || Et fa-
cit pro ista quod dicit beatus augustinus qui in li-
bro de cura pro mortuis agenda
sic dicit | Ibi sunt anime mortuorum
ubi non videt sibi ea que hic
aguntur sic non pateat | patet consequentia || Sed quod
non videtur quia improbabili luce
16° habetur | quod dives ille sepul-
tus in inferno petiit | ut mitte-
retur lazarus ad domum patris
sui ... fratres ut agerent penitentiam
patet consequentia || ... non videtur ex illo
quod ... cognoscere ... fratres sui
fuerint in ... | sed ...
tradidit | quod ut ...
penitentiam | sed ...
... | ... monet

illud in lib° de cura p mortuis
z solut i' vide si placet ¶ Quartum
ad arl[ic]m q[ua]r pono b'nar[dum] illum
q[uo]d sicut d[icit] dampnati in i[n]f[er]no videt
unt glam b[ea]torum in celo ¶ q[uia] dic[itu]r no
possumus bu[ne] bre reg cogente ¶ io
oz nos q[ua]ecumque inducit auctorum ¶ quia
ut allegat mag[iste]r in lra bern[ardum] q[uo]d[que]
qui dicat ¶ q[uod] reprobi usq[ue] ad diem
iudicii videant gloriam sanctorum
ad q[uam] nos p[er]ducat ihs xpc i[n] secula be-
nedictus amen

Dnica prima adventus	Epla Scientes quia hora est ro xiij
	Ewa Cum appropinquasset mt xxi
Dnica ij adventus	Epla Quecumque scripta sunt ro xv
	Ewa Erunt signa luce xxi
Dnica iij adventus	Epla Sic nos existimet homo cor iiij
	Ewa Cum audisset mt xi
Feria iiij	Epla Locutus est dns ysa vij
	lc. Erit in novissimis ysa ij
	Ewa Missus est gabriel luce i
Feria vj	Epla Egredietur virga ysa xi
	Ewa Exurgens maria luce i
Sabbato	lc prima Clamabunt ad dnm ysa xix
	lc ij Letabitur deserta ysa xxxv
	lc iij Super montem excelsum ysa xl
	lc iiij Ego dns deus tuus ysa xlv
	lc v Angelus dni descendit dan iij
	Epla Rogamus vos ij thes ij
	Ewa Anno xv° luce iij
Dnica iiij adventus	Ep Gaudete in dno phi iiij
	Ewa Miserunt iudei Jo i°
Vigilia natalis	lc Propter syon ysaie lxij
	Epla Paulus servus ihu ro i
	Ewa Cum esset desponsata mt i°
In gallicantu	lc Populus gentium ysaie ix
	Epla Apparuit gratia ti ij
	Ewa Exiit edictum luce ij
In aurora	lc Spiritus dni ysaia lxi
	Epla Apparuit benignitas ti iij
	Ewa Pastores loquebantur luce ij
In die	lc Propter hoc sciet populus ysaie lij
	Epla Multifarie hebr i
	Ewa In principio erat Jo i
Dnica infra octavam	Epla Quanto tempore gal iiij
	Ewa Erant ioseph et maria luce ij
In octava	Epla Apparuit benignitas tyt iij
	Ewa Postquam consummati sunt luce ij°
In vigilia epiphanie	Epla Apparuit benignitas tyt iij
	Ewa Defuncto herode mt ij
In die	Epla Surge illuminare ysaie lx
	Ewa Cum natus esset ihs mt ij
Dnica prima post epiphaniam	Epla Obsecro vos ro xij
	Ewa Cum factus esset ihs luce ij
In octava epiphanie	Epla [illegible] ysaie xxv
	Ewa Venit ihs a galilea mt iij
Dnica ij post octavam	Epla Habentes donationes ro xij
	Ewa Nuptie facte sunt Jo ij
Dnica iij	Epla Nolite esse prudentes ro xij
	Ewa Cum descendisset mt viij
Dnica iiij	Epla Nemini quicquam debeatis ro xiij
	Ewa Ascendente ihu in naviculam mt viij
Dnica v	Epla Induite vos sicut electi col iij
	Ewa Simile est regnum celorum mt xiij
Dnica in lxx	Epla Nescitis quod hii cor ix
	Ev. ~~Cum turba plurima luce~~ Simile est mt xx
Dnica in lx	Epla Libenter suffertis cor xi
	Ev Cum turba plurima luce viij
Dnica in l	Epla Si linguis hominum loquar cor xiij
	Ev Assumpsit luce xviij
In capite ieiunii	Epla Convertimini ad me Johel ij
	Ev Cum ieiunatis mt vj
Feria v	Epla Egrotavit ezechias ysaie xxxviij
	Ev Cum introisset mt viij
Feria vj	Epla Clama ne cesses ysa lviij
	Ev Audistis mt v
Sabbato	Epla Si abstuleris ysaie lviij
	Ev Cum sero esset mr vj
Dnica in xl	Epla Hortamur vos cor vj
	Ev Ductus est ihs mt iiij
Feria ij	Epla Hec dicit dns [illegible] ezech xxxiv
	Ev Cum venerit mt xxv
Feria iij	Epla Querite dnm ysa lv
	Ev Cum intrasset ihs mt xxi
Feria iiij	lc Dixit dns ad moysen exodi xxiv
	Epla Venit helias iij reg xix
	Ev Accesserunt ad ihm mt xii
Feria v	Epla [illegible] ezech xviij
	Ev Egressus ihs mt xv
Feria vj	Epla [illegible] ezech xviij
	Ev Erat dies festus Jo v
Sabbato	lc prima Locutus est moyses [illegible] deut xxvi
	lc ij Dixit moyses [illegible] deut xi
	lc iij [illegible] eccli xxxvi
	lc iiij [illegible]
	lc v Angelus dni dan iij
	Epla Rogamus vos thes ultimo
	Ev Assumpsit ihs mt xvij
Dnica [illegible]	Epla Rogamus vos thes iiij
	Ev [illegible] mt xv
Feria [illegible]	[illegible] dan ix
Feria iij	[illegible]
	Ev [illegible] mt xxiij

fia iiij — Epla orantes h[e]b[re]i viij
Ev Ascendens ihc m[a]t[theu]s xx

fia v — Epla maledictus q[ui] c[on]fid[it] Je[r] xvij
Ev Homo q[ui]dam erat dives luc xvj

fia vj — Epla dixit Joseph ge[n] xxxvij
Ev Homo erat p[ate]rfamilias m[a]t[theu]s xxj

Sabbato — Epla dixit rebecca gen xxvij
Ev Homo q[ui]dam h[ab]uit luc xv

Do[minica] iij — Epla Estote imitatores eph[e]s[ios] v
Ev Erat ihc eiciens luc xj

fia ij — Epla naaman 4 Reg[um] v
Ev Dixit ihc phar[isei]s luc iiij

fia iij — Epla mulier q[ue]dam 4 R[eg] iiij
Ev Respiciens ihc m[a]t[theu]s xviij

fia iiij — Epla Honora pa[tre]m exo[di] xx
Ev Accesserunt m[a]t[theu]s xv

fia v — Epla factum e[st] v[er]bum Je[r] vij
Ev Surgens ihc luc iiij

fia vj — Epla venerunt filij n[u]m[eri] xx
Ev Venit ihc in civitatem Jo iiij

Sabbato — Epla erat vir Dan[iel] xiij
Ev P[er]rexit ihc Jo viij

Do[minica] iiij — Epla Scriptum e[st] Gal[atas] iiij
Ev Abijt ihc Jo vj

fia ij — Epla venerunt due 3 R[eg] iij
Ev Erat pascha Jo ij

fia iij — Epla locutus e[st] exo[di] xxxij
Ev Ia die festo Jo vij

fia iiij — lec[tio] Effundam ez[echielis] xxxvj
Epla lavamini ysaie j
Ev p[rae]teriens ihc Jo ix

fia v — Epla venit mulier 4 R[eg] iiij
Ev Ibat ihc in civitate luc vij

fia vj — Epla egrotavit 3 R[eg] xvij
Ev Erat q[ui]dam lang[uens] Jo xj

Sabbato — Epla In tempore placito ysa[ie] xlix
Ev Ego sum lux Jo viij

Do[minica] v i[n] pa[ssion]e — Epla xp[istu]s assistens hebr[eos] ix
Ev Dicebat ihc Jo viij

fia ij — Epla factum e[st] v[er]bum d[omi]ni Jonae iij
Ev Miserunt p[h]ar[isei] Jo vij

fia iij — Epla locutus e[st] dan[iel] xiv
Ev Erat festum encenia Jo x

fia iiij — Epla congregaverat dan[iel] ultimo
Ev Ambulabat ihc Jo vij

fia v — Epla orat[io] [illegible]
Ev [illegible]

fia vj — Epla d[omi]ne [illegible]
Ev Collegerunt [illegible]

Sabbato — Epla [illegible] Je[r] xviij
Ev [illegible] Jo xij

Do[minica] i[n] ramis — [illegible] y
[illegible] xxvj

fia vj — Epla dixit ysaias ysa l
Ev Ante sex dies pa[sche] Jo xij

fia ij — Epla d[omi]n[u]s d[eu]s ap[er]uit Je[r] xj
Ev Erat autem pascha et azima m[a]r[cus] xiiij

fia iiij — lec[tio] dicite filie syon ysa lxij
Epla q[ui]s est iste q[ui] venit ysa lxiij
p[assi]o appropinquabat luc[as] xxij

fia v — Epla convenientibus vobis cor[inthios] xj
Ev Ante diem festum Jo xiij

fia vj — lec[tio] In tribulatione osee vj
Epla dixit d[omi]n[u]s exo[di] xij
pa[ssi]o egressus ihc Jo xviij

In die pasce — Epla expurgate vetus cor[inthios] v
Ev Maria mag[dalena] m[a]r[cus] xvj

fia ij — Epla stans petrus act[uum] x
Ev duo ex discipulis luc xxiiij

fia iij — Epla surgens paulus act[uum] xiij
Ev stetit ihc luc xxiiij

fia iiij — Epla ap[er]iens petrus act[uum] iij
Ev Manifestavit Jo xxj

fia v — Epla angelus d[omi]ni act[uum] viij
Ev Maria stabat Jo xx

fia vj — Epla xp[istu]s semel petri iij
Ev undecim discip[uli] m[a]t[theu]s xxviij

Sabbato — Epla deponentes petri ij
Ev una sabbatorum Jo xx

Do[minica] i p[ost] pa[sca] — Epla o[mn]e q[uod] natum Jo v
Ev Cum sero esset Jo xx

Do[minica] ij — Epla xp[istu]s passus est pet[ri] ij
Ev Ego sum pastor Jo x

Do[minica] iij — Epla k[arissi]mi obsecro pe[tri] ij
Ev modicum et vi[debitis] Jo xvj

Do[minica] iiij — Epla o[mn]e datum optimum Ja[cobi] j
Ev vado ad eum Jo xvj

Do[minica] v — Epla Estote f[a]c[t]ores Ja[cobi] j
Ev Si q[ui]d petieritis Jo xvj

fia ij roga[tionum] — Epla Confitemini Ja[cobi] ultimo
Ev [illegible] luc xj

In vigilia ascensionis — Epla unicuiq[ue] eph[e]s[ios] iiij
Ev Sublevatis Jo xvij

In die asce[nsionis] — Epla p[ri]mum q[ui]dem act[uum] j
Ev Recumbentibus m[a]r[cus] xvj

~~In vigilia pent[ecostes] lec[tiones] temptavit deus abraham~~

In oct[ava] asce[nsionis] — Epla estote prudentes pe[tri] iiij
Ev Cum venerit par[aclitus] Jo xvj

In vigilia pent[ecostes] — lec[tio] i temptavit deus abraham gen xxij
lec[tio] ij scripsit moyses deut[eronomii] xxxj
l[ec]tio iij app[re]hendent ysa[ie] iiij
lec[tio] iiij audi israel baruch iij
lec[tio] v
Epla factum est cum apollo act[uum] xix
Ev si diligitis me Jo xiiij

Judice — Epla Cum complerentur act ij
Ev Si quis diligit Jo xiiij
Fer ij — Epla Aperiens Petrus act x
Ev Sic deus dilexit Jo iij
Fer iij — Epla Cum audissent act viij
Ev Concordant(?) ... Jo x
Fer iiij — Lco Diligite sapientiam j
Epla Stans Petrus act ij
Ev Amen amen dico vobis Jo vj
Fer v — Epla Philippus descendit act viij
Ev Convocatis xij apostolis Luc ix
Fer vj — Epla Aperiens Petrus act ij
Ev Factum est in una Luc v
Lco j Effundam Joel ij
Lco ij Dixit Moyses ... Levit xxiij
Sabbato — Lco iij Audi Israel Deut xxvj
Lco iiij Dixit dominus ad Moysen Levit xxvj
Lco v Angelus domini Dan iij
Epla Justificati ... Rom v
Ev Surgens Jesus Luc iiij
Do Trinitatis — Epla Gaudete cor ij ultimo
Ev Cum venerit Jo xvj
Epla Deus caritas est Jo ca iiij
Do j — Ev Homo quidam erat dives Luc xvj
Epla Nolite mirari Jo iij
Do ij — Ev Homo quidam fecit cenam Luc xiiij
Epla Humiliamini pe ultimo
Do iij — Ev Erant appropinquantes Luc xv
~~Epla [illegible]~~
Do iiij — Epla Existimo Ro viij
Ev Estote misericordes Luc vj
Do v — Epla Omnes unanimes pe iij
Ev Cum turbae irruerent Luc v
Do vj — Epla Quicumque baptizati Ro vj
Ev Nisi abundaverit Mt v
Do vij — Epla Humanum dico Ro vj
Ev Misereor super turbam Mr viij
Do viij — Epla Debitores sumus Ro viij
Ev Attendite Mt vij
Do ix — Epla Non simus cor x
Ev Homo quidam erat dives Luc xvj
b Do xj — Epla Notum vobis cor xv
Ev Duo homines ascenderunt Luc xviij
a Do x — Epla Scitis cor xij
Ev Cum appropinquaret Luc xix
Do xij — Epla Fiduciam cor iij
Ev Exiens Jesus Mr vij
Epla Abrahae gal iij
Do xiij — Ev Beati oculi Luc x
Do xiiij — Epla Spiritu ambulate gal v
Ev Dum iret Jesus Luc xvij
Do xv — Epla Si spiritu vivimus gal vj
Ev Nemo potest Mt vj
Do xvj — Epla Obsecro vos ne deficiatis Eph iij
Ev Ibat Jesus in civitatem Luc vij

Do xvij — Epla Obsecro Eph iiij
Ev Cum intraret Jesus Luc xiiij
Fer iiij — Lco Ecce dies veniunt Amos ultimo
Epla Congregatus Esdr viij
Ev Respondens unus Mr ix
Fer vj — Epla Convertere Israel Osee xiiij
Ev Rogabat Jesum Luc vij
Lco Placuit(?) ... Levi xxiij
Sabbato — Lco Locutus est ... Levi xxiij
Lco iij Dominus deus noster Mich vij
Lco iiij Hec dicit dominus Zach viij
Cantica ad finem
Epla Tabernaculum Hebr ix
Ev Arborem fici Luc xiij
Do xviij — Epla Gratias ago j cor j
Ev Pharisei audientes Mt xxij
Do xix — Epla Renovamini Eph iiij
Ev Ascendens Jesus Mt ix
Do xx — Epla Videte quomodo Eph v
Ev Simile est regnum Mt xxij
Do xxj — Epla Confortamini Eph vj
Ev Erat quidam regulus Jo iiij
Do xxij — Epla Confidimus ... phi j
Ev Simile est regnum ... Mt xviij
Epla Imitatores phi iij
Do xxiij — Ev Abeuntes Mt xxij
Do xxiiij — Epla Non cessamus Colo j
Ev Loquente Jesu ad turbas Mt ix
Do xxv — Epla Ecce dies veniunt Jer xxiij
Ev Cum sublevasset Jo vj
Epla Vidi civitatem sanctam Apoc xxj
In dedicacione — Ev Ingressus Jesus Luc xix
Vig. Andree — Epla Corde creditur Ro x
Ev Stabat Johannes Jo j
Andree — Epla Corde creditur Ro x
Ev Ambulabat Jesus Mt iiij
Nicolay — Epla Ecce sacerdos Eccli xliiij
Ev Homo quidam Luc xix
Lucie — Epla Qui gloriatur ij cor x
Ev Simile est regnum celorum Mt xiij
Thome — [illegible] ij
[illegible] Jo xx
Steph — Epla Stephanus plenus act vj
[illegible] Mt xxiij
Jo Ev — Epla [illegible]
[illegible]
Innocen — [illegible]
Ev Angelus [illegible]

Tho^e — Ep(isto)la Omnis pontifex ex ho(minibus) assu(m)pt(us) [illegible] heb. v
Ew(angeliu)m Ego sum pastor bonus Jo. x

Silvestri — Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis eccl(esiastic)i xliiij
Ewa(ngelium) Homo quidam peregre ... mat. xxv

Felicis (con)f(essoris) — Ep(isto)la Beatus vir qui [illegible] eccl(esiastic)i xiiij
Ew(angeliu)m Sint lumbi vestri precincti luce x

Marcelli p(a)pe — Ep(isto)la Justum deduxit dominus ...
Ew(angeliu)m Homo quidam peregre mat. xxv

Prisce virg(inis) — Ep(isto)la Qui gloriatur in domino glorietur ij co x
Ew(angeliu)m Simile est regnum celorum ... mat. xiij

Seb(astian)i et Fabiani — Ep(isto)la Sancti per fidem vicerunt heb. xj
Ewa(ngelium) Descendens Ihesus de monte luce vj

Agnetis virg(inis) — Ep(isto)la Confitebor tibi domine rex et collaudabo eccl(esiastic)i
Ew(angeliu)m Simile est regnum celorum ... mat. xxv

Vincencii — Ep(isto)la Qui parce seminat ... ij co(r) ix
Ewa(ngelium) Nisi granum frumenti ... Jo. xij

Conv(ersio) P(auli) — Ep(isto)la Saulus adhuc spirans ... act. ix
Ew(angeliu)m Dixit Simon Petrus ... mat. xix

Agnetis s(ecun)do — Ep(isto)la Domine deus meus ... eccl(esiastic)i [illegible]
Ew(angeliu)m Simile est regnum celorum ... mat. xxv

Blasii — Ep(isto)la
Ewa(ngelium)

Agathe — Ep(isto)la Confitebor tibi rex ...
Ewa(ngelium) Simile est regnum celorum mat. xxv

Valentini — Ep(isto)la Beatus vir qui [illegible] ... eccl(esiastic)i
Ewa(ngelium) Nolite arbitrari mat. x

K(athedr)a s(ancti) P(etr)i — Ep(isto)la Petrus apostolus ... electis ... pe. j
Ew(angeliu)m Venit Ihesus in partes mat. xvj

Mathie ap(osto)li — Ep(isto)la Exsurgens Petrus ... act. j
Ew(angeliu)m Confiteor tibi domine ... mat. xj

Gregorii — Ep(isto)la Dilectus deo et hominibus ... eccl(esiastic)i xlv
Ewa(ngelium) Vigilate quia nescitis mat. xxiiij

Benedicti — Ep(isto)la Dilectus deo et hominibus eccl(esiastic)i xlv
Ew(angeliu)m Ecce nos reliquimus omnia ... luce xviij

Ann(unciacio) — Ep(isto)la Ecce virgo concipiet ysaie vij
Ewa(ngelium) Missus est Gabriel ... luce j

[illegible] — Ambrosii ep(iscop)i — Ep(isto)la Ecce sacerdos magnus eccl(esiastic)i xliiij
Ew(angeliu)m Vigilate quia nescitis mat. xxiiij

Tiburcii (et) soc(iorum) — Ep(isto)la Justi in perpetuum vivent sap. v
Ew(angeliu)m [illegible] mat. [illegible]

Georgii m(arty)ris — Ep(isto)la Beatus vir qui ... eccl(esiastic)i xxxj
Ew(angeliu)m Ego sum vitis vera Jo. xv

Marci ew(angelist)e — Ep(isto)la [illegible] ...
Ewa(ngelium) Designavit dominus luce x

Vitalis m(arty)ris — Ep(isto)la Beatus vir qui ... eccl(esiastic)i xiiij
Ew(angeliu)m Ego sum vitis vera Jo. xv

Philippi (et) Jacobi — Ep(isto)la Stabunt iusti ... sap. v
Ewa(ngelium) Non turbetur cor vestrum Jo. xiiij

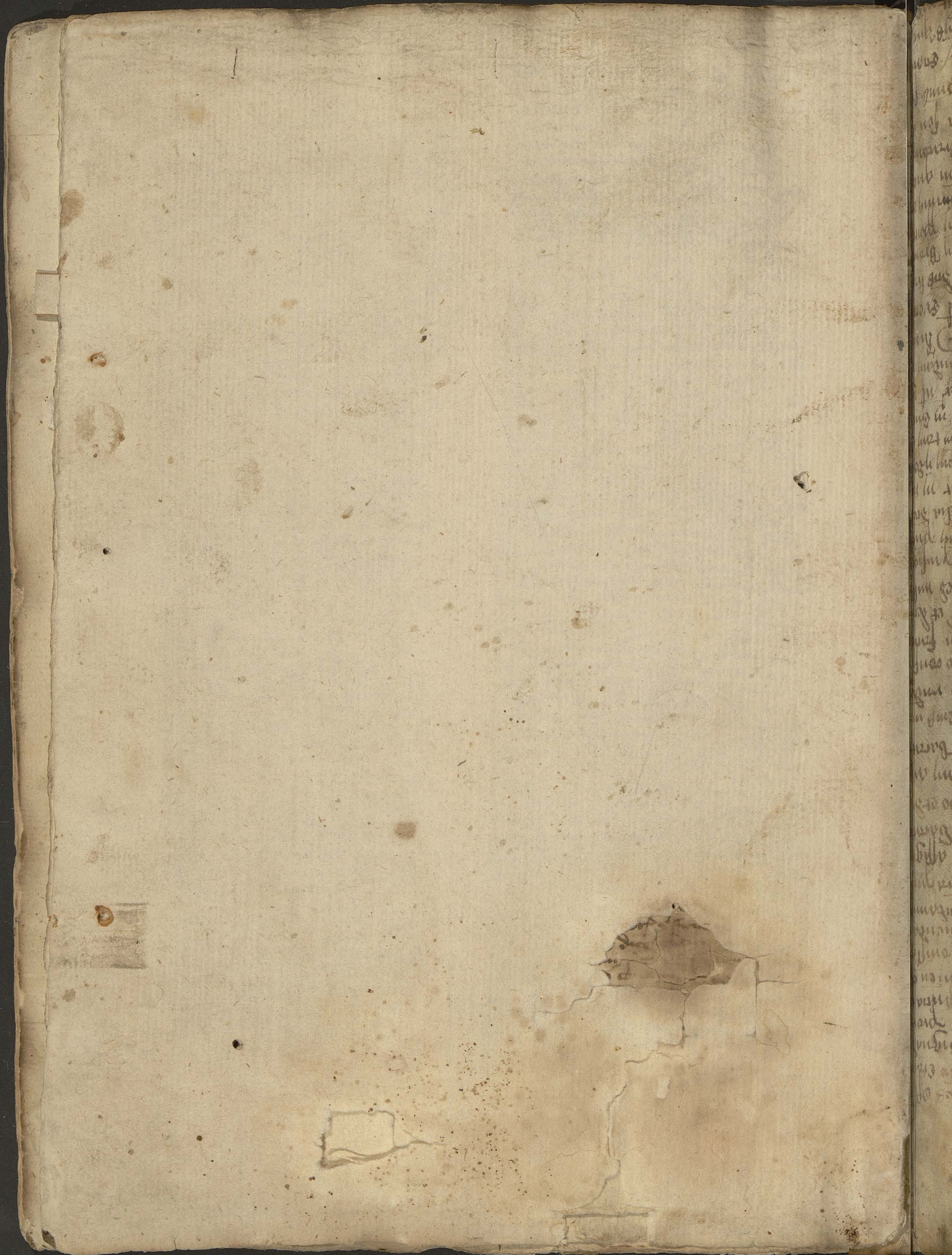
Hic incipit de vita prologus
Beatissimi et gloriosissimi Neminis
preclaram fratrum [illegible] cum ulte-
riore [illegible] mores Neminis loq-
bantur. sicut de prophetis qui vel [illegible]
et [illegible] vocem [illegible] dei
filii [illegible] liberalibus [illegible]
et [illegible] sedentibus [illegible]
ventus Neminis [illegible]
sua [illegible] pulla legitur. et beatis-
simus et gloriosissimus Nemo [illegible] sibi
[illegible] ecclesia genitus [illegible]
[illegible] patris [illegible]
[illegible] predicavit [illegible] et testatur
[illegible] et ipse [illegible] et dominus [illegible]
[illegible] misteri et [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible] misterii [illegible]
[illegible] remota [illegible] vetustati ali-
gine [illegible] gloriosissimi Ne-
minis [illegible] celebrium [illegible]
[illegible] ut ipsum [illegible]
[illegible] deinceps [illegible]
fide salubrius valeat. Beatissi-
mus Nemo iste [illegible]
[illegible] explicat prologus. In-
cipit vita [illegible] filio
[illegible]
[illegible] plane
[illegible] dicere
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible] auctoritatibus ut
[illegible]
[illegible] volens [illegible]
sicut legitur. Nemo ascendit in
celum [illegible] testatur [illegible]
[illegible] deum
[illegible] deitate [illegible] iste
[illegible] et
[illegible] vidit
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible] vidit [illegible] vidisse beatis-
simus Nemo [illegible] testatur [illegible]
legitur. Nemo [illegible] et alibi
Nemo [illegible]
ipsum [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] deinde [illegible] iste
[illegible] et potentissimus Nemo [illegible]
[illegible] claruit
[illegible]
[illegible]
[illegible] Nemo qui
[illegible] ut legitur.
et Nemo [illegible] Ipsum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible] iste
[illegible]
[illegible]

Et alibi [illegible] iste solus.
Nemo domino nostro Ihesu Christo [illegible]
et potens est sicut legitur [illegible] et
Nemo aperit, deus aperit et Nemo claudit
[illegible] attendens [illegible] alloquitur. Jux-
ta [illegible] sed [illegible]
mo qui de manu tua possit eruere
et quod nulli [illegible] est. Iste solus [illegible]
~~Nemo claudit [illegible] attendens~~
~~[illegible] alloquitur ut [illegible] parte~~
~~[illegible] Nemo qui de manu~~
~~tua possit eruere et quod nulli [illegible] est.~~
[illegible] legitur. Nemo [illegible] duobus
dominis [illegible] et alibi [illegible] Ne-
mo [illegible]
[illegible] istius gloriosissimi
Neminis [illegible] discipulos [illegible]
et gaudium vestrum Nemo tollet a vobis
[illegible] Neminem potentissimum [illegible]
et [illegible] dixit de
discipulis suis [illegible]
[illegible] Nemo tollet [illegible]
[illegible] iste [illegible]
Nemo [illegible] ipse [illegible]
[illegible]
[illegible] sicut legitur [illegible]
Nemo in [illegible] nativitatis [illegible]
est et [illegible]
[illegible] baptiste [illegible]
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible] sicut legitur Nemo
[illegible]
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible]
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible]
tollere Nemo [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible] isti gloriosissimo.
[illegible]
[illegible] et
[illegible]
[illegible]
[illegible] legitur [illegible]
[illegible] potentes [illegible] et
[illegible] erudivi [illegible]
[illegible] iste
Nemo [illegible] qui possit [illegible]
[illegible] et
[illegible] legitur.
Nemo propheta acceptus est in patria
[illegible] sua et domo sua [illegible]
[illegible] Nemo
[illegible] qui [illegible]

aliud non curant dixit [illegible] ut sola
pecuniam cumulent pecunie et [illegible]
[illegible] perdunt et alii consumpsit
liberalibus studiis facultates solummodo pro
lucrativis [illegible] prefert [illegible]
[illegible] iste nemo sollempnius celestia con
[illegible] Nemo sic [illegible] vi
xit Et ibi Nemo [illegible] contempta
batur Et alibi [illegible]
rem nemo [illegible] Et [illegible]
nemo [illegible] clamavit [illegible]
Ubi dicit [illegible] quo moritur iustus et
nemo percipit corde et [illegible] viri
iusti tolluntur et nemo considerat
[illegible] videri potest [illegible] conpassio
[illegible] nemo [illegible]
passus est [illegible] ubi dicit
[illegible] quo moritur iustus [illegible]
[illegible] ubi dicit viri iusti tolluntur
[illegible] iniustus et pauper [illegible]
[illegible] civitatis obsessa [illegible]
tente nemo [illegible] liberata
[illegible] Et nemo recordatus
[illegible] pauperis [illegible] et sunt
[illegible] possessores possessor
[illegible] sunt ditissimus nemo [illegible]
[illegible] aliquid possidet et [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
ut [illegible] augustinus dicit [illegible]
[illegible] dicendo sic Nemo
dimittit te deus nisi qui te [illegible]
[illegible] iste [illegible] Nemo solus est qui
ista [illegible] diligit [illegible]
[illegible] 14 [illegible] alia auctoritate
dicit beatus gregorius [illegible] sic ne
mo [illegible] mobilia diligit et ipse
in mobilibus stat Iste iste doctissimus
nemo tanta [illegible] declaravit ita
[illegible]
[illegible] auctoritate
[illegible] sic ne
mo sciat [illegible] odio dignus
sit [illegible] iste doctissimus nemo
[illegible] vos
[illegible] sciebat [illegible]
[illegible] Johannes in
[illegible] in apocalipsi [illegible] iste
doctissimus nemo [illegible]
[illegible] in apocalipsi Et
[illegible] magnam quam nemo
dinumerare poterat Et item [illegible]
[illegible] dignus [illegible] et [illegible]
[illegible] Et nemo fuit dignus aperire
librum et solvere signacula eius
[illegible] testamenti [illegible]
[illegible] in figura [illegible]
[illegible] in maiori [illegible]
[illegible] sunt

[illegible] ut hic Nemo
[illegible] ubi [illegible]
potest [illegible]
Nemo iste [illegible]
[illegible]
[illegible] laude [illegible]
[illegible] et honore [illegible]
[illegible]
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] apostolos [illegible]
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible] et [illegible] visiones
et [illegible] pro [illegible]
[illegible] septe
[illegible] Et alibi
Nemo [illegible] visionem [illegible]
[illegible] dixit [illegible] vade Nemo
[illegible] non solum [illegible]
[illegible]
Nemo [illegible] voluit [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] plenarie in
[illegible] honore [illegible]
[illegible]
[illegible] ubi [illegible] qui te [illegible]
[illegible] Nemo
[illegible]
[illegible] alienam [illegible]
[illegible]
[illegible] et
[illegible]
[illegible] quia
[illegible] et alibi [illegible]
[illegible]
[illegible] et
[illegible] ut [illegible]
[illegible] Nemo [illegible]
[illegible] et [illegible] et
[illegible]
[illegible]
[illegible] officium ut hic Nemo
[illegible]
[illegible] officium ut hic Nemo [illegible]
[illegible]
Nemo potest [illegible]
[illegible] et [illegible] Nemo
[illegible] non solum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Nemo

nos comedit. Ubi autem divi-
tes frangere esurienti panem tum
no. s. ablatores elemosinas
faciebant. Vix eu pauper Lazarus
de quo in ewangelio legitur elemosinam
petens et saturari cupiens de
micas que cadebant de mensa divitis.
Iste solus nemo sessimus opera-
tiones ... erogabat ead
... ibidem et ... alii da-
bat. ¶



II

[illegible] Of

[illegible] canonicis et toti capitulo ecclesie Cracoviensis necnon di[illegible] et official(i) ecclesie Cra

[illegible] interest vel interesse poterit quolibet infrascriptum / [illegible] et domini nostri domini Bonifacii digna

[illegible] Obediencia / litteras Sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Bonifacii [illegible] pro

bullatas ac [illegible] non suspectas nec in aliqua sui parte corruptas [illegible] recepisse [illegible]

[illegible] nobis presentatas / Nos [illegible] continentes [illegible] officiali Cracoviensi

[illegible] dilecto filio [illegible] Bonifacius episcopus servus servorum dei [illegible] dilecto filio Bronisl

[illegible] vite ac morum honestate aliisque probitatis et virtutum meritis [illegible] commend

[illegible] laudabilia suffragantur [illegible] et virtutum [illegible] presentia scripta mandamus

[illegible] supplicantes favore prosequi gratioso discretioni tue [illegible] scripta mandamus

[illegible] Bronislao canonicatum ecclesie Cracoviensis cum plenitudine Juris canonici auctoritate nostra

[illegible] stallo sibi in choro et loco in capitulo ipsius ecclesie Cracoviensis cum dicti plenitudine assig

[illegible] ad hoc [illegible] infra dictam [illegible] spatium vel [illegible] sibi vel eidem [illegible]

[illegible] tue eadem auctoritate reservare [illegible] venerabili fratri nostro episcopo

[illegible] alia dispositio pertinet [illegible] vacaverit [illegible] prebendam interim [illegible]

[illegible] presumant ac [illegible] prebenda [illegible] Si vero [illegible]

assignes Inducens per te vel alium seu alios eundem Bronislaum vel procuratorem suum eius

[illegible] et prebende fructibus redditibus proventibus Juribus et obventionibus universis integre

[illegible] ipsius ecclesie Cracoviensis statutis et consuetudinibus contrariis Juramento con

[illegible] ipsius ecclesie [illegible] sunt recepti vel ut recipiantur insistant [illegible] provisionibus sibi

in canonicos sunt recepti vel ut recipiantur [illegible] resignatione et de

[illegible] eius litteras impetrarunt [illegible] dictum prebendam [illegible] sed

[illegible] in eadem [illegible] Bronislaum in assecutione dicte [illegible] prebende [illegible]

[illegible] aliis communiter vel divisim a predicta sit sede indultum [illegible] ad receptionem vel provisionem

[illegible] ipsius ecclesie Cracoviensis vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem provisionem

plenariam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto [illegible] mentione et qualibet alia

[illegible] impediri valeat quomodolibet vel differri et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in

[illegible] ipsius ecclesie Cracoviensis solitum [illegible] in absentia sua per procuratorem

[illegible] in eadem Cracoviensi ecclesia [illegible] diutius [illegible] Nos enim tam

[illegible] canonicatus et prebendas ac archidiaconatum in

[illegible] et [illegible] canonicatus et prebendis ac archidiaconatu in

[illegible] si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel

[illegible] dictus Bronislaus [illegible]

[illegible] Anno [illegible]

[illegible] pontificatus nostri Anno [illegible]

[illegible] ad executionem [illegible] Nos [illegible] decanus et officialis Cra

ipsum Bronislaum de sufficienti idoneitate vite et honestate conversatione et aliis in dictis litteris

[illegible] idoneum [illegible] laudabilis et honeste conversationis reperimus esse eidem Bron

[illegible] iuxta tenorem et formam litterarum apostolicarum predictarum Ideo [illegible] episcopum

[illegible] subscripta [illegible] in hac parte primo secundo tertio ac peremptorie requirimus

[illegible] nisi a sex diebus post notificationem presentium vobis factam immediate sequentem

[illegible] assignamus prefatum Bronislaum vel procuratorem suum recipiatis in dicta ecclesia Cracoviensi

[illegible] in dicta ecclesia tempore dati litterarum apostolicarum vacabat vel vacavit postea seu

[illegible] acceptandum conferendum eidem Bronislao post acceptationem huiusmodi cum omnibus

[illegible] prebende predicte [illegible] et nos [illegible] reservata

[illegible] si secus super hiis [illegible]

